

Nov. 1750.

www.libtool.com.cn

BIBLIOTHEEK GENT

0090270

Digitized by Google

Ex
Infima Classe Grammaticos ad
mediam gradum facit

Septu
Probus ac ingenuus Adolescent
Josephus Spomger

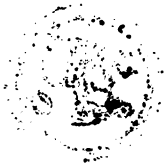
www.libtool.com.cn

Tradendum in Gymnasio M. P.
Augustini die 4. Julii 1720.

per pro magistro the
ro. Petro francisco Rapart

Cl. 1750

www.libtool.com.cn

Carm: ...
I V S T I N I
EX TROGI POM-
PEII EXTERNIS

~~... HISTORIE ...~~
LIBRI XLIII

www.libtool.com.cn

SEK. AVE VICTORIS Epitome,
de vita Cæsarum ab Augusto ad
Theodosium.

COMPENDIUM dereliquorum
Cæsarum vita & moribus ad Maxi-
milianum secundum ex probatis au-
toribus.

ELIE VINETI in VICTORIS
Epitome Notæ & castigations.

RERVM Locupletissimus **INDEX.**

APVD IACOBVM STOER.

M. D. XCVIII.

Digitized by Google

www.libtool.com.cn

DE V T I L I T A T E L E -
G E N D Æ H I S T O R I Æ S I -
M O N G R Y N Æ V S L E -
C T O R I Æ
★

 I Q V A M certa habet ad vi-
sam documenta historia, tam
ea sit excerpere & vsurpare
cuius expeditum, mortalibus
omnibus recta proximâque in vberri-
mos & fructuosissimos historiae campos
sine mora irrumpendum iudicaremus.
Quid enim vel iucundius vel vtilius
cogitari potest, quàm in humanae vitae
theatro, quod illa partibus omnibus mi-
rè instructum habet, sedentem periculis
aliorum, sine suo periculo, cautum sa-
pientemque fieri: exempla capere om-
nigena, quæ ad vsum tuum vtiliter qua-
libet in re traducas: cùmque maximo-
rum hominum de summis rebus ma-
ximis consiliis interfueris, id quod cu-
pidissimè homines auemus, eorundem
etiam euentibus interesse: & quod per
angustiam vitæ hominum impossibile sit
alioqui, secula rota memoria coniunge-
re maximorū imperiorū auspicia, pro-
gressus, & finē videre: malorum seu pri-

uatorum, seu publicorum causas liquet-
dè cognoscere in omni ardua magnâq;
re, qui ante te periclitetur, qui in discrimine te præcedat, habere: nec vsquâ ex-
perimento certo destitui: ac vt in sum-
ma dicam, è retroactis (quod propriè
sapientis viri officium est) futura scien-
ter in omnes euentus prospicere, præ-
sentia iudicare? Sed enim cum tantò in-
structiones accedere deceat, quantò fru-
ctibus vberioribus grauior historia est,
& foecundior: cùmque difficultas sit ea-
dem & de sua, & de aliorum vita rectè
iudicandi: nec alienam quisquam quan-
tumuis perspicaces hic sumus, intuèri
rectè possit, qui non potest suam: vtrun-
que intelligitur, & summam hic diffi-
cultatē versari & multò antequam huc
accedamus, non solum prudentia qua-
dam ciuili tinctos, sed vitæ totius certo
proposito firmatos esse oportere: ni flu-
ctuare animis, & misere spectris vitæ
inanibus circunduci perpetuò velimus.
Quemadmodum enim in amplissimo
maximèque multiplici, & omnigenis
cupediis referto conuiuio fit, vt quam-
quam aliis, paucis eadem, sua cuique vo-
racibus omnia probètur, ac prout quis-
que palato est, sic præsentì lautitia affi-

citur: tamen & modus sit aliquis, quem posuit natura, & alimēti genus certum, simplēxque & incorruptū maximē, inaximē corporibus idoneum: à quorum alterutro quisquis discedit: & vltra vel modum, vel iudicium naturæ sibi indulget, incommodi plus ex istis voluptatibus, quàm voluptatis reportet. Sic in illa totius vitæ humanæ diuersitate, quāquā mille species, mille proposita sunt, ac qualiter est animo quisque & iudicio comparatus sic de vita vel sua vel aliena sentiat: tamē vnica virtutis veræ callis est, quam qui scienter tenet, rectē vitæ solus vtitur: cæteri, quemadmodum illi in cœna dubia, cū omnia inuitēt, quid potissimū sequantur, quò tendant, nec in sua ipsius, nec in aliena inuenire vitæ possunt vnquam. At si quicquam est natura datum homini, quo cū rectē vti contrāue liceat, hac vti circumspectissimē decebat. Quotus autem quisq; est, obsecro, qui in omnia dicta, facta vel sua, vel aliena, regula virtutis adhibita cautiùs quàm in cibos positos animaduertat, quique se in isto quidem negotio non satis putet doctum? Qua quidem in re mirum est, quā se fallant homines, dum historiam putant esse quæ do-

ceat legentem: cum ea materiam dicendi tantum suppeditans, sic, quemadmodum conuiuium illud, talem unicuique præbeat vsum, qualiter ipsius est animo affectus. Alios igitur suauitate lectionis abduci videmus, & voluptatem secutos, fructus illos pulcherrimos amittere. His ex omni historia non amplius quæritur quàm quod ad citharæ cantum otia fallentibus, scilicet molestiam temporis discutiunt, maiori cum molestia mox conflictaturi. Nulla enim voluptas est, quæ non respicit virtutem. Alios illa fulgens gloriæ species tantum sollicitat, ac (quæ cæteris in rebus animi flexibilitas est) in omnem eminentem & excelsam imaginem frustra transformat, oblitos, non aliò gloriosa exempla scriptoribus posita, quàm vt virtutem secuti, gloriam ipsi quoque (si nulla offeratur) contemnere: sin comes addatur, non insolentibus animis perferre queamus. Ac cùm ad similem gloriam aspirare, sine simili virtute, nemo nisi stultus instituat: pleròsque tamè videmus, tantum quia præclaras res legerunt, arduum quiddam sapere, multum sibi arrogare, tragædis istis similes, qui personarum quas amplissimas præferebant, etiam posito habitu

mores imitantur. Sunt etiam, atque hi
 non pauci, quos noua mirâq. sola oble-
 ſtant, plebeiis animis homines, qui im-
 peratorum more perſæpe pluris purpu-
 ram quàm virū, emblemata quàm opus
 ipſum faciunt. Adeo miram vin in ani-
 mis legētium hiſtoria exerceſcit. Iam cūm
 excitare ſocordiam humanam, & aduer-
 ſus pericula commuicare, vel maxime, cyberlibrol.com.cn
 propoſitum hiſtoriz fit: & exemplorum
 (quibus ad ſuadendum nihil potentius
 eſt) viſ eò maxime tendat: ſecuritate ho-
 minum, nihil ad ſe aliena pericula per-
 tinere credentium, fit, vt ſurda iacentēq.
 aure memorabiliſſimæ res audiantur le-
 ganturque. Denique ſunt etiam, qui, Vide Era-
 quod minimè putes, in illā, ipſam ſeu, ſmi in Chi-
 zioris lectionis partem delinquant: quaſi liad.
 non vt geſtæ ſunt, ſed vt geri oportebat
 res, ſic ſcribi quoque debeat. Igitur ex
 illa ſecuritate partim, partim crapula le-
 ctionis promiſcuæ, & temerariæ, fit, ve-
 lut ex humoribus corruptis, vt quædam
 iudicij *genēſis*, & opinionis, quā de vita
 reſuſcitam & ſanam eſſe maxime de-
 cebat, *ſuægenēſis*, lubricūque vitæ, pro-
 poſitum contrabantur: ac vt intēperanti-
 bus nihil proficit alimentū, ſic ad nos le-
 ctionis utilitas prorsus veniat nulla. Vi-

des, arbitror, quoniam pacto legendi historiam, & vitam cuique suam inspicendi ratio sit propemodum par. Ac prima quidem hæc difficultas est, iudicij nostri perversitas inquam que facit, ut non quæ maximam ex sese vim habere exempla docet, sed quæ maxime inclinat, propenditque animos, impellamur. Est verò & illa non minor, quod res gestas sic scriptores apponunt, ut non solum gratiam aliquam capiant, sed palatum ipsi quoque suum secuti, ac volutæ structores quidem, iudicium suum interponentes, vitro quædā laudibus tollant, ac quicquid videtur ipsis, nobis quoque sectandum putent. Quod quidem si facerent simpliciter, consentire, dissentiréve facilius sit. Nunc quemadmodum coqui gulā sapius, quam commodum heri spectant, ita lectorē etiam historicus, utinam non magna ex parte captaret. Igitur bifariam iam, & nostro iudicio, & præiudicio scriptorum, per sæpe circunducimur, ut qui non nudas res scribant: interpret enim gestarum rerum historicus est, cuius iudiciū si vitio laborat, perinde sit, ut cum vinum ex sese generosum & nobile, graue colētiam vel è vase contrahit, vel aliqui lenoci-

nō deprauatur: quæ res vel impostura,
 vel inscitia maxima est, & intoleranda.
 Videre vno tantum exemplo licet, quid
 intersit iudicium scriptoris. Prophanus
 consilio & industria hominum magna-
 rum rerum euenta tribuens, quanquam
 mentiri se tot euētibz expertus, in mi-
 ram stultitiam cōiicit homines: vt quo-
 rum omnis notitia vix oculis subiecta-
 rum rerum considerationi sufficiens, vis
 autē & robur non longē vermiculos su-
 pergrediens: ab vno leuīque successu
 terrarū orbis administrationē arroget
 sibi. Sed initiatus ille secus: humano con-
 silio geri res quidem: sed diuino mode-
 rari docens, & stultitia liberat homines
 & superstitione, malo non minore. Per
 cætera quid inter se generibus officio-
 rum distent, debent esse bonis quidem
 (quorum sacra omnia studia sunt) non
 ignotum. Hæc primum eò moneo, vt
 cum censeam id genus autores, vel pro-
 pter immensam exemplorum innume-
 rabiliū vim, quā maximē legendos,
 etiam hoc iuuenes cogitēt, quā velint
 circumspēctē sollicitēq; legi, propositis
 tantis vel fructibus, vel periculis. Perin-
 de enim euenit, si quis vel historiā obi-
 ter adeundam, vel vitam ipsam temere,

& citra exactam officiorum omnium
 conseruationem tranfigendam ducat:
 quòd rusticis qui cùm vicinæ vrbis po-
 pulatione, pharmacopolium quoddam
 instructissimum diriperent, & suauitate
 bellariorum aromatûmque, in quæ pri-
 mum inciderant illecti, cæterâque ge-
 neris eiusdem rati, omnia haurirent,
 forberent, vorarent, glutirent, alij cor-
 repti morbo, alij phrenesi, pleriq; exa-
 minati sint, nemo non miris modis affe-
 ctus, risus exercitu toto obrutus. Æquè
 enim commodis, incommodis, vt vita,

sic vitæ imago historia scatet: in
 vsu tantum vitæ, sita vitæ pru-
 dentia totius est. Vale,

& his bene
 fruerè.

*

A V S T I

I V S T I N I H I -
 S T O R I C I C L A R I S -
 S I M I T R O G I P O M -
 P E I I H I S T O R I A S
 E X O R D I U M .

Ad Antonium Impera-
 torem.

www.libtool.com.cn

V V M multi ex Romanis,
 etiā Cōsularis dignitatis vi-
 ri res Romanas Græco, per-
 egrinōq; sermone in historiā
 contulissent, seu emulatione
 gloriæ, seu varietate & no-

Narratio
 & occasio
 operis.

uitate operis delectatus, vir prisca eloquentiæ
 Trogius Pōpeius, Græcas, & totius orbis histo-
 rias Latino sermone cōposuit: ut cum nostra Græ-
 cæ, Græca quoq; nostra lingua legi posset, prorsus
 rē magnā & animi, & corporis aggressus. Nā
 cum plerisq; auctorib⁹, singulorū rerū vel populo-
 rū res gestas scribentibus, opus suū ardui laboris
 videatur, nōne Pompeius nobis Herculeæ au-
 daciæ orbē terrarum aggressus videri debet, cu-
 ius libris omnium n⁹ seculorum, regum, nationum,
 populorūque res gesta continentur? Et quæ hi-
 storici Græcorum, prout commodum cuique fuit,

A rei dif-
 ficultate.
 Argumen-
 tum à mi-
 nore ad
 maius.

*certatim.
Consilium
instituti o-
peris.

Historia
vis & villi-
tas.

inter se *gregatim occupauerunt, omisitq; sine
fructu erant, ea omnia Pompeius diuisa tempo-
ribus, & serie rerum congesta, composuit. horum
igitur quatuor & quadraginta voluminū (nam
totidem edidit) per otium, quae in urbe versa-
bantur, cognitione quaeque digna excerpti. Sed
omissu hu, quae cognoscendi voluptate incun-
da, nec exemplo erant necessaria, breue veluti
corpusculum florum feci: ut haberent & qui
Graeca didicissent, quo admonerentur: & qui
non didicissent, quo instruerentur. Quod ad te,
Imperator Antonine, non tam cognoscendi,
quam emendandi causa transmisi: simul ut otij
mei, cuius & Cato reddendam rationem putat
apud te ratio constaret. Sufficit enim mihi
in tempore iudicium tuum, apud
posteror, cum obtreclationis
inuidia d. cesserit, in-
dustriae testimo-
nium habi-
turo.

*

IVSTE

13

IUSTINI HISTORICI IN TROGI
POMPEII HISTO-

RIAS, LIBER

PRIMVS.

*

www.libtool.com.cn

PRINCIPIO rerum, gentium, nationumq; imperium penes reges erat: quos ad fastigium huius maiestatis non ambitio popularis, sed spectata inter bonos moderatio prouehēbat. Populus nullis legibus tenebatur: arbitria principū, pro legibus erant. Fines imperij tueri magis, quā proferre, mos erat. Intra suā cuiq; patriā regna finiebātur. Primus omnium Ninus, rex Assyriorum veterē, & quasi anitum gentiū morem noua imperij cupiditate mutauit. Hic primus intulit bella finitimis: & rudes adhuc ad resistendum populos ad Lybia terminos usque perdomuit. Fuere quidē temporibus antiquiores, Vexores rex Aegypti, & Scythiae rex Tanais: quorum alter in Pontum, alter usque Aegyptum excessit. Sed lōginqua, non finitima bella gerebant: nec imperium sibi, sed populis suis gloriam quarebant: contentique

Regum prima imperia.

Prima monarchia Assyriorum.

Gesta Nini. victoria, imperio abstinebant. Nini magnitudinem quaesita dominationis continua possessione firmavit. Domum igitur proximis, cum accessione virium fortior ad alios transfret, & proxima quoque victoria instrumentum sequentis esset, totius Orientis populos subegit.

Zoroastres
magice artis
invenitor.

Postremum illi bellum cum Zoroastre, rege Baetrianorum fuit, qui primus dicitur artes magicas invenisse, & mundi principia, siderumque motus diligentissime spectasse. Hoc occiso, & ipse decessit, relicto impubere adhuc filio Nino, ex uxore Semiramide. Hac nec immaturo puero ausa tradere imperium, nec ipsa imperium palam tractare, tot ac tantis gentibus vix patienter uni viro, nedum fa-

Semiramidis
astus.

mine pariturus, simulat se pro uxore Nini, filium: pro forma, puerum. Nam & statura utrique mediocri, & vox pariter gracilis, signa forma, lineamentorum equalitas matris ac filio similis. Igitur brachia ac crura velamentis, tiara caput tegit: & ne novo habitu aliquid occultare videretur, eodem ornatu & populum vestiri iubet: quem more vestis exinde

Exinde,
pro in hunc
usque die
Semiramidis
muliebris
adi-

gens univarsa tenet. Sic primis initiis sexum mentita, puer credita est. Magnas deinde res gestas: quarum amplitudine; ubi invidiam superatam putat, qua sit fasetur, quemue simulasset. Nec hoc illi dignitatem regni ademisse, sed admirationem auxit, quod mulier non feminas

modo virtute: sed etiam viros anteiret. *Hæc* Eiusdē ge-
Babyloniam condidit, mirūque urbem cœlo la- sta.
 tere circumdedit arena, pice bitumine interstra-
 to: quæ materia in illis locis passim è terra ex-
 astat. Multa alia præclara huius regina fue-
 re. Siquidem non contenta acquisitos à viro re-
 gni terminos tueri, *Æthiopiam* quoque regno
 suo adiecit. Sed & *India* bellum intulit: quod
 præter illam & *Alexandrum Magnum* verius
 intravit. * Ad postremum cum concubitorum fi-
 lij petisset, ab eodem interfecta est duos & XL.
 annos post *Ninum* regno potita. Filium eius *Ni-*
nos contentus elaborato à parentibus imperio,
 belli studia deposuit, & veluti sexum cum ma-
 tre mutasset, raro à viris visus, in feminarum
 turba cōsemit. Posterij quoque eius exempla se-
 centi, responsa gentibus per internuntios dabāt.
Imperium Assyrii, qui postea *Syrj* dicti sunt,
 annos M. CCC. tenere. Postremus apud eos
 regnavit *Sardanapalus*, vir muliere corruptior.
 Ad hanc videndum (quod nemini ante eum
 permissū fuerat) præfactus ipseus, *Medi* præpo-
 situs, nomine * *Arbaces*, cum admitti magna
 ambitione agrè obtinisset, invenit eum inter
 fortiorum greges purpuram colorem, &
 muliebri habitu, cum molitia corporis, & ocu-
 lorum lascivia omnes feminas anteiret, pensa
 inter virgines patientem. Quibus visis, indi-
 gnatus tali summa tantum virorum subie-

Lacom. Af-
 phaltitem
 intelligit
 de quo Plu-
 nius lib. 7.
 * Ac
 Semiramis
 XLII. an-
 nos regno
 potita.

Assyrii re-
 gnaverunt
 annos M.
 CCC.
 Sardanapa-
 lus.

* Arbaces.

Mollis &
 effeminatæ
 principis
 exemplū.

Etiam, trahentiq; lanam, ferrum & arma per-
 tales pavore, progressum, ad facies suas, quid vi-
 derit, refert. Negat se ei parere posse, qui se far-
 de Boge hi-
 minem malis esse, quam virum. Frigens con-
 storia apud iuratio, bellum Sardanapalo inferatur: quo ille
 Hero. li. 7. audito non ut vir regni defensionem, sed ut me-
 tu mortis mulieres fletus, primo lutebras circum-
 spicit, mox deinde cum paucis & incompositis,
 in bellum progreditur. *www.libtool.com*
 in bellum progreditur. *www.libtool.com* in regnum se reci-
 pit, & extracta pyra, se & divitias in incen-
 dium mittit, hoc solo immansurum virum. Post hoc
 Sardanapa-
 li mors vi-
 tilis. statuitur rex interfectus eius * Arbaces, qui
 * Arbaces praefectus Medorum fuerat. Is imperium ab asy-
 syriis ad Medos transfert. Post multos deinde
 reges per ordinem successionis, regnum ad Astya-
 gen descendit. Perit per somnium vidio ex na-
 Nandane-
 ea dicta turalibus filia, quam unicum habebat, vitens
 fuit auror enatam, cuius palmitis omnis Asia obumbraba-
 Val. Max. tur. Consulti havioli, ex eadem filia nepotem
 lib. i. c. 7. ei futurum, cuius magnitudo praenuntiatur, ro-
 Astyagis gnique ei amissionem portendi, responderunt.
 somnium Hoc responsa penetravit, neque clauso viro, ne-
 de quo He- que cini dedit filiam, ut non paternam maternaque
 rod. li. a. nobilitas nepoti amitti crederetur: sed de gene-
 re obscura tunc temporis Persarum. Cambysis me-
 diacri viro, in matrimonium tradidit. Ne ne
 sic quidem somnij metu deposito, gravidam ad
 se filiam accersit, ut sub auspiciis sumum quippe
 Etu factus necaretur. Natus infans datur &

cidendus Harpago, regis omnium consiliorum
 Partis. Is veritus, si ad filiam m. rtuo rege ve-
 nisset imperium, eo quod nullū Astyages viri-
 lis sexus genuerat, ne illa necati infantis ultio-
 nem, quam à patre nō potuisset, à ministro exi-
 geret, pastori regis pecoris puerum exponendum
 tradidit, Forte eodem tempore & ipsi pastori
 filius natus erat. Eius igitur uxor audita re-
 gis infantis expositione, summo precibus rogat,
 sibi afferri, ostendique puerum: cuius precibus
 fatigatus pastor, reversus in sylvam, inuenit
 iuxta infantem canem fœminam, parvulo ube-
 ra præbentem, & à feris & alitibus defenden-
 tem. Motus etiam ipse misericordiz, quia m. tam
 ipsa n. canem viderat, puerum desert ad stabu-
 lum eadē cane anxie prosequente: quē: ut in ma-
 nus n. mulier accepit, veluti ad notā puer. allusit.
 tantūq. in illo vigor, & dulcis quidā blandiē-
 tiis apparuit, ut pastore uxor ultro rogaret,
 quo summo partiū pro illo exponeret, permitteret-
 que sibi, siue fortuna ipsius siue spes sue puerum
 nutrire, Atq. ita permutata sorte parvulorum,
 hic pro filio pastori educatur, ille pro nepote re-
 gis exponitur. Nutrici Spacon postea nomē fuit,
 quia canem Persæ sic vocant. Puer deinde cum
 inter pastores esse. Cyri nomē accepit. Atrox rex
 inter ludentes forte delectus, cum per lasciviam
 contumaces flagellis cecidisset, à parentibus pue-
 rerum querela est regi delata, indignantibus

Cyrus in-
 fans morti
 destinatus
 clam nutri-
 tur.

Pastori no-
 men fuit
 Mitrdates.
 Hero.

A cane e-
 ducatur.

Pastoris
 infantem
 mortuum,
 fuisse natū
 scribit He-
 ro. Cyrus
 puerorum
 rex eligitur.

à seruo regio ingenuos homines seruilibus verberibus affectos. Ille accersito puero & interrogate, cum nihil mutato vultu, fecisse se ut regem, respondisset: admiratus constanziam, in memoriam somnii resp. usq. reuocatur. Atque ita cum & vultus & similitudo, & expositio- nis tempus, & pastoris confessio conuenirent, ne- potem agnouit. Et quoniam defunctus sibi so- minis videretur, agitato inter pastores regno, a-

* minatio-
ne Astya-
gis scelus
ut fandissi-
mum.

nimum* minacē duntaxat in illo fregit. Cete- rum Harpago amico suo infestus, in ultionē ser- uati nepotis, filium eius interfecit, epulandū .i. q. patri tradidit. Sed Harpagus ad prasens tēpus dissimulato dolore, odiū regis in vindicta occa-

* deinde
fionem distulit. Interiecto demū tempore cum adoleuisset Cyrus, dolore orbitatis admonitus: scribit ei, ut relegatus in Persas ab aua fuerit, ut occidi eum paruulum auus iusserit, ut bene- ficio suo seruatus sit, ut regem offenderit, ut fi- lium amiserit. Hortatur exercitum parat, & pronam ad regnum ylam ingrediatur, Medonē

prudens in
occultandis
literis con-
siliū,
quale infra
Dematati
& apud
Herod.

transiōnem pollicis: epistolāque, quia palam ferri nequibat, regis custodibus omnem aditum obsidentibus, exenterato lepori inseritur. le- pusque in Persas Cyro ferendus, fido seruo tra- ditur: additis sunt retia, ut sub specie vena- tionis dolus lateret. Lectis ille epistolis, ean- dem viam somnio aggressi iussus est: sed prae- monitus, ut quam primum postera die obuium

haberet.

haberet, socium capiti assumeret. Igitur ante-
 lacano tempore ruri iter ingressus, cœnium ha-
 buit seruum de ergastulo cuiusdam Medii nomi-
 ne Sybarcm. Huius requisita origine, ut in Per-
 sis genitum audiret, demptis compedibus, assum-
 ptoque comite, Persopolim urbem regreditur. Ibi
 convocato populo, iubet omnes præsto cum secu-
 ribus esse, & sylvam via circumdatam excide-
 re. Quod cum strenuè effecissent, eosdem postera
 die apparatus epulæ inuitat; deinde cum lacrio-
 res ipso conuiuio factos videret, rogat, ut si con-
 ditio proponatur, utrius vitæ sortem legant, he-
 sternæ laboris, an præsentium epularum, præ-
 sentium, ut acclamauere omnes, ait: Hesterni si-
 milis labori omnem vitam acturos, quoad Me-
 du pareant: scilicet secutos, hodiernæ epulæ. Latini
 omnibus, Medum bellum infert. Astyages meritis
 in Harpago oblitus, summam belli eidem comisit:
 qui exercitum acceptum statim Cyro per de-
 ditionem tradidit, regis crudelitatem perfidia
 defectionis ulciscitur. Quod ubi Astyages au-
 diuit, contractus undique auxilium, ipse in Persas
 proficiscitur: & reperta alacrius certamine, pu-
 gnantibus suis, partem exercitus à tergo ponit,
 & in tergiuersantes ferro agit, ut in hostes, iu-
 bet: ac denuntiatur suis, nisi vicerint, non minus
 fortes etiâ post terga inuenturos, quàm à fronti-
 bus viros: proinde videant fugientibus hac, an
 illa pugnantibus acies rumpenda sit. Ingens post

Hæc fuit
 olim me-
 tropolis
 Persiæ.
 Callidum
 Cyri con-
 filium.

Eiusdem
 bel'um ad-
 uctus Me-
 dos.

Necessitas
 ingens ce-
 lum.

Perſarum
mulierum
virilis ani-
mus, & e-
gregiū fa-
cinus--

Clementiæ
& modera-
tæ victo-
riæ exem-
plum.

Cræſus,
oraculis
perſuaſus
ultro Cyro
bellum in-
tulit autor
Hæro-

neceſſitatem pugnandi animus exercitui iam ac-
ceſſit. Pulſa itaque cum Perſarum acies paula-
tim cederet, matres & uxores eorum obuiâ oc-
currunt: orant in prælium reuertantur: cunctân-
tibus, ſublata veſte, obſcœna corporis oſtendunt:
rogans: num in viros maritū vel uxorem ve-
lint refugere? Hac repreſſi caſtigatiōe, in præ-
lium rediunt: & facta impreſſione, quos fugie-
bant, fugere compellunt. In eo prælio Aſtyages
capitur: cui Cyrus nihil aliud, niſi regnū abſtu-
lit, nepotēq; in illo magis quàm victorē ſe geſ-
ſit, cuiusque maximè genti Hyrcanorum præpo-
ſuit. Nā ipſe reuerti in Medos noluit. Hic finis
Medorum imperij fuit. Regnarunt annis
CCCL. In initio regni, Cyrus Cybarē quē iuxta
nocturnum viſum ergaſtulo liberauerat, comi-
temq; ceptorū in omnibus rebus habuerat. Per-
ſis præpoſuit: ſororēq; ſuam ei in matrimonio
dedit. Sed ciuitates Medorum, quæ tributū ſo-
luerant, mutato imperio, etiam conditionē ſuam
mutatam arbitantes, à Cyro defecerunt: quæ
res multorum bellorū Cyro cauſa & origo fuit.
Domitis demum pleriq; cum aduerſus Baby-
lonios bellum gereret, Babyloniu rex Lydorum
Cræſum, cuius opes & diuitiæ inſignes ea tempe-
ſtate erant, in auxilium venit: victuſque iam
de ſe ſoli iturus, in regnum reſugit. Cyrus quo-
que poſt victoriam, compoſitu in Babylonia re-
bus, bellum tranſfert in Lydiam. Ibi fortuna:

prioris prælij percussus iam Cræsi exercitum,
 nullo negotio fundit. Cræsum ipse capitur. Sed
 quanto bellum minoris periculi, tanto et minor
 victoria fuit. Cræso et uita, et patrimonij par-
 tes, et urbs Barce concessa sunt: in qua etsi non
 regiam vitam, tamen et proximam maiestati
 regia dederet. Hac clementia non minus vi-
 ctori, quam victo utilis fuit. Quippe ex universa
 Græcia, cognito quod illatum Cræso bellum esset,
 auxilia, velut ad commune extinguendū incendium
 confluebant. Tantum Cræsi amor apud omnes ur-
 bes erat ut passurus Cyrus graue bellum Græ-
 ciæ fuerit, si quid in Cræsum crudelius consu-
 lisset. Interiecto deinde tempore, occupato in
 alio bello Cyro, rebullauero Lydi quibus iterum
 victis, arma et equi adempti, iussuque cauponas
 et ludicras artes et lenociniae exerceo. Et sic
 gens industria quondam potens, et manu stre-
 nua, effeminata mollietate, luxuriamque, uirtutē
 pristinam perdidit: et quoniam ante Cyrum inui-
 ctos bello præstiterant, in luxuriam lapsos, otio
 ac desidia superauit. Fuisse Lydis multi ante
 Cræsum reges variis casibus memorabilis nullus
 tantē fortuna Candauli comparandus: qui cum
 uxorem suā, quā propter pulchritudinem ni-
 minum diligebat, omnibus pradicaret, non conte-
 ntus voluptatem suam tacita conscientia, nisi
 etiam matrimonij reticenda publicaret, prorsus
 quasi silentium damnum pulchritudinis esset: ad

Alteri cle-
 mentia exē-
 plum in
 Cyro.

Arma adē-
 pta Lydis
 Eares ni-
 mirum in
 prouerbiū
 abiit Lydos
 caupona-
 tur.

Reticenda
 multa in
 matrimo-
 nio.

Prover-
biū, Gygi
annulus.

postremum ut affirmationi suae fidem faceret,
eam Gygi sodalis suo nudam demonstravit. Quo
facto & amicum in adulteriū uxoris illeclum,
hostem sibi fecit, & uxorem, veluti tradito alij
amore à se alienavit. Nam brevi post tēpore ca-
des Cōdāulis nuptiarum pramiū fuit. Vxor ma-
riti sanguine dolata, regnum viri, & se pariter
adultero tradidit. Cyrus subacta Asia, & un-
verso Orientem in possessionē redacta, Scythias bel-
lum intulit. Erat autem eo tempore Scytharum
regina Thomyris, quae non muliebriter adven-
tū hostium territa, cum prohibere eos posset, vadū
Araxis fluminis transire permisit, & sibi feli-
ciorem pugnam intra regni sui terminos rata,

Aliquantū-
isper. pro a-
liquantu-
lum.

& hostibus obiecta fluminis fugam difficilio-
rem. Itaq; Cyrus transiēctis copiis, cum aliquā-
tis per in Scythiam processisset, castrametatus
est: Deinde postera die, cum simulato metu, &
quasi refugiens castra deseruisset, vinum assa-
tim, & ea quae erant epulis necessaria, reliquit.

De Cyri
castris non
nihil va-
riat à lu-
stino Cur-
tio, 3.

Quod cum nuntiatum reginae esset, adolescen-
tulum filium, ad insequendum eum cum tertia
parte copiarum mittit. Cum ventum ad Cyri ca-
stra esset, ignarus rei militaris adolescens, velu-
ti ad epulas, non ad praelium venisset, omissis
hostibus, insuetas barbaros vino onerare se pati-
tur: priusque Scythae abrietate, quam bello vici-
cantur. Nam cognitis his, Cyrus reversus per
noctē, securos opprimit, Omnesq; Scythas cum

regina

regina filio interficit. Amisso tanto exercitu,
 & quod gravius dolendum, unico filio, Thomy-
 ris orbitatis dolorem non in lacrymas effundit,
 sed in ultionis solatia intendit, hostesque recen-
 ti victoria exultantes, pauci insidiarum fraude
 circumdedit. Quippe simulata dissidentia, propter
 vulnus acceptum fugiens, Cyrum ad usque
 angustias perduxit: Ibi compositu in montibus
 infidiis, ducenta millia Persarum cum ipso rege
 trucidavit. In qua victoria etiam illud memo-
 rabile fuit, quod neque nuntius tanta cladis
 quidem supersuit. Caput Cyri amputatū in u-
 trem humano sanguine repletum, coniici regina
 iubet, cū hac exprobratione crudelitatis: **SCYTHICA** crudelitas
TE SANGVINE, inquit, **QVAM SITISTI**,
CVIVSQVE INSATIABILIS SEMPER
FVISTI. Cyrus regnavit annis XXX. non ini-
 tio tantum regni, sed continuo totius temporis
 successu, admirabiliter insignis. Huic successit
 filius Cambyses, qui imperio patrii Aegypti
 adiecit: sed offensus superstitionibus Aegyptio-
 rum, Apu, caterorumque deorum edes dirui iu-
 bet. Ad Ammonis quoque nobilissimum tem-
 plum expugnandum, exercitum mittit: qui tem-
 pestatibus & arenarum molibus oppressus, inte-
 riit. Post hac per quietē vidit fratrem suū * **Smerdim**
 regnaturum: quo somnio exterritus, non
 dubitavit post sacrilegia etiam parricidium fa-
 cere. Erat enim difficile ut parceret suis, qui

Cyri in
 Massagetis
 exitus.

Scythica
 crudelitas

Aegyptij
 superstitio
 fi.

Smerdis

* Smerdim

contemptu religionis grassatus etiam contra deos fuerat. Ad hoc tam crudele ministerium Magnus

* Praxaspē quēdam ex amicis delegit, nomine * Comarino. Interim ipse gladio sua sponte emarginato, in femore grauer vulnere occubuit: pœnāsque luit seu imperati parricidij, seu sacrilegij perpetrati.

Quo nuntio accepto, Magnus ante famam amissam regis occupat facinus: prostratōq. * Mergide, cui regnum debebatur, fratrem suum subiecit.

* Smerde
* Smerdis
Oropasten. Erat enim oris & corporis lineamentis persimilis: ac nomine subesse dolum arbitrate, pro * Mergide rex * Oropastes constituitur.

* Smerde
* Smerdis
Qua res eò occultior fuit, quòd apud Persas persona regis sub specie maiestatis occultitur. Igitur Magi ad fauorem populi conciliandum, tributa & militiæ vacationem in tributum remittunt: ut regnum quod fraude quaesierant, indulgentia & largitionibus confirmarent. Qua res

* Orani.
suspecta primò * Othani viro nobili, & in coniectura sagacissimo fuit. Itaque per internuntios quarit à filia, qua inter regias pellice erat, an Cyri regis filius rex esset. Et illa nec se scire ipsam ait, nec ex alia posse cognoscere: quia singule separatim recludantur. Tum perire clare dormienti caput iubet: nam Mago Cambyses aures utrasque praeiderat. Factus deinde persilium certior, sine auribus esse regem, optimatibus Persarum rem indicat: & in eadem falsi regis impulsus sacramento religionis obstat. in-

gi. Septem tantum conso. q. fuere huius consi-
 rationis, qui ex continenti, ne dato in peniten-
 tia spatio, res per quonquam narraretur, occul-
 tato sub veste ferro, ad regiam pergunt. Ibi obuius
 interfectus, ad Magos perveniunt quibus ne ipsis
 quidem animis in auxilium suum desuis. Si-
 quidem stricto ferro deos de conuictis interfi-
 ciunt. Ipsi tamen corripuntur à pluribus: quo-
 rum alterum Gobryas amplexus Magum, cū-
 flantibus sociis, ne ipsum pro Mago transfode-
 rent, quia res obsuro loco gerebatur: vel per suū
 corpus adigi Mago ferrum iussit: fortuna tamē
 ita regēte, illo incolamū Magus interficitur. Oc-
 cis Magis: magna quidē gloria recuperati re-
 gni principum fuit: sed multo maior in eo, quod
 cum de regno ambigerent, concordare potue-
 runt. Erant enim & virtute & nobilitate ita
 pares, ut difficilem ex huius populo electionem
 equalitas faceret. Ipsi igitur vitam inuenerant,
 qua de se iudicium religioni & fortune commit-
 terent. Pacti inter se sunt, die statuta omnes e-
 quos ante regiam primo mane perducere: &
 cuius equus ante solis ortum hiuitam primus
 edidisset, is rex esset. Nam & Solem unum deis
 Persae esse credant: & equos eidem deo sacras
 ferunt. Erat inter conuictos Darius Hydaspis
 filius, cui de regno sollicito, equi custos ait. Si ea
 res victoriam moraretur, nil negotij superes-
 se: proinde nocte equum pridie ante constitu-

tam diem ad eundem locum ducit, ibique equa
 equum admittit, ratus ex voluptate Veneris fu-
 turum quod evenit. Postera die cum ad statuum
 horum omnes venissent, Darij equus cognito lo-
 co ex desiderio femina hinnitum statim edidit:
 & segnibus alii felix auspiciis domino pri-
 mus emisit. Tanta moderatio ceteris fuit, ut au-
 dito auspicio, os stum equus desilierint, & Da-
 rium regem salutarent: populus quoque universus
 suos, secutus indicium principum, eundem consti-
 tuit regem. Sic regnum Persarum septem nobilif-
 simorum virtute quasitum tam leni momento in
 unum collatum est. Incredibile prorsus hoc tanta
 pietate gessisse eos: quod ut eriperent à Magis,
 mori non recusarint: quanquam præter formam,
 virtutemque hoc imperio dignam * & cognatio
 Dario in hæc cū pristinis regibus fuit. Princi-
 pio igitur regni, Cyri regis filia, regalibus nuptiis
 regnum firmaturus, in matrimonium recepit: ut
 non tam in extraneum translatus, quam in fa-
 miliam Cyri reuersum videretur. Interiecto dein
 de tempore, cum Assyrii descivissent, & Baby-
 loniam occupassent, difficilisque urbis expugnatio
 esset, astutiae rege, unus de intersectoribus Ma-
 gorum, Zopyrus nomine, domi se verberibus la-
 cerari toto corpore iubet: nasum, & labia, & au-
 res sibi præcidi: atque ita regi inopianti se of-
 fert. Attonitum, & querentem Darium causas,
 auctoremque tam fœda lacerationis, acidi-
 quo

*Forte le-
 gendū est,
 Et cognat-
 ione Da-
 rius iun-
 ctus cum.

quo proposito fecerit, edocet, * formatq; in futu- * firmatq;
 rum consilio, transfuga titulo Babylonis profi- que.
 ciscitur: ibi ostendit populo laniatū corpus. Qua
 ratur crudelitati regis, à quo in regni* portione, * petitione:
 non virtute; sed auspicio: non iudicio hominum, vel, spiriti-
 sed hincitu equi superatus sit. Iubet illos ex a- tione.
 mici exemplum capere, quid hostibus cavendū
 sit. Hortatur ne mœnibus magis, quàm armis
 cōspiciant patianturq; se cōmune bellum recentio-
 re ira gerere. Nota nobilitas viri, pariter q̃
 virtus omnibus erat: nec de fide timobāt, cuius
 veluti pignora, vulnera corporis, q̃ iniuria no-
 tas habebāt. Cōstituitur ergo dux omniū suffra-
 gio, q̃ accepta parua manu, semel atque iterū
 cadentibus consultō Persis, secunda prætia fecit.
 Ad postremum uniuersum sibi creditum exerci-
 tum regi prodidit, urbemq; ipsam in potestatem
 eius redegit. Post hac Darus rex bellū Scythia
 infert, quod sequenti volumine referatur.

IVSTINI LI- BER II.

In relatione rerum à Scythis gesta-
 rum, qua satis ample magnifica-
 que fuerant, principium ab origi-
 ne repetendum est. Nō enim minus
 illustria iustis, quàm in peris habuere: nec virorū

imperio magis, quàm feminarũ virtutibus cla-
 rueret. Quippe cū ipsi Parthos, Bactrianosq; fe-
 mine autē eorum Amazonum regna cōdide-
 rint, prorsus ut res gestas virorum malierumq;
 cōsiderantibus, incertum sit, uter apud eos sexus
 illustrior fuerit. Scytharum gens antiquissima
 semper habita, quanquā inter Scythas & A-
 gyptios. diu cōtentio de generis vetustate fuerit:
 Aegyptius pradicantibus, initio rerum cum alia
 terra nullo ferore solis arderent, - alia rige-
 rent frigoris immanitate, ita ut non modò gene-
 rare homines, sed ne aduenas quidē recipere ac
 aueri pūssent, priusquam aduersus calorem vel fri-
 gus velamenta corporis inuenirentur, vel locorū
 vitia quasitū arte remediis mollirentur, Aegy-
 ptium ita temperatam semper fuisse, ut neq; hy-
 berna frigora, nec aestiui solis ardores incolas eo
 premerent: Solum ita fecundū, ut alimentorum
 nulla terra feracior sit in usum hominū. Iure igitur
 ibi primū homines natos videri debere, ubi
 educari facillimē possent. Cōtrā, Scythia cæli tē-
 peramentum nullum esse vetustatis agumētum
 putabant. Quippe naturam cum primū incre-
 menta caloris & frigoris regionibus distinxerit,
 statim ad locorum patientiā, animalia quoque
 generasse: sed & arborum atque frugum pro re-
 gionum cōditione, aptè genera variatā. Et quā-
 tō Scythia sit cælum asperius quàm Aegyptia,
 tantō & corpora & ingenia esse duriora. Ca-

etiam si mundi, quae nunc partes sunt aliquan-
 do unitas fuit: suo illuvies aquarum principio
 rerum terras obrutas tenuit: sine igni, qui
 mundum genuit, cuncta possedit: utriusque pri-
 mordij Scythas origine praestare. Nam si ignis pri-
 ma possessio rerum fuit, qui paulatim exstinctus,
 sedē terris dedit, nullam prius quā Septentrio-
 nalem partem, hyemis frigore ab igne secretam,
 adeo ut nunc quoque nullum magis rigens frigo-
 ribus. Aegyptiū verò, et totum Orientem tar-
 distimè temperatum, quippe etiam nunc torrenti
 calore Solis excelsat. Quod si omnes quondam
 terra summersa profundo fuerunt, profectò edi-
 tissimam quaque partem decurrentibus aquis
 prius detectam, humilimo autem solo eandem
 aquam distissimè immorantem: Et quāto prior-
 queque pars terrarū fixata sit, tantò prius ani-
 malia generare cepisse. Porro Scythiam adeo
 editiorem omnibus terris esse, ut cuncta flumina
 ibi nata in *Maetida, tunc deinde in Pōticum,
 et in Aegyptiū mare decurrant. Aegyptum
 autem (quae tot regum, tot seculorum cura im-
 pensāq; munita sit, et aduersus vitæ decurren-
 tium avarum tantis instructa molibus, ita fossis
 cincta, ut cum hinc arceantur, illuc recipiamur,
 aquae, nihilominus coli, nisi *expulso Nilo, non
 potuerit) nec posse videri hominū vetustate ulti-
 ma, quae sine exaggerationibus regum sine Nili
 tribuentis tantum, terrarum recentissima videat-

*mare
 Mzouicū,

*excluso

tur. His igitur argumentis superatis Aegyptum antiquiores semper Scythia visi, Scythia in Orientem porrecta, includitur, ab uno latere Pontico, & ab altera montibus Rhiphaei, à tergo Asiae & * Phasi flumine: multum in longitudinem & latitudinem patet. Et omnibus inter se fines nulli: neque enim agrum exercet, nec domus illis ulla, aut tectum, aut si des est, armenta & pecora semper pascuntur, & per incultas solitudines errare solent. Virescentesque secum in plaustis vehunt: quibus cornu imbrum hyemisque causa tectis, pro domibus utuntur. Infusis gentis ingenia culta, non legibus. Nullum scelus apud eos furto gravior: quippe sine tecto, munimentisque pecora & armenta habentibus, quid saluum esset, si furari liceret? Aurum & argentum perinde aspernatur, ac reliqui mortales appetunt. Lacte & melle vescuntur. Lane in usus ac vestium ignotus: & quaqueam continuis frigoribus uratur, pellibus tamen ferinus aut mutinis vestimuntur. Haec continentia illis morum quaque iustitiam dedit nihil alienum concupiscunt. Quippe divitiarum cupido ibi est, ubi & usus: atque utinam reliqui mortalibus similis moderatio, & abstinentia alieni foret. Profecto non bellorum tantum per omnia secula terris omnibus continuaretur, neque plus hominum ferrum & arma, quam naturalis fatorum conditio raperet. Prorsus ut admirabile videatur.

Noma
des dicta
Geographis.

Digressio
per ampli
ficationem.

tur, hoc illis naturam dare, quod Græci longa
 sapientum doctrina, præceptisq. philosophorum
 consequi nequeunt, cultisq. mores inculta bar-
 barie collatione superari. Tâdò pluri in illu pro-
 ficiu vitiorum ignoratio, quam in his cognitio
 virtutis Imperium Asia ter quasiuere Scythæ,
 ipsi perpetuò ab alieno imperio aut intacti, aut
 inuicti mansere. Darium regem Persarum,
 turpi à Scythia summonere fuga: Cyrum cum
 omni exercitu trucidarunt: Alexandri Magni
 ducem * Zopyronam pari ratione cum copiis * zopyrona
 uniuersis deleuerunt. Romanorum audire nō
 sensere arma. Mox Parthicum & Bactrianum
 imperium ipsi condiderunt Gens & laboribus
 & bellu aspera. Vires corporum immensa, ni-
 hil parare, quod amittere timeant, nihil victo-
 res præter gloriam cōcupiscunt. Primus Scythiæ
 bellum intulit. Vxor rex Aegyptius, missis
 prius legatis, qui hostibus parendi legem dice-
 rent. Sed Scythia iam antea de aduentu regis à
 finitimis, certiores facti, legatu respondens: *Hoc erat:*
 ramur tam opulenti populi lucem, stolidè aduer- *augeo ha-*
 sus inopes occupasse bellum, quod magis domi *mopiscari.*
 fuerit illi timendum, quod belli certamen an- *ut Augu-*
 cept, præmia victoria nulla, damna manifesta *stus Cæsar*
 sit. Igitur non expectaturos Scythas ut ad se *diceret: con-*
 veniatur, cum tanto sibi in hoste plura con- *sueuerat.*
 cupiscenda sint; ultròque proditores obuiam.
 Nec doctiores morata: quos cum tanta cele- *ritate*

ritate venire rex deducasset, in fugam vertitur, & exercitus cum omni apparatu belli relicto, in regnum trepidus se recepit. Scythas ab Ægypto paludes prohibuere. Exinde reversi Asiam perdomitam, vectigalem fecerunt, modico tributo magis in titulum imperij, quam in victoria premium imposito, quindecim annis pacanda Asia morati, uxorum flagitatione reuocantur, per legatos demittuntur, ne redeant, sobolem se se finitimis quasituras, nec passuras ut in posteritatem Scytharum genus per feminas intercidat. Hic igitur Asia per mille quingentos annos vectigalis fuit. Pendendi tributi finem. Ni-

* Scolopythus.

Meminit Themiscy-
ræ regionis
Pli. li. 6. ca.

3. Victi ab
amazoni-
bus populi
vulgo dicitur
Gynæ-
ocratume
ni. Id quod
Pli. lib. 6.
indicat.

nus rex Assyriorum imposuit. Sed apud Scythas medio tempore duo regum iuvenes, Plinos & Scholpythos per factionem optimatum domo pulsi, ingentem iuuantate secum traxere, & in Cappadocia ora, iuxta amnem Thermodoonta, con-
sedere, subiectisque Themiscyreos campos occupare. Ibi pertransitos tot annos spoliare finitimos consuevit, conspiratione populorum per-
infidam inuadunt. Eorum uxores, cum uiderant auxilio suo additam arbitatem, arma sum-
psere, finisque suos summonitantes primo, mox in-
ferentes bella defendunt. Nubendi quoque finitimis animum omifere, struuntque non matri-
monium appellantes, singulare omnium seculorum exemplum. Auxere rempublicam si-
nerunt, iam elatamque contemptu virorum se-

tacentur. Et ne feliciores alia aliis viderentur,
 viros, qui domi remāserant, interficiunt. Vltio-
 nem quoque casorum coniugum excidio finiti-
 morum cōsequuntur. Tunc pace armis quāsis,
 ne gens interiret, concubitus finitimorū ineūt.
 Siqui mares nascerentur, interficiebātur. Vir-
 gines in eundem ipsam morem, non otio, neque
 lanificio sed armis, equis, venationibus exerce-
 bant, inastis infantium dexterioribus mammis,
 ne sagittarū iactus impediretur, unde Ama-
 zones dictæ sunt. Duæ reginæ his fuere, Mar-
 thesia & Læpedo, quæ in duas partes agmine
 diuisæ, incluta iā opibus, vicibus gerebāt bel-
 la, sollicitè terminos alternis defendentes: & ne
 successib. deesset autoritas, generatās se Mar-
 te predicabat. Itaque maiore parte Europæ
 subacta, Asia quodque nonnullas ciuitates ocu-
 pauerunt. Ibi Epheso, multisque aliis urbibus cō-
 diti partem exercitus cum ingenti præda do-
 mum remittunt. Reliquæ quæ ad tuendū Asia
 imperium remanserant, * concursu barbaro-
 rum cum * Marthesia regina interficiuntur. In
 cuius locum filia eius * Otrera regno succedit.
 Cui præter singularem belli industriā, eximia ser-
 uata in omni æuū virginis admiratio fuit.
 Huius virtutis tātum additū gloriæ & famæ.
 Amazonib. est, ut Herculi rex cui XII. sti-
 pendia debebat, quasi impossibile imperauerit,
 ut arma reginæ Amazonū sibi afferret. Igi-

vnimam-
 mæ inde
 dictæ Ser-
 uius in
 Verg.

* incurſu
 * Marpeſia
 * Otichia
 habet O-
 rorius.

Rex Eui-
 rheus.

tur, eò profectus longinque nauibus, comitante principium Græcia inuēnse, inopīantes aggredditur, Dne ex quatuor tunc sorores Amazonum regnauit. *Antiope* & *Otrera*, quarum *Otrera* fortis bellū gerebat. Igitur cū *Hercules* ad littus. Amazonū applicuisset, infrequēs multitudo cū *Antiope* uirgine nihil hostile metuente, erat. Quare effectum est, ut pauca repentino tumultu excitata, arma sumerent, faciliēque victoriā hostibus darēt. Multa itaque caesa captaque: In his due capte sunt *Antiope* sorores, *Menalippe* ab *Hercule*, *Hippolyte* à *Theseo*. Sed *Theseus* obtenta in præmiū captiua, eandem in matrimonium assumit: ex ea genuit *Hippolytū*, *Hercules* post victoriā, *Menalippen* captiuam sibi reddidit, & pretium arma regine accepit. Atq; ita imperio functus ad regē reuertitur. Sed *Otrera* ubi comperit bellū sororibus illatū & raptorē esse Atheniensem principem, hortatur comites in ultionem, frustrāq; & *Pontum* suum & *Asiam* domitam esse dicit, si Græcorum nō tam bellis, quā rapinis pateant. Auxilium deinde à *Sigillo* rege Scytharum petit. Genus se Scytharum esse, cladem uicorum, necessitatem armorum, belli causas ostendit, affectusque uirtute ne segniores uiris femina habere Scythæ uiderētur. Motus ille domestica gloria, mittit cū ingenti equitatu filium *Penaxageram* in auxilium. Sed ante prælium

Bellicam
fuisse dictū
postea.

* Sagillo

praelium deſeſſione orta, ab auxiliū deſerta, bello ab Athenienſibus vincuntur. Receptaculum tamen habuere caſtra ſociorum, quorum auxiliū intacta ab aliis gentibus, in regnum reuertuntur: Poſt * Otreram, Pētheſilia regne poſita * Otichy- eſt, cuius Troiani bello inter fortiſſimos viros, iam. cū auxiliū aduerſus Græcos ferret, magne virtutis documenta exſtitere. Interfecta demum Pentheſilia, exercitūque eius deſumto. pauca que remāſcrāt, agrē ſe aduerſus finitimos deſendētes, uſque ad tēpora Alexandri Magni durauerunt. Harū * Minthia. ſive Thaleſtris regina * Mino- concubitu Alexandri per dies XIII. ad ſubothra. lem ex eo generādam obtento, reuerſa in regnū breui poſt tēpore cum omni Amazonum nomine interciſit. Scythia autem tertia expeditione Aſiana, cū annis VII. à cōiugibus & liberis abſuiſſent, ſeruili bello domi excipiuntur. Quippe coniuges eorum longa expectatatione virorum feſſe, nec iam teneri bello, ſed deletorata ſeruis ad cuſtodiam pecoris relictis nubunt: qui reuerſos cum victoria dominos, velut aduenas armati finibus prohibens. Quibus cū varia victoria fuiſſet, admonentur Scythia mutare genus pugne, memores non cum hoſtibus, ſed cum ſeruis praeliandum, nec armorum, ſed dominorum iure vincendos: verbera in aciem, non tela ferēda, omiſſoq. ferro, virgas & flagella, ceteraque ſeruiliis metus parāda inſtrumenta. Probato omnes con-

filio, instructi sicut preceptum erat, postquam ad hostes accessere, inopinantibus verbera intendant, adeoque illos perturbant, ut quos ferro non poterant, metu verberum vincerent fugamque non ut hostes victi, sed ut fugitini ferri capesserent: quicumque capi potuerunt supplicia crucibus luerunt. Mulieres quoque male sibi conscia, partim ferro, partim suspendio vitam finierunt. Post hoc apud Scythas pax fuit, usque ad tempora Lathini regis. Huic Darius rex Persarum sicut supra dictum est, cum filia eius nuptias non obtinisset, bellum intulit et armatis septingentis millibus hominum, Scythiam ingressus: non facientibus hostibus pugna potestatem, metuens ne interrupto potestate Istri, reditus sibi intercluderetur, amissis nonaginta millibus hominum trepidè refugit: quæ iactura abundante multitudine interdamnum numerata non est. Inde Asiam et Macedoniam domuit. Ionas quoque nautali praelio superat. Demum cognito quod Athenienses Ionis auxilium contra se tulissent, omnem impetum belli in eos convertit. Nunc quoniam ad bella Atheniensem ventum est, quæ non modo ultra spem gerendi, verumetiam ultra gestis fidem patrata sunt, operaque Atheniensium effectum maiora quam voto fuerunt: paucis verbis origo repetenda est, quia ut non ceteræ gentes à sordidis initiis ad summa crevere. Soli enim præterquam incrementum, etiam origine gloriatur. Quippe non advenne,

Præter-
quam pro
non solum
vide Cic.
pro L.
e.

neque passim collecta populi colluvies originem
 urbi dedit: sed in eodem nati solo, quod incoluit:
 & quæ illis sedes, eadem origo est. Primi lanifi-
 cij & olei & vini usum docuere. Arare quoque
 & serere frumenta glande vefcentibus mōstra-
 verunt. Litera ceterè ac facundia, & hic civilis
 ordo disciplina veluti templū Athenas habet.
 Ante Deucalionis tempora regē habuere Ce-
 cropem: quem, ut omnis antiquitas fabulata est,
 biforem prodidere, quia primus matrem femi-
 ne matrimonio iunxit. Hinc successit Cranæus
 cuius filia Athin regioni nomē dedit. Post hūc
 Amphiturū regnavit, qui prius Minerva ur-
 bē sacravit, & nomē civitati Athenas dedit.
 Huius tēporibus aquarū illuvies maiorem par-
 tē Graciæ absumpsit. Superfuere quos refugia
 montiū receperunt, aut ad regē Thessaliæ Deu-
 calionem ratibus vecti sunt, in quo propterea ge-
 nus hominum conditum dicitur. Per ordinē de-
 inde successioni regnū ad Erichthē descendit,
 sub quo frumētī satio apud Eleusin à Triptole-
 mo reperta est, in cuius muneris honorem noctes
 initiorū sacrata. Tenent & Aegæus Thesei pa-
 ter, Athenis regnū, à quo per divorcium de-
 cedis Medea propter adultam prinigni atque,
 Celchos cū Medo filio ex Aegæo suscepto, cō-
 cessit. Post Aegēū Theseus, ac deinde post The-
 seum filius Demophoō, qui auxiliū Graci ad-
 versus Troianos tulit, regnū possedit. Erāt inter

Interfecto
 Erichtho-
 nio, & pā-
 dione.

Athenienses & Dorienses simultatum veteres
 offensa, quas vindicaturi bello Dorienses, de
 euentu belli oracula consuluerunt. Responsum,
 superiores fore, nisi regem Atheniensium occidis-
 sent. Cùm vêtus esset in prælium, militibus ante
 omnia custodia regis præcipitur. Atheniensi-
 b⁹ eo tẽpore rex Cœdrus erat, qui & respos̃o dei
 & præceptis hostium cognitis, permutato regis
 habitu, pannosus sarmenta collo gerens, castra
 hostium ingreditur: ibi in turba obsistentium, à
 milite, quem falce astu vulnerauerat, interfici-
 tur. Cognito regis corpore, Dorienses sine prælio
 discedunt. Atque ita Athenienses virtute du-
 ci, pro salute patriæ morti se offerētis, bello libe-
 rantur. Post Cœdram nemo Athenis regnavit:
 quod memoria nominis eius tributum est. Ad-
 ministratio Respublica annuis magistratibus
 permissa est. Sed ciuitati nullæ leges tunc erant:
 quia libido regum pro legibus habebatur. Eli-
 gitur itaque Solon, vir iustitia insignis, qui ve-
 lut nouam ciuitatem legibus conderet: qui tan-
 to temperamẽto inter plebẽ, Senatũq; egit (cũ
 si quid pro altero ordine tulisset, alteri displici-
 surum videretur) ut ab utrũsq; parem gratiam
 traheret. Huius viri inter multa egregia, &
 istud memorabile fuit. Inter Athenienses &
 Megareses de proprietate Salamine insulæ,
 propè usque ad interitiũ armis dimicatus fu-
 rat. Post clades multas capitale esse apud Atheniẽ-
 ses em-

ses cepit, si quis legem de vindictâ la insula tu-
 disset. Solicitus igitur Solon, ne aut tacendo parum
 Reipublica consuleret, aut censendo periculum
 sibi afferret, subitam dementiam simulat, cuius
 venia non dicturus modò prohibita, sed factu-
 rum erat. Deformis habita. more vecordium in
 publicum evolat, factòq; cœursu hominum, quò
 magis consilium dissimularet, insolitus sibi ver-
 sibus suadere, populo cepit, quod vetabatur: om-
 niumque animos ita cepit, ut ex templo bellum
 adversus Megarēses decerneretur, insulâq; de-
 nictu hostibus Atheniensium fieret. Interea
 Megarenses memores illati ab Atheniensibus
 belli & veriti, ne frustra arma mouisse vide-
 rentur, matronas Atheniensium in Eleusiniis sa-
 cris noctu oppressuri, naves conscendunt. Qua-
 re cognita, dux Atheniensium Pisistratus in-
 ventutem in insidijs collocat, iussit matronis so-
 lito clamore, ac strepitu, etiam in accessu hostiū
 ne intellectos se sentiant sacra celebrare, egres-
 sosq; navibus Megarenses inopinantes aggres-
 sus, deleuit, ac protinus classe captiva inter-
 mixtis mulieribus, ut speciem captivarum ma-
 tronarum præbirent, Megaram continuit. Illi
 cum & navium formam, & petitam prædā
 agnoscerent, obvium ad portum procedunt: quibus
 cæsis, Pisistratus paululum à capiendâ urbe ab-
 fuit. Ita Megarenses suis dolis hosti victoriâ de-
 dère. Sed Pisistrat⁹ quasi sibi, nō patria vicisset

Carmina
 scripta sunt
 apud Dio-
 genem.
 Lactium

tyrannidem per dolum occupat. Quippe verbis voluntarijs domi affectus, laceratq; corpore in publicum progreditur, & aduocata cō-
 cione, vulnere populo ostendit, de crudelitate principū à quib. hoc se passum simulabat, queritur, adduntur vocibus lachryma, & inuidiosa
 oratione multitudo credula incenditur: amore
 plebis inuisum se. Senatui affirmat, optines ad
 custodiam corporis sui satellitum auxilium, per
 quos occupata tyrannide per annos XXXIII.
 regnavit. Post cuius mortem Diocles, alter ex
 filijs, per vim stuprata virgine, à fratre puella
 interficitur. Alter Hippias nomine, cū imperiū
 paternum teneret, interfecitorem fratris cōpre-
 hendi iubet: qui cū per tormenta confisos ca-
 du nominare cogeretur, omnes amicos tyranni
 nominavit: quibus interfectis, querenti tyranno
 an adhuc reliqui confisci essent: nemo, ait, super-
 est, quem amplius inorigestiam, quam ipsum
 tyrannum: qua voce eiusdem tyranni se victo-
 rem, post vindictam pudicitie sororis ostendit.
 Huius virtute cū admonita civitas libertatis
 esset, tandem Hippias regno pulsus, in exilium
 agitur: qui profectus in Persas duces se Daria
 inferenti Atheniensibus bellum, ficti suprad
 significatum est, adversus patriam suam offert.
 Igitur Athenienses audito Darj aduentu, au-
 xilium à Lacedæmoniis sociatū ciuitate petie-
 rūt. Quos ubi viderūt quaquidni teneri religio-

me, non expectato auxilia, instructi decem mil-
 libus civium, & Plataensibus auxiliariis mille
 aduersus sexcenta millia hostiū in campos Ma-
 rathonios in praeliū egrediuntur. Milciades &
 dux belli erat & auctor nō expectandi auxiliū,
 quem tanta fiducia ceperat, ut plus presidij in
 celeritate, quā in sociis duceret. Magna igitur
 curventibus in pugna alacritas animorū fuit,
 adeo, ut cum mille passus inter duas acies esset,
 citato cursu ante iactus sagittarum ad hostem
 veniret: nec audacia eius enītus defuit. Pugna-
 dum est enim tanta virtute, ut hinc viros, inde
 pecudes putares. Victi Persae in naues cōfuger-
 ſūt, ex quibus multa suppressa, multa capta. In
 eo praelio tanta virtus singulorum fuit, ut cuius
 laus prima esset, difficile iudiciū videretur. In-
 ter ceteros tamen Themistoclis adolescētis glo-
 ria emicuit, in quo iam tunc indoles futura im-
 peratoria virtutis apparuit. Cynagiri quoque
 militis Atheniēsis gloria magnis scriptorū lau-
 dib. celebrata est, qui post praelij innumeras ca-
 des, cū fugientes hostes ad naues egisset, onustam
 naue dextra manu tenuit, nec pri^{us} dimisit, quā
 manū amitteret. Tū quoque amputata dextra,
 naue sinistra cōprehendit: quam & ipsam cū
 amisisset, ad postremum mor su naue detinuit.
 Tantam in eo virtutem, fuisse, ut non tot cadi-
 bus fatigatus, nō ambabus manibus amisiss vi-
 ctus, ad postremū trūcus, & vetuti rabida fera

Verbofam
 in laudib.
 suis Græciā
 vocat Va-
 ler. Maxi.
 de Cynegi-
 ro.

dentibus dimicaueris. Ducenta milia Persæ eo
 praelio, sine nauigio amiserit. Cecidit & Hip-
 pias tyrannus Atheniensis, autor & concitator
 eimbelli, diu patris ultoribus pœnas repetētib.
 Interea & Darius cum bellum restauraret, in
 ipso apparatu decidit, relictis multis filijs, & in
 regno, & ante regnū susceptu. Ex his ^{*}Arthe-
 menes maximus natus, aetate privilegio, regnum
 sibi vindicabat quod in ^{*}& ordo nascendi, &
 natura ipsa gentibus dedit. Porro Xerxes cō-
 trouersia nō de ordine, sed de nascendi felicitate
 adferebat. Nam ^{*}Arthemē primum quidem
 Dario, sed priuato prouenisse se regi primū na-
 tum, Fratres itaque suos qui ante geniti essent
 priuato priuatum patrimonium, quod eo tempo-
 re Darius habuisset, non regnum sibi vindicare
 posse, se esse primum, quem in ^{*}regnum rex pa-
 ter sustulerit. Huc accedere, quod ^{*}Arthēme-
 nes nō patre tantū, sed & matre priuata adhuc
 fortune, ano quoq; materno priuato creatus sit;
 se verò & matre regina natum & patrem non
 nisi regem uidisse: auum quoque maternum Cy-
 rum regem habuisse, non heredem, sed condito-
 rem tāti regni. Itaq; etsi æquo iure utrumq; frā-
 trem pater reliquisset, materno se tan ē iure &
 auito vincere. Hoc certamē concordia animo ad-
 uocet patrum suum ^{*}Anaphernē, ueluti ad dome-
 sticum iudicem deferēt, qui domi cognita causa
 Xerxē proposuit: adeoq; fraternā cōtētio fuit,

* Artoba-
zanes.

* Artoba-
zanem.

* regno
* Artoba-
zanes.

et nec victor^{*} exultaueris, nec victus indolue-
rit, ipsiq. litis tēpore inuicem munera miserint,

* insulta-
uerit.

Et iucunda quoq; inter se nō solum credula cō-
minia habuerint: indicium quoque ipsum sine ar-
bitris, sine conuincio fuerit. Tanto moderatius tū
fratres inter se regna maxima diuidebant, quā
tō nunc exigua patrimonia patiuntur. Igitur

Xerxes bellum à patre captū aduersus Gra-
ciam, per quinquēniū instruct. Quid ubi pri-
mam didicit Demaratus rex Lacedemoniorū
qui apud Xerxē exulabat, amicior patriae post
fugam, quam regi post beneficia, ne inopinato
bello opprimeretur, omnia in tabellis ligneis ma-
gistratibus perscribit, easdēque cera superin-
ducta deles, ne aut scripturæ sine tegmine indi-
cium daret, aut recens cera dolum proderet. Fi-
do deinde seruo præferendas tradit, iussu magi-
stratibus Spartanorum tradere. Quibus perla-
tis Lacedamone questionē res diu fuit, quod ne-
que scripum aliquid viderent, nec frustra mis-
sas suspicarentur, tanisq. rem maiorem, quantū
sit occultior, putabant. Hærentibus in conspectu
cora viri, soror regis Leonida consilium scriben-
tis inuenit. Erasa igitur cera, belli consilia dete-
guntur. Iam Xerxes septingēta milliade regno
armauerat, Et trescenta millia de auxiliis para-
uerat: ut non immeritō proditum sit, flumina ab
exercitu eius siccata Graciāq. omnem vix ca-
pere exercitum eius potuisse. Naues quoq. decies

Equitum
verò qua-
dringen-
torum mil-
lium ha-
buit co-
pias aucto-
re Probo
Emilio.
M. & C. C.
habet pro-
bus, quis
secutæ M.
oner

centū millia numero habuisse dicitur. Huic tāto agmini dux defuit. Caeterū si regem spectes, diuitias, non ducem laudes, quarum tāta copia in regio eius fuit, ut cum flamina multitudine consumerētur, opes tamē regia superessent. Ipse autem primus in fuga, postremus in praelio semper visus est: in periculis timidus: sicubi metus abesset, inflatus. Deniq; ante experimētū bellī fiducia virium, veluti natura ipsius dominus, & montes in planum deducebat, & conuexa vallium aequabat, & quaedam maria pontibus sternebat, quaedam ad navigationis commodum per cōpeditum ducebat, cuius introitus in Graciam quam terribilis tā turpis ac fœdus discessus fuit. Nāque cum * Leonides rex Spartanorum cum quatuor militibus militū augustias Thermopylarū occupasset. Xerxes cōtēptū pacitatis, eos pugnā capeffire iubet, quorū cognati Marathonīa pugna interfecti fuerant: qui dū vulscisci suos querūt, principū cladis fuere: succedēte deinde inulti turba maior cades editur. Triduo ibi cum dolore & indignatione Persarum dimicatum: quarto die, cum nuntiātū esset Leonide à xx. millibus hostium summū cacumen teneri. tunc hortatur socios recedant, & se ad meliora patria tempora reseruent, sibi cū Spartanū fortunā experiendam: plura patrie, quā vita debere, ceteros ad praesidia Gracia seruandos. Audito regis imperio discessore cate-

* Leonida.

ri, soli Lacedæmoni remanserunt. Inisio huius belli sciscitantibus Delphis oracula, responsum fuerat, aut regi Spartanorum, aut urbi cadendam. Et idcirco cum rex Leonides in bellū proficisceretur, ita suos firmanerat, ut ire se parato ad moriendū animo sciret. Augustias propter ea occupauerat, ut cum paucis aut maiore gloria vinceret, aut minore damno reipublica caderet. Dimissis igitur sociis, hortatur Spartanos meminerint, qualitercumq; praeliaretur, cadendam esse, cauerent, ne fortius mansisse, quam dimicasse videantur: nec expectandū ut ab hoste circumuenirentur, sed cum nox occasione daret, securis & latu superueniendum usquā victores honestius quā in castris hostium perituros. Nihil erat difficile persuadere persuasis mori: statim arma capiunt, & sexcenti viri in castra quingentorum millium irrumpūt, statimq; regis prætorium petūt, aut cum illo, aut si oppressi essent in ipsius potissimū sede morituri. Tumultus totis castris oritur. Spartani posteaquam regem nō inueniūt, per omnia castra victores vagantur, cadunt, sterminantque omnia: ut qui scitis se pugnare nō spe victoria, sed in mortis ultione Præliam à principio nactis in maiorem partem diei tractū. Ad postremū nō victi, sed vincendo saigati, inter ingentes stratorū hostiū catervas occiderunt. X erxes duobus vulnerib. terrestri prælio acceptis, experiri * Mariū fortu-

Extat apud Herod.

Græcum oraculum.

Præclara Leonidæ & Spartanorū virtus.

Exempla militaris fortitudinis.

Navalis pugna inestruitur.

* ma

prudētis
& callidi
imperatoris
exemplum
The-
mistocles

nam statuit. Sed Atheniensium dux Themistocles, cum animaduertisset Ionas, propter quos bellum Persarum rex susceperat, in auxilium regis classe venisse, sollicitare eos in partes suas statuit. Et cum colloquendi copiam non haberet, quò applicituri erāt, symbolos proponi, & saxis proscribi curat. Quae vos, Iones, dementia tenet? quod facinus agitaris? Bellū inferre olim conditoribus vestris, nuper etiā vindicibus cognatis?

*cessum.
Exemplum
impietatis
orga deos.

An idcō mētia vestrā condidimus, ut essent qui nostra delerent? Quid si non haec & Dario prius, & nūc Xerxi belli causa nobiscum foret, quòd vos rebellātes non destituimus? quin vos in hac nostra castra ex ista obsidione trāsitis? Aut si hoc parum tutum extat, vos commisso praelio ite*cessum, inhibete remos, & à bello discedite.

Impietatis
pena.

Ante nautali praelij congressionē miserat Xerxes quatuor millia armatorum Delphos, ad templum Apollinis diripiendum, prorsus quasi non cum Graecis tantum, sed cum dijs immortalibus bellū gereret: quae manus tota imbribus, & fulminibus delata est, ut intelligeret, Q V A N T O

G R A V I O R Q U E F F E N S A D E O R V M
E S S E T, T A N T O N U L L A S E S S E
H O M I N V M A D V E R S V S D E O S
V I R E S. Post haec Thespias & Plateas, & Athenas hominibus vacuas incēdit: & quoniam ferro non poterat in homines, in aedificia ignē grassatur. Namque Athenienses post pugnam

Marathoniam, pramonēte Themistocle, victo-
riam illā de Persis, non finem, sed causam ma-
ioris belli fore, c. c. naues fauri merūs. Aduē-
tāte igitur Xerxe, cōsulentibus Delphis oracu-
lū, rēspōsum fuerat, Salutē muris lignis tuerē-
tur. Themistocl. s. nauis praeſidium demonſtra-
tum ratas persuadet omnibus, patriū munici-
pes eſſe, nō mœnia. ciuitatēq; nō in aedificiis,
ſed in ciuibus poſitam. Melius itaque ſalutem
nauib; quā urbī cōmiſſuros: huius ſententiā
etiam Deū autōrē eſſe. Probato conſilio con-
iuges liberōſque cum pretioſiſſimis rebus abditis
inſulis, relictā urbe, demādāt. Ipſi naues armati
conſcendūt, exemplum Athenienſium & alia
urbes imitatae. Itaque cū adunata omnis ſo-
ciorum claſſis, & intēta in bellum nauale eſſet,
angustiāſque Salaminij freti, ne circūueniri à
multitudine poſſent, occupaffent, diſſenſio inter
ciuitatum principes oritur: qui cū deſerto bel-
lo ad ſua ſuenda dilabi uellent, timens Them-
iſtocles, ne diſceſſu ſociorum vires minuerentur,
per ſeruum fidum Xerxi nunciat, uno in loco
eū contractam Graciam poſſe capere facillimē.
Quod ſi ciuitates, quae iā abire uellent, diſſi-
tur, maiore labore ei ſingulas conſectādas. Hoc
dolo impellit regem ſignum pugna dare. Graeci
quoq; aduēſu hoſtium occupati, praelium collar-
tis viribus capeſſūt, Interea rex, velut ſpecta-
tor pugnae, cum parte nauium in litore rema-

Exemplū
muliebris
fortitudi-
nis Arthe-
misia: effo-
minati au-
cem Ducis
Xerxes.
Græcorum
præclara
ad Salami-
nem victo-
ria.

Arthemisia aut regina Halicarnassi, quæ
in Auxiliū Xerxi venerat, inter primores du-
ces bellū acerrimè ciebat: quippe ut in viro mu-
liebrem timorē, ita in muliere virilem audaciā
cerneres. Cum anceps prælium esset, Iones, iuxta
præceptū Themistoclis, pugna se paulatim sub-
trahere cæperunt, quorū defectu animos cete-
ris fregit. Itaque circumspicientes fugā pellun-
tur Persæ, & mox prælio victi, in fugā verti-
tur. In qua trepidatione multa submersæ naues,
multa capta sunt: plures tamē non minus seni-
tæ regū, quā hostem timentes, domum dila-
buntur. Hac clade percussū, & dubiū consi-
lij Xerxē Mardonius aggreditur. Hortatur
ut in regnū abeat, ne quid seditionis moveat fa-
ma aduersi belli, & in manus, sicuti mos est om-
nia extollēs, sibi CCC. millia armatorū lecta ex
omnibus copiis relinquat, quæ manu aut cū glo-
ria eius perdomiturum se Græciā, aut si aliter
euentus ferat, sine eiusdē infamia hostibus ces-
surū. Probato cōsiliō, Mardonio exercitus tra-
ditur, reliquas copias rex ipse reducere in re-
gnū parat. Sed Græci, audita regū fuga, cōsiliū
ineunt pontis interrumpēdi: quem ille Abido,
velut victor mārū fecerat, ut intercluso aditu,
aut cum exercitu deleberetur, aut desperatione re-
rum pacē victus petere cogeretur. Sed Themis-
tocles timens, ne interclusi hostes, desperatio-
nem in virtutem verterent, & iter, quod aliter

Noema.

Vna salus
victis nul-
lam spera-
salutem
Ac.

non pateret, ferro patefacerent, satis multos ha-
 fles in Gracia remanere dilectans, nec augeri
 numerum retinendo oportere, cum vincere con-
 silio ceteros non posset, eundem seruum ad Xer-
 xem misit, certiorēque consilij facit: & occu-
 pare transiūm matura fuga iubet. Ille percussus
 nuncio, tradit ducibus milites perducendos, ipse
 cum paucis Abydon contēdit. Vbi cum solumum
 pontem hybernis tempestatibus offendisset, pi-
 scatoria scapha traiecit trepidus. Erat res spe-
 ctaculo digna, & ad estimationem rerum hu-
 mana sortis varietate miranda, in exiguo la-
 tentem videre nanigio, quem paulo ante vix
 aquor omne capiebat: carentem etiam omni ser-
 morum ministerio, cuius^{*} exercitus propter mul-
 titudinem, terra graues erant. Nec pedestribus
 copijs, quas ducibus assignauerat, feliciter iter
 fuit. Siquidem quotidiano labori (neque enim
 ulla est metuentibus quies) etiam fumes accēs-
 ferat. Multorū deinde dierum inopia, contraxe-
 rat & pestem, tantāque fœditas morientū fuit,
 ut via cadaveribus implerentur, alitēque &
 bestia esca illecebris sollicitate, exercitum seque-
 rentur. Interim mardonius Olynthum in Gra-
 cia expugnat. Athenienses quoque in spem pa-
 cis, amicitiamque regis sollicitat, spondens incen-
 sa eorum urbis etiam in manus restitutionem.
 Posteaquam nullo pretio libertatem vidit his
 venalem, inensis, qua reedificare cœperant,

Turpis fu-
ga Xerxis.

Egregium
epiphone-
ma.

* exercitu

Yōūm

Calamitas
misera in-
exercitu
Xerxis.

copias in Bæotiam transfert. Eò & Græcorum exercitus, qui centum millium fuit, sequentes est. Ibiq; prælium commissum. sed fortuna regis cum duce mutata est. Nam victus Mardonius, veluti ex naufragio cum paucis profugit, castra referta regalis opulentia capta sunt. Unde primum Græcos, diuiso inter se auro Persico, diuitiarum luxuria cæpit. Eodem fortè die,

De hac pugna Herodotus in Caliope.

Epiphonema.

quo Mardonij copia deleta fuit, etiam navali prælio in Asia sub mœre Mycale aduersus Persas dimicatum est. Ibi ante congressionem, cum classes ex aduerso starent, fama ad utrumque exercitum venit, vicisse Græcos, & Mardonij copias occisione occidisse. Tantiæ fame velocitatem fuisse, ut cum matutino tempore prælium in Bæotia commissum sit, meridiano horis in Asiam, per tot maria, & tantum spaciū, tam breui horarum momento, de victoria nūciatum sit. Confecto bello, cum de præmiis ciuitatū ageretur omnium iudicio, Atheniensium virtutes

Themistoclis laus.

Reficiatur Athenæ.

cæteris prælata. Inter duces quoque Themistocles princeps, ciuitatum testimonio iudicatus, gloriam patriæ suis auxit. Igitur Athenienses aucti & præmiis belli, & gloria urbem ex integro cedere mo iūtur. Cum mœnia maiora complexi fuissent, suspensi esse Lacædæmonys cæpere, rectè reputantibus, quibus ruinæ urbis tantum incrementi daret, quantum sit datura munita ciuitas. Mittunt ergo legatos, qui mo-

berent, ne munimenta hostibus & receptacula
 futuri rursus belli exstruant. Themistocles ut
 v. du. Spei urbi inuideri, non existimans abrup-
 te agendum, respondit legatis, ituros Lacedæ-
 mona, qui de ea re pariter cum illis consulient.
 Sic discessu Spartani, hortatur suos, ut opus
 maturēt. Deinde ipse, interiecto tēpore, in lega-
 tionē proficiscitur, & nūc in itinere infirmitate
 simulata, nunc tarditatē collegarum accusans,
 sine quibus agere iure nihil possit, diē de die pro-
 ferendo, spatium consummando operi quærit:
 cū interim nuntiaur Spartani, opus Athe-
 nensium maturari propter quod denovo legatos
 mittunt ad inspicendam rem. Tum Themisto-
 cles per servum magistratibus scribit Athenē-
 sium, Lacedæmonios legatos vinciant, pignusque
 teneant, ne in se gravius consulatur. Adit de-
 inde concionem Lacedæmoniorum indicat per-
 munias Athenas esse, & posse illarū bellum
 non armis tantum, sed etiam muris sustinere.
 Si quid ob eam rem de se crudelius statuerent,
 legatos eorum Athenis in hoc pignus retentos.
 Gramer deinde castigat eos, quod non viri-
 te, sed imbecillitate sociorum potentiam quære-
 rent. Sic dimissus, veluti triumphatū Sparta
 nis, à civilibus excipitur. Post hæc Spartani, ne
 vires otio corrumprent, & ut bis illatum à
 Persis Græciæ bellum ulcisceretur, ultro fines
 eorum depopulantur. Ducem suo, sociorumque

Themisto-
 cles callidū
 consilium.

pausanias
perfidii ci-
uis & Du-
cis exem-
plum.

Cōgylus
Cretensis
litteras per-
tulit. Pro-
bus.

exercitui deligunt Pausaniam qui pro Ducatu
regnum Gracie affectans, proditorum premium,
cum Xerxes nuptias filiae eius paciscitur, red-
ditu captivis, ut fides regis aliquo beneficio ob-
stringeretur. Scribit praeterea Xerxi, quoscum-
que ad se nuntios misisset, interficeret, ne res lo-
quacitate hominum proderetur. Sed dux Athe-
niensium Aristides belli socius electus, collega
conatibus obviam eundo, simul et in rem sapi-
enter consulendo, proditorum consilia discussit.
Nec multo post accusatus Pausanias damna-
tur. Igitur Xerxes cum proditorum dolum pu-
blicatum videret, ex integro bellum instituit.
Graci quoque ducem institunt Canonem A-
theniensem, filium Milciadis, quo duce apud
Marathonem pugnatum est, iuvenem, cuius ma-
gnitudinem futuram pietatis documenta pro-
diderant. Quippe patrem ob crimen peculatus
in carcerem coniectum, ibique defunctum, trans-
latum in se vinculis, ad sepulturam redemit. Nec
in bello indicium deligentium foscit. Siquidem
non inferior virtutibus patris, Xerxem terre-
restri navalique bello superatum, trepidum se
accipere in regnum coegit.

Insigne
pietatis e-
xemplum.

L

D V S I I I

IUSTINI LI-

BER. III.

XERXES rex Persarū, terror ante gentiū, bello in Gracia infelicer gesto, etiā suis contēptui esse cepit. Quippe Artabannus prefectus eius deficiente quotidie regis maiestate, in spem regni adductus, cū septē robustissimū filijs regiam vesperi ingreditur: nam amicitie iure semper illi patibatur: trucidatōque rege, voto suo obfistentes filios eius, dolo aggreditur. Securiore crudelitatis & perfidæ exemplum.
 de Artaxerxes puero admodum, fingit regem à Dario, qui erat adolescēs, quò maturius regno potiretur, occisum: impellit Artaxerxē parricidiū parricidio vindicare. Cū ventum esset ad domū Darij, dormiens inuentus, quasi somnum fingeret, interficitur. Deinde cū unū ex regis filiū sceleris suo superesse Artaban⁹ videret, inueneritq; de regno cortamina p̄icipū. assumit in societate consilij Baccabassum, qui præsenti statu cōsentens, rē prodit Artaxerxi, ut pater etus occisus sit, ut frater falsa parricidij suspicione oppressus, ut deniq; ipsi pararētur insidiae. His cognitis, Artaxerxes verēs Artabani numerū Artaxerxes Longimanus Persarum rex quinque.
 filiarum, in postero diem paratum esse exercitum, armatumque inbet, recogniturus & numerum militū, & in armis industriam singulorum. Etāq; cū inter ceteros, & ipse Artaba- an.

Crudelita-
tis & per-
fidie pe-
na.

De intesti-
no Græco-
rum bello.

generis.

Polydz-
es habet
Plut.

Lycurgi
instituta.
Legisla-
res quid
esse re-
cant.

nus armatus assisteret, rex simulat se breui-
orem loriceam habere, iubet Artabanum secum
commutare: exuientem se, ac nudatum gladio tra-
iecit. Tum & filios eius corripere iubet: atque ita
egregius adolescens, & eadem patris, & ne-
cessitatis, & se ab insidiis Artabani vindica-

uit. Dum hæc in Persis geruntur, interea Gra-
cia omnis, ducibus Lacedæmoniis & Athenien-
sibus in duas diuisa partes, ab externis bellis,
velut in viscera sua arma conuertit. Finit igitur
de uno populo duo corpora, & eorundem castro-
rum homines in duos hostiles exercitus diuidun-
tur. Hinc Lacedæmonij communia quondam ciui-
datum auxilia ad vires suas itahebant. Inde

Athenienses & vetustate generis, & gestis re-
bus illustres, propriis viribus confidebant. Atque
ita duo potèssimi Græciae populi, institutis So-
lonis & Lycurgi legibus pares ex emulatione
virium in bellum ruebant. Namque Lycurgus cum
fratri suo Polibita Spartanorum regi successis-
set, regnumque sibi vèdicare potuisset. Charilaos
filio eius, qui natus posthumus fuerat, cum ad
ætatem adultam venisset, regnum summa fide resti-
tuit, ut intelligerent omnes, quanto plus apud
bonos pietatis iura, quam omnes opes valerent.
Medio igitur tempore dum infans conualescit, tu-
telamque eius administrat, non habentibus Spar-
tanis leges instituit, non inuentione earum ma-
gis, quam exempla clarior. Siquidem nihil legi-
bus

illa in alios sanxit, cuius non ipse primus in se
 documēta daret. Populū in obsequia principum,
 principes ad iustitiā imperiorum firmavit. Par-
 simoniā omnibus iussit, existimans laborē mili-
 tiæ, assidua frugalitatis consuetudine, faciliorem
 fore. Erro singula nō pecunia, sed compensatione
 meriti iussit: auri argentique usum, velut omniū
 scelerum materiam, sustulit: administrationem
 reipublice per ordines diuisit. Regibus potesta-
 tem bellorū, Magistratibus iudicia, & annuas
 successiones Senatus custodiā legū, Populo sub
 legendi Senatum vel creādi, quos veller, magi-
 stratus, potestas ē permisit. Fundos omniū aqua-
 liter inter omnes diuisit, ut æquata patrimonialia
 nemini potentiorē alteri redderēt. Conuiuari
 omnes publicē iussit, ne cuius diuitia vel luxu-
 ria in oculo essent. Inuenitus non amplius una
 veste uti toto anno permissum, nec quenquā cul-
 tius quā alterum progredi nec epulari opulen-
 tibus, ne imitatio in luxuriā verteretur. Pueros
 puberes non in forum, sed in agrū deduci praece-
 pit, ut priuos annos nō in luxuria, sed in opere,
 & in laboribus agerent. Nihil eos somni causa
 subternere, & vitam sine pulmento degere, ne-
 que prius in urbē redire, quā viri facti essent,
 Statuit, virgines sine dote nubere: iussit ut ux-
 res eligerentur, nō pecunia: fenebrisque matrimo-
 nia sua viri coercerent, cū nullus dotis fran-
 tinerentur. Maximū honorem non diuitum &

Monar-
 chia.
 Origar-
 chia.
 Democra-
 tia.

Abiit hoc in prouer-
 biū, In so-
 la Sparta
 expedit se-
 nescere.

potentium, sed pro gradu ætatis senum esse vo-
 luit. Nec sane usquam terrarum locum honoræ-
 tionem senectus habet. Et ac quoniam primò, so-
 lutis antea moribus, dura videbantur esse, auto-
 rē eorū Apollinē Delphicum fingit, & inde se
 ea ex præcepto nominis detulisse, ut consuescen-
 di tadium metus religionis euincat. Deinde ut
 æternitatem legibus suis daret, iure iurādo obli-
 gat ciuitatem, nihil eos de eius legibus mutatu-
 ros, priusquā reuerteretur: & simulat se ad ora-
 culum Delphicum proficisci, consulturum quid
 addendū, mutandūq; legibus videretur. Pro-
 ficiscitur autem Cretam, ibiq; perpetuū exilium
 egit, abijciq; in mare ossa sua moriēs iussit, ne re-
 latis Lacedæmona solutos se Spartani religione
 iurissarandi in dissoluendū, legibus arbitraren-
 tur. Et is igitur moribus ita breui ciuitas * cōua-
 luit, ut cum Messeniis propter stupratas virgi-
 nes suas, in solenni Messeniorum sacrificio bel-
 lum intulissent grauissima se execratione * ob-
 stringerent. non prius quam Messeniam expu-
 tor Euseb. gnassent, reuersuros, tantum sibi vel de viribus
 * Id est, se-
 suis, vel de fortuna spondentes. Que res initium
 dissensionis Græciæ: & intestini belli causa &
 origo fuit. Itaque cum * contra presumptionem
 suam annis decem in obsidione urbis teneretur,
 & quarelis uxorum post tam longam viduita-
 tem renocarentur: veriti ne hac persenerantia
 belli grauius sibi, quàm Messenijs nocerēt: quip-
 no illis

Exēplum
 amoris ea-
 ga patriā.

* coaluit.
 * obstrin-
 xerit.

octauo
 an impe-
 rij Romu-
 li fuit hoc
 bellū au-
 ctor Euseb.
 * Id est, se-
 cus quàm
 speraue-
 rant.
 Urbis nō-
 men erat
 Ithoma.

pe illis quantum iuventutis bello intercidit,
 mulierum fecunditate suppleri: sibi & belli
 damna assidue, & fecunditatem uxorum ab-
 sentibus viris nullam esse. Itaque legunt iuvenes
 ex eo genere militum, qui post insurandum in
 supplementum venerant. Quibus Spartam re-
 missu, promiscuos omnium feminarum concu-
 bibus permiscere, maturiorem futuram conceptio-
 nem rati, si eam singule per plures viros expe-
 rivetur. Ex his nati, ob notam materni pudoris
 Parthenii sunt vocati: qui cum ad annos x x x.
 pervenissent, metu inopie (nulli enim pater
 existeret, cuius in patrimonium successio spe-
 raretur) ducem Phalantum assumunt, filium
 * Araci, qui antea Spartam fuerat, iuven- * Arati.
 tatis ad generandam sobolem domum remis-
 tende: ut scilicet ducem patrem eius nascendi
 habuissent autorem, sic ipsam spei ac dignitatis
 sue haberent. Itaque nec salutaris matribus e-
 quarum adulterio infamiam collegisse videban-
 tur, ad sedes requirendas proficiscuntur, diu-
 que & per varios casus iactati, tandem in Ita-
 liam deferuntur, & oppugnata arce Tarentino-
 rum, expugnatis veteribus incolis, sedem sibi cō-
 stituunt. Sed post annos plurimos dux eorū Pha-
 lantus, per seditionem in exilium perturbatus, in ingratos
 Brundisium se contulit, quō expulsi sedibus suis
 veteres Tarentini concesserant. Is moriens per-
 suadet, ut ossa sua postremasque reliquias con-

Parthenio-
rum origo

Parthenij
ubi conse-
derint:

Phalanti
ciues pie-
tas.

terant, & tacite spargi in foro Tarentinorū cū-
rent. Hoc enim modo recuperare illōs patriam
suam p'sse, Apollinem Delphis eecinisse. Illi ar-
bitrantes cū in ultionem sui fata ciuium prædi-
disse, præceptis parere sed oraculi diuersa sentē-
tia fuerat: perpetuitatē enim urbis, non amissio-

Secundum
cum Messe-
lia bellū.

nem hoc factū promiserat. Ita duci exuli cōsti-
lio, & hostiū ministerio possessio Tarōina Par-
thenys in aternū fundata: ob cuius beneficiū me-
moriā Phalarō diuinos honores decreuere. Inse-
rēdā Messeny cū virtute nō possent, per insidias
expugnantur. Deinde cū per annos LXXX. gra-
uia seruitutis verbera plectunque vincula, cate-

*capituli-
tatis.

rāq; *captiuitatis mala perpeffi essent, post lōgā
pænarum patientiam, bellum restaurant. Lacedæ-
monij quoque eō conspirantiū ad arma con-
currunt, quō aduersus seruos diuicaturi vide-
buntur. Itaque cū hinc iniuriā, inde indigni-
tas animos acueret, Lacedæmonij de belli enen-
tu oraculo Delphis consulto, iubentur ducem bel-

Tyrtaus
poeta
claudus
Dux Lacedæ-
m.

li ab Atheniensibus petere. Porro Athenienses
cū responsum cognouissent, in contemptum
Spartanorum Tyrtaum poetam claudem pede
misere, qui tribus prælijs fusus, eō usque despe-
rationis Spartanos adduxit, ut ad supplemen-
tum exercitus, seruos suos manumitterent: his-
que interfectorum matrimonia pollicerentur, ut
non numero tantū amissarum ciuium, sed &
dignitati succederent. Sed reges Lacedæmo-

morum ne contra fortunam pugnando maiora
 detrimenta ciuitati infunderent, reducere exer-
 citum voluerunt, ni interuenisset Tyrteus, qui
 composita carmina exercitus pro concione recitauit: in quibus hortamenta virtutis, damno-
 rum solacia, belli consilia conscripserat. Itaque
 tantum ardorem militibus iniecit, ut non de sa-
 lute, sed de sepultura solliciti, tesseras, in sculptis
 suis, & patrum nominibus, dextera brachio de-
 ligarent: ut si omnes aduersum praelium consum-
 pssent, & temporis spatium confusa corporum linea-
 menta essent, ex iudicio titulorum tradi sepul-
 tura possent. Cum sic animatum reges exercitum
 viderent, curant rem hostibus nuntiare. Adesse-
 nque autem non timorem res, sed emulationem
 mutua dedit. Itaque tantis animis concursus
 est, ut raro unquam cruentius praelium fuerit.
 ad postremum tamen victoria Lacedaemonio-
 rum fuit. Interiecto tempore tertium quoque bel-
 lum Messenij reparauere: in cuius auxilium La-
 cedamonij inter reliquos socios etiam Atheni-
 enses adhibuere, quorum fidem cum suspectam
 haberent, supernacuos eos simulantes, à bello eos-
 dem dimiserunt. Hanc rem Athenienses grauer
 ferentes, pecuniam, quae erat in stipendium Per-
 fici belli ab uniuersa Grecia collata à Delo A-
 thenas transferunt: ne deficientibus à fide so-
 ciatis Lacedamonij, praeda ac rapina esset.
 Sed nec Lacedamonij quiescere: qui cum Mes-

Tyrtei ad
 milites ca-
 mina ex-
 hortatoria.

Tertium
 bellum cum
 Messeniis

Erat enim
 Delus pro
 boni tra-
 rio. Pro-
 bari in vi-
 ta Arist.

Vi&l sunt
an Halla.

seniorum bello occupati essent; Peloponenses im-
misere, qui bellum Atheniensibus facerēt. Par-
na tunc tēporis, classe in Aegyptum missa, vi-
res Atheniensibus erat. Itaq; manuali praelio di-
micantes, facile superantur. Interiecto deinde
tēpore, post rediū sociorum aucti, & classis, &
militum robore, praeliū reparant. Iam & Laceda-
monij omnis Messenij, adversus Atheniē-
ses arma verterant. Diu varia victoria fuit: ad
postremū equo Marte utrinq; discessum. Inde
revocati Lacedamonij ad Messeniorū bellū, ne
mediū tēpus otiosum Atheniensibus relinque-
rēt, cum Thibani paciscuntur, ut Beotiorū im-
perij his restituerent, quod temporibus Persici
belli amiserāt. ut illi cum Atheniensibus bella
susciperent. Tanti furor Spartanorum erat,
ut duobus bellis impliciti, suscipere tertium non
recusarent, dummodo inimicis suis hostes ad-
quirerent. Igitur Athenienses, adversus tam-
tam tempestatem belli, duos duces deligunt, Po-
riclem spectate virtutis virum, & Sophoclem
scriptorem tragiædiarum, qui diverso exercitu,
Spartanorum agros vastaverunt, & multas
Achaie civitates. Atheniensium imperio ad-
iecerunt. Hi in malis fracti Lacedamonij, in an-
nos xxx. pepigerunt pacem: sed tam longum
otium inimicitia non tulerunt. Itaque intra
quindecim annos rupto fœdere, cum contemptu
Deorum hominumq; fines Atticos populan-

De quo
Thucyd. l.
2. & Plat.

Perfidiz
emplū.

tur. Et ne pradam potius, quàm pugnam expe-
 disse viderentur, hostes ad prælium vocant. Sed
 Athenienses, consilio Pericli duci, populationis
 iniuriam differunt in tempus ultionis, superua-
 cuam pugnam existimantes, cum ulcisci hostem
 sine periculo possent. Deinde interiectis diebus,
 naues conscendunt, & nihîl sentientibus Lace-
 demoniis, totâ Spartam depredantur, multo que
 plura auferunt, quàm amiserat. Et rursus in co-
 paratione dânorum, longe plurimi fuerit ultio,
 quàm ira. Clara quidē hæc Pericli expeditio
 habita, s. d. multo clarior priuati patrimoniî cō-
 temptus fuit. * Hinc agros in populatione cate-
 vorū intactos hostes reliquerant, sperantes ac-
 quirere se illi posse, aut periculum ex inuidia,
 aut ex suspitione proditiōis infamiam. Quod
 antè prospiciēs Pericles, & futurū populo præ-
 dixerat, & ad inuēdie impetum declinandum
 agros ipsos dono reipublica dederat. Atque ita
 unde periculum quasiū fuerat, ibi maximam
 gloriam inuenit. Post hæc interiectis diebus, na-
 vali prælio dimicatum est: victi Lacedæmoni
 fugerūt. Nec cessatū deinceps est, quin aut ter-
 ra, aut mari varia prælio ū fortuna inuicem se
 trucidarēt. Deniq; fessî tot malis, pacē in annos
 quinquaginta fecere, quâ nō nisi sex anni ser-
 uauerunt. Nam inducias, quas proprio nomine
 condixerant, ex sociorum personâ rumpebant:
 quippe quasi minus periculi contraherent, si fe-
 nentes

* Huius

Extat hæc
 de re apud
 Thucid. o-
 ratio.

res socij auxilia potius, quàm si aperto prælio
dimicassent. Hunc b. illum in Siciliam transla-
tum quod prius quàm exponam, de Sicilia situ
paucula dicenda sunt.

IVSTINI LI-
BER IIII.

Scilicet de-
scriptio.

ICILIAM ferunt angustis quon-
dā faucibus Italiae adhesisse dire-
ptamque, velut à corpore, maiore
impetu superioris maris, quod toto

Vide Plin.
lib. 83. ca. 5.

undatū onere illuc vehitur. Est autē ipsa terra
tenuis ac fragilis, & cavernis quibusdā fissulif-
que ita penetrabilis, ut ventorū tota ferme flati-
bus pateat, nec nō & ignib. generādū, nutrien-
dūq; soli ipsius naturalis un. Quippe intrinsec^{us}
stratū suū sulphure & bitumine traditur: quæ res
facit, ut spiritū cū igne inter interiora latet, &
frequēter & copiosius locis nunc flāmas, nūc

Et dehis-
cēdi argu-
mētū. Plin.

vaporē, nunc fumū eructet. Inde deniq, *Aetna*
 montis per tot sacula durat incendium. Et ubi
 acrior per spiramenta caavernarum ventus in-
 cubuit, arenarum moles egeruntur. Proximum
 Italiae promontorium, *Rhægium* dicitur, idē
 quod *Græcè* abrupta hoc nomine pronuntien-
 tur. Nec mirum si fabulosa est loci eius anti-
 quitas, in quem res tot coeere mira. Primum
 quod nusquam aliās tam torrens fretum nec so-

Discussion

luno citato impetu, verum etiam sanò: neque experientibus morè terribile, verum etiam procul visentibus. Undarum porò inter se concurrentium tanta pugna est, ut alas veluti terga dantes *vorticibus in imum desiderare, alias quasi vortices sublime ferri videas. Nunc hic fremitum feruentis aestus, nunc illic gemitum in voragine desidentis exaudias: Accedunt vicini, & perpetui Aetnae montis ignes, & insularum Aetnae Aëolides lidum, veluti ipsis unda alatur incendium. Neq; insulae enim in tam angustis terminis aliter durare tot seculis tantus ignis potuisset, nisi & humoris nutrimentis aleretur. Hinc igitur fabula Scyllam Scylla, & Charybdim peperere: hinc latratus auditos, Charybdis unde huc monstri credita simulacra, dum navigantes magnis vorticibus pelagi desidentis exterriti, latrare putant undas, quas sorbētus aestus vorago collidit. Eadem causa etiam Aetnae montis perpetuos ignes facit. Nam aquarum ille concursus raptum secum spiritum in imum fundum trahit, atque ibi suffocatum tamdiu tenet, donec per spiramenta terra diffusus, nutrimenta ignis incendat. Iam ipsa Italia, Siciliaq; vicinitas, iam promontiorum altitudo ipsa ita similis est, ut quantum, nunc admirationis, tantum antiqui terroris dederit, credētibus coeuntibus in se promontorium, ac rursus discedentibus solida intercipi, absuniquae navigia, Neque hoc ab Angustia antiquum in dulcedinem fabula compositum sed Siculi fecit.

*vorticibus mergi ad imum.

Aëolides insulae.

Scylla, & Charybdis unde Erat. in Chil.

De Sicilia Thucy. li.

Angustia Siculi freti.

metu & admiratione transeuntium. Ea est enim procul inspicientibus natura loci, ut finum maris, non transiit pates: quò cum accesseris discedere ac seiungi promòtoria, quæ antea iun-

A Thucy-
dide, au-
shore Pli-
nio. Tri-
quetra e-
tiam dicta.
Ea fuerant, arbitrare. Sicilia primo Trinacria nomen fuit: præterea Sicania denominata est. Hac à principio patria Cycloperum fuit: quibus extinctis, Æolus regnum insula occupavit: post quem singule ciuitates in tyrannorum impe-

Anaxi-
laus exem-
plum iusti-
tiae & mo-
derationis.
Michillo
fuit. Horum ex numero Anaxilaus iustitia cum ceterorum crudelitate certabat, cuius moderatio haud meliorem fructum tulit. Quippe decedens cum paruulos filios reliquisset, tutelamque eorum Miccytho, spectata fidei seruo cõmississet, tantus amor memorie eius apud omnes fuit, ut parere seruo, quam deserere regis filios molent: principesque ciuitatis obliti dignitatis sue, regni maiestatem administrari per seruum paterentur. Imperium Sicilia etiam Carthaginienses tentauere, diuque varia victoria cum tyrannis dimicatum. Ad postremum amisso Ha-

Vide infra
lib. 19.

Crudelita-
tis & perfidiae exem-
plum.

inde

milcare imperatore cum exercitu, aliquantisper quieuerunt victi. Medio tempore cum Rhodini discordia laborarent, ciuitasque per dissensionem diuisa in duas partes esset, veterani ab altera parte ab Hamera urbe in auxilium vocati pulsis ciuitate, contra quos implorati fuerant, & mox caesis, quibus tulerat auxilium, urbem cum

coniugibus & liberis sociorum occupare, ausi
 facinus nulli tyranno comparandum: quippe ut
 Rheginis melius fuerat vinci quàm vicisse. Nā
 siue^{*} victoribus captiuitatis iure seruissent, siue^{*} autori-
 amissa patria exulare necesse habuisset, non ta- bus
 men inter aras & patrios lares trucidati, cru-
 delissimis tyranni patriam cum coniugibus ac
 liberis prædā reliquissent. Catanens. s. quoque Sciciliense
 cum Syracusanos graves paterentur, diffisi viri bellum,
 bus suis, auxilium ab Atheniensibus petierunt: qui quod Athe-
 seu studio maioris imperij, quod Asiā Græ- nienſium
 ciāmq. penitus occuparent, seu metu facta pri- res sunt
 de à Syracusanis clausis, ne Lacedæmonius ille vehemen-
 vires accederent, Lamponium ducē cum classe ter accisæ.
 in Siciliam misere, ut sub specie ferendi Catanē-
 sibus auxiliij, tentaret Sicilia imperiū. Et quo-
 tiam prima initia frequēter casis hostibus pro-
 spera fuerāt, maiore denno class. & robustio-
 re exercitu, Lachete & Cariade ducibus Sici-
 liam petiuere: sed Catanenses siue metu Athe-
 niensium, siue radio belli pacem cū Syracusanis,
 remisissis Atheniensium auxiliis, fecerunt. Inte- Thucy. li.
 riore deinde tēpore, cum fides p. ris à Syracusa-
 nis non seruaretur, denuo legatos Athenas mit-
 tūt, qui sordida veste, capillo barbāq. prolixis,
 & omnisquaioris habitu ad miser co diam cō-
 monendam^{*} acquisito, concionem d. formes ad^{*} acceſſitā
 eunt. Adduntur precibus achryma, & ita mi-
 sericordem populum supplices monent: ut dam-

seniorum bello occupati essent; Peloponenses immiserere, qui bellum Atheniensibus facerent. Parua tunc temporis, classe in Aegyptum missa, victi sunt res Atheniensibus erat. Itaque, navali praelio dimicantes, facile superantur. Interiecto deinde tempore, post reditum sociorum auxilii, & classis, & militum robore, praelium reparant. Iam & Lacedaemonij omnes Messenios, adversus Athenienses arma verterant. *www.libreforum.com* *www.libreforum.com* Diu varia victoria fuit: ad postremum aequo Marte utrimque discessum. Inde revocati Lacedaemonij ad Messeniorum bellum, ne medium tempus otiosum Atheniensibus relinquerent, cum Thrbani paciscuntur, ut Boeotiorum imperium his restituerent, quod temporibus Persici belli amiserant. ut illi cum Atheniensibus bella susciperent. Tantis furor Spartanorum erat, ut duobus bellis impliciti, suscipere tertium non recusarent, dummodo inimici sui hostes adquirerent. Igitur Athenienses, adversus tantam tempestatem belli, duos duces deligunt, Periclem spectatae virtutis virum, & Sophoclem scriptorem tragoearum, qui diverso exercitu, Spartanorum agros vastaverunt, & multas Achaiae civitates. Atheniensium imperio adiecerunt. Hi in malis fracti Lacedaemonij, in annos xxx. pepigerunt pacem: sed tam longum otium inimicitiae non tulerunt. Itaque intra quindecim annos rupto foedere, cum contemptu Deorum hominumque, fines Atticos populantur.

tur. Et ne prædam potius, quàm pugnam expectasse viderentur, hostes ad prælium vocant. Sed Athenienses, consilio Periculi duci, populationis iniuriam differunt in tempus ultionis, superuacuum pugnam existimantes, cum ulcisci hostem sine periculo possent. Deinde interiectis diebus, naues conscendunt, & nihil sentientibus Lacedæmoniis, totâ Spartam depraedantur, multoque plura auferunt, quàm amiserant. Porro in compensatione dānorum, longe plurimi fuerit ultio, quàm ira. Clara quidē hæc Periculi expeditio habita, si d multo clarior privati patrimonij contemptus fuit.* Hinc agros in populatione ceterorum intactos hostes reliquerant, sperantes acquirere se illi posse, aut periculum ex inuidia, aut ex suspitione proditoris infamiam. Quod antè prospiciens Pericles, & futurū populo prædixerat, & ad inuidia impetum declinandum agros ipsos dono reipublicæ dederat. Atque ita unde periculum quæsitū fuerat, ibi maximam gloriam inuenit. Post hæc interiectis diebus, navalī prælio dimicatum est: victi Lacedæmonij fugerūt. Nec cessatū deinceps est, quin aut terra, aut mari varia præliorum fortuna inuicem se trucidaret. Deniq; fessi, tot malis, pacē in annos quinquaginta fecere, quā nō nisi sex annis seruauerunt. Nam inducias, quas proprio nomine condixerant, ex sociorum persona rumpebant: quippe quasi minus perijuri contraherent, si se-

* Huius

Exstat hæc
de re apud
Thucid. o-
ratio.

res socij auxilia potius, quàm si aperto praelio dimicassent. Hunc b. illum in Siciliam translatum, quod prius quàm exponam, de Sicilia situm pauca dicenda sunt.

IVSTINI LIBER IIII.

Scillix descriptio.

SICILIAM ferunt angustis quondam faucibus Italiae adhaesisse direptamque, velut à corpore, maiore impetu superioris maris, quod toto undarum onere illuc vehitur. Est autem ipsa terra tenuis ac fragilis, & cavernis quibusdam fistulisque ita penetrabilis, ut ventorum sola ferme flatibus pateat, nec non & ignibus generatim, nutriendisque soli ipsius naturalis vis. Quippe intrinsecus stratum sulphure & bitumine traditur: quae res facit, ut spiritum cum igne inter interiora lateat, frequenter & opusculis locis nunc flamas, nunc

Et de his vaporem, nunc fumum eructet. Inde denique Aetnae montis per tot saecula durat incendium. Et ubi acrior per spiramenta cavernarum ventus incubuit, arenarum moles egeruntur. Proximum Italiae promontorium, Rhogyum dicitur, idem quod Gracè abrupta hoc nomine pronuntientur. Nec mirum si fabulosa est loci eius antiquitas, in quem res tot coiere mira. Primum, quod nusquam alias tam torrens fretum nec so-

Siculum mare:

lum citato impetu, verum etiam senò: neque ex-
 perientibus moà terribile, vernietiam procul
 visentibus. Vndarum porò inter se concurren-
 tim: tanta pugna est, ut alias veluti terga dan-
 tes *vorticibus in imù desidere, alias quasi vi-
 Ettrices sublime ferri videas. Nunc hic fremitum
 ferventis aestus, nunc illic gemitum in voragine
 desidentis exaudas: Accedunt vicini, & per-
 petui. Aetna montu ignes, & insularum Aeo-
 lidum, veluti ipsis undu alatur incendiu. Neq; insulz.
 enim in tam angustis terminis aliter durare tot
 seculis tantus ignis potuisset, nisi & humoru nu-
 trimenti aleretur. Hinc igitur fabula Scyllam
 & Charybdim peperere: hinc latratu auditos, Scylla, &
 hinc monstri credita simulacra, dum navigan-
 tes magnis vorticibus pelagi desidentis exterriti,
 latrare putant undas, quas sorbetu aestus vo-
 rago collidit. Eadem causa etiam Aetna mon-
 tu perpetuos ignes facit. Nam aquarum ille cò-
 cursus raptum secum spiritum in imum fundum
 trahit, atque ibi suffocatum tamdiu tenet, do-
 nec per spiramenta terra diffusus, nutrimenta
 ignis incendat. Iam ipsa Italia, Siciliaq; vici-
 nas, iam promontiorum altitudo ipsa ita fi-
 milis est, ut quantu, nunc admirationis, tantum
 antiquu terroris dederit, credentibus coeuntibus
 in se promontoriu, ac rursus discedentibus solida
 intercipi, absuniquè navigia, Neque hoc ab Angustiz
 antiquu in dulcedinem fabula compositum sed Siculi fecit.

metu & admiratione transeuntium. Ea est enim procul inspicientibus natura loci, ut sinum maris, non transfundum putes: quò cum accesseris discedere ac seiungi promòtoria, quæ antea iun-

A Thucy-
dide, au-
thore Plin-
io. Tri-
quetra e-
tiam dicta.
Ea fuerant, arbitrare. Sicilia primo Trinacria nomen fuit: præterea Sicania denominata est. Hac à principio patria Cycloperum fuit: quibus extinctis, Acæolus regnum insula occupavit: post quem singula ciuitates in tyrannorum imperium concesserunt, quorum nulla terra feracior

Anaxi-
laus exem-
plum iusti-
tiae & mo-
derationis.
Michillo
fuit. Horum ex numero Anaxilaus iustitia cum cæterorum crudelitate certabat, cuius modum iustitiae haud meliorem fructum tulit. Quippe decedens cum paruulos filios reliquisset, tutelamque eorum Miccytho, spectata fidei seruo commisisset, tantus amor memorie eius apud omnes fuit, ut parere seruo, quam deserere regis filios molent: principesque ciuitatis obliuio dignitatis suæ, regni maiestatem administrari per seruum paterentur. Imperium Sicilia etiam Carthaginenses tentauere, diuque varia uictoria cum tyrannis dimicatum. Ad postremum amisso Hamilcare imperatore cum exercitu, aliquantisper quieuerunt uicti. Medio tempore cum Rhodini discordia laborarent, ciuitasque per dissensionem diuisa in duas partes esset, veterani ab altera parte ab Hæmera urbe in auxilium uocati pulsati ciuitate, contra quos implorati fuerant, & exinde

**Crudelita-
tis & pesti-
dii exem-
plum.**

exinde

* mox cæsis, quibus tulerat auxilium, urbem cum

coniugibus & liberis sociorum occupare, ausi
 facilius nulli tyranno comparandū: quippe ut
 Rheginis melius fuerat vinci quā viciſſe. Nā
 ſine^{*} victoribus captivitatis iure ſeruiffent, ſine^{*} autori-
 amiſſa patria exulare neceſſe habuiſſet, non ta- bus
 men inter aras & patrios lares trucidati, cru-
 deliſſimis tyrannis patriam cum coniugibus ac
 liberis pradam reliquiſſent. Catanenſes quoque Scicilienſe
 cū Syracuſanos graves patereur, diſſiſi viri bellum.
 bus ſuis, auxilium ab Athenienſibus petierunt: qui quo Athe-
 ſeu ſtudio maioris imperij, quod Aſiam Gra- nienſium
 ciāmq. penitus occuparant, ſeu metu facta pri- res ſunt
 de à Syracuſanis claſſu, ne Lacedæmonii illa vehemen-
 vires accederent, Lamponium dūcē cum claſſe ter acciſe.
 in Siciliam miſere, ut ſub ſpecie ferēdi Catanē-
 ſibus auxiliū, tentarēt Sicilia imperiū. Et quo-
 niam prima initia frequēter caſis hoſtibus pro-
 ſpera fuerāt, maiore denno claſſe & robuſtior-
 re exercitu, Lachete & Cariade ducibus Sici-
 liam petiuere: ſed Catanenſes ſine metu Athe-
 niēſium, ſine tedio belli pacem cū Syracuſanis,
 remiſſis Athenienſium auxiliis, fecerunt. Inter Thucy. li.
 riore deinde tēpore, cum fides pacis à Syracuſa-
 nis non ſeruaretur, denuo legatos Athenas mit-
 tūt, qui ſordida veſte, capillo barbāq. prolixis,
 & omni ſquaioriſ habitū ad miſer cordiam cō-
 mouendam^{*} acquiſito, concionem d. formes ad^{*} acceſſitā,
 eunt. Adduntur precibus achryma, & ita mi-
 ſericordem populum ſupplīces monent: ut dam-

* Nicias,
Thucyd.
lib. 6.

Cylippus.

Demosthe-
nes navali
pugna, ut
Thucyd.
lib. 7. nar-
rat, nō ad-
fuit.

narentur duces, qui ab his auxilia deduxerant.
Igitur classis ingens decernitur: creantur duces
* Nicias, & Alcibiades, & Lamachus: tantis-
que viribus Sicilia repetitur, ut ipsis terrori es-
sent, in quorum auxilia mittebatur. Breui post
tempore, revocato ad reatū Alcibiade, duo pre-
lia pedestria secunda Nicias & Lamachus fa-
ciunt: munitionibus deinde circumdati, hostes
etiam marinis comitatibus in urbe clausos in-
tercludunt. Quibus rebus fracti Syracusani,
auxiliū à Lacedæmonis petierūt. Ab his mitti-
tur Gilippus, solus quidē, sed in quo instar om-
nium auxiliiorū erat. Is audito genere belli iam
inclinato statu, auxiliis partim in Graciā, par-
tim in Siciliam misere contractis, opportuna
bello loca occupat. Duobus inde praeliis victus,
cōgressus tertio, occiso Lamacho, et hostes in fu-
gam compulsi, & socios obsidione liberauit. Sed
cū Athenienses à bello terrestri in navale se
transfūlissent, Cylippus classē à Lacedæmone
cū auxiliis accersit: quo cognito, & ipsi Athe-
nienses in locum amissi duci Demosthenem &
Eurymedontā cum supplemento copiarū mittit.
Peloponnesi quoque communi civitatum decre-
to ingētia Syracusanis auxilia misere, & qua-
si Græciæ bellum Siciliam translatum esset, ita
ex utraque parte summis viribus dimicaba-
tur. Prima igitur congressione navalī certa-
minis Athenienses utuntur. Castra quo-
que

que cū omni publica ac priuata pecunia mittūt. Super hæc mala, cū etiam terrestri prælio victi essent, tum Demosthenes censerē capit, ut abirent Sicilia, dum res, quamuis afflictæ, nondum tamen perdit forent, neque in bello malè aspiciato amplius persenerandum esse, domi grauiora & forsitan infeliciora bella esse, in qua reseruare hos urbis apparatus oporteat. Nicias seu pudore malè actæ rei seu metu destituta spei cinium, seu impellente fato, manere contendit. Reparatur igitur nauale prælium, & à nimia prioris fortune procella ad spem certaminis reuocantur: sed inscitia duum, qui inter angustias maris tuentes se Syracusanos aggressi facile vincuntur. Eurymedon dux in prima acie fortissi nè dimicans, primus cadit: triginta naues, quibus præfuerat, incenduntur. Demosthenes & Nicias etiam ipsi victi, exercitum in terram deponūt, tutiorem fugam rati itinere terrestri. Ab his relictas centum triginta naues Cylippus inuasit: ipsos deinde sequitur fugientes partim capit, & edit partim. Demosthenes amisso exercitu à captiuitate, gladio, & voluntaria morte se vindicat. Nicias autem ne Demosthenis quidem exemplo, ut sibi consuleret, admonitus, cladem suorum auxit dedecore captiuitatis.

Hanc eadēdem miseriam describit Thucid. in li. 7.

Variāt auctores de morte Demosthenis. Vide Plutar.

IUSTINI LI- BER V.

Plutar. in
Alcibiade
hac histo-
riam copio-
se narrat.
Festa Ado-
nia appel-
lat Plutar-
chus. O-
lympiadæ
sacerdotes
appellan-
tur à Pro-
bo. Deuo-
tionis ex-
plum in
Pila lapi-
dea incisū
in publico.
positū fuit,
Prob.
*cupidita-
te
Odium
Græcorum
In Athe-
nienses.

DUM Athenienses in Sicilia Bel-
lum per biennium cupidius, quàm
feliciter gerunt, interim concitator
& dux eius Alcibiades absens,
Athenis insimulatur, mysteria Cereis, Initi-
orum sacra, nullo magis quàm silentio solennia
enuntiavisse. Renocatusque à bello ad iudicium
sive conscientiam sive indignitatem rei non fe-
rens, tacitus in exilium Elidē profectus est. In-
de ubi non damnatum se tantum, verum etiam
dijs per omnium sacerdotum religiones de notum
cognovit, Lacedæmonia se contulit: ibiq; regem
Lacedæmoniorum impellit, turbatis Athenien-
sibus adverso Sicilia prælio ultro bellum infer-
re. Quo factō omnia Græciæ regna, velut ad ex-
tinguendum commune incendium, concurrunt.
Tantum odium Athenienses immoderati im-
perij* crudelitate contraxerāt, Darius quoque
rex Persarum memor paterni anitq; in hac ur-
bem odij, facta cū Lacedæmonijs per Iysafer-
nem, præfectum Lydia, societate, omnem sum-
ptum belli pollicetur. Et erat hic quidem titulus
cum Græcis coeundi re autem vera timebat, ne
victis Atheniensibus ad se Lacedæmonij arma
transferrent. Quis huius miraretur, tam florescentes Athe-

*Atheniensium opes * fuisse, cum ad opprimendā * cūlā.*
unam urbem, totius Orientis vires concurrerēt
Non tamen inertis, neque incruēto cecidere bel-
*lo, sed praeliati ad ultimū * victores etiam inter **
dam consumpti magis fortuna varietate, quā
victi sunt. Principio belli omnes etiam ab his so-
cij descuerūt, ut sit. QVO SE FORTVNA,
EODEM ETIAM FAVOR HOMINVM IN-
CLINAT. Alcibiades quoque motū aduer-
sus patriam bellū non gregarij militis opera sed
imperatoris virtutibus adiunabat. Nempe acce-
ptis quinque navibus in Asiam contendit, &
tribunarias Atheniensium ciuitates autorita-
te nominis sui ad defensionē compellit. Sciebāt,
enim domi clarum, nec exilio videbant factum
minorē, nec tā ablatū Atheniēsi ducē, quā
Lacedaemonijs traditum partāque cū amissis im-
peria pensabant. Sed apud Lacedaemonios virtus
Alcibiadis plus inuidia, quā gratia cōtraxit.
Itaque cū principes velut amulum gloriae suae
interficiendū insidijs mādassent, cognita re Al-
cibiades per uxorem Agidis regis, quā adulte-
rio cognouerat, ad Tyssafernem praefectū Darij
regis profugit. Cui celeriter officij comitate, &
*obsequēdi gratia * insinauit. Erat enim & aeta-*
tis flore, & forma veneratione, nec minūs elo-
quētia etiam inter Athenienses insignis: sed in
reconciliādis amicitiarū studiis, quā in retinēdis
vir melior: quā morū vitia sub umbra eloquētia

Transit

Ioniam et-
nim a so-
cietate au-
erterat.
Timea v-
xor Agidis.
** se insi-*
nuauit.
A facilitate
morum.
appellatur
à Plutar-
cho Cha-
maeon.

Alcibiadis
vafum &
callidum
ingenium

primò latebant. Igitur persuadet Tyssaferni, ne
tantum stipēdia clāssi Lacedæmoniorum prabe-
ret. Vocādos enim in portionem muneris Ionio,
quorum pro libertate, cū tributa Atheniensibus
penderēt, bellum susceptum sit. Sed nec au-
xilii nimis emixe Lacedæmonios iuvādos. Quip-
pe memorem esse debere, alienum se victoriā, nō
suā instruere, & catenis bellū sustinēdū, ne ino-
pia deferatur. Nam regē Persarū dissentientibus
Graeci arbitriū pacis ac belli fore, & quos suis
non possit ipsorū armis victurum: perfectō ax-
tem bello, statim ei cum victoribus dimicādum.
Domesticis itaque bellis Graciam obterēdam,
ut externis vacet, exequendāsq; vires partium
& inferiores auxilio lenandos. Non enim quie-
turos post hanc victoriam Spartani, qui vin-
dices se libertatis Gracie professi sunt. Grata
oratio Tyssaferni fuit. Itaque commeatus mali-
gnē prabere, clāssē regiā nō totā mittere, ne
aut victoriā totā daret, aut necessitatē deponē-
di belli imponeret. Interea Alcibiades hāc ope-
rā civibus vēdicabat: ad quē cū legati Athe-
niensium venissent pollicetur his amicitiam re-
gis si Respublica à populo translata ad Senatu
foret, sperans, ut aut concordante civitate, dux
belli ab omnibus legeretur, aut discordia inter
ordines facta, ab altera parte in auxilium vo-
caretur. Sed Atheniensibus imminente periculo
belli, maior salutis, quā dignitatis cura fuit. Itaq;
permit-

permittente populo, imperium ad Senatū trans-
 fertur. Qui cum infisa genti superbia crudeliter
 in plebem cōsuleret, singulis tyrannidū sibi po-
 tentiam vōdicantibus, ab exercitu Alcibiades
 exul reuocatur, dūxq; classi cōstituitur. Statim
 igitur Athenas mittit ex cōtinenti se cū exer-
 citu vēturū, recepturūmq; à qua. ringentis iura
 populi ni ipsi redderēt. Hac denunciatione o-
 ptimates territi, primò urbem prodere Lacedæ-
 moniis tētare: deinde cū id nequiuisent, in
 exiliū profecti sunt. Igitur Alcibiades intestino
 malo patria liberata, summa cura classē in-
 struit, atq; ita in bellū aduersus Lacedæmonios
 pergit. Iam* Zestromidarus & Pharnabazus, * Minda-
 Lacedæmoniorū duces, instructis nauibus expe-
 ritus. Et abās: pralio commissō, victoria penes Athe-
 nienses fuit. In eo bello maior pars exercitus, et
 omnes ferme hostium duces caesi, naues LXX. xxx. naues
 captæ: interiectis quoq; diebus cū bellum La-
 cedæmonij à mari in terrā trāsulissent, iteratò
 vincuntur. His malis fracti, pacē petiere: quàm
 ne acciperent, opera eorum effectum est, quibus
 ea res quāsum præstabat. Interea & Syracu-
 sanorum auxilia illatum à Carthaginensibus
 Sicilia bellum domum reuocauit: quibus rebus
 destitutis Lacedæmonis Alcibiades, cū clas-
 se victrici, Asiā vastat, multis locis prælia
 facit, ubique victor, recipit ciuitates, quæ defe-
 cerāt, nonnullas capis, & imperio Atheniensis

www.libtool.com.cn

 habes.
 Plut.

 Illustris -
 victoria
 Athenien-
 siū ad Cy-
 zicum.

Egregia
descriptio
reditus Al-
cibiadis e-
xulis in pa-
triam.

adiiit. Atque ita Prisca nautali gloria vendi-
cata, adiecta est. à laude terrestri belli, deside-
ratus ciuibus suis, Athenas reuertitur. His om-
nibus praeliū ducēte naues hostiū, & prada in-
gens capta ad hunc redeuntē exercitus trium-
phū, effusa omni multitudo obuiam procedit, et
vniuersi quidē milites, praecipue tamē, Alcibi-
adē mirātur. In hunc oculos ciuitas vniuersa
in hunc suspensa ora conuertit. Hunc quasi de
caelo missum, & ut ipsam victoriā contuentur,
laudent quae pro patria, nec minus admirātur,
quae exul contra gesserit excusantes ipsi iratum
prouocationēque fecisse. Enimvero tantū in uno
viro fuisse non ēis, ut maximis imperiū subuersi,
& rursus recepti auctor esset: & unde stetit,
eo se victoria transferret fieri etque cum eo mira
quedam fortune inclinatio. Igitur omnibus non
humanis tantum, verumetiam & diuinis eum
honoribus honorant, certant secum ipsi, utrum
contumeliosius eam expulerint, an renouerint
honoratius. Ipsos illi deos gratulātes tulere ob-
uiam, quorum execrationibus erat denotus. Eo-
rum paulo ante omnem humanam opem interdi-
cerant, eum, si queant, in caelo posuisse cupiunt.
Explent contumelias honoribus, detrimenta
muneribus, execrationes precibus. Non Sicilia
illis aduersa pugna in ore est, sed Gracia vi-
ctoria non classes per illum amissa. sed acqui-
sita: nec Syracusarum, sed Ionia, Helleſpon-
tūq;

meminerunt. Sic Alcibiades nunquam mediocribus, nec in offensam, nec favorem studiis suorum exceptus est. Dum hæc aguntur à Lacedæmonio, Lysander classi bellique præficitur & in locum Tysafernis Darius rex Persarum filium suum Cyrû Ionia Lydiaque præposuit: qui Lacedæmonios auxilium opibusque ad spem fortune prioris erexit. Aucti igitur viribus, Alcibiadē cū centū navibus in Asiam profectum, dum agros longa pace diuites, securus populatur, & præda dulcedine sine insidiarum metu sparsos milites haberet, repentino aduentu oppressere: tantaque cades palanxium fuit, ut plus vulneris eo prælio Athenienses acciperent, quàm superioribus dederant: & tanta desperatio apud Athenienses erat, ut ex cōtinenti Alcibiadem ducē Conone duce cōmutarent: arbitantes victos se non fortuna belli, sed fraude imperatoris: apud quē plus prior offensa valuisset, quàm recentia beneficia. Vicisse autem eum priorē bello ideo tantum, ut ostenderet hostibus quem ducem spreuissent, & ut carius eis ipsam victoriam videret. Omnia enim credibilia in Alcibiade, vigor ingenij, & vitiorū amor, & morū luxuria faciebat. Veritus itaque multitudinis impetū, denuo in voluntarium exilium proficiscitur. Itaque Conō Alcibiadi suffectus, habēs ante oculos, cui duci successisset, classē maxima industria adornat: sed navibus exercitus decras

Astuti & callidi imperatoris exemplū. de quo vide Plutar.

In vitis & virtutibus. nihil fuit Alcibiade excellentius. Prob.

Cædes A-
thenien-
sium.

fortissimis quibuscque in Asia populatione amissis.
Armatur tamen senes, aut impuberes pueri, &
numerus militum sine exercitus robore expletur.
Sed non magnâ bello moram etas ferit. Imbel-
les aut caduntur passim, aut fugientes capiun-
tur: tantâque strages aut occisorum, aut captiuorum
fuit, ut Atheniensium deletum non imperium tantum,
verumetsiam nomen videretur. Quo praelio per-
ditum & desperatum rebus, ad tantam inopiam re-
diguntur, ut consumpta militari etate peregrinis
ciuitatē, serui libertatē, damnati impunitatē
darent. Eâque collusione hominum, domini antea
Græciæ, conscriptio exercitus, vix libertatē tue-
bantur. Iterum tamen fortunam maris experien-
dâ decernunt. Tâcitate animorum erat, ut
cum paulo antea salutem desperauerint, nunc non
desperet victoriâ. Sed neque hic miles erat, qui
nomen Atheniensium tueretur. neque ea vires,
quibus vincere consueuerat: neque ea scientia mi-
litaris in his, quos vincula, non castra, continue-
rât. Itaque omnes aut capti, aut occisi. cum dux Co-
non eo praelio superfuisset, solus crudelitatem ci-
uium metuens, cum octo navibus ad regem Cyprium co-
tendit * Euagorâ. At dux Lacedæmoniorum re-
bus feliciter gestis fortunæ hostium insultat, ca-
ptiuas naues cum prada bellica, in triumpho modum
ornatas mittit Lacedæmonia, attributarias A-
theniensium ciuitates, quas metus dubie belli
fortunæ in fide tenuerat, voluntarias recipit,

Hanc pu-
gnam e-
gregiè de-
scribit Xe-
nophon.
* Euago-
ras autem
dux.

nec aliud ditioni Atheniensium, præter urbem reliquit. Qua cuncta cum Athenis nuntiata essent, omnes relictis domibus, per urbem discurrere pauidi, alius alium sciscitari, autorem nuntij requirere: non pueros imprudentia, non senes debilitas, non mulieres sexus * imbecillus domi tenet, adeo ad omnem ætatem tanti mali sensus penetraverat. In foro deinde coeunt, atque ibi perpeti nocte fortuna publicam quæstibus itorant. Alij fratres, aut filios, aut parvulos deflent, cognatos alij, alij amicos chariores cognatis, & cum privati casibus querelam publicam miscent. Iam seipsos, iam ipsam patriam perituram, miserioresque incolumium, quam amissorum fortunam indicantes: sibi quisque ante oculos obsidionem, famem, & superbum victoremque hostem proponentes: Iam ruinam urbis & incendia, iam omnium captivitatem & miserrimam servitutem recordantes: feliciores prorsus prioris urbis ruinas ducetes, quæ incolumibus filijs parentibusque tectorum tantum ruina taxata sint. Nunc autem non classem, in quam sicuti pridem, confugiant: superesse: non exercitum, cuius virtute servati pulchriora possent mœnia extruere. Sic defleat ac prope perditæ urbi hostes superveniunt, & obsidione circumdatos & obsessos fame urgent. Sciebant enim neque ex aduectis copiis multum superasse, & ne nova aduehi possent provideram: quibus malis Athenienses fracti post lon-

Trepidationis rhetorica descriptio.

* imbecillitas.

Epiphonema.

ma.

Obsidentur Athenæ à Lyfandro & Agide.

Agide.

Agide.

Agide.

Agide.

Agide.

Agide.

Agide.

Agide.

Agide.

Agide.

Agide.

Agide.

Agide.

gam famem, & assidua suorum funera, pacem
 petiere: quæ an dari deberet, diu inter Sparta-
 nos, sociisq; deliberatum. Cum multi delendū
 Atheniensem nomen, urbemq; incendio consu-
 mendā censerent, negarunt se Spartani, ex duo-
 bus Græcia oculis alterū eruturos pacem polli-
 citi, si demissa Pyreū versum muris brachia de-
 iecerint, navēsque quæ reliquæ forent, traderēt,
 resq; publica ex se ipsis XXX. rectores acci-
 peret. In hæc leges traditā sibi urbē Lacedæmo-
 nī formandam Lysandro tradiderunt. Insignis
 hic annus & expugnatione Athenarum, &
 morte Darij regis Persarum & exilio Dionysij
 Sicylie tyranni fuit. Mutato statu. Athenarum
 etiam civium cōditio mutatur. Rectores XXX.
 reipublica constituuntur, qui sunt tyrāni: quip-
 pe à principio tria millia sibi satellitis statuit,
 quantum ex tot cladibus prope nec civium su-
 perfuerat, & quasi parvus hic ad continendam
 civitatem exercitus esset septingentos milites à
 victoribus accipiunt. Cades deinde civium ab
 Alcibiade auspiciantur, ne iterum rempublicano
 sub obtentu liberationis innaderet. Quem cū
 profectum ad Artaxercē Persarum regem com-
 perissent, citato itinere miserunt, qui eum in-
 terciperēt, à quibus occupatus, cū occidi aper-
 tē non posset, unius in cubiculo, in quo dormie-
 bat, crematus est. Liberati hoc ultoris metu ty-
 ranni, miseræ urbis reliquias edibim & rapi-
 nis

nis exhausti. Quod cum displicere uni ex nu-
 mero suo Theramensi didicissent, ipsum quoque
 ad terrorem omnium interficiunt. Fit igitur ex
 urbe passim omnium fuga, repleturque Gracia
 Atheniensium exulibus, quod etiam ipsum auxi-
 lium unicum a miseriis eripitur: nam Lacedæmo-
 niorum edicto: ciuitates exules recipere prohibe-
 bantur: omnes se Argos & Thebas cōtulere. ibi
 non solum tutum exilium egerunt, verum etiam
 spem recuperandæ patriæ receperunt. Erat inter
 exules Trasibulus vir strenuus, & domi nobi-
 lis, qui audendum aliquid pro patria, & pro sa-
 lute communi, etiā, cum periculo, ratus, aduna-
 to exulibus castellum Philen Atticorum fi-
 nium occupat: nec deerat quarundam ciuita-
 tum tam crudelis casus miseratium fauor. Itaq-
 * eos Menias Thebanorum princeps, etsi publicis
 non poterat, priuatis tamē * viribus adiunabat.
 Et Lysias Syracusanus orator, exul tunc, quin-
 gentos milites stipendio suo instructos, in auxi-
 lium patriæ communis eloquentia misit. Fit ita-
 que asperum prælium: sed cum hinc pro patria
 summi viribus, inde pro aliena dominatione
 * incurius pugnaretur, tyranni vincuntur: victi in
 urbem refugerunt, quam exhaustā cedibus suis,
 etiā armis spoliati. Deinde cum omnes Athe-
 nenses proditorum suspectos haberet, demigrare
 eos ex urbe iubet, & in brachia muri, quæ diru-
 ta fuerāt, habitare, extraneis militibus imperiū

Trasibulus
 exemplū
 pietatis er-
 ga patriā.

XXX. socij
 Trasibuli:
 Prob.

* & Hisme-
 nias

* auxiliis
 prælū ad-
 uersus ty-
 rannos.

* securius
 Trasibuli
 & Athe-
 nienſium
 victoria
 nis.

tuentes. Post hæc Thrasibulū corrūpere, imperij
societatem pollicentes, conantur: quod cum non
conuigisset, auxilia à Lacedæmonis petinere.
Quibus accitis, iteratò praliantur. In eo bello
Crisias & * Hippolochus omnium tyrannorum
sanissimi cadunt. Cæteris victis cum exercitus
eorum, ex quibus maior pars Atheniensium
erat, fugeret, magna voce Thrasibulus exclam-
mat: Cur se victorem fugiant potius, quam ut
vindictam communis libertatis adiument. Ciuitē
illam meminere aciem, non hostium esse: nec se
ideo arma cepisse, ut aliqua victis adimat, sed
ut adēpta restituat. x x x. se dominis, non ciuita-
ti bellum inferre. Admonet deinde cognationis
legum sacrorum communium: tū vetusti per tot
bella & cōmilitij: erat, ut misereātur exulum ci-
uium: si tam patienter ipsi seruiant, reddant sibi
patriam, accipiant libertatem. His vocibus tā-
tam promotum est, ut reuersus in urbem exerci-
tus, x x x. tyrannos emigrare Eleusina iuberet,
substitutis decem, qui rempub. regerent: qui nihil
exemplo prioris dominationis territi, eandem
viā crudelitatis aggressi sunt. Dum hæc agitur
nuntiatur Lacedæmone in bellum Athenienses
exarsisse: ad quod comprimendum Pausanias
rex mittitur: qui misericordia exulis populi per-
motus patriā miseris ciuibus restituit & decem
tyrannos ex urbe Eleusina migrare ad ceteros
iubet. Quibus rebus cum pax statuta esset inter-

Hippo-
machus.

Exat apud
xenophō.
decoratio.

Tyrāni vr-
be pulsi.

X. prætō-
res erant.

Pausanias
Atheniē-
bus ciuita-
tem resti-

iectis diebus repente tyranni nō minus restitutos exules, quā se in exiliū actos indignantur: quasi verō aliorum libertas sua seruitus esset, & bellum. Atheniensibus inferūt: sed ad colloquiū veluti dominationē recepturi progressi, per insidias cōprehensi, ut pacis victima trucidantur: populus quem emigrare iusserant, in urbem reuocatur. Atq; ita per multa membra ciuitas * di- * dissipata. nisa, in unum tandē corpus redigitur: *www.360lib.com.cn* *Ea fuit lex* *obliuionis*
 dissensio ex antè actis nasceretur, omnes iure iurando obstringuntur, discordiarum obliuionem, fore. Interea Thebani, Corinthiique legatos ad Lacedæmonios mittūt, qui ex manibus portionē prædæ, cōmunis belli periculūq; peterēt. Quibus negatis, non quidem apertè bellum aduersus Lacedæmonios decernunt, sed tacitis animis tantam iram concipiunt, ut subesse bellum intelligi posset. Eodem ferè tempore Darius rex Persarū *Darj* moritur. Artaxerxe & Cyro filiis relictis Regnum Artaxerxi. Cyro ciuitates, quæ præfatus erat, testamento legauit. Sed Cyro iudiciū patris iniuria videbatur. Itaq; occultè aduersus fratrem bellum parabat. Quod cum nuntiatum Artaxerxi esset, accessit ad se fratrem, & innocentiam dissimulatione belli simulanti, Impiū bellum duorū fratrum Cyri & Artaxerxis. cōpeditibus aureis vinxit: interfecissetq; ni mater prohibuisset. Dimissus igitur Cyrus, iam nō occultè bellum, sed palam: nec per dissimulationē, sed aperta professione parere cepit: auxilia un-
Digitized by Google *diqua*

dique contrahit. Lacedæmoniꝝ memores. Atthe-
niēsi bello enixe se eius opera adiutos, velut i-
gnorantes contra quem bellū pararetur, decer-
nunt auxilia Cyro mittēda, ubi res eius exegis-
set, querētes & apud Cyrum gratiam & apud
Artaxerxē si vicisset, venia patrocinia, cūm
nihil aduersus eū aperte decreuissent. Sed cūm
in bello sors praliꝝ utrūque fratrē pugna obtu-
lisset. prior Artaxerxes à fratre vulneratur: quē
cūm equi fuga periculo subtraxisset, Cyrus à
cohorte regia oppressus, interficitur: sic victor
Artaxerxes, & prada fraterni belli, & exer-
citu potitur. In eo praliō x. millia Græcorū in
auxilio Cyri fuere: quæ & in cornu in quo ste-
terāt vicerūt: & post mortē Cyri: neq; armis à
tāto exercitu vinci, neq; dolo capi potuerūt: re-
uertentēsq; inter tot indomitas nationes, &
barbaras gentes, per tāta itineris spatia virtute
se vsque terminos patriæ defenderunt.

Cyrus oc-
ciditur.

Græcorum
vittus.

IVSTINI LI- BER VI.

Græcorum.

LACEDÆMONII more ingenij
humani, quod plura habent eò am-
p'iora cupientes, non cōtenti accēs-
sione Atheniensium opum vires
sibi duplicatas, totius Asia imperium affecta-
re ceperunt: sed maior pars sub regno Persarum

rum erat. Itaque* Hercylides dux in hac mi-⁸ Dercyli-
liam electus, cum videret sibi adversus duos des.

præfctis Artaxerxis regni, & Harnabazum &
Tyssafernem, maximarum gentium viribus sue
cinctos, dimicantū, pacificari cū alsero statuit.

Aprior visus Tyssafernes, vir & industria po-
tior, & militibus Cyri quondam regis instru-
ctior, in colloquium vocatur: & statuti condi-
tionibus, ab armis dimittitur, Hanc rē Pharna-

bazu apud cōmunem regē* trinitatur ut La-⁸ Misso de
cedamontos Asiam ingressos non repulerit ar-^{hac re le-}
mis. sed impensis regis aluerit, merceturque ^{gato Co-}
ab his, ut differant bella, quæ gerant, tanquam ^{nōne Ae-}
non ad unius summam imperij detrimentum
omne perveniat: indignam aut bellum non per-
fici, sed redimi: hostem pretio, nō armis summo-

neri. His vocibus regem Tyssaforni alienatum
hortatur, ut in locū eius navalis belli ducē eli-
gat Cononē Atheniēsē, qui amiss. bello patria
Cypro exulabat: quippe Atheniēsibus, nisi fra-
cta sint opes, manere tamen navale usum: nec si

eligendus sit ex universis, meliorem alium es-
se. Acceptum igitur quingentis talentis, iussus
est Conona classi, & reficere. Hu cognitis Lace-
dæmonij & ipsi à rege Egypti Hærcemonem
in auxiliū navali belli per legatos petūt, à quo
centium triremes, & sexcentum millia modio-
rum frumenti missa; à ceteris quoque sociis in-
gentia auxilia contracta sunt. Sed tanto ex-

Cono dux
Persarum
contra La-
cedæmo-
nios.

Oraculum
de Agefi-
lao, de
quo Xe-
nop. li. 3.
* distule-
runt.

Agefilai
& Cononis
laus.

Perfici re-
ges adorā-
tur, quod
ἐκδοκῶν
ἔστι
vocat plu-

ercenti, & contra tantum ducem deerat dignus
Imperator. Itaque postulantiibus sociis Agefi-
laum ducē, regem tunc. Lacedæmoniorum, pro-
pter rēspōsum oraculi Delphici, diu Lacedæmo-
ni, an eum summa rei praeponerēt^r deliberaue-
runt: quibus futurus imperij finis denuntiaba-
tur, cum regium claudicasset imperium, erat
enim pede claudus. Ad postremū statuerūt me-
lius esse incessu rege, quam imprio regnū clau-
dicare. Posteaquam Agisilaum cum ingētibus
copiis in Asiam misere. nō facile dixerim, quōd
aliud par ducum tam bene comparatum fuerit:
quippe aetas, virtus, consilium sapientia utrique
propē una, gloria quoque rerum gestarum ea-
dem: quibus cū, paria omnia fortuna dederit,
innictum tamen ab alt. ro utrumque seruauit.
Magnus igitur amborum apparatus belli, ma-
gnae res gestae fuerunt. Sed Cononem, seditio mi-
litū innadit, quos praefecti regis fraudare stipen-
dio soliti erant, eo cōstantius debita poscentibus
quo graniorem sub magno duce militiam prae su-
mebāt, Itaque Conon diu rege per epistolas fru-
stra fatigato, ad postremum ipse ad eum pergit:
cuius aspectu & colloquio prohibitus est, quod
eum more Persarum adorare nollet: agiū tamen
cum eo per internuntios, & queritur opulentissi-
mi regis bella inopia delabi: & qui exercitum
parem hostibus habeat, pecunia vinci, quia prae-
stat: inferioremque eum ea parte virium inue-
niri.

niri. quæ tunc superior, si postulat dari sibi ministerium impensa, quia pluribus id mandari perniciosum sit. Dato stipendio ad classem remittitur, nec moram agendis rebus facit: multa fortiter: multa felicitate agit. Agros hostiles vastat, urbem expugnat, & quasi tempestas quædam, cuncta prostrat. Quibus rebus territi Lacedæmonii, ad patriæ subsidium reuocandum ab Asia Agesilaum decernunt. Interim Lysander ab Agesilao proficiscente dux patriæ relictus, ingentem classem summis viribus instruit, fortunam bellitentaturum. Necnon & ipse Conon nunc primum cum hostium exercitu concursus, magna cura suos ordinat. Summa igitur non tam ducum in eo prælio, quam militum æmulatio fuit. Nam ipse Conon ex-
dux Conon non tam Persis, quam patriæ studium a-
bat: & sicuti afflictis Atheniensium rebus auditor amisse dominationis fuerat, sic volebat idem pietatis erga patriam.
haberi redditæ: patriamque vincendo recipere, quam victus amiserat: eo speciosius, quod ne ipsorum quidem Atheniensium, sed alieni imperii viribus dimicet: & pugnaturus periculo regni, victurus præmio patriæ gloriâque diuersis artibus, quam priores ciuitatis sue duces cõsecutur.
Quippe illos vincendo, Persas patriam defendisse: Persas victores faciendo, restitutum patriam esse. Porro Lysander præter coniunctionem Agesilai, etiam virtutum æmulator erat, contendebatque, ne à rebus gestis eius gloria

Dacû cõ-

mendacio

Conon ex-

emplum a-

moris &

pietatis er-

ga patriam.

Lysander

spondere decederet, neue tot bellis ac seculis quasitum imperium, breuissimi momenti culpa subuerteret. Eadem militum & omnium regum curata erat, quos maior solitudo cruciabat, non tam ne ipsi quasitas opes amitterent, quam ut

Athenienses pristinas Athenienses reciperent. Sed quando
bus victis maius praelium fuit, tanto & clarior victoria
Lacedaemoniis pristina restituitur dignitas:
tasi.

Conon, victi Lacedaemonij, fugam capessunt, praesidia hostium Athenas deducuntur, populo restituta dignitate conditio seruilis eripitur: multa quoque ciuitates recipiuntur. Hoc initium Atheniensibus resumenda potentia, & Lacedaemonijs habenda finis fuit. Namque veluti cum imperio etiam virtutem perdidissent, contemnenda a finitimis capere. Primi igitur Thebani, auxiliantibus Atheniensibus bellum huic intulere, qua-

Grecorum
conspira-
tio aduer-
sus Lacedaemonios:
Lysandri
interitus

ciuitas ex infinitis incrementis, virtute Epaminondae ducis, ad spem imperij Graeciae erecta est. Fit itaque iterum praelium eadem Lacedaemoniorum fortuna, qua pugnatum aduersus Cononem nauali praelio fuerat. In eo bello Lysander, quo duce Athenienses victi a Lacedaemonijs fuerant, interficitur Pausanias quoque alter duce Lacedaemoniorum proditoris accusatus, in exilium abiit. Igitur Thebani potius victoria, uniuersum exercitum ad urbem Lacedaemoniorum ducunt, facilem expugnationem rati. quoniam deserti a sociis omnibus erant, quod metuentes Lacedaemonij, regem suum Agesilaum ex-

Agesilaus
reuocatus

Alia

Asia, qui ibi magnas res gerebat, ad defensionem patriæ accersunt. O. ciso enim Lysandro, nullius alterius fiducia ducis habebant. Cuius quoniam serus aduentus, erat, conscripto exercitu, obuiam hosti procedunt. red victis aduersus paulo antè victores, nec animi, neque vires pares fuere. Prima igitur congressione fundantur. D. letis iam Iuorum copis, supervenit rex Agesilaus, qui restituto prælio, non diffculter, recentis & multis expeditionibus indurato milite, hostibus victoriam eripuit, ipse tamè grautè sauciatur. Quibus rebus cognitis, Atheniens. s. verentes ne iterum Lacedæmonis victoribus in pristinam sortem servitutis redigerentur, exercitum contrahunt, eumque in auxilium Bæotiorum per Iphicratē, viginti quidem annos natum, sed magnæ indolis iuuenem, duci iubent. Huius adolēscētis suprà etatē vir exemplū. tus admirabilis fuit, nec unquam ante eum Athenienses inter tot tantōsque duces, aut spei maiori, aut indolis maturiori imperatōrē habuerunt, in quo non imperatorie tantum, verū etiam oratorie artes fuere. Conon quoque audito reditu Agesilai, & ipse ex Asia ad populandos Lacedæmoniorū agros reuertitur: atque ita undique belli formidine circūstrepēte, clausi Spartani ad summam desperationem rediguntur. Sed Conon vastatis hostium terris, Athenas pergit: ubi magno civium gaudio exceptus, rediit.

Iphicratē
 Imperato-
 ris egregij
 exemplū.

Cononis
 in patriam

Patriam re-
fecit Cōnō.

Epiphone-
ma.

plus tamen tristitia ipse & ex incensa, & diru-
ta à Lacedæmoniis patria, quā latitæ, ex recu-
perata post tantum temporis, cepit. Itaque, quæ
incensa fuerant, prædæ sumptu & exercitu
Persarū restituit: quæ diruta fuerāt, refecit Fa-
tum illud Athenarū fuit, ut antea Persis cre-
mata, manubiis eorū: & nunc à Lacedæmoniis
diruta, expoliis Lacedæmoniorum restitueren-
tur: versa quoque vice, nunc haberet socios, quas
tunc hostes habuerunt: & hostes nunc pateren-
tur: cum quibus iuncti tunc ætissimis societatis
vinculis fuerāt. Dum hæc aguntur, Artaxerxes
rex Persarum legatos in Græciam mittit, per
quos iubet omnes ab armis discedere. qui aliter
fecisset, eum se pro hoste habiturum: ciuitatibus
libertatē suāque omnia restituit: quod nō Græ-
ciæ laboribus, assiduisque bellorum inter ciues
odius consulens fecit: sed ne occupato sibi Aegy-
ptio bello, quod propter auxilia, aduersus præse-
ctos suos Lacedæmonii missa, susceperat, exerci-
tus sui in Græcia detinerentur. Fessi igitur tot
bellis Græci, cupide paruere. Hic annus non eo
tantum insignis fuit, quod repente pax in tota
Græcia facta est, sed etiā eo quod eodē tempore
urbs Romana à Gallis capta est. Sed Lacedæ-
monij securi, insidiantur absentiam Arcadum
speculati, castellum eorum expugnant occupatō-
que præsidium imponunt. Itaque armato in-
siraclōque exercitu, Arcades adhibitis in auxi-
lium

Roma quo
tempore à
Gallis ca-
pta.

lium Thebanis, amissa bello repetunt. In eo praelio Archidamus dux Lacedamoniorum vulnervatur: qui cum cedis suos tam ut victos, videret, per praconem corpora interfectorum ad sepulcrum poscit. Hæc est enim signum apud Græcos victoria tradita. Quæ confusione contenti Thebani signum parcendi dederunt. * Post paucis diebus, neutris quicquam hostile facientibus, cum deinde quasi consensu tacito, inducia essent Lacedæmoniis, alia bella adversus finitimos gerentibus, Thebani, Epaminonda duce, occupanda urbis eorum spem ceperunt. Igitur principio noctis, taciti Lacedæmona proficiscuntur: non tamen aggredi incautos potuerunt, Quippe senex, & cetera Spartano-imbellis ætas, cum aduentum hostium præsensissent, in istis portarum angustiis armati occurrunt: & adversus quindecim millia militum, non amplius centum iam effæta ætatis viri, pugna se offerunt: Tantum animorum viriumque patria & penatum conspectus subministrat: * tantoque præsentia, quam recordatione sui maiores spiritus largiuntur. Nam ut viderunt intra quæ, & pro quibus starent, aut vincendum sibi, aut moriendum censuerunt. Pauci igitur sustinere senes aciem, cui par ante diem universa iuventus esse non potuit: In eo praelio duo duces hostium cecidere: cum interim Agesilai adventus nuntiaretur, Thebani recessere, nec bellum diu dilatatum. Si quidem Spartanorum iuventus senum virtute &

paucis

post dieb.

Spartano-
rū senum
virtus.

Epiphone-
ma.

* tæque præ
sentia, quæ
recordatio
nes suorum
maiorum
spiritus.

Pugna apud
Manticam
Cic. lib. 5.
epi.

gloria insensa, teneri non potuit, quin ex continenti acie decerneret, cum victoria Thebanorum esset. Et Epaminondas dum non ducis tantum, verum etiam fortissimi militis officio fungitur, graviter vulneratur. Quo auditohis ex dolore metus, & illis ex gaudio stupor iniicitur, atque

Thebanā ita veluti ex placito consensu à praelio disceditur. Post paucos deinde dies Epaminondas descendit, cum quo vires quoque reipublice ceciderunt. Nam sicuti telo, si primam aciem perfreris, reliquo ferro vim nocendi sustulcris: sic illo, velut mucrone teli ablato duce Thebanorum, reipublice vires hebetatae sunt, ut non iam illum amississae, quam cum illo interiisse omnes videretur. Nam neque ante hunc ducem ullum memorabile bellum gessere nec postea virtutibus, sed cladibus insignes fuere, ut manifestum sit, patriae gloriam & natam & extinctam, cum eo fuisse. Fuit autem incertum, vir melior, an dux esset. nam & imperium non sibi semper, sed patriae quaesivit: & pecunie adeo parcus fuit, ut sumptus funeri defuerint. Gloria quoque non cupidior, quam pecunie: quippe recusanti omnia imperia ingesta sunt. Honorisq. ita gessit, ut ornamentum non accipere, sed dare ipsi dignitati videretur. Iam literarum studium, iam philosophiae doctrina tanta, ut mirabile videretur, unde tam insignis malitia scientia homini inter literas nullo. Neque ab hoc vitae proposito mortis ratio dissensit. Nam

Epaminondas comendatio.

Cic. Tusc.

ut relatus in castra semianimis, vocē spiritū-
 que collegit, id unum à circumstantibus requisi-
 nit. Num cadenti fili scutum ademisset hostis?
 quod ut servatum audiuit, allatum velut labo-
 rum gloriæq; socium os natus est. Iterum qua-
 siuit. Viri vicissent, ut audiuit Thebanos, Bene
 habere se rem, dixit, atque ita, velut gratulabū-
 dus patriæ expiravit. Huius morte etiā Athe-
 nienſium virtus intercudit: siquidem amiſſo, cui
 æmulari conſueverant, in ſegnitiem, torporēq;
 reſoluti, non, ut olim, in claſſem exercitiſq;, ſed
 in dies feſtos, apparatūſq; ludorū redditus publi-
 cos effundunt, & cum * autoribus nobiliſſimis, actoribus
 poetiſque theatra celebrant, frequentius ſcenā
 quàm caſtra viſentes: verſiſſi atores, oratorēſq;
 meliores, quàm duces laudantes. Tūc veſtigal
 publicum, quo ante militos & remiges aleban-
 tur, cum urbano populo diuidi cœptum eſt. Qui-
 bus rebus effectum eſt, ut inter otia Græcorū,
 ſordidum & obſcurum antea Macedonum no-
 men emergeret. Et Philippus obſcis triennio
 Thebis habitus. Epaminonda & Pelopidarū
 virtutibus eruditus, regnum Macedonia,
 Græcia, & Aſia cernicibus, veluti ingum ſer-
 nitatis, imponeret.

Stmile eſt
 quod Li-
 vius de Phi-
 lopœmene
 narrat.

Athenien-
 ſiū virtus
 Epaminon-
 dæ morte
 enervata:

actoribus
 Ludi Athe-
 thenſis in-
 ſtituti.

Ab alexā-
 dro fratre
 datus Oro-
 ſius.

I V S T I N I L I - B E R V I I.

An. cccc.
ab vrbe cō-
dita
Tyrocinia
intelligit.

De regibus
Macedo-
num He-
rod.li.7.

*Cranaus
habet En-
sebius.

Ridiculum
Carani
stratage-
ma.

MACEDONIA antè nomine Ema-
tionis regis, cuius prima virtus
experimēta in illis locis extāt, E-
mathia cognominata est. Huius
sicuti incrementa modica, ita termini per angusta
fuere. Populus Pelasgi, & regio Bæotia diceba-
tur. Sed postea virtute regū, & gētū industria,
subactis primò finitimis, mox populis, nationi-
busq; imperium usque ad extremos Oriētis ter-
minos prolatū est. In regione Paonia, qua nunc
portio est Macedonia, regnasse fertur Telego-
nus, pater Astriopia, cuius Troiano bello inter
clarissimos vindices urbis, nomē accepimus. Ex
alio latere in Europa, Europis nomine regnum
tenuit. Sed & *Caranus cui magna multitudine
Gracorū sedes in Macedonia reposito oracu-
li iussus querere, cū in Emathia venisset, urbē
Edyssam, nō sentiētibus oppidanis, propter im-
brū & nebula magnitudinē gregem caprarū
imbrem fugientū secutus, occupavit, reuocatus-
que in memoriā oraculi, quo iussuerat, ducibus
capriū imperiū querere, regni sedē statuit: reli-
gioso q. postea observavit, quocūq; agmen moue-
ret, antè signa easdē capras habere, cæptorū du-
ces habiturus, quas regni habuerat autores. V r

berm

bem Ed. ssam ob memoriam numeris *Acgeam*
 populum *Aegyades* vocauit. Pulso deinde *Mi*
da (nā is quoq; portionē *Macedonia* tenuit) a-
 lijsq; regibus pulsus, in locū omnīū solus successit,
 primisq; adunatis gētibus vari. rū populorum,
 veluti unū corpus *Macedonia* fecit, crescētique
 regno valida incrementorum fundamenta cōsti-
 tuit. Post hūc *Perdiccas* regnauit, cuius vita il-
 lustris, & mortis postrema veluti ex oraculo pra-
 cepta memorabilia fuere. siquidē senex moriēs,
 * *Argaeo* filio mōstrauit locū, quo condi uellet,
 ibique nō sua tantū, sed etiam succedentium sibi
 in regnū ossa poni iussit: praefatus, quoad ibi cō-
 dita posterorum reliquia foret, regnum in fami-
 lia māsrum: creduntq. hac superstitione extin-
 ctam in *Alexandro* stirpē, quia locum sepultu-
 ra mutauerit. *Argaeus* moderatē, & cū amore
 populi administrato regno, successorē filiū *Phi-*
lippum reliquit, qui immatura morte raptus,
Europum paruulum admodum instituit here-
 dem. Sed *Macedonibus* assidua certamina cum
Thracibus & *Illyriis* fuere: quorū armis, veluti
 quotidiano exercitio, indurati, gloria bellica lau-
 dis finitimos terrebant. Igitur *Illyrii* infantiam
 regis pupilli cōtempnentes, bello *Macedonias* ag-
 grediuntur, qui praelio pulsī, rege suo in cunis
 prolatō, & pugna ante aciem posito, acrius, cer-
 tamen repetiuerunt: tanquam ideo victi fuiss-
 sent antea, quod bellantibus sibi regis sui aspi-
 cia

* *Archeo*
Perdicca
 oraculum.

* *Europam*
 legit *Eu-*
seb. *Mace-*
donibus
 bellica vir-
 tus unde
Macedo-
nes presen-
 tia regis in-
 fantis ad
 acrius pre-
 lium accē-
 duntur.

cia defuissent futuri vel propterea victores,
quod ex superstitione animū vincendi ceperāt
simul & misratio eos infantis tenebat, quem
si victi forent, captivū de rege facturi videban-
tur. Cōserto itaque pralio, magna cade Illyrios
fudere, ostenderuntq. hostibus, suis priore bello
regem Macedonibus, non virtutem defuisse.

Interie-
cto, ut Eu-
sebius ha-
bet, Alce-
ra.

Inter Pan-
cratiastes
Plutar.

De Darij
fuga Hero-
dot. lib. 4.

Alexandri
factū in le-
gatos Per-

Huic Amyntas succedit, & propria virtute, &
Alexādrī filij egregia indole insigniter clarus
cui Alexandro tanta omnium virtutū nature
ornamenta extitere, ut etiam Olympio certa-
mine vario ludicrorū genere victor cōtenderit.
Cum interim Darius rex Persarum, turpi à
Scythia fuga summotus, ne ubique deformis mi-
litia dānu haberetur, mittit cum parte copia-
rum Magabazum, ad subigendā Thraciā, cete-
raq. eius tractus regna, quibus pro ignobili mo-
mento erat accessura Macedonia. Qui breui tē-
pore executo regis imperio, legatis ad Amyntā
regē Macedoniae missis, obsides in pignus futu-
ra paci sibi dari postulabat. Sed legati benignē
excepti, inter epulas ebrietate crescente rogant
Amyntam, ut apparatus epularū adijciat in-
familiaritatis, adhibitis in convivium sūū filiis
& uxoribus & filiabus: id apud Persas haberi
pignus ac fœdus hospitij. Qui ut venerunt, pe-
tulantius Persis eas contrectantibus, filius A-
myntæ Alexander rogat patrē respectu ætatis
ac gravitatis sue abiret convivio, pollicitus se ho-

spiritum^{*} tentaturum iocos. Quo digresso mulieres^{*} Malo pē-
 quaque paulum è conuiuio euocat, culinus exor-
 naturus. gratioresq. reduclurus. In quarum lo-
 cum matronali exornatos habitus iuuenes sup-
 ponit, eosq. petulantia legatorū ferro; quod sub
 veste gerebant, compescere iubet. Atque ita in-
 terfectis omnibus, ignarus rei Megabazus, cum
 legati nō redirent, mittit eō cum exercitus par-
 te Eubarem, ut in bellum facile & mediocre,
 dedignatus ipse ire, ne dehonestaretur pralio tā
 fædæ gentis. Sed Bubaes ante bellum, amore Filix no-
 filia Amyntæ captus, omisso bello, nuptias fa-
 cit, depositisq. hostilib⁹ animis, in affinitatē iu-
 ra succedit. Post discessum à Macedonia Buba-
 ris, Amyntæ rex decedit, cuius filio & succes-
 sorī Alexandro cognatio Bubarū, nō Darij tan-
 tum temporibus pacem præstitit, verumetiam
 Xerxem conciliavit, adeo ut cum Graciam, ve-
 luti tēpestas quædā, occupasset, inter Olympum
 Hamūmq. montes totius regionis eū in perio-
 donauerit. Sed nec virtute minus, q. à Persa in
 liberalitate regnū ampliavit. Per ordinē dein-
 de successionis, regnum Macedonia ad Amyn-
 tam fratris eius^{*} Menelæ filium peruenit. Hic^{*} Archelæi,
 quoque insignis industria, & omnibus impe-
 ratoris virtutibus instructus fuit: qui ex Eu-
 rydice tres filios sustulit, Alexandrum, Pesa-
 diceam, & Philippum, Alexandri Magni Ma-
 cedoniæ patrem, & filiam Euryonem. Ex Cy-

sat-urum
 v. l. tempe-
 raturum..

mē erat
 Cygna.

Xerxis in
 Alexandrū
 liberalitas.

Archelæi,
 Eusebii.

* Arideum
legunt Eu
seb. & O
ros.
Eurydice
scelus.

Philippus
obses bis
datus The
banis.

Exemplum
crudelita
tis & im
pietatis.
maternæ
erga libe
ros.
Epiphone
ma.

gæ autē Archelaum* Archideū, Menelaum,
qui cū Illyriis, deinde cū Olynthiis gravia bel
la gessit. Insidias autem Eurydices uxori, qua
nuptias generi pacta, occidendū virū, regnū
que adultero tradendum susceperat, occupatus
fuisse, ni filia pellicatum matris & scelera con
silia prodidisset. Functus itaque torperi alii, se
nex decessit, regno maximo ex filiis Alexan
dro tradito. Igitur Alexander inter prima ini
tia regni, bellum ab Illyriis pacta mercede, &
Philippo fratre dato obside redemit. Interi Et
quoque tempore per eundem obsidem cum Theba
nis gratiā pacis recōciliat: qua res Philippo ma
xima incrementa egregie indolis dedit. Siqui
dem triennio Thebus obses habitus, prima pue
ritia rudimenta, in urbe seueritatis antiqua, &
in domo Epaminonda summi & Philosophi
& Imperatoris deposuit. Nec multo post Alex
ander insidiis Eurydices matris appetitus oc
cumbit, cui Amyntas in scelere deprehensa,
propter communes liberos, ignarus eisdē quan
doque extiosam fore, pepererat. Frater quoque
eius Perdica pari insidiarum fraude decipitur.
Indignum prorsus, libidinis causa liberos à ma
tre vita priuatos, quam scelerum suorum suppli
cii liberorum contemplatio vindicauerat. Per
dica hac indignior cedes videbatur, quod ei a
pud matrem misericordiam, nec parvulus quō
dam filius, consiliauerat. Itaque Philippus diu

non se regem, sed tutorem pupilli egit. At ubi
 graviora bella imminebant, serúmque auxilium
 in expectatione infanti erat, compulsus à popu-
 lo, regnum suscepit. Ut est ingressus imperium,
 magna de illo spes omnib⁹ fuit, & propter ipsius
 ingenium, quod magnum spondebat virum, &
 propter vetera Macedonia fata, qua cecide-
 rant, uno ex Amynta filiis regnante. floren-
 tissimum fore Macedonia statum: cui spei sce-
 lus matris hunc residuum fecerat. Principio re-
 gni cum hinc cades fratrum indigne perempto-
 rum, inde hostium multitudo: hinc insidiarum
 metus, inde inopia continui belli, & exhausti
 regni immaturam aetatem tyrânis urgeret, bel-
 láque, veluti conspiratione quadam, ad oppri-
 mendam Macedoniam, multarum gentium ex
 diversis locis uno tempore confluebant, quoniam
 omnibus par esse non poterat, dispensanda ra-
 tus, alia interposita pactione componit, alia re-
 dimis facillimus quibúsq; aggressi: quorú vi-
 clori: & militum trepidos animos firmaret, &
 contemptum sibi hostium demeret. Primum il-
 li cum Atheniensibus certamen fuit: quibus
 per insidias victis, metu belli gravioris, cum in-
 terficere omnes posset, incolumes sine pretio di-
 misit. Post^{*} hac, bello in Illyrios translato, * hos
 multa millia hostium cadit. Urbem nobilissi-
 mam Larissam capit, hinc Thessaliam, non
 prae cupiditate, sed quòd exercitui suo robur
 Thessalorum

Philippi
 post ade-
 ptum im-
 periú gesta

Primū bel-
 lū Philip-
 pi cum A-
 theniēsi-
 bus.

Thessalorum equitum adiungere gestiebat, nihil minus quam bellum metuentem, impronitus expugnat: unumque corpus equi et pedestriumque copiarum inuicti exercitus fuit. Quibus rebus feliciter prouenientibus, Olympiada* Neoptolemi regi Molossorum filiam, uxorem ducit, conciliante nuptias fratre patruele, * aliorum virginis* Arisba rege Molossorum, qui sororem Olympiadis Troadem in matrem suam habebat, qua causa illi exitus, malorumque omnium fuit. Nam dum regni incrementa affinitate Philippi acquisiturum se sperat, proprio regno ab eodem priuatus, in exilio consensit. Huiusmodi gestis, Philippus iam non contentus summonere bella, ultra etiam quietos lacescit. Cum Methonam urbem oppugnaret, in praetereuntem, de muris sagitta iactas dextrum oculum regem effudit. Quo vulnere nec segnior in bellum, nec iracundior aduersus hostes factus est, adeo ut inter octidies pacem de precantibus dederit: nec moderatus tantum, verum etiam mitis aduersus victos fuerit.

Exemplum
moderationis
in Philippo

IUSTINI LIBER VIII.

Concordia
parum res
crescunt,
discordia
magna di-
minuitur.

RABIE ciuitates dum impetare singula cupiunt, imperium omnes perdiderunt. Quippe in mutuum exitum sine modo ruentes, ab omnibus

videtur

*vicla periere. Quid singula amitterent, non nisi
 oppressa senserunt. Siquidē Philippus rex Ma-
 cedonia, veluti ē specula quadā, libertati omnium
 insidiatus. dum contentiones civitatum alit, auxi-
 lium inferis tribus ferendo victos pariter, victo-
 resque subire regiam servitutē coegit. Causa &
 origo huius mali Thebani fuere. Qui cum rerum
 potirentur, secundā fortunam imbecillo animo
 ferētes, victos armis Lacedaemoniorum & Phocē-
 ses, quasi parva supplicia cadis. & rapinis luis-
 sent, apud commune Gracie concilium superbe
 accusaverūt. Lacedaemoniis crimini datū, quod
 arcem Thebanam induciarum tempore occupasset.
 Phocensibus, quod Boeotiam depopulati essent:
 prorsus quasi post arma & bellum, locum legi-
 bus reliquissent. cum iudicium arbitrio victorum
 exerceretur, tanta pecunia damnantur, quanta
 exolvere non posset. Igitur Phocenses, quum agris, li-
 beris, coniugibusque priuarentur, desperatis re-
 bus, Philomelo quodā duce, velut deo irascen-
 tes, templum ipsum Apollinis Delphis occupa-
 vere. Inde auro, & pecunia diuites, conducto
 mercenario milite, bellum Thebanis intulerūt.
 Factumque Phocesium, tamen si omnes execratē-
 tur: propter sacrilegium plus tamē invidia The-
 banis, à quibus ad hanc necessitatem compulsi
 fuerāt, quā ipsis intulit: Itaque auxilia his &
 ab Atheniensibus, & à Lacedaemoniis missa.
 Prima igitur cōgressione *Philomelus Theba-*

Vide Dio-
 dorum in
 Philippo.

Philo-
 menos

nos castris exiit. Sequenti praelio primus inter confertissimos dimicās cecidit. & sacrilegij pœnas impio sanguine luit. In huius locum dux

* Onomarus creator. Aduersus quem Thebanī Thessaliq; non ex ciuibus suis, ne victoris potentiam ferre non possent, sed Philippum Macedonia regem, ducem eligunt, & externa dominationi, quam in suis timuerunt, spōie succedunt. Igitur Philippus quasi sacrilegij, non Thebanorū ultor esset, omnes milites coronas laureas sumere iubet, atque ita veluti d. o duce, in prælium pergit. Phocenses insignibus dei conspectu, conscientia delictorum territi, abiectior armis fugam capessunt, pœnasque violata religionis sanguine & cadibus suis pendunt. Incredible quātam cæres apud omnes nationes Philippo gloriam dedit. Illum vindicem sacrilegij, illum ultorem religionem: quod orbis viribus expiari debuit, solum qui piacula exigeret, existisse dignum. Itaque diu proximis habetur, per quem deorum maiestas vindicata sit. Sed Athenienses audito belli euentu, ne in Graciam Philippus transfret, angustias Thermopylarum pariratione. sicut antea aduenientibus Persis, occupauere: sed nequam simili aut virtute, aut causa. Siquidem tunc pro libertate Græcia, nunc pro sacrilegio publico: tunc à rapina hostium semper vindicari, nunc aduersus vindices temerarios.

Athenienses Thermopylas occupant.

ta sit. Sed Athenienses audito belli euentu, ne in Graciam Philippus transfret, angustias Thermopylarum pariratione. sicut antea aduenientibus Persis, occupauere: sed nequam simili aut virtute, aut causa. Siquidem tunc pro libertate Græcia, nunc pro sacrilegio publico: tunc à rapina hostium semper vindicari, nunc aduersus vindices temerarios.

plorum raptores defensuri: aguntque se propugna-
 tores sceleris, cuius turpe erat alios vindices
 fuisse: immemores prorsus, quod in dubiis rebus
 suis, illi Deo, etiam consiliorum auctore, usi
 fuerant: quod illo duce tot bella victores, inie-
 rant, tot urbes auspicio condiderant, tantum
 imperium terra marique quaesierant: quod nihil
 sine maiestate numinis eius, aut primata un-
 quam, aut publica rei gesserant. Tantum faci-
 mus admisisse ingenua omni doctrina exculta,
 pulcherrimū legibus institutisque formata, ut
 quid unde posthac su. censere iure barbaris pos-
 sunt, non haberēt. Sed nec Philippus melioris fi-
 dei adversus socios fuit: quippe veluti timens, ne
 ab hostibus sacrilegij scelere vinceretur, insti-
 tes, quarū paulo ante dux fuerat, quae sub au-
 spicio eius militauerāt, quae gratulata illi sibi-
 que victoriam vasa fuerant, hostiliter occupatas
 diripuit. Coniuges liberosque omnium sub corona
 vendidit, non deorum immortalium templis,
 non adibus sacris, non diis penatibus publicis
 primatisque ad quos paulo ante ingressus hospi-
 taliter fuerat, pepercit, prorsus ut non tā sacri-
 legij ultor extitisse, quam sacrilegiorum licen-
 tiam quaesisse videretur. Inde veluti rebus egre-
 giè gestis, in Cappadociam traiecit: ubi bello
 part. p. c. fida gesto, captisq; per dolum & occisis
 finitimi regibus, universam provinciam imperio ris exem-
 pt. Macedonia adiungit. Deinde ad abolē. a. inmi-

Epiphone-
ma.

Perfidia &
impletatis
exemplum
in Philip-
po.

Hæc egit
ann. 25. tā-
quā iratus
diis. Oro.

Veterato-
plum.

Bellum O-
lyntiacum

* omnino

Philippi
iniustitia
Etiam vita
spoliatos,
prof. scri-
it.

dia famam, qua insignis prater ceteros tunc tem-
poris habebatur, per regna mittit, & opulentis-
simas civitates, & phana ac templa, qui opinio-
nem sequerent regem, Philippum magna pecunia
locare, & muros per civitates, & phana & tē-
pla faciendū, & ut per praefatos susceptores so-
licitarentur. Qui cum in Macedonia venissent,
varii dilationibus frustrati, vim regia maiesta-
tis timentes, taciti, proficiscebantur. Post hac
Olynthois aggreditur. Receperat, enim per mi-
sericordiam post eadem unius, duos fratres eius,
quos Philippus ex nonerca genitos, veluti par-
ticipes regni, interficere gestiebat. Ob hanc igitur
causam urbem antiquam & nobilem exscindit
& fratres olim destinato supplicio tradit prae-
daq. ingenti pariter & parricidij voto finitur.
Inde, quasi omnia, quae agitaasset * animo, ei
licerent avaritia in Thessalia, argenti metalla
in Thracia, occupat. Et ne quod ius, vel fas in-
violatum pratermitteretur, piraticam quoque
exercere instituit. Hu itaque gestu forte euenit,
ut cum fratres duo reges Thraciae, non contem-
platione iniustitiae eius, sed invicem metuentes,
ne alterius viribus accederet, disceptationum
suarum iudicem eligerent. Sed Philippus more
ingenij sui, ad iudicium, veluti ad bellum, in-
pinantibus fratribus, instructo exercitu super-
venit, regno utriusque non iudicis more sed fran-
de latronis ac scelesti spoliavit. Dum hac agitur,

legati Atheniensium petentes pacem ad eam
 venerunt. Quibus auditis, & ipse legatos Athe-
 nas cum pacis conditionibus misit, ubiq; ex com-
 modo utrorumq; pax facta. Ex ceteris quoque
 Græciæ civitatibus, non pacis amore, sed belli
 metu legationes venerunt. Siquidem crudescente
 ira *Thessali, Bæoti q; erant, ut professu adue- *Thebani.
 sus Phocenses ducem, Græciæ exhibeat, tanto
 odio Phocensium ardentes, ut oblati cladium sua-
 rum perire ipsi, quam non perdere eos præopta-
 rent: experti q; Philippi crudelitatem pati, quam
 parcere hostibus suis mallet. Contra Phocen-
 sium legati adhibitis Lacedæmonius, & Athe-
 nienfibus, bellum deprecabantur: cuius ab eo
 dilationem ter iam emerant. Fædum profus
 miserandiq; spectaculum, Græciæ etiam nunc
 & viribus, & dignitate orbis terrarum prin-
 cipem, regnum certe gentiumq; semper victricem
 & multarum adhuc urbium dominam, alienis
 excubare sedibus: aut rogantem bellum, aut de-
 precantem, in alterius ope omnem spem posu-
 isse: orbis terrarum vindices eousq; discordia sua
 cluitibusque bellis redactis, ut adulentur ultro
 sordidam paulo antè clientela sua partem: &
 hoc potissimum facere Thebanos, Lacedæmo-
 nisq; antea inter se *imperij, nunc Græciæ im- *imperij
 perantis emulos. Philippus inter hæc, vindica-
 tione gloriæ suæ, barbarum urbium fastigium
 agitat, atque citius proinde agitur. astutat.

Legati
Phocen-
sium.

Epiphone
ma à rei
magnitu-
dine.

*imperij
agitanes

Phi. fraudes
& perfidia.

Phocen-
sium cala-
mitas.

Secretò igitur auditis utriusque ligationibus, his veniam belli pollicetur, iure iurando adactis, responsum nemini prodituros: illis còtra venturum se, auxiliumque laturum. Vtròsque vetat parare bellum, aut metuerè. Sic variato resposso, securis omnibus, Thermopularum angustias occupat. Tunc primum Phocenses, se captos fraude Philippi animadvertentes, trepidi ad arma còfugiunt. Sed neque spem erat instruendi belli, nec tempus ad contrahenda auxilia, & Philippus excidiù minabatur ni fieret deditio. Victò igitur necessitate, pacta salute, se dedunt. Sed pactio eius fidei fuit, cuius ante fuerat deprecanti belli promissio. Igitur caduntur passim, rapiunturque: non liberi parentibus, non coniuges maritis, non Deorum simulacra templis suis relinquuntur. Vnum tantum miseris solatium fuit, quòd cùm Philippus portione prae dae socios fraudasset, nihil rerum suarum apud inimicos viderunt. Reversus in regnum, ut pecora pastores nunc in hybernos, nunc in aestivos saltem traiciunt, sic ille populos & urbes: ut illi vel replenda, vel derelinquenda quaeque loca videbantur, ad libidinem suam transfert. Miserà da ubique facies, & excidio similis erat. Non quidem pavor ille hostilis, nec discursus per urbem militum erat, non tumultus armorum, non bonorum atque hominum rapina: sed tacitus maior & lucius, verentibus ne ipse lacryma pro-

contumacia haberentur. Crescit dissimulatio. Tandem ipsa dolor, hinc alius dimissus, quò minus profiteri licet. Nunc sepulcra maiorum, nunc vates penates, nunc tellus, in quibus geniti erant, in quibusque genuerant, considerabant, miserrantes nunc vitam suam, quòd in eam diem vixissent; nunc filiorum, quòd nò post eam diem nati essent. Alios populos in finibus suis hostibus opponit: alios in extremis regionibus statuit, quosdam bello captos in supplementis urbium diuidit. Atque ita ex multis gentibus nationibusque unum regnum populumque constituit. Còpositis ordinatisque Macedoniae rebus, Dardanos, ceterosque finitimos, fraude captos expugnat. Sed nec à proximis manus abstinet. Siquidem Arymbam regem Epiri, uxori suae Olympiadi arctissima cognitione iunctum, pelle re regno statuit: atque Alexander priuignum eius, uxoris Olympiadis fratrem, puerum honeste pulchritudinis, in Macedoniam, nomine fororis, accersit, omni studio sollicitatum, in spem regni simulato amore, ad stupri consuetudinem perpulit, maiora in eo obsequia habiturus, siue conscientia pudore, siue regni beneficio. Igitur cum ad viginti annos peruenisset, ereptum Arymba regnum puero admodum tradit. Scelus in utroque. Nam nec in eo ius cognationis seruauit, cui ademit regnum: & cum cui dedit, impudicum fecit antè, quàm regem.

IVSTINI LI.

BER IX.

IN Graciam Philippus cum venisset, sollicitatus paucarum ciuitatū direptione, & prada modicarū urbium quanta opes vniuersarū essent, animo prospiciens, bellū toti Gracia inferre statuit. Ad cuius emolumentum egregiè pertinere ratus si sibi * Byzantium, nobilē & maritimam urbem, receptaculum terra marique, copis suis futurū in potestatem redeisset. Eandē claudenti sibi portas obsidione cinxit, Hac nāque urbs cōdita primo à Pausania rege Spartanorū, & per VII. annos possessa fuit. Deinde variante victoria, nunc Lacedemoniorum, nūc Atheniensium iuri habita est. Quā incerta possessio effecit, ut nemine quasi suam auxiliis iuante, libertatem constantius tueretur. Igitur Philippus longa obsidionis mora exhaustus, pecunie commercium de piratica mutuatur. Capis itaque centū septuaginta nauibus mercium & distractis, anhelantē inopiam paululum recreauit. Deinde, ne vnius urbi oppugnatione tantus exercitus teneretur, profectus cum fortissimis, multas Chersonesium urbes expugnat. Filium Alexandrum, decem & octo annos natum: ut sub militia patris tirocinij rudimenta depona

*Constantinopolis
deinde dicta.
Orosius.
Byzantiū
à quo conditum.

Piraticam
exercet
Philipp.

Prima Alexandri
militia.

& poneret, ad se accessit. Scythiam quoq. pra-
 da is causa profectus est, more negotiantium im-
 pēsas belli alio bello refecturus. erat eo tempore
 rex Scytharū * Matthaeas, qui cū bello Istria-
 norū premeretur, auxiliū à Philippo per Apol-
 loniēses petit, in successione eum regni Scythia
 adptaturus: cū interim Istrianorū rex dece-
 dens, & metu belli, & auxiliorum necessitate
 Scythas soluit. Itaq. Matthaeas renissu Mace-
 donibus renunciari Philippo iubet, neq. auxi-
 liū eius se petiisse, neq. adoptionē mādasse. Nā
 neq. vindicta Macedonum, gere Scythas, qui-
 bus meliores forent: neq. heredem sibi incolumi
 filio deesse. His auditis Philippus legatos ad
 Matthaeam mittit, impēsa obsidionis portionē
 petentes, ne inopia bellum deferere cogatur.
 Quod eo prōptius eum facere debere, quod mis-
 sis à se in auxilium eius militibus ne sumptum
 quidē via, nō modo officij pretia dederit. Mat-
 thaeas inclementiam cali & terra sterilitatem
 causatus, quae non patrimonij ditet Scythas,
 sed vix alimenta exhibeat, respōdit nullas sibi
 opes esse, quibus tantum regem expleat: & tur-
 pins putaret, paruo defungi, quam totum ab-
 nuere. Scythas autem virtute animi, & duritia
 corporis, nō opibus censeri. Quibus derisus Phi-
 lippus, soluta obsidione Byzanthij, Scythica
 bella aggreditur, praemissis legatis quo securio-
 res faceret, qui nuntiēt Matthaeae dum Byzan-

* Et ess,
 Orolius
 legit.

Mathaeas
 Scytharum
 rex.
 Scythici
 belli causa
 & origo.

sium obsidet, voluisse statuam Herculi: ad quam in ostio Istri ponendam se venire, pacatum accessum ad religionem d'ip'tens, amicus ipse Scythus v'eturus. Ille si v'eto fungi velit, statuam sibi mitti iubet, nō modo ut ponatur, verō etiam ut inuiolata maneat, pollicetur. Exercitum autem fines ingredi, negat se passurum. Ac si inuitus Scythus statuam ponas, eo digno, sublaturum, versurūque es statuæ in aculeos sagittarum. His utrinque irritatis animis prælium

*animo.

Victoriæ
Philippi
de Schy-
this.

Scythæ
per bella
fœminis
malont
quoniam
vrinā cur-
su non im-
pedito red-
dunt.

Plin. l. 8.

Prælium
cum Tri-
bunalis.
Bellum A-
thēniensibus à Phi-
lippo illa-
tū de quo
Diodor.

cōmittitur. Quam virtute, & numero presta-
rent Scythæ, astutia Philippi vincitur. Viginti
millia puerorum ac fœminarum capta, pecoris
magna vis, auræ argenti que nihil. Ea primū fi-
des inopiæ Scythica fuit. Viginti millia nobiliū
equarum ad genus faciendum in Macedoniam
missa. Sed reuertenti à Scythia. Tribali Phi-
lippo occurrunt: negant se transitum daturus, ni
portionem accipiant prædæ. Hinc ingiū, &
mox prælium: in quo ita in fœmore vulneratus
est Philippus, ut per corpus eius equus interfi-
ceretur. Cū omnes occisum putarept, præda
amissa est. Itæ Scythica velut deuota spolia pe-
nè luctuosa. Macedonibus fuere. Vbi verō ex
vulnere primū cōualuit, diu dissimulatū bellum
Atheniensibus infert. Qdorū causa Thebani
se iunxere, ne victis m'tuentes Atheniensibus,
veluti vicinū incēdiū belli ad se trāsiret. Facta
igitur inter duas paulō ante infestissimas ci-
uitates

nitates societate, legationibus Graciā fatigant.
 communem hostem putant communibus viribus
 summovendū: Neque enim cessaturum Philip-
 pum, si prospere prima successerint, nisi omnem
 Graciam domueris. Mota quedam ciuitates
 Atheniensibus se iungant: quasdam autem ad
 Philippum bellū metus traxit. Prælio commissū
 cū Athenienses longē maiore militum nume-
 ro præstarent, assiduū bellū indurata virtute
 Macedonum vineuntur, non tamen immemeros
 pristinae gloriæ cecidere. Quippe aduersis vulne-
 ribus, omnes loca, quæ tuenda à duçibus accepe-
 rant, morientes corporibus texerunt. Hic dies
 uniuersæ Graciæ, & gloriā dominationis, & Philippī
 vetustissimā libertatē finit. Huius victoriæ moderatō.
 callide dissimulata latitia est, Denique non so-
 lita sacra Philippus illa die fecit, non in conui-
 uio risit, non ludos inter epulas adhibuit, nō co-
 ronas aut vnguenta sumpsit: & quantum in illo
 fuit, ita vixit, ut victorē nemo sentiret. Sed nec
 regem se Graciæ, sed ducem appellari iussit.
 Atque ita inter tacitam latitiam, & dolorem
 hostium iēperauit, ut neque apud suos exultas-
 se, neq. apud victos insultasse videretur. Athe-
 niensibus, quos passus infestissimos fuerat, & ca-
 ptiuos gratis remisit. & bello consumptorū cor-
 pora sepultura reddidit, reliquiasq. funerum, ut
 ad sepulchra maiorū deferret, vltro hortatus est.
 Super hac Alexandrum filiū cum amico An-

Hoc erat à
monuo tri
butum exi
gere.

* Pulsos à
ciuibus. in
patriā re-
stituit, le-
git Oro-
sius.

Liberi di-
cti exem-
plum Epi-
phonema.

Conuentus
Græcorum
in Corinth.

* Quid si
legas, pro

tipatro, qui pacem cum his, amicitiamque sum-
geret, Athenas misit. Thebanorum porro non
solum cap:inos, verum etiam interfectorum se-
pulturam vendidit. Principes ciuitatis alias se-
cursu percussit, alios in exilium redegit, bonaque
omnium occupauit: * pulsos deinde per iniuriā
in patriam restituit. Ex horum numero CCC.
exules iudices, rectorésque ciuitati dedit: Apud
quos cum potētissimi quinque & c. c. ipsi tri-
minu postularentur, quod per iniuriā se in exi-
lium egissent huius cōstantia fuerunt, ut omnes
se autores fatorentur, meliusque cum republi-
ca actum cum damnati essent, quam cum resti-
tuti cōsed:rent. Mira prorsus audacia: de in-
dicibus uita necisque sua, quemadmodum pos-
sunt, sentētiam ferunt, cōtēnūneque absolutio-
nem, qua n. dare inimici possunt. Et quoniam
rebus nequeunt, ulcisci, uerbis usurpant liber-
tatem. Compositis in Græcia rebus, Philippus
omnium ciuitatum legatos ad formandum rerū
presentium statum, euocari Corintham iubet.
Ibi paci legem uniuersa Græcia pro meritis
singularum ciuitatum statuit, conciliūque o-
mnium ueluti unum senatum ex omnibus ele-
git. Soli Lacedæmonij & legem & regem con-
tempserunt, seruitutem, non pacem rati, qua
non ipsis ciuitatibus conueniret, sed à victore
ferretur. Auxilia deinde singularum ciuita-
tum describuntur, sine adiuvandis ea manu

rex, oppugnante aliquo foret. seu duce illo bellum inferendum: Neque enim dubium erat imperium Persarum his apparatibus peti. Summa auxiliorum ducenta millia peditum fuisse, & equitum quindecim millia Extra hanc summam & Macedonia exercitus erat, & confinis domitarum gentium barbaries. Initio veris tres duces in Asiam Persarum iuris prae mittit, Parmenionē, Amyntam, & Attalum, cuius sororem nuper, expulsa Alexandri matre Olympiade, propter stupri suspicionem, in matrimonium acceperat. Interea dum auxilia à Grecia coeunt nuptias Cleopatra filiae, & Alexandri, quem regem Epiri fecerat, celebrat. Dies erat pro magnitudine duorum regum, & collocantis filiam & uxorem ducentis, apparatibus insignis. Sed nec indorū magnificentia deerat: ad quorum spectaculum Philippus cum sine custodibus medius inter duos Alexandros, filium generumque * concederet. Pausanias nobilis ex Macedonibus, nemini suspectus adolescens, occupatum angustius Philippum in transitu obtruncat: diemque letitiae destinatum, foedum luctu funeris facit. Hic Pausanias prius pubertatis annis stuprum per iniuriā passus ab Attalo fuerat: cuius indignitati hac etiam fœditas accesserat. Nam perductum in convivio, solutus neque mero Attalus, non suae tantum, verum & pœnitarum libidini, velut scortum vile

Apparatus
bellicus
in Persas:

Olympia
obstupri
suspicionē
pulsā.

* contenderat,
Philippus
obtruncatur
Philippus
trucidatur
à Pausania
satellit,
ob Attali
libidinem
nō purgā.
Diodorus
paulò aliter
narrat.

subiecerat, ludibriumq. omnium inter eo equal-
 les reddiderat. Hanc rem agrè fr̃es Pausanias
 querelam Philippo s̃pe detulerat. Cum variis
 frustrationibus non sine risu deferretur, et bo-
 noratum insuper ducatu aduersarium cerneret,
 iram in ipsum Philippum vertit, ultionem-
 que, quam aduersario non poterat, ab iniquo
 iudice exegit. Creditum est etiam immensum ab

Alexander
 eum matre
 suspectus
 de patrici-
 dio.

Olympiade matre Alexandri fuisse, nec ipsum
 Alexandrum ignarum paterna cædis exti-
 tisse. Quippe non minùs Olympiadem, repudiũ
 et prælatam sibi Cleopatram, quàm stuprum
 Pausaniam doluisse. Alexandrum quoque re-
 gni amulũ fratrem ex mouerca susceptũ timu-
 se, eoque actum, ut in conuiuio antea primũ
 cum Attalo, mox cum ipso patre iurgaret, adẽ
 ut etiam stricte gladio cum Philippus conse-
 elatus sit, agrèque filij cæde amicorum precibus
 exoratus. Quamobrem, Alexander ad auiu-
 culam se in Epirum cum matre, inde ad regem
 Illyriorum contulerat, vixque renocanti miti-
 gatus est patri, precibusq. cognatorum agrè re-
 dire com̃susus. Olympias quoque fratrem suum

Plu. in A-
 lexandro.
 * utique

Alexandrum, Epiri regem in bellum suberna-
 bat, pernecissetque in filia nuptiis pater gene-
 rum occupasset. His stimulis iratum * utrique
 Pausaniam de impunitate sup̃ri sui queren-
 tem, ad tantum facinus impulsisse creduntur,
 Olympias certe fugienti percussori, eques quo-

que pręparatos habuit. Ipsa deinde audita regis necē, cū titulo officij ad exequias eadem nocte cucurrisset, in cruce pendentis Pausanię capiti, eadem nocte qua venit, coronam auream imponit: quod nemo alius audere, nisi hac, superstitie Philippi filio, potuisset. Paucos deinde post dies reflexum corpus interfectoris super reliquias cremant, & tumulum ei eodem fecit in loco, parentariq; eidem quotannis, in cissa populo superstitione, curavit. Post hac Cleopatram a qua pulsa Philippi matrimonio fuerat, ingremio eius prius filia interfecta, finire vitam suspendio coegit: spectaculūq; pendentis ultione posita est, ad quam per parricidiū festinaverat. Nouissimē gladium illum, quō rex percussus est Apollini sub nomine Myrtalū consecrauit. Hoc enim nomen antē Olympiades paruula fuit. Quę omnia ita palam facta sunt, ut timuisse videatur, ne facinus ab ea commissum nō probaretur. Decessit Philippus XL. & VII. anno: um, cū annis XXV. regnasset. Genuit ex Larissę saltatrice filium Arideum, qui post Alexandrū regnavit. Habuit & multos alios filios ex varii matrimonij, regio more, susceptos, qui partim furo, partim ferro periere. Fuit rex armorum, quā conuiuorum apparatibus studiosior, cui maxima opes erant instrumenta bellorum diuitiarum questu, quā custodia sollicitior. Itaq; inter quotidianas rapinas semper inopa

Olympiadis crudelitas.

Quo tempore decesserit & quādiu regnavit. Philippus.

Philippi inops erat. Misericordia in eo & perfidia pari
mores & ingenium. Eiusdem eloquentia.

Compara-
tio Philip-
pi & Ale-
xandri.

inops erat. Misericordia in eo & perfidia pari
iure dilecta, nulla apud eum turpis ratio vincen-
di, blādus pariter, & in gratia offensam sinu-
lare: insidiosus aliquis: qui plura promitteret,
quā prestaret: inferia & iocos artifex. Ami-
citas utilitate non fide colebat. Gratiam fin-
gere in odio, & strere inter cōcordantes adia, ap-
ud utrumq. gratiam querere, solennis illi con-
suetudo. Inter hac eloquentia, & insignis oratio
acuminis & solertia plena, ut nec ornatus fa-
cultas, nec facilitati intentionum deesset orna-
tus. Huic Alexander successit, & virtute &
vitiis patre maior. Itaque vincendi ratio utriusque
diuersa: Hic aperta ut, ille artibus bella tra-
clabat: Deceptis ille gaudere hostibus, hic pa-
lam fufis: Prudentior ille cōsilio, hic animo ma-
gnificentiore. Itam pater dissimulare plerumque
& vincere, hic ubi exarsisset, nec dilatio ultio-
nis, nec modus erat. Vini nimis uterque au-
dus sed ebrietatis diuersa vitia. Patri mos erat
& de conuiuio in hoste procurrere, manum cō-
ferere, periculis se temere offerre: Alexander nō
in hostem, sed in suos sauebat. Quamobrem Phi-
lippum saepe vulneratum praelia remisere: hic
amicorum interfector conuiuio frequenter ex-
cessit, Regnare ille cum amicis volebat hic in
amicos regna exercebat. Amari pater malle,
hic metui. Literarum cultus utrinque similis.
Solertia pater maioris, hic fidei. Verbis atque
erat

oratione Philippus, hic rebus moderatior. Par-
cendi victis filio animus & promptior & ho-
nestior, ille nec socin abstinebat. Frugalitati pa-
ter. luxuria filius magis deditus erat. Quibus
artibus orbis imperii fundamenta pater* fecit, *iecit.
opulus totius gloriam filius consummavit.

IVSTINI LI-

BER X.

www.libtool.com.cn

ARTAXERXES regi Persarum ex
pellicibus CXV filij fuere, sed tres
tantum in isto matrimonio suscepti,
Darius, Ariarates, et Ochus. Ex

Quarum
C LX ha-
buit Plut.
Agēte Da-
rio annū

30.
Paternæ
indulgen-
tiæ exem-
plum.

bu Darius contra morē Persarū, apud quos rex
non nisi morte mutatur, per indulgentiam pater
regem viuus fecit, nihil sibi ablatum existimās,
quod in filium contulisset, sincerum gaudiū ex
procreatione capturum, si insignia mansuetis sua
viuus in filio conspexisset. Sed Darius post nona
paterna pietatis exempla, interficiēdi patris cō-
siliū cepit. Sceleratus fuisset, si solus parricidium
cogitasset: tanto sceleratior, quod in societate fa-
cinoris, assumptos quinquaginta fratres fecit par-
ricidas. Ostendi prorsus genus, ubi in tanto popu-
lo non solum sociari, verumetiam fieri parricidiū
potuit, ut ex L. libris nemo inuentus sit, quē aut
paterna maiestas, aut veneratio senis, aut indul-

Cōsilia in-
terficiendi
patris.

Ochum
agitasse
per
Arostaum
scribis
per.

Epipho-
nema.

credere.

Dianz &
Baraniz,
quā Auc-
tim vocant
præfeci,
plut. scri-
bit.

Natus an-
nos 94.

Qui cogno-
minatus
est Atta-
xerxes Eu-
feb.

gentia patri, à tanta immanitate renocaret. A-
deòne vile paternū nomē, apud tot numero filios
fuit, ut quorū præsidio. tuum etiā aduersum ho-
stēs esse debuerat, corū insidiis circumuēctus, tu-
tior ab hostibus, quā à filiis fuisset. Causa parricidij
sceleratis ipsa parricidio fuit. Occiso quip-
pe Cyro fraterno bello, cuius mēto supra habitus
est. Afficiam pelliā eius rex Artaxerxes in
matrimonij receperat. Tūc patrem cedere fili-
si. ut regnū Darius postulauerat: qui pro indul-
gentia sua in lib. rōs, primò facturum se dixerat:
mox pœnetētia ductus, ut honestè negaret, quod
temerè promiserat, Solus cā sacerdotio præfuit,
quo perpetua illi ab omnibus viris pudicitia in-
perabatur. Hinc exacerbatus iuuenis in iugia
primò patri erupit: mox facta cū fratribus cō-
iuratione, dum patri insidias parat, deprehē-
sus cum focis, pœnas parricidij, dū patrem
maiestatis ultoribus, dedit. Comages quoque o-
mnium cum liberis, ne quod vestigiū tanti sce-
leri extaret, interfecit & sunt. Post hæc Arta-
xerxes morbo ex dolore contracto decedit, Rex
quā pater felicior. Hæreditas regni O ho tra-
dita, qui timens parem coniurationē, regiam co-
gnatorum cede & strage principum repiet: nul-
la, non sanguinis, non sexum, nō etiā misericor-
dia permittus: scilicet nō i maceris & viribus par-
ricidu haberetur, nequē veluti purgato re-
gno, bellū Armeniis infert. In eo cum aduersos
pro

provocatorem hostium Codomanus quidam cū Codoma-
 omnium favore processisset, hoste caso, victoriā nus ob suā
 suis pariter, & prope amissam gloriam restituit. virtutem,
 Ob hac decora idē Codomanus praeficitur. Ar- Persarū rex
 menin. Interiecto deinde tempore, post mortem, electus &
 Ochi regis ob memoriam pristinae virtutis rex Darius di-
 à populo cōstituitur, Darij nomine, ne quid re- ctus Diodo-
 gia mai statim deesset honoratus: bellūque cum rus paulō
 Alexandro Magno, diu variāte fortuna, ma- aliter.
 gna virute gessit. Postremò victus ab Ale-
 xandro, & à cognatis occisus, vitam pariter
 cum Persarum regno finivit.

IVSTINI LI- BER XI.

N exercitu Philippi, sicuti varia Ann. vrb.
 gētes erant, ita eo occiso diversis cōdit. 526.
 motus animorū fuere Alij quippe Tumulus
 iniusta servitute oppressi, ad spem post Philip-
 libertatis erigebāt: alij eadē longinqua militi- pi. mortem
 rem issam sibi expeditionem gaudebant: nō pl- in castris,
 li facem nuptin filia accensa. rogo patris sub-
 ditam dolebant. Amicos quoque, tam subi-
 ta mutatione rerum, huiusmodi edictis metus ce-
 perat, reputantes nunc provocabant. Asiam nūc
 Europam nodum perdo stam, nunc Illyrios
 & Thracas, & Dardanos, ceterosq; barbaros.

gentes fidei dubia, & mentis infida. Qui omnes populi, si pariter deficiat, resisti nullo modo posse. Hiis rebus, veluti medela quadam, interuen- tus Alexandri fuit: qui pro cōsione, ita vulgus omne consolatus, hortatusque pro tempore est,

Alexandri
zias & in-
doles.

ut & metum timentibus dederet, & in spē suā omnes impelleret. Erat hic annos XX. natu: in qua etate ita moderatē de se multa pollicitus est, ut appareret plura cum experimētū reservare.

Macedonibus immunitatem cōsiliarum rerum, præter militia vacationē dedit: quo facto san- tum sibi fauorem omnium cōciliavit, ut corpus homini, non virtutem regi mutasse se diceret.

Vhlo pa-
ternæ ex-
dis.

Prima illi cura paternarum exequiarum fuit. In quibus ante omnia, cadu confcios ad tūm- lum patris occidi iussit soli. Alexandro Lynce- starum fratri pepercit, seruans in eo aspiciunt dignitatis suæ: Nam regem eū primis salutauit,

Caranus in-
terficiat.

Aemulum quoque imperij Caranū fratrem ex monerco susceptum, interfici curauit. Inter initia multas gentes rebellantes cōpescuit. Oriē- tes nonnullas seditiones extinxit. Quibus rebus erectus, tacito gradu in Græciam contendit: ubi

*euocatis
ciuit.

exemplo patris Corinthum *euocatus, ciuitati- bus dux in locum eius substituitur. Inchoatum deinde à patre Persicum bellum aggreditur, in cuius apparatu occupato, nuntiatur, Athenien- ses Thebanos, & Lacedæmonios ab eo ad Per- sas defecisse, autoremque eius defectionis ma-

quo auri pondere à Persis corruptiū Demosthe-
nem oratorem extitisse, qui Macedonum dele-
tas omnes cum rege copias à Triballu affirma-
uerit, producto in concionem ant. re, qui in eo
prælio, in quo rex ceciderat. se quoque vulnera-
tum diceret. Quæ opinione mutatos omnium fer-
me civitatem animos esse præsidia Adac. donum
obsideri. Quibus motibus occursum, tanta cele-
ritate instructo, paratoque exercitu Graciam Alexandri
oppressit, ut quem venire non senserant, vide-
re se vix crederent. In transitu horratum The-
salos fuerat, beneficiorumque Philippi patris.
maternaq. sua cum his ab Acacidorum gente
necessitudinis admonuerat. Cupide hæc Thessa-
lis audientibus, exemplo patris dux universa
gentis creatus erat, et vestigalia omnia, redi-
tisq. suos ei tradiderant. Sed Athenienses, sicu-
ti prius defecerunt, ita prius perire cæperunt,
contemptam hostem in admirationem converten-
tes. pueritiāq. Alexandri spectantem antea, su-
pra virtutem veterum ducum extollescentes. Mis-
sis itaque legatis bellum deprecantur. Quibus
auditis, et graviter increpati, Alexander bellū
renovit. Inde Thebas exercitum convertit, eadē
indulgentia usus, si parem penitentiam inue-
nisset. Sed Thebani armis, non precibus, nec de
precatōne usi sunt. Itaq. victi gravissima que-
que supplicia miserrime captivitatis experti
sunt. Cum in consilio de excidio urbis delibe-

Demosthe-
nes his de-
fectionis au-
tor.

celeritas.

Demosthe-
nes Alexā-
drum pue-
rum voca-
bat.

Thebani
ab Alexā-
dro.

raretur, Phocenses, & Plateenses, & Thespenses, & Orchomeni, Alexandri joci victoria-
 que participes excidium urbium suarum, crude-
 litatemq; Thebanorum referebant. studia in Per-
 sas non presentia tantum, verum etiam & ve-
 tera aduersus Gracia libertatem increpantes. Quā
 obrem* odium eos omnium populorum esse, vel
 ex eo manifestari posse, quod iureiurando se om-
 nes obstrinxerint, ut uictis Persis Thebas di-
 ruerent, Adiciunt & scelorum priorum fabu-
 las: quibus omnes scenas repleuerant, ut nō pra-
 senti tantum perfidia, verum & veteri infam-
 ia inuisi foret. Tūc Eleadas unus ex captiuis
 data potestate dicendi, nō à rege se defecisse, quē
 interfecit audierat, sed à regis heredibus, quic-
 quid in eo sit admissum, crudelitate nō perfidia
 culpam eff, cuius tamen iam magna se suppli-
 cia perpendisse. Delata iuuentute, nunc senū for-
 minarūq; sicuti infirmum, ita innoxium resta-
 re vulgus, ipsumque stupris contumeliisq; ita ve-
 ratum esse, ut nihil amarius unquam sint pas-
 si nec iam pro cōtribus se, qui tam pauci reman-
 serint, orare: sed pro innoxia patria solo, & pro
 urbe, quae non vires tantum, verum etiam deos
 genuerit. Priuata etiam regem superstitione de-
 precatur, geniti apud ipsos Herculi, unde ori-
 ginem gens Aeacidarum trahat: aetāq; Thebis
 à patre eius Philippo pueritia, rogat, urbi par-
 cāt quae maiores eius partē apud se genitos deos
 odores

* Odio
 Græcorum
 in Theba-
 nos odium

Eleadae ad
 Alexandrū
 oratio.

adorat, partim educatos summa maiestati re-
 ges videtur. Sed potentior fuit ira; quam preces.
 Itaque urbs diruitur, agri inter victores diuidi-
 tur, captivi sub corona venduntur, quorum pre-
 tium non ex consentium comodo, sed ex inimico-
 rum odio extenditur. Misericorda res Atheniensi-
 bus visa. Itaque portas refugii profugorum co-
 tra interdictum regis aperuere. Quam rem ita
 graviter tulit Alexander, ut secunda legatione
 denuo bellum deprecantibus, ita demum remisit;
 ut oratores & duces, quorum fiducia toties re-
 bellent sibi deditur: paratisque Atheniensibus,
 ne cogantur subire bellum, eo res deducta est, ut
 retenti oratoribus, duces in exilium agerentur:
 qui ex continenti ad Darium profecti, non me-
 diocriter momentum Persarum viribus accedere.
 Proficiscens ad Persicum bellum omnes nquera
 sua cognatos, quos Philippus in excelsiorem di-
 gnitatu locum prouehens, imperiis praeceperat,
 interfecit. sed nec suis, qui apti regno videban-
 tur, pepercit, ne qua materia seditionis, procul
 se agente, in Macedonia remaneret: & reges
 stipendiarios conspectu ingenui, ad commili-
 tium secum trahit, seniores ad tutelam regni re-
 linquit. Adunato deinde exercitu vias onerat:
 unde conspecta Asia, incredibili ardore montis
 accensus, duodecim arae deorum in belli vo-
 ta statuit. Patrimonium omne suum, quod
 in Macedonia, Europaque habebat, amicis

Excidium
 Thebano-
 rum xxx.
 M. nume-
 ro vendi-
 dit: peper-
 cit tamen
 Pindati
 stirpi
 Plur.

Vide Apo-
 logum de
 canibus, o-
 uibus, & lu-
 po, apud
 Plur.

Alexandri
 in cognat-
 os crudeli-
 tas.

Louis Hercu-
culi & mi-
neruz sunt
arę sacratę
in ripa Pi-
rami. Q.
Curcius.

Hoc erat
ferialium
iure defun-
gi, vide
Macr.

*In Illo
quoque

Exercitus
& militum
Alexandri
descriptio.

diuidit; sibi Asiā sufficere prafatus. Prorsusquam
ulla manu litore excederet, hostias cedit, petens
victoriam bello, quoties à Persis petita Gra-
cia vltior relictus sit: quibus longa iam satū &
matura imperia contigisse, quorūque tempus
esset vires excipere melius acturos. Sed neq; ex-
citus eius alia, quā regis animorum prafum-
ptio fuit. Quippe obliuī omnes coniungum libera-
rumq;, & lōginq; à domo militū, Persi. n̄ au-
rum & totius Orientis opes, iam quasi suā pra-
dam ducebant: nec belli periculorum, sed diuini-
tiarum meminerant. Cū delati in continētē
essent, primus Alexander iaculum velut in ho-
stilem terram iecit, armatisque de nam tripu-
dians similis profuit, atq; ita hostias cedit pra-
catus, ne se regem illa terra iniuste accipiant.
* Inibi quōq; ad tumulos eorū, qui Troiano bel-
lo ceciderant, parentauit: Inde hostem potēs, ini-
lites à papulatione Asiæ prohibuit. parcendum
suis rebus prafatus, nec prudenda ea, quæ posses-
suri venerant. In exercitu eius fuisse pedum
XXX. dux millia equitum quatuor millia quin-
genti, naues centū. XXXII. Hac tā parua ma-
nu vniuersum terrarū orbem vtrum sit admira-
bilis uicere, an aggredi ausus fuerit, incertum
est: cū ad tam periculosum bellum exercitus
legerit, nō inuemes robustos, nec primò flore iu-
tis sed veteranos, plerosque etiam emerita mili-
tia, qui cum patre, patrisque militauerant, ele-
git,

gi, ut non tam milites: quam magistros militum
 doctos putares. Ordines quoque nemo nisi sexa-
 genarius duxit: ut si principia castrorum cerna-
 res, senatum te alium praeferre p. b. videre di-
 ceres, itaque nemo in praelio fugam, sed victoriam
 cogitavit: nec in pedibus cuiquam spes, sed in
 la: certu fuit. Contra rex Persarum Darius, fidu-
 cia virium mlastru agere, affirmans suis occul-
 ta consilia victoriae fortuna non connoscere, nec
 hostem a r. gni finibus arceret. sed in intimu re-
 gnum accipere: gloriosius ratus repellere b. nam,
 quoniam non admittere Prima igitur congressio
 in campis Adrastris fuit. In acie Persarum
 sexcenta millia militum fuere, quae non minus
 arte Alexandri, quam virtute Macedonum su-
 perata, terga verterunt. Magna itaq. cades Per-
 sarum fuit. De exercitu Alexandri novẽ p. di-
 tes, centum xx. equites cecidere, quos rex impẽ-
 se ad ceterorum solatia humanos, statim eque-
 stribus donavit, cognatisque eorum munusculis
 dedit. Post victoriam maior pars Asia ad eum
 deferret. Gessit et plura bella. cū praefectus Dari-
 y, quos iam nō iā armis, quam terrore nominis
 sui vicit. Dū hac aguntur, interim indicio ca-
 ptiui ad eum deferret. Insidias ei ab Alexandro
 Lyncestarum genero Antipatri, qui praepositus
 Macedonia erat, parari: Ob quam causam ti-
 mens, ne quis interfecto eo in Macedonia mo-
 tus oriretur, in vinculis eum habuit. Post hac

Perfarum
 exercitus
 x. millia
 equi, p.
 ditum C.
 millia, ve
 refert
 Diod.

xxxi ipe-
 dices D.
 faucios,
 equites
 cl. inter-
 iectos, Q.
 Curius
 scribis.

* Gordium * Gordij urbē petit, quæ posita est inter Phry-
 giam maiorem & minorem: cuius urbis positi-
 da non tam propter prædæ cupidinem cepit,
 sed quod audierat in ea urbe, in templo Iouis
 iugum plaustris Gordij positum, cuius nomen se-
 quens soluisset, eum tota Asia regnaturum, anti-
 quæ oracula cecuisse. Huius rei causa & origo
 illa fuit: Gordius cū in his regionibus bobus cō-
 ductis araret, aues cū eum circumplare-
 re cœperunt: profectus ad consulendos augures
 vicina urbis, obuiam in porta habuit virginem
 eximia pulchritudinis: percunctatusque eam,
 quem potissimum augurem consuleret: illa au-
 dita causa consulendi, gnara artis ex disciplina
 parentum, regnum ei portendi, respondit: pollice-
 turque se & matrimonij & spei sociam. Tam
 pulchra conditio, prima regni felicitas videba-
 tur. Post nuptias inter Phrygas orta seditio est.
 Consulentiibus de fine discordiarum, oracula re-
 sponderunt, regi discordiis opem esse. Iteratim
 quærentibus de persona regis, iubentur eum re-
 gem observare, quem reuerſi primum in templum
 Iouis eundem plastro reperissent. Obuius illis
 Gordius fuit, statimque eum regem consalutās:
 ille plaustrum, quo vehenti regnum delatū fue-
 rat, in templo Iouis positum, maiestati consecra-
 uit regia. Post hunc filius Mida regnavit, qui
 ab Orpheo sacrorum solennibus initiatus, Phry-
 giam religionibus impleuit, quibus tutior omni
 vita,

Gordij
plaustrum

Digressio
de Gordij
historia.

Mida.

vita, quàm armis fuit. Igitur Alexander capta urbe cum in templum Iovis venisset, iugum plaustris requisivit: quo exhibitò, cum capi à loramentorum intra nodos abscondita reperire non posset, violentius oraculo usus, gladio loramenta cadit: atque ita resolutis nexibus, latèssa in nodis capita inuenit. Hoc illi agenti nuntiatur, Dariũ cum ingenti exercitu aduẽtare. Itaque timès angustias magna celeritate. Taurum transcendit, in qua festinatione quingenta stadia cursus fecit. Cũ Tarsum venisset, captus Cydri fluminis amœnitate, per mediam urbem influentis, proiectis armis, plenus pulueris ac sudoris in præfrigidam nudũ undam se proiecit. Tũ repẽto tãtus nervos eius occupauit rigor, ut interclusa voce non spes modo remediũ, sed nec dilatio periculi interueniret. Vnus erat ex medicis nomine Philippus, qui solus remediũ polliceretur: sed et ipsum Parmenionis pridie à Cappadocia missa epistola suspectũ faciebãt, qui gnarus infirmitatis Alexandri, scripserat, à Philippo medio ut caneret: Nam corruptũ illũ à Dario ingenti pecunia esse. Tutius tamẽ esse ratus, dubiè se fidei modici credere, quàm indubitato morbo perire. Acceptor igitur poculo, epistolas medico tradidit, atque ita inter bibendum oculos in vultum legentis intendit. Vt securum conspexit, latior factus est, sanitatẽque quarta die recepit. Igitur Darius cum CCC. millibus

Redit ad historiam. Gordius ille nodus, abiit in Pro verbiũ.

Alexandri celeritas in occupãdis Pylis, de quibus Catius.

signarns:

Darii copie ad illum.

Oratio A-
lexandri ad
milites.

millibus peditum. & centum millibus equitum
in aciem procedit. Monebat hac multitudo ho-
stium, resp. Et paucitatis suae, Alexandrū sed
interdū reputabat, quantas res cum ista pauci-
tate gessisset, quantosque populos fudisset. Itaq.
cū spes metum vinceret, periculosius differre
bellum ratus, ne desperatio suis cresceret, circū-
uectus suos, singulas gētes diuersa oratione allo-
quitur. Illyrios & Thracas opum ac diuitiarū
ostentatione, Gracos veterū bellorū memoria,
eternique cum Persis adij accendebat. Macedo-
nes autem nunc Europa victa admonet, nunc
Asia expetita, nec inuētas illis toto orbe pares
vires gloriatur. Caterū & laborū finem hūc,
& gloria cumulum fore. Atque inter hac idē
idem consistere aciem iubet, ut haec mora cōsue-
scant oculis turbam hostium sustinere. Nec Da-
riū segnis opera in ordinanda acie fuit. Quippe
omnis ducum officii ipse omnia circumire, sin-
gulos hortari, veteris gloria Persarū, imperiūq;
perpetua à diis immortalibus data possessionis
admonere. Post hac praelium ingentibus ani-
mis committitur. In eò uterque rex vulnera-
tur: tandiu certamen anceps fuit, quoad fugeret
Darius. Exinde cedes Persarum secuta est. Cui
sa sunt peditum unū & sexaginta millia equi-
tum decem millia, capta quadraginta millia.
Ex Macedonibus occidere pedestres cxxx.
equites c l. In castris Persarum multum ap-
ri,

Alexandri
dextrum fe-
mur leuiter
perfrictū
Q. Curt.

ri, ceterarumque opum inuictum. Inter captiuos
 castrorum, mater, & uxor, eademque soror, & filia
 dua Darij fuisse. Ad quas uisendas hortadacq;
 cum Alexander uenisset, conspectu armatis in-
 nicō se complexa, uelut statim moritura. ompho-
 rationem ediderunt. Prouoluta deinde genibus
 Alexandri, non^{*} uiam, sed ut Darij corpus^{*} mortem
 sepeliant, dilatione mortis deprecantur. Motus
 tanta mulierum pietate Alexander, & Dariū
 uinere dixit, & timentibus, mortis metū dimi-
 sit, easque haberi & saluari, ut regina. praece-
 pit. Falsas quoque nō sordidius dignitate patris
 sperare matrimonii iussit. Post hac opes Darij,
 demitiorumque apparatus cōtemplatus, admi-
 ratione tantarum rerum capitur. Tunc primum
 luxuriosa conuiuia, & magnificentiam epula-
 rum sectari, tūc^{*} Masinon captiuam diligere,
 propter formae pulchritudinem, capis. A qua
 postea susceptum puerū Herculē uocauit. Me-
 mor tandem adhuc Dariū uinere, Parmenio-
 nem ad occupandam Persicam classē, aliisque
 amicos ad recipiēdas Asia ciuitates misit: qua
 statim, audita fama uictoria ipsius: Darij pra-
 sectū cū auri magno pondere trad. mibae se, in
 potestatem uictorum uenerunt. Tunc in Sy-
 riam profectus: ubi obuios cum infinitis mil-
 tos reges Oriēti habuit. Ex his pro meritis sin-
 gulorum alios in scitatem recepit, alios regnū
 ademit, suffecit in haec eorum nouis regibus.

Matri Da-
 rij nomen
 Sifigambis
 fuit.

^{*} mortem

Clementiae
 & modera-
 tionis.
 exemplum
 in Alexan-
 dro.

^{*} Barfengem

Quae circa
 Hierosoly-
 mā gesserit
 Alexander,
 refert Iose-
 phus.

* Abdolo
minus,

Insigni præter ceteros fuit * Abartomius, rex
ab Alexandro Sidonia constitutus. Quē A-
lexāder cū operā ablocare ad puteos exhau-
riendos, hortōsq. irrigandos solutus esset, miserē

* exigētem

vitam * exhibentem regem fecerat, spretis nobi-
libus ne generis id non dantis, beneficium puta-
rēt. Tyrionū ciuitas, cū coronam auream ma-
gni pōderis per legatos in titulum gratulationis
Alexandro misisset, gratē munero accepta, Ty-

Erat hzc
exura urbē
In sede quā
Palatium on
vocāt. Qu.
Cur. li. 4.

rum se ire velle ad vota Herculi reddenda, di-
xit. Cū legati rectius id eum in Tiro veterē, &
antiquiore tēplo facturū dicerēt, inde deprecā-
tes eius introitum, ita exarsit, ut urbi excidiū
minaretur: cōfestinq. exercitū insula applicato,
nō minūs animosus Tyriū fiducia Carthaginē-
siū, bello excipitur. Augebat enim Tyriū ani-
mos Didonis exemplum, quæ Carthagine cōdi-
ta, totā partem orbis quassisset, turpe ducentes,
si formidinis sui pl⁹ animi fuisset in imperio qua-
rendo, quā sibi in tuenda libertate. Mota
igitur imbelli atate Carthaginem, & accersitis

Septimo
post mēse,
quam est
cepta op-
pugnari Q.
Cort.

mox auxilium, nō magna post tempore per prodi-
tionem capiuntur. Inde Rhodum Alexander,
Ægyptū, Ciliciāque sine certamine recepit.
Ad Iouem deinde Hammonē pergit, consultu-
rus & de euentu futurorum, & de origine sua.
Namq. matrem eius Olympias confessa viro suo
Philippo furat. Alexandrum non ex eo fa, sed
ex serpente ingenis magnitudinē concepisse.

Dem

Denique Philippus ultimo propè vitæ suæ tem-
pore filium suum non esse palam prædicauerat.

Quæ ex causa Olympiada, velut stupri comper-
tam repudio dimiserat. Igitur Alexander cum
piens originem diuinitatis acquirere, simul &

Alexander
Iouis filius
appellatur.

matrem infamia liberare, per præmissos subor-
nat Antistites, quid sibi respondere velit. Ingre-
diens templum statim Antistites, ut Flammio-
nis filium salutans. Ille lætus dei adoptione, hoc

se patre censi iubet. Rogat deinde, an omnes
interfectores patris sui sit ultus: respondens pa-
trem eius nec posse interfici, nec mori, regis Phi-
lippi peractam plenè ultionem esse. Tertiã
interrogationem poscenti, victoriam omnium bel-
lorum, possessionemque terrarum dari respon-
dent. Comitibus quoque suis responsum, ut Alex-
andrum pro Deo, non pro rege colerent. Hinc

illa aucta insolentia, mirusque animo increuit
timor, exempta comitate, quam & Græcorum
litteræ, & Macedonum instituta didicerat: Re-
uersus ab Hammone* Alexandriam condidit,
& coloniam Macedonum caput esse Aegypti
iubet. Darius cum Babyloniã pergressus per

Nam illa
dem, vna
cum pugio-
ne, semper
sub pului-
no habe-
bat.

epistolas Alexandrum deprecatur, redimenda-
rum sibi captivaru potestatem faciat, inque
omnem magnam pecuniam pollicetur. Sed

Plutarco.
Inter pa-
ludem &
mare. Q.
Curt.

Alexandrum in prælium captivatum regnum
omnia, in pecuniam peti. Interfectio tam
pauca alie epistole Dary. Alexandro adve-
duntur,

dantur quibus filia matrimonium & regni portio offertur. Sed Alexander sua sibi dari perscripsit, ut itaque supplicem venire, & regni arbitria victori permittere. Tum spe pacis amissa, bellum Darius reparat. cccc. millibus peditem, & centum millibus equitum obuiam vadit

Alexandri
humani-
tas.

dis Alexandro. In itinere nuntiatur uxorem eius ex collisione abiecti partus decisisse, eiusque mortem illa. ryma Alexandrum, & equique benigne prosecutum, idque eum non amoris, sed humanitatis causa fecisse. Nam semel eam tantum Alexandro visam esse, cum matrem, parulasque filias eius frequenter consolaretur.

Ad hoc
enim quis
non velit
ense mori

Tum Darius se ratus verè victum, cum post tot praelia, & beneficium ab hoste superaretur, gratumque sibi esse se vincere nequeat, quod à tali potissimum vinceretur. scribit itaque & tertias epistolas, & gratias agit, quod nihil in suos hostile fecerit. Offert deinde maiorem partem regni usque ad flumen Euphratem, & alteram si leam uxorem pro reliquis captivis triginta millia talentorum. Ad hoc Alexander gratiarum actionem ab hoste supernacaneam esse respondit, nec à se quicquam factum in hostis adulationem necque in dubios belli exitus, aut in leges pacis sibi lenocinia quareret: sed animi magnitudine qua didicerit adversus vires hostium, non adversus calamitates contendere: polliciturque se profuturam esse Darii, si secundum sibi non par haberi

Alexandri
magnani-
mitas.

haberi velit. Caterum neque mundum posse duobus solibus regi, neque orbē summa duoregna satuo statu terrarum habere. Proinde aut deditionem eadem die, aut in posteram aciem pater, & nec polliceatur sibi aliā, quā sit expertus victoriam. Postera die aciem producit, cum repente, ante praelium, effectum curis Alexandrum somnus arripuit. Cum ad pugnam solus rex deesset, à Parmenione aggre excitatus, querentibus somni causas omnibus inter pericula, cum etiam in otio semper parcior fuerit, magno se metu liberatum ait, somnumq; sibi à repentina securitate datum, quod liceat eum omnibus Darii copijs cōfligere, veritum se longam bello moram, si Persae exercitum diuisissent. Ante praelium utraque acies hostibus spectaculo fuit. Macedones multitudinem hominum, corporum magnitudinē armorūque pulchritudinem mirabantur: Persae autem à tam paucis victa suorum tot millia stapebant. Sed nec duces circumire suos singulos cessabāt. Darius vix deniq; armatis singulos hostes, si diuisio fieret, euenire dicebat. Alexander Macedonas monebat, ne multitudine hostium, ne corporum magnitudine, ne coloris nouitate mouerentur: tantum meminisse iubet, cum iisdem se tercio pugnare, nec meliores factos putarent fuga, cum in aciem secum tam tristem memoriam cadum suarū, & tantum sanguinis de duobus praeliis fusi ferrent: &

Solibus
duobus
mundum
regi non
posse.

Alexander
somnus,

Alexander
ad suos
oratio.

quemadmodum Dario maiorem turbam hominum esse, sic virium sibi hortatur, spernant illam aciem auro & argento fulgentem, in qua plus praeda quam periculi sit, cum victoria non ornamentorum decore, sed ferri virtute quæretur. Post hæc prælium committitur. Macedones in ferrum cum contemptu toties à se victi hostis ruebant, contra Persæ mori quam vinci præoptabant. Rarò etiam ullo prælio tantum sanguinis fusus est. Darius cum vinci suos videret, voluit mori & ipse: sed à proximis fugere compulsus est. Suadentibus deinde quibusdã, ut pons Cydni fluminis ad iter hostium impediendum includeretur, non ita salutis suæ velle consultum ait, ut tot millia sociorum hostibus obijciat, debere & aliæ fugæ viam patere, quæ patuerit sibi. Alexander autem periculosissima quæque egrediebatur: & ubi confertissimos hostes acerrimè pugnare conspexisset, eo se semper ingerebat, * periculosâque sua esse, non militem volebat. Hoc prælio Asiæ imperium rapuit, quinto post acceptum regnum anno, cuius felicitas tanta fuit, ut post hoc nemo rebellare etiam ausus sit, patienterque Persæ post imperium tot annorum, iugum seruitutis acceperunt.

Alexandri
victor.

* pericu-
lâque.

XXXIII.
ut Oroſius
alii XL.

Donatus reſectiſq; militibus, XXXIII. con-
tinuis diebus prædam cognoscit. In urbe deinde
causa XL. millia talètorum inuenit. Expugnat
& Perſepolim caput Perſici regni urbem multis

Miserabile
spectaculū.

annis illustrem refert atque orbis terrarum spoliis, quae interitu eius primum apparuerunt. Inter haec DCCC. admodum Graeci occurrunt Alexandro qui poenam captivitatis truncata parte corporū tulerant, rogantes, ut sicuti Graciam, se quoque ab hostis crudelitate vindicaret. Data potestate redeūdi, agros recipere maluerunt, ne novam gaudium parentibus, quam detestandum sui conspectum repararent. Inter ea Darius in gratiam victoris à cognatis suis aureis compedibus, catenisq; in vico Parithorum Tanea vincitur. Credo ita diu immortalibus vindicantibus, ut in terra eorum, qui successuri imperio erant, Persarum regnum finiretur.

Alexander quoque citato cursu postera die supervenit, ibique cognovit Darium clauso vehiculo per noctem exportatum. Iusso itaque exercitu subsequi, cum VI. millibus equiū fugientem insequitur: in itinere multa & periculosa praelia fecit. Emensum deinde multa millia passuum, cum nullū Darii indicium reperisset, respirandi equis data potestate, unus ex militibus, dum ad fontē proximū pergit, in vehiculo Darium multis quidē vulneribus cōfossū, sed spirantē adhuc inuenit: qui applicito capite, cum cinem ex voce cognovisset, id saltem praesentis fortune solatiū se habere dixit, quod apud intellecturum locuturus esset, nec in cassum postremas voces emissurus. Perferri hac Alexandro

A Besso. A Nabarzine, ut Q. Curt. scribit.

Sordidis
pellibus.

Polystrato ei nomen fuit. Plut. Mandata Darijiam morientis Ad Alexandrum.

inbet, se nullis in eum meritorum officiis, maximam illi debitorem mori, quod in matre liberisq; suis regium eius non hostilem animam expertum, felicisq; hostē, quam cognatos sortitus sit: quippe qui matri ac liberis suis ab eodem hoste vitam datam, sibi à cognatis ereptam, quibus & vitā & regna dedit. Quamobrem gratiam illi eam futuram, quam ipse victor volet. Alexandro referre se, quam solum moriens potest gratiam, precari superum & inferum numina, & regales deos, ut illi terrarum omnium victori contingat imperium, pro se iustam magis, quam gravem sepultura veniā orare. Quod ad utilitatem pertineat, iam non suam, sed exempli, communemq; omnium regum esse causam, quam negligere, illi & indecorū esset, & periculosum: quippe cum in altero iustitiae eius, in altero etiā utilitatis causa versetur. In quam rem unicam pignus fidei regia dexteram se ferendam. Alexandro dare. Post hac porrecta manu expiravit, Quae ubi Alexandro nuntiata sunt, viso corpore defuncti, tam indignam illo fastigio mortem lacrymis prosecutus est, corpusque regio morte sepeliiri, & reliquias eius maiorum tumulis inferri iussit.

Ex enim
fidei sacra
est. Plin.
lib. II.

IUSTINI LI- BER XII.

ALEXANDER in persequendo
Dario, amissos milites magnis fu-
nerū impensis extulit, reliquis ex-
peditionis eius sociis xv. millia ta-
lentorū dimisit. Equorū maior pars astu amissa,
inutilesq. etiam, qui superfuerāt, facit. Pecunia
omnis CLIIII. millia talentorum ex victoria
super congesta, ei q. Parmenio praeficitur. Dum
haec aguntur, epistola Antipatri à Macedonia
redduntur, quibus bellum Agidis regis Sparta-
norum in Graecia, Alexandri regis Epiri in
Italia bellum Zopyronis praefecti eius in Scy-
thia continebatur. Quibus variè affectus, plus
semē letitiae cognitis, moribus duorū amatorum
regū, quā doloris amissi cum Zopyrius exer-
citus suscepit. Namque post profectionem Ale-
xandri, Graecia fermē omnis in occasione resupe-
randa libertatū, ad arma concurrebat, authorita-
tem Lacedaemoniorum sequuta, qui Philippi,
Alexandrique pacem solā spreverant, & leges
respuerāt. Dux huius belli Agis, rex Laceda-
moniorum fuerat, quem motum Antipater ab-
tractis militibus, in ipso ortu oppressit. Magna
tamen utrinque caedes fuit. Agis rex cum suis
serga dātes videret, dimissis satellitibus, ut Ale-

Motus &
bella in
Macedo-
nia.

* Cecidere
Lacedemo-
niorū v. m.
& ccc. lxx.
Macedo-
nū ccc.
Curt. li

alexandro si non felicitate par virtute non inferior
 videretur, tantae strages hostium edidit, ut ag-
 mina interdū fugaret. At extraxit et si à mul-
 titudine victus, gloria tamē omnes vicit. Perro
 alexander rex Epiri, in Italiam à Tarantino
 auxilia aduersus Brutos deprecantibus sollicita-
 tus, cupide profectus fuerat, ut in diuisione
 orbis terrarū, alexandro Olympiadis sorori suae
 filio, Oriēs, et sibi Occidēs sortis contigisset, non
 minorem rerū materiam in Italia. Africa, Si-
 ciliāq; , quā ille in Asia et in Persis habitu-
 rum. Huc accedebat, ut sicut alexandro magna
 Delphica oracula insidias in Macedonia ita,
 huic responsū Dodonaei Iouis urbē Pādesiā p.
 omneq; , coherensū praevideret. Quae utraq; cum
 in Epiro essent, ignarus eadem et in Italia esse
 ad declinanda factorū pericula peregrinam mi-
 litiam cupidus elegerat. Igitur cū in Italiam
 venisset, primum illi bellum cum Appulis fuit:
 quorū cognito urbis fato, breui post tempore pa-
 cem et amicitiam cum rege eorum fecit. Erat
 namque tunc tēporis urbs Appulis Brundisiū,
 Brundu-
 sium con-
 ditum ab
 Aetolis. quam Aetoli sequuti, fama rerum in Troia ge-
 starum, clarissimum ac nobilissimū ducem Dio-
 medem, condiderant. Sed pulsī ab Appulis, con-
 sultantes oracula, responsū acceperant, locum
 quem reperissent, perpetuo possessuros. Hac igitur
 ex causa, per legatos sub belli comminatio-
 ne, restitui sibi ab Appulis urbem postulau-
 rant,

rās. Sed ubi Appalis oraculum innotuit, inter-
 fectos legatos in urbe sepeliunt, perpetuo ibi se-
 dem habituros. Atque ita de sancti responsa dū
 urbem possederūt. Quā cum factum cognouisset
 Alexander Epiri, antiquitatis suae conser-
 uas, bello Appulorum abstinuit. Gessit & cum
 Brutis Lucanisq; bellū, multasq; urbes cepit.
 tū & cū Metapontinū: ac Ruiliū, & Romanū
 fœdus, amicitiamq; fecit. Sed Brutū, Lucanūq;
 cū auxilia a finitimis cōtrauissent, acrim bel-
 lum repetinere. Ibi rex iuxta urbem Padosiam
 & flumen* Acherusium, non prius fatalis loci* Acheron
 cognito nomine, quā occideret, interficitur. Ita Liuius
 Adoriensq; non in patria fuisse sibi periculosam
 mortē, propter quā patriam fugerat, intellexit.
 Corpus eius Tyry publicē redēptum, sepultura
 tradiderunt. Dū hæc aguntur in Italiā, Ephyra
 rion quoq; præfectus Ponti ab Alexandro ma-
 gno relictus,* occisum se ratus, se nihil ipse gess-
 isset, adunato XXX. millium militum exercitus
 Scythis bellum intulit. Cæsar cum omnibus co-
 pū, paratū timere illati belli gēti innotuere
 Inter eū nunciata in Parthiam Alexandro
 fuit, simulato more, propter Alexandri
 gnationem, exercitus suo tribus luctis intulit.
 Omnib; deinde velut Duri morte, perpetuo
 bello, reditū in patriam expectantibus, omni-
 ges & liberos suos animo iam quodāmodo cō-
 plectētib; ad concionem exercitum vocat. Ibi
 Alexandri
 oratio ad
 milites,
 quos in pa-
 triam pro-
 fecturos
 retinet.

nihil actum eos egregie praeclari ait, si incolunt
Orientalis barbaries relinquatur: Nec se cor-
porum, sed regnum Darij petisse, persequendisque
esse eos, qui à regno defecerint. Hac oratione,
velut ex integro incitatus militum animus, Hyr-
caniam, Mardisque, subegit. Ibi ei occurrit Tha-
lestris, sive Minathica Amazonum regina,

* Foris
eae mu-
lieribus:
ita enim
in vetusto
codice le-
gitur.

* 2211.

¶ cum CCC. millibus mulierum, XXV. dierum
inter, infelissimas gentes itinere confecto, cum
rege liberos quaesitura: cuius conspectus adven-
tusque admirationi fuit, & propter insolitum
feminis habitum, & propter expetitum con-
cubitum. Ob hoc * XXX. diebus otio datus à
rege, ut visa est, uterum implese, discessit. Post

haec Alexander habitum regnum Persarum,
& diadema, insolitum antea in regibus Ma-
cedoniis, velut in leges eorum quos viderat,
transfret, assumit. Quis ne invidiosus & in so-
rum conspiceretur, amicos quoque suos largam
vestem auream purpureamque summa iubet, ve-
lucem quoque fidei cultum imitaretur Persa-
rum. Inter pollicum regiarum greges electa
pulchritudinis, nobilitatūque, nocturnum tians di-
midit. Hiis rebus ingentes epularum apparatus

adicio, ne ieiuna & despecta luxuriagideren-
tur. Convivium quoque iuxta regiam magnifi-
centiam ludis exornat immemor prorsus, tan-
tas spes amisti his meritis, non quari solera.
Inter has indignatio omnium totius castris erat.

Consuluto-
rum satie-
ntem in-
dis inter-
polat.

Curt. lib.

2.

illam à Philippo patre tantū degeneravisse, ut
 etiam patria nomen evitaret, moresque Persa-
 rum assumeret, quos propter tales mores vice-
 rat. Sed ne solus vitium eorum, quos armis subege-
 rat, succubuisse videretur, militibus quoque suis
 permisit, si quarum captivorum cōsuetudine te-
 meretur, ducere uxores: existimans minorem in
 patriam reditus cupiditatem futuram, habenti-
 bus in castris imaginem quandam larum, ac
 domestica sedis, simul & laborem militia mol-
 liorem fore dulcedine uxorum. In supplementa
 quoque militum minus exhaustiri posse Maa-
 doniam, si veteranis patribus tyrones succe-
 dēt, militaturi in vallis, in qua nati essent: con-
 stantioresque futuri, si non solum tyrocinia, ve-
 rumetiam in manibus in ipsis castris posuissent;
 que consuetudo in successores quoque Alexandri
 mansit. Igitur & alimenta pueris statuta, &
 instrumenta armorum, equestrumque iuvenibus
 data, & patribus pro numero filiorum premia
 statuta. Si quorum patres occidissent, nihilomi-
 nus pupillis stipendia patrui traherant, quorum
 pueris inter varias expeditiones militia e-
 rat. Itaque à parvula aetate periculis laboribus-
 que indurati, iuncti exercitus fuerat: neque ca-
 sso aliter, quā patriam: neque pugnam aliud
 unquam, quā victoriam duxere. Hac sobo-
 les nomen habuit Epigoni. Parthis deinde do-
 mitis, praefectus his statuitur, ex nobilissimis

Andragoras à quo
Persarum
reges ori-
ginem du-
cunt.
Alexandri
crudelitas.

Persarum Andragoras, unde postea originem Parthorum reges habuerunt. Interea Alexander non regio, sed hostili odio sentire in suos cepit: Maxime indignabatur carpi sermonibus suorum patris Philippi, patriaq; mores subvertisse. Propter quæ crimina, Parmenion quoque senex dignitate regi proximus, cum Philota filio de utroque prius questionibus habitis, interficiuntur. Fremere itaq; omnes universis castris cæpere, innoxij senis, filiiq; casum miserâtes, interdum se quoque nō debere melius sperare dicentes. Quæ cum nūciata Alexandro essent, verens, ne hæc opinio etiā in Macedoniam divulgaretur, & ne victoriâ gloriæ fœuitia macula offuscaretur, simulat se ex amicis quosdam in patriam victoriarum nuntios missurum. Floratur milites suis scribere, rariorem habitare occasionem, propter militiam remotiorem. Datos fasces epistolarum ad se tacite deferri iubet: ex quibus cognito de se singulorum iudicio, in unam cohortem eos, qui de rege durius opinati fuerant, contridit, aut consumpturus eos, aut in ultimis terris in colonias distributurus. Inde

* Paron-
missas.
Exathres,
nomē fra-
tris fuit.
Plutar.

*Dracas, Euergetes, Parymas, * Parysmanes, Hydaspes, ceterosq; populos, qui in radice Caspi morabantur subegit. Interea unus ex amicis Darij Bessus, vinctus perducitur, qui regem nō solam prodiderat verum etiam interfecerat. Quem in ultionem perfidia, excruciatum fra-*

in Darij tradidit, reputans non tam hostem De suppli-
 sum fuisse Darium, quam amicum a quo esset cij genere
 occisus. Et ut huiusmodi nomē relinqueret, urbē quo Bellus
 Alexandriam super armem Tanaro cōdidit fuerit, va-
 inera die septuaginta desimamur. V. L. omnium riē autores
 passum consummator, translati eam in civita scribunt
 tam populi, quas Cyrus cōdiderat. In Bactria
 nū quoque Sogdianisq; XII. urbes cōdidit, di-
 stribuit huius, quosunque in exercitu sediciosos
 habebat. Huius ita gestus, solēni die amicos in cō-
 minū vocat. Vbi orta inter ebrios rerū à Phi-
 lippo gylarum mentione, praeferre se patri ipse
 raxūq; suarum magnitudinem extollere coelestis ab
 tetus cepit, assensante muliere cōminarum par Alex. occi-
 te. Itaque cum unus ex senibus, Clytus ductus ditur.
 fiducia amicitia regia, cuius palatium tenebat,
 memoriam Philippi tueretur, laudaretque eius
 res gestas, adeo regem offendit, ut telo à satelli-
 te rapto, eundem in convivio trucidaverit. Qua
 cade exultans, mortuo patrociniū Philippi,
 laudēq; paternae vilis obiectabat. Postquam Impotens
 satius cade animas quiescit, & in lacu nira & immo-
 successit existimatio, modo personam o. tismā- deratus in
 do ransam occidendi, consistens, pigre eum Alexādro
 facili cepit, qui paternas laudes tā iracundē ac- animus.
 cepisset, quā nec convivio debuisset amicumq;
 senem, & innoxium, à se occisum inter epulas
 & pocula, dolebat. Eodē igitur furore in pæ-
 viticiam, quo pridē in irā versus, mori voluit.

Primum in fletu progressus, amplecti mortuū,
 vulnera tractare, & quasi audienti confiteri
 demeritum: arreptum telum in se vertit: per-
 gressusq. facinus, ut amicus interuenissent. Man-
 sit hac voluit ac moriendi etiā sequentibus die-
 bus. Accesserat enim ad penitentiam, matris
 suae, & sororis Clyti recordatio, cuius absentia
 cum maxime pudebat, & scilicet illi alimentorum
 suorum mercedem reddere, ut in cuius manu-
 bus pueritiam egerat: hic inuenis, & victor pro
 beneficiis funera remitteret. Reputabat deinde
 quantum in exercitu suo quantum apud gentes
 donictas fabularum, atque invidia, quantum a-
 pud ceteros amicos metum: & odium sui fecerit
 quam amarum & triste reddiderit coniunium
 suum: non armatus in acie, quam in convivio so-
 dons terribilior. Tunc Parmenion, & Philotas
 tunc Amyntas consobrinos, tunc nonerca fra-
 tresq. interfecti, sic Attalus, Eurilochus, Pau-
 sanias, aliique Macedonia extincti principes
 occurrerant. Ob hac illi quatrindas perseverata
 inedia est, donec, exercitus uniuersi precib⁹ ex-
 oratus est, precāsis, ne is a mortem unius deleat,
 ut uniuersos perdat, quos in ultimam ductos
 Barbari inter infestas, & irritas gentes, bella
 destituat. Multum profuerunt Callisthenis phi-
 losophi preces, condiscipulatus apud Aristotelem
 familiaris illi. & tunc ab ipso rege ad prodenda
 memoria acta eius accitatus. Renocato igitur ad
 bellum

Et Anaxar-
 chi, Plutar-
 cho auto-
 ze.

bellum animo. Cherafemos & Dracas in deditionem accepit. Deinde quod primò ex Persico superbia regia more distulerat, ut omnia pariter inuidiosiora essent, non saluari, sed adorari se iubet. Acerrimus inter recusantes Callisthenes fuit. Quæ res et illi, et multis principibus Macedonum exitio fuit, siquidem sub specie infidiatum omnes interfecti. Rucens tamen est Macedonibus mos salutandi regis, explosa adoratione. Post hæc Indiã petit, ut Oceano, ultimæque Orbi finiret imperiũ. Cui gloria, ut etiam exercitus ornamenta convenirent, phaleras equorum, & arma militum argenteo inducit, exercitumque suum, ab argenteis clypeis, Argiraspidas appellavit. Cum ad Nysam urbem venisset Niso alibet oppidanis non repugnantibus, fiducia religionis to patre libori patri, à quo condita urbs erat, parci iussit: cõdita, quæ Meru incolæ appellavit. Cur.li.7. latius non militiã tantum, verum etiam vestigia se Dei sequentem, Tunc ad Spectaculum sacri montis duxit exercitum, naturalibus bonis, vite, hederaque vestiti, non aliter, quàm si manu cultus, colentiumque industria exornatus esset. Sed exercitus eius, ubi ad montem accessit, repentino mentis impetu, in sacros Dei vultus instructus, cum stupore regio, sine noxa discurret, ut intelligeret, non tam oppidanis parcendo, quàm exercitui suo se consuluisse. Inde montes. Dedalos regnãque Cleopidii regina petiit. Quæ, cum se dedidisset, eius concubitu redemptum

Bacchãtes,
Cleophis
concubitu
ab Alexan-
dro regnũ
obtinebat.

deplum regium ab *Alexandro* receptis illece-
 bris confectis, quod armis non paupertate filium
 que ab eo gatum; *Alexandrum* nominavit,
 qui postea regno *Indorum* potitus est. *Cleopatra*
 regina, propter prostratam pudicitiam, scortum
 regium eundem appellata est ab *Indis*. Peragra-
 ta, *India*, cum ad faxam intra magnitudinem
 asperitatis, in qua multi populi confugerant,
 pervenisset, cognovit *Hercule* ab expugnatione
 eiusdem saxi terramque prohibuit. Captus itaque
 cupidinis, *Hercule* acta superare, cum summo la-
 bore ac periculo patrum saxo, cum omnes loci
 gemes in dedicationem accipit. *Minus* ex regibus
Indorum fuit, *Porus* nomine, viribus corporum
 animi magnitudine pariter insignis, qui bellum
 iam pridem, audita *Alexandri* opinione, in ad-
 ventum eius parabat. Convisse itaque praelia,
 exercitum suum invadere *Macedonas* iubet: sibi
 regem eorum primatum hostem deposcit. Nec
Alexander moram pugne fecit: sed prima con-
 gressi: non vulnerato equo, cum preceps in ter-
 ram cecidisset, concursus satellitum servatus est,
Porus multis vulneribus obrutus capitur. Qui
 victum se adeo doluit, ut cum veniam ab hoste
 invenisset, neque cibum sumere voluerit, neque
 vulnera curari passus sit, egraque sit ab eo ob-
 tentum, ut vellet vivere. Quem *Alexander* ob
 honorem virtutis, incolumem in regnum remisit.
 Duas igitur urbes cōdidit: unam *Nicēā*, alte-

Statura e-
 nim fuit
 quatuor
 cubitorum
 & palmi.
 autor Plu-
 tar.

ram ex nomine equi * Bucephalā vocavit, In- * Buce-
 de *Arestas*, * *Stahenos*, *Passidas*, *Gagaritas*, phaleam
 cesis eorū exercitibus, expugnat. Cum ad *Eufi- Stratho-*
 zes venisset, ubi eum cum CC. millibus hostium
 equitum speriebantur, omnis exercitus non mi-
 nus victoriarum numero, quam laboribus fes-
 sus, lacrymis eum deprecatur, ut finem tandem
 belli faceret, aliquando patria, reditusq; memi-
 nisset, respiceret militū annos, quibus *lix* etas
 ad reditum sufficeret: ostendere alii unius caniciē
 alius vulnera, alius etate consumpta corpora,
 alius cicatricibus exhausta Solos se esse qui duo-
 rum regū *Philippi Alexandriq;* continuā mi-
 litiam pertulissent. Tandem orare, ut reliquias
 saltem suas paternis sepulchris reddat, quorum
 non studiis deficitur, sed annis. Ac si nō mili-
 tibus, vel ipse sibi parcat, ne fortunā suā nimis
 onerando fatiget. Motus hic tam iustis precib.
 velut in finem victorie, castra solito magnificā-
 tiora fieri iussit, quorum molitionibus & hostis
 terretur, & post. rē admiratio sui relinquere-
 tur. Nullū opus, milites latius fecere, Itaq; ce-
 sis hostibus, cum gratulatione in eadem reverter-
 runt. Inde *Alexander* ad omnem *Acesinem*
 pergit: per hunc ad Oceanū devehitur. Ibi *Ges-*
sonas Asiōsq; quos *Hercules* cōdidit, in dediti- * Sabarcat.
 tionem accepit. Hinc ad *Ambros* & *Sycam-*
pros navigat. Quae gentes cum armatis LXXX.
 millibus peditum, & LX. millibus equitum ex-
 cipiunt

Apud Mal-
los pugna
facta Pla-
zac. scribit
qui sunt
Indorum
pugnacis-
simi.

* Urbs O-
xidracarū
fuit. Curt.
lib. 9.

Sagitta
fuit duorū
cubitōrū.

Q. Cur.
* dextra.

cipiunt. Cum praelio victor esset, ad urbem eo-
rum exercitum ducit. Quam desertā de defensori-
bus, cum de muro, quem primus ceperat, ad-
muerisset in urbem planiciem sine ulla satellitū
defiliit. Itaque cum eum hostes solem conspexis-
sent, clamore edito, undoque concurrant, si pos-
sint in uno capite urbis bella finire, & ultionē
tot gentibus dare. Nec minus Alexander cō-
stiter restitit, & unum adversus tot millia pra-
liatur. Incredibile dictū est, ut cum non multi-
tudo hostium, nō magna telorum vis, non tan-
tus lacessentium clamor terreris, solus tot millia
caderet ac fugeret. Vbi verō se obrui multitu-
dine vidit, trūco se, qui prope murū stabat, ap-
plicuit: cuius auxilio tutus, cum diu agmen su-
stinuisset, tandem cognito periculo, eius amici ad
eum defiliunt. Ex quibus multi cesi: praeliumq;
tandem anceps fuit, quoad omnis exercitus, num-
ris deiectis in auxilium veniret. In eo praelio sa-
gitta sub mammā traiectus, cum sanguinis flu-
xu deficeret, genu posito tandem praelatus est,
donec eū à quo vulneratus fuerat, occideret. Ca-
ratis vulnere gravior ipso vulnere fuit. Itaque
ex magna desperatione tandem saluti redditus,
Polypercheta cum exercitu Babyloniā mittit,
ipse cum lectissima manu naues conscendit, &
Oceanī litora peragrat. Cum venisset ad urbē
Ambigeri regis oppidani inuictū ferro audien-
tes sagittas veneno armatas, ita gemino mor-
tū

eis vulnere hostem à muris summonentes, pluri- Sanguine
 mos interficiunt. Cū inter multos lethaliter vul- is regi con-
 neratus esset Ptolemaeus, moriturusq; iam vide iunctus e-
 retur, per quietē regi monstrata in remedia ve- rat. Cur.
 menti herba est: qua in pocu accepta, statim peri-
 culo est liberatus, maiōq; pars exercitus hoc ve-
 medio servata. Expugnata deinde urbe, rever-
 sus in naues, Oceano libamenta dedit, prosper-
 rum in patriā reditum precatus, ac veluti cur-
 ra circa metā actō, positus imperij terminus, quē
 finis aut terrarū solitudines prodire passa sunt
 aut mare navigabile fuit, secūdo astu ostio flu-
 minis Indi inuehitur. Ibi in monumenta rerum
 à se gestarū, urbem Barcē condidit, araq; Sta- Barce con-
 tuit, relicto ex numero amicorū, litoralibus In- ditur.
 du praf. flo. Inde iter terrestre facturū, cū a-
 rida loca mediū itineris dicerētur, pteos oppor-
 tunū locis fieri p. accepit. Quibus ingenti dulci
 aqua inn. nta, Babylonīā redi. Ibi multa deni-
 eta g. ntes, praefectos suos a. cūsauevū: quos sine
 respectu amicitia, Alexander in conspectu le-
 gatorum necari iussit. Post haec Darū regni fi-
 liam Statiram in matrimonium recepit: sed & Sufis na-
 optimatibus Macedonū lectas ex omnibus g. n ptiaz cele-
 stibus nobilissimas virgines tradidit, ut cōmuni brantur.
 facto crimen regi leniretur. Tunc ad concionē Plutar.
 exercitū vocat, & promittit se es alienum
 omnium propria impensa solvurum, ut pradam
 pramiāq; integrē domum ferant. Insignis haec

Nouem milium octingentorum ac septuaginta talentorum summam Plutarch.
 Quorum erant triginta milia,
 munificentia non summa tantum, verum etiam titulo muneris fuit, nec à debitoribus magis, quam à creditoribus gratus accepta: quoniam utriusque exactio pariter ac solutio difficilis erat. XXIII. milia talentorum in hos sumptus expensa. Dimissis veteranis, exercitum ex iunioribus supplet. Sed retenti, veteranorum discissum egre ferentes, missionemque ipsi flagitabant, nec annos, sed stipendia sua numerari iubebant: pariter in militia lectos, pariter sacramento solui aequum censescentes: nec iam precibus, sed conuitio agebant, iubentes eam solū cum patre suo Hāmone finire bella, ut milites suos fastidiat. Contra ille nunc castigare milites, nunc lenibus verbis monere, ne gloriosam militiam seditionibus infuscarent. Ad postremum cum nihil proficeret verbis, ad corripiendos seditionibus autores, è tribunali in concionem armatam inermis ipse descendit, egre nunc prohibete. XIII. correptos manu sua ipse ad supplicia duxit. tantam vel illi moriendi patientiam metus regis vel hinc exigendi supplicia constantiam, disciplina militaris dabat. Inde separatim auxilia Persarum in concionem allatur. Laudat perpetuam illorum in se, tum in pristinos reges fidem: sua in illos beneficia memorat. ut nunquam quasi victos, sed veluti victoria sociis habuerit. Denique se in illorum, non illos ingenti sue morem transisse, affinitatibus coniubiornum victos victoribus

Alexandri
 audax facinus.

Oritio Ale
 ad

commiscuisse. Nunc quoque ait, custodiam corporis sui non Macedonibus tantum se, verum etiam illis crediturum. Atque ita mille ex his iuvenes in numerum satellitum legit: auxiliorum quoque portionem armatam in disciplinam Macedonum exercitu suo miscet. Quam rem agere Macedones tulerunt, inclantes hostes suos in officium suum à rege subactos. Tunc universi fletus, regem adit, orant, ut supplicis sui potius faceret se, quam tumelus. Qua modestia obtinuerunt, ut x. millia militum veteranorum exautoraret. Sed ex amicis dimissi senes Polyperchus, Clytus, Gorgias, Polydamas, Amygonus. Dux istis his, Crateras preponitur. iussus præesse Macedonibus in Antipatri locum: Antipatrumque cum supplemento tyronum, in locum eius vocat. Stipendia revertentibus, veluti militantibus, data. Cum hæc agantur, unus ex amicis eius Ephrastus dedit, dotibus primæ formæ pueritiæque; mox obsequium regi percarum. Quem contra decem regiam, Alexander deo laetis, tamulanti; et xi. millia talentum fecit, eumque post mortem colitur deum iussit. Ab ultimis litoribus Oceani Babyloniæ revertenti, nuntiandur legationes Carthaginensium, cæterarumque Africa civitatum, sed et Hispaniarum, Siciliæ, Galliæ, Sardinie, nonnullas quoque ex Italia eius aduentum Babyloni opperiri. Adde universum terrarum orbem, non minis eius terror invaserat, ut cunctæ gentes,

Per eum
desponsa
Barbaris
dabat.

Plutar. de
cem millia
habet.

Et
x

Mago, Py-
thagoræ
nomen
fuit. Plut.

Medius
perit hoc
venenum
gelidissima
aqua fuisse
ex Non-
æ pectus
quadam
Plut Cuius
omem ap-
pellat Cur-
ius Stygos
ydor.
Antipater
insidiarum
utor.
yacebam

veluti destinato sibi regi adularentur. Et ac-
tur ex causa Babyloniam festinantis, veluti cō-
tum terrarum orbis actura, quidam ex Magis
prædixit, ne urbem introiret, testatus hunc locū
ei fatale fore. Ob hoc omissa Babyloniam, in Byr-
sam urbem trans Euphratem, desertam olim,
concessit. Ibi ab Anaxarcho philosopho cōpul-
sus est, rursus Magorum prædicta contemnere,
ut falsa, ut incerta: ei si satis cōstet, ignota mor-
talibus, ac si natura debet, immutabilia. Re-
versus igitur Babyloniam, malis diebus otio de-
ditus, intermissum olim convivium solēnter in-
stituit, totiusque in tantia usus, cum diei no-
ctem coniunxisset per vigilem: id ē convivio mo-
dicus Thales instaurata comestatione, et ipsi
et sodales eius inuitat. Accepto poculo, me-
dia potione repente veluti telo Alexander cō-
fixus, ingemuit: elatusque ē convivio semianimis
tanto dolore cruciatus est, ut ferrum in remedia
posceret, tactū, que hominū velut vulnera in-
dolesceret. Amici causam morbi, intemperien-
tia ebrietatis disseminaverūt. Re autem vera infi-
da fuerunt, quarum infamiam successorū poten-
tia oppressit. Autor insidiarum Antipater fuit
qui cum clarissimos amicos eius interfectos vi-
deret, Alexandrū generū suū Lyncestarum oc-
cisum se magnis rebus in Grecia gestis, non tam
gratum apud regem, quā invidiosum esse, à
matre quoque eius Olympiade variis se crimina-

tionibus vexatum. *Flac* accedebat ante paucos dies, supplicia in perfectos deuictarum nationum crudeliter habita. Ex quibus rebus se quoque de Macedonia non ad societatem militiæ, sed ad penam euocati arbitrabatur. Igitur ad occupandam regem. *Cassandrum* filium dato veneno subornat, qui cum fratribus *Philippo*, & *Iolla* ministrare regi solebat: cuius veneni nata uixit, ut non ære, non ferro, non testa contineretur, nec aliter ferri, nisi in ungula equi potuerit, præmonito filio, ne aliis quam *Thessalo*, & fratribus crederet. *Flac* igitur ex causa, apud *Thessalum* paratū, repetitumque cōsumum est: *Philippus* & *Iollas* prægustare potum regis soliti, in aqua frigida uenenū habuerunt, quam prægustatam iam positioni supermiserunt. Quarto die *Alexander* indubitatam mortem sentiens, agnoscere se fatum domas maiorū suorū ait: Nam plerūq; *Alexandrarum* intra trigésimum annum defunctos. Tumultuantes deinde milites, insidiū perire regem suspicientes, ipse seduit: eosq; omnes cum prolatus in editissimum urbis locū esset, ad conspectum suum admissit; osculādaque dextram suam flentibus porrexit. Cum laetarent omnes, ipse non sine lachrymis tantum, uerūdetū fuisse ullo tristitioris mentis argumento fuit, ut quosdā impatiētiū dīlentes consolatus sit: Quibusdam mandata ad parentes eorum dedit: aded sicut in hostem, ita & in mortem inuictus an-

Venerat
vis.Exemplū
constantiæ

nam fuit. Dimissis militibus amicos circumspectos percussatur, videaturne similem sibi reperitur regem? Tacentibus, cunctis, tunc ipse, ut hoc nesciat, ita illud scire, vaticinariq; se, ac penè oculis videre dixit, quantum sit in hoc certamine sanguinis furura Macedonia, quantisque cadibus, quo crure, mortuo sibi parentatura. Ad postremum, corpus suum in Hammonis templo condidit.

quem hanc rede inveniendi Alex.

Epiphonema.

Cum deficere eum amici viderent, querunt quem imperij faciat heredem: Respondit, PIGNISSIMUM. Tanta illi magnitudo animi fuit, ut cum Hercule filium, cum fratre Aridemo, et cum Roxanem uxorem pregnantem relinqueret, oblitum necessitudinum, dignissimum nuncuparet heredem. Prorsus quasi nefas esset viro forti alium, quam virum fortem succedere, aut tanti regni opes alium, quam probatis reliqui. Hac voce veluti bellicum inter amicos cecinisset, aut malum discordia misisset, ita omnes in emulationem consurgunt, et ambitione vulgi tacitum favorem militum querunt. Sexto die preclusa voce, exemptum digito anulum Perdica tradidit: qua res gliscientem amicorum dissensionem sedavit. Nam etsi non voce nuncupatus heres, iudicio tamen electus esse videbatur. Decessit Alexander, mensem unum, annas tres, et triginta natus, vir supra humanam potentiam magnitudine animi praeclatus. Qua nocte cum mater Olympias concepit, visa per quietem est cum

Alexander aetas 33. regnavit annis 12. men-

ingēti serpēte volutari: nec Dei decepta somnio est. Nā profectō maius humana mortalitate opus videri tulit: quam cum *Aeacidarum* gens ab ultima seculorum memoria. & regnum patris, fratris, mariti, ac deinceps maiorum omnium illustraverit: nullius tamen nomine, quā filij, clarior fuit. Prodigia magnitudinis eius in ipso ortu nonnulla apparuerunt. Nam ea die qua natus est, duae aquila tota die praepetes supra cultum domus patris eius federunt, omnem duplicis imperij *Europa*, *Asia*q; praeferentes: eademque die nuntium pater eius duarum victoriarum accepit, alterius belli *Illyrici*, alterius certaminis *Olympiaci*, in quod quadrigarum currus miserat: quod omen universarum terrarum victorias infanti portendebat. Puer acerrimis literarum studiis eruditus fuit. Exacta pueritia per quinquennium sub *Aristotele*, doctore inolyto omnium Philosophorum, crenit. Accepto deinde imperio, regem sa terrarum omnium, ac mundi appellari iussit: tādēque fiduciam suis militibus fecit, ut illo praesente nullius hostis arma, nec inermes timuerint. Itaq; cum nullo hostium unquam congressus est, quem non vicerit: nullam urbem obsedit, quam non expugnaerit: nullam gentem adiit, quam non calcauerit. Victus denique est ad postremum, non virtute hostili, sed insidiis suorum, & fraude civili.

Aristoteles
Alexandri
praeceptor.

I V S T I N I L I - B E R X I I L

Luctus
propter
Alexandrum

EXTINCTO in ipso aetate, ac vi-
ctoriarum flore, Alexandro magno,
triste apud omnes, totamque Baby-
loniam silentium fuit. Sed nec denique,
gentes fidem nuntio habere, quod ut inuictum
regem, sic immortalem eum crediderant: recor-
dantes, quoties praesenti morti crepusculum esset, quam
saepo ferro amisso, repente non sospitem tantum
sui, verum etiam victorem obtulisset. Et verò
mortis eius fides adfuit, omnes barbara gentes
paulo ante ab eo denique, non ut hostem eum, sed
ut parentem lacerant. Mater quoque Darii re-
gis, quam amisso filio, à fastigio tanta maiestatis
in captivitatem redactam, indulgentia victoris
in eam diem vita non punierat, audita mor-

Inedia
mortuam,
quinto po-
stea quam
mori sta-
uerat die
Q. Curt.

te Alexandri mortem sibi ipsa conscivit: non
quod hostem filio praeferebat, sed quod pietatem filij
in eo, quem hostem timebat, experta esset. Con-
tra Macedones versa vice, non ut cinem, ac ita
tanta maiestatis regem, verum ut hostem amissum,
gaudebant, seueritatem nominam, et assidua belli
pericula execrantes. Hinc accedebat, quod prin-
cipes regnum et imperium vulgus militem the-
saurus et grande pondus auri, velut inopinatum
praedam, spectabant: illi successionem regni, hi
opum, ac diuitiarum hereditatem cogitantes.

nullas sibi consiliorum partes relictas, Ariden
 Alexadri fratrem regem appellant: satellitesq;
 illi ex tribus sua legunt, & nomine Philippi pa-
 tris vocari iubent. Quae cum nuntiata equitibus
 essent, legatos ad mitigandum eorum animos,
 duos ex proceribus Attalū & Meleagrū mit-
 tunt, qui potentiam ex vulgi adulatione quere-
 res, omissa legatione, militibus consentiunt. Sta-
 tim & seditio creuit, ubi caput & consilium ha-
 bere coepit. Tunc ad delendum equitatum cūcti
 armati in regiam irrumpunt; quo cognito equi-
 tes trepidi ab urbe discedunt, castrisq; positis &
 ipsi pedites terreri coeperunt. Sed nec procerum
 inter se odia cessabant. Attalus ad interficien-
 dum Perdicam ducem alterius partis mittit: ad
 quem armatum, & ultro provocantem, cum ac-
 cedere percussores quasi non fuissent, tanta cōstā-
 tia Perdica fuit, ut ultro ad pedites veniret, &
 in concionem euocatos educeret, quod facinus
 molirentur: respicerent contra quos arma sum-
 pssent: nō illos Persas, sed Macedones; non ho-
 stes, sed ciues esse: plerōsq; etiam cognatos eorū,
 certe & commilitones eorundem castrorum, &
 periculorum socios, edituros deinde egregiū ho-
 stium suū spectaculū, ut quorū armis victos se
 doleant, eorū mutuis cadibus gaudeant, pa-
 rentatūq; sanguine suo manibus hostium à
 se interfectorum. Hac cum pro singulari facun-
 dia sua Perdica perorasset, adeo nouit pedi-

Infesti. hi
 Perdicæ
 fuerant.
 Curt.

Seditio in-
 ter equi-
 tes.

Perdicæ
 cōstātia.

Acideus
commoni
consensu
rex consti-
tuitur.

Lustraban-
tur milites
canediscif-
sa & ab v-
traque par-
te proie-
cta. Cur.

ccc. ferè
sunt suppli-
cio affecti.
Cu.

Et Phœni-
cia.

tes, ut probato consilio circumdux ab omnibus ter-
geretur. Tum etiam equites in concordiam re-
uocati, in Acideum regem consecrunt: Seruata
est portio regni Alexandri filio, si natus esset.
Hoc agebant, posito in medio corpore Alexan-
dri, ut maiestas eius testis decretorum esset. His
itaq; obposita, Macedonia & Græcia Antipa-
ter præponitur. Regie pecunia custodia Crætro
traditur. Castrorum exercitus & reuocata Me-
leagro, & Perdica assignatur: inbiturque Ari-
deus corpus Alexandri in Hæmonis templum de-
ducere. Tunc Perdica insensui seditionis auctori-
bus, repente ignaro collega lustratione castrorum
propter mortem regis in posterum educit. Postquam
armatum exercitum in campo constituit, conse-
quentibus vniuersis euocatos duntaxat de singu-
lis manipulis seditiosos, supplicio tradi occurrere
iubet. Reuersus deinde, inter principes provin-
cias diuidit, simul ut remoueret amalos, & ma-
nus imperij beneficij sui faceret. Primum Ptole-
mao Aegyptus, & Africa, Arabiaq; pars
forte venit, quæ ex gregario milite. Alexander
virtutis causa prouexerat: cui ad tradendam pro-
uinciam Cleomenes, qui Alexandriam edifica-
uerat, datur: Confinè hinc provincia Syriæ Lao-
medon Mityleneus, Ciliciæ, Philotas cum filio,
& Illirios recipiant. Medie maioris Acroph-
tes. minori Alceta fratre Perdica præponitur.
Iustana gens Syno, Phrygia maior, Antigonæ,
PLA

Philippi filio, assignatur, Lyciam & Pamphy-
liam Learchus, Carium Cassander. Lydia Me-
nander sortitur. Leonato minor Phrygia cun-
ctis, Thracia & regiones Pæici maris Lyfima-
cho. Cappadocia cum Paphlagonia Sumeni da-
tur. Simus castrorū tribunatus Seleuco Antio-
chi filio cedit. Scipatoribus regis, satellitis ſque,
Cassander filius Antipatri praeficitur. In Ba-
ctria ulteriore, & India regionibus, priores
praefecti detenti. Sed res inter amnes duos, Hyd-
aspes, & Indum, Tacillus habebat. In colonias in
Indis cōstitas, Phryton Agemora filium, misit
tur. Parapanensis fines Canasus montis Axiar
ches accepit. Dracas & Argas Statanor. Ba-
etrianos Amyntas sortitur, Sogdianos Scyr-
thans, Nicanor Parthos, Philippus, Hyrcanos,
Pharataferpes Armenios, Neapolemus Persas,
Percostes Babylonios, Arthius Palasgos, Ar-
cheplaus Mesopotamiam adepti sunt. Hac divi-
sio, cū videret fatale munus singulis cōtigisset, ita
magna incrementorū materia plurimum fuit. Si-
quidē nam magno post tempore quasi regna, non
praefecturae diuisissēt sic reges: ne praefectus factis
magnas, opus nō sibi tantū parauerant, verū &
postera reliquerunt. Dū hac in Oriēte agantur,
in Graecia Athenienses, & Aetoli bellum, quod
iam viro Alexandro mouerant, summa viribus
instruebant. Causa belli erant, quod reuersus ab Belli causa.
India Alexander, epistolas in Graciam scri-
bserat.

pererat, quibus omnium civitatum exules, præter
 codis damnatos, restituebantur. Quæritates
 præsertim universa Græciæ, in mercato Olympia
 co, magnos motus fecerat, quod plurimi nō legi-
 bus pulsī patriā, sed per factionem principum
 fuerant, verentibus iisdem principibus, ne re-
 nūcati, potentiores in republica fierent. Palam
 ignis iam tunc multa civitates, libertatē bello
 va. dicandā fremebant. Principes tamen omniū
 Athenienses, & Aetoli fuerē. Quā cū nūcia-
 tum esset Alexandria, mille naues longas sociis
 *imperari *imperij præceperat quibus in O. cedere bellum
 generet, & cursura si qua cum valida manu fuerat
 ad Athenas delenda. Igitur Athenienses, cō-
 tracto XXX. millium militum exercitu, & CC.
 navibus, bellū cum Antipatro, cui Græcia sor-
 te euenerat, gerunt: cuiusq; detractamā priūm,
 & Elæra, & ea vrbis mœnibus tuerēt se, obsidio-
 ne anxerant. Eo tē tēpore, Demosthenes Athe-
 niensis orator, pulsus patriā, ob crimen accepti,
 ab Hæpalo auri, qui crudelitatem Alexandri
 fugerat, quā civitatem in eiusdem Alexandri
 bellum impelleret, fortē Atgarn exulabat: quō

Bellum A-
 thenien-
 sium cum
 Antipatro.

Factum est
 in obsidio-
 ne Lamia-
 rum. Plat.
 in Demo-
 sth.

cū missum ab Atheniensibus Hyperidem lo-
 gaturn cognouit, qui Peloponenses in societatem
 armerū sollicitaret sequentis eū Sicyona, Argos
 & Corinthiam, ceterasque civitates, eloquen-
 tia sua, Atheniensibus iunxit. Ob quod fa-
 ctum, missa ab Atheniensibus obuiam navi ab

exilio renouatur. Interim in obsidione Antipa-
tri, Ledithe res dux Atheniensium telure muris
in transeantem idolo occiditur. Quares tantum
anamoram Antipatro dedit, ut etiam vallum
rescindere auderet: auxilium deinde à Leonato
petit per legatos: qui cum venire nuntiaretur cū
exercitu, obuij ei Athenienses cū instructis co-
pijs fuere, ibique equestri pralijs, gygni vulnere
ictus, exstinguitur. Antipater, etsi uoluntaria sua
videret denicta, morte tamen Leonatolatus est:
quippe et annulum sublatum, et viros etiam ac-
cessisse sibi gratulabatur. Statim igitur exercitu
eius recepto, cum par hostibus, etiam pralio vi-
deretur, solutus obsidione, in Macedoniam con-
cessit. Gracorum quoq. copia, à finibus Gracie
hoste pulso, in urbes dilapsa sunt: Interea Perdi-
ca, bello innoxio Arinrathi, regi Cappadocam
illato, praliq; victor, nihil premij, prater vul-
nera et pericula tulit. Quippo hostes ab acie
in urbem recepti, occisis coniugibus, et liberis, do-
mos quisque suas cum omnibus copijs succende-
runt: Eodē congesti etiam opibus, senatipfos praeci-
pitant, ut nihil hostior victor suorum rerum,
prater incēdy spectaculo, frueretur. Inde, ut vi-
ribus auctoritatem regiam acquireret, ad nu-

Leonatus
ab Athe-
niensibus
occiditur.

Exemplum
miserabi-
lia exitus.

Regis Epi-
r, qui in I-
talia occu-
buerat.

Itaq. fugis se in matrimonium filiam eius petere,
 quod facinus ab eo supplementum tyranni ex Ma-
 cedonia chinque. Quæ dolus presentis. An-
 tipatro. du. in duas eodē tempore urbes parit,
 neutram obtinuit. Post hac bellum inter Anti-
 gonē & Perdica exortur. Antigono Craterus
 & Antipater auxilium ferebant; qui facta cū
 Atheniensium pace, Poliperchona Græciæ
 Macedonia proponit. Perdica, alio die reb;
 Arideū & Alexandri Magni filium in Cap-
 padociā, quæ illi cura illi mandata fuerat, de sum-
 ma belli in consiliū adhibet. Quibusdam place-
 bat bellū in Macedoniam transferri, ad ipsam
 fontem & caput regni, ubi & Olympias esset,
 mater Alexandri, nō mediocri momentū par-
 tium, & civiū favor, propter Alexandri, Phi-
 lippūq. namina, sed in rō visum est ab Aegypto
 incipere, ne in Macedoniam profectū, Asia à
 Ptolemao occuparetur. Eumene præter provin-
 cias, quas acceperat, Paphlagonia, & Caria, et
 Lycia, & Phrygia adiiciuntur. Ibi Craterū &
 Antipatru opperiri iubetur. Adidiores ei dan-
 tur cū exercitibus sui frater Perdica Allectas,
 et Neoptolemus. C. lyta. ura classis traditur. Cē-
 licia Philota adempta. Philoxeno datur. ipse
 Perdica Aegyptum cum ingēti exercitu petit.
 Sic Macedonia in duas partes discurrentibus
 duobus, in sua viscera armatur, ferrūq. ab
 hostili bello in civilem sanguinem vertit, exten-
 pla

Principam
 Alexandri
 inter rebel-
 la.

proferantur, manus ad membra sua ipsa casu-
 ra. Sed Ptolemæus in Aegypto, sol. virinda. Ptolemæi.
 stria, magnas opes parabat. Quippe & Aegy- Lagi opes
 ptios insigni moderatione in favorem sui sollicita- & mode-
 derat, & reges finitimos beneficiis obsequiisque rario.
 dedituxerat: terminos quoque imperij, acquisita
 Cyrene urbe, ampliaverat, fastusque iam tantus
 erat, ut non tam timeret hostes, quam timendus
 ipse hostibus esset. Cyrene autem condita fuit ab
 Aristeo, cui nomen Battos propter linguæ obli-
 gationem fuit. Huius pater Cyrenus, rex * The- Cyrene &
 rarchenis insule; cum ad oraculum Delphos, pro- quo con-
 pter dedecus adulescenti filij monitum loqueretur, dita.
 denu deprecaturus venisset, responsum accepit, * Therz.
 quo iubebatur: ut filium eius Battum Africam peteret
 & urbem Cyrenem condere, osum lingue ibi accer-
 prius. Cum responsum in dubio simile videretur,
 propter solitudinem Theramenti insule, ex qua
 colunt ad urbem contendam in Africam tam
 longinqua regionis, proficisci iubebantur, resu-
 missa est: interfecto deinde tempore, velut contu-
 mores, ex pestilentia Deo parere compelluntur,
 quorum tam insignis paucitas fuit, ut vix unum
 navem replerent. Cum venissent in Africam, pul-
 sis accolis, montem Cyrenem & propter amoenitatem
 loci, & propter fontis ubertatem occupante: ibi
 Battos dux eorum lingua nodis solutis loqui pri-
 mum cepit: qua res animos eorum ex promissa
 dei iam parte percepta, in reliqua spe cadenda

Cyrenes
fabula.

Aristei in-
venta.

Neoptole-
mi perfi-
dia.

* quid si
legatur
transitio-

urbis accendit. Refusi igitur castris, opinionem
veteris fabula accipiunt, Cyrenem eximia pul-
chritudinis virginem, à Thessalia monte Pelia
ab Apolline raptam, perlatamque in eiusdem
montis iuga, cuius collem occupare antea à Deo
repletam, quatuor pueros peperisse, Nominum,
Aristeum, Eniocum, Ageum: muscos à patre Hyp-
seo rege Thessaliae, qui perquirebant virgines,
loci aenigmatibus captos in usum terris, cum virgine
resedisse. Ex his pueri tres adulteros in Thessa-
liam reversos, quarta regna cepisse. Aristem in Ar-
cadia latere regnasse, eumque propter apum, &
mellis usum, & lactis, & coaguli hominibus tra-
didisse, solstitialisque ortus et siderum primis inue-
nisse. Quibus avastus, Batium virginis nomine ex
responsa agnito, viri Cyrenem cōdidit. Igitur
Ptolemæus huius urbis auctus viribus, bellum
in adveniens Perdica parabat. Sed Perdica plus
edum ar. egantia, quàm vires hostium nacebant,
quæ exosi etiam sacri, ad Antipatrum gratum
cōfugiebant. Neoptolemus in auxilium Eumenum
relictus, nō solum transfugere, verum etiam pro-
dere, partium exercitum voluit. Quam rem cum
presensisset Eumenes, cum proditorum decernere
prælio necesse habuit: victusque Neoptolemus,
ad Antipatrum & Polyperchontem profugit:
hisque persuadit, ut continuatis mansioni-
bus, leto ex victoria & securo, fuga sua Eu-
meni superveniāt, Sed res Eumenum nō latuit.

Itaque insidia in insidiatorem versa : & qui
 securum aggressuros se putabant, securis itmere,
 & per vigilia noctis fatigatis occursum est. In
 copralio Polypercon occiditur. Neq; totum
 quoque cum Eumene congressus, diu mutuis
 vulneribus acceptis colluctatus est, & in sum-
 ma victus, occumbit. Victor igitur duobus pre-
 liis continuis. Eumenes afflictas partes trans-
 actis ne fecorum, paululum sustentant. Ad po-
 strennum. *Perdica*, occiso ab exercitu ho-
 stis cum Phrybone, & Ilyris, & Alceta fratre
Perdica, rex appellatur: bellumq; adversus eos
 Antigono decernitur.

perdicem
 in Aegy-
 pto per se
 ditionem.

IUSTINI LI- BER XIII.

EUMENES ut *Perdicam* occi-
 sum, se ut hostem in *Antigonibus*
 indicatum, bellumq; *Antigono* de-
 creto cognovit, ultro *Antigonibus*
 suis indicavit q. ne famam rem in manus ex-
 tolleret, aut milium animos, rem novita-
 te, terreret : simul ut, an contra se animati es-
 sent, cognosceret, sumpturus consilium ex mo-
 ris uniuersorum. Constanter tam profectus est,
 si cui hac terrori essent; habere eum * dicen- *
 di prestatum. Qua voce adeo cunctis in di-

Bellū An-
 tigonis re-
 gis Asiae
 Primi ad-
 uersus Eu-
 menem.

Epiphone-
ma,

Exemplū
prudentiæ,
in Eume-
ne.

studium partium suarum inducit, ut ultro illum
omnes hortarentur, reficere usque se ferro decreta
Macedonum affirmarent. Tunc exercitus in Ae-
toliam promotus, pecunias civitatibus imperat
reconstantes dare, hostiliter diripit. Inde Sardis
profectus est ad Cleopatram, sororem Alexan-
dri Magni, cuius voce ceteros, principa-
lesque confirmarentur, existimantes ibi maie-
statem regiam verti, unde soror Alexandri sta-
ret. Tanta veneranda magnitudine Alexandri
erat, ut etiam per vestigia mulierum, ferox sa-
crati civis membris querebatur. Cum venerat in
castra esset, epistola totis castris abiecta inuo-
niuntur: quibus iis, qui Eumenis caput ad Anti-
gonū detulissent, magna premia definiebantur.
Iis cognitis Eumenes vocatis ad concionē mili-
tibus, primò gratias agit, quod nemo inuictus sit,
qui spem eruentis premij fidei sacramento ante-
poneret: tam deinde callide subnoctis, confictas
à se has epistolas, ad experiendas suorum ani-
mos esse. Ceterum salutem suam in omnium
potestate esse, nec Antigonom, nec quenguam
docum sic velle vincere, ut ille in se exemplum
piissimum statuat. Hoc facto, et in presenti la-
bantium animos deterruit, et in futurum pro-
videt, ut si quid simile accidisset: non se ab hoste
corrupti, sed à dure cedere milites arbitrarētur.
Omnes igitur operū suam certatim ad custodiā
salutis eius offerunt. Interim Antigonus cum
exercitu

enarata superuenit, castrisque positis, postera die
 in aciem praecedit. Nos Eumenes moram praelio
 fecit, qui victus, in munus quoddam castellum
 confugit, ubi eum videret se fortunam obsidionis
 fabiturum, maiorem exercitus partem dimisit, ne
 aut consensu multitudinis hasti traderetur, aut
 obsidio ipsa multitudinem grauaretur: Legatus
 deinde ad Antipatrum, qui salum per Antigoni
 viridem videbatur, supplices eussit, a quo cum
 consilio Eumenes missa Antigonus didicisset, ab
 obsidione recessit. Erat quidem salutaris semper
 moras uertis Eumenes. Sed nec saluti, dimisso
 exercitu, magna spes erat. Omnia igitur circumspectis
 aptum visum est, ad Alexandri Magni
 Argyraspidas inuictum exercitum, et tot
 victoriarum perfulgentem gloria decurrere. Sed
 Argyraspidas post Alexandrum omnes duces
 sustinebant, ferdidit militum sub aliis, post tanti
 regionum memoriam, existimantes. Itaque Eumenes,
 blandimentis agere, singulos simpliciter alloqui,
 nunc commilitanes suos, nunc patronos appellans
 periculatorum, et operum Orientalium socios, nunc
 refugia salutis suae, et unica praesidia commemora-
 tius, fides esse quorum virtute Oriens sit domi-
 tus, fides qui militiam Liberi patris, qui Hercu-
 lis monumenta superauerunt, per hos Alexan-
 drum magnam factum, per hos diuites homines, et
 immortalem gloriam consecrasti: erat ut non tam
 ducem se, quam commilitanem recipiant, unumque

Castellum
 Notam ap-
 pellat.
 Plut.

* solus

Eumenes
 ad Argy-
 raspidas o-
 ratio.

ex corpore suo esse velint. Accepta hac lege paulatim imperium; primum mouendo singulos mox, quæ perperâ facta erant, blandè corrigendo, usurpat, nihil in castris sine illo agi, nihil administrari sine solerti ei poterat. Ad extremum cum Anigonem venire cum exercitu esset nunciatum cõpellit eos in aciem descendere. Ibi dum ducis imperia, communis hostium virtute superant. In eo prælio non gloria tantum, sed et horum, verumetiam cum coniugibus & liberis præmia longa militia parta, perdidit. Sed & Eunus, qui auctor cladis erat: nec aliam spem salutis reliquam habebat, victos hortabatur: nã & virtute eos superiores fuisse affirmabat. Quippe ab his quinque millia hostium caesa, & si in bello perflet, ultra hostes pacem petitu-
ros. Damna, quibus se putent victos, duo milia mulierum & paucos infantes, & seruitia esse, quæ melius vincendo possint reparare, quàm deserendo victoriâ. Porro Argiræ spides neque fugam se tecturos dicunt post dâna matrimoniorum & post coniuges amissas, neq. bellum gesturos contra liberos suos: ultrôq. eam cõitiis agitant, quòd se post tot annos emeritorum stipendiorum, redeuntes domum cum præmiis tot bel-
torum ab ipsa missione rursus in novam militiam immensâ; bella reuocauerit, & à laribus quodammodo suis; & ab ipso limite patriæ abductos, inanibus promissis deceperit: nunc quoq;
amissis

amissu omnibus felicitis militia quæstibus, ne vi-
ctos quidē in misera & inopi senectâ quiescere
sinat. Ignarus deinde ducibus cēfessim ad Antigonum legatos mittunt, petentes ut suarū dū perfidiaz.
inbeat. Is redditurum se pollicetur, si Eumene
sibi tradant: quibus cognitis, Eumenes in pau-
cis fugere tentauit. sed detractus, desperatis re-
bus, cum cōkursus multitudinis factus esset, pe-
tit ut postremum sibi alloqui exercitum liceret.
iussus ab vniuersis dicere, facto silentio, lora-
tisq. vinculis, Prolatū sicut erat catenatus, ma- Eumenis
num ostendit: Cernite milites, inquit, habitum capti ad
atque ornamenta ducis vestri, quæ non hostium milites o-
quisquam imposuit: nā hoc etiam solatio foret. ratio.
Vos me ex victore victū, vds me ex imperato-
re captiū fecistis: quæter intra hunc annū in
mea verba intremando obstricti estis, & ista
mitto (NEQVE ENIM MISEROS CON-
VICIA DECENT) unum oro: si proposito-
rum Antigoni in meo capite summa consistit,
inter vds me velitis mori. Nam neque illius
interest, quemadmodum, aut ubi cadam: & ego
fuero ighominia mortis liberatus. Hoc si impe-
tro soluo vos intremando, quoties vos sacramē-
to mihi denouistis. Aut si ipsos pudet roganti
vim adhibere, ferrum huc date, & permitte-
re quod vos facturos pro imperatore iurastis, Im-
peratorem pro vobis sine religione iurjurandi
facere. Cū non obtineret, preces in iram vir-

Precatio
Eumenis
in suos mi-
nistras.

Exemplum
fortis &
constantis
animi.

Defecti
sunt Argy-
raspides ad
vnum om-
nes ab Ibir-
cio iussu
Antigoni
Plotarch.
in Eum.
Epiphone-
ma.

tit. At vos, ait, deuota capita respiciunt, dū per-
iuriorū vindices, salēsq; vobis exitus dēt, qua-
les vos ducibus vestris dedistis. Nēpe vos ydem
paulo ante, & Perdica sanguine estis aspersi, &
in Antipatrum eadē moliti, ipsum deniq; alle-
xandrum, si fas fuisset cū mortali manu cadere,
interempturi: quod maximum eras, sed iocibus
agitasti. Vltima nunc ego perfidorum víctima,
has vobis dicas atque inferas dico, tu inopas
extorresq; omne anū in hac castris exilio aga-
tis, deuorētque vos arma vestra, quibus plures
vestros, quā hostiū ducas absumpsisti. Plenus
deinde ira, custodes suos precedere ad Antiga-
ni castra precipit. Sequitur exercitus praedito
imperatore suo, & ipse captiuum triumphūq;
de se ipso ad victoris sui castra ducit: omnia au-
spiciis regis Alexandri, & tot bellorum palmas,
laurasq; vnā secum victori tradentes: & ne
quid deesset pompa, elephanti quoque, & auxi-
lia Orientalia subsequuntur. Tantò pulchriora
hac Antigono quā Alexandro tot victorie
fuorunt: ut cum ille Orientem vicarit, hic eas,
à quibus Oriēs victus, superauerit. Igitur An-
tigonus damitores illos orbis exercitus sui diui-
dit, redditū, quae in victoria ceperat. Eumenem
varò verecundia prioris amicitiae, in cōspatium
suum venire prohibitum, assignari custodibus
praecipit. Interea Eurydice, uxor Aridei regis
vs Polyperchōia à Graecia redire in Macedo-
niam

diem agnovit, & ab eo accersitam Olympia-
da muliebri emulatione percussa, abutēs vale-
tudine viri, cuius officia sibi vindicabat, scribit
regi nomine Polyperchōti, Cassandro exercitiū
tradat, in quē regni administrationē rex tran-
sulerit. Eadē & in Asiam Antigono per epi-
stolas nūtiat: quo beneficio dauidctus Cassāder
nihil non ex arbitrio muliebrū audacia gessit.
Deinde profectus in Græciam nullis ciuitati-
bus bellum infert: quarū excidio, veluti vicino
incendio territi Spartani, urbem quam semper
armis, nō muris defenderant, tum cætra respos-
sa futurā, & veterum maiorum gloriam, armis
diffusi, murorum præsidia includunt. Tūc eos
degeneravisse à maiorib⁹, ut cum multis seculis
amuræ urbis ciuium virtus fuerit, tūc cives sal-
uos se fore non existimauerint, nisi intra muros
laterēt. Dum hac aguntur, Cassandrū à Græ-
cia turbatus Macedonia statim domū reuoca-
uit. Namq; Olympias mater Alexandri Ma-
gni regis, cum ab Epino in Macedoniam, pro-
sequente Atacida rege Molossorum, veniret,
prohiberēque finibus ab Eurydice & Arideo
rege capisset, seu memoria mariti, seu magnitu-
dine filij, & indignitate rei moti Macedones,
ad Olympiada transire, cuius iussu & Eury-
dice, & rex occiditur, sex annis post Alexan-
dri patris regno. Sed nec Olympias diu re-
gnauit. nā cum principib⁹ passim cadēs, mulie-

Spartano-
rum urbs
sine muro.

Epipho-
nema.

Olympia-
dis fuga.

* alias Pi-
etium. &
ita legit
Oros.

bri magis quam regio more fecisset, fauorē suum
in odiū vertit. Itaq. audito Cassandri aduentu,
diffusa Macedonibus, cum nuru Roxane, &
nepote Hercule in* Pictuā urbē cōcessit. Pro-
ficienti. Deidamia Aeacidae regis filia, &
Thessalomica pringna, & ipsa clara Philippī
patris nomine, multaq. alia principū matronae,
speciosus magnū quamutilis grex, fuere comites.
Hac cū nunciata Cassandro esset, statim citato
cursu Pictuam venit, & urbē obsidione cinxit,
Cū fame ferrūq. urgeretur, Olympias lōga ob-
sidionis radio, pacta salute, victorise tradidit.
Sed cū Cassander ad concionē vocato populo,
sciscitatus quid de Olympiade fieri vellet, sub-
ornat parentes interfectōrū, qui sumpta lugubrī
veste, crudelitatem mulierū accusarēt. à quibus
accensi Macedones, sine respectu pristina mai-
estatis, occidēdam decernant: inimicos pror-
sus, quod per filiū eius, virūque nō solum vi-
tā ipsi, inter finiti, os tutam habuissent, verum
etiā tātas opes imperiūq. orbis quasissent. Sed
Olympias, ubi obstinatos venire ad se armatos
vidit, veste regali, duabus ancillis inixa, ultro
obuiam procedit. Qua visa, percussores attoniti
fortuna maiestatis prioris, & tot in eam memō-
ria occurrētibus regum suorum nominibus sub-
stiterunt, donec à Cassandro missi sunt, qui eam
cōfoderent, nō refugientē gladiū, nec vulnera,
aut muliebriter vociferantē: sed virorum more

Olympi-
adis mori-
entis ani-
mi forti-
tudo.

fortium pro gloria veteris pro sapia, morti succumbentem, ut Alexandrum posset etiam moriente matre conspiciere. Insuper expirās, caput Quos Paulo post interfecit a gente Hercule an. 14.
 lis & veste crura contemisse fertur, nequid posset in corpore eius indecorum videri. Post hæc Cassander Thessalonicem, regis Aridei filiam, uxorem ducit: filium Alexandri cum matre in arcem Amphipolitanam custodiendos mittit.

IVSTINI LI-

BER XV.

PERDICA, & fratre eius Al- Nouum
 ceta. Eumene ac Polyperchōte, ca principum
 terisq; ducibus diuersæ partis oici ipser se
 sis, finitum certantē inter successores bellum
 res Alexandri Magni videbatur cum repente in-
 ter ipsos victores nata discordia. Quippe postula-
 tibus Ptolemæ, & Cassandro, & Lysimacho, ut
 pecunia in præda capta, prouinciæq; diuideren-
 tur: Antigonus negauit se in eius belli prædam
 sociis admissurū, in cuius periculū solus descende-
 rat: Et ut honestū aduersus socios bellū suscipe-
 re videretur, diungat se Olympiadis mortem, à
 Cassandro interfecta, ulcisci velle, & Alexandri
 regis sui filium cum matre obsidiōe Amphipolitana
 liberare. Hi cognitis, Ptolemeus et Cassander ini-
 ta cum Lysimacho & Seleuco societate, bellū ter-
 ra marique inique instruebāt. Tenebat Ptolemæus
 Aegypt

*Aegyptum cum Africa parva maiore, & Cy-
pre, & Phœnice. Cassandra parthas Macedo-
nia cum Græcia. Asiam & partem Orientis
occupauerat Antigonus, cuius filius Demet-
rius prima belli congressione, à Ptolemao, a-
pud Calamā vincitur. In quo praelio maior Pto-
lemaei moderatius gloria, quā ipsius victoria*

**Exemplum
moderate
victoriae.**

*fuit. Siquidem & amicos Demetrii non solum,
cum suis rebus dimisit, verum etiam adiectis in-
super muneribus, honorauit, & ipsius Demetrii
priuatum omne instrumentum, ac familiā red-
didit, adiecto honore verborum, non se propter
predam, sed propter dignitatem iniisse bellum:*

**Abdedit
propter ra-
narum &
muriū mul-
titudinem,
sedes mu-
tare coacti
Plin lib.
10. cap. 63.
* qui per
an. Cassan-
der regis
sui Alexā-
dri filios,
uxores, ac
matrem
occidit.**

*factiōnis ducibus solas victoriae communis pra-
mia corripuisset. Dū hoc agitur, Cassander ab
Apolloniā rediēs, in Abderiā, qui propter ra-
narum muriūq; multitudinem, relicto patriæ
solo, sedes querebant: veritus ne Macedoniae
occuparent facta pactione, in societatem esse re-
cepit, agrōsq; in in ultimis Macedoniae finibus
assignat. Deinde, ne Heracles Alexandri fi-
lius, * qui ferè annos quatuordecim excesserat,
favore paterni nominis in regnum Macedoniae
vocaretur, occidit eū tacite cū matre Arsine in-
hoc, corporaq; eorū terra obrui, ne cadet sepulta
ra prodiceretur. & quasi patrum facinorā in ipso
primū rege, mox in matre eius Olympiade, ac
filio admisisse, alterum quoq; filium cum ma-*

tre Romanæ pari fraudi interficit, quasi regnum
 Macedonia, quod affec habet, aliter consequi,
 quam scelere nō possit. Interem Ptolemæus cum
 Demetrio manli prælio iterat congruitur, &
 amissa classe, hostiq; concessa victoria, in A-
 gyptum refugit. Demetrius filiū Ptolemæi Len-
 ticum, & fratrem Adonellum, amicisq; utrius
 cum priuati instrumentis ministerio promouetur,
 pari autem munere Aegyptū remittit. Quod ap-
 pareat eum non edij, sed dignitatis gloria acce-
 dens munusq; in ipsa bella contendit. Cui
 T. deo honesta tūc bella gerēbatur, quāto iurē
 amicitia colūtur. Hæc victoria elatus Antig-
 onus, regem se cum Demetrio filio appellari à po-
 pulo iubet. Ptolemæus quoque ne minori apud
 suos auctoritatis haberetur, rex ab exercitu co-
 gnomatur. Quibus auditis, Cassāder, & Lys-
 machus, & ipsi regis sibi maiestate vendicau-
 runt: huius honoris, ornamentis tandem omnes
 abstinent, quādiu filij regis super esse posse-
 rant. Antea in illis ueneranda fuit, ut cum opes
 regias haberent, regum tamen nominibus æque
 animo caruerint, quoad Alexandro infans hæret
 fuit: Sed Ptolemæus & Cassāder, ceteriq; fa-
 ctionis alteri dures, cū carpi se singulas ab An-
 tione uiderent, dum primatum singulorum, non
 commune uiciorum bellum ducunt, nec auxi-
 lium ferro alter alteri uolunt, quasi victoria u-
 nius, non omnium foret per epistolas se iunxerunt

Lyfimachi
laus

confirmantes, tempus lectum coeundi condidit,
bellumq; communibus viribus instruant. Cui cum
Cassander interesse propter finitimū bellum non
posset, Lyfimachum cum ingētib; copiis in ad-
xilium focus mittit. Erat hic Lyfimachus illustris
quidē Macedoniae conatus, sed virtutis expe-
rimētis omni nobilitate clarior, quae tāta in illo
fuit, ut animi magnitudine, philosophia ipsa, vi-
renque gloria, omnes, per quos erans dominus
est, vicerit. Quip; e cū Alexander Magnus
Callisthenem philosophum, propter salutationis
Persicae interpellatū merē infideliū, quae sibi pa-
rata fuerant, consciūm fuisse traxisset, eūq;
truncatū crudeliter mēbru abscessissq; auribus,
de naso, labiisq; deforme ac miserādum specta-
culum reddidisset, insuper cum cane in cauea
clausum ad motum ceterorum circumferret: tūc
Lyfimachus audire Callisthenē, et praecepta ab
eo recipere virtutis felicius, miseratus tanti viri,
non culpae sed libertatis poenas pendenti, vene-
num ei in remedium calamitatum dedit. Quod
adeo agere Alexander tulit: ut eū obici feracis-
simo leoni iuberet. Sed cum ad conspectum eius
concitus leo impetum fecisset manū manipulo
involūtū Lyfimachus in os leonis immersit, arre-
ptaq; lingua ferā examinavit. Quod cum nun-
tium regi esset, admiratio in satisfactionem
cessit, chariorēq; vultu propter constantiam tā-
ta virtutis habuit. Lyfimachus quoque magno
an-

Exemplū
crudelita-
tis.

*alias, ira-
tus finxis-
set.

Aliter Plu-
tarchus
mortem
Callisthe-
nis scribit
Alexandro.

Exemplū
fortitudi-
nis Lyfi-
machus.

animo regis, veluti parentis, tulit cōtumeliā.
 Denique omni ex animo huius facti memoria
 exturbata. postea in India insectāis regi quosā
 palantes hostes cū. à satellitibus turba, equi sui e-
 leritate, desertus esset, solus ei, per immensas are-
 narum moles, cursus comes fuit. Quod idē antea
 Philippus, frater eius, cū facere voluisset, in-
 ter manus regis expiraverat. Sed Lysimachum
 defiliens equo, Alexander, hoste cuspidem in
 frōte vulneravit, ut sanguis aliter claudi non
 possit, quam diadema sibi demptū rex, alligadi
 vulneri causa, capiti eius imponeret. Quod au-
 spiciū primū regalis maiestatis Lysimacho fuit.
 Et post mortē Alexandri cū inter successores
 Alexandri provincie dividerētur, ferocissimæ
 gētes, quasi omnium fortissimo, assignatæ sunt:
 adeo etiam, cōsensu universorū, patriā virtutis
 inter ceteros tulit. Prinsquam bellū inter Pto-
 lemaum, sciosq; eius, aduersus Antigoniū com-
 mitteretur, repente ex Asia maiore digressus
 Seleucus, novus Antigono hostis accesserat. Hu-
 ius quoq; et virtus clara, et origo admirabilis
 fuit. Siquidem mater eius Laodice, cū nupta
 esset Antiocho, clare inter Philippi duces viro,
 visa est sibi per quietem, ex cōcubitu Apollinis
 cōcepisse, gravidāq; factam, novus concubitus
 annulū à Deo accepisse, in cuius gēma, anchora
 scripta esset. Iussūq; id donū fuisse, quē peperisset
 dare. Admirabile facis hunc visum. Et annulus
 qui

Thraces,
 & Pontic-
 os intelli-
 git.

Seleuci re-
 gis Syriæ
 origo.

Anchora
naturalis
pota An-
tiochi &
eius nepo-
tum.

Selenci
gesta.

Mirum de
leone.

qui postera die, eiusdē scriptura in lecto inven-
ta est, & figura anchora, quae in femore Seleuci
citat, cū ipso parum fuit. Quamobrē Eusebi-
us annalem Seleuci cūcūcū Alexandro ad a-
gno ad Persicā militiam, edat de origine sua
dedit. Vbi post mortem Alexandri, occupato
regno orientis, urbē condidit, ibiq; gemina ori-
ginis memoriam cōservavit. Nam & urbem eam
Antiochi patris nūmī, Antiochiā vocavit.
& cāpos vicinos urbi Apolloniā dīcanit. Ori-
ginis eius argumentū etiam postea man-
sit. Siquidem filij nepotēsq; eius anchoram in femore
veluti notam generis naturalē habuere. Multa
in Oriente post diuisionē inter Socios regni Ma-
cedonici bella gessit, Principio Babyloniam re-
pit: inde aēliū ex victoria vixit, Bactrianā
expugnat. Transiit deinde in Indiam fecit,
qua post mortē Alexandri, velati à cernicibus
iugo servitutis excusso, praefectos eius occiderat.
Auror libertatis Sandrocottus fuerat sed timo-
rum libertatis post victoriā in servitutem ver-
torat. Siquidem occupato regno populum, quem
ab externa dominatione vindicaverat, ipse ser-
vitio premebat. Fuit hic quidem humili genere
natus, sed ad regni potestatē maiestate nūmī
impulsus: quippe cū procacitate sua Alexan-
dram regē offendisset, interfici à rege iussus sa-
ltem pedū celeritate quaesierat. Ex qua fatiga-
tione cū somno captus iaceret, leu ingēni fur-

ad dormientem accessit, sudor enimq; profusentem
 lingua eversit, exaspergefactumq; blande reliquit,
 Hoc prodigio primum ut spei regni impulsus
 contractis laetionibus, Indos ad novitatem regni
 sollicitavit: molienti deinde bellum adversum pra-
 efectos Alexandri, elephantum ferus infusae ma-
 gnitudinis utroq; se obtulit, & vetusti domitis ma-
 suetudine, cūtergo excepit, duxq; belli, & pra-
 liator insignis fuit. Sic acquisito regno, Sandro-
 octus ea tempestate, qua Seleucus futura ma-
 gnitudinis fundamenta iacibat, Indiā posside-
 bat: cū quo facta pactione Seleucus, cōpassusq;
 in Orientis rebus, in bellū Antigoni descendit,
 Adunatis igitur omniū sociorū copis, praliū
 committitur: in eo Antigoni occiditur: Deme-
 trius filius eius in fugam vertitur sed socij pro-
 fligato hostili bello, denuo in semetipsos arma
 vertunt: & cū de praeda non conveniunt, ite-
 rum in duas factiones deducuntur. Seleucus De-
 metrii, Ptolemaeus Lysimacho iungitur: Cassan-
 dro defuncto Philippus filius succedit, sic, quasi
 ex integro, nova Macedonia bella nascuntur.

Elephantus
 spōte se San-
 dro cotto-
 offert.

Quae con-
 fliciebant
 LXXIII. M.
 per l. tum e-
 quitum X.
 M. D. ele-
 phantos
 CCCC. cor-
 rus CXX.
 Plu. in vita
 Demetrii.

IVSTINI LI-

BER XVI

OTT Cassandri regis, filiiq; eius
 Philippi cūctas mortes, Thessa-
 lonicē regina, uxor Cassātri, non
 magno post tēpore, ab Antipatro

Impij. &
 crudelis
 patricidij
 exemplum

Mater à filio cum vitā etiam per ubera materna depre-
lio necata caretur, occiditur. Causa parricidij fuit, quod
Plut. in De post mortē mariti in diuisione inter fratres re-
metrio. gni, propātor fuisse Alexātro videbatur. Quod
facinus eo grauius omnibus visum est, quod nul-
lū materna fraudis vestigiū fuit. QV ANQVAM

IN PARRICIDIO NVLLA SATIS
IVSTA CAUSA AD SCELEBRIS
PATROCINIA PRÆTEXI POTEST. Ob

hac igitur Alexander in ultionem materna
necū gesturus cum fratre bellum, auxiliū à De-
metrio petiit: nec Demetrium spe inuadēdi Ma-

Pyrthum
auxilio
fuisse Ale-
xandro, scri-
bit. Plut.

cedonici regni, moram fecit. Cum adueniū ve-
rens Lysimachus, persuadet genero suo Anti-
patro, ut malit cū fratre in gratiam reuerit, quā
paternum hostem in Macedoniam admitti. In-

Vno quip-
pe die an-
teperiens
Alexandru
Plut.
p^r occup-
passe.

choasam igitur inter fratres reconciliationem
cū præsensisset Demetrius, per insidias Alexan-
dru interficit: occupatōq. Macedonia regno, ca-
dē apud exercitiū excusaturus, in cōcionē vocat.

Ibi priorē se petiū ab Alexandro allegat, nec
fecisse se sed* occupasse insidias. Regem autem
se Macedonia vel etati expeririētū, vel ca-
sis iustiorē esse. Patrē enim suū & Philippo regi,
& Alexandro magno socium in omni militia
fuisse. Liberorum deinde Alexandri ministriū,
& ad persequendos defectores ducem extitisse.
Contrā Antipatrum auum horum adolescen-
tum, amariorem semper ministrum regni quā

ipsos reges fuisse. Cassandrum verò patrem ex-
 tinctorem regie domus, non sœmini, non pueris
 pepercisse: nec cessasse, quo ad omnem stirpem re-
 gia sobolis deleret. Horum scelerum ultionem,
 quia nequisset ab ipso Cassandro exigere, ad libe-
 res eius tra statam. Quamobrem etiam Philip-
 pum, Alexandrūq (si quis manium sensus est)
 non interfectores suos, ac stirpis suæ, sed ultores
 eorum, Macedonia regnū tenere nolle. Per hæc
 mitigato populo, rex Macedonia appellatur. Ly-
 simachus quoq, cū bello* D. rice: u regis Thra-
 cum premeretur, ne eodem tempore & adue sus
 Demetrium dimicare necesse haberet, tradita es-
 git Plut.
 altera parte Macedonia, qua Antipatro eius
 genero obuenerat, pacē cum eo fecit. Igitur De-
 metrium totis Macedonia regni viribus assen-
 ctus, cū Asiā occupare statisset, Seleucus, An-
 tigonem, Seleucus, & Lyfimachus, & Antipatro
 re certamine, quanta vires concordia essent, pa-
 cta societate,* adiunctisque exercitiis, bellum
 aduersus Demetrium transferunt in Europam.
 His comitem se, & belli socium iungit. Pyr-
 rus rex Epiri sperans non difficiliter Deme-
 trium Macedonia n amittere posse, quàm ac-
 quisuerat. Nec spes frustra fuit: Quippe ex-
 citu eius corrupto, ipsōque infugam acto, re-
 gnum Macedonia occupauit. Dum hæc agun-
 tur, Lyfimachus generum suum Antipatrum
 regnum Macedonia ademptum sibi sociari fra-

*Dromi-
 cheris le-

Regū con-
 spiratio
 de bello
 aduersus
 Demetriū
 communi-
 ter geren-
 do.

*adunatis-
 que
 Fugit cas-
 sandriam

De Deme-
tri morte
Plut. in e-
ius vita.
Ptolemeus
Agri filius
moritur.

do, quarentem interfecit: filiâq. suam Eury-
dicem, querelatum sociam, in custodiam tradit:
atq. ita universa Cassandri domus. Alexandro
Ad agno, seu veru ipsius, seu stirpi extincta, par-
nas partem sâde, partem supplicio luit. Deme-
trius quoque à totis exercitibus circum natus, cum
posset honestè mori, turpiter se dedere Seleuco
maluit. Finito bello, Ptolemaus cum magna
rerum gestarum gloria moritur. Is contra mo-
gentium, minimo natu ex filiis, ante infirmita-
tem, regnum tradiderat, cuiusque rei populo ra-
tionem reddiderat, pium non minor favor in-
uacipiendo, quâ patrius in tradendo regnum fue-
rat. Inter cetera patris & filij magna pietatis
exempla, etiâ ea res amorè parum populi in-
ueni conciliauerat, quod pater regno ei publice
tradito, priuatim offi. iis regi inter satellites fo-
uerat, omniq. regno pulcherrimus regu esse patrem
dixerat. Sed inter Lyfima: hum, & Pyrrhum
regem, socios paulò antè à aduersus Demetrium.

Bellū Lyfi-
machi &
Pyrrhi.

ASSIDVVM INTER PARES DI-
SCORDIA MALVM, bellum mouerat.
Victor Lyfima: huius, pâlso Pyrrho Macedonit
occupauerat. Inde Thracia, ac deinceps. Hera-
clæ bellum inculerat: cuius urbis & initia &
exitus mirabiles fuere. Quippe Bæotii pesti-
lentiâ laborantibus, oraculum Delphi respon-
derat, coloniam in Ponti regione sacrâ. Her-
culi cederent. Cum propter motum longe, &

Origo ve-
bis Hera-
clæ.

peric-

periculosa navigatione, mortem in patriam omnibus praesentibus, res omissa esset, bellum hoc Phoenices intulerant. Quorum cum adversa praelia paterentur, iterum ad oraculum decurrunt, Responsum, Idem belli, quod pestilentiae, remedium fore. Igitur descripta colonorum manu, in Metapontum delati, urbem Heracliam condiderunt. Et quamvis fatorum aspiciis in eos fides delati erat, brevi post tempore magnas opes paraverunt. Multa deinde huius urbis adversus finitimos bella, multa etiam domestica dissensionis mala fuisse. Inter cetera, magnifica, vel **Heraclien-**
 praecipue illud memorabile fuit: Cum verispetur **sum gesta-**
 tur Athenienses, vicis quoque Persis, Graeciae et Asia tributum in tutelam classis descriptissent, omnibus cupido ad praesidium salutis suae conferentibus, soli Heraclienenses ob amicitiam regum Persiarum, collationem abnumerant. Missus itaque ab Atheniensibus Malachus cum exercitu ad **Malachus**
 extorquendum quod negabatur, dum relictis in littore manibus, agros Heraclienium populatur, classem cum maiore parte exercitus, naufragia repentina tempestatis amisit. Itaque cum neque mari possent, amisit manibus, neque terra auderent cum parva manu, inter eos ferocissimas gentes reverti, Heraclienenses honestatem beneficij, quam ultimis occasionem rati, instructos commentibus, auxilijque dimittunt, bene agrorum suorum *postulationem existimantes, si quos ha-

Humanitas in hostes.
 *populi

Impensam
exist-

Epiphone-
ma.

Exemplum
versipellis,
& fraudu-
lenti animi
Clearchus

stes habuerant, amicos reddidissent. Passi sunt
inter plurima mala, etiam tyrānidem: siquidem
cū plebs etiam novas tabulas, & diuisionem
agrorum diuitem impotenter flagitarent, diu re
in senatu tractata, cū exitus rei nō inuenire-
tur, ad postremum aduersus plebem nimio otio
lasciuientem auxilia à Timotheo, Atheniensem
duce, mox ab Epaminōda Thebanorum petue-
re. Vtrisque negantibus, ad Clearchum, quem
ipsi in exilium egerant, decurrunt, Tanta cala-
mitatū necessitas fuit, ut cui patriā interdixe-
rant, eū ad tutelam patriæ vocarent. Sed Clear-
chus exilio facinorosior redditus, & dissensio-
nem populi occasione inuadenda tyrānidis exi-
stans, primò tacitè cum Mithridate, ciuium
suorum hoste, colloquitur, & inita societate pa-
tiscentur, ut reuocatus in patriā, prodia ei urbe,
præfectus eius constitueretur. Postea autē infi-
dias, quas cūibus parauerat, in ipsum Mithri-
datē verterat. Nāque cū velut arbiter ciuili
discordia, de exilio reuersus esses statim tempo-
re, quo urbem Mithridati traderet, ipsum cum
amicis suis cepit, captūque, accepta ingenti po-
cunia, dimisit. Atque ut in illo subitum se ex
socio fecit hostem sic ex defensore senatoria cau-
sa repente patronus plebis euasit: & aduersus
autores potentia sua, à quibus reuocatus in pa-
triam, per quas in arce collocatus fuerat, nō so-
lū plebem accendit, verumetiam infandissi-

ma quæq. tyrannica crudelitatis exercuit. Igitur populo ad cōcionem vocato, neque se affuturum amplius grassanti in populum senatui. ^{*aiis} non intercessuram, cōtra affuturū etiam plebi, si in pristina senisia perseueret, et si pares se crudelitati senatorum arbitraretur: abiturum cum militibus suis, neq. ciuilibus discordiis interfuturū, in verò dissidant viribus propriis, vind. cē ciuiū non defuturum. Proinde cōsulant sibi ipsi, inbeant abire, si malint, vel socium cause populari remanere. His verbis sollicitata plebs. summum ad eum imperiū defert: et dū senatus potētia irascitur, in seruitutē se tyrannica dominationis cū coniugibus et liberis tradit. Igitur Clearchus L. X. senatores cō. rehosos (nam ceteri in fugam dilapsi erant) in vincula cōpingit. Latare plebs, quod dūcē ^{*potissimum} senatorum, senatus deloratur, versaq. vice, auxilium eorum in exitum conuersum esset. Quibus dum mortē passim omnibus minatur, cariora eorum pretia facit: siquidē Clearchus magna pecunia (quasi nimis populis occulitē eos subtrahaturus) accepta, spoliatos fortunis, vita quoque spoliatus. Cognito deinde, quod bellum sibi ab iis, qui profugerant, misericordia in auxilium sollicitatis ciuitatibus, pareretur, seruos eorum manumissit. Et ne quid in afflictis honestissimis domibus deesset, uxores eorum, filiasque nubere seruis suis, proposita recusantibus morte, conpellet,

*aiis, ait
interces-
surum e-
tiam si im-
pist.

Clearchi
scuitia.

Non ergo
in scitē ad-
monet

Cōmicus,
Ita fugia-
mus, ne
præter
causam.
*potissimo

* graui-
res.

Heraclien-
sum ma-
tronnarum
clade.

ut eos sibi fidiore, & dominum infestiores red-
deres. Sed matronis tā lugubres nuptie, * maia
res repentinis funeribus fuere. Itaque multa so-
ante nuptias, multa in ipsis nuptiis, occisis prius
nouis maritis, interficiunt, & se tā funestis ca-
lamitatibus, virtute ingenni pudori, eripiunt.
Prælium deinde committitur: quo victor tyrā-
nus captiuos senatores in triumpho modum por-
era ciuium trahit. Reversus in urbē, alios vin-
cit, torquet alios, alios occidit: nullus locus urbi
à crudelitate tyrāni vacat. Accedit sauitia in-
solentia, crudelitati arrogātia. Interdum animi
ex successu cōtinua felicitatis obliuiscitur se ho-
minem. Interdum Iouis filium se dicit. Eūti per
publicum, aurea aquila, volat argumentū ge-
neris, præferbat: veste purpurea, & cothurnis
regum tragicorum, & aurea corona utebatur:
filium quoque suum Ceraunon vocat, ut Deos
non mendacio tantum, verumetiam nominibus
illudat. Hæc illum facere, duo nobilissimi iuue-
nes Chion & Leonides indignātes patriā libe-
raturi, in necem tyranni conspirant. Erant hi
discipuli Platonis Philosophi, qui virtutem, ad
quam quotidie præceptis magistri erudiebantur,
patriæ exhibere cupientes, quinquaginta cogna-
tos, veluti clientes, in insidiam locant. Ipse mense
iugantium, ad tyrannum, veluti ad regem, in
arcem contendunt: qui iuro familiaritatis ad-
missi, dum alterum priorem dicentem intensus
audire

Chionis &
Leonidæ
discipulo-
rum Plato-
nis in tyrā-
num con-
spiratio.

audis tyrannus, ab altero occupatur. Sed ipsi, sa- Clearchi
 cius tardius auxilium ferentibus, à satellitibus czdes.
 obruuntur. Quare factū est, ut tyrannus quidem
 occideretur, sed patria nō liberaretur. Nā fra- Satyrus
 ter Clearchi Satyrus eadem via tyrannidē in-
 nadit, multisque annis per gradus successionis,
 Hieracionfas regum tyrannorum fuerat.

IVSTINIL BER XVII.

In idē formā tempus in Hellespō- Terrarum
 ti & Charonefi regionibus. terrarum
 tu fuit maximas: datam urbs Ly-
 simachia: ante duos & triginti an-
 nos à Lyfimacho, cōdita, evrsa est. Quod portē
 ad dira Lyfimacho, si quisq; eius, ac ruinā regni,
 cunctade vexatarum regionum portendebat,
 Nec ostentis fides defuit: Nā brevi pōst tēpore,
 Agathocleō filium suum, quem in successione in Agatho-
 regni ordinaverat, per quē multa bella prospere cles, Lyfi-
 gesserat, nō solū patriā, verumetiam humanum machi fi-
 ultra morem perosus, ministra Argyrie nūc- lius vene-
 ra, veneno interfecit. Et ac illi primas mali labes no neca-
 hoc initium impēdenti ruina fuit. Nam patri-
 cidium principum sequuta cades, sunt luentis
 supplicia, quod occisum iuvenem dolebant. Ita-
 que & hi, qui exercitiis praeerant, certatim

Ultima pugna inter Alexandri principes.

Lyfimachus, victus à Seleuco, occiditur.

Seleuci mors.

ad Seleucum deficiebant, inq. prouum iam ex emulatione gloria bellū Lyfimacho inferre oppellunt. Vltimum hoc certamen commilitonum Alexandri fuit, & velut ad exemplum fortune par reservatum. Lyfimachus quatuor & LXX. annos natus erat. Seleucus septē & LXX. Sed in hac aetate utrique animi iuueniles erant, imperiique cupiditatem insatiabilem gerebant. Quippe cum orbem terrarum duo soli tenerent, angustis sibi met inclusi videbantur, vitāq; finem non amorum spatio, sed imperij terminis metiebantur. In eo bello Lyfimachus amissū aetate variis casibus XV. liberis non infrenuē moriens, postremus domus suae ruina cumulus accessit. Latius tanta victoria Seleucus, & quod maius victoria putabat, solū se de cohorte Alexandri mansisse, victorēq. victurum exitisse, non humanū opus sibi, sed diuinū munus gloriatur, ignarus prorsus, non multo post, fragilitatis humanae seipsum exemplum futurum. Quippe post menses admodum septē à Ptolomeo, cuius sororem Lyfimachus in matrimonium habuerat, per insidias circumuentus occiditur: regnumq. Macedonia, quod Lyfimacho eripuerat, cum vita pariter amittit. Igitur Ptolemaeū & in gratiam memoria magni Ptolemai patris, & in fauorē vltionis Lyfimachi ambitiosum apud populares esset, primò Lyfimachi filios conciliare sibi statuit, nuptiasque Arsionis, sororis suae matri

matris eorum petit : puerorū adoptione promissa , ut cum in locum eorum successisset , nihil illi moliri, vel verecundia matris, vel appellatione patris auderent. Patris quoque regis Aegypti concordiam per epistolas deprecatur , professus deponere se offensam erepti paterni regni , neq; amplius à fraude quaesitum , quod honestius à paterno hoste perceperit. Omnisque arte adulatur Eumeni, & Antigono Demetrii filius, Antiocho filio Seleuci, cum quibus bellum habiturus erat, ne tertius sibi hostis accederet. Sed nec Pyrrhus rex Epiri omisus, ingens momētū futurus, utri patri socius accessisset, qui & ipse spoliare singulos capiens, omnibus se Patribus venditabat Phrygi adversus Rom. expeditio.

Sed Ptolemaeus, cui nulla dilationis ex infirmitate virum venia esset, quinque millia pedum, equitum IIII. millia, elephantos quinquaginta, non amplius, quàm in biennij usum dedit. Ob hac Pyrrhus filia Ptolemai in matrimonium accepta, vindicem cum regni reliquit. Sed quoniam ad Epiri mentionem ventum est, de origine regni eius pauca narranda sunt. Molissorum primū in ea regione regnum fuit: Post Pyrrhus Achillis filius, amisso per absentiam Troiani temporibus

Ptolemaei
Solertia.

*venditabat Phrygi
adversus
Rom. expeditio.

Anno ab
urbe condita cccc.
LXIIII.
Orosius. Epiri
origo.

peribus paterno regno, in hunc locum confedit, qui
Pyrhida primò, postea *Epirata* dicti sunt. Sed
Pyrhus cum in templum *Dodonei* Iovis ad con-
 sulendū venisset, ibi *Anasam* nepotem *Herculis*
 rapuit, ex cuius matrimonio octo liberos sustu-
 lit. Ex his nonnullas virgines nuptum finitimo
 regibus tradidit, opesque assuetatum auxilio
 magnas paravit: atque ita *Heleno* filio *Priami*
 regis, ob industriam singularem vaticinandi re-
 gnum *Chaonum*, & *Andromachem* *Electora*

Pyrhi suc-
 cessores.
 Proditione
Micharei
 sacerdotis.
 Euseb.
 * *Arybam*.

quam & ipse matrimonio suo in diuisione *Tro-*
iana prada acceperat, uxore reddidit: breuiq.
 post tempore, *Delphi* infidiis *Orestis*, filij *Agamemnonis*, inter alia *Dei* interijt. Successor
 huic *Pilades* filius fuit, Per ordinem deinde re-
 gnū ad * *Arymbā* descēdit: cui quoniam papillina
 & unicus ex gente nobili super affus, intentione
 omniū cura seruandi eius, educandiq., publicè
 tutores constituntur. *Athenas* quoq. erudien-
 di gratia, missus, quando doctior maioribus suis,
 tantū & gravior populo fuit. Primus itaque &
 leges: & senatū, annuōsque magistratus, & rei-
 pub. formam composuit: & ut à *Pyrho* sedes se-
 uita cultior populo ab *Arymba* statuta. Huius
 filius *Neoptolemus* fuit: ex quo nata est *Olym-*
pia, mater *Alexandri Magni*, & *Alexanden*,
 qui post eum regnum *Epiri* tenuit, & in Italia
 bello gesto, in *Brutis* interijt. Post eius mor-
 tem, frater *Acasides* regno successit, qui affi-

Olym-
pia *Neo-*
ptolemi
filia.

itum aduersus Macedones bellicorum certaminibus
 populum fatigando, offensam ciuium contraxit,
 ac propterea in exilium actus, Pyrrham filium bi-
 uum, admodum paruulum in regno reliquit; qui
 et ipse cum à populo propter odium patris, ad
 necem quaereretur, furim substractus in Illyrios
 deferretur, traditusque est Beroæ, Glauco regi
 uicini, nutriendus, quæ et ipsa generis Aeaci-
 darum erat. Porcum seu misericordia fortuna
 eius, seu infansibus blandimentis inductus rex,
 aduersum Cassandram Macedonia regem, qui
 eum belli comminatione deposcebat, dum prote-
 xit, addito in auxilium etiam adoptionis offi-
 cio. Quibus rebus moti Epirotæ odio in miseri-
 cordiam verso annorum XI. eum in regnum
 reuocauerunt, datus tutoribus, qui regnum usque
 ad adultam eius ætatem tuerentur, Adolescens
 deinde multa bella gessit: tantusque rerum suc-
 cessu haberi ceptus est, ut Tarentinos solus ad-
 uersus Romanos tueri posse videretur.

Glauco, regem Illy-
 riorum.
 Plut. appel-
 lat. Ad
 genu, enim
 deuolutum
 puerum,
 mox ve-
 stem regis
 apprehen-
 disse, scri-
 bit Plut.

IUSTINI LIBER XVIII.

SIGITUR Pyrrhus rex Epiri, cum
 iterata Tarentinorum legatione, ad-
 ditis Samnitum et Lucanorum preci-
 bus, et ipsis auxilio aduersus Roma-
 nos indulgentibus, fatigaretur, ab ita supplicium
 precibus

precibus quâ spe immadēdi Italia Imperij indu-
ctus, venturū se cū exercitū pollicetur. In quam
rem inclinatum semel animum, precipitē agere
cœperunt exēplo maiorū: ne aut inferior patris
suo Alexādro videretur. quo defensore ydē Tarētini
aduersus Brutios ut fuerant: aut minores
animos Magnæ Alexādro habuisse, qui tā lon-
ga à domo militia Oriētē subegit. Igitur relicto
custode, regni filio Ptolemaeo annos xv. nato, ex-
ercitū in portu Tarētino exponit, duobus par-
uulis filiis Alexādro & Heleno in solatia lō-
ginqua secū expeditionem adductis. Cuius audi-
to aduentu, Consul Romanus Valerius Leuinus

Sanmitum, festinans, ut prius cum eo congredieretur, quā
& Lucano- auxilia sociorum conu. nirent, exercitū in aciem
rum. deducit: Nec rex, tan etsi numero militum infe-
rior esset, certamini moram fecit. Sed Romanos
Plut. Nam rioresq. iam noua Maiedonum monstra repen-
elephantos vincentes iam, inusitata antea elephantorū for-
Italia pri- ma stupere primò, mox cedere praelio coegit, vi-
mum vidit ctioresq. iam noua Maiedonum monstra repen-
Pyrthi bel- tē vicerūt. Nec hostibus incruenta victoria fuit:
lo. Nam & ipse Pyrrhus grauitè vulneratus est.
Pin. lib. 8. & magna pars militum eius caesa, maiorē inque
cap. 6. xiii. gloriam eius victoriā, quā latitiā habuit.
m. ferant & huius pugna euentum multa ciuitates secuta,
caesos ex E- Pyrrho se tradunt. Inter ceteros etiam Locri,
pirotis. prodito pradio Romano, ad Pyrrhum deficiūt.
Plut. Ex ea prada Pyrrhus CC. captiuos milites Ro-
mā gratia remisit, ut cognita virtute eius, Ro-

mansi cognoscere etiam liberalitatem. Inter-
 iectis deinde diebus, cum sociorum exercitus su-
 peruenisset, iterum à praelio cum Romanis facit,
 in quo par fortuna priori bello fuit. Interea Ma-
 go, dux Carthaginensium, in auxilium Roma-
 norum, cum CXX navibus missus, senatum adiit,
 agrè tulisse Carthaginenses affirmans, quòd bel-
 lum in Italia à peregrino rege paterentur. Ob
 quam causam missum se, ut, quoniam externo
 gestu oppugnarentur, externis auxiliis iuven-
 tur. Grata à senatu Carthaginensibus acta,
 auxiliàque remissa. Sed Mago Punico ingenio
 post paucos dies tacitus quasi pacificatur Car-
 thaginensium, Pyrrhū adiit speculaturus cōsilia
 eius de Sicilia, quòd eū accersiti sibi impetum erat. Nam
 Romanis eadem causa mittēdis auxiliū Cartha-
 ginensibus fuerat, ut Romano bello, ne in Sici-
 liam Pyrrhus transire posset, in Italia detinere-
 tur. Dum hac agitur, legatus à senatu Roma-
 no Fabricius Lucinus missus, pacem cum Pyr-
 rho cōposuit. Ad quam confirmandam, Cyneas
 Romā eū ingentibus à Pyrrho donis missus, ne-
 minem, cuius domus muneribus pateret, inuenit.
 Huic cōtinentia Romanorum simile exemplum
 iisdem ferme tēporibus fuit. Nam missa à sena-
 tu, in Aegyptum legatione, cum ingentia sibi à
 Ptolemaeo rege missa munera spreuissent, inter-
 iectis diebus ad cœnam inuitatis, aurea coro-
 na missa sunt, quas illi honoris causa receptas:
 postera

Auxilia
 Carthagi-
 nensium.

Punica fi-
 des & inge-
 nium.

Tam viro-
 rum quàm
 munerum
 vsui apta.
 Val. Max.

Qui & se-
rex, & ex-
cus in se-
natum de-
latus erat,
Cic. in l.
Ant.

postera die statuti regni imposuerunt. Igitur Cy-
neas cum turbatam esse Romanis pacem ab Ap-
pio Claudio renūtiasset, interrogatus à Pyrrho,
Qualis Roma esset respondit, REGVM VR-
BEM SIBI VISAM. Post hac legati Siculo-
rum

Pyrrho
erat, rur-
Sicilia.
Carthagi-
nensium
origo.

superueniunt, tradentes Pyrrho totam insula im-
perium, quae assiduus Carthaginiensium bellis ve-
nabatur. Itaq. relicto Locris Alexandro filio,
firmatisque civitatibus valido presidio, in Sici-
liam exercitum traiecit. Et quoniam ad Car-
thaginensium mentionem ventum est, de origi-
ne eorum pauca dicenda sunt, reperiunt Tyrus-

Sidon vn-
de dicta.
Tyrus quā-
do cōdita.

rum paulo altius rebus, quorum casus etiam do-
lendi fuerant. Tyrionum gens condita à Phœni-
cibus fuit, quae terra motu vexata, relicto patrio
solo, Assyrium flugium primo, mox mari pro-
ximum litus incoluerunt, condita ibi urbe, quae

Conspira-
tio seruo-
rū in Ty-
ro, in do-
minos

à piscium libertate, Sidona appellauerunt. Nā
piscem Phœnices sidon vocant. Post multos de-
inde annos à rege Assaloniorum expugnati,
nauibus appulsi, Tyron urbē ante annum Tro-
iana cladis condiderunt: ibi Persarum bellis
dum, variisque flagisati, victores quidem fue-
re: sed attritis viribus, à seruis suis multitudine
abundantibus, indigna supplicia perpesti sunt:
qui co inspiratione facta, omnem liberum popu-
lum cum dominis interficiunt, atque ita po-
titi urbe, lares dominorum occupant, Rempub-
licam adunt, coniuges ducunt, & quod ipsi non
erant,

erant, liberos procreant. Vnus ex tot milibus. servorum fuit, qui mihi ingenio fenu domini, parvulusq; filij eius fortuna moveretur, dominosq; non truci feritate trucidavit, sed pia misericordia ac humanitate respexit. Itaq; cum velut occisos alie nasset, servosq; de statu Reip. deliberantib. placuisset regem ex suo corpore creati, cumq; potissimum quasi acceptissimum diis, qui s. lem orientem primus vidisset: rem ad Stratonem (hoc enim nomen ei erat) dominum occultè latentè detulit. Ab eo informatus, cum medio noctu omnes in unum campum processissent, ceteris in Orientem spectantibus, solus Occidentis regionem intuebatur. Id primum aliis videri furor, in Occidente solis ortu querere. Vbi verò dies advenire cepit, edicissimisq; culminibus urbis Orientis splendore, & spectantibus aliis, ut ipsum solè aspicerent, hic primus omnibus fulgorem solis in summo fastigio civitatis ostendit. Pò servilis ingenij ratio visa: requarentibus autorem, de domino confitetur. Tunc intellectum est, quantum ingenuis servilibus ingenia prestarent. MALITIAQUE SERVOS, NON SAPIENTIA VINCENT. Igitur venia feni filiisque data est, & velut numine quodam reservatos arbitantes, regem Stratonem creaverunt. Post cuius mortem regnum ad filium, ac deinde ad nepotes transiit. Celebre hoc servorum facinus, memendūq; exemplum toto orbe terrarum fuit.

Exemplum
crudelitatis
in servorum
in domino

Stratonis
solertia.

Straco rex
creatur.

Alexander
crudelita-
tis seruilis
vltor.

Itaq. Alexander Magnus, cum interiecto tem-
pore in Oriente bellū gerveret, velut vltor pu-
blica securitatis, expugnata eorum urbe, omnes
que pralio superfuēat, ab memoriā veteris ca-
dis crucibus affixit: genus tantū Strationis in-
violatum seruauit, regnūq. stirpi eius restituit:
ingenuū & inuoluū incolis insula attributis, ut
extirpato seruili germine, genus urbis ex inte-

Tyriorum
origo.

gro conderetur. Hoc igitur modo Tyrū Ale-
xandri auspiciū conditi, PARSIMONIA ET
LABORE QUÆRENDI citò conualuere. An-
te cladem dominorum, cum & opibus, & mul-
titudine abundarent, missa in Africam in-

Vrica con-
ditur.

uentate, Vricam condidere: cum interim rex

Elissa, quæ
& Dido. II.

Tyro decessit, filio Pygmalione, & Elissa filia
in signis forma virgine heredibus instigui.

le Sycheū.

Sed populus Pygmalioni admodum puero re-
gnum tradidit. Elissa quoque Sycheo anunculo

Impius an-
te aras, at-
que auri

suo, sacerdoti Herculis, qui honos secundus à
rege erat, nupsit. Huic magna, sed dissimulata

cæcus amo-
re Clam

opes erant, aurūq. metu regis nō relictis, sed ter-
re crediderat: quam rē eisi homines ignorabāt.

cautum su-
perat.

Qua incensus Pyg-
malion philtre iuris humani; anunculum suū,

Vergil. I.

eundēque generum suū, sine respectu pietat-
is occidit. Elissa diu f. atrem propter scelus q-

Æncid.

uerfata, ad postremum dissimulato odio, miti-
gatōque interim vultu, fugam satitē moli-

tar: assumptis quibusdam principibus in so-

cietatem, quibus par odium in regē esse eādē-
que fugiendi cupiditatem arbitrabatur. Tunc
fratrem dolo aggreditur, fingit se ad eum mi-
grare velle, ne amplius ei maritus domus, cupida

Visus enim
auget do-
lorem. Cie-

obliuionis grauem luctus imaginem renouaret.
neue ultra a nara admonitio oculis eius occur-
rat. Non inuitus Pygmalion verba sororis au-
diuit, existimans cum ea & aurum Sicilia ad se
uenturū. Sed Elissa ministros migrationis à rege
missos, nauibus cum opibus suis prima vesp̄era
imponit, prouectaq; in altum, cōpellit eos om̄ra
arena pro pecunia inuolucris inuoluta, in
mare deicere. Tunc defluēs ipsa lugubriq; voce

Didonia
affus &
fuga.

* Sichæum.

* Sicharbā exorat, ut libens opes suas recipiat,
quas reliquerat, habeatq; inferias, quas habue-
rat causam mortis. Tūc ipsos ministros aggredi-
tur: sibi quidem ait optatam olim mortē, sed illis
acerbos cruciatus, & dira supplicia imminere.

* Sichæi.

qui * Sicharba opes: quarum spe parricidium r. x
fecerit, auaritia tyrāni subtraxerūt. Hoc metu
omnibus iniecto, comites fuga accepti. Iungun-
tur & senatorū in ea nocte preparata agmina,
atq; ita sacri Herculi, cuius sacerdos * Sichar-
bas fuerat, repetitis, exilio sedes querūt. Primus
illū appulsus terræ, Cyprus insula fuit: ubi sa-
cerdos Iouis, cum coniuge & liberis, dei monitu
comitē se Elisse, sociūq; fortuna offert pactus
sibi, posterisq; perpetuum honorem sacerdotij.
Condatio pro manifesto omine accepta. Nos

* Sichæus

Cypriorū
mos in
prostituē-
dis virgini-
nibus.

erat Cypriū, virgines ante nuptias statuto die-
bus dotalem pecuniam quasituras, in quæstū ad
littus maris mittere, pro reliqua pudicitia liba-
mēta Veneri soluturas. Harū igitur ex numero
LXXX. admodum virgines, rapi, & nanibus
imponi Elissa iubet, ut & iuētus matrimonia,
& urbs sobolē habere possit. Dum hæc agūtur,
Pygmalio cognita sororis fuga, cum impio bello
fugientē persequi pararet, egrē precibus matris
& deorū minis victus, quiescit: cui cum inspira-

Didonis in
Africā ad-
uētus.

ri vates canerent: nō impanē laturum, si incre-
menta urbis toto orbe auspiciatissima interpel-
lasset, hoc modo spatium respiciendi fugientibus
datum. Itaque Elissa delata in Africa finibus,
incolas loci eius aduētus peregrinorum, mutua-
rūmq; rerum cōmercio gaudentes, in amicitiam
solicitat: deinde empto loco, qui corio boni regi
possit, in quo fessos longa navigatione socios,
quoad proficisceretur, reficere posset, coriū in te-
nuissimas partes secari iubet, atq; ita manus loci
spatium, quā perierat, occupat, unde postea ei
loco Byrsa nomen fuit. Cōfluentibus deinde vi-
ciniū locorum, qui spe, lucri multa hospitibus ve-
nalia inferebant: sedēsque ibi statuentibus, ex
frequentia hominū, veluti inflat cinitatis effe-
ctum est. Vticensiu quoque legati dona ut con-
sanguineis attulerunt, horatiq; sunt, & urbem
conderent, ubi sedes sortiti essent. Sed & Afros
detinendi aduenas amor cepit. Itaq; cōsentien-
tibus

Mercati-
que solum
de nomi-
ne Byrsan,
Taurino
quantum
possent
circundare
tergo.
Verg.

tibus omnibus, Carthago conditur, statuto an-
 no vestigali pro solo urbi. In primis funda-
 mentis caput bubulum inuentum est: quod auspi-
 cium quidem fructuosa terra, sed laboriosa, per-
 petuaque serua urbi fuit: propter quod in alium
 locum urbs translata. Ibi quoque caput equi re-
 pertum, bellicosum potentemque populū futurum
 significans urbi auspiciatam sedem dedit. Tunc
 ad opinionem noua urbs concurrentibus genti-
 bus, breui & populus, & ciuitas magna facta
 est. Cum successu rerum florentes Carthaginis
 opes esset, rex Mauritanorum Hiabae decem
 Pannonū principibus ad se accersitis, Elisse na-
 ptias sub belli denunciatione petit: quod legati
 regina referre motuentes, Punico cum ea inge-
 nio egerunt, nuntiantes regem aliquem poscere,
 qui cultores moras, victusque eum, Afrōsque
 perdoceat: sed quenquam inueniri non posse, qui
 ad Barbaros, & ferarū more viuentes, transire
 à consanguineis velit. Tunc à regina castigati,
 si pro salute patriæ asperiqrem vitam recusa-
 rent, cui etiam ipsa vita si res exigat, debeatur:
 regis mandata aperuere, dicentes, quæ precipiat
 alii, ipsi facienda esse, si velit urbi consultum
 esse. Hoc dolo capta diu * Sicharba viri nomi-
 ne, cū multis lacrymis & lamentatione flebili in-
 uocato, ad postremū iuram se quò sua & urbis
 fata vocarent, respondit. In hoc trium men-
 sum sumpto spatio, pyra in ultima parte urbis.

Carthago
conditur.

Bouis & e-
qui caput
auspiciū
Carthagi-
nis.

Getulorū
regē Verc-
gillus facit
Hiabam.

* Sicheum.

extructa velut placatura viri manes, inferiasq;
ante nuptias missura, multas hostias cedit, &
sumpto gladio pyram conscendit. Atq; ita ad po-
pulum r. sp. ciens, ituram se ad virum, sicut pra-
ceperat, dixit, ut atq; gladio finitur. Quandiu

De origine Carthago inuenta fuit, pro Dea culta est. Eoditiorib.
est urbs hac LXXI. Annis ante quam Roma:
anno eoditioris, mte variant
autores. vi-
de Euse-
bium & A-
puleium.

cuida virtus sicut bello clara fuit; ita domi sta-
tus variis discordiarum rationibus agnatus est.
Cum inter cetera mala etiam peste laborarent,
cruenta sacrorum religione, & scelere pro reme-
dio usi sunt. Quippe homines, ut victimas im-
molabant, & impuberes (quae etas etiam hostium
misericordia in prouocat) aris admovebant, par-
te deorsum sanguine ebris exposcemes, pro quorum
vita diu rogari maxime solent. Itaque * aduersus
tanto scelere numinibus, cum in Sicilia diu in-
feliciter dimicassent, translato in Sardiniam bello,
amissa maiore exercitus parte, graui praelio vi-

* Mezeum
Orosius
habet.
Machzus
Carthagi-
nensium
imperator,
exulat.

cti sunt. Propter quod ducem suum * Machaem,
cuius auspiciis & Siciliae partem domuerant, &
aduersus Afros magnas res gesserant, cum parte
exercitus, quae supersuerat exulare, iusserunt.
Quam rem agere ferentes milites, legatos Carthagi-
nem mittunt, qui reditu primum ventumq; infeli-
cis militia petant: denunciant, quod si precibus ne-
queant, armis se consuturos. Cum preces & mi-
na legatorum sperata esset, interiectis diebus co-
scensis nauib; armatis ad urbem veniunt: ibi
dece.

deos hominēsq̃ testati nō se expugnatum, sed
 recuperatū patriam venire, ostensurūsq; ciuib⁹
 suis, non virtutē sibi priore bello, sed fortunam
 defuisse. Prohibitis cōmealibus, obsessāq; urbe, Carthagi-
 nienses a suis oppu-
 gnantur
 militibus.
 in summam desperationem Carthaginienses ad-
 duxerūt. Interea Cartago Machabae ducē exulē
 siliat, cū prater castra patriā Tyro, quē deci-
 mas Herculi ferre, ex praeda Siciliensi, quam
 pater eius caperat, à Carthaginiensibus missus
 fuerat, remitteretur, accessitūsq; à * patria esset, * pater.
 publicā se prius religionis officia exequaturum,
 quā priuata pietati, respōdit. Quam rem etsi
 agere serrat pater, nō tamē vim afferre religioni
 ausus est. Interfecto deinde diebus Cartago
 petito commentu à populo, cū reuersus ad pa-
 trē esset, ornatusq; purpure, & insulis sacerdo-
 tū omnium se oculis ingereret, tū in secretū pater
 adducto ait, Ausus ne es, nefandissimū caput,
 ista purpura & auro ornata in conspectum tot
 miserorum ciuiū venire? & maestā ac lugentia
 castra circumfluentibus quiesce felicitatis insigni-
 bus, velut extrahendus inuicem? Nusquam ne
 so alius iactare potuisti? Nullus locus aptior,
 quā sordet patri, & exilij infelicitas ardua
 facramēta. Quid, q̃ paulo ante vocabatur, non dico
 templū, sed etiam ciuium corpus superbe spreuit
 Et qd̃ porro tui in purpura ista coronisq; iunctū,
 quā victoriarum mearum titulos geris? Quo-
 niam igitur tu in patre nihil nisi exilis nomen

agnoscis: ego quoque imperatorem me magis, quam patrem indicabo, statueremque in te exemplum, ne quis posthac infelicibus miseriis patrii illudat.

Cartago si-
lus à patre
Mahz cru-
ci affigitur

Atque ita cum ornato suo, in altissimam crucem in-
conspicuum orbis affigi iussit. Post paucos deinde
dies Carthaginensibus capis, oratoribusque populo ad con-
ciliandum, exilij iniuriam queritur, belli necessitate
excusatur, comitemque victoriarum suarum. Pa-
nisi autem miseris civibus, turrisi civitatis
omnibus se veniam dare dicit. Atque ita de re se-
natoribus interfectis, urbem legibus suis reddidit.
Nec multo post tempore affectati regni accusatur,
duplexque in filio et in patria patriidij pe-
nas dedit. Hinc Mago imperator successit, cu-
ius industria, et opes Carthaginensium, et ma-
perij fines, et bellice gloria laudes creverunt.

Scipsum is
Mago in-
terfecerat,
ob rem ma-
le gestam
contra Sy-
naculanos
ob quam
re in cru-
cem subla-
tus est cor-
pus mor-
tui à Car-
Plut. in vi-

IVSTINI LI- LIBER XIX.

Mago Carthaginensium imperator,
cum primis omnium ordinata disci-
plina militari, imperium Patrum
cōdidisset, viresque virtutibus mi-
nime bellandi arte, quam virtute firmasset, de-
fungitur, relictis duobus filiis Asdrubale et
Amilcare: qui per vestigia paternae virtutis de-
curantes, sicuti generi, ita et magnitudinis patri
successerunt.

successerunt. His ducibus Sardinia bellum illatum:
 adversus Afros quoque, vestigal pro solo urbis
 multorum annorum repetentes dimicatum: sed
 Afrorum sicut causa iustior, ita & fortuna supe-
 rior fuit, bellumque cum his solutione pacunia
 non armis finitum. In Sardinia quoque Asdrubal
 graviter vulneratus, imperio * Amilcaris fratri * Cui co-
 gnomen-
 tum fuit
 Barcha.
 tradito interiit, cuius mortem, tam luctus civita-
 tis quam & dictatura vnde cum triumphi qua-
 tur insignem fecere: hostibus quoque crevere
 animi veluti cum dace Pannonum vires cecidif-
 sent. Itaque Sicilia populis propter assiduas Car-
 thaginensium iniurias, ad Leonidam fratrem re-
 gis Spartanorum accurrentibus, gravis bellum
 natum, in quo & diu, & varia victoria prelia-
 tum fuit. Dum hac aguntur, legati à Dario Per-
 sarum rege Carthaginam veniunt, afferentes edi-
 ctum, quo Panni humanas hostias immolare, et
 canina carne vesci prohibebantur: mortuorum
 corpora cremare potius, quam terra obruere à
 vege iubeantur, petentes simul auxilia aduer-
 sus Græcos, quibus illaturus bellum Darius e-
 rat. Sed Carthaginenses auxilia negantes,
 propter assidua finis moris bella, ceteris ne per-
 omnia condemnaces viderentur, cupide parere.
 Interea Amilcar bello Siciliensi interficitur,
 relictis tribus filiis Amilcone, Hannone, Gis-
 gone. Asdrubali quoque par numerus filiorum
 fuit, Annibal, & Asdrubal, & Sappho. Per riam

Bellum Si-
 ciliense.
 Darij edi-
 ctum.

Miror
 quid vene-
 rit in men-
 tem Iusti-
 no, cur An-
 nibalem
 filium As-
 drubalis
 dicat, cum
 secus ha-
 beant om-
 nes

hos res Carthaginiensium ea tēpōstato regeba-
tur. Itaque & Mauris bellum illatum, & ad-
versus Numidas pugnatum, & Afri compulsi
stipendium urbem Cōditae Carthaginiēsis re-
mittere. Dein cum familias tanta imperatorum
gravi libertas civitati offerretur, omniaq; agerent: si-
mil & iudicaret, centum ex numero senatoris
indites deliguntur, quos cunctis à bello ductis
rationē rerum gestarum exhibent, ut hoc unum

* agitent
Almicari
Amilco
succedit.

ita in bello imperia * cogitant, ut domi in-
stitium legesque respicerent. In Sicilia in locum
Amilcaris, imperator Amilco succedit: qui cū
navali terrestriq; bello secunda praelia fecisset, re-
pentē pestilentia sydenus exoritur amissa: Quo-
res cū nuntius à Carthagine esset, maestitia ci-
tas fuit. Omnia viciis non secus ac propria
urbis capta offerret, personabant: clausa privata
domus, clausa decorum templa, intermissa omnia
sacra, omnia privata officia damnata, cunctis
deinde ad portum congregantur, egredientesq;
paucos è navibus, qui cladi superfuerant, de suis
percontantur. Et verò dabit ante à spe, & su-

Descri-
ptio publi-
ci luctus.

Exemplū
miserē af-
fectu ve-
bis.

Amilconis
impero-
ri Carth.
la.

spenso metu, incerta orbis in expectatione ca-
sus sursum miseris illarum, tunc totolatore plan-
getium gemitum, tunc infelicium matrum pla-
latus, & querula flēbilibus audiebatur. Inter hac
procedit inops è navi suae imperator Amilco,
sordida, seruilique tunica distinctus: ad cuius
conspēctum plangentiū agmina iunguntur. Ipse

quoque

quodque manus ad caelum tendens, nunc sortem
 suam, nunc publicam fortunam deslet: nunc deus
 accusat, qui tanta belli decora, et tot ornamenta
 victoriarum, quae ipsi dederant, abstulerint; qui
 captis tot robibus, totisque hastis, terrefacti na-
 ualique praelio victis, exercitus victorem non bello,
 sed peste delenerint: deferre se tamē cinibus suis
 non modica solatia, quod maioris hostes gau-
 dere, non gloriari possent. Quippe neque eos qui
 mortui sunt à se cretos: neque eos, qui reversi
 sunt à se fugatos possint dicere. Pradam, quam
 relictis à se castris abstulerint, non esse talem,
 quam, velut spoliū victi hostis, astentens: sed
 quam possessione vacua, fortuito dominorum
 moribus, sicut caduca occupaverint. Quod ad
 hostes pertinet, victores se recosasse: quod ad
 pestem pertinet, victos: nihil tamen se gra-
 vius ferre, quā quod inter fortissimos viros mo-
 ri non potuerit: feratūque sic, non ad vita in-
 cunctitatem, sed ad ludibrium calamitatis, quā-
 quā ubi miseras copiarum reliquias Cartagi-
 nem reduxerit, se quoque sequentium commu-
 tationes suos: ostensurūque patriā, non idē se in-
 eam diem vixisse, quantum vellet vivere: sed me-
 tris, quibus nefanditates pepercerat, inter hostiū
 exercitus relictos morte sua proderet. Tali vo-
 ciferatione per urbē ingressus, ut ad limina do-
 mus suae venit, prosequentiā multitudinem, ve-
 nit postremo alloquio dimisit, obsecratūque fa-
 ribus

Miserabilis
 Amilconia
 exitus.

ribus, ac nemine ad sese, ne filiis quidem admis-
sit, mortem sibi conscivit.

IUSTINI LI- BER XX.

Dionisij
senioris
gesta.

DIONISEVS ex Sicilia pulsus Car-
thaginē occupavitq; totius in-
sula imperio, gravis etiā regno suo
periculosusq; desiderii sāti exerci-
tus ratus, copias in Italiam traiecit, simul ut mi-
litum vires cōtinuo labore auerterentur, & regni
finis proferrentur. Primis illi militia adversus
Græcos, qui proxima Italiæ maris litora tene-
bant fuit: quibus denictis finitimos quoq; ag-
greditur, omnesq; Græci nominis Italiam possi-
dentes, hostes sibi destinat: quæ gētes nō partem,
sed universam ferme Italiam ex tēpestate occu-
pauerant. Deniq; multe urbes adhuc post tam
vetustatē, vestigia Græci moris ostendunt.
Namque Tuscorū populi, qui or amenseri maris
possident, à Lydia venerūt: & Venetor, quos in-
colas superi maris videmus, capta & expugna-
ta Troia, Antemore duce, misit: Adria quoque
Illyrico mari proxima, quæ & Adriaticus mari
nomen dedit. Græca urbs est & Harpos, quam
Diomedes, exciso Ilio, naufragio in ea loca de-
latas cōdidit. Sed & Pisa in Liguribus Græcos
autor

De origine
Venetorū,
Vide Li-
brium 1.
Dec. li. 1.
statim in i-
nitio.

autores habet: & in Tusci Tarquini à Thessa-
 li & Spinambri: Persini quoque originem
 ab Achaë ducunt. Quid Cere urbem dicam?
 Quid Latinos populos, qui ab Aenea cœditi vi-
 dētur? item Falisci, Lepini, Neiani, Abellani,
 nōne Calcidensium coloni sunt? Quid tractus
 omnes Campani? Quid Brutij, Samnig? Quid
 Samnites? Quid Tarentini, quos Lacedæmonia
 profectos, Spuriiq; vocatos accepimus. Thuri-
 norum urbem condidisse Philoctetē ferunt, ubiq; rum origo.
 adhuc monumentum eius vſitur: & Herculi
 sagitta in Apollini templo, quæ fatum Troia
 fuisse. Metapontini quoque in templo Minervæ
 ferraamenta, quibus Epeum à quo conditi sunt,
 equum Troianum fabricavit, ostentant: propter
 quod omnis illa pars Italia maior Græcia appel-
 latur. Sed principio originum Metapontini cū
 Sybaritanis & Crotoniensibus pelleret ceteros
 Græcos Italia statuerunt. Cum primū urbē Sy-
 rim cepisset, in expugnatione eius quinquagin-
 ta iuvenes amplexas Minervæ simulacrum, sa-
 cerdotemq; dea velatum ornamentis inter ipsa
 altaria trucidaverunt. Ob hoc tū peste & se-
 ditionibus vexarentur, priores Crotonienses Del-
 phicum oraculum adierunt. Responsum his est. fi-
 nem mali fore si violatum Minervæ nomen, &
 interfectōrum manes placassent. Itaque cum sta-
 tuas iuvenibus iusta magnitudinis & in primis
 Minervæ fabricare cepisset, Metapontini cogni-

Epeus Tro-
 iani equi
 faber.

Exemplū
 crudelita-
 tis, & im-
 pietatis.

Oraculum.

Bellum
Crotonien-
sium cum
Locrensi-
bus.

to oraculo deorum, occupadam & manum pa-
cem, & dea rati, iunioribus modica & lapidea
simulacra ponunt, & deam panificum placant,
Atque ita postea utrobique sedata est, cum alteri
magnificetia, alteri velocitate certassent. Re-
perata sanitate, non diu Crotonienses quiescere. Ita
que indignantes, in oppugnatione Syra auxilium
contra se à Locresibus latum, bellum hic ineule-
runt. Quo motu territi Locreses ad Spartanos de-
currunt, auxilium supplices deprecantur. Illi legim-
qua militia grauius, auxilium à Castore & Pol-
luce petere eos iubent. Neque legati facie urbis
responsi, non sperauerunt: prorsus. Etique in proximum
deplam, facto sacrificio, auxilium deorum implorat,
litata hostibus, obtentoque, ut rebantur, quod pe-
tebant, haud secus leti quam si deos ipsas secum
aduecturi essent, puluina in in navi compo-
nunt, faustisque processionibus solata suis pro
auxilio deportant. His cognitis Crotonienses &
ipsi legatos ad oraculum Delphos mittunt, vi-

Oraculum
Voto Cro-
toniensium
& Locren-
sium.

etlorie facultatem: bellique prosperas euentus de-
precantes: Responsum, primum: votis hostes, quam
armis vincendos. Cum venissent, a pollini desi-
mas praeda Locreses & voto hostium, & re-
sponse. Dei cognita, monas uocantur ita, ut atque
sancitum habuere, ne uotis uincerentur. Itaque
cum in aciem processissent, & Crotoniensium cep-
sum viginti millia armatarum consitissent, Lo-
crenses paucitas in suam circumspicientes. (nam

sola xv. milia militum habebant) omnis spe
 victoria, indestinatum moriē conspirant, tam-
 usq. ardor ex desperatione singulas cepit, ut
 victores se putarent, si non multi morerentur.
 Sed dum mori non sē querens, felicitus vicerat.
 Nec alia causa victoria fuit, quam quā despera-
 verunt. Pugnantis Eoivis, aquila ab acie
 nunquam recessit, vōsq. tandiu circumvolavit,
 quoad vinceret. In cornibus quoq. duo iuvenes
 diverso à ceteris armorum habitu, eximia ma-
 gnitudine, & albis equis, & coccineis paluda-
 mēis, pugnare visisunt, nec ultra apparuerunt,
 quam pugnatum est. Hanc admirationē accitit
 incredibilis fama velocitas. Nam eadem die,
 qua in Italia pugnatum est, & Corinthe, &
 Athenis, & Lacedamone nūciata est victoria.
 Post hac, Crōtonēsiū nulla virtutis exortita-
 tio, nulla armorum cura fuit. Oderāt enim quæ
 infelicitè sumpserant, mutassēsq. vitā luxu-
 ria ni Pythagoras Philosophus fuisset. Hic Sa-
 mi Demagogo locupletē negotiatore patre na-
 tus magnisq. sapientiā remētiis formatus, æ-
 gyptū primo, mox Babyloniam ad perdiscēdos
 siderum motus, originēq. mundi spectandum
 profectus, summam scientiam consecutus erat.
 Inde regressus, Cretam & Lacedamona ad co-
 gnoscēdas Minois & Lycurgi inelytas easem-
 pestate leges contendit. Quibus omnibus in-
 fractus, Crotonam venit, populūque in luxu-
 riam

Despera-
 tio enim
 magnum
 ad hoc se
 moriendū
 incitamen-
 tum est.
 Curt.
 Victoria
 Locrensiū
 de Croto-
 niatis. vide
 Cic. libr. 2.
 de Orat. &
 Livium &
 ab Urbe
 condita.
 Pythagorę
 peregrina-
 tio.

Pythagoræ
doctrina
apud Cro-
tonienses.

riam lapsū auctoritate sua ad usum frugalitatis
renocavit. Laudabat quotidie virtutem, & ut-
in luxuria contemnebat, easq; civitatum hac
peste perdarum enumerabat, tantumq; studiū
ad frugalitatem maiestatisque pronoquit, ut ali-

Luxuriati
id est, lu-
xuria cor-
rupti.

quos ex his luxuriosos in optimam frugem con-
versos fuisse incredibile videbatur. Matronarū
quoque separatam à viris doctrinam, & puero-
rum à parentibus frequenter habuit. Dorcebat
nunc has pudicitiam: & obsequia in viros, nūc
illos modestiam, & literarū studium. Inter hac

Frugalitas
virtutum
genitrix.

VELUT **GENERICAM VIRTUTUM**
FRUGALITATEM annibus ingerbat, con-
secuturūq; assiduitate disputantium erat, ut
matrone auratas vestes, ceteraq; dignitatis sue
ornamenta, velut instrumenta luxurie depinerēt,
easq; omnia delata in lunonis edem ipsi deo cō-
secrarent, præferens, **VERA ORNAMEN-**
TAMATRONARVM PUDICI-
TIAM, NON VESTES ESSE. In in-
ventum quoq; quantum profligatum sit, victi
feminarum contumaces animi manifestant. Sed
CCC. ex iuvenibus cum sodalium iure sacramen-
to quodā nexi separatā à ceteris ceteris vis quo
exercerēt, quasi certam clandestinā cōtationis
haberent, civitate in se cōverterunt, qua eos, cū
in unam domum convenissent, cremare voluit.
in quo tumultu X. ferme homines perire, ceteri
in exiliū profecti, Pythagoras autē cum annis

XX. Crotone egisset, Metapontum migravit, ibique
 decessit: cuius tanta admiratio fuit: ut ex domo
 eius templum facerent, eumque pro Deo colerent.
 Igitur Dionysius tyrannus, quod supra à Sicilia
 exercitum in Italiam traiecisse, bellumque. Gracius
 intulisse memoravimus, expugnatis Locris, Cro-
 tonienses, vires vires longo otio ex prioris belli cla-
 de. resimiles, aggreditur. Quis fortias cum pau-
 cis tanto exercitui eius, quam antea cum tot mil-
 libus Locrensiū paucitati resisterent, Tantum
 virtutis paupertas aduersus insolentes diuitias
 habet, tantumque insperata inter insperata victo-
 ria certior est. Sed Dionysium gerentem bellum
 legati Gallorum, qui paucos ante menses Romam
 incendierant, societatem, amicitiamque petentes,
 advenit, gentemque suam inter hostes eius positam
 esse, magnamque usui ei futurum vel in acie bel-
 lanti. vel de tergo insentis in praelium hostibus,
 affirmant. Grata legatio Dionysio fuit. Ita
 pacta societate, & auxilium Gallorum auctus,
 bellum, velut ex integro restaurat. In autem
 Gallis causa in Italiam veniendi, sedesque no-
 vias quarendi, intestina discordia, & assidue
 domi dissensiones fuerunt: quare tam facile, cum in
 Italiam venissent, sedibus Tuscos expulerant, incensa,
 & Mediolanum, Comum, Brixum, Veronam, Lina. lib. 5.
 Bergonum, Tridentum, Tridentiam, condide-
 runt. Festi quoque, dux Rheto, auiti sedibus
 amissi, & Alpes occupaverunt, & nomine ducis
 Epiphone-
 ma egre-
 gium.
 Gallor Se-
 nones in-
 telligit.
 Galli cum
 Italiam in-
 uaserint.
 In Italiam
 co. ante
 annos mi-
 gauerunt
 Celtæ quæ
 esset vrba
 incensa,
 Lin. lib. 5.
 ab Vrbe.
 cond.

gentem Rhætiarum cōdiderunt. Sed Dionysium
in Siciliam aduentum Carthaginensium reuoca-
niti qui recuperato exercitu, bellum, quod lre de-
seruerant, auctu viribus, rep. tebant. Dux belli
Hanno Carthaginensis erat, cuius inimicus Su-
nixtor potentissimus ea tempestate. Pœnorum,
cum odio eius, Græci litera Dionysio aduentū

Vixit ad magnā se-
nectutem
& filio, re-
gnum per
manus tra-
didit.
Laet. li. 2.
excessit e-
nim annū
LX. Prob.

exercitus, & segnitiam duci familiariter præ-
nuntiass. t. cōprehensis epistolis prodicioni dam-
natur: facto senatuscōsulto, Ne quis postea Car-
thaginensis, aut litera Græci, aut Græco ser-
moni studeret, ne aut loqui eam hoste, aut scribere
re sine interprete posset. Nēc multo post Diony-
sius, quē paulo antè nō Sicilia, non Italia capie-
bat, assiduus belli certaminibus victus, fractus-
que, ad postremum insidiis suorum interficitur.

IUSTINI LI- BER XXI.

Dionysius
iunior.

EXINCTO in Sicilia Dionysio,
tyranno, in lucū eius milites maxi-
mū natu ex filio, et nomine Dio-
nysium suffecere: & maturā etatē
eius secuti, & quod firmissimum futurum esset, regnū
si penes unum remansisset, quāvis si portionebus
inter plures filios divideretur, arbitrabantur,
Sed Dionysius inter iniuria regni amplexus sua

erum suorum velut amulos imperij sui, hortato-
 resque puerorum ad diuisionem regni tollere ge-
 sti bat. Quare paulisper dissimulatum animum Dionisij
 prius ad fauorem popularium conciliandum in-
 tēdit, excusatus facturus quod statuerat, si pro-
 batus ante omnibus foret igitur nexorum tria mil-
 lia e carcere dimittit, tributa populo per trien-
 nium remittit, & quibuscumque delinquentis potest, uirtute de-
 animos omnium sollicitat. *Tunc ad dissimulatum*
 facinus conuersus, non cognatos tantum fratrum, Impietatis
 sed etiam ipsos fratres interficit: ut quibus con-
 sortium regni debebat, ne spiritus quidem cōser-
 ty relinqueretur, tyrāidem in suos prius quam
 in externos auspicatus. Sublatis deinde amulu,
 in segnitie lapsus, saginam corporis ex nimia
 luxuria, oculorumque uoletudine contraxit, adeo
 ut non solem, non puluerem, non denique splen-
 dorem ferre lucis ipsius possit. Propter quae dum
 contemni se putat, senilia grassatur, nec ut pa-
 ter, carere nexu, sed cadibus ciuitatem replet.
 ob quae non contemptior omnibus, quam inuisior
 fuit. Itaque cum bellum aduersus eum Syracusani
 decreuissent, diu dubitant, an imperium de pone-
 ret, an bello resisteret: sed à militibus pradā, vr-
 bique direptionem sperantibus, descēdere in pra-
 lium cogitur. Vt illos, cum iterato nō felici for-
 tunam tentasset, legatos ad Syracusanos mittit,
 sperans se depositurum tyrāidem si mitterent
 ad eum cum quibus de pace cōueniret. In quam

popularis
 largicio

Qui in tem-
 poraria seq-
 uitate de-

Impietatis
 exemplum.

spes
 Dionysij
 sauitia.

Dedecore
 filij, mor-
 tuus patet
 penas re-
 pendit.
 Val. Max.

remissos primores, in carcere, retinet: atque ita incautus omnibus, nec quicquam hostile metuentibus, exercitum ad delendam civitatem mittit.

Dionysij
fuga ex Sy-
racusis

Tyranni
deleat.

Fit igitur in ipsa urbe anceps praelium: in quo oppidanum multitudinem superantibus, Dionysius perterritus: qui cum obsidione arcu timeret, cum omni

regio apparatus in Italiam profugit tacitus. Exul à Locrensibus sociis acceptus, velut iure regnaret, arcem occupat, solitamque sibi senitiā exercet. Coniuges principum ad stuprum rapi iubebat,

sponsus

virgines ante nuptias abducebat, Stupratasque procis reddebat: Locupletissimos quosque aut civitate pellebat, aut occidi imperabat, bonasque eorum inuadebat. Deinde cum rapina occasio deisset,

universum civitatē callido cōmento circumvenit.

Cum Rhegynorum tyranni Leophronia bello Locrenses premerentur, voverunt, si victores forent ut die festo Veneris virgines suas prostituerent.

Quo voto intermisso, cum adversa bella cum Lu-

cianis gererēt, in cōcionem eos Dionysius vocat:

hortatur, ut uxores filiasque suas in tēp'ū Veneris, quā possint ornatissimas mittāt: ex quibus forte centum ducta, voto publicū fungatur, religionisq; gratia, uno stēt in lupanari mēse, omnibus ante iuratis viris, ne quis ullam att aminet.

Qua res ne virginibus, voto civitatem solventibus, fraudi esset: decretum fueret, ne qua virgo nuberet, priusquā illa maritū traderetur. Probat

to cōsilio, quo & superstitioni, & pudicitia vir-

ginum

ginum

ginum

ginum

ginum

Vide qui-
bus votis
dæmones
pro diis
culti, dele-
ctati fue-
runt.

gimū cōsulebatur, curtatim omnes femine impē-
 fuis exornatae, in templū Veneris cōueniūt: quas
 omnes Dionysius immisiss militibus spoliat, orna-
 mentaq; matronarū in prædā suam vertit. Quæ
 rundā viros ditiores interficit, quasdam ad pro-
 dēdā virorū pecunias torquet. Cum huius artibus
 per annos sex regnasset, conspiratione Locrorum
 civitate pulsus, in Siciliā redit. Ibi Syracusas se-
 curi omnibus, post longam inter cupidinē pæci-
 per conditionē recepit. Dum hac in Sicilia ge-
 ritur, interim in Africa princeps Carthaginē-
 siū Hāno opes suas, quibus reipub. superabat vi-
 res, ad occupandā dominationē intēdit, regnū-
 que inuadere, interfecto senatu, conatus est: Cui
 fecleri solennem nuptiarum diem filie suæ legit
 ut religione veterum nefanda committeret, &
 nefanda cōmōta facilius tegeretur. Itaq; plebi e-
 pulas in publicis porticibus, senatui in domo sus-
 parat, ut poculis venena infectis, secretius sena-
 tū, & suos arbitris interficeret, orbamq; rep. fa-
 cilius inuaderet. Quare magistratibus per mini-
 stros prodita, scelus declinatū, nū vindicatū est,
 ne in viro tam potētis plus negocij faceret res co-
 gnita, quā cogitata. Consenti itaque colluisse
 decreto, modum nuptiarum sumptibus statuerent,
 idq; observari nū ab uno, sed ab universis inhē,
 ne persona designata, sed vitia correpta esse vi-
 derētur. Et ac cōsilio præstus, iterū servitia com-
 citat, statutaq; rursus eadē die, cum denuo se-

Dionysij
crudelitatem

Dionysius
rursus Sy-
racusis po-
nitur
proditi-
nem.

Hannonis
impium &
nefandam
scelus.

proditum videret, timens iudiciū, munus quoddam castellū iū viginti millibus servorū armatis occupat. Ibi dū Afros, regēq. Mauritanorum

Hanno, vitē cōcitāt, capitur, virgīsque casus, effusus oculis, & gis casus, manibus cruribusq; fractis, velut à singulis mē cruci affigi-

bitū pēna exigerentur, in conspectu populi occi-

ditū, corpus verberibus lacerū in traxe figitur.

Pili quoque cognatīq; omnes, etiā iuniorē, supplicio tradūtur, ne quisquā aut ad invidiā facerent

aut ad mortē ulscicēdam, ex tam nefaria domo

superesset. Interea Dionysius Syracusis receptus,

tū granior crudeliūque in dies ciuitas esset, pē-

rata conspiratione obsidetur. Tunc deposito im-

pērio, arcem Syracusanis cum exercitu tradidit,

receptōq. priuato instrumento, Corinthiā in exi-

lū proficiscitur: ibi hamillima quoque iustissima

existimāis in sordidissimū vitā genus descen-

dit: nō cōtentus in publico vagari sed p̄stare: nec

cōspici in popinū; lupanaribsq; sed totis diebus

desidere: cum perditissimo quoque de minimis re-

bus disceptare, pannosusq; & squalidus inco-

dere, risum libētius praeberē, quā captare; in

macello perstare, quā emergere non poterat, OCULIS DEVORARE: apud ediles aduersus leno-

nes iargari non iniūque ita facere, ut contemnen-

dos magis, quā metendos videretur. Nonis-

sime se ludimagistrum professus, pueros in tri-

enio docebat, ut aut à timentibus semper in pu-

blico videretur, aut à nō timētibsq; facilius con-

temne

Mitum va-
tiantis for-
tū exem-
plum.

Tyrannis
nulla per-
petua.

Ludum Co-
rinthiape-
ruit Dio-
nysius. Cic

temperetur. Nam licet tyrannici vitiis semper Tyranni abundaret, tamen simulatio hac vitiis non vitiis sematur a crastino magis hac arte, quā amisso regali pudore faciebat, expertus quā inuisa tyrannorum forent iam sine opibus nomina. Laborabat itaq. invidiam praeceptorum cōtemptu praesentium demere, neq. honesta, sed tanta consilia circumspectabat. Inter haec tamen dissimulationis artes, ter infumatus est affectus tyrannicus, nec aliter, quā dum cōtemnitur, liberatus est.

Inter haec Carthaginenses tanto successu rerum Alexandri Magni exterriti, verentes ne Persico regno & Africam vellet adiungere, mittunt ad speculandos eius animos Amilcarem, cognomento Rhodanum, virum solertia facundiaque praeter ceteros insignem. Augebant enim metū & enesta, Orof.

& Tyrus urbs ante originis suae, capta, & Alexandria amula Carthaginis, in terminis Africae & Aegypti condita, & felicitas regni, apud quem nec cupiditas, nec fortuna illo modo terrminabantur. Igitur Amilcar per Parmenionē aditu regni obsecro, profugisse se ad regem expulsam patriam fugit, militemq. se expeditionis offerret. Atq. ita cōsiliis eius exploratis, in tabulis ligneis, desuper per a vacua inducta, ciuibus suis omnia perscribebat. Sed Carthaginenses post Ingratitudinē mortem regis reuersum in patriam, quasi urbem regi vendicasset, non ingratis tantum, verum etiam & crudeli animo necauerunt.

Amilearis Rhodanum dolus

Amilearis Rhodanum dolus

Amilearis Rhodanum dolus

Amilearis Rhodanum dolus

Amilearis Rhodanum dolus

IVSTINILIBER XXII.

AGATHOCLES Sicilia tyrannus, qui magnitudinis prioris Dionisii successit, ad regni maiestatem ex humili & sordido genere peruenit. Quippe in Sicilia patre figulo natus: nō ho-

Agathoclis
natales &
mores.

nestiorem pueritiam, quā in principia originis habuit. Si quidē forma, & corporis pulchritudine egregius, diu vitā stupri patētia exhibuit: Annos deinde pubertatis egressus, libidine à viris ad fœminas trāstulit. Post hæc apud utrūq; sexū fauosus, vitā latrocinii mutauit. Interiecto tēpore, cū Syracusas cōcessisset, accitusq; in ciuitatem inter incolas esset, diu sine fide fuit: quoniā nec in fortunis quod amitteret, nec in uercundia quod inquinaret, habere videbatur. In summa, gregariam militiam sortitus, non minus tūc sensitiua, quā antea turpi vita, in omne facinus proptissimus erat. Nā & manu strenuus, & in cōcionibus prafacundus habebatur. Breui itaq; cēturio, ac deinceps tribunus militū factus est. Primo bello aduersus Aetneos magna experimēta sui Syra:nsanis dedit. Sequēti c. āpanorū tantam de se spem omnibus fecit, ut in locū demortui ducis Damaseonis sufficeretur. Cuius uxore adulterio cognitā, post mortē viri in matrimonium recepit. Nec contentus quod ex inopere-

Descriptio

Gesta.

p̄tē dīes factus esset, piraticū aduersus patriā
exercuit. Saluū ei fuit, q̄ socij capti tortiq̄, de il
lo negauerūt. Bū occupare imperiū Syracusarū
voluit bū in exiliū actus est. A Murganthis,
apud quos exulabat, odio Syracusanorū, p̄mo
prator, mox dux creatur. In eo bello & urbem
Leontinorū capū, & urbē Syracusas obsidere Agathocles
cepit. Ad cuius auxiliū Amulcar dux Panorū Syracusas
imploratus deposuit hostiliū. odin, presidia mili
tū mittit. Ita vno & eodē tēpore Syracusa &
ab hoste ciuili amore defensa, & à cine hostili q̄
dio impugnata sunt. Sed Agathocles, cū vide
ret fortius defendi urbē, quā oppugnari, preci
bus per internantiū Amulcarem exorat, ut in
ter se & Syracusanos pacū arbitria suscipiat, pe
culiaria in ipsum officia sua re promittens. Qua
spe impletus Amulcar, societate cū eo metu po
tētiā eius iūgit, ut quantiū viriū Agathocli ad
uersus Syracusanos dedisset, tantum ipse ad in
crementa domestica potentia recuperaret. Igi
tur nō pax tantū Agathocli cōciliatur, verum
etiam prator Syracusis constituitur. Tunc A-
mulcar expositis. Ignibus ceren, iactisq̄ in obse
quia Panorū iurat. Deinde acceptis ab eo quin
que milibus Afrora, potentissimos quosque ex
principibus interfecit, atque ita veluti reip. sta
tū formaturus, populū in theatrum ad concione
vocari iubet, contracto in gymnasio senatu,
quasi quēdam p̄mū ordinaturus: sic compositis

Prator
Syracusis
constitui-
tur.

Czdes ab
Agathocle
patratz.

rebus, immisissis militibus populū obfides, sacraque
trucidat: cumq; peracta cade, ex plebe l. cupletis
simos & pręcipuos quosq; interfecit. hic ita
gessit, militē legis, exercitiūq; cōscribit: quo in-
flectur, finitimas ciuitates, nihil hostile metuē-
tes, ex improviso aggreditur. Pænoriū quoq; so-
cios permittēte Amilcare, fēdē iniuriis vexat:
propter quod quarēlas Carthaginē socj nō tā-
do Agathocle, quā de Amilcare detulerūt: hunc
ut dominū & tyrannū, illū ut proditorē ar-
guentes: a quo infestissimo hosti. forma sociorū,
interp. sita pacēione, donata sint: cui ab initio
Syracusa in pignus societatis sint tradita: urbs
seper Pæni infesta, & de imperio Sicilia Car-
thaginis. emula: nunc insuper ciuitates sociorum
eidē pacis titulo tradita sint. Denūciare igitur
se hac breui ad ipsos redūdaturā, ac propediem
sensuros, quantū mali nō Sicilia magis, quā ipsi
Africa attulerint. His quarēlis senatus in A-
milcarē accēditur. Sed quoniā in imperio esset
tacita de eo suffragia tulerunt, & sententias
prius quam recitarētur, in urna cōiectas obfi-
gnari iusserūt donec alter Amil. ar Giskonis fi-
lius, a Sicilia reuert. retur. Sed hac callida cō-
mentā Pænoriū, & sententias inauditas, mors
Amilcaris prauent: liberatusq; est facti inquirere,
quē p. iniuriā fines, inaudita damnaverāt,
Quę res Agathocle aduersus Pænos acc. sionem
mouendi belli dedit. Prima igitur illi cū Amil-
care,

Amilcaris
obitus.

*propter
Bellum

Agathocle

um Car-
thaginien-

erat; Gylgonis filio, proliq; congressio fuit: à quo
 victus, maiori mole re paraturus bellū, Syracusas
 cōcessit. Sed secundi certaminis eadem fortuna,
 qua & prioris fuit. Cū igitur victores Pæon Sy-
 racusas obsidione cinxisset, Agathoclesque se nec
 viribus parē neq. ad obsidionē ferendā instru-
 ctam videret; super hac à foris crudelitate eius
 offensus, desertum esset, statim bellum in Africā
 trāsire: mira prorsus audacia, ut quibus in so-
 to urbis sua par nō erat, eorum urbi bellū infer-
 ret. & qui sua tueri non poterat, impugnaret ar-
 dienna, victisq; victoribus insularet. Huius cōsi-
 lij nō minus admirabile silentium, quā cō-
 mion fuit, populo hoc solum professus, inuenisse se
 victoriā viā: Animos illi tātū in breuē obsidio-
 nis patiētiam firmarent, vel si cui status præsenti-
 sis fortune displiceret, dare se ei discedēdū libe-
 rā potestatem. Cū mille sexcenti discessissent,
 ceteros ad obsidionis necessitatem firmendo, &
 stipendio instruit: quinquaginta tantum fecerunt
 talēta ad præsentiū usum aufert, cetera ex hoste
 melius quā ex sociis paraturus. Omnes deinde
 seruos militaris ætatis libertate donatos, sacra-
 mento adigit, eosq. & maiore partē ferme mili-
 tam manibus imponit, rursus ex æquali utriusq.
 ordinis conditione, mutuum inter eos iustitiae æ-
 mulationem futuram: ceteros omnes ad inte-
 ram patriam relinquit. Septimo igitur imperij an-
 no, regibus dionis adulescens filius, Archagatho

Agathocles
 audacia,
 qui victus
 victoribus
 Charrhagi-
 nenibus
 bellum in-
 fert.

Agathocles
 oppressus
 ex Sicilia
 in Africam
 bellum
 transfert.

Hortatoria
Agathoclis
ad milites
oratio. Pro
positio à
periculo.
Ratio. A
facili & op
portuno.

Et Eracilda, pullo militum sciēte, quā uelociter,
cursum in Africā dirigit. Cū omnes aut in Ita-
liam pradam se, aut in Sardinia iuros cred-
erēt, quā rimò exposito in Africa libere exercitu
cōsiliū suū omnibus aperit. Quis in loco Syra-
sa posui a sint, ostēdit: quibus aliud nullū auxiliū
superesset, quā ut hostibus faciāt, quā ipse pa-
teretur. Quippe aliter domi, aliter foris bella tra-
ctari. Domi ea sola auxilia esse, quā patria vi-
res subministrat: foris hostū et nā suū urbes vi-
ci, deficientibus sociis, & odio dantur, nō imperij,
externa auxilia circūspiciētibz. Et ut accedere,
quod urbes, castellāq; Africa non mari cincte,
nō in montibus posita sunt, sed in planis cāpis, sine
ullū monumentū iaceāt: quas omnes metu exci-
dij facile ad bellī societate perducī posse. Maior
igitur Carthaginēsis ex ipsa Africa, quā ex
Sicilia exarsurū bellū, coitū aq; auxiliū omnium
aduersus unam urbē, nomine quā opibus am-
pliorē, & quas nō attulerit vires, inde sumpta-
rū. Nec in repentino Pannorū metu modicū mo-
mentū victorie fore, qui tanta audacia hostium
perculsi trepidaturi sint. Accessura & villarum
incēdia, castellorū, urbiumq; cōtumaciū direptio
nē, cū ipsi Carthaginis obsidionē. Quibus omni-
bus nō sibi tantū in alios, sed & alius in se sen-
tione patere bella. Et nō solū Pannos vincī, sed
& Siciliā liberari posse. Nec enim moraturos in
eius obsidione hostes, cū sua urgeantur. Nusquā
igitur

Ab hone-
sto.

igitur alibi facilius bellum sed uer prædā uide-
 riorem inueniri posse. Nam capta Carthagine,
 omnē Africā Sidiq; præmiis victorum fore.
 Gloriam certe tam honesta militia, tantum in
 omni auri futurū. * ut determinari nullo tem-
 pore obtinui possit: ut dicatur eos solos morta-
 lium esse, qui bella, quæ domi ferre nō poterant,
 ad hostes transtulerunt, ultraq; victores infecuti
 sunt et obsidiores urbibus obsederunt. Omnia
 igitur foris ac lato animo bellū inuēdi, quo mil-
 itū aliud possit aut præmiis victoribus uberius,
 aut victis monimentū illustrius dari. Etenim quidē
 adhortationib; animi militū erigebantur. Sed
 terrebat eos portenti visi, quod nocturnis in sol
 defecerat. Cuius rei rationē nō minore curare
 quā belli reddebat, affirmās si pri; quid profiri
 sceretur factū esset, credi aduersum profecturos
 prodigium esse. nam quia egressi incederent, illi
 ad quos eatur, portenderent. Porro defect; natura-
 lit; siderū semper præsentē rerū statum mutare,
 certūq; esse florētem Carthaginē in suis opibus,
 aduersiq; rebus suis cōiurationē significari. Sic
 consultis militibus omnes suas naues cōfessim
 exercitu intendi iubet, ut omnes scirent auxilia
 fuga; ablato, aut uinctū, aut mori dū ef-
 se. Deinde cum omnia, quacūq; incederēt,
 prosternerent, villas castellaq; incederēt, obuius
 huius fuit tūc xxx militibus Pænorū et dū
 de gratia tūc fuit de Sicilia, tria milia de
 Pænis

Gloria.

* Forte le-
 gendum e-
 rat, ut de-
 terminari
 nullo tem-
 pore obti-
 nui possit.

Peroratio.
 Solis defe-
 ctus.

Prodigij
 interpreta-
 tio.

Idem fecit.
 Alex.
 Magnus.
 adempto..

Duos tan-
tum amisit
è suis A-
gatho
Oro Egre-
gia Aga-
thoclis de
Carthagi-
nensibus
victoria.

Afrorum
ad Agath-
oclem defe-
ctio.
*extorpe-
re.

* Andronē
appellat
Oros.

*Pannicum ipse dace cecidere. Hæc victoria
Siculorum animi erigunt, & Pannorum fragun-
tur. Agathocles victis hostibus, urbes, castraq;
expugnat, prædas ingentes, agri hostium multos
millia trucidat. Castra deinde in quinque lapida-
à Carthagine statuit, ut damna clarissimarum
rerum, vastis, æmque agrorum, & incēdia villarū
de muris ipsius urbis spectularētur. Interea ingēs
tota Africa delati, & æmque exercitus fama, oc-
cupatarūq; urbium divulgatur, stupor itaque
omnes & admiratio incessit, unde tāto imperiū
tā subitum bellū, præsertim ab hoste iam victo,
Admiratio diu de paulatim in contemptum Fe-
norum vertitur. Nam multo post nō Africa tan-
tum, verum etiam urbes nobilissimæ novitatem
sequuta, ad Agathocle defecere, frumentūq; &
stipendio victorē* adiungere. Fin Pannorum ma-
li etiam delatus in Sicilia cū imperatore exerci-
tus, vultus quidā eximiarum cumulus accersit.
Nā post projectionem à Sicilia Agathocles in
obsidione Syracusarū Pannos fagniores redditi,
ab* Andronafratre regis Agathoclis occasione
casi nuntiabantur. Itaque cum domi forisq; eadem
fortuna Carthaginensium esset, iam non tribu-
taria tantum ab his urbes, verum etiam socij
reges deficiebant, AMICITIARVM IVRA
NON FIDE, SED SVCCESV PONDE-
RANTES. Erat inter ceteros rex Cyrenarū
Oxybellas, qui spe improba regnum totius Afri-*

ea amplexus, societatem cum Agathocle per
 legatos iunxerat, pactusque cum eo fuerat, ut
 Sicilia illa sibi Africa imperium, victis Cartha-
 ginensibus, cederet. Itaque cum ad belli socie-
 tatem cum ingenti exercitu ipse venisset, Agatho-
 cles blando alloquio, et humili adulatione, cum
 sepius si, ut cœnauissent, quia filius eius ab O-
 phella adoptatus esset, incautum eum interfecit,
 occupatoq. exercitu eius, iter ad Carthaginienses
 omnibus viribus bellum sternentes, magno utriusq.
 exercitus sanguine, gravi praelio superat. Hoc cer-
 taminis discriminata desperatio illata Pœniu-
 est, ut nisi in exercitu Agathoclis orta seditio
 esset, transiturus ad eum Bomilcar, dux et amorum
 cum exercitu fuerit. Ob quâ noxâ in medio fo-
 ro à Pœni patibulo suffixus est: ut idem locus
 monumentum suppliciorum eius esset, qui ornamentum
 atque fuerat honorum. Sed Bomilcar magno an-
 imo crudelitatem civium tulit, adeo ut de summa
 cruce, delati de tribunali, in Pœnorum scelera
 cœctonarentur, obiectans illis nunc Hannonem fal-
 sa affectati regni invidia circumuentum, nunc
 Gesconis innocentis exilium, nunc in Amilca-
 reni patrum suum tacita suffragia, quod A-
 gathoclem socium illis facere, quam hunc ma-
 luerit. Et cum in maxima populi concione
 vociferatus esset, expiravit. Interea Agatho-
 cles profugatus in Africam, tradito Archaga-
 tho filio exercitum, in Siciliam recurrit: nihil
 actum

Ophellas
 per deum
 caditur.

cientes.

Carthagi-
 noua clades
 Bomilcar.
 cruci affi-
 xus.

Agathocles
in Siciliam
reversus, to-
tius insulae
imperium
occupat.

actum in Africa existimans, si amplius Syra-
cuse obsiderentur. Nam post occisum Amilcarem,
Gisconis filium novus, eo à Pannio missus exerci-
tus fuerat. Statim igitur primo adventu eius,

omnes Sicilia urbes auditu rebus, quas in Afri-
ca gesserat, certatim se ei tradunt: atque ita pulsis
è Sicilia Pannio, totius insulae imperium occupa-
vit. In Africam deinde reversus, si ditione mili-
tis excipitur. Nam stipendiorum solutio in aduersione
patris dilata à filio fuerat. Igitur ad concionem
vocatos blati in verbum permulsit, stipendia illis non
à se flagitanda esse, sed ab hoste querenda, comu-
nem victoriam, communem pradam futuram. Pau-
lulum modo amitterentur, dum belli reliquia
peragantur, ut sciant Carthaginem captam spes
omnium expleturam. Sedato militari tumultu
interiectis diebus, ad castra hostium exercitum
ducit: ubi in consultius praelium committendo, ma-
iorem partem exercitus perdidit. Cum itaque in ca-

Agathocles à Pan-
nis vincitur.

stra fugisset, versumque in se invicem à reme-
re. cō-
missi belli viderat, pristinamque offensum non de-
ponit stipendij metueret, concubita nocte solus à
castris est. Archagato filio profugit. Quod ubi
milites cognoverunt, haud secus quam si ab hoste ca-

Agathocles
fuga.

Proditionis & per-
fidae exen-
m.

pii esset, trepidaverunt. Bis, se à rege suo in medio
hostibus relictos esse proclamantes, sulisque suam
desertam ab eo esse, quarum ne sepultura qui-
dem relinquenda fuerat. Cum persequi regem
vellent, à Numidicis excepti in castra reverterunt.

tur cōprehenso tamen Archagatho, qui à patre
 noctis errore discefferat. Agathocles autē nani
 bus, quibus fuerat à Sicilia regressus, cum custo-
 dius eamdem Straculā deformat. Exemplū
 flagitij singulare, Rex exercitus sui desertor fi-
 liorūq; pater proditor. Interi. in Africa post
 fugā regni, milites pactione cū hostibus facta,
 interfectis Agathoclis filius Carthaginē sibi se
 tradidere. Archagathus cū occideretur ab Ar-
 chesilao amico. Antipatris rogauit eum quidnā
 liberis eius facturum Agathoclem putes, per
 quē ipse liberis careat? Tunc respondit satis ha-
 bere se, quod superstites eos esse Agathoclis hibe-
 rus sciat. Post hac Poeni ad persequēdas bellū re-
 liquias, duces in Siciliam miserunt, cum quibus
 Agathocles pacem aequis conditionibus fecit.

Archaga-
 thi, Aga-
 thoclis fi-
 lii mors.

I V S T I N I L I .

B E R . X X I I I .

AGATHOCLES rex Siciliae
 pacificatus cum Carthaginensib.
 partē ciuitatum à se fiducia viriū
 disidentium armis subegit. Deinde
 quasi angustis insulae terminis clauderetur, cu-
 ius imperij partē primis incrementis ne speraue-
 rat quidē, in Italiā transcendit exēplam Dio-
 nysii secutus, qui multas ciuitates Italiae subege-
 rat. Primi ignis hostes illi Brachyferes, qui

Bellum in
 Italia ab
 Agathocle
 gestum,

fortissimi & opulētissimi videbantur. simul & ad iniurias vicinorum prępti. Nā multas ciuitates Graeci nomine Italia expulerant: autores quoq. suos Lucanos bella picerant, & pace cum his equis legibus fecerāt. Tanta feritas animo-

Epiphone-
ma.

Lucanorū
& Sparta-
norū mos
in educan-
dis libereis.

rū erat, ut neq. origini suę parceret. Namq; Lucani iisdē legibus liberos suos, quibus & Spartani, instituerē soliti erāt. Quippe ab initio pubertatis, in syluis inter pastores habebantur, sine ministerio serui sine veste, quam inducerēt, vel cui incubarent: ut à primis annis duritię parsimonięq; sine ullo usu urbū assuescerent. Cibus his pręda venatica, potus mellis, & lactis, & fontium liquor erat: Sic ad labores bellicos indurabatur. Horū igitur ex numero quinquaginta primò ex agris finitimorū prędari soliti, cōfluente deinde multitudine, sollicitati pręda cum plures facti essent, infestas regiones reddebant. Itaq. fatigatus querelis sociorū Dionysius Siciliae tyrannus sexcētos Afros ad cōpescendos eos miserat, quorū castellū proditū sibi per Brutia mulierē expugnarūt, ibiq; ciuitatē, cōcurrentibus ad opinionem noua urbis pastoribus, statuerūt, Brutiosq; se ex nomine mulieris vocauerūt. Primum illis cum Lucanis, originis suę autoribus bellū fuit. Qua victoria erecti, cum pacem a quo iure fecissent, ceteros finitimos armis subegerūt: tāq; opes breui cōsecuti sunt, ut perniciosi etiā regibus haberētur. Deniq; Alexander

Brutij vo-
ca dicitur.

rex Epiri, cum in auxilium Græcarum civitatum
 cum magno exercitu in Italiam venisset, cum
 omnibus copiis ab his deletus est. Quare feruere
 eorum successu felicitatis incensa, diu terribilis
 finitimis fuit, ad postremum imploratus Aga-
 thocles. spe ampliandi regni, à Sicilia in Italiam
 traiecit. Principio aduersus opinionem eius cōcussi,
 legatos ad eum, societatem amicitiamque petens
 miserunt. Quos Agathocles ad cenam invitatos
 ne exercitum traici viderent, in posterum statu-
 ta his die, consensu navibus frustratus est: sed
 fraudi haud latum eventum fuit. Siquidē reuer-
 tum in Siciliam, interiectis paucis diebus, in
 morbi coegit, quo toto corpore comprehensus, per
 omnes nervos, articulósque humare pestifero gras-
 sante, velut intestino singulorum membrorum bello
 impugnabatur. Ex qua desperatione bellum inter
 filium nepotemque ortum, eius regnum iam quasi mor-
 tui vendicantibus, occiso filio, regnum nepos occu-
 pavit. Igitur Agathocles, cum morbi cura, &
 ægritudo grauior esset, & inter se alterum al-
 terius mala cresceret, desperatis rebus uxorem suam
 Theogenam genitricemque ex ea duos parvulos, cum
 omni pecunia, & familia, regalique instrumēto,
 quo præter illam nemo regum ditior fuit, nauibus
 impositos Aegyptum, unde uxorem acce-
 perat, remittis, timens ne prae donem regni sui
 hostem paterentur. Quanquam uxor diu, ne ab
 agro dinelberetur, deprecata est, ne discessus sui

Agatho-
clis fraus.

Grauis
morbus.

Bellum in-
ter filium
& nepotē
Agatho-
clis.

Theoge-
na, Aga-
thoclis u-
xor.

Discessus
miserabi-
lis descri-
ptio.

Matrimonio-
num.

Theoge-
na, probe
& maritū
amantis
coniugis
exemplū.
Pietas fi-
liorum er-
ga paren-
tes, & pa-
rentū erga
liberos.
* oculis.

Agathoelis
exitus.

Reuertitur
ad Pythi
historiam.

adiungi nepotū parricidio posset, & tam crūde
hac deseruisse virū: quā ille impugnasse auum
videretur: NVBENDO SE NON PRO-
SPERARE TANTVM, SED OMNIS
FORTVNÆ INISSE SOCIETAT-
EM: nec inuitā periculo spiritus sui empturū,
ut extremos viri spiritus exciperet, & exequia-
rum officiū, in quod, profecta se nemo sit succes-
surus, obsequio debite pietatis impleat. Disce-
dentes parvuli flebili ululatu amplexi pariter te-
nebāt. Ex altera parte uxor maritū nō amplius
visura * osculū fatigabat. Nec enim senis lacry-
ma miserabiles erāt. Flebant ū morientē patrē,
ille exules liberos. Hi discessu suo solitudinē pa-
tris senis, agri, ille in spē regni susceptos relinqui
in egestate lugebat. Inter hac regia omnis assi-
stentiū fletibus tā crudelis dissidij impleta, reso-
nabat. Tandem lacrymis finē necessitas profe-
ctionis imposuit, & mors regis proficiscentes fi-
lios secuta est. Dum hac aguntur, Carthaginen-
ses, cognitis, quae in Sicilia agebātur, occasionem
totius insulae occupanda datam sibi existiman-
tes, magnis viribus eō transiunt, multasq; ciui-
tates subigunt. Eo tēpore & Pyrrhus aduersus
Romanos bellum gerebat, qui imploratus à Si-
culis in auxiliū, sicuti dictū est, cum Syracusas
venisset, multasque ciuitates subegisset, rex Si-
ciliae, sicut Epri appellabatur. Quartū rerū felici-
tate letatus, Heleno filio Siciliae, velut amicum

(nam susceptus ex filia Agathoclis regis erat)
 Alexandro autē Italia regnū destinat. Post hac
 multa secunda praelia cū Carthaginensibus facit. A Tarenti-
 Interiecto deinde tēpore, legati ab Italicis sociis nis & Sa-
 venire, nuntiātes Romanis resisti nū posse, dedi- mnitibus
 tionemq; futurā, nisi subueniat. Auxiliū tā am- Plutar.
 biguo periculo, incertus quid ageret, vel quibus
 primū subueniret, in utrumq; prout cōsulta-
 bat. Quippe instantibus hūc Carthaginensibus, com.libriul.com.cn
 inde Romanis, periculosum videbatur, exercitiū
 in Italiā non traicere, periculosum à Sicilia de-
 ducere, ne aut illi non lata ope, aut hi deserti a-
 mitterentur. In hoc astū periculorum, tenuissimus
 portus consiliorum visus est, omnibus viribus
 *decernere in Sicilia, & profligatu Carthagi- *decesta-
 nensibus, victorem exercitum *transponere in re. *transmit-
 Italiā. Itaq; cōserto praelio, cū superior fuisset, tere.
 quoniā tamen à Sicilia abiret, pro victo fu-
 gere visus est: ac propterea socij ab eo defecerūt: Partim ad
 & imperium Sicilia tam citò amisit, quā fa- Carthagi-
 cile quæserat. Sed nec in Italia meliore felicitate usq; in Epirū reuertitur. Partim ad Ma-
 Admirabilis utriusq; rei casus in exēplum fuit. Nā sicut ante se- mertinos.
 cūda fortuna, rebus supra vota fluentibus. Ita Plut.
 lia Siciliaq; imperium, & tot de Romanis vi-
 ctorias attraxerat: ita nunc aduersa, velut in
 ostentationē fragilitatis humana destruens que
 cumulatuerat, Siciliensi ruina naufragiū maris, Cum M.
 & sedā aduersus Romanos pugnā, iurpēq; ab Cu

Italia discessum adiecit. Post profectiorem à Sicilia Pyrrhi magistratus Hiero creatur, cuius, tanta moderatio fuit, ut cōsentiente omnium civitatum favore, dux aduersus Carthaginienses primum, mox rex crearetur. Huius futura maiestatis ipsa infantili educatio, quasi prænuntia fuit. Quippe genitus erat patre Hieroclyto, nobili viro, cuius origo à Celo, antiquo Sicilia tyranno manabat. sed maternū illi genus sordidum, atq; admodum pudibundum fuit. Nam ex ancilla natus, ac propterea à patre, velut dehonestamētū generis expōsit⁹ fuerat. Sed parvulū & humana opī indigentē, apes, cōgesto circa iacētē melle, multis diebus aluerē. Ob quam rē respōso aruspīcum admonitus pater, qui regnū infanti portendi caneant, parvulū recolligit, omnīq. studio ad spē maiestatis, quæ promittebatur instituit. Eidē in ludo inter coequales discenti, lupus tabulā in turba puerorum repētē conspectus, eripuit. Adolescenti quoq; prima bella inuenti, aquila in clypeo, noctua in hasta cōsedit. Quod ostentum & in consilio cautum, & manu prōptum regēmq; futurum significabat. Deniq; aduersus provocatores sepe pugnavit, semperq. victoriam reportavit: à Pyrrho rege multis militarib. donis donatus est. Pulchritudo ei corporis insignis, vires quoq. in homīne admirabiles fuere. In alloquio blandus, in negotio iustus, in imperio moderatus erat, prorsus ut nihil ei re-

Hieronis
natales.

Hiero ab
apibus melle
educatus.

Prodigia
in Hierone.

Ob id Pal-
lus dele-
ctatur no-
ctua, ut
Plutarc. in
Democ.

Boni prin-
cipis offi-

grum decessu videtur, prater regnum.

IVSTINI LI- BER XXIII.

In hac in Sicilia geruntur, inter Græcorum
rim in Græcia dissidentibus inter se res.
bello Ptolemæo, Ceranico, et An-
tiocho & Antigono regibus, om-
nes ferme Græcia ciuitates, ducibus Spartanis,
velut occasione data, ad spem libertatis erecta,
missis inuicem legatis, per quos in societatis for-
der a alligarentur, in bellum prorumpunt: & ne cum
Antigono, sub cuius * bello erant, bellum cepisse * imperio.
videretur, socios eius Aetolos aggrediuntur,
causas belli præcedentes, & cōsensu Græciæ sa-
crati. Apollini Cyrañ campū per vim occupas-
sent. Huius bello ducē eligunt Aran, qui ad-
nato exercitu, urbes, satq; in his cāpi posita,
depopulatur: quæ auferrī non poterant, incen-
dit. Quod tūc ē mōtibz conspicati Aetolorum
pastores essent, cōgregati admodum quingenti,
sparsos hostes, ignorantes quanta manu esset,
quoniam conspectum illis metus & incendio-
rum fumus, abstulerat, confectantur, trucidatis-
que admodum nouem milibus, prædones in fu-
gam verterunt. Reparantibus deinde Sparta-
nis bellum auxilium multa ciuitates negant-

Campus is
est Proci-
dis Plin.
lib.3.

Hieronis
natales.

Hiero ab
apibus mel-
le educa-
tus.

Prodigia
in Hiero-
ne.

Ob id Pal-
lus dele-
ctatur no-
ctua, ut
Plutarc. in
Democ.

Boni prin-
cipis offi-
cia

*Italia discessum adiecit. Post profectionem à Si-
cilia Pyrrhi magistratus Hiero creatur, cuius,
tanta moderatio fuit, ut cōsentiente omnium ci-
uitatum favore, dux aduersus Carthaginienses
primum, mox rex crearetur. Huius futura ma-
iestatis ipsa infantilis educatio, quasi pramuntia
fuit. Quippe genitus erat patre Hieroclyto, no-
bili viro, cuius origo à Celo, antiquo Sicilia ty-
rāno manabat. sed maternū illi genus sordidum,
atq; admodum pudibundum fuit. Nam ex an-
cilla natus, ac propterea à patre, velut dehone-
stametū generis expositus fuerat. Sed paruulū
humana opis indigentē, apes, cōgesto circa iacē-
tē melle, multis diebus aluere. Ob quam rē re-
spōso aruspīcum admonitus pater, qui regnū in-
fanti portendi caneant, paruulū recolligit, ont-
niq. studio ad spē maiestatis, quæ promittebatur
instituit. Eidē in ludo inter coauales discenti,
lupus tabulā in turba puerorum repētē conspe-
ctus, eripuit. Adolescenti quoq; prima bella in-
eanti, aquila in clypeo, noctua in hasta cōsedit.
Quod ostentum & in consilio cautum, & manu
prōptum regēmq; futurum significabat. Deniq;
aduersus prouocatores saepe pugnavit, semperq.
victoriam reportauit. à Pyrrho rege multis mi-
litarib. donis donatus est. Pulchritudo ei corpo-
ris insignis, vires quoq. in homine admirabiles
fuere. In alloquio blandus, in negotio iustus, in
imperio moderatus erat, prorsus ut nihil ei re-*

grum deiffu vidēretur, prater regnum.

IVSTINI LI- BER XXIII.

Cum vna hoc in Sicilia gereretur, inter Græcorum
rim in Græcia dissidētibz inter se res.
bello Ptolemæo, Cratippo, et An-
tiocho & Antigono regibus, om-
nes ferme Græcia ciuitates, ducibus Spartanis,
velut occasione data, ad spem libertatis erecta,
missis inuicem legatis, per quos in societatis fœ-
dora alligarentur, in bellū prorūpant: & ne cum
Antigono, sub cuius * bello erant, bellū cepisse * imperio.
videretur, socios eius Aetolos aggrediuntur,
causas belli præcedentes, q̃ cōsensu Græciæ sa-
cratū Apollini Cyraū campū per vim occup-
sent: Hinc bello ducē eligunt Aran, qui adu-
nato exercitu. vrbes, satq; in his cāpis posita,
depopulatur: quæ auferri non poterant, incen-
dit. Quod tūc ē mōtibz conspirati Aetolorum
pastores essent. cōgregati admodum quingenti,
sparsos hostes, ignorantes quanta manu esset,
quoniam conspectum illis metus & incendio-
rum fumus, abstulerat, confectantur, trucidatī-
que admodum nouem milibus, pradones in fu-
gam vertarunt. Reparantibus deinde Sparta-
nis bellum auxilium multa ciuitates negant.

Campus is
est Proci-
dis Plin.
lib. 3.

vant existimantes dominationē eas Græciæ, non libertatē, querere. Interea inter reges bellum finitur. Nam Ptolemaus pulso Antigono cum regnum totius Macedoniæ cepisset, pacem cum Antiocho fecit, affinitatēq; cū Pyrrho data ei in matrimonium filia sua iungit. Exinde externo metu deposito, impatiens facinoræ animi ad

**Ptolemaus
regnum
Macedo-
niæ rex.**

**Arfinoe
Ptolemaei
soror.**

domestica scelera committit, infideliq; Arfinoe sorori sue instruit: quibus et filium eam ita, et ipsam Cassandria urbis possessione priuaret. Prius ei dolus fuit, simulato amore sororis matrimonium petere.

**Ptolemaei
dolus. &
scelus in
sororem
Arfinoe.**

Aliter enim ad sororis filios querens regnum occuparet, quam concordia fraude peruenire nō poterat. Sed vota scelus Ptolemaei volūtas sorori erat. Itaq; nō credēs, mandat velle se cum filio eius regni cōsortium iungere: cum quibus nō id, o se armis cecidisse, quoniā eripere hi regnum, sed quod id facere sui muneris vellet. In hoc misteret arbitriū iurifurandi: quo præsente apud deos patrias, quibus vellet obsecrationibus se obligaret. In-

**Ptolemaei
periuriū.**

**Solebant
enim sacri-
ficantes
apprehen-
dere aras.
Vnde &
Varro di-
cit, anti-**

certa Arfinoe quid ageret: si mitteret, decipi periurio: si nō mitteret, provocare rabiem fraternali crudelitate timebat. Itaq; plus liberi, quàm sibi timens, quos matrimonio suo protecturā se arbitratur mittit ex amico suis Dionetio, quo perducto in sanctissimū Iovis templū, veterem Macedonū religionis, Ptolemaus sumptis in ma-

nu altaribus, obtingens ipsa simulacra, et pul-

mimeria deorum, in auditu vltimūq. execratio-
 nibus adiurat, se sincera fide matrimonium so-
 rorem petere, nuncupaturūq. se cā reginam neq.
 in cōtinentiam eius se aliā uxorē, aliōsue, quā
 filios eius liberos habiturum. At fincē postquam
 & s̄p̄ impleta est, & metu soluta, ipsa cōfratre
 colloquitur: cuius uultus, & blandientes oculi,
 eam fidē non minorē, quā in suū andū promi-
 serēs, reclamante Ptolemeo filio fraudē subesse
 in matrimonio fratris consensit. Nuptiæ magno
 apparatu, latuitāque omnium celebrātur. Ad
 concionē quoque uacato exensitu, capiti sororis
 diademā imponit, & regināq. eā appellat. Quo
 nomine in latitium affusa Arsinoē, quia quod
 morte Lysimachi prioris mariti amiserat, rece-
 pisset: ultro virum in urbē suam Cassandriam
 inuitat, cuius urbis cupiditate fraudē struebatur.
 Progreffa igitur virum, diū festum urbi in ad-
 uentū eius indicit, domos, tēpla, ceterāq. omnia
 exornari iubet, aras ubiq. hostiāsque disponi, fi-
 lios quoque suos, Lysimachū sedecim annos natū,
 Philippum tricenaria minorē, verumq. forma in-
 signē, coronatos decursum iubet. Quos Ptolemæ⁹
 ad celandam fraudē, cupidē & ultra modum
 uera afflictionis amplectens, osculis diu fatigas.
 Vbi ad portam ventum est, occupari arcem iu-
 bet, pueros interfici. Qui cū ad matrem confu-
 gisset, in gremio eius inter ipsa oscula trucidan-
 tur. Proclamante Arsinoē, q. tantū nefas aut

quitus an-
 sas dicitur.
 Vide Ma-
 crob.

Nuptiæ
 Ptolemæi
 fratris cū
 sorore Ar-
 sinoē.

Exemplū
 crudelita-
 tis & par-
 ricidij in
 Ptol

* Intenta-
bantur.

Gall. Ita-
liam inua-
dunt.

Romam
incendunt
Gallorum
descriptio.

Gallici no-
minis ter-
r.

nubendo, aut post nuptias contraxisset, pro filiis
se saepe percussoribus obtulit. Frequenter corpore
suo puerorum corpora amplexata protegit, vul-
neraq; excipere quae liberos *intendebant, va-
luit. Ad postremum spoliata etiam funeribus so-
liorum, scissa veste, et crinibus sparsis cum duo-
bus servulis ex urbe protracta, Samothraciam
in exilium abiit, eò miserior, quod morti cum filiis
ei non licuit. Sed nec Ptolemaeus multa scelera fue-
runt. Quippe diis immortalibus tot periviria, et
tam cruenta parricidia vindicantibus, brevis post
à Gallis spoliatus regno, captusq; vitā ferro, ut
meruerat, amisit. Namq; Galli abundantius multi-
tudine, cum eos, non caperēt terra, quae, generat, 300
millia hominum ad sedes novas queren-
das, velut peregrinatum miserant. Ex his portio
in Italia consedit, quae et urbem Romam cap-
tam, incendit, et portio Illyricos finis, ducibus
aureis (nam augurandi studio Galli praeter ceteros
valēt) per strages Barbarorum penetravit, et
in Pannonia consedit: gens aspera, audax, bellico-
sa, quae prima post Herculem, cui ea res virtu-
tis admiratione et immortalitatis fidem dedit,
Alpium inuisa iuga, et frigore intractabilia
loca transcendit: ibi domitis Pannonis per multos
annos cum finitimis varia bella gesserunt. For-
tante deinde successu, diuisis agminibus, alij
Graciam alij Macedoniam omnia ferro perterritos,
petiuere: Tantusq; terror Gallici nominis erat,

ut etiam reges non læssiti, ultro pacem ingenti pecunia mercarentur. Solus rex Macedonia Ptolemaus, aduētiū Gallorum intrepidus audiuit: isque cum pauci & incōpositi quasi bella uō difficilium, quā scelerata patrarētur, parricidiorū furys agitatius occurrit. Dardanorū quoque legationem, viginti millia armatorū in auxilium offerensē, spreuit: addita insuper contumelia, actū de Macedonia dicens, si cum totam Orientem soli domuerint, nunc in vindictam criminum Dardanis egeant. Milites se habere filios eorū, qui sub Alexandro rege stipēdiatoto orbe terrarū victores fecerint. Qua ubi Dardano regē nuntiata sunt, inclytum illud Macedonia regnū breui immaturi iuuenis temeritate casurum dixit. Igitur Galli, duce Belgio, ad tentandos Macedonum animos legatos ad Ptolemaū mittunt, offerentes pacē si emere velit: sed Ptolemaus inter suos, belli metu pacem Gallos petere gloriatus est. nec minus ferociter se legatis, quā inter amicos iactauit: aliter se pacem daturum negando, nisi principes suos obsides dederint & arma tradiderunt: non enim fidē se nisi inermibus habiitum. Renuntiat a legatione, risere Galli, undique acclamantes breui sensurū, sibi an illi consulentes, pacem obtulerunt. Interiectis diebus prælium cōseritur: victi Macedones cadūt: Ptolemaus multis vulneribus sauciū capitur, caput eius amputatur, & lancea fixum

Ptolemæi temeritas.

Macedones à Gallis cæsi.
Ptolemaus interi-

Macedo-
num trepi-
datio.

Softhenis
virtus &
modera-
tio.

Brennus
Gallorum
dux.

fixam tota acie, ad terrorem hostium, circumfer-
tar. Paucos ex Macedonibus fuga servauit, ce-
teri aut capti, aut occisi. Hac cum nuntiata per-
amnem Macedonia essent, porta urbiu claudu-
tur, laetu omnia replentur, nunc orbitatem amif-
foru filioru dolebant, nunc excidia urbium re-
suebant, nunc Alexandri, Philippique regum
suoru nomina sicuti numina, in auxilium vocabant
sub illis se non solu uiuos, uerum etiam uictores or-
bis terraru extitisse: ut tueretur patriam suam,
quam gloria rerum gestarum caelo proximam red-
didissent: ut opem afflictis ferret, quos furor &
temeritas Ptolemai regis perdiderat, orabant.
Desperantibus omnibus, non uotis agendam So-
fthenes unus de Macedonu principibus ratus,
contracta inuentense, & Gallos exultantes victo-
ria compefcuit & Macedoniam ab hostili depo-
pulatione defendit. Ob qua uirtutis beneficia,
multis nobilibus regnum Macedonia affec-
tantibus, ignobilis ipse praponitur, & cum rex ab
exercitu appellatus esset, ipse non in regem, sed in
ducem nome iurare milites coegit. Interea Bren-
nus quo dux portio Gallorum in Graciam se effu-
derat, audita victoria suorum, qui Belgio dux,
Macedones uicerat, indignatus parua victoria
* optimam * optimam praeda & Orientis spolia onusta, tam
Vincuntur facile retictam esse, adunatis CL. millibus pedi-
Macedo- tum, & XV. millibus equitu, in Macedonia ir-
a Gal- rum, & XV. millibus equitu, in Macedonia ir-
rumpit. Cum agros villasque popularetur, occur-
rit ei

rit ei cum instructo exercitu Macedonum Sophenes: sed pauci à pluribus trepidi à valentibus facile vincuntur. Itaque cum victi se Macedones intra muros urbium condidissent, victor Brennus, nemine prohibente, totius Macedonia agros depredatur. Inde quasi spolia sorderet, animam ad decorum immortalium templa converterit, scurriliter iocatus, locupletes deos largiri hominibus oportere. Statim igitur Delphos iter vertit, prada religioni, aurum offensa decorum immortalium præferens: quos nullus opibus egere, ut qui eas largiri hominibus soleant affirmabat Templum autem Apollinis Delphis positum est in monte Parnasso, in rupe undique impendens, ibi civitatem frequentia hominum facit. Qui ad affirmationem maiestatis undique concurrentes, in eo saxo consedere, atque ita templum civitatemque non muri, sed precipitia, nec manufacta, sed naturalia præsidia defendunt, per quos ut incertum sit, utrum munimentum loci, an maiestas dei plus hic admirationis habeat. Media fari rupes in formam theatri recessit. Quâobrem & hominum clamor, & si quando accidit tubarum sonus, personatibus & resonantibus inter se ruptis, multiplex audiri, a multisque quàm editur, resonare solet. Quæ res maiorem maiestatis terrorem ignorantium rei, & admirationem stupentibus plerumque affert. In hoc rupis anfractu, media ferme montis altitudine, planities exigua est, atque in ea

Contem-
ptor deum
Brennus.
Impietatis
exemplum.

Descriptio
fius templi.
Delphici
Apollinis.

Originem
Delphici
oraculi ce-
fert Dio-
do. in Phi-
lip.

Delphicum
aut

profundum terra foramen, quòd in oracula pater. Ex quo frigidus spiritus, ut quadam, velut vento in sublime expulsi, mētes vatium in recordia vertit, impletosque deo, responsa consuetibus dare cogit. Multa igitur ibi & opulenta regū populorumq; visuntur munera, quaeque magnificencia sui reddentium vota gratam voluntatem, & deorum r. Sponsa manifestant. Igitur

Consulta-
tio de in-
vadendo.

Euridanus
Thessalo-
nus Gallo-
rū daces.

Brennus cum in cōspectu haberet templum, diu deliberauit, an confestim rem aggrediretur, an verò festis via militibus, noctis spatium ad res mēdas vires daret. Euridanus & Thessalonius duces, qui se ad praeda societate iunxerant, amputari moras iubēt, dum imparati hostes, & recens aduentus sui, terrori esset: interuēta nocte & animos hostibus forsitan & auxilia accessura, & vias, quae tunc pateant, obstructum iri. Sed Gallorum vulgus ex longa inopia, ubi primum vino ceterisque comestibus referta rura inuenit, non minus abundantia, quàm victoria laetum, per agros se sparserat, desertisq; signis ad occupanda omnia pro victoribus vagabantur. Quae reodilationem Delphi dedit. Prima namque opinione aduēsus Gallorum prohibiti agrestes Graecia oracula feruntur, menses, vinaq; vili offerre. Cuius rei salutare praeceptū nō primo intellectum est, quam vini, ceterarumque capiarum abundantia, velut mora Gallis obiecta, auxilia pauciorum conuenire. Prius itaque urbem

urbem suam Delphi, aucti viribus seniorum per-
 minuere, quam Galli vino, velut praeda incu-
 bentes, ad signa venocassur. *Habebat Brannus* Brenni &
lecta de omni exercitu peditum L. XV. millia, Delphorum
 Delphorum faciorumque, non nisi * quatuordecim copiz.
 millia milium erant, quorum contemptu Brannus ad * Alij, qua-
 acuendos suorum animos praeda uberta, e om- tuor mil-
 nibus ostendebat, statuasque cum quadrigis, qua-
 rum ingens copia procul visabatur, solido auro
 fusas esse: plusque in pondere, quam in specie
 habere praeda affirmabat. Huc assensionem
 vel animaduersionem incitati Galli, simul &
 hosterno more sensu, sine respectu periculorum
 in bellum ruunt. Contra Delphi, plus in deo, Pugna in-
 quam in viribus spectantes, cum contemptu ter Gallos
 hostium resistebant, saeuentisque Gallos e & Delphos
 summo montis vertice, partim saxo, partim
 armis obruebant. In hoc partium certamine
 repente universorum templorum antistites, sa-
 mul & ipsi vates, sparsa criminibus, cum in-
 signibus atque insulis, pauidi, recordesue, in
 primam pugnamque aciem procurrunt, aduen-
 tisse Danaum, et cumque se vidisse defilem-
 tam in templum parvulorum, aperta fastigia.
 Truncheonos apud supplicium implorant, iuven-
 tesque, et cumque in signis, polachritu-
 dinis, comitesque ei duas armatas virgines, ex
 propinquis duabus Diana, Minervaque, edibus.
 occurrere: nec oculis tantum hac se perspexis-
 se.

Vincuntur
G ladel-
phis duci-
bus Diis.

Brennus
mortem
sibi con-
cisit.

Clades
Gallorum
in Græcia.

se, sed audisse etiam stridorum arcus & stropi-
tum armatorum. Proinde ne cunctarentur diis
antesignatum hostem cadere, & victoria deorum
socios se adiungere summis obsecrationibus mo-
nebant. Quibus vocibus insens omnes certatim
in prælium profiliant, & astantia dei & ipsi sta-
tim sensere. Nam & terra motus portio vitæ
abrupta. Gallorum stravit exercitum, & con-
sertissimi cunei non sine vulneribus hostium dis-
sipati ruabant. Infecuta deinde tempestas est,
qua grandine & fulgure saucios ex vulneribus
adsumpsit. Dum ipse Brennus enim dolorē vul-
nerum ferre non posset, pugione vitam finivit.
Alter ex ducibus panis bellis auctoribus, cum
decem milibus sauciorum citato agmine à Græ-
cia excedit. Sed nec fortuna fugiens ibi cito-
dius fuit. Siquidem pauidi nulla sub rectis ac-
ta nox nullus sine labore & periculo dies: assidui
imbres & gelu, mixta concreta & fames, & les-
situde, & super hac MAXIMUM PERVICI-
LIE MALVM, miseras infelices bello reliquias
obserabant; Gentes quoque, nunciusque, per
quas iter habebant palantes, velut prædæ
lectabantur. Quo pacto evenit, ut nemo ex tan-
to exercitu, qui paulo ante fiduciam virorum et illi
deus contempnisset, velut ad memoriam tantæ
cladis superesset.

IVSTINI LI-

BER XXV.

INTER duos reges, Antigonus & Antiochus statuta pace, cum in Macedonia Antigonus reuerteretur, novus eisdem repente hostis exortus est. Quippe Galli, qui a Breno duce, cum in Graecia profisciscerentur, ad terminos gentis tuendos relicti fuerant, ne soli disides viderentur, peditum quindecim millia, equitum tria millia armaverat, fugatisque Gotarum, Triballorumque copijs, Macedonia imminentes, legatos ad regem miserunt, qui pacem ei venalem offerret, simul & regis castra specularentur. Quos Antigonus pro regali munificentia ingenti apparatu epularum ad caenam invitavit. Sed Galli expositum grade auro argenti que pedus admirantes, atque praeda ubertate sollicitati, infestiores, quam venerant, reverteruntur. Quibus & elephantes ad terrorem, velut iniustatas Barbari formae, rex offendi iussit, naves onustas copijs demonstrari: ignarum, quod quibus ostentatione virium metum se incutere existimabat, eorum animos ut ad optimam pradam sollicitabat. Itaque legati ad suos reversi, omnia in manus extolles, opes pariter & negligentiam regis ostendunt, referta auro & argento castra esse, & neque vallo fossaque munita: & quasi satis munimenti in divitiis haberent, ita-

Tentia Gal-
lorum in-
Macedo-
niam irru-
ptio,
duode-
cim.

Auri enim
avidissimas
gens Gallo-
rum. Livius.

Galli Ant-
goni castra
inuadunt.

eos omnia officia militaria intermisisse: prorsus
quasi ferri auxilio nō indigerent, quomā abun-
deret auro. Hac relatione audita gēis animi sa-
tis ad pradam incitabuntur. Accedebat tū exē-
plum Belgij, qui non magno antē tēpore Mace-
domum exercitū cum rege trucidauerat. Itaque
cōsentiētibz omnibz, nocte castra regis aggre-
diuntur, qui præsentiens tantam tempestatē, si-
gnū pridie dederat, ut omnibz rebus ablatis in
proximā syluam taciti se occultarent. Neq. ali-
ter seruata castra, quā quōdā deserta sunt. Siqui-
dem Galli ubi omnia vacantia, nec sine defen-
soribus modo, verū etiam sine custodiis vident,
non fugam hostium, sed dolum arbitantes, dis-
intrare portas timuerant. Ad postremum inte-
gris & intactis munimentis, scrutantes potius
quā diripientes, castra occupauerūt. Tunc abla-
tis, quæ inuenerant, ad litus conuertuntur. Ibi
dum naues incantius diripiunt, à remigibus, &
ab exercitus parte, quæ eo cum cōiugibus & li-
beris cōfugerant, nihil tale metuentes, trucidan-
tur: itaq; cades Gallorū fuit, ut Antigono pæ-
cē huius victoria opinio, nō à Gallis tantū, ve-
rū etiam à finitimorū feritate præsiterit. Quan-
quam Gallorū ea tempestate: tanta fecundita-
tu inuentus fuit, ut Asiam omnē velut exami-
ne aliquo implerēt. Deniq; neq. reges Orientis
sine mercenario Gallorū exercitu vlla bella ges-
serint, neq. pulsī regno ad alios, quam ad Gallos
confu-

Galli ex-
duntur.

confugerint. Tantiq; terror Gallici nomini: siue
 armorū innicta fellicitas erat, ut alter neq; ma-
 iestatem suā iusq; neq; amissam recuperare se pos-
 se sine Gallica virtute arbitrarētur. Itaq; in au-
 selum à Bythynia rege invocati: regnū cum eo
 parta victoria diuiserunt, eāq; regionē Gal-
 lo gratiam cognominauerunt. Dum hac in Asia
 geruntur, interim in Sicilia Pyrrhus à Pœnis
 manuali praelio victus, ab Antigono Macedonia
 rege supplementū militū per legatos peti: acen-
 sians ni mittat, redire se in regnū necesse habe-
 re: incrementa rerū, quæ de Romanis voluerit, de
 ipso quasiturū. Quod ubi negatū legati retule-
 runt, dissimulatis causis repetitam fingit profe-
 ctionem. Socios interim parare bellum iubet, &
 arcu Tarētina custodiā Heleno filio, & amico
 Miloni tradit. Reuersus in Epirū statim fines
 Macedoniae inuadit, cui Antigonus cū exercitu
 occurrit, victusq; praelio in fugam vertitur. At-
 que ita Pyrrhus Macedonia in deditionē ac-
 cepit, & velati damna amisse Sicilia, Italiaq;
 acquisito Macedonia regno pensasse, relictum
 Tarētii filiū & amicum accersit. Antigonus au-
 tem cū paucis equitibus, fuga comitibus, repen-
 te fortuna ornamenti destitutus, amissū regnū
 speculaturus euentus, Thessalonicam se recepit,
 ut inde cum cōductu Gallorum mercenaria ma-
 nu bellum repararet. Rursus à Ptolemæo Pyr-
 rhi filio funditus victus cum septem comitibus

Misti Galli
 & Græci,
 Gallogræci
 appellatur
 Liuius 8.
 quartæ De
 cadis. Dum
 Sicilia ex-
 cederet &
 in Italiam
 properaret
 Plu.

Exercitus
 Pyrrhi.
 VII I M pe-
 ditū & D.
 equitum.
 Plut.

Pyrri va-
rius succes-
sus.

Collatus
ob id est
ab Antigo-
no in do-
cto lusori:
qui cum &
multa, &
feliciter fa-
ciat, iis ta-
men. nes-
ciat uti.
Plutare.
Pyrri bel-
li aduersus
Lacedæmo-
nios.
Exemplum
muliebris
fortitudi-
nis & pie-
tatis erga
patriam.
Sexagesi-
mo..

fugiens, non recuperandi regni spem, sed salutis
latebras ac fuge solitudines capiat. Igitur Pyr-
rhus in tanto fastigio regni collocatus, iam nec
eo, ad quod uotis perueniendū fuerat, contentus
Græcia, Asiaq. regna meditatur, neque illi ma-
ior ex imperio, quam ex bello voluptas erat: nec
quisquam Pyrrhum, quā tulisset impetum, susti-
nere valuit. Sed ut ad dominenda regna inui-
ctus habebatur, ita deuscu acquisitusq. celeriter
carebat: tantū melius studebat acquirere impe-
ria, quā retinere. Itaq. cum copias Cherroneso
transposuisset, legationibus Atheniensiu, & Achi-
orum. M. I. seniorūq. excipitur. Sed & Græci:
omnes admiratione nominis eius, simul & rerū
aduersus Romanos, Patresq. gestarū gloria attoni-
ti, aduentum eius expectabant. Primum illi bel-
lum aduersus Spartanos fuit, ubi maiore mulie-
rum, quā virorum virtute excipitur. Tūc Pto-
lemaum filium & exercitus partem robustissi-
mam amisit. Quippe oppugnanti urbem, ad inte-
lam patria tanta multitudo feminarū concur-
rit, ut non fortius victus, quā verecundius
recederet. Porro Ptolemaū filium eius adeo stre-
nuū, & manu fortem fuisse tradunt, ut urbem
Corcyrā solus cum sexaginta ceperit. Idē pra-
lio nau. li triremem ex scapha cum septem infli-
xerit captāq. tenuerit. In oppugnatione quo-
que Spartanorū vsq. in mediam urbē cum equo
presurserit, ibiq. concursu multitudinis interfe-
ctus.

Etus sit, Cuius corpus ut relatum, *patrem di-
 scisset Pyrrhum ferunt, Aliquanto tardius eum
 quam timerit ipso, vol temeritas eius merneris, ce Actota-
 occisum esse. Repulsus à Spartanis Pyrrhus Ar-
 gos petit: ibi dum Antigonom in urbe clausum
 expugnare *cogitat, inter confertissimos vio-
 lentissimè dimicans, saxo de muru iactato oc-
 ciditur. Caput eius Antigono refertur: qui vi-
 ctoria mitius usus, filium eius Helenam cum E-
 pirotis sibi deditum, in regnum dimisit. eaq. in-
 sepulti patris ossa in patriam referenda tradi-
 dit. Satis constans inter omnes autores fama est,
 nullum nec eius, nec superioris ætatis regem cõ-
 parandum Pyrrho fuisse, varòque non inter re-
 ges tantum, verumetiam inter illu-
 strissimos, viros,
 aut victa sanctioris, aut iustitie probatioris vi-
 sam fuisse. Scientiam certè rei militaris in illo
 vir o tantam fuisse, ut cum Lysimacho, Deme-
 trio, Antigono, tantis regibus bella gesserit, in-
 victus semper extiterit. Illyriorum quoque, Si-
 culatorum, Romanorumque, & Carthagenensium
 bellis nunquam inferior, plerumque etiam vi-
 ctor extiterit: qui patriam, certè suam augu-
 stam, ignobilémque fama rerum gestarum, &
 claritate nominis sui toto orbe illustrem red-
 diderit.

*patria est
 dixisse. Du
 ce Actota-
 to Arci re-
 gis filio.

Pl. A fœmi
 na idu te-
 gulæ occi-
 sum Argis.
 Plus. scri-
 bit.

*conatur
 Dabat e-
 quidem
 Annibal
 primas in
 omni gene-
 re virtutis
 Pyrrho.
 Plu.

Pyrrhi
 laus.

I V S T I N I L I - B E R X X V I .

Varj Græ-
corum mo-
res.

POST mortem Pyrrhi non in Ma-
cedonia tantū, verū etiam in Asia,
Graciāq. magni bellorū motus fue-
re: Nā & Peloponēsu per proditi-
onē Antigono traditi, & variatē hominū par-
tum dolere partim gaudio, prout singula ciuita-
tes, aut auxiliū de Pyrrho sperauerant, aut me-
tus sustinuerant: ita aut cum Antigono societa-
tē iungebant, aut mutuis inter se odiis in bellum
ruebant. Inter hunc turbatarum provinciarum
motum, ~~Spigis~~ quoq. urbs ab Aristotimo prin-
cipe per tyrannidem occupatur: à quo cum multi
ex primorib⁹ occisi, plures in exilium acti essēt.
Aetolis per legatos postulanti-
bus, ut cōiuges li-
berōsq; exulum redderet, primo negavit: postea

Aristoti-
mi tyranni
crudelis fa-
cinus.
Helemati
amot erga
patriam, &
prudens in
opprimen-
do tyrannus.

quasi pœniteret, proficiscendi ad suos omnibus
matrimonii potestate dedit, diēmq; profectio-
nis statuit. Illa quasi in perpetuū cum viris exulta-
tura pretiosissima quaque auferētes, cū ad por-
tam, quasi uno agmine profectura, cōuenissent,
omnibus rebus expoliata, in carcere recludun-
tur, occisis prius in gremiis matrum paruulus li-
beris, virginib⁹q; ad stuprum direptis. Hanc tū
senam dominationem stupēibus omnibus prin-
cipib⁹ egrū Helematus, senex, & liberis orbus, ut

qui nec etatis, nec pignorum respectū timeret, conuocatos domi fidissimos amicorum in vindictam patriæ horiatur. Cūclantibus privato periculo publicum finire, & deliberandi spatium postulantibus, accersitis seruis iubet obserari fores, tyrannūq. nuntiari mitteret, qui coniuratos apud se comprehenderet, obiectans singulū, se quia liberanda patriæ autor esse possit, deserta ultorem futurum. Tunc illi ancipiti periculo circumuenti, honestiorem viam eligentes, coniurant in tyranni necem: atque ita Aristotimus quinto, postea quā tyrannidem occupauerat, mense opprimitur. Interea Antigonus cum multiplici bello & Ptolemæi regi: & Spartanorū premeretur, nouisq. illi hostis Gallogræcia exercitus affluisset, in speciem castrorum parua manu aduersus ceteros relicta, aduersus Gallos totis virib. proficiscitur. Quibus cognitis, Gallis & ipsi se prælio pararent, in auspicia pugna hostias cadunt: quarum extis, cum magna cades, interitusque omnium predicaretur, nō in timorem, sed in furorem versi, sperantesque deorum minas expiari cade suorum posse, coniuges & liberos suos trucidant, auspicia belli à patriicidio incipientes. Tanta rabies feros animos inuaserat, ut non parcerent etati, cui etiam hostes pepercissent, bellūque interneciū & natalitium cum liberis, liberorūque matribus gererent, pro quibus bella suscipi solent. Itaque

Aristotimus occiditur.

Gallorum crudelitatem in coniuges & liberos. Epiphonema.

quasi seclare vitam, victoriâque redemissent,
sicut orant cruenti ex recenti suorum cado, in
prelium non meliore euentu, quam omine pro-

Gallogræ-
corû cædes

fiiscuntur. Siquidem pugnautes, prius parrici-
diorum furia, quam hostes circumuencere, obuor
santibusque ante oculos manibus interempto-
rum omnes occisione cæsi. Tanta strages fuit, ut
dij pariter cum hominibus consensisse in eacci-
dium parricidarû videretur. Post huius pugna

Ptolemæus
Euergetes
Aegypti
rex.

euentum, Ptolemæus & Spartani, victorem
hostium exercitum declinantes, in tutiora se re-
cipiunt. Antigonus quoque ubi eorum disces-
sum videt, recenti adhuc ex priori victoriâ mi-
litum ardore, bellum Atheniensibus infort. In
quo cum occupatus esset, interim Alexander
rex Epiri ulcisci mortem patris Pyrrhi cupiēs,
fines Macedonia depopulatur. Adversus quem

Fortunæ
volubilitas

cum reuersus à Græcia Antigonus esset, transi-
tione militum destitutus, regnum Macedonia
cum exercitu amittit. Plinius filius Demetrius
puer admodû, absente patre, reparato exercitu
non solum amissam Macedoniam recepit, ve-
rumetiam Epiri regno Alexandrum spoliât.
Tanta vel nobilitas militum, vel fortuna va-
rietas erat, ut vicissim reges nunc tæules, nunc

Epiphone-
ma.

Agas cyre
narum rex

reges viderentur. Igitur Alexander cum exul
ad Arcadas confugisset, non minore Epirota-
rum desiderio, quam sociorum auxilio, in re-
gnum restituitur. Per idem tempus rex Cyrena

rum* Agys decedit: qui ante infirmitatem, Be* Agas-
 renicem unicam filiam, ad finienda cum Pto-
 lemaeo fratre certamina, filio eius desponderat.
 Sed post mortem Antigoni regis mater virginis
 Arsinoe, ut inuita se contractum matrimonium
 solueret misit qui ad nuptias virginis, regni r-
 que Cyrenarum Demetrium fratrem regis
 Antigoni à Macedonia accerferent: qui &
 ipse ex filia Ptolemai procreatus erat. Sed nec
 Demetrius moram fecit. Itaque cum secundan-
 te vëto celeriter Cyrenas aduolasset, fiducia pul-
 chritudinis, qua nimis placere socru, cœperat,
 statim à principio superbus, regia familie, mi-
 litibusque impotens erat, studiumque placendi,
 à virgine in matrem contulerat. Quae res spe-
 ctata, primò virginis, deinde popularibus, mi-
 litibusque inuisa fuit. Itaque versis omnium
 animus in Ptolemai filium, insidie Demetrio
 comparantur: *qui cum in lectum socrus con-
 cessisset percussores immittuntur. Sed Arsinoe
 audita voce filiae, ad fores stantis & preci-
 pientis, ut matri parcerent, adulterum pauli-
 pper corpore suo protexit. Quo interfecto, Bere-
 nice. & stuprum matris, salua pietate, ulta
 est, & in matrimonio sortien-
 do iudicium patris se-
 quuta.

Demetri
 propter a-
 dulteriũ
 necatur.
 *cui

IVSTINI LI- BER XXVII.

Antiochus
theos.

Seleuci
Gallinici,
regis Syriæ
parricidiū.

MORTVO Syria rege Antiocho, cum in locum eius filius Seleucus successisset, hortāte matre Laodice, quæ inhibere debuerat, auspicio regni à parricidio cepit. Quippe Beronicam nouercam suam, sororē Ptolemæi regis Aegypti cū parvulo fratre ex ea suscepto, interficit. Quæ facinore perpetrato, infamiae maculam subiit, & Ptolemæi bello se implicuit. Porro Beronice cū ad se interficiendum missos didicisset, paternæ Daphnæ se claudit. Vbi cū obsideri eam, cum parvulo filio, nuntiatum civitatibus Asia esset, recordatione paternæ maioriūq. dignitatis eius, & casum tam indignæ fortunæ miserantes, auxilia ei omnes misere. Frater quoque Ptolemæus periculo sororis excitus, relicto regno, cū omnibus viribus aduolat. Sed Beronice ante aduentum auxiliorum, cū vi expugnari non posset, dolo circumuēta, trucidatur. Indigna res omnibus visa. Itaque cū vniuersæ ciuitates, quæ defecerant, ingenio classem comparassent, repente exemplo crudelitatis exterritæ, simul et in ultionem eius, quam defensori erant, Ptolemæo se tradunt: qui nisi in Aegyptum domestica seditione renouatus esset, totum regnum

Beronice
occiditur.

Epiphone-
ma.Seleni
naufra-
gium.*transie-
rantDamno et
tior, factus
Seleucus à
Ptolempo
vincitur.Antiochus
Hierax

Seleni occupasset. Tantum illi vel odium patri-
cidiale scelus, vel huic favorem indigne inte-
rita mors sororis astulerat. Post discessum
Ptolemai, Seleucus cum adversus civitates, qua
defecerant, ingentem classem comparasset, re-
pentè, veluti diis ipsis patricidium vindicanti-
bus, orta tempestate classem naufragio amittit:
nec quicquam illi ex tanto apparatu, præter nu-
dum corpus, et spiritum, et paucos naufragi
comites residuos fortuna fecit. Misera quidem
res sed optanda Seleuco fuit. Siquidem civita-
tes, qua odio eius ad Ptolemaum defecerant, ve-
lut diis arbitrariis satisfactum sibi esset, repentina
amicorum mutatione in naufragi misericor-
diam versa, imperio se eius restituit. Latius igitur
malis suis, et damnis diutius redditus, velut
per viribus, bellum Ptolemaeo infert: sed quasi
ad ludibrium tantum fortune natus esset, nec pro-
pter aliud opes regni recepisset, quam ut amitte-
ret, victus praelio, non multo quam post naufra-
giu comitator, trepidus in Antiochiam cõsu-
git. Inde ad Antiochum fratrem literas fecit, qui-
bus auxilium eius implorat, oblata ei. Asia inter
fines Tauri motu, in præmiu late opus. Antio-
chus autem cum esset annos XIII. natus, supra
statu regni avidus, occasionem non tam pio ani-
mo, quam offerebatur, arripuit. Sed latronis mo-
re, statum fratri eripere cupiens, puer sceleratam
virilemque sumis audaciam. Unde Hierax est
cognomini

cognominatus, quia non hominis, sed accipitris ritu, in alienis eripendis vitam sectaretur. Interea Ptolemæus cum audisset regem Antiochum in auxilium Seleuco venire, ne cum duobus uno tempore dimicaret, in annos X. cum

Bellum
impium

Seleuco pacem facit. Sed pax ab hoste data, interpellatur à fratre: qui conducto Gallorum mercenario exercitu, pro auxilio bellum, pro fratre hostem se imploratus exhibuit. In eo

Eumenes
Asiam in-
uadit

prælio virtute Gallorum victo quædam Antiochus fuit: sed Galli arbitantes Seleucum in prælio cecidisse, in ipsum Antiochum arma ver-
tunt, liberius depopulaturi Asiam, si omnem stirpem regiam extinxissent. Quod obsensit Antiochus, velut à prædonibus, auro se redimit, societatemque cum mercenariis suis iungit. Interea rex Bithynia Eumenes, sparsis cõsumptisque fratribus, bello intestina discordia, quasi vagantem Asia possessionem inuasurus, victorem Antiochum, Gallosque aggreditur: nec difficile saucios adhuc ex superiore congressione integer ipse viribus superat. Ea namque tempestate omnia in exitium Asia gerebantur: ut quisque fortior fuisset, Asiam, velut prædam occupabat. Seleucus et Antiochum fratres

*(semper
mercena-
riamans.)

bellum propter Asiam gerebant. Ptolemæus rex Aegypti, sub specie sororia ulsionis, Asia inhiabat. Hinc Bithynius Eumenes, inde Galli

*(humilior semper mercenaria manus) Asiam depopu-

depopulabantur, cum interea, nemo defensor
 Asia inter tot pradones inueniebatur. Victo
 Antiocho, cum Eunones maior maiorem par-
 tem Asia occupasset, ne tunc quidem fratres,
 perditio imperio, propter quod bellum gerebant,
 concordare potuerunt: sed omisso externo hoste, Antiochus
 in mutuum exitium bellum reparant. In eo iterum vin-
 citur.
 Antiochus denuò victus, multorum dierum
 fuga fatigatus, tandem ad socerum suum Arta-
 menem, regem Cappadociae, prouehitur: A quo
 cum primum benigne susceptus esset, interiectis
 diebus cognito quod sibi infidia pararentur, sa-
 latim fuga quaesivit. Igitur cum profugo nasquam
 locus tutus esset, ad Ptolemaum hostem, cuius fi-
 dem tutiorem quam fratris existimabat, decur-
 rit: memor, vel qua facturus fratri esset, vel qua
 morisset, à fratre. Sed Ptolemaus nō tam ami-
 cus ei deditus, quam hostis factus, seruati eum
 ar Elifina custodia inbet. Hinc quoque Antio-
 chus opera cuiusdam meretricis adiutus, quam
 familiaris agnouerat, deceptis custodib⁹ elabi-
 tur, fugiensq. à latronibus interficitur. Seleucus
 quoque isdem firmè diebus, amisso regno, equo
 precipitatus finitur: sic fratres & quasi ger-
 manus casibus, exules ambo, post
 regna, scelerum suorum.
 pœnas lue-
 runt.

Fratrem
 metuens ad
 hostem
 confugit.

Antiochi
 & Seleuci
 fratrum
 mors.

I V S T I N I L I - B E R X X V I I I .

LYMPIAS Pyrrhi Epirota re-
gu filia, amisso marito, eodēq. ger-
mano fratre Alexandro, cū intellā
filsorū & eo susceptorū Pyrrhi &
Ptol. mai, regnūq. ad ministratiōē ipsa recepif-

set, ab Aetolis partē Acarnania, quā in por-
tionē belli * mater populorum acceperat, eripere
volentibus, ad regem Macedonia Demetrium
decurrit: eiq; habēti uxorē, Antiochi regis Syria
sororē, filiam suam * Phytia in matrimonium
tradidit: ut auxilium, quod misericordia nō po-
terat, iure cognationis obtineret. Finit igitur
nuptiae, quibus & noui matrimonij gratia ac-
quiriatur, & veteris offēsa cōtrahitur. Nā prior
uxor, velut matrimonio pulsa, spōte sua ad fra-
trem Antiochum discedit, eūq; in mariti bel-
lum impedit. Acarnanes quoq; diffisi Epirotis
aduersus Aetolos auxilium Romanorū imple-
rantes, obtinuerunt à Romano senatu, ut legati
mitterentur, qui denuntiarent Aetolis praesidia
ab urbibus Acarnania deducere, paterēturq;
esse liberos, qui soli quondā aduersus Troianos,
autores originis, suae auxilia Graecis non mise-
runt. Sed Aetoli legationem Romanorum su-
prbē audierunt; Pānos illis & Gallos à qui-
bus tot bellis vexati, toties occasione sint cāsi ex-

* pater
Caula bel-
li inter De-
metrium
Macedo-
niz, & An-
tiochum
Syrię reges
* Pythiam.

Sūperba
Aetolorū
responsio.

probrantes, di. cēs q. Prius illu portas aduersus
 Carthagenenses aperiendas, quas clausert me-
 tus Panici belli, quā in Graciam arma trans-
 ferenda. Meminisse deinde imbēs, quibz minō-
 tur: aduersus Gallos urbem suam eos tueri non
 potuisse, captāque non ferro defendisse, sed auro
 redemisse. Quam gentem se aliquanto maiori
 manu Graciam ingr. ssam, non solum nullis ex-
 ternis viribus, sed ne domesticis quidē telis ad-
 iutas, uniuersam delesse, sedēmq. sepulchris eorū
 praeuisse, quam illi viribus, imperiōq. suo pro-
 posuerant. Cōtrā Italiam trepidis eae recēti vr-
 bis sua incendio Romanis, uniuersam fermē à
 Gallis occupatā. Prius igitur illi Gallos Italia
 pellēdos, quā minētur Aetolis: priusque sua de-
 fendenda, quā aliena d. fendi appetēda. Quos
 autem homines Romanos esse? nempe pastores,
 qui latrocinio iustus dominus ademptum solum
 seneant: qui uxores cum propter originis deho-
 nestamenta nec inuenirent, v. publica rapue-
 rint: qui denique urbem suam patricidio condi-
 derint murorūq; fundamenta fraterno sangui-
 ne asperserint: Aetolos autem principes Graeciae
 semper fuisse, & sicut dignitate, ita & virtute
 ceteris praestuisse solos denique esse, qui Mae-
 donas imperio terrarū florentes semper contem-
 pserunt: qui Philippum regem nō timuerint, qui
 Alexandri Magni post Persas, Indosque deni-
 cōs, cum omnes nomē eius horrerēt, edicta spre-
 uerint.

Sabinas in-
 telligit Li-
 ui. ab urb.
 cōd. Frater
 no primi
 maduerūt
 sanguine
 muri. Lu-
 canus.

uerint. Monere igitur se Romanos, cōtenti sine fortuna praesenti, nec prouocēt arma, quibus & Gallos casos, & macedonas cōtemptos videāt.

Sic dimissa legatione Romanorū, ne fortius lo-

quuti, quā fecisse viderētur, fines Epīri regni

Acarmania depopulantur. Nam Olympias filius

regna tradiderat, & in locū Pyrrhi fratris de-

functi, Ptolemaus successerat: qui cum hostibus

instructo exercitu obuius processisset, infirmitate

corruptus, in itinere decessit. Olympias quoq-

non magna post tempore, gemino fumerum vul-

nere afflicta, * agrum spiritum trahens, nō diu

sibi superuixit. Cum ex gente regia sola Ne-

reu virgo cū Laodamia sorore superesset. Ne-

reu nubit Geloni Siciliae regis filio. Laodamia

autē cum in aram Dianae confugisset, concursu

populi interficitur. Quod facinus dī immortales

assiduū cladibus gemitu, & propē interitū totius

populi vindicauerunt. Nam sterilitatē, famēm

que passi, & intestina discordia vexati, exter-

ni ad postremam bellis penē cōsumpti sunt: Mi-

lōq. Laodamia percussor in furorē versus, nunc

ferro, pūc faxe, in summa dēibus laceratis vi-

sceribus, XII. die interit. Hu in Epiro gestis in-

terī in Macedonia Demetrius rex, relicto filio

Philippo, paruo admodum, decessit. Cui An-

tigonus tutor datus, accepta in matrimonium ma-

tre, pupilli regē se constituere laborat. Intriecto

deinde tempore, cū seditione minaci Macedonū

clausus

Pythi v-
xor cum
duobus
filiis Pyr-
rho & Pro-
semze mo-
ritur.

* agrē Ne-
reis & Lao-
domia Pyr-
rhi filia.

Milonis
Laodomie
percussoris
furor.

Antigonas
Philippi,
admodum
paruuli,
tutor.

clausus in regia teneretur, in publicum sine sa-
 tellitibus procedis, proiecisti. in vulgum diade-
 mate ac purpura, dare hac eos alteri iubet, qui
 aut imperare illis sciat, aut cui parere ipsi sciant:
 se adhuc invidiosum illud regnum, non volupta-
 tibus, sed laboribus ac periculis sentire: omemo-
 rat deinde beneficia sua: ut V. s. c. tionē sociorū
 vindicaverit, ut Dardanos Thessalosq. exul-
 tantes morte Demetrii regis cōpescuerit, ut de-
 nique dignitatem Macedonum non solum de-
 fenderit, verū etiam auxerit. Quorum si illos per-
 autat, deponere imperiū, & reddere illis mu-
 nus suū, ipsi regē querāt, cui imperent. Cū po-
 pulus pudore motus, recipere eū regnū iuberet,
 tādin remansit, donec seditionis auctores suppli-
 cio tradērētur: post hac bellū Spartanis infert,
 qui soli Philippo Alexandrūq. bellis, & impe-
 rium Macedonum, & omnibus metūda arma
 contempserunt. Inter duas nobilissimas gentes
 bellū summis utriusque viribus fuit. Cū hi pro
 vetere Macedonā gloria, illi nō solum pro illi-
 bata libertate, sed etiā pro salute certaret. Vi-
 ctis Lacedaemoni, nō ipsi tantū: sed etiā cūinges, Spartano-
 liberatq. magno animo fortunam tubere. Nemo
 quippe in acie saluti pepercit, nulla amissum
 coniugem flevit: sicuti moreā senes laudabant,
 patribus in acie cecidit filij gratulabantur: suam
 vicem omnes debebat, quod non ipsi pro patria
 libertate * decidissent. Parētes omnes domibus sent.

Regium
 diadema
 propter
 seditionē
 abiicit.

Spartanis
 bellum
 infert.

rum in ad-
 ue. sis con-
 stantia.

cecidit-
 libertate

videtur
legendum,
luxor, aut
luxatos.

Imperato-
ris egregij
exemplum
Cleome-
nes. Plut.
in vitis.

Moderata
Antigoni
victoria.

* perire-
tur.

Eiusdem
mors.

socios excipiebant, vulneratos curabāt; * lapsos
resciebant. Inter hac nullus in urbe strepitus;
nulla trepidatio: magis omnes publicam, quam
privatam fortunam lugebant. Inter hac Cleo-
menes rex post multas hostium cades, toto cor-
pore, suo pariter & hostium cruore madens su-
peruenit: ingressusq; urbem, non humi consedit,
non cibum aut potum poposuit, non deniq. ar-
morum onus deposuit: sed acilius parietem, cum
quatuor millia sola ex pugna superfuisset con-
spexisset, hortatur, ut se ad meliora reipublica
tempora reservarent. Tum cum coniuge & li-
beris Ægyptum ad Ptolemaum proficiscitur:
à quo honorifice susceptus, diu in summa di-
gnitate regni vivit. Postremò post Ptolemæi mor-
tem, à filio eius cum omni familia interficitur.
Antigonus autem casus occisione Spartanum for-
tunam tanta urbis miseratus, à direptione viri-
lites prohibuit, veniamque his, qui superfuissent,
dedit: prefatus bellum se cum Cleomene, non
cum Spartanis habuisse: cuius fuga omnis ira
eius finita sit, nec minori sibi gloria fore. si ab
eo servata Lacedæmonia sit, quam si capta * pro-
deretur. Parcere igitur se solo urbi ac telis,
quoniam homines quibus parceret, non super-
fuissent. Nec multo post ipse deredit, regnum-
que Philippo annos XIII. nato tradidit.

IVSTINI LI- BER XXIX.

ISDEM ferme temporibus propè
 uniuersis orbis imperta, nona regū
 successione mutata sunt. Nam in
 Macedonia Philippus mortuo. An-
 tigone tutor eodemque uirrico, quatuordecim an-
 norū regnum suscepit & in Asia interfecto Se-
 leuco, impubes adhuc rex Antiochus constitutus
 est. Cappadocia regnum quoque Ariarthis, pue-
 ro admodum pater ipse tradiderat: Aegyptium
 patre ac matre interfectis, occupauerat. Ptole-
 mæus, cui ex facinoris crimine, cognomē suū Phi-
 lopater, ex contrario fuit: Sed Spartani in locū
 Cleomenis successerunt Lycurgum. Et ne qua tē-
 poribus mutatio deesset, apud Carthaginē eta-
 te adhuc immatura, dux Annibal constituitur,
 nō penuria seniorum, sed odio Romanorum, quo
 imbutum eum à pueritia sciebāt: Fatale non tō-
 Romanis, quā ipsi Africa malū. Hinc regibus
 pueris licet nulli senioris ætatis rectores erāt, ta-
 men in suorum quibusque maiorum uestigia intē-
 sis magna indoles uirtutis emicuit. Solum Pto-
 lemæus seclerus sicut in occupando regno, ita &
 segnior in administrando fuit. Philippum Darda-
 ni, ceterisque finitimi populi, quibus uelut im-
 mortale odium cum Macedonum regibus erat,
 contempnū ætatiq; uicē laceſcebant. Contrā ille

Philopater
 per ironiā
 dictus.

Annibal
 Carthagi-
 nensium dux

Demetrii
ad Philip-
pum ora-
tio.
*populi.

Levinus
consul de
his omni-
bus trium-
phauit.
Florus.

Philippus
Ro. bellū
infert.
Duce Fla-
minio.
Rationes
pacis à Phi-
lippo cum
Aetolis fa-
cta.

summotis hostibus, non contentus sua defendisse,
etiam Aetolis bellū inferre gestiebat. Quae agi-
tantem illū Demetrius rex Illyriorum, nuper à
*Paulo Rom. Consule victus supplicibus preci-
bus aggreditur, iniuriā Romanorum querens,
qui non contenti Italia terminis, imperium spe
improba totius orbis amplexi, bellū cum omni-
bus regibus ferant, sic illos Siciliae, sic Sardiniae
Hispaniaeque, sic deinde totius Africae imperium
affectantes, bellum cum Pœnibus & Annibale su-
scipisse: sibi quoque non aliam ob causam, quā
quod Italiae finitimus videbatur, bellum illatum
quasi nefas esset, aliquem regem iuxta imperij
eorum terminos esse, sed & ipsi cauendum esse
exemplum, cuius quanto propius debiliusque sit
regnum, tantò sit Romanos acriores hostes ha-
biturus. Super hoc dedere se illi regno, quod Ro-
mani occupauerint, profiteretur, gratius habitu-
rus, si in possessionem imperij sui socium potius,
quā hostem videret. Finis, nodi ratione im-
pulsit Philippum, ut omnis Aetolis bellum Ro-
mani inferret, minus negotij existimantē quod
iā victos ab Annibale apud Trasimēti la-
audierat. Itaq. ne multis bellis eodē tēpore gra-
uaretur, pacem cum Aetolis fecit, nō quasi alio
bellū translaturus, sed ut Gracia quieti cōsul-
turus, quā nunquam in maiori periculo fuisse
affirmabat. Siquidē cōsurgentibus ab Occidēte
nouis Pœnorū & Romanorum imperiis, quibus

unde hanc Gracia & Asia se inter
 se bello discrimen imperij faciunt, ceterum statim Textum
 victoribus transitū in Orientem fore. & idere se id fulmen
 itaq. ante obfurgentem in Italia nubē illam, tunc Anibalis
 & cruenti bellis videte romanis ac fulminantem fuit.
 ab Occasu procellam, quam in quasq. terra-
 rum partes victoria tempestas debulerit, magno
 cruenti imbre omnia fœdaturā. Frequēter Gra-
 ciam impetens manus passim, nunc Persarū, nunc
 Gallorū, nunc Macedonū bellis, sed omnia illa
 ludib. fuisse existimandos, si ea qua nūc in Italia
 cernitis manus, extra terrā illam se effuderis.
 Cernere se quā cruenta & sanguinaria inter
 se bella utriq. populi & viribus copiarum, &
 ducū artibus gerant: quæ rabies solo finiri partis
 alterius interitu, sine ruina finitimorū nō possit.
 Feros igitur animos victorū minus quidē Ma-
 cedonia, quā Gracia timēdos, quia & remo-
 tior, & in vindictā sui robustior sit: scire tamen
 se eos quicquid viribus cōcurrant, nō contentos.
 hoc sine victoria fore; metuēdūq. sibi quoque
 certamē corū, qui superiores extiterint. Hoc pra-
 dextra finito cō. Aetoliarū bello, nihil aliud quā
 Pænorū Romanorūq. bella respiciēs, singu-
 lorū vires perpendebas. Sed nec Romanis, quibus
 Pæni & Annibal in cervicibus erant, soluti
 metu Macedoniorū videbātur: nā terrebat eos &
 verus Macedoniarū virtus, & denique Orientis
 gloria, & Philippos studio Alexandri am-

Apud Tre-
biā Conf.
Semp-
nio Aeno-
phanem
legationis
huius prin-
cipem fuis-
se scribit
Li. Dec. 3.
lib. 3.
*perdu-
ctus, M. Va-
lerius Leui-
nus cū na-
uibus 52.
apud Tach-
tum expe-
ctauit ad-
uentum
Philippi.

Rege Per-
gamorum
Flor.

lationis incensus; quod promptum ad bella, inuol-
strumq; cognouerāt. Igitur Philippus cum ite-
rato praelio victos à Perthis Romanos didicisset,
apertè hostē se his professus, naves quib⁹ in Ita-
liā exercitū traiceret fabricare cepit: Legatum
deinde ab Annibale inuigenda societatis gra-
tia cū epistolis missis: qui comprehensus & ad
senatū* productus, incolumis dimissus est. nō in
honore regis, sed ut dubium ad hoc, inuoluitatus
hostis redderetur. Postea uero cū Romanis nū-
tium esset, in Italiam Philippū copias trase-
cturum, Leninū prætorē cū instructis navibus
ad prohibendam transitum mittunt. Qui cū in
Graciam venisset, promissis multis impulsus Ae-
tolos bellum aduersus Philippū suscipere. Phi-
lippus quoque Aetolos in Romanorū bella soli-
citat. Interea & Dardani Macedonia fines
vastare ceperūt: abductisq; xxx millibus capti-
uorum; Philippum à Romano bello ad tuendū
regnū reuocauerūt. Dū hac agitur, Lenin⁹ præ-
tor, inita cū Attalo rege societate, Graciam
populatū. Quibus Cladibus percussa ciuitates,
auxilium potentes, Philippū legationibus fati-
gāt, nec nō & Illyriorū reges laterē eius heren-
tes, assiduis precibus promissa exigebant. Super
hac vastati Macedones, ultionem flagitabant.
Quibus tot tantisq; obsessis rebus, cui rei primū
occurreret, ambigebat: omnib⁹ tamē propediē an-
nūcia se missurū pollicetur, nō quia facere posset,
qua

que promittebat: sed ut spe impletos, in societatis iure retineret. Prima tamen illi expeditio adversus Dardanos fuit: qui absentiam eius aucupantes, maiore bellimole Macedonia imminuebant. Cū Romano quoque pacem facit, contentus interim bellum Macedonicū diffulisse: Philopomeni Achaorum duci, quem ad Romanos sociorum animos sollicitare didicerat, insidias praetendit. Quibus ille cognitis, vitasque discedere ab ea Achaos auctoritate sua coegit.

P. Semprio in provincia pro consule.
Liu. l. 39. de 3.

IVSTINI LIBER XXX.

PHILIPPO in Macedonia magnis rebus intento, Ptolemaei in Aegypto diversi mores erant. Nam regno pericidia obsecro, et ad necem utriusque parentis, eade etiam fratris adiuncta, velut rebus feliciter gestis luxuria sese tradiderat, regisque mores omnis sequuta regio erat. Itaque nō amici tantū praefectiq; verū etiam omniū exercitus depositis militia studiis, otio ac desidia corrupti marcebāt. Quibus rebus cognitis Antiochus rex Syria, veteri inter se regnorum odio stimulante, repetitio bello multas urbes eius oppressit, ipsaq; Aegyptū aggreditur. Trepidat igitur Ptolemaeus, et per legationes quousq; vires parat, rogat morari Antiochū. Magno deinde in Graecia exercitu cōdu-

Quales in Rep. principes sunt, tales reliqui solent esse ciues. Plato.

Apud Tre-
bia Cons.
Semprom-
nio Aeno-
phanem
legationis
hujus prin-
cipem fuis-
se scribit
Li. Dec. 3.
lib. 3.
*perdu-
sus, M. Va-
lerius Leui-
nus cū na-
uibus 52. a-
pud Taten-
tum expe-
ctauit ad-
uentum
Philippi.

Rege Per-
gamorum
Flor.

lationis incensus, quod promptum ad bella, indub-
itumque cognouerūt. Igitur Philippus cum ite-
rato praelio victos à Patris Romanos didicisset,
apertè hostē sibi professus, naves quib⁹ in Ita-
liā exercitū traiceret fabricare cepit. Legatum
deinde ab Annibale inuigenda societatis gra-
tia cū epistolis mittit: qui comprehensus & ad
senatū* productus, incolūnis dimissus est. nō in
honore regis, sed in dubio adhuc, intolentat⁹
hostis redderetur. Postea uero cū Romanis nū-
tium esset, in Italiam Philippū copias traxe-
turum, Leonius prætorē cū instructis navibus
ad prohibendam transitum mittunt. Qui cū in
Graciam uenisset, promissis multis impulsus Ae-
tolos bellum aduersus Philippū suscipere. Phi-
lippus quoque Aetolos in Romanorū bella soli-
citat. Interea & Dardani Macedonia fines
vastare ceperūt: abductisq; xxx. millibus capti-
uorum, Philippum à Romano bello ad tuendū
regnū reuocauerūt. Dū hac agitur, Leonius præ-
tor, in Italia cū Attalo rege societate, Graciam
populat⁹. Quibus Cladibus percussa ciuitates,
auxilium potentes, Philippū legationibus fati-
gāt, nec nō & Illyriorū reges latioribus beneuolent-
es, assiduis precibus promissa exigebant. Super
hac vastati Macedones, uisionem flagitabant.
Quibus tot tantisq; obsessas rebus, cui rei primò
occurreret, ambigebat: omnib⁹ tamē propediē au-
silia se missurū pollicetur, nō quia facere posset,
qua

que promittebat: sed ut spe impletos, in societa-
tis iure retineret. Prima tamen illi expeditio ad-
versus Dardanos fuit: qui absentiam eius aucu-
pantes, maiore bellimole Macedonia immine-
bant. Cū Romano quoque pacem facit, contentus
interim bellum Macedonicū distulisse: Philopō-
meni Achaorum duci, quem ad Romanos socio-
rum animos sollicitare didicerat, infidias prae-
tendit. Quibus ille cognitis, viamque, discedere
ab eo Achaos auctoritate sua coegit.

P. Semprio in pro-
vincia pro-
console.
Liv. li. 3. 9.
dec. 3.

IVSTINI LI- BER XXX.

PHILIPPO in Macedonia magnis
rebus intento, Ptolemæi in Aegypto
diversi mores erant. Nam r. gno par-
ricidia obento, et ad necem utriusque paren-
tade etiam fratris adunata, veluti rebus felici-
ter gestis luxuria sese tradiderat, r. gis que mores
omnis sequuta regio erat. Itaque nō amici tantū
præfectiq; verū etiam nō omni exercitus depositis
militia studiis, otio ac desidie corrupti marcebat.
Quibus rebus cognitis Antiochus rex Syriæ,
ceteri inter se regnorum odio stimulante repentinò
bello multas urbes eius oppressit, ipsāq; Aegy-
ptū aggreditur. Trepidat igitur Ptolemæus, et per
legatios quousq; vires parat, rogat morari An-
tiochū. Magnò deinde in Græcia exercitū cōdu-

Quales in
Rep. prin-
cipes sunt,
tales reli-
qui solent
esse ciues.
Plato,

Corrupti
& intem-
perantis
principis
exemplū
Ptolemæ-
us.

elo, secundū prædictū facit: stolitassq; regno Antio-
chæ, si fortunā virtute iunisset. Cōtēms recupe-
rante urbē, quas amiserat, factāq; pace, an-
dē maternā quiete arripuit, reuolūtūsq; in luxu-
riā, occisā Eurydice uxore eadēmq; sorore suā,
Agathoclea meretricis illecebris capitur. Atq;
ita omnis magnitudine nominis, ac maiestatis
oblatus noctes in stupris, dies in cōiuiis cōsumit.

Luxuria
Ptolemæi.

auduntur INSTRUMENTA LUXURIE:
TYMPANA ET TRIPUDIA: nec iam

spectator rex, sed magister nequitie, nervorum
oblectamenta modulatur. Hac primò laben-
tis regie tacita pestis, & occulta mala fuere.
Deinde crescente licētia, iā nec parietib; regia
domus contineri meretricis audacia potest: quā
proterui rē, societas cū Agathocle fratre, am-
bitiosa pulchritudinis scortis, quotidiana regis
supra faciebāt. Accedebat et mater Euanthe,
quæ gemina sobolis illecebris denūctū regē te-
nebat. Itaq; nō contenta rege, iam etiam regnū
possident, iam in publico visuntur, iam salutan-
tur, iā comitātur. Agathocles regi lat. vi iun-
ctus, cū iatē regebat tribunatus, præfecturas,
& ducatus mulieres ordinabāt: nec quisquam
in regno suo minus quā ipse rex poterat. Cū
interim relicto quinquenni. ex Eurydice sorore
filio, moritura sed mors elat, dū pecuniā regiam
mulieres rapiunt, & imperium, iusto cū perdi-
tissimis societate, occupare conantur, diu occul-
tata

Ptolemæi
mors.

tata fuit. Re tamē cognita: cōfusa multitudi-
 nis Agathocles occiditur, & mulieres in vltio-
 nem Barydices, paribulum suffiguntur: morte re-
 gis, supplicio meretricum, velut expiata regni
 infamia, legatos: Alexandrini ad Romanos mi-
 ferunt, orantes, ut tutelam pupilli susciperent,
 tuerenturque regnum Aegypti, quod iam Phi-
 lippum & Antiochum, facta intenso pactio-
 ne, dimissi dicebant. Gravi legato Romanis
 fuit, causam belli quarentibus aduersus Philip-
 pum, qui infidiatus eis tēporibus Punici belli fue-
 rat. Tunc credebat, quod Ptoem & Annibale
 superato, nullum magis arma metuebāt, reputan-
 tibus quantū mētē Pyrrhus parua manu Ma-
 cedonū in Italia fecisset, quantāsq; res Macedo-
 nes in Oriēte gessissent. Mittuntur igitur legati,
 qui Antiocho & Philippo, ut a regno Aegypti
 abstineant, muniens: Admittitur & M. Lepidus
 in Aegyptum: qui tutoris nomine regnum pu-
 pilli administret. Dum hac aguntur, interim le-
 gati Attali regis Pergami, & Rhodiorū iniu-
 rias Philippū regis querentes, Romā venerunt.
 Queres omnem cunctationē Macedonici belli
 senatui exemit. Statim pretextu fedi auxilij
 sociis, bellum aduersus Philippum decernitur,
 legionesq; cum consule in Macedoniam mittun-
 tur. Nec multo post tempore, tota Græcia fida-
 cia Romanorū aduersus Philippum spē pristina
 libertatis erecta, bellum ei intulit: atq; ita cum

Agathocles cum Euanthe matre patibulis suffiguntur. Legati Alexandrinorum ad Rom.

Occasio Ro. gerendi belli cū Philippo.

Nunc volo Pergamēā dici-
 tur.

Bellū Ma-
 cedonicū
 de quo Li-
 uius.

Cōsul fuit
P. Salpi-
tius Vide
Liuium in
fine lib. 2.
belli Ma-
ced.

Terræmo-
tus.

Eodē quo-
que tem-
porerefert
Liuus.

Lauream
in præto-
ria naui e-
natam.

Alij legūt
Onabin:
fuit is ty-
sānus La-
cedæmo-
niorum.
Plutarch.
Pugnatum
est ad Cy-

rex undique vinceretur, pacem petere compelli-
tur. Deinde cūm exposita cōditiones pacis à Ro-
manis essent, repetere sua & Attalus, & Rho-
dy & Achei, & Aetoli cœpere. Cōr à Phi-
lippo adduci se posse, ut Romanis pareat, cœce-
debat. Ceterū indignum esse, Græcos à Phi-
lippo & Alexandro maioribus suis victos, &
sub iugum Macedonici imperij subactos, velut
victores leges pa:is sibi diceret, quibus prius sa-
ratioformitutu reddēda, quā libertas vendicā-
da. Ad postremū tamē cōpetente, inducia duo-
rum mensium suis data, ut pax, qua in Mace-
donia non conueniebat. Roma à Senatu peteretur.

Eodem anno inter insulas Theraemonem &
Therasiam medio vtriusque ripæ & mariū spa-
tio, terræmotus fuit. In quo cū admiratione na-
uigantium repente ex profundo cū calidis aquis
insula emerfit. In Asia vero eodem die motus
terra Rhodum, malasq; alias ciuitates graui
rainarum mole concussit: quædam solidas ab-
sorbuat. Quo prodigio territis omnibus, vates ce-
cinere, Oriens Romanorū imperium, vetus Græ-
corum ac Macedonum veraturum. Interim à
senatu repudiata pace, Philippus in societatem
belli Nabum tyrannū sollicitat. Atque ita cum
in aciem exercitum, instructū ē diuerso hosti-
bus produxisset, hortari suos cœpit, referēdo Per-
sas, Bactros, Indosq; & omnem Asiā Orientis
finem à Macedonibus perdomitam, tantoq; for-
tius

sitis hoc bellum quam illa sustinendum, quanto
 sit libertas imperio carior. Sed & *Flaminius*
Romanorum consul relatione rerum rectissime ge-
 starum, suos stimulas in praelium, ostendendo
 hanc *Carthaginem* cum *Sicilia*, inde *Italiam* &
Hispaniam *Romani* virtute perdomitas: nec
Annibalem *Alexandro* quidem *Magno* post-
 ponendum, quo *Italia* pulso, *Africam* ipsam tor-
 tiâ partem mundi superauerint. Sed nec *Macedo-*
nas veteri fama sed presentibus viribus * existi-
 mandos: quia non cum *Alexandro* *Magno* quæ
 inuictum audierant, nec cum exercitu eius, qui
 totum *Orientem* deuicerat, bellum gerant, sed cum
Philippa puero immatura ætatis, qui regni ter-
 minos aduersus finitimos egre defendat: & cū
 his *Macedonibus*, qui non * ita pridem præde
Dardaniis fuerunt. Illos maiorum decora, *Ro-*
manos se suorumque militum commemorare. Nō
 enim alio exercitu *Annibalem* & *Pænos*, &
 totum ferme *Occidentem*, sed his ipsis, quos in acie
 habebas, militibus subactos. His adhortationib.
 utrinque concitati milites, praelio concurrunt,
 alteri *Orientis*, alteri *Occidentis* imperio gloriā-
 tes, ferentesque in bellum alij maiorum suorum anti-
 quam & obsoletam gloriā, alij videntem recentibus
 experimentis virtutis florē. Sed *Macedonas* *Ro-*
mana fortuna vicit. Fractus itaque bella *Philip-*
pæ, pace à *Flamini* Cōsule petita, nomē quidē
 regiū retinuit, sed omnibus * *Thracia* urbibus, Flor-
 velut

nocephala
 in Theſ-
 ſalia Fla-
 mini ad
 milites o-
 ratio.

* æstimā-
 dos.

* alii, ita
 vt pridem
 fuerunt.

* Græciæ
 Ad Apol-
 lonia no-
 ſturno
 praelio.

Flor-

velut regni membri extra terminas antiqua
possessum amisso, solam, Macedonia retinuit.
Offensi tamen Aetoli, quod non ex arbitrio
eorum, Macedonia quoque adempta regi, & da-
ta sibi in praemium belli esset, legatos ad Antio-
chum mittunt, qui cum adulatione magnitudi-
nis, in Romana bella, spe secretati universa
Gracia impellerent.

www.libtool.com.cn

IVSTINI LI- BER XXI.

Causa Sy-
riaci belli
inter Rō.
& Antio-
chum.

MORTVO Ptolemaeo Philopatre
rege Aegypti, etiamque parvuli
filij eius aetate, qui in spem etiam
regni relictus praeda domesticis o-
rat. Antiochus rex Syria occupare Aegyptum
statuit. Itaque Phœnicem, ceterasque Syria qui-
dem, sed iuris Aegyptici civitates cum inuasisset,
legatos ad eum senatus mittit, qui denuntiarent
ei, abstinere à regno pupilli, postremis patris
precibus fidei suae traditi. Quibus spretis interie-
cto tempore alia legatio supervenit, qua omissa
pupilli persona, civitates iure belli factas populi
Romani in integrum restitui iubebat. Abnun-
tiatum bellum denuntiatur: quod ille facile susceptum,
infeliciter gessit. Eodē tempore Nabirus tyran-
nus multas Gracie civitates occupaverat. Igitur
senatus, ne eodē tempore duplici bello Romanae

Bellū Ro.
cum Nabi-
rie Laca-
daemonty-
racho.

vires.

vires detinerentur, scripsit Flaminio, si ei videretur, sicuti Macedonia à Philippo ita Graciam à Nabide liberaret. Ob quâ causam imperium ei prorogatum est. Terribile quippe Antiochi bellum Annibalis nomen faciebat, quam amuli eius occultis mandatis, cum Antiocho inisse societatem apud Romanos criminabantur: negantes eam equo animo sub legibus vivere assuesc, imperio, & immoderata licentia militare, semperque radio quietis urbanâ novas belli causas circumspicere: quæ, etsi falsa nuntiata fuissent, apud timentes tamen pro veris habebantur. Denique senatus metu perculsus, ad speculandos a-
 Elus. Annibalis, legatum in Africam Seruiliu-
 mittit, eiq; tacitus mādatis precipit, ut si posset, eum per amulos eius interficeret, metuque in-
 visi nominis, tandem populū Romanum libera-
 ret. Sed res Annibalem non diu latuit, virum ad prospicienda cauēdāq; pericula peritum: nec minus in secundis aduersa, quam in aduersis se-
 cunda cogitantem. Igitur cum tota die in oculis principum, legatūque Romani in foro Carthagi-
 nensium obseruatus in supremum fuisset, appropinquante vespere, equum cōscendit, & rus ur-
 banum, quod prope litus maris habebat ignavis seruis, iussūq; ad portam diuertentem opperiri, contendit. Habebat ibi naves cum remigibus occulto sinu litoris absconditas. Erat etiam grandis pecunia in eo agro preparata, ut cum res
 exegit.

Annibalis
nomē ter-
ribile.

Romani
per Serui-
lium lega-
tum Anni-
bali infi-
dias parāt.

Annibalis
prudētia.

Ex Africa
ad Antio-
chum fu-
ga.

præto-
rem
habet Li-
uius Dec.
4. lib. 3.

Idem Li-
uius de
hoc bello
Dec. 4. li.
4.

* alij, ani-
mis accē-

exegisset, nec facultas fugam, nec inopia mor-
rereretur. Læta igitur servarum iuventute, qua-
rum copiam Italorum captivorum numerus au-
gebat navem conscendit, cursumque ad Antio-
chum dirigit. Postera die ciuitas principem suū,
ac tum temporis consulem, in foro expectabat.
Quem ut profectum nuntiatum est, non aliter
quam furor capta esset, omnes trepidare, exi-
tiosamque sibi fugam cum ominati sunt. Legatus
verò Romanus quasi bellum iam illatum Italia
ab Annibale esset, tacitus Romano reuertitur,
trepidūque nuntium refert. Interim Flaminius
in Grecia, iuncta cum quibusdā ciuitatibus so-
cietate, Nabidem tyrannum duobus continuis
præliis subegit, & graviter fractū velut exan-
guem in regno reliquit. Sed liberata Grecia re-
stituta, reductis ab urbibus præsidis, cum Ro-
manus exercitus in Italiam reportatus esset, ve-
lut vacua rursus possessione sollicitatus, multas
ciuitates repente bello inuasit. Quibus rebus
exterriti Achai, ne vicinum malum etiam ad se
serperet, bellum aduersus Nabidem decernunt,
ducemque prætorē suū Philoparmentē, insignis
industria virum, constituent, cuius in eo bello
tāq. virtus enituit, ut opinione omnium compa-
raretur Flaminio Romano imperatori. Eodem
tempore Annibal cum ad Antiochum perue-
nisset, velut deorum munus excipitur: tantisq.
eius aduentu ardor * animi regis accessit, ut ad-
tam

Jam de bello, quàm de praeiis victoria cogita-
 ret. Sed Annibal, cum nota Romana viri⁹ erat,
 negabat opprimi Romanos, nisi in Italia posse.
 Ad hoc sibi c. naues, & x. millia pedites, &
 mille equites poscebat, promittens hac manu
 non minus bellum, quàm gesserit, Italia restau-
 raturum: & in Asiam regi sedenti, aut victo-
 riam de Romanis, aut aequas pacis condiciones
 relaturum. Quippe & Hispanis bello flagran-
 tibus, duce tantum deesse: & Italiam notio-
 rem sibi nunc, quàm pridem fuisse: sed nea Cartha-
 ginem quieturâ, fociamq; * ei sine mora prabi-
 turâ. Cum regi cõsilia placuissent, mittitur Car-
 thaginē unus ex comitibus Annibalis, qui in
 bellum cupidus hortetur, Annibalemq; cū co-
 pias affuturū nuntiet: nihil dicat partibus, nisi
 animos Carthaginensium deesse: Asiam & va-
 res belli, & sumptum prabituram. Hac cum re-
 lata Carthaginem essent, nuntius ipse ab inimi-
 cis Annibalis cõprehenditur: & perductus in
 senatū, ubi interrogaretur, ad quē missus esset,
 Punico ingenio respondit, se ad uniuersum sena-
 tum missum: Nea enim hac opus singulorū, sed
 uniuersarum esse. Dū multis diebus deliberat,
 an eum Romanis ad purgandum publicam con-
 scientiâ mittant, tacito cõsensu, manu ad An-
 nibalem reuertitur: quo cognito, Carthaginenses
 statim Romanis legatū deferunt. Romani quoq;
 ad Antiochum legatos misere, qui sub spe-

Aristo Ty-
 rius fuit,
 qui mitte-
 batur Car-
 thaginem.

Hannonē
 intelligi,
 qui inimi-
 cus Bacchi-
 nae factio-
 ni erat
 Plutar. in
 Annibale

Legati fue-
re P. Sulpi-
tius & P.
Julius.
Legatorū
Romano-
rum astu-
tia.

cie legationis, et regis apparatus specularētur,
& Annibalem, aut Romanis mitigarent, aut
assiduo colloquio suspectum inanisq. regi fac-
cerēt. Itaque legatis tum Epistulae cōveniss-
nt ad Antio. hū mandata ei senatus iradunt. Dum
respōsum expectant, omnibus diebus assidui cū
Annibali fuerunt: diētes, Tū idē eum à pa-
tria recessisse, cū in pace Romani non tam cum
republica, quam cum eo faciā summa fide custo-
diant: nec bella eam Romanorum magis videri,
quā patria amore gressisse, cui ab optimo quo-
que etiā spiritus ipse debatur. Has enim pu-
blicas inter populos, nō privatas inter duces bel-
landi causas esse, inde res gestas eius laudare:
quorum sermone latus, sapius, cupidiusq. eū le-
gatis colloquitur, synarus quod pro familiarita-
te Romana odium sibi apud regē crearet. Quippe
Antiochus tū assiduo colloquio, reconciliatam
cū Romanis gratiam existimans, nihil ad eum
sicut solebat referre, expertemque totius cōsili-
velut hostē proditorēque suum, odioso cepit.
Qua res tantum apparatū belli, cessante impe-
ratoria arte, corruptis. Senatus mādata fuerūt,
ut cōtentus terminis Asiae esset, ne ipsis ingre-
diendi Asiae necessitatē imponeret. Quib. pro-
tis, non accipiendū bellam statuisse, sed inferen-
dum dicitur. Quū frequenter de bello cōsiliū
habuisset, remoto Annibale, tandē eū vocati
fuisse. nō ut ex sentētia eius aliquid ageret, sed
ne per

ne per omnia non preuise videretur: omnibusque
 perrogatus, postremo interrogasse. Quo ille non
 inuerso, intelligere se professus est, non quia
 egeat consilio, sed ad supplendum numerum sentiō-
 thorum se vocatum: tamen et odio Romanorum.
 et a populo regis, apud quos solam tutam sibi exilium
 relictum sit, se viam gerandi bellum differendum.
 Regem deinde libertatis deprobatum et in nihil se-
 ans confidendum, nam de populi sententia praecon-
 reus: non solum bellum, et aciem sibi placere, cum Consilium
 talis oberraret: et cetera sita. Quae per Annibalem
 quoniam consilium suum passat: et cetera sita. de bello
 quoniam talis oberraret: et cetera sita. Romanis
 suis videretur: et cetera sita. inferendo
 et tamen in tali bellum plurimum momentum ha-
 bere priorem aliquam epistolam, ut faceret loci, et
 possideret, et cetera sita. Ratio bel-
 ligendi cum Rom-
 gressum. et cetera sita. *vinci
 que sequebatur: et cetera sita. *pro-
 inde fatis de se quis amnes non ab ipsis fonsium
 primordis deriuare, sed concretis iam aquarum
 motibus uertare vel onficcare velit. Hoc et se
 creto se consuisse, uterque ministerium consilij Annibalis
 sui debuisse: et nunc praesentibus amicis ideo de Rom-
 repetisse, ut scirent omnes rationem cum Ro- iudicium

manu gerendi belli, eosq. foris inuictos, domi fra-
giles esse. Primum namque eos urbe quam imperio
prius Italia: quàm pronuntium aciem possit. Quippe
et à Gallis captos, et à se propè deletos. Iste ne-
que se unquàm victum prius, quàm terris eorum
cufferis. Reuersus Carthaginensem statim cum loco,
fortunam belli mutat. Et tunc sententiæ operis elar-
tores amari negarent, non utilitatem, non cogita-
tiones, sed veritatem præbent consilio. cum, præ-

Antiochi
negligen-
tia in bel-
lo aduersus
Rom. parā-
do.
Atilii Ro-
cos dili-
gentia.

Antiochi non sibi consilium, quàm eodem dispo-
cebat, negligens victis in Antiochia, non sua ef-
set. Omnia igitur variis assensuum adulatio-
nibus, et rursus publicis, nihil consilio vel ratione
agrabatur. Res ipsa per hyemem in Lucianum la-
psa, nouis quatuordecim diebus erit. Ceterum
Atilium Romanorum consilium, quod hoc bellum
missus erat, capiam, quoniam, ut illi necesse
sit, famam: indolentiaque, ut ait, et facias
confirmabat, pluraque alioquin haec, alioquin
bellumque apparet, monitumque postea fuit. Itaque

De hac in
felici An-
tiochi pu-
gna scribit
Solinus
cap. 14.

prima belli congressione, cum ordinatis suis ven-
ceret, non laboratibus auxilium dedit, sed su-
gientibus se ducem præbuit, castraque diu victori-
bus reliquit. Deinde cum in Asia præda Roma-
nis occupatis fugiendo præuenisset, parricere no-
glecti consilij cepit, reuocatoque in amicitiam. An-
tibale, omnia ex sententiâ eius agere velle dicit.
Interim nuntiatur ei L. Licinio Nevium. Roma-

Menenius

nunc ducem cum octoginta rostratis navibus, in
bellum manuale, a fenatu missum, advenire: que
res illi restituende fortuna spem dedit. Itaque
priusquam sociæ civitates ad hostes deficerent,
decernere navali prælio statui, sperans cladem
in Grecia acceptâ, non posse victoriâ ableri.
Anibali igitur tradita classe prælum commisit-
tur: sed nec æsum militem Romanis, neque naves
eorum pares rostratis navibus fuisse, minor ta-
men clades duci solertia fuit. Romanum nondum
opinio victoriâ venerat, et idcirco in Consulibus
creandis suspensa civitas erat. Sed adversus An-
nibalem ducem quis melior quam Africanus fra-
ter crearetur, cum vincere Pænos opus Scipionem
fuit? Creatur igitur Consul Publius Scipio, equo
datus legatus frater Africanus, ut intelligeret
Antiochus non maiorem fiduciam se in Anni-
balem victo, quam Romanos in victore Scipione
habere. Transiens ibi in Asiam Scipionibus
exercitum, id utrobique profligatum bellum ter-
minat, victorq; Antiochum terrestri, An-
nibalem navali bello inveniunt. Prælo igitur
adventu eorum, legatos pacem petentes ad eos
Antiochum mittit, peculiare domum Africanum
suosque ipsius filium, quem rex parvo navigio
transiens cepit. Sed Africanus privata be-
neficia à rebus publicis segregata dixit, aliaque
esse patri officia, alia patrie iura, quæ non li-
berum tantum, verum ipsam vitam ipsi præponan-

Antio-
chus naua-
li bello
vicitur à
C. Lino
R. classis
præfecto.

Lucius

Ægrotan-
tes tū pa-
ter Hec.
Plut.
Scipionis
magnani-
mitas

multò post praelium est capto Antiocho commis-
sum. Cum de dexteriore cornu pulsa legio Roma-
na, maiore dedit core quàm periculi ad castra fu-
geret, M. Aemilius* tribunus militum ad tu-

M. AEmi-
lij virtus.

telam castrorum relictus, armatis similites suos
extra vallum progredi iubet strictisque gla-
diis fugientibus minari, morisuros dicens: nisi in
praelium revertantur, infestior aq. sua, quam ho-

* AEmi-
lij, tri-
ginta mil-
libus, reli-
tis.

stium castra invadent. Attonita tanto pericu-
lo legio, comitantibus commilitionibus, qui fuge
re eos prohibuerant, in praelium revertitur; ma-
gnæque cede editæ, iustius victoriam facit. Cæsa

Antiochus
vincitur à
Scipioni-
bus.

hostium quinquaginta millia capta x l. millia.
Antiocho pacem petenti, nihil ad superiores
conditiones additum, Africano predicante,

NEQUE ROMANIS, SI VINCANTUR,
ANIMOS MINUI: NEQUE SI VIN-
CANT, SECUNDIS REBUS INSOLE-
SCERE. Captas civitates inter socios distribuere,

mineri Romani apertorem* Asiam,

gloriam

quàm possessiones voluptuarias indi-

cantes. Quippe victoriæ gloriam

Romano nomini vindican-

dam, opum luxuriam so-

cis relinquen-

dam.

IVSTINI LI- BER XXXII.

Aetoli
vineuntur
à Ro. Liu.
Dec. 4. li. 8.

AETOLI qui Antiochum in bello Romana impulerant, victo eodem soli adversus Romanos & viribus impares, & omni auxilio destituti remanserant, Nec malo post victi, libertate, quā illibatam adversus dominationem Atheniensium & Spartanorum, inter tot Gracia civitatem soli retinuerant, amiserunt. Quae conditio tantò illis amarior, quanto serior fuit reputantibus tēpora illa, quibus tantus Persarū opus, domesticis viribus resisterant: quibus Gallorum violentiam, Asia, Italiaq; terribilem Delphico bello fragorant. Quae sola gloriosa recordatio, maius desiderium libertatis augebat. Dum hac aguntur, in eodem tēpore inter Messenios & Achaeos de principatu primò contentio, mox bellum ortum est. In eo nobilis Achaeorum Philopæmenes imperator capitur: non quia pugnando vita parceret, sed dum suos in praelium evocat, in transitu fossa equo precipitatus, à multitudine hostium oppressus est. Quem iacentem Messenij seu metu virtutis, vel verecundia dignitatis, interficere ausi non fuerāt. Itaque, velut in illo omne bellum conficissent, captivum per universam civitatem, in modum triumphi circumduxerūt, effuso obviam populo,

Quo Galli
prostiti
sunt, supra
li. 24.

De hac
pugna Plu.
in Philopæ-
mene.
Philopæ-
menes.
Præclari
imperato-
ris exem-

populo, ac si fatis, non hostium imperator, adven-
taretur, nec victorē Achai anidius, viderent, quā
victum hostes, viderunt. Igitur eundē in theatrū
duci iusserunt, ut omnes cōtuerentur, quē potuiss
se capi incredibile singulu videbatur. Deinde
in carcerē deducta, veretūdine magnitudinis eius
venenū ei dederūt: quid ille latus, ac si nixisset,
accepit, quæstio prima an * Lycorias perfectus * Lycortas
Achaorum, quæ secundam a se esse scientiam, ri Legit. Plu.
militari sciabat, necolumis effugasset. Quē, ut ac
cepit evasisse, non in totum dicēs consultū maiō
Achai, aspiravit. Nec multō post, reparato bel
lo, Maffem, vivuntur panās q, interfecti Phi
lopermenis repōderūt. Interea in Syria rex An
tiachus cū gratiā tributo pacis a Romanis preme
retur, & victus avaritijsq. esset, sen. inopia pe
cunia compulsi, sen avaritia sollicitas, qua
sperabat se sub specie tributaria, necessitati ex
cusatus sacrilegas commissurum, adhibito exerci
to, nocte templū * Dindymei Iovis aggreditur. vltro mor
tem con
sciuere.
Plut.
* Dodonz.
Legatorū
de Philip
po quere
la.

Quæ prodicta, concursu incolarum, cum omni
militia interfecit. Rome cū multa Græcia
civitates questū de iniurijs Philippi regis Ma
cedonum, venissent, & disceptatū in senatu in
ter Demetrium Philippi filium, quem pater ad
sati faciendū senatui miserat, & legatos civi
tatum esset: turba querelarum confusus adole
scens, repente oblitus, Tunc senatus veretun
dia eius motus, qua primum etiam antea, cū

Demetrii
pudor.

Quæ res
Demetrio
patri quid
constaret.

Pulcherri-
mæ utrius-
que oratio-
nes extant
apud Liviū

*admittit.
Demetrii
interitus.
Impietatis
erga fratrem
& patrem
exemplū
Perseus.

obfess Roma effre, charus omnibus fuerat, equi-
sam illi domum: acquisita molestia sua Demet-
rius demans patri, ut in re defensionem, sed à pa-
trocinio patris obtinuit, quod ipsi decreto sena-
tus significatum est, ut appareret non tam abso-
lutum Regem, quàm donatum filio patrē. Quæ
res Demetrio non in gratiam legationis, sed edm
obtreclationis comparavit. Nam apud fratrem
Perseum emolito ab invidiam contraxit, &
apud patrē nota abjectionis causa offensam fuit,
in^{te} nante Philippo, plus momenti apud sena-
tum personam filij, quàm auctoritatem patris,
ac dignitatem regis manifestum habuisse. Igi-
tur Perseus perspecta patris auctoritate, quod-
die absentem Demetrium apud romam inveni-
re, & primo inuisum, postea in suspensum red-
dere, nunc amicum Romanorum, non pro-
dicionem ei patris obicere. Ad postremum
infiltris sibi ab eo paratis confingit, ad cuius
rei probationem immittit iudices, testes subor-
nat, & facinus, quod obicit, transfra^{nt}at. Qui-
bus rebus, patrē compulso ad parasidiā, fume-
stam vānem regiam facit. Occiso Demetrio,
sublatoque antiocho, non neglegenter vānum
Perseus in patrē, verum etiam & contumaciter
erat: hoc habebat regni, sed regem se gerebat.
Et rebus offensus Philippus, impatientius in
dies mortē Demetrii dolebat, tunc & insidias se
circumuentum suspicari, testes iudicesque tor-
gere.

quere. Atque ita cognita fraude, non minus
 scelere Persei, quam innoxia Demetrii morte
 cruciatur: peregrissaque ultionem, nisi morte
 praeventus esset. Nam brevi post tempore, mor-
 te eorum egitudine animi contractio, decessit, reli-
 cto magno belli apparatu adversus Romanos,
 quo postea Persens usus est. Nam Gallos Scor-
 discos ad belli faciem per palerati foris, etque
 Romanis grave bellum, nisi decessisset. Naque
 Galli bello adversus Delphos infeliter gesto,
 in quo maiorem viam humanis, quam hosti in-
 ferant, amisso Brenno duce, pars in Asiam, pars
 in Thraciam periores fugerant. Inde per eadē
 vestigia quae venerant, antiquam patriam re-
 petiere. Et hic pars quaedam in cōfluentē Da-
 niubij et Sai confedit, Scordicisque se appellari
 voluit. Tectosagi autem cum in antiquam pa-
 triam Toloſam venissent, comprehensū posi-
 fectae essent, non prius famitatem repperant
 te, quam aruspicum responsis moniti, aurum ar-
 gentumque bello sacrilegiisque questum: in Tā-
 tenses lacum mergerent: Quod donec magno
 post tempore Capiō Romanus consul abstulit.
 Patre auti pondo centum decem millia, argenti
 pondo, quinquies decies ceterum millia. Quod sa-
 crilegium causa excidij. Capiō, exercitusque
 etiam postea fuit. Romanos quoque Cynabrii bel-
 litumati, velut ultor sacra pecunia, inse-
 quantur est. Ex gente Tectosagorum non me-

Philippj ap-
 paratus bel-
 li in Roma-
 nos.

Sacrilegi-
 ultio.

Aurum To-
 losanum.

Serrillio.

Istriorum
origo,

Dacorum
militum
ignominia

*Bithynia

diocrii populus prada dulcedine Illyricum peti-
unt, spoliatisque Istris, in Pannonia confedit.
Istriorum gentem fama est originem à Colchis
ducere, missi ab Aceta rege ad Argonautas,
ruptoremque filia persequendas: qui ut à Poggio
intranerant Istrum, aluco Sai fluminis penitus
inacti, vestigia Argonautarum insequentes,
naves suas lumen: vi per iuga montium usque ad
littus Adriatici maris transfulerunt: cognito
quod Argonauta idem propter longitudinem
navis priores fecissent. Quos ut auctores Colchi
reperiunt, sine metu regis, sine tanto longa navi-
gationis, iuxta Aquileiam confedere. Istrique
ex ea: ab ullo annis, quò à mari concesserant, ap-
pellati. Daci quoque soboles Getarum sunt, qui
cùm Olore rege adversus Bastarnas male pu-
gnassent, ob ultionem segnitie capturi somnum,
capita loco pedum ponere iussu regis cogebantur,
ministeriaque vicioribus, quae ipsis antea fie-
ri solebant, facere. Neque hac, antè mutata
sunt, quàm ignominiam bello acceptam virtute
deleret. Igitur Persens, cùm imperia Philippi
patris successisset, omnes has gentes adversus
Romanos in societatem b. Li sollicitabat. Inter-
rim inter Prusiam regem, ad quem Annibal
post pacem Antiocho à Romanis datam, pre-
fugerat, et Eumenem bellum ortum est, quod
Prusias Annibalis fiducia, rupta fœdere, prius
inulsi. Namque Annibal, cùm ab Antiocho

Romani inter ceteras cōditiones pacis deditio-
 nem eius deposcerent, admonitus à rege, in fugā
 versus, Cretam deseruit: ubi cum diu quietam Annibalis
 vitam egisset, inuidiosumque se propter nimias alturia.
 opes videret, amphoras plumbo repletas in tem-
 plo Dianæ, quasi fortuna sue presidia deposuit:
 atque ita nihil de illo sollicita ciuitate, quoniam
 velut pignus opēs eius tenebat, ad Prusiam cō-
 tendit, auro suo in statuis, quas secum portabat
 infuso, ne cōspectu opes vita sua nocerēt. Dein-
 de cū Prusias terrestri bello ab Eumene victus Huius rel
 esset, plerūque in mare translulisset, Anni- vetustiores
 bal nono commento autor victorie fuit. Nam annales nō
 omne serpentinū genus in fictiles lagenas conii- meminc-
 ei iussit, mediisque praelio in naues hostium mit- runt. Pl
 tit. Id primum Ponticis ridiculum visum, ficti-
 libus dimicare, qui ferro nequeant. Sed ubi ser-
 pentibus repleti naves capere, ancipiti periculo Annibal,
 circumuenti, hosti victoriam cessere. Qua ubi coniectis
 Roma nuntiata fuit, missi à senatu sunt legati, in naues
 qui utrumque regem in pacem cogerēt, Anni- serpenti-
 balēmq. deposcerent. Sed Annibal re cognita, bus vincit.
 sumpto veneno, legationem morte praeuenit. In-
 signis hic annus trium toto orbe maximorum Mortuus
 imperatorū fuit mortibus, Annibali, Philopa- est Ann-
 menū, & Scipionis Africani. Ex quibus constat bal l. x x.
 Annibalē, nec cum Italia cum Romano totā- ætatis suæ
 sem imperio contremuit, nec cum reuersus Car- anno.
 thaginē summatum imperiū tenuit, aut cuban-

tem cœnasse, aut plus sexario vini indulsisse,
pudicitiamque eum tantam inter tot captivos tra-
buisse, ut in Africa natum quis negaret. Mo-
derationis certè eius fuit, ut cum diuersarum
gèntium exercitus rexerit, neque insidii suorum
militum sit petitus unquam, neque fraude pro-
ditus, cum utrumque hostes saepe temassent.

IVSTINI LI-

BER XXXIII.

Bellum
Ro. cum
Perseo
Macedo-
nia rege.

MINOR & quidem verū motu Ro-
mani Macedonicū, quā Pubicū
bellum gesserunt: sed tantò clarius
quāto nobilitate Macedones Per-
nos antecesserunt. Nā cū gloria Oriētis iamisti,
tū auxilium omnium regū inuachatur. Itaq. Romani
& legiones plus nouero conscripserunt, & au-
xilia à Masinissa rege Numidarū, ceterisq. se-
cis omnibus* acciuerūt: & Eumeni regi Bithy-
nia denūtiatam, ut bellū summis viribus iua-
ret. Perseo præter Macedonicum exercitū inui-
cta opimonia, decemq. belli sumptus à patre pa-
tatis, in thesauris, & in horreis erat: quibus re-
bus inflatus, & oblitus fortune paternæ, veterē
alexandri gloriā cōsiderare suos iubebat. Pri-
ma congressio equitum fuit, qua victor Perseus
suspensam omnium expectationem fauorem sui

*accepe-
runt.

Qtingen-
tos vitici
modios
habuisse.
Plut. scri-
bit. Cæsa
sunt duo
millia &

transmisit, tamē legatos ad Consulem, qui pater suus, cum peteret, quam patri suo. Romani etiam victis secesserunt. P. Licinius. Sed Consul Sulpicius non minus graues, quam victo leges dixit. Dum hac aguntur, in eam tam periculosi belli, Romani Aemiliū Paulū Consulem creant, eiꝛ extra ordinem, Macedonicum bellum decernū. qui cum ad exercitū venisset, non magnam moram pugna fecit. Pridie quam confereretur bellum, luna nocte defecit. in iſte in ostentum Perseo omnibus praesagientibus, finē Macedonici regni portendi uacillantibus. In ea pugna M. Cato, Catonis oratoris filius, dum inter confertissimos hostes insigniter dimicat, equo delapsus, pedestre praelium aggreditur. Nam cadentem manipulus hostium cum horrido clamore, uelut iacentem obtruncaturus circumsteterat: at illi citius corpore collecto, magnas strages edidit. Quum ad unam opprimendum undecunque hostes conuolarent, dum procerum quendam petis, gladius ei emansu elapsus, in mediam cohortem hostium decidit: ad quem recuperandum umbone se protegens, inspectante utroque exercitu, inter quosones se hostium immensis, re collectaque gladio, multis uulneribus exceptis; ad socios cum clamore omnium reuertitur. Furius audaciam ceteri imitati, uictoriam peperere. Persens rex fuga cum decem millibus salutem Samoethraciam deferat: quem Cneus

300. ex Romanis du
manis du
ce P. Licin
nio Plut. in
Aemilij.

Pugna
Aemilij
& Perſei
Ergona &
Lycum
amnes. M.
Cato ex
plum mili
tatis forti
tudinis, &
mirabilis
audacia.

Umbone
caſa
Aſylo se
tans.

Oclanius ad persequendum missus à consule, cum duobus filiis, Alexandro & Philippo, cepit, captumque ad consulem duxit. Macedonia à Carano, qui primus in ea regnavit, usque ad Perseum triginta reges habuit. Quorum sub regno fuit quidam annis noningentis & viginti tribus: sed reum non nisi centum nonaginta duobus annis posita. Ita cum in ditionem Romanorum cessisset, magistratibus per singulas civitates constitutus, libertas facta est: legesque, quibus adhiere, vetuit, à Paulo accepit. Aetolorum universarum urbium senatus, cum coniugibus & liberis, qui dubia fide fuerat, Romanum missus, ibique in patria aliquid novaret, dum detineretur: atque per multos annos legationibus civitatum senatus fatigato, in patriam quisque suam remissus est.

IUSTINI LIBER XXXIII.

Achaici
belli origo.

POBENTIS ac Macedonibus subactis, Aetolorumque urbium principum captivitate debilitatis, soli adhuc ex Graecia universae Achaie nimis potentes tunc temporis Romanis videbantur, non propter singulorum civitatum minutas opes, sed propter conspirationem universarum. Namque Achai licet per civitates, veluti per membra divisi sint, unus tamen corpus & unum imperium habet, singularumque urbium,

urbium pericula mutua^{*} periculis propulsant. ^{*}viribus
 Quarentibus igitur Romanis causas belli, tēpe-
 stinè fortuna querelas Spartanorū obtulit, quo-
 rū agros Achai propter mutuum odium p^{ro} pu-
 labantur. Spartani à senatu responsurus est, le-
 gatos se ad inspiciendas res sociorum, & ad in-
 iuriam demendā in Graciā missuros: sed legati
 occultè mandata data sunt, ut corpus Acheo-
 rū dissiparent, singulasq; urbes proprii iuris fa-
 cerent, quòd facilis ad obsequia cogereantur, &
 si quæ urbes contumaces essent, frangerentur.
 Igitur legati omnium civitatū principibus evo-
 cati Doronihum, decretum senatus recitant,
 quod cōsiliū habeant, aperiant. Expedire omni-
 bus dicit, ut singula civitates leges suas & in-
 ra sua habeant. Quod ubi omnibus innotuit, ve-
 luti in futuram ubi, universum peregrinum po-
 pulum evadit: legatos quoq; ipsos Romano-
 rum violasse, nisi audito tumultu trepido fugis-
 sent. Hæc ubi Roma nuntiata sunt, statim sena-
 tus M. Minucio consule bellum Achaicum decer-
 nit: qui ut tempus maturum deportato, & omni-
 bus strenuè provisus, pugnandi copiam hostibus
 fecit. Sed Achai, ut nihil negotij Romano
 bello suscepissent, ita apud eos neglecta omnia
 & soluta fuisse. Itaq; prædā non prælium cogi-
 tantes, & vehicula ad spolia hostium reportan-
 da duxerunt: & cingens liberōsque suos ad spo-
 lianda certamina in mōribus deposuerunt. Sed

Legati.
 Rom. ad
 Achaos.

Critolaus
 dubitum an
 & manu,
 vel certe
 oratione le-
 gatos
 Rom. vio-
 lauit. Flo.
 Acheorum
 inconsulta
 temeritas.

Sub Isthmi
faucibus
prælium
cōmissum
erat.

*hosti Co-
enithius di-
ruitur.

prælio commissio, ante actus suorum casu, luga-
bre hæc spectaculū sui & gravem luctus memo-
riam reliquerunt : Coniuges quoque liberi co-
rū de spectatoribus captivi facti, præda* hostiū
fuerunt. V rbs ipsa Corinth* diruitur, populus om-
nis sub corona venditur, ut hoc exemplo ceteris
civitatibus metus novarum rerum imponeretur.

Dum hac agitur prælia Syria. Antiochum Ro-
mam eo, maioris sperantis filio, regi, & deinde
bellū infera, segnitia modū, & quædam, ut
via ita marcescente, ut nō solū regia maiestate affe-
cia intermitteret, verum etiam sensu haurire, vi-
mia* sagina careret. Pulsus igitur regno, ad frā-

* segnitia
Alexandriā
tum : obli-
debat. An-
tiochus
Cic. 5. in 8.
Aut nois :

trens murum Ptolemaum. Alexandriā
fugit, participatq; cum eo regno, Romanū lega-
tes ad senatū mittunt, auxilia petunt. Idem for-
titer implorant. Monere senatum præcæ, si sen-
tentiā, si idcirco egatur legatus. P. Popilius, ut
tiochus, impat si in eam Aegypti, ad si iura
inceps, et cetera iuberet. Cum in Aegypti
eum in eam, osculūque ei videret, si
tolerat, inter a terro, P. Popilius, Antiochum
cū Roma obses esset) tunc Popilius facessere, in

Exemplum
prudētis &
constantis
viri Popi-
lii.

teris privata amicitiam inbat, ab eo mandata
patria intercedant: prolatioque senatus decreto
et tradito, cum cunctis regem videret, consuli-
tationemq; ad amicos referre: ibi Popilius vir-
ga, quam in manu gerebat, ample circulo inclu-
sum, ut amicos caperet, consulens iuberet : nec

prius inde exire, quàm respōsum senatui daret,
 aut pacem, aut bellum cum Romanis habiturū.
 Ad eōq; hæc asperitas animum regis fregit, ut
 pariturū se senatui responderet. Reversus in re-
 gnū Antiochus, decedit relicto parvulo admo-
 dū filio: cui cū tutores dati à populo essent, pa-
 truius eius Demetrius, qui obses Roma erat, co-
 gnita morte Antiochi fratris, senatū adiit, ob-
 fidemq; se viuo fratre venisse: quo mortuo cuius
 obses sit, se ignorare. Dimitti igitur se ad regnū
 petendam æquum esse, quod sicuti iure gentium
 maiori fratri cesserit, ita nunc sibi, qui pupillum
 ætate antecedit, deberi. Cū se nō dimitti an-
 tiaduerteret, à senatū tacito iudicio tutius apud
 pupillum, quàm apud eum regnum futurū arbi-
 trante, specie venandi ab urbe profectus, * Ho-
 stiam tacitus, cum fuga comitibus navem con-
 scendit. Delatus in Syriā secūdo favore omniū
 excipitur, regnūq; ei, occiso pupillo, à tutorib;
 traditur. Eodē tempore ferme Prusias rex Bi-
 thynia, cōsiliū cepit interficiendi Nicomedis
 filij, dum cōsulare studet minoribus filiis, quos ex
 cōnecta elias susceperat, & Roma habebat. Sed
 res adolēscenti ab his, qui facinus susceperant,
 proditur: hortatiq; sunt, ut crudelitate patris
 provocatus, occupet insidias. & in antorē retor-
 queat scelus, nec difficilis persuasio fuit. Igitur
 cū accitus in patris regnum venisset, statim rex
 appellatur, Prusias regno spoliatus à filio, pri-

Demetrius
 obsese Ro-
 ma aufu-
 git.

* Hostiam
 Tyberinā
 intelligit.

Prusias à
 filio nece-

natusq; redditur, etiam à servis deseritur: cum
in latebris ageres, non minori scelere, quàm si-
lium occidi iufferet, à filio interfecit.

IVSTINI LI- BER XXXV.

DEMETRIVS occupato Syria re-
gno, nouitatis suæ odium periculo-
sum ratus, ampliare fines regni
statuit, etiã opes augere finitimo-
rũ bellis. Itaq; Ariarathi regi Cappadociae pro-
pter fastidit as sororis nuptias infestus, fratrem
eius Holofernẽ per iniuriã regno supplicẽ rece-
pit: datumq; sibi honestũ belli titulũ gratulatus,
eum restituere in regnum statuit. Sed Holofer-

Holofer-
nes exem-
plum sum-
ma ingra-
titudinis.

Prompa-
lus infima
sortis ho-
mo Syriæ
regnum
pat.

nes ingrato animo mita cum Antiochensibus
pactione, offensus tũc à Demetrio pellere ipsum
regno, à quo restituebatur, cõsiliũ accepit. Qua
cognito, Demetrius quidem vitæ eius, ne Aria-
rathes metu fraterni belli liberaretur, perpercit
ipsum autem cõprehensum, victũ Selencia cu-
stodiri iubet. Nec Antiochenses indicio territi,
à defectione destiterunt. Itaque adiuantibus
& Ptolemao rege Aegypti, & Attalo rege
Asiæ & Ariarathe rege Cappadociae, bello à
Demetrio laessitũ, subornat Propalũ quendã
sortis extrema iuuenem, qui Syria velut pater

num regnum armis repeteret: & ne quid contumelia deesset, nomen ei *Alexādrī* inditur, genitūsq; ab *Antiocho* rege dicitur. Tantum quidum *Demetrū* apud omnes erat, ut amulo eius *Epiphonē* non vires regia tantū, verum etiā generis nobilitas consensu omnium tribueretur. Igitur *Alexāder* admirabili varietate rerum, pristinarum sordium oblitus, totius fermē *Orientis* viribus succinctus, bellū *Demetrio* infert, victumque vita pariter ac regno spoliatur: quanquā *Demetrius* nec animus in propulsando bello defuit. Nam & primo praelio hostem fugavit, & regibus bellum restituētib; multa millia cecidit in acie. Ad postremum tamē inuictō animo inter confertissimōs hostes fortissimē dimicās, cecidit. Initio belli *Demetrius* duos filios apud hospitē suum *Gnidium*, cum magno auri pondere demandauerat, ut & a belli periculis eximerentur, & si ita fors tulisset, ultioni paternae seruirentur. Ex his maior *Demetrius* annos pubertatis egressus, audita *Alexandri* luxuria, quem insperata opes, & alia felicitatis ornamenta, ventur captiui inter scortorū greges de fide in regia veniebant, auxiliantibus *Cretensibus* securum, ac nihil hostile metuentē, aggreditur. *Antiochen*ses quoquē veterē patri offensam noui meritis correcturi, se ei tradunt: sed & milites paterni fauce iuuenis accensi, prioris sacramenti religionem noui regis superbia praeferentes, signa

Prōpalus,
Alexander
dictus, vita
& regno
spoliatur.

ad Demetrium transferrunt: atque ita Alexander non minori impetu fortuna desertus, quā elatus, primo praelio victus interficitur: deditq; parvas & Demetrio, quem occiderat, & Antiocho, cuius mentis originem fuerat.

IUSTINI LI- BER XXXVI.

RECVPERATO paterno regno, Demetrius et ipse verū successu corruptus, vitis adolescentie in segnitie labitur: satumq; contēs tū apud omnes inertia, quātum odium ex superbia pater habuerat, cōtraxit. Itaque cū ab imperio eius passim ciuitates deficerent, ad abolendam segnitia maculam, bellū Parthis inferre statuit: cuius aduentum non inuiti Orientis populi videre, & propter Arsacide regis Parthorum crudelitatem, & quod veteri Macedonum imperio noui populi assueti superbiā indignē ferebant. Itaque cū & Persarū, & Elimeorum, Bactrianorūque auxilijs iunaretur, multis praelijs Parthos fudit.

Demetrius
Parthis bel-
lū infert.

A Parthis
vincitur
& capitur

Ad postremū tamē pacis simulatione deceptus, capitur, traductusque per ora ciuitatum, populis qui descinerāt, in ludibrium fauoris ostenditur. Missus deinde in Hircaniā, benignē & iuxta cultū pristinae fortunae habetur. Dū hac agitur, interim in Syria Tryptus, qui se tutorē Antiocho

Demetriū prinigno substitui à populo laboraverat, occiso pupillo regnū Syriae innadit. Quo die positus, tandem exolescente fauori recentis imperij, ab Antiocho puero admodū Demetriū fratre qui in Asia educabatur, bello vincitur; rursusque regnum Syriae ad sobolem Demetriū reuertitur. Igitur Antiochus memor quod etiam pater propter superbiam inuisus, et frater propter segnitie cōtemptus, fuisset, ne in eadē vitia incidere, accepta in matrimonium. Cleopatra, uxore fratris, ciuitates quae initio fraterni imperij defecerāt, summa industria persequitur, domitāsque rursus regni terminis adiecit: Iudaeos quoque qui in Macedonico imperio sub Demetrio patre armis se in libertate vēdicauerāt, subegit. Quorum Iudaei ab Antiocho subacti.

vires tāta fuere, ut post hūc nullū Macedonū regem tulerint, domesticūque imperiū vsi, Syriam magnis bellis infestauerint. Fuit namque Iudaeorum origo, cuius veritatem ex sacris literis non hinc origo Damascena, quae Syria nobilissima ciuitas est: unde et à Syriis regibus genus eadē regina Semiramide fuit. Nomē urbi à Damasco regis inditū: in cuius honorē, Syriū sepulchrū Arabis uxoris eius pro templo coluere, deāque exinde sanctissima religionis habet. Post Damascū, Abraham, Moses, Israel, reges fuere. Sed Israelē felix decē filiorū prouētus maioribus suis clariore fecit. Itaque populū in decē regna diuisum filius tradidit, omnesque ex nomine Iudae, Iudaei à Iudae da dicuntur: qui post diuisionē decesserat, Iudaeos appellauit:

adeo inui-
sum fuisse
fratribus
Genesi scri-
ptum est,
quod plus
omnibus
fratribus
diligenteretur
à patre I-
sraele.
* Pharaoni
Ioseph I-
sraelis filij
Iani.

* Synam
* finisset,
malim

colique eius memoriam ab omnibus iussit. Eius
portio omnibus accesserat, minimisq; inter fra-
tres atate Ioseph fuit: cuius excellēs ingenium ve-
riti fratres, clam interceptum peregrinus merca-
toribus vendiderunt. A quibus deportatus in
Aegyptum, cum magicas ibi artes solerti inge-
nio percepisset: breui ipsi * regi percharus fuit. nā
et prodigiorum sagacissimus erat, et somnio-
rum primus intelligentiam candidit: nihilq; di-
mini iuris humanique ei incognitum videbatur:
adeo ut etiam sterilitatem agrorum ante multos
annos prouiderit: periissetq; omnis Aegyptus fa-
men nisi monitu eius, rex edicto seruari per mul-
tos annos fruges iussisset: tantāque experimenta
eius fuerūt, ut non ab homine sed à Deo respō-
sa dari viderentur. Filius eius Moses fuit, quē
etiam prater paternae sciētiae hereditatē forma
pulchritudo commendabat. Sed cū scabiē Ae-
gypti, et pruritinem paterentur, restitūso moni-
ti, cū agris, ne pestis ad plures serperet sermi-
nis Aegypti pellūt. Dux igitur exulum factus,
sacra Aegyptiorū furto abstulit: qua repeten-
tes armis Aegypti, domum redire tempestati-
bus cōpulsi sunt. Itaque Moses Damascena pa-
tria antiqua repetita, montem * Synem occupat,
in quo septem dierum ieiunio per deserta Ara-
bia, cum populo suo fatigatus, cum iādē * venis-
set, septimū diē more gētis, SABBATHUM
appellatum, IN OMNE ABVVM IE-

I. V N I O S A C R A V I T : quoniam ille dies Sabbathum
 famem illi erremus; sinerat. Et quoniam me- unde reli-
 ta contagionis pulsos se ab Aegypto memine- giosum lu-
 ras, ne eadem causa in eis apud incolas forent, dazis.
 caverūt, ne cū peregrini cōmunicarent: quod ex
 causa factum; paulatim in disciplinam religio-
 nimque conuerteret. Post Mosē etiam eius filius Secus ali-
 Aruas sacerdos sacri Aegyptii, mox rex crea- quanto ha-
 tur: semperque et inde hic mos apud Iudeos fuit, bet histo-
 ut eosdem et reges, et sacerdotes haberēt: quo- ria sacra.
 rō iustitia, et religione permixta incredibile quan-
 tum valuerit. Opes genti ex uectigalibus opa- Iudæorum
 balsami crouere, quod in his tantum regionibus successus
 gignitur. Est namque vallis, quæ cōtinuis monti- de opes.
 bus, velut muro quodam cincta, ad instar hor- Opobalsa-
 torum clauditur: spatium loci C C. milliæ iugera: fami suc-
 nomine Lerica dicitur, in ea valle sylua est et fus est.
 ubertate, et amœnitate insignis. Si quidem pal-
 metis et opobalsamo distinguitur. Arbores et
 opobalsamiferæ similis piceis arboribus ha- pineis O-
 bēt, nisi quod sunt humiles magnæque in vinea- pobalsami
 tum morem excoluntur. Haec certò tēpore anni descriptio.
 balsamū faciunt: sed non minor loci eius opaci-
 tati, quam ubertati admiratio est. Quippe cū
 toto orbe regionis eius ardentissimus sol sit, ibi
 tepida aëre naturalis quædam ac perpetua o-
 pacitas iacet. In ea regione locus est, qui præter
 mare situdinem, et æque immobilitatem, mare
 mortuum vocatur. Namque vltis mare, tuum

resistentibus turbinibus bitumina, quo aqua introitus
flagratur: neque navigationis patiens est, quo-
nia omnia vita carentia in profundum mer-
gantur: nec materiam ullam sustinet, nisi quas

* Illutatur. alumine* illinatur. Primus Xerxes rex Persarum Iudaeos domuit: postea cum ipsis Persis in ditionem Alexandri Magni venire, diuque in potestate Macedonici imperii fuere. A Demetrio cum desinissent, amicum Romanorum petita, primi omnium ex Orientalibus libertatem receperunt, facile tunc Romanis de alieno largientibus. Per eadem tempora, quibus in Syria regni mutatio inter novos reges alternabatur, in

Attalus Asia rex Attalus florentissimum, quibus rex Pergamoni.

Attalus Asia rex Attalus florentissimum, quibus rex Pergamoni. Attalus patrio acceptum regnum, cadibus amicorum & cognatorum supplicis sedebat, nunc matrem quam, nunc Beronicum sponsam, matrisque eorum necatas confingens. Post hanc sceleratam violentiam rabiem, squalidam vestem sumit, barbam capillumque in modum reorum summittit: non in publicum prodire, non populo se ostendere, non domi latiora conuiuia inire, aut aliquod signum sani hominis habere, prorsus ut penas pendere manibus interfectis videretur. Omnis deinde regni administratione, hortos fodiebat, gramina seminabat, & uicinis inuicem permiscuit, adque omnia venime sunt infecta, uelut peculiaria uicinis amicis miscuit. At hanc stultitiam araria artis subinde se, squalidam, ceterisque

Attali stultitiam.

que fingendis; & are findendo procedendoque oblectabatur. Matri deinde sepulchrum facere instituit: cui operi intentus, morbum ex solis ardore contraxit, & septima die decessit: huius testamento haeres populus Rom. tunc instituitur. Sed erat ex Eumene Aristonicus, non iusto matrimonio, sed ex pellice Ephesia citharista cuiusdam filia genitus, qui post mortem Attali velut paternum regnum inuasit Asiam. Cum multa secunda praelia aduersus ciuitates, quae metu Romanorum se tradere ei volebant, fecisset, iustisque rex iam videretur, Asia Licinio Crasso Cōsulī decernitur: qui intentior Asiatica praeda, quam bello, cum extremo anni tempore inordinata acie praelium cōseruisset, victus poenas inconsultae auaritia sanguine dedit. In huius locum missus Perpenna Consul prima congressione Aristonicum superatum in potestatem suam relegit, Attalicāsque gazas hereditarias populi Romani navibus impositas, Romam deportauit. Quod egre ferens successor eius Marcus Aquilius Consul ad eripiendum Aristonicū Perpenne, veluti sui potius triumphī manus esse deberet, festinata velocitate contendit. Sed contentionem Consulū, mors Perpenna diremit. Sic Asia facta Romanorum, cum opibus suis vltia quoque Romam transmisit.

Populus
Rom. ha-
res Attali.
Mindū Sa-
mum &
Colopho-
nem intel-
ligit. Flo.
Pratorem
Licinium
Flo. appel-
lat.

Anno 461
Vrbis cōd.
Plin. lib.
13. cap. 3.

IUSTINI LIBER XXXVII.

Massilien-
fium apud
Rom. gra-
tia.

MASSILIENSIS APTO Aristonico, Massilienses
pro Phocēsiōis cōditorib. suis, quo-
rū urbē senatus, & omne nomen,
quod & tunc, & antea Antiachē

bello infesta contra populū Romanū arma tuler-
ant, deleri iusserat, legatos Romā misere de-
precātes, veniāq; huius à senatu obtinere. Post hæc
regib⁹, qui aduersus Aristonicū auxilia tulerāt,
præmia persoluta: Mithridati Pōico Syria mō-
nor, filius Ariarathis regis Capadocia, qui eodē
bello ceciderat, Lycaonia et Cylīciā data, fide-
liorq; populus Rō. in socij filios, quā n. ater in
liberos fuit. Quippe hinc parvulo auctū regnū,

Sūma Lao-
dices erga
filios im-
pietas.

inde vita adēpta Nāq; Laodice ex numero sac-
filiorū, quos virilis sex⁹ ex Ariaratha rege sus-
ceperat, timēs ne diuturna regni administratio-
ne adultis qbusdā potiretur, quinq; parricidalī
veneno necavit: unū parvulū scelēri matris co-
gnatorū custodia eripuit, qui post necē Laodices
(nā propter crudelitātē eam, populus extinxer-
at) solus regno potitus est. Mithridates quoq;
repentina morte interceptus, filium, qui & ipse
Mithridates dict⁹ est, reliquit. Cuius ea postea
magnitudo fuit, ut nō sui tantū temporis, ve-
rū etiā superioris ætatis omnes reges maiestate

superaverit, bellâq; cum Romanis per XLVL annos varia victoria gesserit. Quæ summi imperatores Sylla, Lucull^o, cateri; in sūma, Cneus Pompeius ita vicerunt, ut maior clariorq; resurgeret in restaurando prælio damnisq; suis terribilior redderetur. Denique ad postremum non vi hostili victus, sed voluntaria morte in auito regno senex hære de filio decessit. Huius futurâ magnitudinem etiam cœlestia ostenta prædixerant. Nam & quo genitus est anno, & eo quo regnare primum cœpit stella cometes per utrūque tēpus septuaginta diebus ita luxit, ut celi omne conflagrare videretur. Nam & magnitudinis sui quartam partem celi occupauerat, & fulgore sui solis nitorem vicerat: & cum oriretur occumberetq; quatuor spatiū horarū cōsumebat. Puer tutorum insidias passus est, eum fero equo impositum, equitare iaculari; cogeant: qui coctus cum eos fefellissent, supra ætatem regente equum Mithridate, veneno eū appetiuere. Quod metuens, antidota sæpius bibit, & ita se aduersus insidias exquisitoribus remediis stagnauit, ut ne volens quidem senex veneno mori potuerit. Timens deinde ne inimici, quod veneno nō potuerāt, ferro peragerent, venâdi studiū finxit: qua propter quatuor annos neq; urbem, neq; ruris tecto usus est: sed per Sylvas vagari⁹ est, & diuersis motiū regionibus pernoctabat, ignaris omnibus quibus esset locus assuetus, feras cursu

Prodigia
in Mithri-
datis ortu

Mithridatis in pueritia pericula & studia.

In summâ senectute benefici antidoti euasit cuius Plin. meminit lib. 23.

* fugare.
Aperto etiam capi-
te fuisse
perpetuo,
Cicero
scribit. id
quod vale-
tudinis plu-
rimum in-
tererat.
Scythæ vin-
cuntur à
Mithrida-
te.

* medita-
tus.

Laodice
scelus.
Malū con-
filium cō-
sultori pef-
f. num.

aut *fatigare, aut persequi, cū quibusdam etiam
viribus cōgredi. Quibus rebus & insidias vita-
nit, & corpus ad omnem virtutis pati: niā du-
rant. Ad regni deinde administrationem cū
accessisset, statim non de re regēdo, sed de augen-
do regno cogitavit. Itaque Scythas inuictos an-
teā, qui Zopyrona, Alexandri magni ducem,
cum triginta millibus armatorum deleuerant,
qui Cyrū Persarum regē cū ducē, millibus ar-
matorum trucidauerant, qui Philippū Mace-
donum regem fugauerant, ingenti felicitate per-
domuit. Auclius igitur viribus Pontum quoque
ac deinceps Cappadociam occupauit. Asiam cum
quibusdam amicis tacitus à regno profectus, ne-
mine sciente, peruagatus est, omniūq; urbium situs
ac regiones cognouit. Inde Bithiniam transcen-
dit, & quasi iā dominus Asia, opportuna queq;
victorie sua *metatus est. Post hac in regnū cū
iā perūsse crederetur, reuersus est, inuēto parua-
lo filio, quē per absentia eius Laodice soror, uxor
que enixa fuerat: sed inter gratulationē post lō-
gā peregrinationē aduēt⁹ sui, & filij geniti, ve-
neno periclitatus est. Siquidē Laodice soror cū
perūsse eum crederet, in cōcubitus amicorū pro-
iecta, quasi admissum facinus maiore scelere te-
gere posset, venenum aduenienti parauit. Quod
cū ex ancilla Mithridates cognouisset, facinus
in autores vindicauit. Hyeme deinde imminen-
te, nō in cōuiuiis, sed in campo non in uacationi-
bus

bui, sed in exercitationibus: ne inter sodales, si d
inter equales, aut equo, aut cursu, aut viribus
contendebat. Exercitum quoq; suum ad parum
laboris patientiā quotidiana exercitatione du-
rabat, atque ita inuictus ipse inexpugnabilem
exercitum fecerat. Inita d: inde cum Nicomede
societate, Paphlagoniam inuadit, victāq; cum
socio diuidit. Quā cū teneri à regibus senatui
nuntiatum esset, legatos ad utrumque misit, qui
gentem restitui in pristinum statum iuberent.
Mithridates cū se parē iam magnitudini Ro-
manorum crederet, superbo respōso, hereditariū
patri suo regnū obuenisse, respondit: mirariq; se,
quæ ei controuersia relata non fuerit, sibi refe-
rās. Nec territus minus, Galatiā quoq; occupat.
Nicomedes quoniam se tueri iure non potuerat,
iniusto regi redditurū respōdit. Atque ita filium
suum mutato nomine, Philomenē Paphlagonum
regum nomine appellat, & quasi stirpi regie
reddidisset regnum, falso nomine tenet. Sic lu-
cilio habiti legati, Romam reuertuntur.

Nicomede-
dis fraus.

IUSTINI LI- BER XXXVIII.

MITHRIDATES parricidia à Mithrida-
nece uxoris auspiciatus, sororis alte- tis scelera
rius Laodices filios, cuius virum & parrici-
dia.
Ariarathē regē Cappadocie per
Ger

Nicomedes Cappadociam inuadit.

Mithridatis fraus

Gordium insidiis occiderat, tollendos statuit nihil actū morte patris existimans si adolescentes paternum regnum, cuius ille cupiditate flagrabat, occupassent. Igitur dum in his occupationibus versatur, interim Nicomedes rex Bithiniae, vacuum morte regis Cappadocia inuadit. Quod cum nuntiatum Mithridati fuisset, per simulationem pietatis auxilia sorori ad pellicendum Cappadocia Nicomedem mittit. Sed iam Laodice per pacem se Nicomedi in matrimonium tradiderat. Quod egrè ferēs Mithridates, praefidia Nicomedi Cappadocia expellit, regnumque sororis filio restituit. Egregium prorsus factum, nisi subsequēta fraus esset. Siquidem interiectis diebus, simulat se Gordium, quo ministro usus in Ariarathe interficiendo fuerat, restituere in patriam velle, sperans, si obstitet adolescēs, causas belli futuras: aut si permitteret, per eundem filium tolli posse per quem interfecerat patrem. Quod ubi Ariarathes iunior moliri cognouit, indignè ferens interfectorem patris per auunculum potentissimè ab exilio reuocari, ingentē exercitum contrahit. Igitur cum in asiam eduxisset Mithridates peditem octoginta millia, equitum decem millia, currus falcatos D C. nec Ariarathi auxiliantibus finitimi regibus: minores copia essent, incertum bellum timens, consilia ad insidias trāsfert: sollicitoque iuvene ad colloquium, cum ferrum or-

Ariarathes
Mithrida-
tis dolo
obtruncatus

culdium inter fascias gereret scrutatori ab Ariarathes regia more misso, curiosius inuim uenirem portu astanti, ait, Caueret, ne aliud telum inueniret, quam quareoret. Atque ita risu protulit insidius, seuocatum ab amicis, uelut in secretum sermonem spectante utroque exercitu, inderficit: regnum Cappadocia octo annorum filio imposito Ariarathis nomine, additoque ei relore Gordio, tradit. Sed Cappadoces crudelitate ac libidine praefatorum vexati, à Mithridate deficiunt, fratremque regis, et ipsum Ariarathem nomine, ab Asia, ubi educabatur, reuocant: cum quo Mithridates praelium renouat, uictumque Cappadocia regna expellit. Nec multo post ex agitudine adolescens collectis infirmis, decessit. Post huius mortem Nicomedes timens, ne Mithridates accessione Cappadocia, etiam Bithiniam finitimam inuaderet, sabornat, puerum eximia pulchritudinis, quasi Ariarathes tres, non duos filios genuisset, qui à Senatu Romano paternum regnum peteret. Proxorem quoque, Laodiceam Romam mittit, ad testimonium trium ex Ariarathes susceptorum filiorum: quod ubi Mithridates cognouit, et ipse pari impudetia Gordium Romam mittit, qui senatus affereret, praemium cui Cappadocia regnum tradiderat, ex eo Ariarathes genitum, quo bello Aristonici auxilia Romanis ferens, occidisset. Sed senatus studiis regum intelligens, aliena regna falsis nominibus

Contentio
regum de
Cappado-
cia regno

Ariobar-
zanes Cap-
padociz
rex à sena-
tu Ro. con-
stituitur.

Romam
aufugit.

nibus dare noluit, & Mithridati Cappadociâ,
& Nicomedi ad solatium eius Paphlagoniam
ademit: ac ne contumelia regis foret aden. petam
illius, quod aliis daretur, uterque populus liber-
tate donatus est. Sed Cappadoces munus liber-
tatis abnautes, negant vivere gentem sine rege
posse. Atq. ita vexillis à senatu Ariobarzanes
constituitur. Erat eo tempore Tigranes rex Ar-
menia, obses à Parthis ante non multum tēpus
datus, olim ab iisdem in regnum paternum re-
missus. Hunc Mithridates ad societate Româ-
ni belli, quod olim meditabatur, pellicere cupit-
bat. Nihil igitur de offensa Romanorum sen-
tientē, per Gordiū impellit, ut Ariobarzanes
segni admodū bellum inferat: & ne quis dolus
subesse videretur, filiam suâ Cleopatram ei in ma-
trimonium tradidit. Primò ergo aduētū Tigrā-
nis, Ariobarzanes sublatis rebus suis, Ro-
mam contendit: atque ita per Tigranem rursus
Cappadocia inris esse Mithridati cæpit. Eodē
tempore mortuo Nicomede, etiam filius eius,
& ipse Nicomedes, regno à Mithridate pellit-
tur: qui cum supplex Romam venisset, decernit-
tur in senatu, ut uterque in regnum suum re-
stituatur: in quod tamen missi Aquilinus Man-
lius, & Malchinius legati. His cognitis Mi-
thridates societate cū Tigraue, bellum aduersus
Romanos gesturus, iungit. pactiq; inter se sunt,
ut urbes ægrique Mithridati, homines verò &
qua-

quæcunque auferre possent, Tigrani cederent. Post hac Mithridates intelligēs quansū bellum suscitaret, legatos ad* Cymbros, alios ad Gallos* Cimerios. & Sarmatas, Bastarnasq. auxiliū peti- tum mittit. Nā omnes has gentes, cū Romanū meditaretur bellum, variis beneficiorum mune- ribus iā ante illexerat. Ab Scythia quoq. exer- citum venire iubet, omnēmq. Oriētem aduersus Romanos armat. Nō igitur magno labore Mithrida- quilium, & Malchiniū Asiāno exercitū instru- tis prima- Etos vicit: quibus simul cum Nicomede pulsīs, in- victoria de- genti fauore ciuitatum excipitur: multū ibi auri Rom. argentiq. studio veterum regum, magnūque belli apparatus inuenit: quibus instructus, de- bita ciuitatibus publica & priuata remittit, & vacationem quinquennio consedit. Tunc ad cō- cionem milites vocat, eosque variis exhortatio- nibus ad Romanā bella, siue Asiā incitat. In Liuiō & Quam orationem dignā duxi, cuius exemplum Sallustio breuitati huius operis insererē, quam obliquam quid nota- Pompeius Trogus exposuit: quoniam in Liuiō uit. & Sallustio reprehendit, quod conciones dire- Trogn. ctas pro sua oratione operi suo inferēda histo- Mithrida- rie modū excesserint. Optādum sibi fuisse ait, ut ad milites- tis oratio- de eo liceret consulere, bellūne sit cum Roma generis de- nis. an pax habenda: quin verò sit insisten- liberatiui- dum i. pugnātibz. nec eos quidem dubitare, Propositio. quippe victoriæ careant. Quippe aduersus la- A necessa- trones, si nequeant pro salute, pro vltione pa- rio.

men sua omnes ferrum stringere. Caterùm quia non id agitur, an liceat quiescere, non tantùm animo hostiliter, sed etiam praelio cōgrēssu cōsulere, quæ ratione ac spe cōcepta bella sustineant esse, tamen sibi victoriæ fiduciam, si sit illi animus: Romanosque vinci posse, cognitum non sibi magis, quàm ipsis militibus, qui & in Bithynia Aquilium, & Malthimum in Cappadocia fuderint. At si quidē aliena magis exēpla, quàm sua experimēta moueāt, audire se à Pyrrhore ge Epiri, non amplius quàm quinq. milibus Macedonū instructo, fusos tribus praeliis Romanos. Audire Annibalem sexdecim annos Italiæ victorē immoratum: & quin ipsam caperet urbē, nō Romanorum illi vires obstitisse, sed domestica emulationis atque inuidie studium. Audire populos Trāsalpinæ Galliæ Italiā ingressos, maximè eam plurimisq. urbibus possidere: & latius aliquāto solum filium, quam in Asia, quæ dicatur imbellis, eosdem Gallos occupasse: nec victam solū dici Romā à Gallis, sed etiā captam, ita ut unius illis montis tantum cacumen relinqueretur, nec bello hostem, sed pretio re notum: Gallorum autem nomen, quod semper Romanos terruit, in partē virium suarum ipse habeat. Nā hos qui Asiā incolunt, Gallos ab illis qui Italiā occupauerant, sedibus tantū distare: originem quidē ac virtutem, genisq. pugnae idem habere, tantūque his sagaciora esse in

A facili.

Ab' exem-
plis.
Exemplo-
rum conge-
nies.

genia quā illis, quāto longiori ac difficiliori spatio per Illyricum Thraciamque prodierunt, penē operosius transiit illorum *sedibus, quā ubi cōfēdere possēs. Iam ipsam Italiam audire se nunquā, ut Roma condita sit, satis illi pacatū, sed assidue per omnes annos pro libertate alios contra quosdam etiam pro iure imperij, bellis cōtinuā persequi: quod à multis ciuitatibus Italiae deletos Romanorum exercitus ferro à quibusdam nouo cōtumelia more sub iugum missos: ac ne veteribus immoremur exēplis, hoc ipso tēpore uniuersam Italiam bello Marsico cōsurrexisse, non iam libertatem, sed cōsortium imperij, ciuitatisque poscentem: nec grauius vicinā Italia bello, quā domesticis principum factionibus urbē premi, multoque periculosius accessisse Italico ciuile bellum simul & à Germania Cymbros, imminēsam illam ferorum atque immitium populorum more procella illuā, inundasse Italiam. Quorum tamen si singula bella sustinere Romani possent, uniuersis tamen obruātur, ut ne vacaturos quidem bello suo putent. Utendum igitur occasione, & rapida incrementa virium, ne si illis occupatis quiuerint, mox aduersus vacuos, & quietos manus negotium habeāt. Nō enim queritur an capiēda sint arma, sed utrum sua potius occasione an illorum. Nam bellum equidem iam tūc secum ab illis geri cōceptum, cū sibi pupillo maiorem Phrygiā ademerint, quā pa-

*finibus
Ab oportuno.

Samites intelligit, à quibus Romani sunt sub iugum missi. Li. 9. ab Urb. con. Anno d. c. lxxi. simul ciuile bellum, & Mithridatica exeperunt. Orof. Epilogus huius argumenti.

Ab hone-
sto.

* Callima-
chus.

tri suo premium dati aduersus Aristonicum an-
ticily concesserant, gentemq. quam & proano suo
Mithridati Seleucus* Calnicus in dotem dedif-
set. Quid cum Paphlagonia se decedere iusserit,
non alterum illud genus belli fuisse? qua non vi-
non armis, sed adoptione testamenti & regum
domestico: ū interitu, hereditaria patri suo ob-
uenisset, cum inter hanc decretorum amaritudi-
nem pariendo, non tamen eos mitigaret, quin a-

confert sua
in Ro. me-
rita cum il-
lorū in se
iniuriis.

cerbino se in dies gerant, non obtinuisse. Quod
enim à se nō praebitum illis obsequiū: non Phry-
giā, Paphlagoniāq; dimissas? non Cappadocia.
filiū educitū, quā. ure gētū victor occupauerat:
Raptā tamē sibi esse victoriā eius ab illis, quo-
rum nihil est nisi bello quasitū: non regē Bithy-
nia Chrestō, in quem senatus arma decreuerat,
à se in gratiam illorum occisum, tamen nihilo-
minus imputat: i sibi, si qua Gordius aut Tigrā-
nes faciat: libertatem etiam in contumeliam sui
à senatu ultro delatam Cappadociae, quā reli-
quis gentibus abstulerunt: deinde populis Cap-
padocum pro liberalitate oblata, Gordium regē
orantem. idea, tanquam amicum suum esset, non
obtinuisse. Nicomedem praecepto illorum bellum
sibi intulisse, quia inultus ierit Mithridates, ab
ipsis ventum obuiam, & nunc eam secum bel-
landi causam illū fore, quod non impunē se Ni-
comedis lacerandum jaleat: sic: filio praebuerit.
Quippe non delicta regnum illos, sed vires ad
maie-

Vocat in
n

maiestatem insequi, neque in se vva, sed in aliis
 quoq; omnibus hac semper arte grassatos: Sic &
 suum Pharnacem per cognationum arbi-
 tria succedaneum regi Pergameno Eumeni da-
 tam: sic rursus Eumene, cuius clausibus primum in
 Asia fuere transuecti, cuius exercitum magis quā
 suo, & magnū Antiochum, & Gallos in Asia,
 & max in Macedonia regem Persen domue-
 rant, & ipsum pro hoste habitum, eiq; inter di-
 ctum Italia, & quod cū ipso deforme sibi puta-
 nerant, cum filio eius Aristonice bellum gessis-
 se. Nullius apud eos maiora, quā Masinissa re-
 gi Numidarum haberi merita. Huic imputa-
 ri victum Annibalem, huic captum Syphacem,
 huic Carthaginē delatā, huic inter duos illos Af-
 ricanos tertium servatūq; urbem referri, tamen
 cum huius nepotia bellum modū in Africa gessit. Collatio
 adeo inextinguibile, ut utrumq; quidem memoria suæ & Ro-
 patri donarent, quin carcerem ac triumphum spe-
 rit. Et aculum experiretur. Hanc illos omnibus regi-
 bus legem odiorum dixisse, scilicet quia ipsi tales
 reges habuerint, quoniam etiam nominibus eru-
 bescant, aut pastores Aboriginū, aut aruspices
 Sabinarum, aut exules Corinthiorum, aut seruos
 venasq; Tusciorum, aut, quod honoratissimum
 nomen fuit inter has Superbos, atque, ut ipsi se-
 runt, conditores suos, lupi a mulieribus alitos: sic
 omnem illum populum luporum animas habere,
 inextinguibiles sanguinis atque imperij, diuiti-
 bus.

Romani ex
 lacte lupi-
 no etiam
 mores hau-
 serunt.

A suorum
virtute.

rumq; anidos ac ieiunos. Si autem seu nobilitate
illu comparatur, clariorem illa, colunie cōueni-
rum esse, qui paternos maiores suos à Cyro, Da-
riōq; cōditoribus Persici regni, maternos à ma-
gno Alexandro, ac Nicanore Seleuco condito-
ribus imperij Macedonici referat: seu populis
eorum conferat suos, earum se gentium esse, qua-
mois modo Romano imperio sunt pares, sed Ma-
cedonico quoque obliuiscunt. Nullam subiecta-
rum sibi gentium expertam peregrina imperia,
nullis unquam nisi domesticis regibus permis-
se. Cappadociam velint, an Paphlagoniam recen-
sere, rursus Pontum an Bithyniam, itēq; Ar-
meniam maiore minoremque quadringentium
nullā neque Alexander ille qui totam pacavit
Asiā, nec quisque successorum eius, aut postero-

omnino

A sua per-
sona.

rum attigisset, Scythiam duos⁴ unquam ante se
reges non parare, sed tantum intrare, ausos Da-
rium et Philippum, egrē inde fugam sibi ex-
pēdisse, unde ipse magnam partē aduersus Ro-
manos viriam haberet, multūque se timidiū ac

A loco

diffidentius bella Pontica ingressam, cū ipse ru-
dis, ac tyro esset. Scythia præter arma, virtutē
que animi, locorum quoque solitudinibus, vel
frigoribus instructa, per qua denuntiaretur in-
gens militiæ labor ac periculum. Inter quas dif-
ficultates ne spes quidem præmij foret; cui ho-
ste vago, nec tantum pecuniæ, sed etiam sedis
inopi. Nunc se diuersam belli conditionem in-
gredi.

gredi. Nam neque cælo Asia esse temperantius
 aliud nec solo fertilis, nec urbium multitudine
 amœnius, magnamque temporis partem; non ut
 militiam sed ut festum diem acturos, bello du-
 bium facili magis an uberi, si modo aut proxi-
 mas regni Astaliciopes, aut veteres Lydia Io-
 niq; attulerint, quas non expugnatum eant, sed
 possessum tantumque se expectet auda Asia, ut
 etiam vocibus vocet: adde illis odium Romano-
 rum incussit rapacitas Procösum exactio pu-
 blicanorum calumnia litium. Sequantur se mo-
 do fortiter, & colligat, quid se duce possit effice-
 re tantus exercitus, quæ sine cuiusquæ militum au-
 xilio, suamet unius opera viderit Cappadociæ
 caso rege cepisse, qui solus mortaliu Pötum om-
 nem Scythiamque pacavit, quæ nemo antè transire
 tuto, atque adire potuerit. Namque iustitia atque li-
 beralitatis suæ, ne ipsos milites, qui experiatur,
 testes effugere: & illa indicia habere, quod salus
 regum omnium non paterna solum, verum etiam
 ex terra regna hereditatibus propter munifi-
 centiam acquisita possideat, Colchos, Paphlago-
 niam, Bosporum. Sic excitatis militibus, post
 annos viginti tres sumpti regni in Romana bel-
 la descendit. * Tunc in Aegypto mortuo rege
 Ptolemæo, & qui Cyreni regnabat, Ptolemæo
 per legatos regnum, & uxor Cleopatra regina
 soror ipsius defertur. Latus igitur hoc solo Pto-
 lemaus, quod sine certamine fratrum re-

Ab vñ
 seu præ-
 milis.

Epiphone-
 ma.

Peroratio.

Bellum Mi-
 thridatis i-
 Ro.
 * Atque
 tunc.

Exemplum gnū recepiſſet, in quod ſubornari à matre Cleo-
 crudelitatis & impietatis Ptole-
 meus Philoco Cyrena-
 rum rex.

gnū recepiſſet, in quod ſubornari à matre Cleo-
 crudelitatis & impietatis Ptole-
 meus Philoco Cyrena-
 rum rex. patrā, & favore principum fratris filiū cogno-
 uerat. Ceterū inſeſtis omnibus ſtatiū ubi Ale-
 xandriam ingreſſus eſt fautores pueri trucidari
 iuſſit. Ipſum quoque die nuptiarum, quibus ma-
 trem eius in matrimonium recipiebat, inter ap-
 paratus epularum, & ſolemnia religionum, in
 complexu matris interficit. Atque totum ſo-
 roris, cede filij eius cruentus aſcēdit. Poſt quod
 non mitior in populares, qui eum in regnum vo-
 cauerant, fuit. Siquidem peregrinus militibus li-
 centia cedis data, omnia ſanguine quotidie ma-
 nabāt ipſāmq. ſororē, filia eius, virgine per vim
 ſuprata & in matrimonium adſcita, repudiat.
 Quibus rebus territus populus, in diuerſa labi-
 tur patriāmq. metu mortis, exulrelinquit. Solus
 igitur in tāta urbe cū ſuis relictus Ptolemæus,
 cum regem ſe nō hominum, ſed vacuarum adiū
 videret, ediſto peregrinos ſolicitat. Quibus cō-
 fluentibus, obuius legatus Romanorum Scipioni
 Africano, & Spurio Mummiō, & L. Metello,
 qui ad inſpicienda ſociorum regna veniebant,
 procedit. Sed quā cruentus ciuibz omnibus,
 tam ridiculus Romanis fuit. Erat enim & vul-
 tus deformis, & ſtatura breuis, & ſagina ven-
 tris non hominī, ſed beluæ ſimilis. Quā ſædi-
 tatem nimia ſubtilitas, & perlucida veſtis au-
 gebat, prorſus quaſi aſtu inſpicienda preberen-
 tur, quæ omni ſtudio occultanda pudibundo v-
 ro erant.

R. legati
 ad Ptole-
 mæum.

Ptolemæi
 turpis cor-
 poris habi-
 tus.

ro erant. Post discessum deinde legatorum, quo-
rum *Africanus* dum aspicit urbem, spectaculo
Alexandrinus fuit, *Ptolemaus* iā etiam popu-
lo peregrino inuisus, cum filio, quem ex sorore
susceperat, & cum uxore matris pellice, metu
insidiarum tacitus in exilium proficiscitur con-
tractoq. mercenario exercitu bellum sorori pa-
riter ac patriā infert. Accersitum maximum
deinde à *Cyrenais* filium, ne eum *Alexandri-*
ni contra se regem crearent, interficit. Tunc po-
pulus statuas & imagines eius detrahit. Quod in liberos
factum studio sororis existimans, filium, quem crudelitas
ex ea susceperat, interficit, corpusq. in membra
diuisum, & in cista impositum, matri die natali
eius, inter epulas afferri curat. Quae res non re-
gina tantum, verum etiā uniuersa ciuitati acer-
ba, & luctuosa fuit: tantūq. mœrorem festinif-
simo conuiuio intulit, ut regio omnis repentino
luctu incēderetur. Verso igitur studio principum
ab epulis in exequias, membra lacerata populo
ostendunt, & quid sperare de rege suo debeant,
filij cade demonstrant. Finito luctu orbitatis,
Cleopatra cum urgeri se fraterno bello videret,
auxilium à *Demetrio* petit *Syriae* rege, per le-
gatos eius: cuius ipsius varij & memorabiles ca-
ssi fuerunt. Namque *Demetrius*, ut supra dictū
est, cum bellum *Parthis* intulisset, & multis co-
gressionibus victor fuisset, repente circumuen-
sus insidiis, amisso exercitu capitur. Cui *Ar-*

Digressio
de *Deme-*
trij cum
Parthis bel-
lo.

Sacides Parthorum rex magno & regio animo
**Hyrcaniā misso in* Bithyniam, non cultum tantum re-*
gium praeiitit, sed & filium in matrimonium
dedit, regnamq; Syriae, quod per absentiam eius
Trypho occupauerat, restitutum promittit. Post
huius mortem desperato reditu non ferēs capti-
uitatem Demetrius, priuatim, etsi opulentam
vitam per se sus tacitus in regnum fugam. medi-
tatur. Hortator illi ac omes Calimāder amicus
erat, qui post captiuitatē eius a Syria per Ara-
biae deserta, ducibus pecunia comparatis, Par-
thico habitu Babyloniā peruenerat. Sed fugien-
tē Phrahartes, qui Arsacide successerat, equi-
tum celeritate per cōpendiosos tramites occupa-
exemplum tum retrahit. Vt est deductus ad regē, Calimā-
in barbaro dro quidem non tantum venia, verū etiam prae-
homine. miū fidei datum. Demetrium autē & grauiter
**custodiis. & arctioribus* custodibus obseruari iubet. In-*
teriecto deinde tempore, cum fidē illi etiam su-
scepti liberi facerent, eodem amico comite repe-
tita fuga est: sed pari infelicitate prope, fines re-
gni sui deprehēditur, ac demum perductos ad re-
gem, ut inuisus à conspectu summonetur. Tunc
quoque uxori & liberis donatus, in Hyrcaniā,
Phrahartis pœnalem ciuitatē sibi donatā remittitur, talisq.
consilium. aureis ad exprobrationē puerili leuitatis dona-
tur. Sed hanc tam Parthorū mitē in Demetriū
clementiam nō misericordia gentis, nec respectu
cogna

cognationis, faciebat, sed quod Syria regnū af-
 fectabant, usuri Demetrio aduersus Antiochū
 fratrem, prout res, vel tempus, vel fortuna bello
 exegisset. His auditis, Antiochus occurrit adū bel-
 lum ratus exercitum, quem multis finitimorum
 bellis indurauerat, aduersus Parthos ducit. Sed
 luxurie non minor apparatus, quàm militia
 fuit. Quippe *VIII. millia armatorum secuta
 sunt trecenta lixarum: ex quibus coquorum, pi-
 storū, seniorūmq; maior numerus fuit. Argenti
 certè aurique tantum, ut etiā gregarij milites
 caligas auro fingerent, proculcarētq; materiā,
 cui amore populi ferro dimicāt. Culinariū quo-
 que argentea instrumēta, fuere, prorsus quasi ad
 epulas non ad bella pergerēt. Adueniēti An-
 tiocho multi Oriētales reges occurrere, tradētes
 se, regnāq; sua cum execratione superbia Par-
 thica. Nec mora congressioni fuit. Antiochus
 tribus praeliis victor Babyloniam cum occupas-
 set, magnus haberi cœpit. Itaq; omnibus ad eū
 deficientibus populis nihil Parthis relictū præ-
 ter patrios fines fuit. Tūc Phrahartes Demetriū
 in Syriam ad occupandum regnū cum Par-
 thico praesidio mittit, ut eo pacto Antiochus ad
 suā ruēdā à Parthia renocaretur. Interim quo-
 niam viribus non poterat, insidiis Antiochum
 ubique tentabat. Propter multitudinem ho-
 minum omnem exercitum suū Antiochus per
 ciuitates in hyberna dimiserat: quare exitij
 causa

Antiochi
 Sedetis in
 Parthos
 bellum.

Fortè,
 octingenta
 milia ar-
 matorum,
 ccc mil-
 lia lixarū.
 Luxus in
 Antiochi
 exercitu.

Antiochi
 successus.

Antiochus
Sedetes
victus in-
terficitur.

causa fuit. Nam cum granari se copiarum pre-
bitione & iniuriis militum, civitates viderent,
ad Parthos deficiunt, & die statuta omnes apud
se diuisum exercitum per insidias, ut inuicem fer-
re auxilia possent, aggrediuntur. Qua cum nau-
tiata Antiocho essent, auxilium proximis late-
rus, cum ea manu, qua secum hgemabat, progre-
ditur. In itinere obuivum regem Parthorum ha-
buit, aduersus quem fortius, quam exercitus eius
dimicauit. Ad postremum tamen cum virtute
hostes vincerent, metus suorum desertus, occidi-
tur, cui Phrahartes euequias regio more fecit,
filiamque Demetrii, quam secum Antiochus ad-
duxerat, captus amore virginis, uxorem duxit.
Poenitere deinde dimissi Demetrii cepit: ad
quem retrahendum cum turmas equitum festi-
nanter misisset, Demetrium hoc ipsum metuen-
tem iam in regno missi inuenerunt, frustra quoque
omnia conati, ad regem suum reuersi sunt.

IVSTINI LI- BER XXXIX.

Deme-
trius rui-
sus Syriz
rex.

ANTIOCHO, in Parthia cum exer-
citu deleta frater eius Demetrius
obsidione Parthorum liberatus, ac re-
stitutus in regnum, cum omnia Syria
in luctu propter amissum exercitum esset, quasi
Parthi

Parthica ipsius ac fratris bella quibus alter ca-
 pit⁹, alter occisus erat, prosperè gessisset: ita Ae-
 gypto bellū inferre statuit, regnū Aegypti Cleo-
 patra socru pretium auxilij aduersus fratrem suū Noema.
 pollicense. Sed dū, aliena affectas; ut assolet fie-
 ri, propria per defectionē Syriæ amisit. Siquidē Syriæ à De-
 Antiochenses primi, duce Tryphone, execrātes metrio
 superbiam regis, quæ conuersatione Parthica cru-
 delitatis intolerabilis facta erat, mox. www.libriol.com.cn
 Antiochenses, ceteræq; ciuitates, exemplum sequuta, per ab-
 sentiam regis à Demetrio defecere. Ptolemaus ve-
 rò rex Aegypti, bello ab eodē petitus, cū cognou-
 isset Cleopatram sororem suā opibus Aegypti na-
 mibus impositis, ad filiam & Demetrii generū Redit ad
 in Syriam profugisse, immittit iuuenē quendam
 Aegyptium, Prorarchi negotiatoris filium, qui
 regnum Syriæ armis peteret. Et compositā fabu-
 la, quasi per adoptionem Antiochi regis rece-
 ptus in familiam regiam esset, nec Syrius quem-
 libet regem aspernātibus, ne Demetrii paterem-
 iur superbiam, nomē iuueni Alexander imponi-
 tur, auxiliāq; ab Aegypto ingētia mitteretur. in
 iuxta corpus Antiochi interfecti à rege Par-
 thorum in loculo argenteo in sepulturā in Syriam
 remissum peruenit: quod cum ingēti studio ciui-
 tatum & regis Alexandri, ad firmandam fa-
 bulæ fidē, excipitur. Quæ res illi magnū fauorē
 popularium conciliauit, omnibus non fictas ito-
 eo, sed veras lacrymas existimātib⁹. Demetrius
 autem.

**Demetrius
interficietur**

autem victus ab Alexandro, cum undique circumstantibus malis premeretur, ad postremum etiam ab uxore filiisq. deserit. Relictus igitur cum paucis servulis cum Tyrum religionem templi se defesurus petisset nam, egrediens profectus ussu interficitur, Alter ex filiis Seleucus, quoniam sine matris auctoritate diadema sumpsisset, ab

**Exemplum
muliebris
ambitionis**

eadem interficitur: Alter cui propter nasi magnitudinem, cognomen Grypho fuit, rex à matre haerennus constituitur, ut nomen regis penes filium, iam autem in omni imperij penes matrem esset. Sed Alexander occupato Syria regno, tumens ex

**Alexandri
insolentia
& ingrati-
tudo.**

successum rerum, spernere iam etiam ipsum Ptolemaeum à quo fuerat in regno ornatus, superba insolentia caput. Itaque Ptolemaeus reconciliata sororis gratia, destruere Alexandri regnum, quod odio Demetrii viribus suis acquisierat summis operibus instituit. Mittit ergo in Graciam Grypho auxilia, & filiam Gryphinam Grypho nupturam, ut populos in auxilium ne-

**Alexander
subornatus
vincitur à
Grypho.**

potis, non societate tantum belli, verum etiam affinitate sua sollicitaret. Nec res frustra fuit. Nam cum omnes Gryphum instructum Aegyptiis viribus viderent, paulatim ab Alexandro deficere cœpere. Fit deinde inter eos praelium, quo victus Alexander, Antiochiam profugit: ibi inops pecunia, cum stipendia militibus deessent, in templo Iouis solidum ex auro victoriae signum tolli iubet facetiis locis sacrilegium circum-

scribens. Nā victoriam cōmodatam sibi à Ioue esse dicebat. Interiectis deinde diebus, cū ipsius Iouis apertum simulacrum infiniti ponderis tacite euelli iussisset, & prehensūque in sacrilegos concursu multitudinis in fugam esset versus, magna vi tempestatis oppressus ac desertus à suis, à latronibus capitur, perductusq. ad Gryphum interficitur. Gryphus porrò recuperato patrio regno, externisq. periculis liberatus, infidiis matris appetitur. Quæ cum cupiditate dominationis prodito marito Demetrio, & altero filio interfecto, huius quoque victoria inferiorē dignitatē suam factam doleret, venienti ab exercitu sione veneni poculū obtulit. Sed Gryphus prædictis ante iam infidiis, veluti pietate cum matre certaret, bibere ipsam inbet : abnuenti in-
stat. Postremum prolato indice eam arguit: solam defensionem sceleris superesse affirmans, si bibat, quod filio obtulit. Sic victa regina scelerē in verso, veneno, quod alij parauerat, extinguitur. Parta igitur regni securitate, Gryphus octo annis quiete: & ipse habuit, & regno suo præstitit. Natus deinde illi est æmulus regni, frater ipsius Cyricænnus, eadem matre genitus, sed ex Antiocho paruo susceptus: quæ cum veneno tollere voluisset, ut maturius cum eodem armis de regno cōtenderet, excitauit. Inter hæc regni Syria parricidiales discordias, moritur rex Egypti Ptolemæus, regno Egypti uxori

Eiusdem
interitus

Cleopatræ
ambitio, &
in liberos
impietas.

Mater ve-
neno, quod
filio para-
uerat, ex-
tinguitur. }
præfuit.

Ptolemzi
Phisconis
mors.

ri & alteri filio, quē illa legisset, relicto, videlicet quasi quietior Aegypti status, quā Syria regnum esset, cū mater altero ex filiis electo, alterum hostem esset habitura. Igitur cum prior in minorem filium esset, à populo compellitur maiorem eligere: cui prius quā regnū daret, uxorem ademit, compulsūque repudiare charissimam sibi sororem Cleopatram, minorem sororem Seleucem ducere iubet, non materno inter filios

Cleopatra
Cyriceño
nubit.

indicio, cū alteri maritum eriperet, alteri daret. Cleopatra verò non tam à viro repudiata, quā à matre diuortio viri dimissa, Cyriceño in Syria nubit, eiq; ne nudū nomē uxoris afferret, exercitum Cyprī sollicitatum, velut dotale, ad maritum deducit. Par igitur viribus iam fa-

Cyriceñus
à fratre
Gryphovia
citur.

ctus Cyriceñus, praelium committit, ac victus in fugam conuertitur, Antiochiāq; venit. Tunc Antiochiā Gryphus, in qua erat Cyriceñi uxor Cleopatra, obsidere cœpit: qua capta Gryphina uxor Gryphi nihil antiquius quā sororē Cleopatram requiri iussit, non ut captiua opē ferret, sed ne effugere captiuitatis mala posset, quæ sui emulatione in hoc potissimū regnū inuaserit, hostiq; sorori nubendo hostē se eius effecerit. Tum peregrinos exercitus in certamina fratris adductos, tum repudiatam à fratre & contra matris voluntatem extra Aegyptum nuptam, accusat. Contra Gryphus orare, ne tam facinus facere cogatur, à nullo unquam maiore

rum suorum inter tot domestica, tot externa bella
 post ^v victoriam in feminas saevitum, quas se- ^v victum
 ocus ipse & periculis bellorum, & saevitia vi- ^v hostem.
 ctorum eximat: in hac vero prater comune bel-
 latum ^v nefas, accedere necessitudine sanguinis. ^v fal.

Quippe ipsius, quae tam cruentè sauiat, sororem
 equidem germanam esse, suam verò consobri-
 nam: liberorum deinde cōmunem materteram.

His tot necessitatibus sanguinis, adici super-
 stitionē tēpli, quò abdita profugerit, tantoq; re-
 ligiosius colēdos deos sibi, quò magis his ppitiis
 ac fauentibus vicisset: tū neque occisa illa se vi-
 rium quicquam Cyricæno dempturum, nec ser-
 uaturū reddita. Sed quantò Gryphus abnquit,
 tanto soror muliebri, pertinacia accēditur, rata
 nō misericordiae hac verba, sed amoris esse. Ita-
 que vocatis ipsa militibus, mittit qui sororem
 confoderent. Qui ut in templum intraverunt,
 cum euellere eam non possent, manus amplexā-
 tes dea simulacrum praeclatant. Tunc Cleopa-

tra execratione parricidarum mādāta violatis ^v parricidii
 iuribus, in ultionem sui decidit. Nec multò ^v sororum
 post repetita praelij cōgr. sione, victor Cyricæ- ^v inter se
 tus uxore Gryphi Gryphinā, quae paulò antè ^v mucua.
 sorore interfecerat, capit, eiusq; supplicio uxō-
 ris manibus parentavit. At in Aegypto Cleo-
 patra cū gravaretur socio regni, filio Ptolemae,
 populum in eum incitat, abduclaque ei Seleuce
 uxore, eò indignum quòd ex Seleuce illi duos fi-

lios habebat, exulare cogit. Accersito minori fi-
 lio Alexandro, & rege in locum fratris consti-
 tuto, nec filium regno expulisse contenta, bello
 Cypri exulantem persequitur, unde pulso, inter
 fecit ducem exercitus sui, quod vivum eam è ma-
 tris dimisisset. **nibus** * dimisisset: quanquam Ptolemæus vere-
 cundia materni belli, non viribus minor ab in-
 sula recessisset. Igitur Alexander terribus hæc
 matris crudelitate, & ipse eam reliquit, PER I-
 CVLOSO REGNO SECVRAM AC
 TVTAM VITAM ANTEPONENTS.
 Cleopatra verò timēs ne maior filius Ptolemæum
 ab Cyrenæ ad recuperandum Aegyptū au-
 xiliū iuvaretur, ingentia Grypho auxilia, &
 Selencē uxorem nupturam hosti prioris mariti
 mittit, Alexandrūq; filium per legatos in re-
 gnum renocat. Cui cum occultis insidiis exitiū ma-
 chinaretur, occupata ab eodem interficitur, spi-
 ritūque non fato, sed parricidio dedit. Digna
 propter hæc mortis infamia, quæ etiam matrem
 ex pulit, & duas filias viduas alterno fra-
 trum matrimonio fecit: & filio alteri in exilium
 acto, bellum intulit: alteri crepto regno, exitium
 per insidias machinata est. Sed nec Alexandro
 cadens tã nefanda multa fuit. Nam ubi primū
 compertum est, per scelus filij matrē interfecitā,
 concursu populi in exilium agitur, renocatque
 Ptolemæo regnum redditur, qui neque cum ma-
 tre bellū gerere voluisset, nec à fratre armis re-

petere, quod prior posse dasset. Dum hac agitur,
 frater eius ex pellice susceptus, cui pater Cyrena-
 rum regnum testamento reliquerat, heredem popu-
 lo Romano instituto, decessit. Iam enim fortuna
 Romana pervigere se ad Orientalia regna (non
 consentia Italia terminis) cepit. Itaque et ca-
 pax Lybia provincia facta est: postea Creta Ci-
 liciæque piratico bello perdomita, in formam pro-
 vinciarum rediguntur. Quo factis, et Syria et Aeg-
 ypti regna * vicinitate Romana arctata: ^{cum uni-}
 qua incrementa de finitimis bellis quarere sole-
 bant, adempto vagandi arbitrio, vires suas in
 perniciosum suum converterunt: adeo, ut assidue
 praeliis consumptæ in contemptum finitimum
 venerint, prædaque Arabum, gentis insubelli, an-
 teā fuerint. Quorum rex Hieronymus, fiducia se
 rectorum filiorum, quos ex pellicibus susceperat, sexcenti fi-
 diquibus exercitusque nunc Aegyptum, nunc Sy-
 ria infestabat, magnamque nomen Arabum vi-
 ribus finitimum exanguium fecerat.

IVSTINI LI-

BER XL

UT VIS fratris odium, et mox fu-
 lorum inimicitiam periculum succedentibus,
 cum inexpiabili bello et reges, et regnum Syria et Aegyptum

accide-
retque.

efficit ad extremos populos auxilia concurrere, per-
agrosq; sibi reges circūspiciere capis. Itaq; cum
pars Adriaticam Ponticū, pars Ptolemaei ab
Egypto excessū cēset, *occurreretq; quod
Mithridates implicitus bello Romano esset. Pto-
lemaeus quoq; hostis Syriae semper fuisset, omnes
in Tigranem regem Armenia consenserunt, in-
struunt praeter domesticas vires, Parthica so-
cietate, & Mithridatis affinitate. Igitur accitum
in regnū Syriae, per XLII. annos tranquillis-
simo regno potitus est neque bella alium laceſse-
re, neque laceſsus inferre alij bellū necesse ha-
buit. Sed sicut ab hostibus tanta Syria fuit, ita
terramoto-
cus in Syria
maximus,

prodigium mutationem rerum portendere aru-
spices responderūt. Igitur Tigrane à Lucullo vi-
cto, rex Syriae Antiochus Cyficeni filius, ab
eodē Lucullo appellatur. Sed quod Lucullus de-
derat, postea ademit Pompeius, qui postea re-
gnum respondit, ne volenti quidem Syria, nedū

recensanti daturum se regē, qui XVIIII annos,
An. ab vr. quibus Tigranes Syriae tenuit, ab angulo Sici-
DCCXC lia latuerit: victo autem eodem Tigrane à Ro-
IX Cōsu- manis, aliedi operis premia postulet. Igitur ubi
libus Tul- habet regnū nō ademerit, ita quod cesserit Ti-
lio Cicero- grani nō daturum, quod cui nesciat ne rursus
ne, & C. Syriae Iudorū & Arabum latrocinii infestam
Ant. Oro- reddit. Atque ita Syriam in provinciam formam
rededit.

pedegit, paulatimque Orientis Romanorum, illa
scordia consanguinorum regum factus est.

IUSTINILLI

BERXIL

PARTHORI, paterque, velut dicitur, Parthorum
origo. Parthorum cum Romanis facta nite
Orientalis imperium est, Scytharum
indies fuerit. Hoc etiam ipsorum
vocabulo manifestatur: Nam Scythica sermone
Parthi exules dicuntur. Hoc et Assyriorum et
Medorum temporibus inter Orientales populos
obscurissimum fuerit. Postea quoque cum imperium
Oriens à Medis ad Persas translatus est, veluti
Didgas sine nomine, praeda victorum fuit. Po-
stremo Alexanderis triumphato Oriente serui-
tunt, ut cuius mirum videatur, ad tantam eis
felicitatem per virtutem promectos, ut imperens
gentibus, sub quarti imperio, veluti seruido vul-
gus, fuerit. A Romanis quoque trinis bellis per
maximos duces florentissimis temporibus laes-
sus, soli ex omnibus gentibus non solum pares, eorūdem.
verum etiam victores fuere. Quamquam plus
gloria sit inter Assyria et Medica, Persiaq;
memorata olim regna, et opulentissimum illud
mille urbium Bactrianum imperium emergere

Parthorum
origo.

Parthi ex-
ules.

Parthorum
obscura &
seruile co-
ditio.

Successus
eorūdem.

potuisse, quàm longinquas bella vicisse. Præterea
 cum graubus Scythicis, & vicinalibus bellis as-
 fidus vexati, variisque periculorum certamina-
 bus urgerentur, y domesticis seditionibus Scythia
 pulsæ solitudines inter Hyrcaniam, & Ducas,
 & Arcos, & Spartanos, & Marianos fortim
 occupauere finem. Deinde nō intercedētib' primò
 finitimis, postea etiam prohibentibus, in tantum
 protulere, ut non immerita tantum, de pro-
 funda camporum, verum etiam præcæptis collum,
 montiumque ardua occupauerint. Ex quo fit, ut
 Parthia pleraque finium, aut æstus, aut frigoris
 magnitudo possideat, quippe cum mœtes nix, &
 campos æstus infestet. Administratio gentis post
 desolationem Masedonici imperij, sub regibus
 fuit. Proximus maiestati regum, populorū ordo
 est: ex hoc duces in bello, ex hoc rectores in pace
 habentur. Sermo his inter Scythicum Medamq;
 medius, ex utroque mistus: vestis olim sui moru:
 posteaquàm accessere opes ut Medis perlicida,
 ac fluida, Armorum patriis ac Scythijs mos.
 Exercitum non ut alia gentes liberorum, sed
 maiorem partem seruorum habet. Quorum vul-
 gus, nulli manumittendi potestate permissa, ac
 per hoc omnibus seruis nascentibus, in dies cres-
 cit. Hos pari cura ac liberos suos habet, & equi-
 tare & sagittare magna industria docent. Locu
 pletissimè ut quisq; est, ita plures in bello equi-
 tes regi suo prebet. Deniq; Antonio bellū Par-
 thiu

Parthie si-
 cus.

Parthorū
 sermo, ve-
 stitus &
 mores.
 Parthorū
 exercitus
 ex seruis
 constat.

His inferenti, cum L. multa equitum occurre-
 rent, soli * CCCCL. liberi fuere. Cominus in * DCCC.
 acie praeliari nesciunt, obsessasq; expugnare ur-
 bes. Pugnant autem procurentibus equis, aut Pugnandi
 terga dantibus: saepe etiam fugam simulant, ut ratio.
 incantiores adversus vulnera insequentes ha-
 beant. Signum his in praelio non tuba sed tym-
 pano datur, nec pugnare diu possunt. Ceterum
 intolerandi forent, si quāvis his impetus esset, vis
 tanta & perseverantia esset. Plerumque in ipso
 ardore certaminis praelia deserunt, ac paulo post
 pugnam ex fuga repetunt, & cum maximè vi-
 cisse se patet, tunc tibi discrimen subeundum sit.
 Munimentum ipsis equisque lorica plumata
 sunt, quae utrumque toto corpore tegunt. Aurum
 argentisque nullus nisi in armis usus. Vixores
 dulcedine varia libidinis singuli plures habent. Adulteria
 nec ulla delicta adulteriis gravius vindicant. severe
 Quam ob rem famulis non convivia tantum vi-
 dunt, verum etiam conspectum interdiciunt. Patthi pu-
 niant.
 Carne non, nisi venatibus quaesita ve-
 Equis omne tempore veclantur: illis bella, il-
 lis convivia, illis publica ac privata officia ob-
 eant: super illos ire, consistere, mercari, collo-
 qui. Hoc denique discrimen inter servos, li-
 berasque esse, quod servi pedibus, liberi non
 nisi equis incedunt. Sepultura vulgò aut a- Parthorum
 nium, aut canum lapidatus est. Nuda demum sepultura.
 ossa terra obruantur. In superstitionibus ad .

Supersticio in deorum cura Ingenia.

curam decorum præcipua omnibus veneratione est. Ingenia genij tumida, seditiosa, fraudulenta, procacia. Quippe violentiam virum: mæsuendit non mulieribus assignant: semper aut in exteros, aut in domesticos motus inquieti, natura latet ad faciendum, quam ad dicendum promptiores. Proinde secunda, aduersæq; silentio regunt. Principibus metu, non pudore parati: In libidinem proiecti, in cibum parcis fides dictis, promissisq; nulla, nisi quatenus expedit. Post mortem Alexandri Magni cum inter successores eius Orientis regna diuideretur, nullo Macedonum dignate Parthorum imperium, Satageneri externo socio traditur. Hi postea deducti Macedonibus, in bellum civile cum ceteris superioris Asia populis, Eumenem sequenti sunt, quo victo, ad Antigonum transiere. Post hunc à Nicanore Seleuco, ac mox ab Antiocho & successoribus eius possessi: à cuius promopete Seleuco primum defecere, Primo Punico bello L. Manlius Attilio Regulo Consulibus, huius defensionis impunitatem illis duorum fratrum regum, Selenci et Antiochi discordia dedit: qui dum sibi inuicem eripere regnum volunt, persequi defectores omiserunt. Eodẽ tempore etiam Theodotus mille urbium Baetrianorum præfectus, defecit, regemq; se appellari iussit: quod exemplum sequuti totius Orientis populi à Macedonibus defecere. Erat eo tempore Arsaces vir, sicuti incerta

regibus Macedonicis defecio.

Theodotus mille urbium Baetrianorum præfectus.

originis, ita virtutis experta. Idcirco solutus latro-
cinii, & capto vinere, accepta opinione Seleu-
cum à Gallis in Asia victum solutus regis mer-
su, cū prædonum manu Parthos ingressus, præ-
fectum eorū Andragoram oppressit, sublatōq;
ee, imperium gentis inuasit. Non magno deinde
post tempore, Hyrcanorum quoque regnum oc-
cupavit, atque ita duarum civitatum imperio
præditus, grandem exercitum parat, metu Se-
lenci & Theodoti Bactrianorum regni. Sed citò
morte Theodoti, metu liberatus, cū filio eius, &
ipso Theodoro fœdus ac pacem fecit: nec multò
post cū Seleuco rege ad defectores persequen-
dos veniente, cōgressus, victor fuit, quem diem
Parthi exinde solennē, velut initiū libertatis,
observant, Revocato deinde Seleuco, novis mo-
tibus in Asiam dato laxamēto, regnū Par-
thi- cum format, militē legis, castella manit, ciuita-
tes firmat, urbem quoque nomine * Clarā, in
monte Thaborrheno cōdit. Cuius loci ea cōdi-
tio est, ut neque munius quicquam esse, neque
amenius possit: Ita enim & præruptis rupibus
undique cingitur, ut tutela loci nullis d. fenso-
ribus egeat, & soli circumiacens tāta &ertas
est, ut propriis opibus expleatur. Iam fontium
ac sylvarum ea copia est, ut & aquarum abun-
dantia irrigetur, & venationum voluptatibus
extorquetur. Sic Arsaces quæsitō simul, consti-
tuitque regno, nō minus memorabilis Parthi-

Asfaces
Parthicum
regnum
format.

*** Daraz**

**Elegant
topogra-
phia.**

Artaaces,
reges Par-
thorum.

quàm Persus Cyrus, Macedonibus Alexander,
Romanis Romulus; maturâ senectute decessit.
Cuius memoria hunc honorē Parthi tribuerūt,
ut omnes exinde reges suos Arsacis nomine nū-
cupent. Huius filius et successor regni, Arsa-
ces et ipse nomine, adversus Antiochū Seleuci
filium, C. millibus peditum, et XX. millibus e-
quitum instructus, mirâ virtute pugnavit: ad
postremā in societate eius assumptus est. Tertius
Parthus rex Pāpārius fuit, sed et ipse Arsa-
ces dictus: nam (sicut supra dictum est) omnes
reges suos hoc nomine, sicuti Romani Casares,
Augustosque, cognominaverunt. His actis in
regno XII. annis decessit, relictis duobus filiis,
Mithridate et Pharnace. quorū maior Phar-
naces, more gentis, heres regni, Mardos validā
gentē bello domuit, nec multo post decessit, mul-
tis filius relictis, quibus præteritis fratri potissi-
mā Mithridati, insignis virtutis viro, reliquit
imperium, plus regno quā patrio deberi nomi-
ni ratus, potiusq; patria, quā liberis consulen-
dum. Eodem fermē tempore, sicuti in Parthis
Mithridates, ita in Bactris Eucratides, magni
uterque viri regna ineunt. Sed Parthorū for-
tuna felicior, ad summum hoc dūce imperij fa-
stidium eos perduxit. Bactriani autē per varia
bella iactati, non regnum tantum, verum etiam
libertatem amiserunt: siquidem Sogdianorum
et * Dranganitarum, Indorūque bellis
fatiga

Pietas in
patriam.

* Dragan-
itarum.

fatigati, ad postremum ab invalidioribus Par-
 this, velut ex agnes, oppressi sunt. Multa tamen
 Eucratides bella, magna virtute gessit, quibus
 attritus, cum obsidionem Demetrii regis Indo-
 rum pateretur, cum C C C. *millibus L X. mil-
 lion hostium assidui arruptionibus vicit. Quinto
 itaque mense liberatus, Indiam in potestatem
 redegit. Unde cum reciperes, à filio quò socium
 regni fecerat, in itinere interficitur: qui non dis-
 simulata parricidio, velut hostem, non patrem,
 interfecit: effecit, & per sanguinè vias currum egit.
 & corpus ab igni sepulchrum inivit. Dum hac apud
 Bactras geritur, interim inter Parthos & Me-
 das bellum oritur: cum variis utriusque populi
 casus fuisset, ad postremum victoria penes Par-
 thos fuit. His viribus auctus Mithridates,
 Media Bachasum in regno praponit, ipse in Hyr-
 caniam proficiscitur. Unde reversus, bellum cum
 Arsacearum rege gessit: quo victo hanc quoque
 gentem regno adiecit, imperiūque Parthorum
 à monte Caucaſa, multis populis in ditionem re-
 ductis, usque ad flumen Euphratem protulit.
 Atque ita aduersa valetudine arreptus.
 non minor Arsace proauo glo-
 riosa senectute
 decessit.

*millibus

Nulla fides
 regni sociis
 omnisque
 potestas
 Impatiens
 còsortis e-
 rit Luca-
 nus.

Magna
 crudelita-
 tis exem-
 plum.

Pater à fi-
 lio truci-
 datus.

I V S T I N I L I

B E R X L I I

Phos T. necem Phalaridæ, Parthorum regis, Phraortes filium eadem rem constituit: qui vult inferre bellum in ultionem totius Asiae. Antiochus Parthiæ ei regni Syria statuisse. Scytharum moribus ad sua defendenda renouavit. Namque Scythæ in auxilium Parthorum adversus Antiochum, Syria regem, mercede soliti, cum confecto bello iam supervenissent, & calumnia sardine latæ duxilij mercede fraudarētur, dolentes tantum itinere frustra mensum, eam vel stipendium pro vexatione; vel aliam hosti dari sibi poscerent, superbo responso offensi fines Parthorum vastare ceperunt. Igitar Phraortes cum adversus Scythas proficisceretur, ad tutelam regni reliquit, Hymerū quēdā, pueritia sibi flore conciliarū, qui tyrānica crudelitate, oblitum & vitæ præterite, & vitarij officij, Babylonios, qualesque alias civitates inportunè vexavit. Ipse autem Phraortes exercitū Gracorum, quem bello Antiochi captū crudeliter superbeq; tractaverat in bellū seruum ducit: immemor prorsus, quod hostiles eorū animos nec captivitas minuerat, & insuper iniuriarum indignitas exacerbaverat.

Phraortes, Parthorum regis cum Scythis bellum.

Itaque circumclinatam Parthorum aciem vi-
 derunt, arma ad hostes transfuderunt. Et diu con-
 pectum captivitate ultionem avercunt Parthici,
 et ipsos Phraharte regis cruenta sado exequu-
 ti sunt. In huiusmodi Artabanus, pater
 eius, rex substituitur. Scythia autem cuncta vi-
 ctoria, populata Parthia, in patriam revertun-
 tur. Sed Artabanus bello Colchatarum illato,
 in brachio vulneratus, statim decedit. Et Ma-
 gistratus filium succedit, cui res gesta Magnum
 regnum dedit. Quippe claritatem parentum
 emulationis virtutis accensus, auro magnitu-
 dine supergreditur. Male igitur bella cum fi-
 nissimis magna vires gestit, multosque popu-
 los Parthico regno addidit. Sed et cum Scy-
 this prospera aliquoties dominatus, uterque in-
 idie partium fuit, ad postremum Artandi-
 si, Armeniorum regi bellum intulit. Sed quo-
 niam ad Armeniam transitum facinus, origo
 eius passio alius repetenda est. Neque enim si-
 lentio patitur ire, tantum regnum fas est, deum fir-
 me, cito post Parthiarum conditorum regnum ma-
 gnamque potentiam superent. Siquidem Armenia
 Cappadocia usque videretur, cuncta nullam
 more Cassium patet, sed in latitudinem mille
 passuum septuaginta porrigitur. Eandem est an-
 tiqua Armenia Iasonis Flessali condita, quon-
 iam periculum propter insignem, periculosam
 que regna sua virtutem Pelias non superet, deni-
 ciala

Græcorum
 exercitus
 deficiit à
 Phraharte.

* Attual-
 dem Plu-
 tar. appel-
 lat.

Armenij
 regni & gē-
 tis descri-
 ptio.
 Armenius
 Iasonis co-
 mes.

Vellus au-
reum.

Historia
Iasonis &
Medeæ.

Argonau-
tæ.

Albani in
oriente ex
Italia o-
sundi.

ciatus militibus, in Colchotum abire iubet, pellenti-
que arctis memorabilium gentibus repere duc-
ferans interitus urbem, in periculo cum longa
manu atque, aut ex bello tam profunda dardibus
ris. Igitur Iason diuulgata opinione tam glo-
riosa expeditionis, cum ad eum certatim princi-
pes inuentus totius ferme orbis concurrerent,
exercitum fortissimorum virorum, qui Argo-
nautæ cognominati sunt, comparauit. Quorum cum
magnus rebus gestis, incolumē rediisset, rursus
à Pelie filius Phœlia pulso, magnæ vi, cum
ingenti multitudine, quæ ad summa virtutis eius
ex omnibus gentibus quotidie constabat, comi-
te Medea uxor, quæ repudiata, miseratione
cuius, rursus receperat, & Medes principis
ab Aege rege, Atheniensium gentis. Colchos
repetiuit, fecerantque etiam, regno pulsum, resti-
tuit. Magna deinde bella cum finitimiis gessit,
captasque ciuitates partim regno feceri, ad abo-
lendam superioris militis iniuriam, & filiam
eius Medeam abducat, & filiam, Aris
Argonautam interfecerat, adiunxit: partim po-
pulis quibus fecerant adduxerat, assignans, Primum
humorum post Hieronem & Liberum, qui
reges Orientis fuisse traduntur, eam tali plagam
domuisse dicitur. Populis quibusdam Phrygiis
& Asiatum aurigas Castoris & Pollucis
duces assignauit: cum Albanis factis percus-
so, qui Hieronem ex Italia ab Albano monte.

cum Geryone extincto, armenta omnia per Italia ducere, secuti dicuntur, quique memores Italicae originis exercitum Cn. Pompeij bello Mithridatico fratres salutare. Itaque Iasoni totius ferme Oriens, ut conditori, diuinos honores, templaque constituit, qua Parmenion, dux Alexandri Magni, post multos annos dirui iussit, ne cuiusquam nomen in Oriente venerabilius quam Alexandri esset. Post mortem Iasonis, Medus amulus virtutis eius, in honorem matris Medecae, Medeam urbem condidit, regnumque ex nomine suo Medorum constituit, sub cuius maiestate ^{omne potest.} Oriens postea imperium fuit. Albanis vicinae Amazones sunt, quarum reginam Thalestrin concubinum Alexandri petisse, multi auctores prodidere. Armenii quoque et ipse Thessalus, longissime. unus de numero ducum Iasonis, recollecta multitudinem: quae amisso Iasone rege passim vagabatur, Armeniam condit, à cuius montibus Tigris à celeritate incipit vocari ita enim Medus fugit, tam appellant. Pli. lib. 6.

græci fluvius modicus primò incrementum nascitur: mox etiam deinde aliquanto spacio, sub terram mergitur, atque ita post XXXV. millia passuum græcis iam flumen in regione Sophonis emergit, ac sic in paludes Euphratis recipitur. Ignorant Mithridates rex Parthorum, post bellum Armenie propter crudelitatem à senatu Parthico regno pelitur. Frater eius Herodes, cum regnum vacans occupasset, Babiloniam, quo Mithridates confugerat, diu obsidet, et fame coactos in deditionem

Parthorū
cum Rom.
bellum.

rem oppidanos compellit. *Mithridates* autē fiducia cognationis vltro se in potestatem *Herodis* tradidit. Sed *Herodes* plus hostem, quam fratrem cogitans, in dōspectu suo trucidari eū iussit.

Et post hac, bella cū Romanis gessit, *Craſſus* namque imperator ē cum filio, & omni exercitu Romano delentis. *Huius* filius *Pacorus* missus ad persequēdas *Romani* belliveliqūas, magnis rebus in Syria gessis, in *Parthiam* patri suspectus renocatur: quo absente, exercitus *Parthorū* relictus in Syria, a *Cassio* *Questori* *Craſsi* cū omnibus ducibus trucidatur. Hic itaq; gestu, nō magno post tempore Romanis inter *Casarem* *Pri-*
*miū*q; civile bellū oritur, in quo *Parthi* *Pompeianorū* partium fuerū, & propter amicitiam cum *Pompeio* bello *Mithridaco* iunctam, & propter *Craſsi* necem, cuius filium in partibus *Casaris* esse audierāt, quem vltorem patris, victore *Casare*, futurum non dubitabant. Itaque victis partibus *Pompeianis*, & *Cassio* & *Bruto* auxilia aduersus *Augustum* & *Antonium* misere: & post bellū finem rursus *Pacoro* dante cum *Labieno* iuncta societate, *Syriam* & *Asiam* vastare castrāq; *Ventidiū*, qui post *Cassium* absente *Pacoro* exercitum *Parthicū* fuderat, magna mole aggrediūtur, sed ille simulato timore diu se cōtinuit, & insultare *Parthos* aliquādiū per passus est. Ad postremum in securas latrōsque partē legionum emisit, quarum impetu fusi

Parthorū
cum Ven-
tidio pu-
gna.
Parthi a
Ventidio
victi.

*fusi Parthi in diversa abiere Pacorus autē cum
 fugientes suos abduxisse secū legiones Romanas
 pataret, castra / entidi, veluti sine defensorib⁹,
 aggredior. Tunc / entidius reliqua parte le-
 gionem emisso, universam Parthorum manum,
 cum rege ipso Pacoro, interfecit: nec ullo bello
 Parthi unquam maius vitium acceperūt. Hæc
 cum nuntiata in Parthia essent, Herodes pater
 Pacori, qui paulo ante vastatam Syriam occu-
 patam Asiam à Parthi audierat, victoribusq.
 Pacorum Romanorum gloriabatur, propēte filij
 morte, & exercitus clade audita, ex dolore ad
 furorem vertitur. Multis diebus non alloqui
 quenquam, non cibum sumere, non dormire mi-
 tere, ita ut madus factus videretur. Post multas
 abinde dies, ubi dolor vix tenueratur, nihil
 aliud quā Pacorum vocabat: Pacorus illi vi-
 deri, Pacorus audiri vultebatur: cū illo loqui, cū
 illo consistere: interdum quasi amissum flebiliter
 dolabat. Post longū deinde luctum, aliā felicita-
 tem miserandū senem invadit, quā ex numero
 xxi filiorum in locum Pacori regem constituat.
 Multa pellices, et quibus generata tunc diuē-
 sin erat, pro suis quæque sollicita, ædum senem
 obsidebant. Sed fuit Parthia sceleris, in qua iam
 quasi solēne est reges paricidia haberi, ut sce-
 leratissimus omnium, & ipse Phrahartes nomi-
 ne: Rex statueretur. Itaque statim, quasi not-
 let mori naturaliter, patrem interfecit. fratres*

Pacorus,
 Parthorum
 rex, victus
 interficitur
 à Vemidio

Plut. paulo
 aliter re-
 fert.

Herodis.
 Pacori pa-
 tris tutor
 & infans.

Phrahartis
 in mania
 paricidia.

* nomina-
ri rex pos-
set.

Anronius
à Parthis
vincitur.

Phraortes
eius regno
pellitur.

Phraortes
à Casarē
legatio.

quique XXX. trucidat: sed nec filii cessant par-
ricidia. Nā cum infestos sibi optimates propter
assidua scelera videres, nec esses qui * nomina-
tum rex posset creari, ad ultimum filium interfici in-
bet. Hunc Antonius, propter auxilium, adversus
se, & Casarem latum, bellum cum sedecim vali-
dis legionibus intulit: sed graviter multis
præliis venientem, à Parthis refugit, quæ victoria
insolentior Phraortes reddidit, cum multa cru-
deliter consuleret, in exilium à populo suo pel-
latur. Itaque cum magno tempore finitimas ciui-
tates, & ad præteritum Scythas precibus fatiga-
set, Scytharum maximo auxilio in regnum re-
stituitur. Hoc absente, regem Parthi Tyridatē
quendam constituerant: qui audito Scytharum
adventu, magna amicorum manu ad Casarē, in
Hispaniam bellum tum temporis gerentem, pro-
fugit, obsidem Casari minimum filium Phraor-
tis ferens, quem negligentiam custoditum rapue-
rat. Quo cognito, Phraortes legatos statim ad
Casarem mittit servum suum Tyridatem, & fi-
lium remitti sibi postulat. Casar & legatione
Phraortes audita, & Tyridati postulatu co-
gnito (nā & ipse restitui in regnum desiderabat,
inter Romanorum futuram Parthiam affirmans
se eius regnum munus eorum fuisse) neque Ty-
ridatem dediturum se Parthi dixit, neque ad-
versus Parthos Tyridati auxilia daturum. Ne-
tamen à Casare nihil per omnia obtentum vi-
deretur,

deretur, Phrahati filium, sine pretio, remisit, & Tyridati, quoad manere apud Romanos vellet, opulentum sumptum praeberi iussit, Post hac finito Hispano bello, cum in Syriam ad componendum Orientis statum pervenisset, metum Phrahati iniunxit, ne bellum Parthia vellet inferre. Signa' &
 Itaque tota Parthia captivi ex Cassiano, sine captivi R.
 Antonij exercitu recollecti, signaq; cum his militaria Augusto remissa. Augusto missa.
 Phrahati obsides Augusto dati, plusque Caesar magnitudinis nominis sui fecit, quam armis Epiphonema.
 alius imperator facere potuisset.

I V S T I N I L I - B E R X L I I I .

PARTHICIS, Orientalibusq; Verbis Romanorum origo & initia.
 ac totius propemodum orbis rebus
 expeditum, ad initia Romana
 Trogo, velut post longam peregrinationem domum reuertitur: ingrati cunctis officium existimans, si cum omnium gentium res gestas illustraverit, de sola tantum patria taceat. Breuiter igitur initia Romani imperij perstringit, ut nec modum propositi operis Antiquus excedat, nec utique originem urbis, quae est Italicae Italiae caput totius orbis, silentio praetermittat. Italicae statorum.
 cultores prius Aboigines fuisse: quorum

Idcirco ara-
rium Ro-
maz volunt
esse in
templo
Saturni.

Rex Saturnus tanta iustitia fuisse dicitur, ut ne-
que sermierit sub illi quisquā, neque quicquā pri-
uata rei habuerit: sed omnia cōmunia & indi-
uisa omnibus fuerint, veluti vnum cōctū patri-
monium esset. Ob cuius exempli memoriā cautū
est, ut Saturnalibus exequatio omnium iure, pas-
sim in conuiuiis serui cum dominis recumbant.
Itaque Italia regis nomine, Saturnia appellata
est: & mons, quem inhabitabat, Saturnius in
quo nūc veluti à Ioue, pulso sedibus suis Satur-

Faunus in
Arcadia
templa Ly-
ceus habet
Quid
fast. 2.

no, Capitolium est. Post hunc tertio loco regnasse
Faunū ferunt, sub quo Enāder ab Arcadia ur-
be Pallāteo, in Italiā cum mediocri turba popu-
larium venit, cui Faunus & agros & montem,
quem ille postea palatinum appellauit, benignè
assignauit. In huius radicibus templum Lyceus,
quem Greci Pana, Romani Lupercum appel-
lant, constituit: ipsum dei simulacrū nudum ca-

Fatua, Fau-
ni vxor.

prima pelle amictum est, quo habitu nunc Roma
Lupercalibus decurritur. Fauno fuit uxor no-
mine Fatua, quæ assidue diuino spiritu impleta,
velut per furorē futura præmonēbat. Vnde ad-

Fatuari
qui dice-
bantur.

huc qui inspirari solent, fatuari dicuntur. Ex fi-
lia Fauni & Hercule, qui eodem tempore ex-
tincto Geryone, armenta victoria præmia per
Italiam ducebat stupro conceptus Latinus, pro-
creatur. Quo tenente regnum Aeneas ab Illo
Troia à Grecis expugnata, in Italiā venit:
Itaque praelio exceptus, cum in aciem exer-

AENEAS in
Italiam ad-

ritum educesset, & ad colloquium vocatus, tantam admirationem sui Latino praeiuit, ut in societate regni reciperetur: & Launiae in matrimonium data, ei gener ascisceretur. Post hac commune utriusque bellum aduersus Turnum Rutulorum regem, propter fraudatas Launiae nuptias fuit, in quo & Turnus & Latinus interierant. Igitur cum Aeneas iure victoria utroque populo potiretur, urbem eius nomine uxoris Launiae condidit. Bellum deinde aduersus Mezentium, regem Pietruscorum, & sit: in quo cum ipse occidisset, in locum eius Ascanius filius successit: qui Launio relicto, longam Albam condidit, quae trecentis annis caput regni fuit. Post multos deinde urbis huius reges, ad postremum Numitor & Amulius regno potiti sunt. Sed Amulius cum aetate potiore Numitorem oppressisset, filiam eius Rheam in perpetuam virginitatem, ne quis vindex regni sexus virilis ex genere Numitoris oriretur, demersit, addita iniuria specie honoris, ut non dānata sed sacerdos electa videretur. Igitur clausa in loco Martis sacro, duos pueros, in cretū stupro, an ex Marte conceptos, emicavit. Quo cognito, Amulius multiplicato metu proventu duorum, pueros exponi iubet, & puellam vinculis onerat, ex qua Roma prospiciens, pueros lupa alendos obtulit, quae amissu catulis, distenta ubera exi-

Bellum
Aeneae
cum Tur-
no.

Launiam.

Alba lon-
ga trecentis
annis
regni ca-
put.

Lucus mar-
tis.

Quia deus,
 autor cul-
 pz hone-
 stior erat.
 Li.
 Romulus
 & Remus

Remus ca-
 pitur.

Romam
 quis extru-
 xerit, variè
 scribunt au-
 tores. Vide
 Solinum.

namque cupiens, nutricem se infantibus præbuit,
 cum sapiens ad parvulos, veluti ad catulos, re-
 verteretur, rem Faustulus pastor animadvertit,
 suberat illis quoque fera inser greges pecorum agroſti-
 vita nutrit. Martios pueros fuſſe ſine quòd no-
 luo Martu enixi ſunt, ſine quòd à lupa, quæ in
 tutela Marti eſt, nutriti, velut manifeſtu ar-
 gumẽtu creditum eſt. Nomina pueri, alteri Re-
 mo, alteri Romulo fuẽre. Adulti inter paſtores
 de virtute quotidiana certamina & vires &
 pernicitatem auxere. Igitur cum latrones à ra-
 pina pecorum induſtriè frequentèrque ſummo-
 nerent, Remus ab iſdem latronibus captus, &
 veluti iſſe eſſet, quod in aliis prohibebat, regi
 offertur: crimini datur, quaſi greges Numitori
 infeſtare ſolitus eſſet. Tunc à rege in ultionem
 Numitori traditur. Sed Numitor adoleſcentia
 iuveni permotus, & in ſuſpicionem expoſiti ne-
 potis adductus, cum cum nunc lineamentorum
 ſilia ſimilitudo, nunc ætas expoſitionis temporibus
 congruos, auxium teneret, repente Fau-
 ſtulus cum Romulo ſupervenit, à quo origine co-
 gnita puerorum, facta conſpiratione, & adole-
 ſcentes in ultionem materna necis, & Numi-
 tor in vindictam erupſi regni armantur. Occi-
 ſo Amulio, regnum Numitori reſtituitur, & ibi
 urbs Romana ab adoleſcentibus cõdita. Tunc
 & ſenatus centum ſeniarum, qui patres dicti
 ſunt, conſtituitur: tunc & vicini conturbia

pastorum dedignantibus, virgines Sabina raptantur, finitimisq. populis armis subiectis, primum Italia, mox orbis imperium quesitum. Per ea adhuc tempora reges HASTAS PRO DIA- SCEPTUM.
DE MATE HABEBANT, quas Græci ex-
signa dicere. Nāq. ab origine rerum pro diis
immortalibus veteres hastas colere: ob cuius re-
ligionis memoriam, adhuc deorum simulacris
hastæ adduntur. Temporibus Tarquinij regis,
ex Asia Phocensium inuentus, ostio Tyberis
innecta, amicitiam cum Romanis iunxit: inde
in ultimos Gallie sinus navibus profecta, Mas-
siliam inter Ligures, & feras gentes Gallorum
crudelis, magnasque res, sine dum armis se ad-
uersus Gallicam ferocitatem tuenda, sine dum
vitro laceffunt, à quibus fuerant antè lacessiti,
gesserunt. Namque Phocenses ex ignavitate ac
novæ terra concili, studiosius nunc quam terras
occeperant, piscando, mercando: pleriq. etiam
latrocinio maris (quod illis temporibus gloriæ
habebatur) vitæ voluerant. Itaque in vlti-
mos Oceanum procedere ausi, in sinum
Gallicum ostio Rhodani amnis deponere. Cuius
laci amicitia capti, reuerſi domum, referen-
tes, quæ viderant, plures sollicitare. Duces
classi Furius & Peranus fuere. Itaque ad re-
gem Segoregiorum, Senanum nomine, in eu-
ius finibus urbem conderè gestiebant, amicitia
petentes conueniunt. Forè eo die rex oc-

Massilien-
sum origo
quorum
etiam me-
minit
Thucid. in
proœmio.

Furius &
Peranus
Phocensium
duces

*procies-
sent.

In sperata
nuptia.

*captivis
Galli civile
& mansue-
torem vi-
uendi ra-
tionem a
Graecis edo-
cti.

cupatus in apparatu nuptiarum Gyptis filia e-
rat: quam more gæcis de oleo inter epulas genero
nuptum tradere illi parabat. Itaq. cum ad nu-
ptias invitati omnes *processissent, regantur. &
Graeci hospites ad convivium. Introducta deinde
virgo, cum iuberetur à patre aquam porrigere
ei, quam virum eligeret, tunc emissis omni-
bus, ad Græcos conversa, aquam Romano porri-
git: qui factus ex hospite gener, locum cedenda
urbis à socero accepit. Condita igitur Massilia
est prope ora Rhodani amnis, in remoto sinu.
veluti in angulo maris. Sed Ligures inveni-
unt in urbis invidentes, Græcos assidue bellis fati-
gabant. Qui periculo propulsando in tantum
emiserunt, ut multis hostibus in *Capetina u-
gri multas colonias constituerant. Ab his igitur
Galli & usum vitæ cultum, depasna & man-
suetudinem a suis facta barbaria, & agrorum cultum, & ur-
bes manibus cingere didicerunt. Tunc & legi-
bus, non armis vincere: tunc & vitæ pacare,
tunc olim ferre consueverunt. Ad idq. ma-
gnus & hominibus & rebus impositus est ni-
tor, ut non Græcia in Galliam emigrasse, sed
Gallia in Græciam translata videretur. Ator-
tus rege Senano, Segorex iorum, à quo locus ac-
ceptus condenda urbis fuerat, cum regis filius
eius successisset Commanus, affirmante regule
quodam quâdâque Massiliam exitio finitimo
populi futuram, opprimendamque in ipso ortu,

ne non validius ipsum obrueres, subuectis & Fabula ele-
illam fabulam, Canem aliquando partu gram- gans.

dam locum à pastore precario petisse: in quo
pareret, quo obtento, iteratò petisse, ut sibi edo-
care in eodem loco catulos liceret: ad postremum Quandoq.
adultis catulis fultam domestico presidio, pro pro aliqua
prietatem loci sibi vendicasse. Non aliter Mas- do.

silienses, qui nunc inquilini videntur, quandoq;
damnos regionem futuros. *Ilis incitatus res*
insidias Massiliensium extruit. Ita solenni Flo-
raliorum die, multos fortes et strenuos viros ho-
spitij iure misit in urbem, plures * scirpi hasètes, * scirpeis
fróditusque supertectos induci vehiculis iubet, Còmanim
& ipse cum exercitu in proximis montibus de- Massilien-
litescit, ut cum nocte à predicta aperta porta ses insidias.

forent, tempestive ad insidias adessent, urbemq;
somno ac vino sepultam. armati invaderent.
Sed has insidias mulier quadam regis cognata
prodidit, qua adulterari cum Græco adolescēte
solita, in amplexu iuvenis miserata formā eius,
insidias aperit, periculumque declinare iubet.
Ille remissatim ad magistratus desert, atque ita Inde etiam
patescūt insidiu, Ligures comprehenduntur, la- est, quòd
tentesque de scirpi protrahuntur. Quibus omni cum telo
bus interfectis, insidianti regi insidias tendun- nemini li-
tur. Cæsa sunt, cum ipso rege, hostium septem cuis intra
millia. Exinde Massilienses festis diebus por- re urbem
tas claudere, vigilas agere, stationem in muris Val. Max.
observare, peregrinos recognoscere, curas ha- lib. 2.

Epiphone-
ma.

Masilien-
sum cum
Rom. fœ-
dus & ami-
cia.

bere, ac veluti bellum habeant, sic urbem pacis
temporibus custodire : adeo illis bene instituta
non temporum necessitate, sed recte faciendi cō-
suetudine servantur. Post hac illis magna cum
Liguribus, magna cum Gallis fuisse bella : qua
res & urbis gloriam auxit, & virtutem Gra-
corum, multiplicata victoria, celebrem inter fi-
nitimos reddidit. Carthaginiensem quoque
exercitum, cum bellum capiti piscatorum navi-
bus ortum esset, saepe fuderunt, pacemque victis
dederunt: cum Hispanis amicitiam iunxerunt,
cum Romanis propè ab initio condita urbi fœ-
dus summa fide custodierunt, auxilijq. in om-
nibus bellis industriæ socios iunxerunt: qua res il-
lis & virium fiduciam auxit, & pacem ab hos-
sibus præsistis. Cum igitur Masilia fama re-
rum gestarum, & abundantia opum: & virium
gloria virente floraret, repente finitimi populi
ad nomen Masiliensem delendum, veluti ad
commune extinguendum incendium, concurrunt.
Dux cōsensu omnium Caramandus regulus elo-
gitur, qui cum magna exercitu letissimorum
virosum urbem hostium obsideret, per quietem
specie torae mulieris, qua se deam dicebat, ex-
territus, ultro pacem cum Masiliensibus fecit:
petitque ut intrare urbem, & eos eorum ado-
rare liceret, cum in arcem Minervæ venisset, et
speculo in porticibus simulachro deæ, quam per
quietem viderat, repente exclamat, illam esse,
qua

qua se nocte exterruisset, illam, qua recedere ab
 obsidione iussisset. Gratulatusque Massiliensi-
 bus, quod animaduverteret eos ad curam deorum
 immortalium pertinere, torque aureo donata
 dea, in perpetuum amicitiam cum Massiliensi-
 bus iunxit. Parta pace, & securitate fundata,
 reuertētes à Delphi Massiliensium legati, quò
 missi munera Apollini tulerāt, audierant ur-
 bem Romanam à Gallis captam incensamque. Eorundem
 Quam rem nuntiatam domi publico fuvire ergo Ro-
 Massilienses prosecuti sunt: aurumq. & argen-
 tum publicum & privatum contulerant, ad ex-
 plendum pondus Gallis, à quibus redemptam
 pacem cognoverant. Ob quod meritum & im-
 munitas illis decreta, & locus spectaculorum
 in senatu datus, & sedes a quo iure percussam.
 In postremo libro, Trogi maiores suos à Volf-
 en originem ducere, annum suum Trogi Pom-
 peium Sertoriano, bello civitatem Cn. Pompeio
 *pepercisse dicis: patrum Mithridatico bello
 surmas equitum sub eodem Pompeio duxisse,
 patrem quoque sub Cato Cesare militas-
 se, epistolarum, que & legatio-
 num, simul & annuli
 curam ha-
 buisse.
 vulgi populi finitimus est.
 ad orientem latu

Pompeij
 Trogi ge-
 nus & ma-
 iores.

Annulicu-
 ra quæ ho-
 die penes
 Cancellar-
 ios ut
 vulgo ap-
 pellamus

IVSTINI LI- BER XLIIII.

HISPANIA sicuti Europa termi-
nos claudit, ita & huius operis fi-
nis futura est. Hanc veteres ab I-
ber o amne primam Iberiā, postea
ab Hyspalo Hispaniam cognominaverūt. Haec
inter Africam & Galliam posita, Oceani freto,
& Pyrenaei montibus clauditur. Sicut minor
utraq; terra, ita utraque fertilior. Nam neque, ut
Africa, violento sole torrescit: neq; ut Gallia,
absidua ventis fatigatur, sed media inter utraq-
ue, hinc temperato calore, inde felicitibus & tempe-
stivis imbribus, in omnia frugum genera fecun-
da est, adeo ut non ipsis tantum incolis, verum
etiam Italis, ubiq; Romana cunctarum rerum
abundantiam sufficiat. Hinc enim non frumēti
tantum copia magna est, verum etiam vini, mel-
lis, oleiq; nec ferri solū materia praecipua est, sed
& equorum perniciēs greges: nec summa tantum
terra laudanda bona verum & abstrusorū me-
tallorum felices diuitiae. Iam lini, spartique vis
ingens, minij certe nulla feracior terra. In hac
cursus amnium, non torrentes, rapidique ut no-
ceant, sed lenes, & vineis campisque istigni a-
fluariisque Oceani affatim piscosi. Pleriq; etiam
diuites auro, quod in paludibus vehunt. * Vni

Graeci, Pl.

Hispaniz
origo, &
litus.

Laus &
fertilitas.

* suppetat,

De sparto
Pl. li. 29
c. 2. Galli li.
17 cap. 2.
Quacum-
que ambi-
tur mari.
Pl. li. ult.

stantem Pyrenaei montis dorso adheret Gallia,
 reliquis partibus undiq; in orbē mari cingitur.
 Forma terra propē quadrata, nisi quod arctan-
 tibus fretis litoribus in Pyrenaeum cogit. Porro
 Pyrenaei montis spatium sexcenta millia pas-
 suū efficit. Salubritas cæli per omnē Hispaniā, ^{Pyrenæi} montis spa-
 aequalisq; ærnis spiritus, nulla paludū graui ne- ^{tium.}
 bula inficitur. Huc accedunt & marine aura,
 undiq; aduersus assidui flatus, quib; omnē pro-
 uinciam penetrantibus, enūtilato terrestris spiri-
 tu, præcipua omnibus sanitas redditur. Corpora ^{Hispanorū}
 hominum ad mediam, laborēq; animi ad mor- ^{mores.}
 tem parati. Dura omnibus & stricta parsima-
 nia bellum quā otium malunt. Si extraneus da-
 est, domi hostem quaerūt. Sæpe tormentis pro fi-
 lēio rerum creditarum immortui: adeo illi for-
 tior taciturnitatis cura, quān vitæ celebratur. ^{Epiphone-}
 Eadem etiam bello Punico serui illius patētis, ^{ma.}
 qui ultus dominum inter tormēta risus exulta-
 nit serenāq; latitia crudelitātē torquētium vi- ^{Rarum pa-}
 cit. Velocitas gēti permoc, inquit animus, pluri- ^{centia}
 mis miliares equi, & arma sanguine asparum ^{exemplū.}
 chariora. Nullus, nisi festis diebus, opulenti op- ^{Val. Max.}
 paratus. Aqua calida lauare possit secundum ^{ll. 2. ca. 3.}
 bellum Punicum à Romanis didicisse. In tanta
 seculorum serie uis illa dux magnus, præter
 Variatum fuit. quā uisiderem Romanos va-
 ria uictoria fatigant (ad eō feris propiora, quā
 hominibus ingenia sunt) quem ipsum non in-
 dicio

Viriat
Hispano-
rum ducis
mode-
ratio.

Flante Fa-
uonio.
Equarum
Hispana-
rum conce-
ptus.

dicio populi electum, sed ut cavendi scientem,
declinandorumque periculorum peritum, sequen-
ti sumus. Cuius ea virtus, continentiaque fuit, ut
cum Consulares exercitus frequenter vicerit,
tantis rebus gestu non armorum, non vestis
cultum, non denique victum mutaverit, sed in
eo habitu, quo primam bellare cepit, persevera-
verit, ut quini gregarius miles ipso imperatore
etiam opulentior videretur. In Lusitania iuxta
fluvium Tanum, equas vento concipere multi
autores prodiderunt: qua fabula ex equarum,
fecunditate, et gregum multitudine nata sunt
qui tanti in Gallecia ac Lusitania, ac iam per-
niciēs visuntur, ut non immerito ipso vento con-
cepti videantur. Gallecti autem Graecam sibi o-
riginem afferunt. Siquidem post finem Troiani
belli, Teucrum morte Aiacei fratris inuisum
patri Telamoni, cum non reciperetur in regnum,
Cypram concessisse, atque ibi urbem nomine an-
tique patrie Salaminam condidisse: Inde acce-
pta opinione paterna mortis, patriam repetisse.

Euryce Sed cum ab Euryface Aiacei filio, accessus
prohiberetur, Hispania litoribus appulsum,
loca, ubi nunc est Carthago nova, occupasse,
inde Galleciam transisse, postisque sedibus
genti nomen dedisse. Gallæcia autem pars, Am-
philochi dicuntur. Regio cum aris et plumbi-
berrima, tum minio, quod etiam vicino fluvio
nomen dedit. Auro quoque ditissima, adeo ut

Circa Bz
ticam.
Galleciæ

etiam aratro frequenter glebas aureas excindant. In huius gentis sinibus sacer mons est, quē ferro violari nefas habetur. Sed si quando fulgurē terra profusa est, (qua in his locis assidua res est) detectum aurum velut Dei munus colligere permittitur. Fœmina res domesticas, agrorūq. culturas administrant, ipsi armis & rapinis seruiunt: præcipua his quidem ferri materia sed aqua ipso ferro violentior. Quippe temperamenti eius ferrum acrius redditur: nec ullum apud eos telum probatur, quod nō aut Bilibi fluvio, aut Chalybe tīgatur. Unde etiā Chalybes fluvij huius finitimi appellati, ferroq. ceteris præstare dicuntur. Saltem verò Tarthesiorū, Diffentia & in quibus Titanas bellum adversus deos gessisse seipso. proditur incolere Cuvetes: quorū rex vetustissimus Gargoris, mellis colligendi usum primus invenit. Huic cū ex filia stupro nepos provenisset, pudore, flagitij, variis generibus extingui parvulum voluit: sed per omnes casus, fortuna quadā servatum, ad postremum ad regnū tot per viculorū miseratione pervenit. Primum enim admittatio cum cum exponi iussisset, & post dies ad curam. ne. par expositi requirendum iussisset, inuentus est vario ferarum lacte nutritus. Deinde volatus Scutia in domum, transte angustio, per quem armenta commutare consueverant, proici iubet: crudelis prorsus qui procul cari nepotem, quā simplici morte interfici maluit. Ibi quoque cum in-

violatus

Pute autri
tus à can
suc, & po
stremum à
cerua.

Vide lactis
materni
vim.

Habis rex.

violatus esset, nec alimēti ogeret, canibus primo
ieiuniis, & multorum dierū abstinentia crucia-
tis, mox etiā subus obici iubet. Itaque cum neq-
solum non nocerent, verum etiam quorundam
vberibus aleretur, ad ultimum in Oceanū ab-
iici iussit. Tum planè manifesto quodam numi-
ne inter furentes aequi, ac reciprocantes undae,
velut nauis, nō fluctu velheretur, leni falo in lit-
tore exponitur: nec multo post, cerua, adfuit, qua
vbera parvulo offerret. Inde denique cernersa
tione nutritus eximia puero perniciēs fuit, in-
terq. cernuorum greges, dis montes, saltusq. hanc
inferior velocitate, peragravit. Ad postremū la-
queo captus, regi datus dono est. Tunc ad linea
mentorum similitudinem, & ex notis corporis,
que in isto parvulo fuerant, nepas est agnitus,
ut admiratione deinde tot casuū periculaq. ab
eodem successor regni destitueretur. Nam cū illo im-
positam. Et ab idus, qui ut regnum accepit, tanta
magnitudinem fuit, ut non frustra decorum uirae-
state periculus ereptus videretur. Quippe barba-
ri populum legibus iunxit, & bonas primò an-
te ordinarum fragmentaq. sulco ferere docuit, &
de agrestibus spoliis vestes, edes, corū qua-
ippe passus fuerat, homines coegit. Itaque casus
fatalis videretur, nisi & Romanorum cōdicio-
nis lupa nutritus, & Cyrus rex Persarū tunc ali-
vis proderetur. Ab hoc & ministeria servilia
populo interdicia, & plebs in septem urbes di-
uisa,

astra. Mortu. Et abinde regnum per multa secula
 à successoribus eius regentum est. In alia parte
 Hispania, et quædam insula constat, regnum pe-
 nes Geryonem fuisse. In hac pabuli tanta læticia est,
 ut nisi abstinentia interpellata sagina fuerit, pe-
 cora rumpatur. Ipse denique armenta Geryonis, Herculis &
 quæ illa temporibus sole opes habebantur, tanta & Geryo-
 fante fuisse, ut Hercules ex Asia præda magni- nis histo-
 tudine illaxerint. Porro Geryonem ipsum non tri- ria.
 placia iura, ut fabulis proditur, fuisse ferunt: sed Geryo tri-
 tres fratres tanta cõcordia coevisse, ut uno ani- corpor. va-
 mo omnes regi viderentur: nec bellum Herculi de.
 suo spore intulisse: sed cum armenta sacra vi- *regece.
 disse, amissa bello repressisse. Post regna deinde
 Hispaniæ primo Carthaginienses imperium pro-
 vincia occupare. Nam cum Gaditani à Tyro
 unde et Carthaginiensium origo est, facta Her Carthag-
 culis per quietem in Hispaniam transfuissent, nen-
 sent, urbemque ibi condidissent, invidetibus in- sicut
 armenisq; novæ urbis finibus Hispaniæ populis Hispaniam
 ac propterea à Gaditanos bello læcessentibus, at- occupan-
 tulum consanguineis Carthaginienses miserunt. cunt.
 Ibi festi expeditione et Gaditanos ab iniuria
 vindicaverunt et maiorem partem provincie
 imperio suo adiecerunt. Postea quoque hosti-
 bus primæ expeditionis auspiciis, Annibalem im-
 peratorem cum magna manu ad occupandam
 provinciam miserunt: qui magnis rebus gestis,
 datæ fortunæ incensibilis sequitur in insidias

deductus, occiditur. In huius locum generissimus
 Hasarubal, mittitur. qui & ipso à seruo Hi-
 spani cuiusdam, vicescente domini iniustam ne-
 cem, interfectus est. Maior utroq; Annibal im-
 perator Amilcaris filius succedit. Siquidem rex
 gothis utriusque supergressus, uniuersam Hi-
 spaniam domuit: inde Romanis illato bello, I-
 taliam per annos sedecim variis cladibus fati-
 gant: cum interea Romani, iussu in Hispa-
 niam Scipionibus, primò Pænos: provincia ex-
 pulerunt. Postea eodem ipso Hispania grania
 bella gesserunt: nec prius perdomita provincie
 iugum Hispania accipere potuerunt, quàm
 Caesar Augustus perdomito orbe, victoria ad
 eos arma transfudit, populumque barbarum ac-
 ferum, legibus ad cultiorem vitam usum tradu-
 ctum in formam provincie redegit.

FINIS.

EPITOME EX

I. BAPTISTA EGNATIO

Veneto C. Iulij Cæsaris vitæ quæ ab
 Aurelio prætermissa est.

C. IULIUS CÆSAR.

ALVS Iulius Caesar L. Cæsario
 & Aurelie filius natus fuit Ro-
 ma C. Mario et L. Valerio Flac-
 Co. ad 4. Id. Quintilii. qui mæ-

sis post eius mortem lege Antonia Iulius est ea
 causa dictus: educatus apud Aureliam matrem
 C. Cotta filiam, & Iuliam amantissimam C. Marci con-
 iugem: unde illi patricio amor plebeie factionis,
 & adu. Sylla. Primus hic perpetuam Dicta-
 turam inu. s. s. Debellata enim intra decennium
 Gallia, tentata tunc prima Britannia, &
 Germanis in syluas ac paludes suas con. pulsis,
 in Italiam descendit: & aq; solita celeritate rece-
 pta. Hispaniisque pacatis, Pompeium magnum
 Pharsalico praelio fudit. Cumq; de omnibus ho-
 stibus triumphasset, talem amicissimorum con-
 iuratione tribus ac viginti vulneribus confos-
 sus perijt, etatis anno sexto & quinquagesimo,
 Dictatura vero inita anno III. Vir parus bel-
 liq; artibus & in primis clementia longe la-
 rissimus: si libertatis assertor, quam inuasor esse
 maluisset. Hec Egnatius. Nihil in hoc Cesare
 defuit, quod & viro summo ad. sse opportunisset:
 in eo consilium, eloquentia, vigor, constantia,
 militaris disciplina, omniumque altissimarum
 artium studium, & quod ad gratiam concili-
 andam plurimum valet, mira quaedam libera-
 litas: quibus ille gradibus ex humili fortuna
 ad summam rerum humanarum peruenit fa-
 stigium.

Egnarij
 Epitome.

Caesaris in-
 teritus, vi-
 ginitribus
 vulneribus
 in eum il-
 latis.

DE VITA ET MORIBVS IMPERA-

torum Romanorum: excerpta ex
libris Sexti Aurelij Victoris,
à Cæsare Augusto vsque
ad Theodosium Im-
peratorem.

D. CÆSAR OCTAVIANVS
AVGVSTVS.

Annū Octa-
ui) argen-
tariū, pa-
trem adsti-
pulatorem
Cæro di-
cit fuisse,
quorum
uterque
precatum
q̄ iustum
teceat.

NNO VRBIS condita
DCCXXII. ab exactis verò re-
gibus. CCCCLXXX, mos
Roma repetitus, uni prorsus pa-
rendi, pro rege Imperatori, vel sanctiori no-
mine Augustq̄ appellato. Octavianus igitur
patre Octavio Senatore genitus, maternum ge-
nus ab Aenea per Iuliam familiam sortitus.
Adoptione vero C. Cæsaris maioris amnuli C.
Casar dictus, deinde ob victoriā Augustus co-
gnominatus est. Iste in Imperio posuit, Tribu-
nitiam potestatem per se exercuit. Regionem
Aegypti inundatione Nili accessu difficilem,
inuiatq; paludibus in provincia formam rede-
git. Quam ut annonae urbis copiosam efficeret,
fossus, incuria vetustatis limo clausas, labore
militum patefecit. Huius tempore ex Aegy-
pto urbi annua ducenties centena millia fru-

Ob id hor-
reum po-
puli Ro.
Uat.

menti inferebantur. Iste Cantabros & Aquitanos, Rhetos, Vindelicos Dalmatas, numero provinciarum populi Romaniconiavit: Suevos, Catosque delent, Sirambros in Galliam suanavit, Pannonios stipendiaris adiecit, Getharum populos, Bastarnasque lacesitos bellum ad concordiam copulit. Huic Persa obsides obtulerant, credidique regis arbitrium permisit. Ad hanc Indi, Scythae, Garamantes, Aethiopes, legatos cum donis miserunt. Adde namque turbas, bella simultates execeratus est, ut nisi iustis de causis nunquam genti cuiquam bellum intulerit. Iactantis esse ingenij, & lenissimi dicebat ardore triumphandi, & ob lauream coronam, id est, folia infructuosa, in discrimen per incertos eventus certaminum, securitatem civis precipitare, neque imperatori bono quicquam minus, quam temeritatem congruere. Satis veliter fieri, quicquid commodè gereretur. Armaque nisi maioris emolumentis causa, nequaquam mouenda esse, ne compedio tenuis, iactura graui petita victoria, similis sit hamo aureo piscantibus, cuius abrupti amissique detrimentum nullo captura lucro pensari potest. Fluvius tempore trans Rhenum vastatus est. Romanus exercitus, atque Tribuni & Proprator caesi. Quod instantum perdidit, ut cerebri valido incursum parietem pulsaret, vixit capilloque, ac reliquis lugentium indicis deformis, Auunculi quoque.

dum nū vehementer arguebas, qui milites com-
 militiones nouo, blandōque more appellans, dum
 affectat obarior fieri, auctoritate t' incipit emol-
 lueras. Denique erga cives clementissimè ver-
 satus est. In amicos filius extitit: quorum præci-
 pi: erant ob taciturnitatem Mæcenas, ob pa-
 tientiam laboris modestiamq; Agrippa. Dili-
 gebat præterea Vigiliū: rarus quidem ad re-
 cipiendas amicitias, ad retinendas constantissi-
 mus. Liberalibus studiis, præsertim eloquētia in-
 tantum incubens, ut nullus ne in procinctu qui-
 dē laboretur dies, quin legeret, scriberet, decla-
 maret. Leges alias novas alias correctas protu-
 lit suo nomine. Auxit, ornauitq; Romæ edificia
 inultis, isto gloriā dicto, **VRBEM LA-
 TERITIAM REPERI, RELIN-
 QUOM ARMORIAM.** Fuit mitis, gra-
 tus, ciuili, animi lepidi, corpore toto pulcher,
 sed oculis magis: quorum aciem clarissimorum
 siderum modo vibrans, libenter accipiebat cedi
 ab intendentibus tanquam solis radiis, aspe-
 ctui suo. A cuius facie cum quidam miles ocu-
 los auerteret, & interrogaretur ab eo, Cur ita
 faceret, respondit: Quia fulmen oculorum tuorum
 ferre non possum. Nec tamen uir tantis uitiis
 caruit: fuit enim paululū impatiens, leniter ira-
 cundus, occultè inuidus, palam fastidiosus. Porro
 autem dominandi suprā quā estimari potest
 auidissimus: studiosissimus aleæ lusor. Cūque
 esset

Urbs mar-
 morea pro
 latetitia

esset tibi ac vini non multi, aliquatenus. vero
 somni abstinent, seruebat tamen libidini usque
 ad probum vulgus fame. Nam inter duode-
 cim catamitos, eisdemque puellas accubere so-
 litus erat, abiecta quoque uxore Scribonia, amo-
 re aliena coniugio passus, Liniam, quasi mari-
 to cōcedente, sibi cōiunxit: prius Linie iam erant
 filij Tiborius & Drusus. Cūque esset luxuria
 seruens, erat tamen eiusdem vitii severissimus
 cultor, more hominum, qui in ulciscendis vitiis,
 quibus ipsi vehementer indulgent, acres sunt.
 Nam & pœtam Quidium, qui & Naso, pro eo
 quod tres libelles amatorie artis conscripserat,
 exilio dānavit. Quedamque, si leti animi, vel amor
 in oblectabatur omni genere spectaculorū, præ-
 cipue ferarū inagnum specie & in finitū nume-
 ro. Annos septēti septuaginta ingressus, Nola
 morbo interit: quamquā alij scribāt, dato Linie
 extinctum, metuentis, ne quia prinigua filium
 Agrippam, quem odia nouerca in insulam re-
 legauerat, reduci cōpererat, eo summam rerum
 adepto, pœnas daret. Igitur mortuum, seu neca-
 tum, multis nominisque honoribus senatus censuit
 decorandum. Nam præter id quod ante a pa-
 trem patrie dixerat, templa tam Roma, quam
 per vltis celeberrimas ei consecrauit, cunctis
 vulgò iactantibus, Vtinam aut non nasceretur,
 aut non mereretur, Alterum enim pessimi in-
 cepti, exitus præclari alterum. Nam & in adi-

Scribonia
 Augusti
 coniux.

Ouidius
 relegatus
 in Tomū.

Augustus
 Nola mor-
 titur.

Augustus
 pater pa-
 triæ dictus.

piscendū principatu, oppressor libertatū est habitus: & in gerendo cives sic amavit, ut trientē frumento in horreū quondā viso, statuisset veneno mori, si ē provinciarū classes interea nō venirent. Quibus aduēctis, fectū ut redire fectūque serā est attribuit. Imperiū quoque annis quinquaginta ex. & T. c. cum L. Antonio. & L. vero & quaduor solus. Qui certe nunquam aut reipublica vel se potētiā traxisset, aut eā dū vā potiretur, nisi magni naturae & fidei bonū abundasset.

CLAUDIUS TIBERIUS.

Merones
lingua Sa-
bina for-
tes appel-
latur.

Claudius Tiberius Livia filius, Caesaris Octavianī primipatus imperatū annos viginti tres. Iste, qui Claudius Nero dicebatur, elegit et à locularibus Caldius Baberius Merore, ob vinolentiā nominatus est. Satis prudēs in armis, satq; fortunatus ante sumptū imperiū sub Augusto fuit, ut non immerito reipublica dominatus ei cōmitteretur. Luerat ei scientia literarum multa: eloquio clarior, sed ingenio pessimo, truci, avaro, infidioso, simulatō ea se velle, quae nollet. His quasi insensat, quibus consultū cupiebat: His vero quos oderat, quasi benivolē apparet. Repentinis responsionibus aut consiliis melior, quam meditatīs. Deniq; delatum à patribus principatū, quoniam quidē astu fecerat, fide abnaere, quid singuli dicerēt, vel sentiret, atrociter explorās: quae res bonos quosq; pessimo dedit.

Imperato-
ris nomen
repudia-
vit Tibe-

adit. Postmanentes enim eos animo cum longa
et ardore imperialis molestia magnitudinem de-
stinata, cum sententia ipsa eius voluntatem pro-
mittant, incussere ex ista postrema. Iste Cappado-
cia in provinciam, remoto Archelao rege eorum,
relegit: Cretulorumque atrocitate pressis. Mara-
bodum Suevorum regem valde circumvenit.
Cum inhumani furoris insones noxios, suos pari-
ter et ceterosque pueros, resolutis militum artibus,
Armenia per P arthos, Media à Dacis, Paeo-
nia à Sarmatis, Gallia à finitimis gentibus di-
repta sunt. Iste post LXXVIII. annum et men-
sem IIII infidelis Caligula extinctus est.

C. CÆSAR CALIGULA.

Caligula imperavit annos IIII. Iste filius
fuit Germanici: quia natus in exercitu
fuerat, cognomen tum calcitranti militaris, id
est, caligula, sortitus est. Ante principatū om-
nibus clarus, acceptusque fuit. In principatu verò
talis, ut non immerito vulgaretur, atrociorē
illo dominum non fuisse. Denique tres sorores
suas stupro maculavit. Incedebat habitu deo-
rum suorum. Iovem obincestam, è choro autem
Bacchanali liberam se afferebat: de quo nescio
an decuerit memorie prædi, nisi forte quia in-
uat de principibus nosse omnia, ut improbi sal-
tem fama metu talia declinent. In palatio ma-
tronas nobiles publica libidini subiecit. Primus
diademate capiti imposito, dominum se iussit ba-

Cappado-
cia in pro-
vinciam
reducta.

Vnde Ca-
ligula no-
men sortit-
us.

Caligula
libido.

Quamob-
rem de ma-
lis princi-
pibus scri-

appellari. In spatio trium millium quod, in finem
Puteolano inter moles iacet, duplici et diue na-
ues contrecens arena aggestu ad terræ speciem
uiam solidatam, phalerato equo insignis quer-
reacrona, quasi triumphans, indutus aurea
paludamento, curru byugi decurrebat. Dehinc a
multitudine confossus innotuit.

CLAVDIVS TIBERIVS.

* Decimi.

Claudius Tiberius, * Drusi Tiberij fra-
tris filius, Caligula patris, imperavit

Claudius annos quatuordecim. Iste, cū senatus censuisset
eum imperatorem extirpandum, deformi latebra la-
tens, repertus à militibus, qui a vecore erat, et
mitissimus videbatur imprudētibz, imperator
effectus est. Hic viciis, uina, libidini fœda obe-
diens, vecore et prope habes ignarus ac paup-
er, libenter, et coniugis imperium subiectus
fuit. Huius tēpore Scribonianus Camillus in-
tra Dalmatias imperator creatus, continuo oc-
ciditur. Mauri provincie accessere, cæsa du-
salamiorum manus est. Aqua Claudia Roma
introducenda. Huius uxor Messaliana primò
clam, mox passim, quasi iure, adulteris uteba-
tur: ex quo factò plures metu abstinentes, ex-
tincti sunt. Dehinc atrocis accensa, nobiles res
quasque nuptas et uirgines scortorum modo
secum proposuerat, coacti que mares ut adess-
sent, Quod si quis talia horruerat adfecto cri-
mine, in ipsum, onemque familiam eius senie-
batur,

Messalina
Claudij u-
xor libi-
da.

hatur, ut magis videretur sub imperatore viros,
quàm imperatori nupta esse: ita liberti eius po-
testatem ad:pti stupris, exilio, ade, proscriptio-
nibus omnia fœdabant. Ex quibus Felicem le-
gionibus Iudea præfecit: Possidio eunucho post
triumphum Britannicum, inter militarium for-
tissimos, armis insignia, itaqum participi victo-
rie, dono dedit. Polybum inter cōsules modicum
incedere fecit. Hos omnes autem ab Narcissus ab
epistolis, dominum se gerens ipsius domini: Pal-
lāsque prætoris ornamenti sublimatus, ad eò dines,
ut cansante eo inopia n fisco, lepidissimè famoso
elogio vulgatum sit, Abunde ei pecuniam fore
si ad nobis literis in societatem recipitur. Hu-
ius temporis visus est apud Aegyptiū Phoenix,
quàm se iūt volucrem ann. D. ex Arabia me-
moratos locos aduolare, atque in Aegæo mari
repente insula emerfit. Hic Agrippinam, Ger-
manici fratris sui filiam, uxorem duxit, quæ si-
lio imperium procurā, primo præignos insidias
mul iformibus, dehinc ipsum coniugem veneno
interemit. Vixit annos sexagintaquatuor, cu-
ius funus, ut quondam in Tarquinio Prisco, diu
occultatum, dum arte malebri corrupti custo-
des agrum simulant, Nero præignus eius im-
perij iura suscepit.

Possent hoc
etiā hodie
in reges di-
ci.
Hoc falsū
esse Plin.
lib. 10. scri-
bit.

Magan-
tia situm
putant.

DOMITIUS NERO.

Domitius Nero, Patre Domitio Senobar-
bo genit⁹, matre Agrippina, imperavit an-
ni

Traiani
dictum de
Neronis
quinquen-
nio.

nis tredecim Iste quinquennio tolerabilis visum
Vnde quidam prodidit. Traianum solitum di-
cere, procul distare cunctos principes à Neronis
quinquennio. Hic in urbe amphitheatrum & la-
uacra construxit. Pontum in eius provincia Pe-
lemonis Reguli permixtus redgit, à quo Pelm-
oniacus Pontus appellatus est: iterumque. Cottias
Alpes, Cottio regi m. rino. Eo namq; dedecore
reliquit vita egit, ut pudeat memorare huiusce-
modi quæquã; Eo progressus est, ut neq; sua, ne-
que aliorum pudicitia parcès, ad extremum ami-
ctus nubentium virginum specie, palam convocato
senatu, dote dicta, cunctis fessa de more frequen-
tibus, nuberet. Pelle reclusa fera, utriq; sexui
genitalis vultu cõtrehebatur: matrem etiam stu-
pro contaminavit, quam postmodum interemit.
Ostianam & Subinam cognomento Poppeam,
in matrimonium duxit, viris earum trucidatis.
Tunc Galba in Hispania procul, & C. Iulius
imperium corripuere. Vbi aduētare Nero Gal-
bam didicit, Senatusq; sententia constitutum, ut
more maiorum collo in furcã cõiecto, virgini ad-
necem caderetur, desertus undique noctis medio
egressus urbem, sequentibus Phaone Epaphro-
dito, Neophythoq; & Spadone Spero, quẽ quon-
dam Nero exsectum formare in mulierem ten-
tauerat, semet ictu gladij transgit, adiuuante
trepidantẽ manum impuro, de quò diximus, eu-
nuchos Sporacem sanè prius nullo reperto, à quo
feriretur

Nero ab
omnibus
deseritur.
Mors Ne-
ronis, & di-
cta per eũ
in ea

feriretur, exclamaret, Itane nec amicum habeo,
nec inimicum dedecorose vixi, turpius peream.
Perijt anno aetatis XXXII. Hunc Persa intan-
tum dilexerunt, ut legatos mitteret, orantes co-
piam construendi monimentis. Ceterum adde cun-
cta provincia, omnisq; Roma interitu eius exul-
savit, ut plebs induta pilei manumissionem Pilcum su-
tanquam seuo exempta domino, triumpharet. mere.

SERGIUS GALBA.

Galba nobili Sulpitiorum genere progenti-
tus, imperavit menses septem, diesq; toti-
dem. Iste in adolescentes infamis, ad vescendum
intemperans fuit trium amicorum consilio, id est,
Livy, Carnely, & Cely, cuncta dispones; adeo, ut
inter Palatinas ad e, pariter habitaret, & vul-
go pedagogi dicerentur. Idcirco sumptuam do-
minationem, multas provincias egregie admini-
stravit, militem severissime tractans, ita ut in-
gresso eo castra vulgaretur statim, Disce miles
militare, Galba est nō Gesulicus. Cū LXXIII.
aetatis annum ageret, dum factione Othonis ac-
censas legiones lorica tectus, lanixae contendit,
ad lacum Curtium casus est.

OTHO * SYLVIVS.

* SYL-

VIVS.

XCV.

dies regnas-

se scilicet

Ti

Sextus Otho splendidis ortu maioribus ex
Soppido Ferentino, imperavit menses quatuor.
Vixit omni turpi, maxime adolescentia. Hic a
Vitellio primum apud Placētiam, dehinc apud

Bebria

*Bebriacum victus semet gladio transfixit, anno
XXXVIII. ætatis XXXVII. adeo amabilis militibus pro-
Tranq. prius, ut plerique corpore eius viso, suis manibus
interierint.*

AULVS VITELLIVS.

*Vitellius ortus familia nobili patre Lucio
Vitellio tertio consule, imperavit menses
VIII. Iste mente crudelis, avarusque cum profu-
sione fuit. Huius tempore Vespasianus in Orien-
Mors igno- te principatum arripuit: à cuius militibus certa-
miniohilu- mine sub maris urbis habito, superatus, è pala-
ma. tio, quò se abdidit Vitellius, vinculis à tergo
manibus productus, circumducitur ad spectaculum vulgi. Ac ne homo impudens, in extremis
saltem malorum, quæ gesserat, rubore facie de-
mitteret, subiecto in mentem gladio seminatus,
inter cæno, fimo, & cæturis turpioribus dictu
purgamentis vultum eius incessantibus, per sca-
las Gemonias trahitur, ubi Sabidum Vespasia-
ni fratrem necare permiserat, numerosis ictibus
confossus, interijt. Vixit annis quinquaginta se-
pte. Fiti omnes quos paucis attingi præcipue Cæ-
sarem gens adeo litteris culti, atque eloquentia
fuere, ut in cunctis vitis, absque Augusto, ni-
my farent, profecto texissent inmodica flagitia.*

*Inde vinco-
tus ad
Tiberim.
Tranq.*

VESPASIANVS.

*Vespasianus imperavit annos de 7. Fuit
inter cetera bonarum singularis fuit, tri-
nitiar*

inlicitas obliuisci, adeo ut Vitalij hostis fui, si-
 tiam locupletissimè dotatam, splendidissimè co-
 iungeret viro. Ferebat patienter amicorum mo-
 des, contumeliis eorum, ut erant facetissimè, di-
 ctu iocularibus respondens. Nāq; L. Minii Mu-
 sianum, quo adiutore ad imperiū peruenerat,
 fiducia meritorū insolentē lepide flectebas, ad-
 hibito aliquo viriq; familiari, id unum dicens,
 Nasti me virū esse. Sed quid mirum in amicis
 etiam causidicorū obliqua dicta, et philosopho-
 rum constantiā contēneret? Iste ex angustia dau-
 fationeque terrarū orbem breui refecit. Namq;
 priuorū satellites tyrānidū, nisi qui forte atro-
 cius longè procefferant, flectere potius maluit,
 quàm excruciatos delere, prudentissimè ratios,
 nefaria ministeria à plurimis metu curari. Pra-
 ter de legibus acquisitis monēdo, quodq; uehe-
 mētius est, vitæ specie vitiorū plura abplenerat.
 Infirmitatē, uti quādam prauitatem, aduersus
 pecuniam, quā faceret, et arari inopiam, et ha-
 de urbium, nouas eum neq; postea habitas ve-
 lit galicis pēsionas, exquisuisse. Hic Romā de-
 formem insēdis veteribus, ac ruinis, permissa,
 si domini deessent, volentibus edificandi copia,
 Capitolū, vbi pater, Claudij monimenta repa-
 ramulūq; uenustissimè per omnes terras, qua-
 rum Romanū est, repositas urbes cultu egregio:
 via operibus maximis munita sunt. Tūc tan-
 tū per Flaminiā sui prona transgressu, que-
 uale

Patientia
 erga crimi-
 nantes.

Collapsa
 R. ip. resti-
 tutio.

vulgariter Pertusa petra vocatur. Milla gētes
 compositæ, cum ducēbas agerrimè reperisset ex-
 tincta sanctia tyrannorum plerisque. Rex Par-
 thorum Volag-esus in solam pace coactus est
 Syria sen Palaestina, necnon Cilicia Trahe-
 et Comagane, quam hodie Augustaphrasi-
 som nominamus, provinciam arcessere: Iudæi quo-
 que additi sunt. Hic vniuersibus amicis, ut ca-
 neres à Metio Pompeiano, de quo sermo pariter
 fuerat regnaturus, consulem fecit, alludens tali
 camillo, Quandoque memor eris tanti bene fraye
 instantiū verò uniformē omni impensio tēnib;
 Vigilare de nocte, publicisq; actibus absolutis
 charos admittere, dum salutaris calceamenta
 sumans, et regium vestiam. Post autem nega-
 tiis quacūque aduenissent, auditis, exerceri va-
 latione, deinde requiescere: postremo ubi lamis-
 set, remissione animo conuiniunt cūbat. Plura
 dicere studium cōgie imperatoris tōni, quem
 ab Augusti morte post annos 11. et 6. Roma-
 na Resp. exanguis fenitia tyrannorum, quasi
 fato quodam, ne periret rueret, adsecuta est.
 Itaque annum agens vitæ absque tūto septua-
 gesimam sermō ioca, quibus delectabatur, admi-
 scēs interijt. Quippe prius cūm cūctam sydus
 appauisset: Ibidem, inquit, ad regem versarum
 et morse. pertinet, cui capillus effusiori. Deinde ventris
 insidem. elonie fessur, et assurgens. Stantem ait, impera-
 torem excedere terris docet.

Optimum
 hoc est ad
 abolendā
 inuidiam.

Infirmitas
 et morse.

totum excedere terris docet.

T I T V S.

TItus vocabulo patris etiam Vespasiani Titus ortus dictus, matre liberta Domitilla nomine & educatio. genitus, imperavit annos duos, & menses 1. dieque viginti. Iste à puero præclaris studiis, probitatis, militiæ, literarum instantissime deditus, quò contendere, animi & corporis muneribus ostendit. His ubi patriæ curam suscepit, incredibile est, quantum, quos imitabatur, antecederet, præcipuè clementia, liberalitate, honorificentia, ac pecunia contempta : quæ eò amplius grata fuere, quod ex nonnullis à privato adhuc patris asperior, luxuriæq. & avaritiæ amans credebatur fore. Nãq. præfecturam prætorianam patre imperante adeptus, suspectum quæque & oppositum sibi immisit qui per theatra & castra mædisosa iactantes ad pœnam poscerent, quasi criminis convictos oppressit. In quædam Cæcinam consularem adhibitum cœnæ, vix dum triclinio egressum, ob suspicionem stuprati Berenices uxoris suæ, iugulari iussit. Iurgia autem sub patre venudata; rapinarum cupidum: unde Nervonem cuncti vocantes opinantesque, summam rerum nactum, graviter acceperant. Sed hæc in melius conversa, ad eum immortalæ gloriæ contulere, ut delicta atque amor humani generis appellaretur. Denique ut subiit pondus regum Delitiæ huius Berenicæ nuptias suas sperantē, egredi domum mani generis & enormis greges abire præcepit: quo factis.

quasi signum protulit mutata intemperantia.
 D. hinc cum donata cōcessā: à prioribus prin-
 cipibus firmare in sequentes solarent: simul ut
 imperium cepit, et alia possidentibus edicto pon-
 tē canis. Quadam etiam die, recordans vesperti,
 nihil se cuiquam prōstisse, venerando cælesti-
 que dicto, AMICI, ait, PERDIDIMVS
 DIEM: quia erat magnifica liberalitatis. Cle-
 mētiā vero usq. cōperduxit, ut amplissimi or-
 dinis duo, cum adversus eum cōsuerassent, neque
 abnūtere cogitatū scelus quirēt, monuerit primò
 post deductus in speculaculum secundo utriusq. as-
 sidere iusserit: petisq. ex industria mirillonū
 quorum pugna visebantur, gladio, quasi ad ex-
 piorandam aciem, uni atq. alteri cōmiseri: qui-
 bus percussis, et cōstantiam mirantibus diceret,

Potestas Vidistisne POTESTATES FATO DARI,
 facio dantur. frustrāq. tē aris facinus potius spe, vel amittē-
 di metu? Fratrem quoque Domitianum paran-
 tem insidias, militūque animos sollicitantem,
 flēs sapiens obtestatus est, ne parricidio ads. qui
 cuperet, quod et se volente esset obvenitum
 ei, et iam haberet, nō sit particeps potestatis.
Iacendit Huius tēpore n. d. Vesuvius in Cāpania ardere
 Vesui. cepit, incendiumq. Rome sine nocturna requie
 per tridū fuit: lues quoq. quanta vix unquam
 antea fuit. Quibus tamen malū nonnulli vexa-
 tu, pecunia propria subvenit, cunctis remediorū
 generibus, nunc egrotantes per semetipsum re-

sciens , nunc consolans suorum mortibus affli-
ctos. Vixit annos quadraginta unum, & in eo-
dē quo pater apud Sabinos, agro, febre interiit.
Huius mors credi vix potest quantum luctus
urbis, provinciisque inuulerit, adeo ut eum delicias
publicas, sicut diximus, appellantes, quasi perpe-
tuo custode orbatum terrarum orbem deflerent.

D O M I T I A N V S .

Domitianus Vespasiani & Domitilla li-
berta filius germanus Tati, imperavit an-
nis xv. Iste primò clementiā simulās. neq; adeo
iners, domi bellique tolerātor videbatur: idcir-
coque Catos Germanosque denecit, ius equissi-
mè dixit. Rome multa aedificia vel cæpta, vel
à fundamentis construxit: bibliothecas incendio
consumptas, petitis undiq; præsertim Alexan-
dria exemplis, reparavit Sagittarū tam doctus
fuit, ut inter patentes digitos extēta manus vi-
ri præcul positi spicula transuolarent. Dehinc a-
trox cadibus, bonorum supplicia agere cepit, ac
more Caligula dominum sese, dū inque, dici
coegit segnisque radiculè remotis omnibus, mus-
catum agmina persequeretur; furens libidi-
ne, cuius sædum exercitium Græcorum lingua
κλινοπάλαιον vocabat. Hinc percunctanti cui-
dam, quisquā in palatio esset, responsum
est, Ne musca quiescat. Hic ei senitū, ac ma-
ximè iniuria verborum, quæ se scortum voca-
ri dolebat accensus Antonius, curans Ger-

Domitia-
ni peritia
insagittan-
do.

κλινοπάλαιον.

maniam superiorem, imperium corripuit. Quæ per Normanum Appium acie strato, Domitianus longè deterior in omne hominum genus etiam in suos, ferarum more, grassabatur. Igitur metu crudelitatis, & conscientie sue coniuravere plerique impulsoribus Parthenio procurante cubitulum, & Stephano: & tum ob fraudem interceptæ pecuniæ supplicum suspectante Clodiano, adscita etiam in consilium tyranni uxore Domitia, ob amorem Parisii h. strionis à principe cruciatus formidante, Domitianam multis vulneribus confodiunt, post annum v. & xl. vitæ. At Senatus gladiatoris more fatus efferrè, tradendumque nomen decrevit. Huius tempore seculares ludi celebrati sunt.

C O C C E I U S N E R V A.

Hætenus Roma seu per Italiâ orti imperium rexere, hinc advena: unde cõpertum est, urbem Romam externorum virtute creuisse. Quid enim Nerva prudentius aut moderatius? quid Trotano divinius? quid præstâtius Adriano? Cocceius Nerva oppido Narniensi genitus, imperavit menses xiii. dies x. Iste cùm imperium suscepisset, mox rumore orto, vivere atque affore Domitianum perinde trepidavit, ut colore mutato, verbis amissis, vix cõsisteret: sed à Parthenio cõfirmatus, recepta fiducia ad solenne deliramentum conversus est. Qui cùm in curia à senatugratanter exceptus esset, solus ex omnibus. Ar-

rius Antonius, vir acer, sique amicissimus, cō-
 ditionem imperantiū prudenter exprimens, am-
 plexus eam, gratulari se ait Senatui & populo
 provinciisq; , ipsi autem nequaquam: cui satius
 fuerat malos semper principes eludere, quā
 tanti oneris vim sustinentē, non molestiis modo
 & periculis subiaci, sed fama etiam inimicorum
 pariter & amicorum, qui cū se mereri omnia
 præsunt, si quicquam non extorserint, atro-
 ciores sunt ipsis quoque hostibus. Iste quicquid
 antea pœna nomine tribuit accesserat, indulgit:
 affluētiā civitatū replevit: puellas, puerōsque
 natos parentibus egestos, sumptu publico per
 Italia oppida aliūssi. Hic ne accessu maligno-
 rum terreretur, Iunij Mauritij cōstantis viri di-
 cto ita admonetur. Qui cōiunio familiari adhi-
 bitus, cū Veientonem cōsulari honore fūctum
 quidem, apud Domitianum tamē multos oculis
 criminatōibus persecutum, ad se vidisset,
 inter colloquia mentione Casuli facta, calūnia-
 toris precipui, dicēte Nerua. Quid nunc facerēt,
 si Domitiano superuivisset? Nobiscum, inquit
 Mauritium, careret. Hic iurgiorum disceptator
 & scientissimus & frequens fuit. Calphurnium
 Crassum, promissis ingentibus animos militum
 pendente andem, detectum, confessumque, Tarentū
 cū uxore rēmisit, patribus lenitatē eius incre-
 pātibus. Cumq; interfectores Domitiani ad exi-
 tium poscerēt, tantum est cōsternatus, ut nec

Mauricum
 Pli. appel-
 lat.

vomitu, neq; impetum vëtri vulneris differre.
 Et tan.ẽ vehemẽter obstitit, dictu.ẽ. *Aequius*
esse moriẽ subire, quã auctoritatẽ imperij sedare,
proditu potẽtia sumẽda auctorib⁹. Sed mutes ne
 glecto principe, requisitos *Petroniũ St. phanum*
uno ictu. Parthenium verò, dẽptu prius genita-
libus, & in os coniectis, ingulauere: redẽpto ma-

• *Aeliario* gnus sumptibus * *Cassperio* qui scelere tam traci
 insolentior, Nernam compulsi referre apud po-

Opinor
 esse M.
 Regulam:
 quem. Pli.
 iunior bi
 pedum
 omnium
 nequisi-
 mũ vocat.

pulis gratias militibus, quia nefandos pessimos-
 q; omnium mortalium percutissent. *Hic Traianũ*
in liberi locũ, inq; partem imperij adoptauit: cũ
quo tribus vixit mensibus. Qui dum suggerente
ira, voce quã maxima contra quendam, Regu-
lũ nomine, inclamaret, sudore correptus est: quo
refrigescente, horror corpori nimis initium fe-
bri fuit: nec multo post, viã finiit anno etatis
LXIII. Cuius corpus à senatu quondam auguste
honore delatu in sepulchro Augusti sepulcrum
est. Eo die quo interit, solis defectio facta est.

V L P I V S T R A I A N V S .

Vlpinus Traianus ex urbe Tuderina, Vl-
 pi⁹ ab auro dictus, Traianus à Trois pater

Agens an- ni generis autore, vel de nomine Traiani patris
 num XLII. sic appellatus, imperauit annis viginti. Iste talẽ

Agrippina. se reipublica prabuit, quãlẽ vix agrẽq; exprime-
 re valuerũt summorũ scriptorũ mirãda ingeniã.
Hic imperiũ apud Agrippinã, nobilẽ Gallie co-
loniã, suscepit, habens diligentiã in re militari,

in ciuilibus leuitatē, in subleuandis ciuitatibus largitionē Cūq; duo sint, quæ ab egregijs principibus expectentur, sanctitas domi, in armis fortitudo, utrobq; prudentia, lātus erat in eo maximarū rerū modus, ut quasi tēperamēto quādā virtutis misisse videretur, nisi quia cibo vī nōq. paululum deditus erat: liberalis in amicos, & tanquā viæ conditione par societatibus perfrui. Sic ob honorē^x Suræ cuius studio imperiū^x Lycini, arripuerat, lauacra cōd. dit. De quo supernacamenū videtur cūcta velle nominatim promere, cū satis sit excultum atq. emendatum dixisse. Fuit enim patiens laboris. studiosus optimi cuiusq. ac bellicosi, magisq. simpliciora ingenia, aut eruditissimos, quāuis ipse parca esset sciētiæ, moderatēq. eloquēs, diligebat. Iustitiæ verò, ac iuri humani diuinūq. sã repertor noui, quā inueterati custos. Quæ omnia eò maiora visēbātur, quoniā per multos atq. atroces tyrānos perditō atq. prostrato statu Romano, in remediū iātorū malitū diuinitus credebatur opportunē datus, usq. eo, ut adueniens imperium eius pleraq. mirifica denuntiauerint. In quem præcipuum cornix ē fastigio Capitalij Atticij symonibus effata uolū^s iēq. Hui⁹ exusti corporis cineres relati Romā, hui⁹ atq. Troiani foro sub eiu⁹ columina, & imago superposita, sicuti triūphātes sociē, in urbē inuecta, senatu præcurte, & exercitu. Eo tēpore nullo perniciosius, quā sub Neruæ Tyberi

Lex ædifi-
catoria.

inundauit, magna clade adium, & terramotus
grauis per provincias multas, atroxq; pestilen-
tia, famēsque & incendia facta sunt. Quibus
omnibus Traianus per exquisita remedia pluri-
mum opitulatus est: statuens ne domorum alti-
tudo LX superaret pedes: ob ruinas faciles, &
sumptus, si quando talia cōtingerent, exitiosos.
Vnde merito PATER PATRIÆ dictus est.

Vixit annos LXIII.

ÆLIVS ADRIANVS.

Aelius Adrianus stirpis Italica, Aelio
Adriano Traiani principis consobрино
Adria orto genitus: quod oppidū agri Piceni,
etiam mari Adriatico nomen dedit. Imperauit
annos XXII. Hic Græci literis impensius eru-
ditus, à plerisque Graculus appellatus est. A-
theniensium studia morēsque hausit, non sermone
tantum, sed & ceteris disciplinis, canendi, psal-
lendi, medendique scientia, musicam, geometra-
pictor, scēlor, ex ære, uel marmore præcipue Po-
lycleto, & Euphranoræ. Perinde omnium ad
ista erat factus, ut elegantius nunquam quie-
scit, dicta quàm humana res experta videantur, memor
uit, audi- suprà quàm cuiquam credibile est, locos, nego-
uit, & cum tia, milites, absentes quoque, nominibus recen-
amicis fa- bulatus est sero. Immensi laboris, quippe qui provincias om-
Spartian. nes pedibus circatueris, agmen comitantium
præuertens, cum oppida uniuersa restitueret, au-
geret ordinibus. Namq; ad speciem logionū mi-

litarium, fabros, perpendiculatores, architectos, genisq. cunctum extruendorum mœniū, seu decoradorū in cohortes cœsurauerat. Varius, multiplex, multiformis ad vitia atq. virtutes, quasi arbiter genitus, impetū mēis quodā artificio regēs: ingenio inuidū, triste, lasciuū, & ad ostentationē sui insolens callide regebat. Continētiā, facilitatē, elementā simulans contrāq. dissimulans ardorē gloria, quo flagrabat, acerrimos ad lacessendū pariter, & respondēdū serius, lacq. maledictis: referre carmē carmini, dictū dicto: prorsus ut meditatū crederes aduersus omnia. Huius uxor Sabina, dū propē seruilibus iniuriis afficeretur, ad mortē voluntariā cōpulsā est: quæ palam iactabat, quān immane ingenio pertulisset, & elaborasse, ne ex eo ad humani generis: perniciē gravidaretur. Hic morbo subtercutaneo quē diu placidē pertulerat, victus dolore, ardens, impatiensq. plures ē senatu extinxit. A regibus multis pace occultis muneribus impetrata, iactabat palam, plus se otio adeptū, quā armis ceteros. Officia sanē publi: a & palatina, necnon militiā, in eā formā statuit, quæ paucis per Cōstātinum immutatis hodie perseuerant. Vixit annos

* LXXI. de hinc miserabilis exitu cōsumptus est, cruciatu membrorum furē omnium confectus, in tantū, ut crebrē sese interficiendum ministro-rum fidiſſimis precās offerret: ac ne in semetipsum sauires, custodia charissimorum seruaretur.

* LXXII.
Exitus mi-
serabilis.

ANTONINVS PIVS.

T. Aurelius
Fulvius, Bo
ionius, An
toninus.
Pius.

Antoninus Fulvius, seu Boionius dictus,
post à etiā Pius cognominatus, imperavit
annos XXIII. Isle ab Adriano in filium adop-
tatus, cuius gener fuerat, tanta bonitatis in prin-
cipatu fuit, ut haud dubiè sine exēplo vixerit:
quāvis cum Numa contulerit aetas sua, cum or-
bem terra nullo bello per annos XXIII. autori-
tate sola rexerit, adeo tremantibus cum atq. a-
māntibus cūctis regionibus, nationibusq. & populi,
vi parētem, seu patronum magis, quā dominū
imperatorem verè putarent, omniēsq. uno ore in
caelestium morem propitium optantes, de con-
trouersis inter se iudicem poscerent. Ad quem
etiā Indi, Bactri, Hyrcani legatos misere, iusti-
tia tātis imperatoris cōperta, quam ornabat val-
de sereno & pulchro, procerus membra, dextē
validus. Priusquā saluandus prodiret, degu-
stans panis aliquantulum ne frigescere circum-
præcordia per ieiunium sanguine, viribus exosus
interciperetur, cōque actum publicorū labori-
bus minimè sufficeret: qua incredibili diligētia
ad speciē optimi patrisfamilias exequabatur, ap-
pesentia gloria carens & ostētatione: adeo mā-
suetus, ut instantibus patribus, ad eos qui cōtra
eum cōiurauerat persequendos, compresserit
questionem: praefatus, necesse non esse sceleris in
sometipsum cupidos pertinacius indagari, ne si
factures reperirentur, quanti odio esset, intellige-

Satius enim
putauit v-
num eiue
seruare,
quā mille
hostes per-
dere.
Spart.

retur. Igitur cū esset annorū LXXII. apud Lo-
rios villa propria, millibus passuū XX. ab urbe,
feti paucorum dierum post tres atque duode-
cim annos imperij consumptus est: ob cuius ho-
norem templa: sacerdotes, atque infinita alia de-
creta sunt. Vsq̃ue eò autem mitis fuit, ut cū ob
inopie frumentaria suspiciōem lapidibus à ple-
be Romana perstringeretur, maluerit ratione
exposita placare, quā ulcisci diuisionem.

M. ANTONINVS.

MARCUS autem Antoninus imperauit an-
nos XVIII. iste virtutum omnium, cœ-
lestisq̃ue ingenij extitit, arumnisq̃ue plurimis
quasi defensor obiectus est. Etenim nisi ad illa
tempora natus esset, profecto quasi uno lapsu
russent omnia status Romani. Quippe ab armis
nusquam quies erat: p̃erque omnem Orientem.
Ægyptum, Italiam. Galliamq̃ue bella feruebāt,
terramotus nō sine interitu ciuitatem, inunda-
tiones fluminum, lues crebra, locustarum species
agris infecta prorsus: ut prop̃e nihil, quo summis
angoribus atteri mortales solent, dici, seu cogi-
tari queat, quod non illo imp̃rante saueris.
Credo, diuinitus attributum, ut dum mundi
lex, seu natura aliunde quid hominibus inco-
gnitum gignit, rectorum consiliis, tanquam
medicinae remediis, leniatur. Is propinquum
suum Lucium Annium Verum, ad imperij par-
tem nouo benemolentia genere adscuit. Qui
Verus

Verus inter Altinam atque concordiam iter faciens, iſta ſanguinis, quem morbum Græci $\delta\omicron\tau\omicron\pi\lambda\upsilon\lambda\omicron\nu$ vocant undecimo imperij anno extinctus eſt: carminum, maximè tragicorum, ſtudioſus, ingenij aſper, atque laſcivus.

M. A N T O N I N U S.

Post cuius obitū. *M. Antonius* repub. ſolus tenuit, à principio vita trāquilliſſimus, adeò ut ab infātia vultū nec ex gaudio, nec ex dolore mutaverit: Philoſophiæ ſtudeſ, literarūque Græcorū peritiſſim⁹. Idcirco permīſit viris clarioribus, ut convivia eodem cultu, quo ipſe, et miniſtris ſimilibus exhiberent. Hic cū erario exhauſto, largitiones, quas milibus impēderet, non haberet, neque indicare provincialibus, aut ſenatui aliquid vellet, inſtrumentum regis cultus, facta in foro Traiani ſeſſione, diſtraxit, vaſa aurea, pecula cryſtallina, et murrhina, uxori ac ſuam ſerici et auream veſtem, multa ornamenta gemmarum: ac per duos continuos meſes venditio habita eſt, multūque auri redactum. Poſt victoriam tamen emptoribus pretia reſtituit, qui reddere comparata voluerant. Moleſtus nulli fuit, qui maluit ſemel emptā retinere. Huius tempore Caſſius tyrannidē arripens, extinctus eſt. Ipſe vita anno LIX. apud Vendobonā morbo coſumptus eſt. De eius morte nūtio Romā peruccto, coſuſe luctu publico urbe, Senatus in curia veſte terra auctius, lacrimans,

Cogno-
mento Phi-
loſophus
dictus,

mans,conuenit: Et quod de Romulo agre credi-
tum est, omnes pari sensu præsumpserunt, Mar-
cum calo receptum esse: ob cuius honorem tem-
pla, columna, multaque alia decreta sunt.

C O M M O D V S

Aurelius Commodus M. Antonini filius,
Antoninus & ipse dictus, imperauit an-
nos XIII. Hic qualis futurus esset, in ipso primor-
dio ostendit. Nam cum in supremis moueretur à
parente attritos iam Barbarus, ne permittere
vires recipere respondit, Ab incolumi, quamuis
paulatim, negotia persequi posse, à mortuo verò
nihil. Senior omnibus libidine atque auaritia,
crudelitatem, nulli fidus: magisque in eos atrox
quos amplissimis honoribus, donisque ingentibus
extulcras. In tantum deprauatus, ut gladiato-
ris armis sæpissimè in amphitheatro dimicau-
ret. Hac Martia generis libertini, forma tamè,
meretriciique artes polles, cum animum eius
penitus deuinxisset, egresso à balneo, veneni po-
culum obtulit. Ad extremum ab immisso va-
lidissimo palastrita, compressis faucibus expi-
rauit, auro vitæ tricesimo secundo.

Hostia de-
orum, par-
ricidia se-
natus.
Lamprid.

H E L V I V S P E R T I N A X . .

Helvinus Pertinax Imperauit dies LXXXV.
Iste coactus imperauit, repugnansque im-
perium suscipiens, tale cognomentum sortitus est,
Origine gentis sordida, praefecturam urbi agens,
imperator effectus, sceleris Iuliani multis vul-
neribus.

neribus obtruncatur, annos natus V I I. atque
 L X. Cuius caput tota urbe circumuectū est. Hoc
 exitu obiit vir ad humana cōuersationem exem-
 plum per laboris genera vniuersa absumptus,
 prouectus eō, ut FORTVNAB vocaretur PI-
 LA. Nā libertino genitus patre apud Ligures,
 in agrosqualido Loly Gentiani, cuius in prese-
 ctura quoq; clientem se esse libētissime futebatur.
 Fuit doctōr literarum, quae a grammaticis
 traduntur blādus magni, quam beneficus: unde
 eū Græco nomine *χρυσόλογοι* appellauere. Nū-
 quam iniuria accepta ad ulciscendum ductus:
 amabat simplicitatem: communem se affatu, cō-
 uinio, incessu praebebat. Huic mortuo diui nomē
 decretum est: ob cuius laudē ingeminatis ad us-
 que defectū n planibus acclamatum est: PER-
 TINACE IMPERANTE SECVRI VI-
 XIMVS, NEMINEM TIMVIMVS, PATRI
 PIO, PATRI SENATVS, PATRI OM-
 NIVM BONORVM.

DIDIVS I V L I A N V S.

Didi⁹ Iulianus artu Mediolanēsis, impera-
 uit mensibus VII. vir nobilis, iure peritissi-
 mus, factiosus, praecept, regni avidus. Hoc tēpo-
 re Niger Pescennius apud Antio. hiā, in Pan-
 nonia Sabaria Septimius Severus creātur Au-
 gusti: ab hoc Senero Iulianus in abditas palatij

Fortunae
pila.Chrysto-
logus.

*balneas ductus, extēta damnatorum modo cer-
nice, decollatur, capuiq; eius in Rostris ponitur.*

SEPTIMIUS SEVERVS

Septimius Seuerus imperavit annis XVIII.
Hic Poscenniu interemit, hominem omniu* Priscen-
 turpitudinum. Sub eo etiam Albinus, qui in nium.
 Gallia se Caesarem fecerat, apud Lugdunū oc-
 ciditur. Hic Seuerus filios suos, successores suos
 reliquit, Bassianum & Getam. Hic in Britan-
 nia vallum per XXXII. passuum millia a mari
 ad mare deduxit. Fuit bellicosissimus omnium,
 qui ante eum fuerunt. Acer ingenio, ad omnia,
 qua intēdisset, in finem perseverans. Benue-
 lentia quō inclinasset mirabili ac perpetua: ad
 querendum diligens ad largiēdum liberalis: in
 amicos, inimicōsq; pariter veniēs Quippe qui
 Lateranum Chilonem, Annulinum Bassum,
 ceterōsq; alios ditaret: adibus quoq; memora-
 to dignus, quarum praeipuas videmus, Parthe-
 rum qua dicuntur ac Laterani. Hic nulli in do-
 minatu suo permisit hōnes venundari. Latinis
 literis sufficiēter instructus, Graecis sermonibus
 eruditus, Pūnica eloquentia promptior: quippe
 gemitus apud Leptim provincia Africa. Is dū
 membrorum omnium, maxime pedum dolorem
 pati nequiret, veneni vice, quod ei negabatur, sonans vī-
 cibum grauis ac plurima cerni, anidus inuasit: que ad se-
 nem cum conficere non posset, cruditate pressus
 expirauit. Vixit annos LXV.*

Afrum
quiddam
sonans vī-
que ad se-
nectutem
Spa

ANTONINVS CARACALLA.

A Vrelins Antoninus Bassianus Caracalla:
Seweri filius, Lugduni genitus imperante
solus annos VI. Hic Bassianus ex aui materni
nomine dictus est. At cum à Gallia vestem plu-
rimam denuxisset, talaresq; Caracallas fecisset,
coegissetque plebem ad se salutandum inuitam
salibus intrare, de nomine huiusce-vestis Cara-
calla cognominatus est. Hic fratrem suum Ge-
tam peremit. Ob quâ causâ in furore pauci de-
dit. Dirarum insectatione qua non immeritò
VLTRICES vocantur: à quo post furore cōua-

Diræ ultri lusi. Sic corpore Alexandri Macedonici cō-
specto. Magnam atque Alexandrum se iussit
appellari, assentantium fallaciam cōductus,
ut cruci fronte, & ad laevum humerum conver-
sa cervice, quod in ore Alexandri notauerat,
incedens, fidē vulnus simillimum persuaderet sibi.

*Iuliam
*ad vesicā
levandam.

Alli 43. an.
vixisse scri-
bunt.

Fuit impatiens libidinis, quippe qui nouerca-
suam* duxit uxorem. Cum Carras iter faceret,
apud Edessum secēdans* ad officia naturalia, à
milite, qui quasi ad custodiā sequebatur, inter-
fectus est. Vixit annos fere triginta. Corpus e-
ius Romam relatum est.

OPIIIVS MACRINVS, ET
DIADYMENVS.

Macrinus cū Diadumeno filio ab exercitu imperatores creati imperauerūt inem-

ses XIII. Et ab eodem exercitu obtruncan-
tur, pro eo, quia Macrinus militarē luxuriam,
stipendiāque profusiora comprimeret.

AVRELIVS HELIOGABALVS.

AVrelins Antoninus Varius, idē Helio- Varius,
gabalus dictus, Caracalla ex Semea con quod va-
sobrina occu'te stuprata filius, imperavit biēnio rio semine
et mensibus VII. Huius matris Semeae avus natus.
Bassianus nomine fuerat, * Solis sacerdos, quem * Iouis.
Phœnices, unde erat, Helioabalū nominabāt.
A quo iste Helioabalus dictus est. Is cū Romā
ingressi militū et senatus expectatione venisset,
probris se omnibus cōtaminavit. Cupiditatē stu-
pri, quā adsequi natura defectu non poterat,
in se cōvertēs, muliebri nomine Bassianā se pro
Bassiano infferat appellari. Vestalem virginem
quasi matrimonio iungens suo, abscessuq; gen-
talib⁹, matris se Magnae sacrauit. Hic Marcel-
lū, qui post Alexander est dictus, cōsobrinū suū
Cesarē fecit. Ipse tamē militari interfectus
est. Huius corp⁹ per urbis vias more canini cū
clauern à milite tractū est, militari cauillo ap-
pellatū, INDOMITAE ET RABIDAE LI-
BIDINIS CATVLAM. Nouissimē cum an-
gustum foratū cloaca corpus minime reciperet,
vsque ad Tiberim ductum, adiecto pondere, ne
unquam emergeret, in fluvium proiectum est.
Vixit annis XVI. atque ex rebus, qua accide-
rant, Tiberinus Tractū iūque appellatus est.

Per pontē
Aminium
cum matre
Sconide.

SEVERVS ALEXANDER.

Severus Alexandr. imperavit annos XIII. Hic bonus reipublica, fuit atumnosus. Sub hoc imperate Taurinus Augustus effectus est. ob timorem ipse se Euphrati flumini obiecit. Tunc etiam Maximinus regnum arripuit, pluribus de exercitu corruptus. Alexander vero cum de feri semet dissipatoribus vidisset, matrem sibi causam fuisse mortis exclamans, accurrit per cussori, obvoluto capite, cervicem suas valde compressas praebeuit, anno vltimo * XXVI. Huius mater Mammaea eo filium coegerat, ut illa ipsa, quarum permodica, si mense praediocq, superessent, alteri communi reponerentur.

* XLIX.

IVLLVS MAXIMINVS.

Iulus Maximinus Thrac. e militaribus, imperavit annis III. Is dum persequitur pecuniosos, infantes pariter, noxiisq, apud Aquileiam seditione militum discerptus est: una cum filio, et clamantibus cunctis militari loco, EX PESSIMO GENERE NE CATVLVM HABENDVM. Huius imperio duo Gordiani pater & filius principatum arripientes, unus post unum interiore. Vari etiam timore Pupienus & Balbinus regnum innadentes perempti sunt.

GORDIANVS.

Gordianus nepos Gordiani ex filia, ortus Roma clarissimo patre, imperavit annos VI. apud Ctesiphontem, a Philippo praefecto pra-

serio accensus in seditionem militibus occiditur,
anno vita XIX. Corpus eius prope fines Romani, Alij XXXI.
ni, Perficiq; imperij possum nomen loco dedit.

SEPVLCHRVM GORDIANI.

PHILIPPVS.

M Arcm Iulius Philippus imperans an-
nos v. Verona ab exercitu interfectus
est, medio capite supra ordines dñi præso. Fi-
lius autẽ eius C. Iulius Saturninus, quẽ poten-
tia sociaverat, Roma occiditur, agens vita an-
num XII. adeò feneri q; tristis animi, ut iã iun-
a quinquenni ætate, nullo prorsus cuiusquam cõ-
mento ad videndum solus potuerit: patremque
ludis secularibus petulantius cachinnans, quam
qu岸 adhuc tener, vultu netaverit avertato. l. Millefimo
anno ab
Philippus humillimo ortus loco fuit, patre no-
bilissimo latronum ductore. Vrbe con-
dita.

DECIVS.

D Ecins è Panonia inferiore Bubalie natus
imperavit mer. ses XXX. Hic Decium si-
martyrio
lum suam Casarem fecit: vir artibus cunctis, Fabianus
vitiisq; instructus, placidus, & commu-
nis domi, in arvis promptissimus. In solo bar-
barico inter confusas turbas, gurgus paludis
summersus est: ita, ut nec cadauer eius potueris
inveniri. Filius verò eius bello extinctus est.
Vixit annos quinquaginta. Finis temporibus,
Valens Licinianus imperator effectus est.

VERIVS GALLVS.

* Volefiano
no & men-
fibz octo.

Virius Gallus cū* Volufione filio impera-
uerūt annos II. Horū temporibus Hofti-
lianus Perpenna à Senatu imperator creatus,
nec multò poſt peſtilentia cōſumptus eſt. Sub his
etiā Aemilianus in Mæſia imperator effectus
eſt: contra quem ambo proſecti, apud Interam-
nam ab exercitus ſus caduntur, anno ætatis pa-
ter VII. circiter & XL. creati in inſula Aſe-
nyge, quæ nūc Gîr bā dicitur: Aemilianus vèrò
menſes IIII. dominatus, apud Spoletian. ſive
Ponte, quæ ab eius cæde Sanguinariū accepiffe
nomen ferunt, inter Ocriculum, Narniamq; &
Spoletiū, & orbem Romanæ regione media po-
ſitum. Fuit autem genere Mæurus, pugax, nec
tamen præceps. Vixit annis IIII. minus L.

LICINIUS VALERIANVS,

Licinius Valerianus cognomento Colabius,
imperavit annos XV. parvètibz ortus ſplen-
didiffimis, ſolidus tamen & multum iners, ne-
que ad uſum aliquem publici officij, conſilio, ſen-
geſtis accommodatus. Hic filium ſuum Gabe-
num Auguſtum fecit, Galienūq; filium Corne-
liam Valerianam Caſarem, filij imperantibz,
Regilianus in Mæſia, Caſſius Sabrinus poſthū-
mis in Gallia, Galam filio interfecto, impera-
tores effecti ſunt. Pari modo Aelianus apud
Moguntiacum in Aegypto & Aemilianus, apud
Macedonæ Valens, Mediolani Aureolus do-

minatum inuasere. *Valerianus* vero in *Mesopotamia* bellum gerens, à *Sapore*, *Perfarum* rege superatus, mox etiam captus, apud *Parthos* ignobili servitute consensuit. Nam quandiu vixit, rex eiusdem provincia, incurvato eo pedem cernicibus eius imponens, equum conscendere solitus erat.

GALIENVS.

Galienus quidem in locū *Corneli* filij sui *Saloni* nū alterum filij subrogavit, anno vi diverso pellicum deditus, *Salonina* cōiugis & mortuus est. concubina, quam per passionem concessa parte *superioris Pannonie*, à patre *Marcomannorum* rege, matrimoniū specie suscepit, *Pipam* nomine: Nouissimè aduersus *Aureolum* profectus est. Quem cum apud *Pōtem*, qui ex eius nomine *Amolus* appellatur, obtentum, detrusumque *Mediolanum* obsedit, eiusdem *Aureoli* cōmentato à suis interit. Regnavit annos X V. cum patre VII. & solus VIII. vixit annos L.

CLAUDIUS.

Claudius imperavit annos II. Hūc plerique putant *Gordiano* satum, dum adolescens à muliere matura institueretur ad uxorem. Hic *Claudius Galeni* morientis sententia imperator designatus, ad quem *Ticini* positum per *Gallonium Basilium* adiumenta regia dixerat, extinctoque à suis *Aureolo*, receptis regionibus, aduersum aciem *Alemānorum* haud

Primus
Gotho-
rum arma
imperūq.
repellit.

procul à lacu Benaco dimicans, tantam multi-
tudinem fudit, ut agrè pars dimidia superfuo-
rit. His diebus Victorinus regnum cepit. Clau-
dius verò, cum ex fatalibus libris, quos inspicere
præceperat, cognovisset, sententia in senatu di-
cenda, primi morte remedium desiderari, Pom-
ponio Basso, qui tunc erat, se offerente, ipse vi-
tam suam hand passus responsa frustrari domo
reipub. dedit præfatus neminem tanti ordinis
primas habere, nisi ipsum Imperatorem. Ea res
sic erat cunctis grata, ut non domi vocabulum
modo, sed ex auro statuum prope ipsum Iouis
simulacrum, atque in curia imaginem auream
proceres sacraverint.

Q V I N T I L L V S.

xvii. dies.

Hic successit frater eius Quintillus. Is pau-
cis diebus imperium tenēs, interemptus est.

A V R E L I A N V S.

Aurelianus genitus patre mediocri, & ut
quidam ferunt, Aurelij clarissimi Soma-
toris colono, inter Daciam & Macedoniam:
imperavit annis v. mensibus sex. Iste hand dis-
similis fuit Magno Alexandro, seu Casari Di-
ctatori. Nam Romanum orbem triennio ab in-
vasoribus recepit, cum Alexander annis
xiii. per victorias ingente red Indiam per-
venerit, & C. Caesar decennio subiecerit Gallos,
adversum cives quadriennio congressus. Iste in
Italia tribus praeliis victor fuit, apud Placen-
tiam.

tiam, iuxta animum Metaurum, et fauorem fortuna, postremo Ticinensibus in campu. Hiuius tempore apud Dalinatas Septimius imperator effectus, mox à suis obtruncatur. Hoc tēpore in urbe Roma monetarij rebellauerunt, quos Aurelianus victor vltima crudelitate cōpescuit. Ille prius apud Romanos diadema capiti innexuit, gemmisq; & aurata omni veste, quòd ad hoc ferè incognitū Romanis moribus videbatur, usus est. Hic muris validiorib⁹ & laxioribus urbem sepsit. Porcina carnis usum populo insinuat. Hic Tetricum, qui imperator ab exercitu in Gallia effectus fuerat correctorem Lucania prouexit, aspergens hominem eleganti ioco. Sublimius habendum regere aliquam Italiae partem, quàm trans Alpes regnare. Nouissimè fraude serui sui, qui ad quosdam militares viros amicos ipsius, nomina pertulit adnotata, factò manum eius irritatum, tanquam Aurelianus ipsos pararet occidere, ab iisdē interfectus est in itineris medio, quod inter Constantinopolim & Heracleam est. Fuit senex & sanguinarius, & trux omni tempore, etiam filij sororis interfector. Hoc tempore VI. mensibus inter regni species euenit.

T A C I T U S.

Tacitus post hunc suscepit imperium, vir Caput im
egregiè moratus, qui ducentesimo imperij
die apud Tarsum febris moritur.

FLORIANVS.

Taciti fra-
ter.

Hic successit Florianus. Sed cum magna pars exercitus equitum Probam militiam peritum legisset, Florianus dierum LX. quasi per ludum imperio usus, incisis à senectipso venis effuso sanguine consumptus est.

PROBUS.

Ob præclarissimam vocem occiditur: nõ fore opus militibus,

* vites.

* Almam.

Vopisc. le-
git.

Probus genitus patre agresti, hortorum studio. Dalmatis sanguine imperavit annos VI. Iste Saturnium in Oriente, Proculum, & Bonosum Agrippina imperatores effectos opprefit. * Vineas Gallos & Pannonios habere cū hostes permittit. Opere militari * Almam montem addeffent. pud Syrmium, & Aureum apud Mæsam superiorum vinorum censuit. Hic Syrmij in turro ferrata occiditur.

CARVS.

Capitale fere fuit, ultra Ctesiphontem progredi. Vopisc.

Carus Narbona natus, imperavit annos II. Iste confectum Carinum, & Numerianū Caesares fecit. Hic apud Ctesiphontem ictu fulminis interit. Numerianus quoque filius eius, cum oculorum dolore correptus in l. fluctu veheretur, impulsore Apro, qui facer eius erat, per insidias occisus est. Cum dolo occultaretur ipsius mors, quousque Aper innadere posset imperium, factore cadaveris, scelus est proditum. Hinc Sabinus Iulianus innadens imperium, à Carino in capiti Veronensib^{us} occiditur. Hic Carinum omnibus se sceleribus inquinavit, pluri-

nos; innocios scilicet criminibus occidit: matrimonia nobilium corripit: condiscipulis quoque, qui cum in auditorio verbi fatigatione taxarentur, perniciosus fuit. Ad extremum trucidatur eius præcipue Tribuni dextera, cuius dicebatur coniugem polluisse.

D I O C L E T I A N U S.

Dioeletianus Dalmata, Anulini senatorio libertinus, matre pariter atq; oppido nomine Dioclea, quorum vocabulum, donec imperium sumeret. Diocles appellatus. Vbi orbis Romani potentiam cepit. Graium nomen in Romanum morē convertit, Imperavit annis XXV. Is Maximianum Augustum effecit, Constantium & Galerium Maximianum cognomento Armentarium, Cæsares creavit, tradens Constantio Theodoram Herculi Maximianum principem abiectam uxore priori. Hoc tempore Carausio in Gallis Achilleus apud Aegyptum, Iulianus in Italia imperatores effecti, diverso exitu periere. E quibus Iulianus ætate per costas pugione, in ignem abiectus se. Diocletianus verò apud Nicomediam sponte imperiales fasces relinquens, in propriis agris cōsenuit. Qui dum ab Herculo atq; Galerio ad recipiendū imperiū rogaretur, tanquā pestem aliquam detestans in hunc modum respondit: Vtinam Salone possetis visere holera nostris manibus insituta, profecto nunquam istud tentandum indicaretis. Vi-

Alij lxx-
vii. ann.
vixisse
scrib.

xit annis LXVIII. ex quibus communis habitus
propè novem egit. Morte consumptus est, ut sa-
tis patuit, per formidinem voluntariam. Quip-
pe cum à Constantino atque Licinio vocatus ad
festa nuptiarum per senectam, quo minus in-
teresse valeret, excusasset, rescriptis minaci-
bus acceptis, quibus increpabatur Maxentio fa-
visse, ac Maximino fanere, suspectans necem
dedecorofam, venenum dicitur hausisse. His die-
bus Constantinus Constantini pater, atque Ar-
mentarius, Cæsares Augusti appellatur. Creati
Cæsaribus Severo per Italiam, Maximino Ga-
lerio sororis filio per Orientem eodemque tem-
pore Constantinus Cæsar efficitur. Maxentius
imperator in villa vi. millibus ab urbe disca-
ta itinere Laticano. dehinc Licinius Augu-
stus efficitur, parique modo Alexander, apud
Carthaginē Imperator fit: similique modo Va-
lens Imperator creatur, quorum exitus iste fuit:
Stuerum ab Herculo Maximiano Roma ad
tabernas extinguitur fumisq; eius Galeni sepol-
cro insertus: quod ab urbe abest per Appiam
millibus ix.

GALERIUS MAXIMIANVS.

Galerius Maximianus consumptis genita-
libus defecit. Maximianus Herculius à
Cōstantino apud Massiliā obsess⁹, deinde capt⁹,
pœnas mortis genere postremū fractis laqueo
cervicibus, laici. Alexander à Cōstantino exerci-

In impulatur. Maxentius dū adversus Constan-
tinū congregitur paulo superius à ponte Milvio
in pontem nauigii compositum, ab latere ingre-
di festinans, lapsu equi in profundum demersus
est, vocatūq; luno pondere thoracis corpus vix
reperitum. Maximianus apud Tarsum morte sim-
plici perit. Valens à Licinio morte mulctatur.

Maxentini
mors.

Fuerunt autem mori huiusmodi. Aurelius Ma-
ximianus, cognomento Hercules ferus natura,
ardens libidine, cōsiliis scelerum, ortu agresti, Pā-
monioque. Nam etiam nunc haud longè Syrmio
eminet locus palatio ibidem constructo, ubi pa-
vōtes exercebāt opera mercenaria. etate interit
sexagenarius, annorū xx. imperator. Genuit ex
Eutropia Syra muliere Maxentium, & Fau-
stam cōingem Constantini: cuius patri Constan-
tino tradiderat Theodora primignam. Sed Ma-
xentium suppositum firunt arte muliebri tenere
mariti animum laborantis auspicio prauissimi
capti à puero. Is Maximianus charus * nulli un- * nūquam
quam fuit nec patri, aut sacro quidem Galerio. illi.

GALERIUS ARMENTARIUS.

Galerius autem fuit, licet inculta, agrestiq;
iustitia, satis laudabilis, pulcher corpore,
eximius, & felix bellator, ortus parētib; agra-
rio pastor armentorū, unde ei cognomē Armen-
tarius fuit. Ortus Dacia Ripensi, ibiq; sepultus
est, quem locū Romulianum ex vocabulo Romu-
la matris appellat. Is insolenter affirmare au-

ſus eſt, matrem uero Olympiadis *Alexander* & Magni creatici, compreſſam dracunc ſemine concepſſet.

G A L E R I U S M A X I M I N U S.

Galerius Maximinus ſorore Armentarij progenitus, veròque nomine ante imperiũ * *Daza* dictus, Caſar quadriennio, dehinc per Orientem *Auguſtus* triennio fuiſ: ortu quidem atque inſtituto paſtorali, virum ſapientiſſimi cuiusque, ac literatorum cultor: ingenio quieto, vini auidior. Quo ebrius, quadam corrupta mente aſpera inebat: qui cum pigeret factum, differri qua praecepiſſet, in tempus ſobrium ac matutinum ſtatuit.

A L E X A N D E R.

Alexander fuit Phryæ origine, ingenio timidus, inferior aduerſus Laborẽ vitio ſecta. Hiſ omnibus aſſumptis, imperij iura peres *Conſtantinum* & *Licinium* deuenerunt.

C O N S T A N T I N U S.

Conſtantine Conſtantiũ imperatoris & *Helenæ* filius, imperauit annos triginta. Hic dum iuuenulus à *Galerio* in urbe *Roma* religionis ſpecie, obſcis teneretur, fugam arripieus, atq; ad fruſtrandos inſequentes publica immenſa quâqua iter operat, interficiẽs, ad patrem in *Britanniam* peruenit, & forte iſdem diebus ibidem *Conſtantium* parentem fata ultima perurgebant. Quo mortuo, cunctis, qui aderant

* *Daza*.

Eboract
Receſſit.

rans, aditibus sed præcipuè Breco Alemannorum rege, auxilij gratia Constantium comitatu, imperium capit. Hic sororē suam Constantiam Licinio Mediolanum accito conuulgit, filiumque suum Crispum nomine ex Minervina concubina susceptum: item Constantinum, iisdem diebus natum, oppido Arelatensi, Licinianū nque Licinij filium, mensium fere viginti, Casares efficit. *VANIMONIUM UT IMPERIA*

DIFFICILE CONCORDIAM
CVSTODIUNT, disidium inter Licinium Constantiumque exoritur, primūque apud Cibalas iuxta paludem, Flintam nomine, Constantino nocte castra Licinij irumpente, Licinium fugam petit, Bythiniumque fuga volucris peruenit: ibi de artimicorum officinā magistrum Casarem creata. Dolens Constantium acie percipere, apud Bythiniam adigit Licinium, pacta salute indumentum vaginam offerre per uxorem: inde Thessalonicam missum, paulo post eum, Martinianumque iugulari iubet. Hic Licinius annuū dominatiquis fere post XV. vitæ præcine LX. occiditur, avaritia cupidinis omnium pessimi, neque alienus à luxu venereo, asper admodum, tandem mediocriter impatiens, infestus literarum, quas per inficitā inmodicā, viras ac pestum publicam nominabas, præcipuè forasem indusiam. Agratibus planè ac rusticantibus, quia ab eo genere ortus, aliis que erat, satis vid-

Tineas &
 sotices, an-
 licos vo-
 cabat.

Herba pa-
 rietaria.

lis, ac militie custos, ad veterum instituta fene-
 rissimum: P A D O N V M E T A V L I C O-
 R V M O M N I V M V E H E M E N S D O-
 M I T O R, T E N E A S S O R I C E S Q V E
 P A L A T I I B O S A P P E L L A N S. At
 Constantinus obsecro totius Romani imperij mi-
 ra bellorum felicitate p. ginnio, Basila coninge
 ut putant, suggerente, Crispum filium necari in-
 bet. Dehinc uxor em suam Faustam in balneum
 ardentes coniectam interemit, cum eum mater
 Helena dolore nimio nepotis increparet. Fuit
 verò ultra quàm estimari potest, laudis amicus.

Hic Traianum H E R B A M P A R I E T A-
 R I A M ob titulos multos adibus inscriptos,
 appellare solent erat. Hic postem in Danubio
 construxit: habitum regium gentis, & caput
 exornans, perpetuo diademate commodissimum
 tamen rebus vultu fidei voluminas sedare legi-
 bus senerissimum, nativis utres bonas, præcipuè
 literarum: legere ipse, scribere, meditari legatio-
 nes, & quarumvis provinciarum. Cumque li-
 beris filiisque fratris Damasio Caesaribus, con-
 firmatus, III. & LX. annos vixisset, ex quibus
 dimidios, ita ut XLII. solus imperaret, morbo
 consumptus est, irrisor potius quàm blandus.
 Unde proverbio vulgari. Tracala decem annos
 præstantissimus, duodecim sequentibus latro,
 decem novissimis pupillus ob profusiones immo-
 di. ac nominatus. Corpus sepulsum in Byzàniis,
 Constanti

Constantinopoli dicta: quo mortuo, Dalmatius nullum vinebatur. Ita ad tres orbis Romani dominatio redacta est. Constantinum & Constantem, filios Constantini. Hi singuli has partes regendas habuerunt. Constantinus inuicem cuncta trans Alpes, Constantius a freto Propontidis, Asiam atque Orientem: Constans Illyricum, Italiamque & Africam, Dalmatiam, Thraciam Macedoniamque & Asiam.

Nicomedia obiit. Eutropius.

*ANNIBALIANVS, CONSTANS
ET CONSTANTIVS. *Constantinus.

Annibalianus, Dalmatij Caesaris consanguineus, Armeniamque circumspectat. Interim ob Italia, Africaque ins diffusiue sita in Constantinus & Constans ceperunt, Constantinus latrocinijs specie dum incantus, sed deique temulentus in almea iuruit, obtruncatus est, proiectusque in fluvium, cui nomen Alpis est, non longe ab Aquileia. Celsus vero venandi obpido ductus, dum per sylvas, salisque erraret, conspirante aliquanti militares in eius necem antoribus Chrestio & Marcellino simulque Magnentio, qui ubi patris negotij dies placuit, Marcellinus materis filij simulans, plerisque ad cenam rogat. Itaque in multam noctem convivio celebrato. Magnentius quasi ad veteris secreta sedens, habitum venerabilem capis. Ea re cognita

Ad Aquileiam.

gnita, Constantis fugere conatus, apud Helenam oppidum Pireneo proximū, à Gaisone cum le-
tissimis missis, interficitur anno XIII. Augu-
sta dominationis : nam Casar triennio fuerat,
aut septimo vicefimūque. Hic fuit debilis po-
dibus manibusque articulorū dolore, Fortuna-
tus calis temperie : fructuum pronentis, nulla à
Barbaris formidine : quæ profecto maiora fie-
rent, si provinciarum rectores non praeio, sed in-
dicio pronexisset. Huius morte cognita, Ve-
trano magister militum, imperium in Panno-
nia apud *Mursiam corripuit : quem Constanti-
nus non post multos dies regno exuit, grandæua
etati non vitam modò, sed etiam voluptarium
otium concedens. Fuit autem propè ad stulti-
tiam simplicissimus.

* Mursiū.
Vixit an-
nis XL. re-
gnavit. au-
tē XXIII.

CONSTANTIVS.

Constantinus Gallum fratrem parvulū, Ce-
sarem pronunciat, sororem Constantinam
illi cōiungens : Magnentium quoque Decentium
consanguineum suum trās Alpes Casarē crea-
vit. His diebus Roma Nepotianum Eutropia
Cōstantini sororis filius, hortantibus, perditis, Au-
gusti nomen rapit : quem octavo die vicefimūque
Magnētius oppressit. Hoc tempore Constantinus
cū Magnētio apud Mursiam dimicās vicit : in
quo bello pene nunquā amplius Romana cōsum-
pta sunt vires, totiusque imperij fortuna pessum-
data. Dehinc cum se Magnentius in Italiam
recepisset,

recepiff. & apud Thicannum plures fudit, incau-
 ritus, & ut in victoria folet, audacius persequē-
 tes. Nec multò post apud Lugdanū cong. status Mabnem
 gladio occultè promisso, icſu pulsi parietis mās, fius in se
 transsoſſo latere, ut erat vaſti corporis, vulnere, manus
 naribusq; & ore cruorem effundens, mense im- venit.
 perij XLII. etatis anno propè II. expiravit: or-
 tus parentibus barbaris, qui Gallia inhabitant:
 legendi studio proptus, sermonis acre, animi timi-
 di, & immodicè timidus: artifex tamē ad occul-
 tādā audacie specie formidinem. Eius morte
 audita, Decentius laqueo fascie ad collū posito,
 vitam finiuit. Hoc tēpore Gallus Caſar à Cō-
 ſtantino occiditur. Imperauit annos III.

SYLVANVS.

SILVANVS imperator effectus die imperij vi-
 gesimo octauo perimur. Fuit ingenio blādif-
 simus, quanquā barbaro patre genitus: ta-
 men institutione Romana satis cultus, & pa-
 tiens.

CONSTANTIVS.

CONSTANTINVS Claudium Iulianum, fratrem
 Galli honore Caſaris adſumit, annos na-
 tum ferè tres atque viginti. Iſte in campis Ar-
 gentoratensibus apud Gallos cum paucis mili-
 tibus inſtitas hoſtium copias delenit. Stabant
 acervi montium ſimiles, fluctabat cruor fluminum
 modo, captus rex nobilis Chonnodomarius. fuſi
 omnes optimates, redditus limes Romane poſ-

sessionis: ac postmodum cum Alamanis dimi-
cans, potentissimum eorum regem Badomarium
cepit. Hic à militibus Gallicanis Augustus pro
vantiabatur. Hic Constantinus urgere legatio-
nibus, vi in flatum noménque pristinum rever-
tatur

I V L I A N V S.

Iulianus mandatu mollioribus, refert se sub
Inomine Celsi imperij multo officiosius pariu-
rū. Hunc Constantinus magis magisq; ardēs dolo-
re, atq; ut erat talium impatiens, in radicibus
Tauris montis apud Mopsocrenem febris acerr-
ma, quam indignatio nimia vigilis angebat,
interiit. anno aui I I I I. & X L. imperij IX. at-
que X X X. verum Augustus I I I I. X X q; octo-
solus, cum fratribus atque Magnentio X V I.
X V. Caesar. Felix bellis civilibus, externis lacry-
mabilis, mirus artifex in sagitta: à cibo vino-
que & somno multum intemperans, patiens la-
boris, facūdus cupidus: quam cum adsequi tar-
ditate ingenij non posset, alius invadebat. Sp-
donum aulicorum amori deditus, & uxorum
quibus consentis, nulla libidine transversa, aut
iniusta polleebatur. Sed ex coniugibus, quas
plurimas sortitus est, præcipuè Eusebiam dil-
xit: decoram quidem, verum per Armæcias, &
Gorgonias, & alia importuna ministeria ve-
xantem sanam viri, contrà quam femine mo-
destioribus mas est, quarum sæpe præcepta ma-
rites

Vxores
quales sunt

ritos inuuant. Namq; ut cætera omittam, Põpeia Plotina incredibile dictu est q; ãto auxerit gloriam Traiani, cuius procuratores cū provincias calumnias agitarent, adeò ut unus ex in diceretur Lucupletiu quemq; ita conuenire, *Quæ habes ad mensam? alter, Vnde habes? tertius, Pone quæ habes?* illa coniugem corripuit: atque increpans quod laudis esset incuriosus, talẽ reddidit, ut postea exactiones improbās & detestās, **FISCVM LIBRARIUM** VOCARENT, quod eo crescente *Fiscum* lectus reliqui tabescant. Igitur Iulianus redact. *nem dixit Traianus* ad unũ se orbis Romani curatione glorie nimis cupidus in Persas proficiscitur. Illic à transfuga quodã in insidias deductus cum eum hinc, inde Parthi urgerent, è castris iam positis, arrepto tantum clypeo, procurrat. Cumque inconsulto ardore nititur ordines ad prælium componere. ab uno ex hostibus, & quidem fugiente, conto percutitur: relatusque in tabernaculum, rursusque ad hortandos suos egressus, paulatim sanguine vacuatus, circa noctu fere medium d. fecit: præfatius, consulto sese de imperio nihil mandare, ne vis solet, in multitudine discrepantibus studiis amorum, ex inuidia reip. discordia exercitus periculum pararet. Fuerat in eo literarum ac negotiorum ingens scientia: æquauit philosophos & Græcorum sapientissimos: usu promptior corporis, quàm validior quidem, sed brevis fuit. Hæc monebat quarundam rerum ne

gleclius modus. Cupido laudis immoplica, cultus
numinum superstitiosus, audax plus quam im-
p. ratorum decet: cui salus propria, cum semper
ad securitatem omnium, tum maxime in bello

Scriptis conservanda est. Ita illum cupido gloria flagrantior pernicerat, ut neque terra motu, neque plerisque prasagiis, quibus vet. batur pet. re Persidem, adductus sit finem ponere ardori, acon. Et quidem visus ingens globus celo labi diem belli canum prastiterit.

IOVIANVS.

An. M.
CIX. ab
Vrb. cond.

Iovianus genitus patre Varroniano, iucula Agri Sindigonensis provincia Pannonie, imperavit menses VIII. Eius patri, cum liberos crebros amitteret, preceptum summo est, cum quiam instante uxoris partu edendus foret, diceret Iovianum. Hic fuit in signis corpore, letus ingenio, literarum studiosus. Hic dum à Perside hyeme spera mediâque Constantinopolim accelerans, crudelitate stomachi, tectorio noni operis gra. tus esset, repente interit annos ge. bens proxime XI.

VALENTINIANVS.

Valentinianus imperavit annis XII. minus diebus C. Huius pater Gratianus in dio-

Cur Funariis dictus. ori stirpe ortus. apud Cil. alas Funarius appella- tus est, eò quod venalitiu fune portati, quinque milites nequiret extorquere, eo merito adscriptus in militiâ, usque ad prefectura pretoriana po- tenti

tentiam conscendit, Ob cuius apud milites commendationem. Valentiniano imperium resistenti aggeritur. Hic Valente consanguineum suum sibi socium in imperio asciuit, ac demum Gratianum suum, necdum plene puberem, hortatu Constantini uxorem Augustum creauit. Hic Valentinianus fuit vultu decens, solers ingenio, animo gravis, sermone cultissimus. Quanquam enim ad loquendum parcus, seuerus, vehemens, infestus tamen vitium, maximèque auaritie: cuius pariter ipse fuit acer: & in illis quæ memorauimus sum, Adriano proximus: Genera vetustissimorum meminisse, noua arma meditari, fingere terra seu limo simulacra, prudenter uti locis, temporibus, sermonibus, atque, ut breuiter concludam, si ei infidis hominibus, quibus, sese quasi fidelissimis prudentissimisque dederat, carere: aut probatis eruditisque monitoribus uti licuisset, perfectus hand dubie princeps enituisset. Huius tempore Firmus apud Mauritaniam regnum innadens, extinguitur. Valentinianus apud Bergentionem legationi Quadoruo respondens, anno cui V. & L. impetu sanguinis, voce amissa, sensu integer expirauit. Quod quidem intemperantia cibi ac saturitque, quæ artus diffuderat, accidisse plures retulere. Itaque eo mortuo, Valentinianus adhuc quadriennus, autore Equitio ac Merobande propinquo, ubi cum matre fuerat allatus, creatus est imperator.

V A L E N S.

Valens unà cum Valentiniano germano suo, de quo diximus, regnavit annos XIII. menses V. Hic Valens cum Gothis lacrymabili bello commissio, sagittis sauciis in casam deportatur vilissimam: ubi supervenientibus Gothis ignique suppositio, incendio concrematus est, in quo probanda hac fuisse: Fuit possessoribus consultior bonus, mutare iudices rariis, in amicos fidus, irasci sine noxa, ac periculo cuiusquam sanè valde timidus. Huius temporibus Procopius tyrannidem invadens extinguitur.

G R A T I A N U S.

Ann. ab vt.
be m.
cxxxii.

Gratianus genitus Syrmij, imperavit cum patre Valentiniano annos VIII. dies LXXV. cum patruo & fratre III. cum eodem fratre ac Theodosio IIII. & cum his omnibus accedente Arcadio menses VI. Hic apud Arvarium oppidum Gallia, XXX. Alemannorum milia in bello extinxit. Hic cum animadvertisset, Thraciam Daciamque, tanquam gentiles terras, possidentibus Gothis Taisalis, atque omni pernacie atrocioribus Hunnis & Alanis, extremum periculum instare nomini Romano, accito ab Hispania Theodosio, cunctis fauentibus, agenti annum à tricesimo tertium, imperium committit. Fuit autem Gratianus literis hand mediocriter institutus, carmen facere, ornatè loqui, explicare controuersias rhetorum more.

Nihil aliud die noctūq. agere quā spiculus me-
dixari. summaq. voluptatu, diuinaq. artu crede-
re, ferire peruē sibi destinata: parcu cibi somni-
que: & vini, ac libidinis victor: cunctisq. fuisse
plenas bonu, si ad cognoscendam reip. gerenda
scientiam animum intendisset: à qua propè alie-
nus, nō modò voluntate, sed etiam exercitio fuit.
Nam dum exercitum neglig. ret, & paucos ex
alano, quos ingēti auro ad se transfuderat, mi-
deseret veteri ac Romano militi. adeoq. Barba-
rorum comitatu & propè amicitia capitur. ut
nōnunquam eodē habitu iter faceret, odia cōtra
se multū excitauit. Hoc tempore cum Maximus
apud Britanniam tyrannidem arripuisset, & in
Galliam transmississet ab infensu Gratiano le-
gionibus exceptus, Gratianum fugauit, nec mo-
ra continuit: qui vixit annu XXXVIII.

Floruit hoc
tempore
diuus Hie-
ronymus
& Martinus

T H E O D O S I V S.

Theodosius genitus patre Honorio, matre
Thermantia, genere Hispanus, originē à
Traiano principe trahens, à Gratiano Augu-
sto apud Syrmium imperator effectus, regnauit
annos XVII. Huic ferunt nomen somnio paren-
tes monitos sacrauisse, ut Latine intelligamus,
à Deo datum. De hoc etiam oracula in Asia
diuulgata sunt, cum Valenti successurum, cuius
nomē ē θ, & ι, & ο atq. δ, Græcis literis initia-
retur. Qua cognatione principj deceptus Theo-
dorus, cū sibi imperium præsumeret, scele-

Ita cupidinis supplicia perfoluit. Fuit autē Theodosius propagator reipub. atque defensor excelsus. Nam Hunnos & Gothos, qui eā sub Valente defatigassent, dicens praelio vicit: cū Persis quoque petitus, pacē pepigit. Maximum autem tyrannum, qui Gratianum interfecerat, & sibi Gallias vindicatas, apud Aquileiam extinxit. Victor enimque eius filium, intra infantia annos à Maximo patre Augustum factum, necavit. Eugenium quoque tyrannum, atq. Arbogastē, superavit. doletis eorum decem milibus pugnatorum. Hic etenim Eugenius cū suis viribus. Arbogastu, postquam apud Viennā Valentinianum extinxerat, regnum invasit, sed mox simul cum vita imperium perdidit. Fuit autem Theodosius moribus et corpore Troiano similitudo, quantum scripta veterum, & pictura edocent: sic eminens status, membra eadem, par casaribus, os absque eo quod illi aliquantum velleo steriles genae, atque tam ingentes oculi erant, nescio an & tanta gratia, tā usq. flos in facie, seu tanta dignitas in incessu. Mens verò prorsus similis, aded ut nihil dici queat, quod non ex libris in istum videatur transferri. Clemens animus, misericors, communis, solo habitu differre se ceteris putat: in omnes homines, honorificus, verò effusus in bonos: simplicia ingenia aequè diligere, erudita mirari sed innocua: largiri magnimmo magna: amara cines, vel privato cō. ubi

mis cognitos, eisque honoribus, pecunia, benefi-
 cius ceteris munerari, praesertim quorum erga se
 asperum casu officina probauerat. Illa tamē quibus
 Troianus aspersus est, violentiam et cupidi-
 nem triumphandi, usque eo detestatus est, ut bel-
 la nō mouerit, sed muneris: prohibueritque le-
 ge ministra lasciuia, psaltriasque comessatio-
 nibus adhiberet: tantum pudori tribuens et cō-
 tinentie, ut consobrinarū nuptias celebraret, tan-
 quam sororum. Literis si multum perfectos con-
 tēpler, mediocriter doctus, sagax planē, mul-
 tūmq. diligēs ad cognoscenda morū gesta: ē qui-
 bus non desinebat exerceri quorum facta super-
 ba, crudelia libertati infesta legērat, ut Cynnā,
 Adariū, Syllāmq. atque uniuersos dominātium,
 praecipuē tamē perfidos, et ingratos. Irasci sanē
 rebus indignis sed flecti citō. unde modica dil-
 atione emollebantur aliquando seuerā praecepta.
 Habuistq. à natura munere quod Augustus à
 philosophiae doctore didicerat: qui cū uidisset cū
 facile commoueri, ne asperum aliquid statueret,
 monuit, ut ubi irasci cepisset, quatuor atq. vi-
 ginti Gracas literas memoria recenseret, ut illa
 concitatio, quae momēti est, mente aliō traduēta,
 parui temporis interiectu languesceret. Melior
 haud dubio, quod est rara virtutis, post auclam
 annis potētiā regalē, multōq. maxime post ci-
 uilem victoriam. Nam et annona curā solici-
 tus attendere, et auri argentiq. grāde pondus

Intra aulā

sublatis atque expensis à tyranno, multum è suo re-
 sitinere, cum benigni principum, & quidem
 vix fundos solerent nudos, ac deformata præ-
 dia concedere. Iam illa minutiora, & ut daci-
 tur, intra aulam: quæ quidem quæ occulta sunt,
 magni natura hominum curiosa oculos avers-
 que adstrahunt. Patrum colere, tanquam
 genitorem, fratris mortui, sororisque liberos
 habere pro suis, cognatos affinesque parentis
 animo compleri: elegans latumque commu-
 nium dare, non tamen sumptuosum, miscere
 colloquia pro personis, studio dignitatibus, ser-
 mone cum gravitate iucundo, blandus pater,
 concors maritus. Exercebatur neque ad illece-
 bras, neque ad lassitudinem: ambulationibus
 magis, cum esset otium, reficiebat animum. A
 vescendi continentia valetudinem regebat. Sic
 que in pace rebus humanis annuum agens quin-
 quagesimum, apud Mediolanum excessit: utrā
 que rempublicam utrique, id est Arcadio &
 Honorio quietam relinquens. Corpus e-
 ius eodem anno Constantinopolim
 translatum, atque sepul-
 tum fuit.

Floruit di-
 vus Am-
 brosius.

Hætenus Sextus Aurelius
 Victor.

IN RELIQUO.
RVM IMPERATO-
RVM VITAM ET
MORES EPI
TOME.

ARCADIUS. www.libtool.com.cn

ARCADIUS. *Constantinopoli, Honorium Roma, diuiso imperio, post patris Theodosii mortem imperans. Hosce enim viros adhuc pater imperij consortes fecerat: & moriens quoniam nondum per aetatem imperio maturus esse videbatur, testamento imperij administratores sanxit, qui liberorum aetatem adultam supplerent, regni curam gererent. Rufinum Arcadio adiungit, Honorio Stiliconem, Gildonem vero Africa praesse voluit. Rufinus primus veterum fidem & sacrosanctum fidei commissi ius violans, clam missis muneribus, Alarico Gotthorum regni contra Arcadium arma sumere suadet, ut sibi Orientis istac via pararet imperium. Res per spectata à milibus auctor tam scelerati consilij Rufinus occiditur. Caius Rufini scelern imitator auxilio Gotthorum fretus, bellum civile monet: natali praelio inter Hellespontum & Chersonesum victus*

Rufinus
Arcadij tu-
tor occidi-
tur.
Caius
obtrunca-
tur.

uictus, dū fugit, obrūcatur. Caput eius pilo suffixum Constantinopolim deportatur. Arcadius cū n̄ regnasset annu paulo minus tredecim, vitam cum morte commutat, relicto filio Theodosio, quem, dum viveret, Cæsarem fecerat. Idic secundus ingenij princeps, nec quidquam omnium paterna auitaq; virtutu referens. Eudoxia uxori addidit: cum alia multa improbè fecit, tū Chrysostomum antistitem Constantinop sanctitatis & eruditionis egregia virum, uxori plane aque inferniens in exilium misit.

HONORIUS.

Honorius Theodosij filius, patri rebus gerēdu dissimilis, Roma eodē anno, quo Arcadius Constantinopoli imperat. Gildo Africa regnū adeptus, Mascelerus* fratris filios necat. Is in Italiā fugiens, acceptis ab Honorio quinque hominū millibus, fraternas copias delat, ipsiusq; Gildonis in fuga cōprehēsi, milites, quibus mandatū erat, velogulam perfregere. Honorius Stiliconi pernicioso tutori (quod vocatis clā ab eo Vandalis in Galliam, rerum summā voluisset ad Eucherium filium trāsferre, simul & aduersus Alaricum apud Rauennam infelicitè pugnasse sua causa comperisset) successorē pariter & intersectorē misit. Itaque Roma in foro Pacis una cum Eucherio filio, & aliis conuersionis conscis trucidatur. Maximum, Iouinum & Sebastianam de successione in Gallia

Eudoxia
Arcadij
uxor.
Chrysostomus in exilium mittitur.

* Macerianus Gildo fratris filios necat.

Strangulatur.

Stilico, una cum filio occidit.

humiliantes per Hicralium præfectū è medio
 sustulit. Postremò Constantinum, qui Gratiano
 tyranno successit, barbarum hominem Bri-
 anniam occupantem, apud Arelatensem urbem
 opera & studio Constantij Comitis superavit.
 Huic, quoniam cum virum & domi & militia
 fidem expertus fuerat, Placidiam sororem o-
 mni Ataulpho Gotthorum regi nupt. in matrimo-
 nio iunxit. ex qua Valentinianus minor (qui
 post Theodosium iuniorem, Arcadij filium, im-
 peravit) natus est. Decessit Roma cum annos
 duos supra triginta imperasset. Hoc tempore
 Talmud Iudæorum à duobus Rabinis (Platina
 autore) componitur: & Franci tractu Rheno
 magnam Gallie partem occupant. Iudæi cum
 Christianis Alexandriae configunt.

Talmud
 Iudæorum.

THEODOSIUS.

Theodosius iunior, Arcadij filius, cum in
 Oriente imperaret, auditis Honorij pa-
 trui morte, Valentiniano, Cæstantij & Placide
 filio, imperij insignia donat: & cum matre Ro-
 mæ mittit. Aduentus in urbem sibi opportunus
 fuit: Nā Ioannē factione Castini Imperatorē fa-
 ctum, & Africam sibi reddicantē, novos prin-
 cepts oppressit Gensericus Vandalorum rex ac-
 cersitus à Bonifacio, qui de Africa tenēda de-
 sperauerat, post multorū cedē Carthaginem oc-
 cupat. Ad Aquilonem Bleda & Attila fratres,
 Hunorū reges, Illyri. & Thra. id, Thermopy-

Las usque depradantur. Omnia hæc Theodosius maxima gloria tutatus est. Constantinopoli morbo absumptus est, cum imperasset annos duos

Venetie & Irigina. Hoc principe Venetia felicibus auspiciis in aquis edificari cœpere. Nestorius cum sua heresi, quæ ab auctore Nestoriana postea dicta est, cum Pelagianis, synodo Ephesina damnatur.

VALENTINIANVS.

*V*alerianianus junior, tertius huius nominis imperator initio Occidentis imperio, paucis diebus cum Genserico Vandalorum rege fecit, do erga bo certis spatiis Africa inter se diuisa. Non multo post Attilam Hunnorum regem ex Pannonia nos & viros fortes.

Romam properantem Aetij patricij ductus (quem postea ob affectatam dominationis suspicionem occidi iussit) in campis Catalaunicis nobili clade repressit. Burgundionum regem afflixit. Magnam temporis partem Ravenna vixit, quam membris restituit, eiusque præsuli Iohanni usum publici concessit. Optimus ac clementissimus princeps tandem à Maximo, cuius potentissimo potius eius uxoris gratia, ut ait Procopius, occiditur imperij anno trigésimo. Hoc tempore Gensericus Hipponem obsedit: mense III. obsidionis D. Augustinus D. Hieronymi discipulus in illa ipsa urbe, cuius erat episcopus, obiit annos natus LXXVI. nec urbem suam ruinam vidit.

MARTIANVS.

Martianus in Oriente Theodosio iuniori, cuius sororem duxerat in matrimonium, successit: quo tempore Valentinianus Italiæ imperabat. Hic quâquam senex & humilis generis esset: excellebat tamen rebus gestis & arte militari. Prima stipendia in Lydia fecit. Orientis imperium per novem fere annos dilapsum, reparavit. Cû Valadalis & Parthis fœdus percussis. Attila minas compescuit, pacem quo ad eius fieri potuit, coluit: illud saepe usurpâs, DVM IN- Martiani dictum celebre.
 PACB ESSE POSSVMVS, ARMA NON INDVAMVS. Is Traianum Iulianumq; fratres, qui olim supernolanis aquila eius caput, auspicium retexerant, visticosq; inuerant, statim ut Cæsar dictus est, hunc Constantinopoli, illum Illyrico prefecit. Hoc principe, Calcedonensis IIII. synodus celebrata est aduersus Dioscorum Chalcedo- & Eutychem. Leonis Rom. pontificis iussu. Pulcheria Arcadij filia in eligendo Cæsare princeps ei fuit, diademâque capiti eius imposuit. Pulcheria Arcadij Cæsaris filia.
 Vixit in imperio annos sex cum pace & probitatis opinione.

LEO I.

Leo primus è gente Græcanica suffragiis ac factione Asparis patricij post Marcianum Imperator salutatur. Aspar enim ita cû Leone conuenerat, ut factus Imperator Arcadium eius filium adoptaret: quod Leo præ-

stitit. Populus, ubi hac novit, Ardaburium unum
cum patre interemit. Nonnulli à Leone, velut in
sidiarum in se auctoris, interfectos dicunt, Suppe-
tias Anthemio Imperatori Ro. ad expellendos
Vandalos tulit. Basiliscum patricium aduersus
Gensericum misit, qui eum propulsavit, cum iterum
in Italiam irumpere tentaret. Cum Ostro-
gothis (qui Illyrium vastabant) sœdus pepigit,
eisque Pannoniam, acceptis obsidibus, incolendam
concessit. Post omni Leonem, sororis sue ac Ze-
nonis, qui postea regnavit, filium, successorẽ re-
liquit. Pacis hic studiosus princeps semper illud
in ore promptum habebat, QVIMADMODVM

Leonis, pa-
cis studiosi
dictum ce-
lebre.

SOL CUNCTIS, QVÆ ILLUSTRAT.
NON NIHIL IMPERTIT CALORIS: SIC
PRINCEPS DEBET EOS SVA DIGNA-
RI MISERICORDIA, QVOS CONVE-
TITVR. Tenuit imperium annos sedecim. By-
zantium hoc imperante magna ex parte con-
flagavit, & Italia perpetuo in motu fuit.

LEO II.

LEO Secundus, qui & innior, puer ab anno re-
lictus, cū paucos menses imperasset, Zeno-
nis patri, aut saltem vitrico manibus suis diade-
ma imposuit, patrẽmque suo loco deinceps impe-
rare iussit.

ZENO.

ZENO Isauricus natione genere obscurus, su-
perioris de formis, Constantinopolis post Leonem

inuiorem imperat, non ut Augustus, sed ut tyrannus. Basiliscus Patricium, imperium inuadere conantem, unâ cum filio in Cappadociam relegat. Theodoricum Ostrogothorum regem magnopere dilexit: eiq; statum dicitur, ac in Italiam aduersus Odoacrum misit, Consul: in prius à se factum, Odoacrum, in Italia regis nomen sibi vendicantem praelio vicit Theodoricus. Pulsus

Basiliscus
relegatur.

Zeno à Basilisco factione Ariadne uxoris, in Isauriam concessit, nec multò post reuersus Basiliscum, Lēni relegendū, unâ cum filio fame mori coëgit. Sūt qui adhuc vinū inclusum ab uxore sepulchro tradant, frustra q; resipiscentem opem queritantiō obisse. cū imperasset annos XIII, vel, ut quidā volunt, XVII. Hoc principem maximā passa est res literaria iacturam: nam incendium adeò graue fuit, ut præter maximam Constantinopolitanæ urbis partem igne

Basiliscus
inedia consumitur.

absumptam, C. & XX. millia librorum, combusta sint inter quæ Homeri præma intestino draconis. CXX. pedum aureis literis descriptum. Nicæna synodus prima approbatur.

Constantinopolis
incendio
flagrans
rei literariæ iacturā maximam

FLA. VALERIVS ANASTASIVS.

Fla. Valerius Anastasius diuex à discoloribus oculorū papillis, qua um dextera nigricās, sinistra cerulea fuit, à Grecis cognominatus, magno Principū consensu post Zenonem ex humili loco ad imperij fastigium euocatus, domesticum militibus dedit. Legatos Iudacrum cum

adfert.

Clodo-
neus Fran-
corum rex
Gothos
imperat.

muneribus venientes, placidissime audivit, Clodoneo Francorum regi munera patriciatum, & Consulatus titulum & signia decrevit, quod Gothos in Gallia superasset, Burdegalamque oppidum recepisset. Amari ad Selymbriam longum murum duxit, ne incursiones Masiarum, Bulgarorum & Scytharum officerent. Plures per orbem tyrannos supplicio extremo affecit. Athemodori caput Isauricæ miles venuto affixum ante portas Tharsi tulit, quod ibi aruit. Læginus tamquam fera dilaniatus est. Visalianus Thrax in Oriente seditionem mouens pecunia placatus est. Huius excursions aliquot facere. Geta Macedoniam, Epirum, Thessalam diripuerunt quibus pro captiuis redimendis cum aurum misisset. Anastasius, nec sufficeret hostium votis, Barbari illi coram captiuis trucidarunt. Anastasius inter bonos principes referri potuit, qui pacem emerit, nisi Eutychiana hæresis, Ariadna uxoris suæ, adhaesisset: unde sibi graue odium confluxit. Post octogesimum & octauum vite annum, Imperij vigesimiseptimi, fulmine ictus, perijt, grauitor ulciscens nomine pietatis toties ab impuro principe laesam, quanquam Marcellinus senio longum confectum subita morte corruisse tradit.

Eutychiana hæresis.
Vikionis exemplum.

IVSTINVS THRAX.

Iustinus Thrax, utroque parente ignobilis, à teneris annis suum custos, deinde boi, post linguarum cuiusdam minister, natus annos XVI. mi-

litare cepit, promptus manu & doctus hostem
ferire, princeps ordinis fuit. Hinc per omnes di-
gnitatum gradus ascendens, ad pratorij prefe-
cturam euectus, consul designatus est. Mortuo
Anastasio, ad eum Eumachus quidam dives, su-
perioris Augusti libertus venit, magnam vim
dans et pecuniarum, ut muneris suffragio Theocri-
tium imperator designaretur. Verum Iustinus, Iustinus
commodi sui non immemor, super vim et pecunia imperium
sibi ipse erexit. Amantianum & Theocritia-
num insidias sibi molientes à medio sustulit. An-
no imperij nono Cal. April. Iustinianum sororis
sue filium adoptavit, consortem imperij fecit:
quarto post mense discessit. Imperavit annis no-
nem, mensibus duobus. Orthodoxus fuisse tradi-
tur. Arrianos siquidem expulit, Germanum, pro
salem Capuanum, missum ad Ormisda Pont. Ro.
pro orthodoxis restituendis ab Anastasio pulsus,
humaniter excepit & exaudivit. Chalcedonense
concilium publico edicto venerari voluit. Dyr-
rachium & Corinthum civitates, terra et motu
 collapsas magna sumptibus restituit.

Dyr-
rachium &
Corinthus
civitates
restituit.

IUSTINIANUS

Iustinianus Iustini ex sorore filius, cum annum
quartum & quadragesimum ageret, imperare
cepit, quod per annos undequadragesima admi-
nistrans, veterem Romani imperij gloriam mirum
in modum amplavit. Maximus certe princeps,
nisi avaritia & delirij Eutichiani reus fuisset.

Belisarius
dux clarif.
stipem à
prætereun-
tibus quæ-
rere coa-
ctus. Serici-
us à Per-
sis ac Græ-
cos transit.

Et Belisario duci clarissimo, cuius opera res
multo præclarissimas confecerat, ex levi admo-
dum suspitione citra culpam oculos effodi inf-
fisset, et profligasset. Tam grani oppressus, ser-
tuna Belisarius à prætoribus victum quere-
re coactus est. Sericius à Persis ad Græcos hoc
tempore transit, in prædium ducit. Iustinianus
tandem affectus morbo. Iustinus ex filia nepo-
tem Casarem fecit, nec multo post ingratissimo
morbo, non sanus mente decessit, cum edictum,
autore Eutropio lib. x v. i. ubique à pietate, alie-
num promulgasset. Nobil. Sophia templum, Iu-
stiniani iussu, Constantinopoli edificatur. Hoc
tempore fames ingens adeo in Italia inualuit,
ut membra humana ederent indigenæ. Sylue-
rius Papa, Theodora uxoris Iustiniani fraude,
falsis testibus convictus, à Belisario in exilium
mittitur, ubi etiam obiit.

IUSTINVS MINOR.

Iustinus minor Iustiniani ex filia nepos. Insti-
ni amulus, ac perinde ac filius in rebus sem-
per enutritus, facili admodum ingenio, et ad pro-
merendâ, ex liberalitate, hominum gratiâ nato,
à Iustiniano Imperator declaratus est. Cui Per-
sis fœdus pepigit, tributo, quod Romani unquam
his penderet, sublato. Longobardi, Germanica
gus, Narsetis iussu, quæ Imperator falso delatâ
proscripserat, in Italiâ irruunt, quâ ab Al-
buinæ rege ad Desiderium CCCXII. annis, in
prim

Sophia
templum.
Fames gra-
uissima.
Syluerius
papa rele-
gatur.

Narsetes
Dux pro-

principatus diuisant, tenuere. Scripsit enim Sophia Iustini uxor ad Narses, ut ad pensa muliebria rediret: eunuchus enim erat Narses. Respondit ei; Sophia Narses. De talis caput tum telam, quam ipsa discenter & diuulso requirit. Iustinus ex liberali auarissimus euasit: simul & fidei Christiane cōtemp̃tor maximus, & Pelagiana hereseos assertor acerrimus, Longinum cū nouo exarchatus magistratu in Narses, quem reuocauerant, locum misit, Exarchatus fides quōdam fuit Rauenna, qui magistratus cepit anno mundi 4535. à Christo nato 571. ab hoc Iustino minore primò excogitatus, ut imperatoris quodammodo uicarius in Italia foret, eaque fuit autoritate, ut Pontifex Rome creatus ab eo confirmaretur. Durauit annis hic magistratus 164. Volaterr. in Rauenna. Iustinus grani pedem dolore obiit, anno imperij .XI. Hoc principe Armeni fidem Christianam amplectuntur. Monetheliste cum sua heresi emergunt. Cōtra hos synodus Constantinop. & l. episcopis celebratur, in qua Græci sacerdotibus uxores permissæ, Latinis nequaquam.

Iustinus fidei Christianæ cōtemp̃tor.

Exarchatus quid.

Armeni Christiani efficiuntur. Monothelitarum hæresis.

TIBERIVS.

Tiberius secundus, contrariis Iustino moribus, & ab eodem adaptatus, peculiū ab eo coactū longa auaritia. Sophia tradente, simul & omnes Narses duci clariss. thesauros in Italia puteo, monstrante quodam sene, repositos,

Tiberij in
captivos
humani-
tati

gentibus dedit. In Oriente Persas saepe profli-
gatos inter suos fines compulsi, recepta Mesopo-
tamia. Persarū captivos omnes honeste vestitos
in patriam remisit. Longobardos, quos cum Im-
peratore fudere urbem Rom. gravi obsidione
prementes, multitudo desiderantium imbricū à
manibus repulit. Secuta est imbrēs longa siccitas,
unde caritate annonae laboratum est. Tiberij
felicitas multi nominis fuisset, si res in Oc-
cidente ut in Oriente successisset. Mauriciū
generum adoptavit, eique imperium admini-
strandū tradidit, presentibus Ioanne Patriar-
cha, qui coronam imposuit, & Senatu. Vixit
cum Summa pietatis & liberalitatis opinione.
Imperavit annos septem.

MAURICIUS.

Mauricius genere Cappadox, successor
Tiberij socii, praefuit imperio annos vi-
ginti. rebus gerēdū in initia felix fuit. Armenos
& Persas per legatos fudit. Maesia Scythias re-
pulsit in Italia Longobardos repressit. Deinde au-
spiciū Theodosii filij sui & Germani socii vi-
ctos Hunos, Pannonisq. exactos, ad solitudines
fugavit. Constantinopolitanū Patriarchā iuxta
vix, id est, universalis ecclesiae praesuiē vocavit.
ex humili notario ob diligentiam Iustino praefe-
ctus vigiliū factus, mox Tiberij gener, postremo
Augustus multis victoriis illustris Rēp. felicit. r
administravit. Postremo ob insatiabile pecuniae

Mauritius
ex notario

studium, militibus, qui Sarmatico limiti prae-
 positi erant, loco sterili ac difficili & gelu horrido.
 insensus, quod nulla aut rara stipendia persol-
 ueret, à Phoca centurione limitis Scythici, cuius
 insidias, somnio etiam admonitus, praecebat,
 imperio & vita primatur. Magna vir patientia
 & fortitudinis exemplum. Cum enim in conspe-
 ctu suo uxor & filij interficerentur, forti animo
 perferens tantam calamitatē exclamauit. *VI-*
STVS ES DOMINE, ET RECTA
IUDICIA TVA. Turcicum nomen tunc
 primum in Asia auditum est: & Anglicum
 Gothi ad fidem uersi sunt Christianam.

Patientiae
 & fortitu-
 dinis ex-
 plum.

Angli &
 Gothi ad
 fidem con-
 uertuntur.

PHOCAS.

PHOCAS Scythici limitis praefectus, ab exerci-
 tu scelerato, cuius dux erat. Imperator ele-
 ctus est, qui penè Mauricij obitus, nec tanta
 cade edoctus, auarissime tributa exigēda man-
 dauit, tenacius priore aurū seruās, secretū cū suis
 amicis, Persico more, omnia disponens: & hi le-
 gatos audiebant, iudicia pēdebant, magistratus
 dabāt, quo in eo, qui imperat, miserius & dete-
 rius nihil est. Grata illi erat, qui in explebili ra-
 pacitate populos uexabant. Stipendia militibus
 debita parcissime exolvebat. Hic Ro. Pontificē.
 primariū hūmū declarauit, sollicitus à Boni-
 facio torio. Huius dosidi: & ignauia Romano-
 rum vires ad cō fracta & debilitata erāt per luxū
 & libidinem, ut imperium Ro. solo nomine cō-

Miserri-
 mū & detestā-
 bile.

flaret. eoq; ventū est, ut aut nomē imperij dole-
retur, aut Phocas occūberet. Erat acceptus im-
peratori Priscus Patricius gener Heracleonae.
Huius fili⁹ Heracli⁹ proprator Africā admi-
nistrabat. Hi tres de imperatore occidēdo cōin-
rationē in:ūt. Heracleonas, quia magister mi-
litie erat, in Thracia, velut defensor regionē
et p̄pulsaturus Barbaros exercitiū coegit. Hera-
clius Cōstantinopolim ex Africa venit, ne pa-
ter defectionis suspiciōē fa:ret. Cōueniūt fla-
tuto tempore: sit de industria tumultus: dū mi-
lites Pratoriani accurrunt, cōiurati principem
impurissimum obtruncant imperij anno XIII.

Uktionis
exēplum.

HERACLIUS.

Heraclius, Heracleonae filius, Africa p̄pra-
tor, occiso Phoca, à militibus Cæsar decla-
ratus, acclamante populo Augustus consaluta-
tur. Hic uno eodēq; die et diadema à Sergio
Patriarcha accepit, & Fabiā Eudochiam du-
xit uxorem, simulq; & sacratissima corona &
nuptiarum pompa celebrata est. Hierosolymā,
Syriam & Aegyptum restituit imperio, &
Persis victis & Cosdrea eorum rege à proprio
filio interempto, quod fratri nato minori regnū
tradidisset, lignum salutis & Crucis recepit, il-
ludq; primū Cōstantinopolim, deinde Ro-
mam transfulit. Durauit autem hoc bellum
Heraclij aduersus Persas annos sex continuos.
Post hac Heraclius cura reipubl. aliis tradita.

Cosdrea
Persarum
rex à pro-
prio filio
occiditur.

odio & quieti sese tradidit. Iudeos, etiam iniu-
tos, ad Baptismum compulit; *Matheseos* studiis
operâ dedit, aruspiciis & præstigiis demonum
fidem adhibuit, & in *Monothelitarum* here-
sin prolapsus, *Martinam* fratris filiam in ma-
trimonium duxit, data lege, ut omnibus idem
liceret. Imperavit annis **XXXI**. Ferant hy-
dropis occubuisse. Alij scribunt nono cladis
genere, testium folliculo sursum verso, simul cum
virili membro, & semper tento: aded ut quoties
meieret, nisi tabula umbilico admota prohi-
bentes, vultum lotio sparsisset. Existimant ob
illicitas nuptias accidisse.

Nono mor-
bi genere
obit He-
racl.

H E R A C L I U S I U N I O R .

Heraclius, qui & *Constantinus iunior* di-
ctus est, *Heracly* filius, veræ pietatis cul-
tor, patri succedens dolis nouerca *Martina*,
qua filio imperium astruebat, quarto regni mense
veneno necatur.

H E R A C L E O N A S .

Heracleonas *Heracly* fili⁹ cū matre bien-
nio in Oriēte imperavit, post sublatū *Con-*
stantinū. Senatus populusq; *Cōstantinopolitani*,
cognito scelere, in matrem & filium cōsurgens,
hunc naribus abscissus, ne decor aut gratia ad
cōmiserationem populos flecteret, illā lingua, ne
oratione, qua multū valebat, cōmoueret, in exi-
liū in *Cappadociā* relegarūt, unā cū *Patriar-*
cha, à quo adiuti erant in perpetrando scelere.

Vltionis
exēplum.

CONSTANS.

Constans, qui & Constantinus III. pulsus
Heracleona & Martina à Senatu, sine
militibus, quod raiò accidit, Imperator declara-
tor. Fidei amica impietatis heres & Monotheli-
tarum dogma sectatus, Martinum I. Pont. per
Olympium exarchum comprehendi iussit, & in
exilio mori coëgit, quod in Paulò Patriarcham
in synodo præsulatu deiecerit, ac Cyri Alexan-
drini, Sergij & Pyrrhi codenatione probauerit.
A Saracenis victus aufugit. Posthac ab ipsè
impetratis induciis, ut Italiam à Longobardorù
tyrannide liberaret, filio Constantino domi reli-
cto, Tarentù classe appulit. Indèque Luceria ca-
pta ac diuita, Beneuentù obsidet. Obsidioni re-
liqta Capuam versus cõtendit, ubi obuiù habuit

Quicquid *Micola eius urbis Ducẽ armatum, à quo fusus*
ornamen- *fugatusq; Romã contendit. Cui Vitilianus Põ-*
torum anti- *tifex obuiã VII. lapidem præcessit, Roma quic-*
quique o- *quid erat pulchri pretiosive ex veterum moni-*
peris, si- *menti expilat, ablati inter cetera Panthei te-*
gnorũve *gulis aneis. Post dies duodecim in Siciliam abiit:*
Romæ fuit *ubi cum auarè, & crudeliter exigeret tribu: à*
expilat cõ- *fuis, necatur, cum in principatu vixisset an. 27.*
raus.

CONSTANTINVS.

Constantinus IIII. Cõstantis natu maxi-
mus filius imperiũ Byzantiũ patri absente
administrans, ut mortem patris audiuit in Sici-
liam statim aduolat & Mezentii (ut alij vo-
lunt) Miziziũ tyrannũ paternæ cedi auctorem

interfecit. Bellū in Sarracenos annis septē termin-
 atūq; feliciter gessit: quorū unico cōgressu tri-
 ginta milia ceciderūt; necq; vires adeo debilitantur,
 ut coacti sint pacis cōditiones petere, quae cōcessa
 sunt illis hac lege, ut quotannis tributa pēderēt
 Casari Bulgari Thraciā & Pannoniā inuadūt,
 & Imperatoris permissu partē eius possidēt. Sex-
 ta Synodus Cōstātinop. celebravit cōtra Mono-
 thelitas, Agathone Pōtif. impulsore, ubi utraq;
 cōuenit ecclesia. Fratribus pueris, ne ad imperiū
 aspirarēt, nares amputauit. Rex Persarū cū ux-
 ore Casarea & multis suorū millibus Cōstāti-
 nop. (ansate Platina) baptizatur. Tandē morbo
 correptus, vel (ut nōnulli scribūt) ē palatio prae-
 cipitatus, obiit aū. imperij 17. Pogonatus appella-
 tus est q̄ imberbis in Sicilia profectus, barbatus
 rediit: «*βρύχια* enim barbā appellant. Fames
 inactua hoc tēpore Galliam inuadit: cui vsur-
 curat rex Clodoueus, thesauros & opes, q̄b' adē
 D. D. oryzi pater Dagobertus ornat, aufert.

Constantinus cum
 Pogonatus
 dictus Fa-
 mes in Gal-
 lia.

IUSTINVS IIII.

Iustinus IIII. quē nōnulli Iustinianū II. vo-
 cāt, Cōstantini IIII filius & successor, ulti-
 mus ex stirpe Heraclij sedecim annorū aulescēs,
 vir certē varius & impius, imperiū adapius, à
 fide aberrauit, patris synodū alia synodo infir-
 mādō, quam cūm Sergius Pōt. Ro. minime ratā
 haberet, uti cōprehenderetur iussit, ob hoc missō
 Zacharia Protospatario, qui reclamāte Po. Ro.
 re infe-

re infecta rediit. Quam ob rem pœnas ob hæc atque scelera dedit. Nam postquam X. annis imperio præfisset, à suis ducibus Eontio & Tiberio Absimaro & Callinico Patriarcha traditus naso & auribus, imperio exutus in Chersonesum relegatus est iterum regnatus Chil-
 dericus Francorum rex II. circa hæc tempora, cum uxore uterum ferente, à Rodillo (quem paulo alligatum flagru cedi iusserat) occiditur.

Chil-
 dericus I. Frā-
 corum rex
 occiditur.

EONTIVS.

L Eontius, vel Eeo. II. Imperator factus, præ-
 est rebus pessimè ann. III. tandem & ipse mutilatus naso ab Absimaro ductus in carcerem detruditur. Frisij hoc tempore Rabodo eorum duce superato, in Christianismum à Pipino, aula Gallica magistro equitum, inducuntur.

Frisij fidē
 recipiunt

TIBERIVS III.

Tiberius III. cognomento Absimares, à mi-
 litibus imperator designatus, Philippicū, cuius viribus fretus rerum potiebatur, in Pōtium relegat: quod eum suspectum haberet, ob aquila augurium, quæ Philippico dormienti caput ob-
 brasse visa fuerat. Præfuit imperio annis septē. Post quod tempus Iustinas (de quo supra) IIII. opera Bulgarorum ab exilio revocatus. Constansinopolim cū ingenti exercitu reuertitur, & de-
 nuo cum filio imperat annis VI. & captos Lebtium & Tiberium, spectante populo interfici iubet: & Callinicum Patriarcham exoculatum

Callinicus
 Patriar-
 cha Con-
 stant. tele-
 gatur.

Romanam relegat. Monachatum ad se. Constatu-
runt Pont. summam, huius nominis primam, &
honore & Pietate summa excipit humi proie-
ctus pedes ei osculade & Romani dogmati de-
creta per synodum probando, veniam petiit pra-
teritorum. Ad ultimum à Philippico aduersario
quàm relegatum in ponte ipso dehortante Pon-
tifice, bello oppugnabat, superatus, unà cum Ti-
berio filio interficitur. Circa hoc tempore Sara-
ceni Africam & maximam partem Hispania
vi occupant, quàm ad DCC. ann. tenere.

PHILIPPICVS.

Philippicus Bardanes, occiso Iustino &
eius filio in aqie, imperium adeptus, edicto
sanxit ut Sanctorum statue & imagines è tem-
plis raderentur, Sexta synodi decreta. altera sy-
nodo infirmare contendit, gratificaturus mona-
cho quò imperaturum illum pradiixerat, id pra-
dictionis premium petenti. Quapropter cum elo-
quentie multum huic inesset, sapientia parum,
opusque imperij ampridem coniectas dissiparet:
pateretur etiam Bulgaros Thraciam populari, à
Constantino Pont. Röm. sacri, ut schismaticus,
interdictus, ab Anastasio Anthemio prae-
feto suo, priuatur oculis & in ordinem redigitur,
anno uno & mensibus sex vix expletis.

ANASTASIUS II.

Anastasius II. cognomento Anthemius, ab
exercitu imperator saluatus, Romanorum
ponti

Saraceni
Africam
& maxi-
mam Hi-
spania pat-
tem occu-
pant.
Sanctorum
imagines
è templis
colluntur.

pontificum docere probant, sacra sanctaque
habe. Sic cum optime, quæ ad veram pietatem
attinent, instituisse, ut Pontificum assensu, clas-
sam ingentem adversus Arabas in Syria alexandri-
am misit. Verum classarum quibusdam contuma-
cious agentibus, qui illum ode. at, damnum vene-
re, Theod. suum ignobilam aliquem virum impe-
rio præficiunt, qui capta Constantinopoli, Ana-
stasium regem ex eodem monasterio inclusit, cum
annum unum, menses tres imperasset.

THEODOSIUS III.

Theodosius tertius a dravitenis coactus
à militibus imperium accipitur. Is quæ-
quæ obscurus genere, prout tamen animo & fide
orthodoxus, Sanctorum in agibus à Philippico
dispectus, septu. restituit: ad Niceam gravi præ-
lio Artem. n. vicit. Imperium deseruit, cum vi-
deret se innadi à Leone, qui ab exercitu impo-
rator dictus fuerat, & diffideret regnū se posse
retinere, pertasus etiam belli civilis, quod contra
Leonem gessat, carnobis ingreditur, ubi satis diu
ac felix in eo peregit, cum annos duos imperasset.

LEO III.

LEO III. Isaurus siue Canon sceleratus, ob
scurissimi generis (quippe qui apud Isauros
natus sedentarium exercebat) post Theodosium
una cum filio imperat. Iconomachos appellatus
est, hoc est, imaginū expugnator: propterea quod
imagines ac sanctorum statuas è templis auferri

Iconoma-
chus cur di-
ctus.

et incendi iussit, concilio Byzantj celebrato:
 ut gratificaretur duobus. Iudeis, qui illū impe-
 ratum prädixerant. Cōstantinopolitanū pon-
 tificem, Germanum nomine, aduersantem, sede
 extrusit, Stephanū pont. Romanū minime con-
 sentientem comprehendit ac necari iussit. Hoc
 principe Cōstātinopolis vltō annorū spatio ob-
 sisionem p̄ssa est à Saracenis, qui propter famis
 et pestilentia magnitudinem summa calamitate
 pressi discedere coacti sūt. Præterea naves cor-
 igne peculiari arte factis sub aquis incensa, con-
 flagrauerūt. Inde Siciliā, Sergij opera rebellā-
 tē ad officiū retraxit. Circa finē, imperij, quod
 quartū et vigesimū durauit annum grani ter-
 ramotu Bithinia Thraciaq; concussa, murique
 Byzantj magna ex parte collapsi. Gregorius
 pont. III. Syas Leonis imagines. Sacerdotum tē-
 plis restituere volēti sacri interdixit, et negle-
 cto eo Carolum Martellū Francia regē cōtra
 Longobardos, qui iam pacem cum Romanis,
 reiecto imperatore, inierāt, in Italiā vocat. Sa-
 raceni Aquitaniam occupare: at à Francis
 pusi, supra CCC LXXII. millia interfecti sūt.

Leoni sa-
 cris inter-
 dicitur.

CONSTANTINVS V.

Constantinus V. Leonis Isauri filius Orienti
 præst. Patria retinui: impietas, de una-
 ginitibus abolēdi grane edictum promulganda.
 Magicis artib. ad insaniam usq; deditus, nullo
 scelere abstinnit: nō Christianus, nō Græcus, nō
 Hebræus.

Constant.
 imaginum
 cūctor.

Hebræi: sed omnis impietatis mancipium, Constantinopolitanos antistites duos graviter excruciatos, capite plectis. *Bulgaricum* variante fortana, bellū terra mariq; gerit. *Artabasdū* prima nobilitas hominum, imperatorem ab Orthodoxū creatū, oculorum visu cūm liberis priuat. Signam futura in eo impietatis, iā inde ab initio, dum ē sacro puer fonte leuarentur prae seculis, sacris lymphis ventris solutione commaculatus, cuius rei gratia cognomen *Copronymi* meruit. Perit Elephantie morbo anni imperij **XXXV.** Hoc tempore *Pipinus Francorum rex Aristolpho Longobardo deuictō, Rauennam* exarchatum (repugnante *Copronymo Imperatore*) dono dat *Ro. pontifici*: *Parlamentum* in Francia instituit, Turca gens *Scythicas*, ex *Hyperboræis* montibus procedentes, *Alanos, Colchos & Armenios* inuadunt.

LEO IIII.

LEO IIII. paterni sceleris atq; imperij hæres, unam omnino in Syria expeditionem fecit. unde leui contagine repulsus, domum rediit: pauloque post impiū spiritum asphorius exhalauit, anno imperij quinto, relicto *Cōstantino* filio, quem ex *Irene* vocare *Atheniensis* proba & speciosa suscepit.

CONSTANTIVS VI.

CONSTANTIUS VI. Leonis IIII. filius, cūm *Irene* matre imperat ann. X. Quo tempore

Copronymus cut dictus.

Parlamēti institutio.

re apud Niceā synodo celebrata cum Romae
Pont. de imaginibus restituendis, & de fide
processione convenit. Expulsa eadem à fide
acer, quae omnia magna potestate administra-
vit: post paulo à cunctis Constantini flagitia no-
rentibus, renocata ab exilio in pristinum sta-
m restituitur, annos tredecim sola imperio praefuit,

Constantino filio in carcerem coniecto, oculos
vit, ubi brevi tempore extinctus est. Ex fide
impetate inventa est lamina aenea supra mor-
um hominem his verbis, CHRISTVS
ASCETVR DE VIRGINE,
REDO IN EVM, TEMPORE CON-
STANTINI ET IRENE S O S O L-
TERVM ME VIDEBIS. Expulsa do-
um à Nicephoro, Patri de successore ipsius in
esbuti infamem, reliquam vitam gavit. Mulier
ia rebus omnino administrandis nata. Consta-
nus cum matre x. annis praefuit, solus v.

Irenes in
filium cru-
delitas.

Irene in
Lesbū rele-
gatur.

NICEPHORVS

Nicephorus Patricius Irene in Lesbū rele-
gatus, occupatōque Orientali imperio pa-
tē cum Carolo magno ab Irene constitutam
navit. uti videlicet Apuliā Calabriāque
in Sicilia sibi haberet, reliqua Italia illi con-
ta. Cum Venetis irem pepigit ut nullius subes-
t imperio, legibusq. propriis uterentur. Al-
raturum Saracenorum qui cum trecentis milibus
nerat, pactione annui tributū, CCC. mīnū

anephrū, ab se repulit, & metos sociali classe, ad
 narsus Gallos iunxit. Apolloniā, immissa classe
 partim viribus, partim fraude captā diripuit.
 Stauracium filium imperij consortem fecit. Cū
 Bulgari in superiori Macedonia congressus, occu-
 bant an imperij IX.

STAVRACIVS.

Stauracius
 monaste-
 rio icludi
 tur.

Stauracius Nicephori filius in Bulgarorum
 bello vulneratus: patre interfecto statim
 Constantinopolim reuersus imperium iussit. A
 Sarcenis rupto fœdere, quod pater inierat, mul-
 ta accepit incommoda. Deniq. a Michaelē Cu-
 ropolite, qui proscopiam sororē eius in uxorē du-
 xerat imperio deturbatur, & monasterio inclu-
 ditur. Paucis diebus post patrem imperauit.

MICHAEL.

Ex impera-
 tore mona-
 chus.

Michael Curropolites, cognomēto Rancaber,
 gener Nicephori supra dicti, sororinus.
 Stauracy, iussit statim imperio, cum Carolo con-
 uenit, ut Carolus Occidentem, sibi verò Orientē
 retineret. Venetorū quoq. tunc urbs ea cōditio-
 ne Gracis partibus, cessit, ut immunitate prius
 à Carolo Francorum rege cōcessa, quā uel eam
 diu aduersus Bulgaros bellum gessisset superior
 tandem apud Hadrianopolim fusus fugatusque
 amissis copiis domū se recepit: ubi mox cōiuratio
 ne Leonis Armeniati captus, & in insulā Pro-
 tem in exilium missus, ibidem in cœnobio quodā

monachum perpetuò egit, biennium postquàm imperauerat. Hinc fortune vicibus ab aliis, ad alios transferuntur imperia, & opes gloria, voluptas, & quicquid est commodum & incommodum.

L E O.

LEO Armeniacus Pardi Patricij filius, qui exercitui praeerat Orientis, quòd rerum ponderi sufficere videretur: à populo Imperator electus, Crumnu, Bulgarorum regē, Hadrianopoli posuim, & in Constantinopolim arma ventissem, eruptione facta, circa urbis mœnia interfecit: quae res aliquandiu Orientis statum pacauit.

Parta de Bulgarn insigni victoria cū ab armis Diuorum quies esset, ad eadem multorum conuersus, Diuorum imagines penitus deleri iubet: nec praesagis, sublatq.

aut somniis maternis cladem imminentem enadere potuit. Nam à Michaelē Thraulo, quem in custodia detinebat, noctu per insidias, dū sacris operatur, multis vulnerib. cōfoditur post annos imperij VII. & mēses V. Vxor in monasterium detruditur: filij in exilium pelluntur. Vir fuit omnium crudelissimus, quo sanè vitiores multas bene & praeclare gestas obscurauit.

MICHAEL THRAVLVS.

Thraulus

Michael Thraulus, id est, Balbus: nam linqui. quia fuerat Balbutiēti, praeter à è Phrygia superiore non humili solū loco, sed etiam sordido oriundus, atque Iudaeorum regionis illius secta cōtaminat⁹, interfecto Leone, à quo ad n. a

acimus honores euactus fuerat, & filius in exiliū
missus, imperium inuadit. Thomam, qui exerci-
tus Orientis præerat, rebellantem eadē opprēssit.
defectionisque socios cum ipso Thoma sustulit.
Saracenos, Cretam inuadentes, vicis. Aduersus
clericis ac monachis omnibus, ventris profluvio
extinguitur, anno imperij nono. *Vetus oraculum*
innotuit, TVM REM ROMANAM
RVITVR AM CVM ET BALBVS
ET AVARISSIMVS P.R. INCEPS
IMPERARET.

Oraculum
vetus.

CAROLVS.

Carolus Pipini Frācorū regis filius, huius
nominis primus, primus item Christianissi-
mus vocatus, à Leone pont. Romanos primus
Imperator, ob egregia in Christianū nomen me-
rita, factus est. Sub regni initia Aquitanico
bello liberatus, deinde Italiā ingressus, Lōgobar-
dos Frācū, capto eorum rege Desyderio, subigit.
Saxones sæpius reb. llantes, tricēnali bello vicis.
& quod initio semper fecerat, vera pietate im-
buit. Saracenos ex Hispania propellit. Sclauos,
Danos & Boemos, in ditionem suam redigit.
Italiā iterum ingressus Ben:uēianorum, qui in
Rom. Pontificem bellum parabant, tumidum cō-
pescuit, Leonem, Pont. à Romanis expulsū ac
eius auxilium implorantem, restituit. Hunnicū
bellum confecit. Vnde illi post ingensia facinora
magni cognomen datum. Vndiq; sic par a pace

in Gallias redit, filioq; Ludonico imperij cōsorte
 declarato, morbis & semio confectus, moritur.
 Aquisgrani V. Cal. Feb. anno etatis LXXI. im-
 perij Ro. XIII. Saluti DCCCXV. Via pu-
 blica gymnasia instituit ad propagandā et cōser-
 vandam doctrinam Christianae religionis, utpo-
 te Bononiae, Lutetiae Parisiorum in Gallia, & Academiae
 Papiæ, viris undiq; doctissimis accersitis. In Parisiorum
 Germania multa monasteria crexit in usum in institutio-
 nentutis instituenda, scholarum loco. Synodos
 quinque praestatus ecclesiastico celebravit. A
 multis, ut caelitum unus, colitur.

LUDOVICVS PIVS.

Ludovicus Caroli Mag. filius, à pietatis re-
 legionisq; studio Pius cognominatus, audi-
 ta patris morte, Aquisgrani venit, ubi legatio-
 ne Leonis, Graeci imperatoris, audita, fœdus cum
 eo renouat, Dacicum bellum ex sententia confi-
 cit, Bernardum Pipini nepotem Italiae regē im-
 perium affectantem securi percutit: eius fautori-
 bus, inter quos multi praesules fuere, diuersis in
 locis exilio multatis, Britones & Bulgaros pa-
 cis turbatores compressit. Stephanum IIII.
 Pōtificem Galliam petentē, magnificē excepit:
 à quo mox unctus & imperiāli diademate insi-
 gnitus est apud Aurelianos. Michaelis Impera-
 toris Constant. legatos de imaginibus referentem.

ad Rom. pontificem reuocit. Quatuor suscepit liberos. Lotharium Italia in Bernardi locū suffecit. Pipinū Aquitania, Ludouicum Banaria, Carolū Caluum ex Iudith uxore, Frācie Burgundiaq; reges constituit, à quibus tamē postea multa incommoda passus, Suefione ad Medardum in carcere detentus est piissimus pater ab ingratu filio. At post annum pristina restitutus dignitati omnia civiliter tulit, & cum in clementer egit. Decessit Mogūtia anno imperij XVII. cum uicisset an. LXIII. Paschali Pont. Roman. eligendū rē præsulū remisit, sanisq; ut ecclesiarij ministri à gēnū cultiorēq; uisita tēperarēt.

THEOPHILVS.

Theophilus Michaelis Balbi filius, post patrem, cū quo septē annis imperauit, Cōstantinopoli præsicitur imperio. Hic erga subditos aequum se ac iustum præsistit, Dinorum imagines execratus, non paucos qui eas colerent, ad mortem usq; cadi iussit. Cum Saracenis, Asia prouincias uastantibus, bis congressus, bis uictus est, castrisq; exutus. Quinetiam Americam, unde illi genus, ab eis obseffum & proditione captum diripitur. Tandē cum rebus XII. an. præsuisset, dysenteria morbo pēiit, superstitē filio Michaelē. Bonus alioqui habitus est princeps.

MICHAEL.

Michael Theophili filius, sub matris Theodora, ac principū uirorū tutela qua pro-

A filiis in
carcerē de
studetur.

Imagines
adunantur

eo imperium Constantinopolitanum administra-
 vit adhuc infans patri succedit. Legatos, ut pri-
 mum imperij regimen affecutus est, ceciditque ei
 mater, Romam misit Nicolaum I. Pont. Roma-
 nam & Apostolorum Basilicas salutatum, cum
 ingentis ponderis aureo calice. Hic a quo quàm
 patri similis, per summam ignaviam & prodi-
 galitatem rem affluxit: irruentibus multis bellis,
 & insu equorum, in quem omne studium collo-
 carat, auocari non potuit. Matrem, quod Diuo-
 rum imagines execraretur, monasterio inclusit.
 Basilium Macedonem, Barda interfecto, dum
 ludis Circensibus cum maxima insania indut-
 get, consortem imperij sibi adscivit, à quo mox,
 occisus est, an. imperij XII. quorum tres cum ma-
 tre egerat. Burgari, Scythicum genus, cum Theo-
 dora rebus, adhuc praesset, pietatem nostram po-
 tularitur amplexi sunt.

Imaginum
 restitutio.

LOTHARIUS.

Lothari⁹ maior natus ex filiis Ludovici Pij,
 Laticommunionem inter fratres suborta sibi impe-
 rium assumpsit. Carolus Gallia, Ludovico Ger-
 mania abuenit, qua fratrem concordia non diu
 tenuit. Deinde infestis armis die Pascha, ecurrere
 ad Fontanecum Alstisiodorensis agri vicin-
 o conflictu tanta caedes utrinque est facta, ut
 victo non longe dissimilis victor esse putaretur:
 erior tamen Catoli exercitus stetit. Post con-
 tam tamē cadē pax Sergij II. Pont. Rom.

Grave in-
 ter, fratres
 dissidium.

opera, in conditionibus facta est, ut Lotharius imperij titulo cum Italia & Narbonensi Gallia frueretur: Ludovicus Germaniam haberet: Carolus Franci ad Oceanum praeset, additaq. est Lothario Austrasia, quae nunc Lotharingia est: quam à suo nomine sic appellatam, quidam volūt. Reliquit tres liberos, Ludovicum, Carolum, & Lotharium. Cometa non pauci hoc anno atque diffensionem & bellum hoc fratrum visum sunt. Post haec cum imperio annos XV. praesisset, relieta Ludovico filio, nato maiore rerum cura, quae quinquennio ante imperij consortem legerat, sese imperio abdicās paenitudine rerum (ut opinantur) adversarum ductus, monasticam vitam in Prumia monasterio secutus est.

I. VDOVICVS II.

Ludovicus secundus Lotharij filius, Italia rex, patre vivente Romam profectus à Sergio Pont. coronatur. Saracenos magno impetu Italiam ingressos, in agro Beneventano superat. Reversus ex Italia in Germaniam post patri mortem, cum Carolo Caluo, Francorū rege, ob Austrasia regnum, quod Lotharius fuerat, & id finitōrū vendicabat, discordi animo vincit. Sed non compositis rebus Mediolani moritur, cum superasset annos XXI. superstitibus liberis Carolo & Ludovico, qui Franci Germanisque praesere. Amantissimus ante alios Nicolai primus fuit, cuius creationi Roma interfuit, deoq. communi consi-

consilio cuncta administrabant.

BASILIVS.

Basilus Macedo, qui Michaelē occidit, eo tempore Orientis imperio praeest, quo Ludovicus II. Occidentis: Adepto imperio profusissimas Michaelis largitiones ita renouavit, ut dimidiam earum quae acceperant, avario inferret. Annuente Adriano II. Pont. Synodum Constantinopoli pro Bulgaris factis Christianis celebravit, ubi post longam contentionem decretum ut illis pontifici Rom. auctoritatem sequeretur. Per Nicephorum Phocam Saracenos ex Ancona Dalmatiamq. fugavit. Erat vir frugi, exercebat ex raris vectigali. Decedens ex morbo, imperij an. XX. duobus filiis reliquit imperium Leoni & Alexandro.

LEO.

Leo Basilij Macedonis filius, dum Bulgaria, qui à Turcis oppugnabatur, auxilia venit, malè rem per Simonem legatum gerit. Cum Saracenis item, Lesbum occupantibus, conflixit. Philosophus fuit, omnium literarum, Astrologia in primis, studiosus, quae etià filium Constantinum imperatorem praedixit. Decedens fratri Alexandro reliquit imperium, filium parvum Constantinum ei commendans, quem parantè per Buthynum Patriarcham diademate diademat: Duas habuit uxores, Theophoram, cuius nomini templum dicavit, alteram

Zoen. Construxit D. Lazaro templum aliud
 eò corpore ipsius translato. Hic ut vigilam, si-
 ne custodiarum urbu fidem experiretur, noctu
 solus è regia, mutato habitu atque vestitu,
 sese proripuit: à primis custodibus numerata pe-
 cunia se liberat: ab aliis verò pugnis flagrisq. ex-
 fas, in carcerem detruditur. Hos muneribus do-
 nat, illos bonis exutos expellit. Hoc tempore
 Dalmata facta regni diuisione, unà cum Scla-
 uis Christianorum fidem amplectuntur.

Dalmatæ
 cum Sclauis
 Christianis
 mun am-
 plectuntur

CAROLVS CALVVS.

Carolus Calvus Ludouici pū minor natu-
 filius, Fræcorum rex humanus princeps:
 at supramodū ambitiosus, ante acceptum impe-
 rium cum Britonibus & Normannis incerto
 & ancipiti Marte, dimicauit. Mox Roman
 accersitus à Leone XIII. Pont. Rom. Saracenos
 arbe expulso. Audita post aliquot annos Lu-
 douici nepotis morte, Italiam petiit, & à Ioan-
 ne VIII. Pont. Imperator declaratus, imperia-
 li diademate insignitus est. In Gallias inde re-
 diens, in itinere uxoris fratrem Italia præficit.
 Breui post Italiam repetens armatos contra se
 imperatores Ludouici nepotis filios offendit,
 cum quibus conflixit apud Veronam. Victus re
 in fugam profligatur: Mantum se recipit: ubi
 curis confectus non sine veneni suspitione, dati
 à Sedechia medico Indao dicitur absumptus,
 anno imperij VI.

LUDOVICVS BALBUS.

*V*duc⁹ Balbus huius nominis tertius, Galliarum rex (quem alij Carolus Calui, alij Ludovicus Germanorum regis filium voluit. Constantinopolis fama est, Calui fuisse) à Ioanne Pontifici II. è Romanorum carceribus elapso & apud illos agere, unctus & coronatus, præter multam Italia principum voluntatem, coacto Tribus concilio Imperator declaratur. Imperator valetudinarium principis vix biennium obiit. Obiit Compendij, quo die Christus passus est: duobus relictis liberis Carolo Simplicem incorum rege, & Carolomano Arnulphi patre. Hoc tempore Normanni, qui bellis assidue Siculos vexauerant, apud Carnutes memorabili praelio vincuntur à Richardo Burgundiarum & Roberto Comite Parisiensi, qui postea eum Francorum administravit.

CAROLVS CRASSVS.

*C*arolus à corporis habitudine Crassus dictus, Ludovici II. Germanorum regis filius anno VIII. Pont. Rom. imperij corona innotuit (quod vix ulli pontificum contigit intra novem annos trium Imperatorum coronatione insigni) Pannonios multis praeliis afflixit, & rursus Normanorum Ducem ex sacro fonte levatam illi in uxorem filiam cum parte Galliarum. non cum nec imperio utilis, nec metis compositi viro surrogatur Arnulphus Carolomani filius

filium, Balbi nepos. Sic post decennium ex quo imperare cepit, moritur, & Augæ monasterio sepelitur. Laudatur in hoc principe religionis studium, & in literatos benevolentia, quos ad scribendum adhortari solebat.

ARNVLPHVS.

Arnulphus Carolomani fili⁹, Caroli Cras si nepos, cui curator datus fuerat (nono & insitato modo, nempe nepos patru) ab optimatibus imperator delectus, Normannos iterum tumultuantes ingenti clade pacatos reddidit: mox in rapinas conuersus, captusq; præda dulcedine, templa spoliat. Et post XII. imperij annum, infla nupini ira tantam impietatem ulciscente, pediculari morbo quem phthiriasin vocant, tandem à vita excessit. Sub hoc imperij regestas deficit ad Germanos, quæ per centum annos fermè apud Francos steterat.

LVDOVICVS.

Ludovicus Arnulphi fili⁹ à Frāci⁹ & Germanis patri in titulo imperij success⁹, regnavit annos decem. Coronā accedisse nusquā legitur. Et ungatos, mortuo patre, Germaniā maximo impetu invadentes ad Licrū flumiū vicit, prostravitq;. Paulò post ab isdē vicissim victus est.

BERENGARIVS.

Berengarius Fori Julij princeps, Lögobardus ingenio & rebellica potens, ab Italiis, assiduè Barbarerū incursionib⁹ vocatus, & anti-

um lū, veterēmq; imperij gloriā amittere
olentibus, Arnulphi succ.ſſor dicitur Ladonia-
um Arnulphi filium apud Veronam viciſ, ca-
ūmq; luminibus priuauit. Pannonios pecunia
alia expulſit. Guidonem Spoletanum Dacem
teremit, Praefuit rebus ann. quatuor.

BERENGARIUS II.

Berengarius II. prior ſuccedens, poſt tertium
aut quartum annum à Rudolpho Burgun-
rege pellitur.

ALEXANDER.

Alexander viginti annos natus, nec Baſilia
patri, nec Leonis ſiatri ſimilis, imperio Con-
ſtinop. praeficitur, vir luxu & ignauia per-
uus, rebus imperio pernecceſſariis omiſſis, tan-
n venationi, equis, canibus, ſuppelleſtiliq; lau-
vocabat, perditiffimum quēque ac proſtiga-
inum ad honores prouehebāt. Exinctus eſt
guine è naribus pudendis, ob crapulam, e-
npente, diſmiſſo fratris filio Conſtantino im-
ij ſucceſſore, poſtquam imperaſſet annum v-
n & menſem.

CONSTANTINUS.

Conſtātinus Leonis Baſily filius, ſeptennis
à patre ſub matris & quorundam nobi-
n tutela relictus (quorū opera, Andronicus
cas tyrānidis inuaſor oppreſſus eſt) poſt Ale-
idrum patrum Conſtantinopoli imperat:
c Romano vitrico in exilium pulſo, Chriſto-
phorūque

phoroq; filio eius cum tota Lecapenorum gente
extincto, rem imperij per annos undequadra-
ginta solus satis prudenter administrat, Bene-
vento Longobardis extorto & tyrannis quibus-
dam oppressu. Turcarumq; principibus Christia-
na pietate umbu. Hic à literis optimisq; disci-
plinis non alienus, quas pene extinctas ab inte-
ritu vindicauit, librum Romano filio reliquit,
in quo totius imperij summā, sociorum fœdera,
hostium vires, rationes & consilia explicuit:
quem Veneti in Bibliotheca, ut thesaurum, ad-
seruant. Nam & multa de eorū rebus differit.

CONRADVS.

Conradus Ludouici, Arnulphi filij ex frā-
tre nepos, ultimus ex nobilissima Caroli
magni progenie, Germania rex Cæsar designa-
tur: nec tamen à Pontifice coronatur Hic Un-
garos, quos instigarat Berengarius (qui Impe-
ratori sibi nomen in Italia usurpabat) ut ite-
rum Germaniam depopularētur, superauit,
Othonis Saxonie Ducis presidio, cuius filius
Henricus à Conrado morituro, Imperator de-
claratur, Imperij an. VII.

HENRICVS.

Henricus Othonis Saxonū duci filius, An-
cuparius dictus, defuncto Conrado Ger-
manorum imperio præficitur. Tum imperium à
Caroli magni posteritate ad Saxones trāslatum
est. Is Ungaros vicit, Sclauos subegit, Dalmatas

utarios fecit. Boemos imperij legibus subie-
Brandenburgum cepit. Vandalis subactis ad
e usque (hi Christianam religionem tunc
lexi sunt) toti Germaniae summam tran-
sitatem peperit. Lotharingā recepit. Otho-
filium, morti proximū, imperij successo-
instituit: cum imperasset annos octodecim,
nādi libido his temporibus perniciosissimas
factiones annis ferme LX. ab Arnulpho
ritu usque ad Othonem primum.

O T H O.

Tho Hērici Aucupis filius, natura & in-
genij dotibus excellens, primorum Germa-
nensiu regni successor electus, Aquisgrar-
episcop. Moguntinēsi coronatus, ab Aga-
Pont. multisq. proceribus Romanis Beren-
g. III. Albertiq. filij tyrannidem exosis, in-
am accersitus, cum quinquaginta arma-
n millibus venit: Berengarium imperio &
bertū Italia regno deturbat, donata tamē
liberalitate, parte Galliae Cisalpinae trās-
um. Inde abiēs Ludovicum Francorū re-
factione suorum in carcerem coniectam,
tati regniq. administrationi restituit. Ioan-
Pont. multorum criminū reum officio de-
suffecto Leone: Boeslaum Boemia regem,
erfectū fratrem, regna depellit, Vngarōsq.
imdenantes aliquot praelijs afflixit quo-
ela tres reguli à Germania capti, inuito
impe

imperatorē laqueo vitā finierunt. Berengarius
Albertusq. filius præbo victi, hic Constantino-
polim, illi in Austriā relegati, vitā in squalore
finierunt. Itaq. finis fuit vel imperatoribus, vel
regibus, vel tyrannis Romæ. Constantinopolisq.
Italia oriundis. Quibus confectis Romam profe-
ctus à populo Imperator & Augustus saluta-
tus à Pont. Rom. primus Germanorū principis
inunctus, imperij corona insignitur. Tandē mo-
ritur cum imperasset annos xxxvi. Hic pri-
mum imperator Pōlti. iuramentum præstitit, cu-
jus forma extat 63. dist. can. tibi domino Ioan.

ROMANVS.

Romanus Lecapenus obscuro genere natus
non obstante sanctissimo iuramento, quod
præstiterat, quo minus imperiū sibi & Christo-
phoro filio vindicaret. Constantinum generum
imperio deturbaret & in ordinem redigere co-
natus, cum Bulgaricum bellum infelicitè gef-
fisset, & sextum ac viginti annis imperio
præfuisset, à Stephano filio captus, imperio ex-
uitur & insulæ includitur. Mox eius filij à Cō-
stantino comprehensi (cum idem in Constanti-
nam quod in patrem molirentur, in fontem,
quam fecerant, incidunt) alter in Proconessum,
in Lesbum alter relegatur.

ROMANVS IUNIOR.

Romanus Constantini filius, Iunior appellatus
senioris ex filia nepos, luxu ac vitiis per-
ditus

vir omnium ignauissimus, post patrem
 suffectus, imperij curam cuidam Iose-
 pho profecto tradidit: ingeniosus alio-
 solers, ubi animū adplicaret. Saracenos
 expulit: Turcas, Asiam vastantes, Nice-
 Phoca ductu, vicit. Matrē Helenā ab se
 t. Sorores vestitu regio exulas, regia eie-
 ctas ob dolorem, quæstū facerunt meretricum:
 idis ac crapula deditus, imperij anno de-
 cimo tertio veneno extinctus est.

NICEPHORVS PHOCAS.

Nicephorus Phocas post Romanum Iunio-
 rem imperium adeptus, classe in Sarace-
 niam occupantes, instruit: ipse in eosdem
 depradantes exercitum ducit. In Sicilia
 reduces acta hāud bene cessit: ipse Ciliciā
 ignam Asia partem leti auspiciis rece-
 pit. Antiochiam noctu aggressus, pulsus Sa-
 nus, imperio subdidit. Bellorū pretextu, cum
 tributis & exactionibus populum & ec-
 clesias expilaret, numismata adulteraret, ac pō-
 minueret, odiosus omnibus, à Ioanne Zi-
 mo noctu dormiens in cubili occiditur: intro-
 ducit etiam sicarios, Theophania Nicephorū
 Imperavit ann. x. vel (ut Egnatius scri-
 bit) annos sex, menses totidem.

IOANNES ZIMISCES.

Ioannes Zimisces, Nicephoro Phoca interfe-
 ctus, imperiū, affectus, omnes Nicephori neces-

Latinos à medio sustulit, & dānatos ab eodē, exi-
 liū repetiuit. Basilū & Constantinum fratres,
 Romanū Iuniorū supradicti filios Casares fecit,
 & imperij cōsortes adsciuit. Splēdosiānam Ro-
 xolonem regē, qui Bulgariā p̄ se omnē oc-
 cupauerat, cū exercitu toto cecidit, trophæaque
 in templū Constantinopolim retulit: & in ma-
 nu Chriſti Seruatoris imaginem percuſit, cum
 hac inscriptione, I E S U S C H R I S T U S
 R E X R E G V M. Quā postea Græci seruau-
 runt. Veneno sublatuſ est annū imperij sexio.

O T H O II.

Otho secundus, Othonis primi ex Adelaida
 filius, re in Saracenos Gracōsque bene &
 feliciter gesta, à patre cōsort imperij adscitus, à
 Ioanne XII Pont. Rom. iunctus coronatusque
 Henricum Bavarie ducem rebellem armis do-
 mavit, & aduersus Lotharium Francorum re-
 gem, qui Lotharingianis sibi vendicabat, Fran-
 ciam ingressus, Laodunensium Suessionūque
 agris fœdis populationibus vastatis, Parisiorum
 quoque suburbia incendit. At dum reuertitur
 Germaniam, dum vado Aionē fluvium transi-
 cit, gravi incommodo à Frāci afficitur, plerūque
 suorum militū atque vorticibus absorptū, pluri-
 bus ab insequenti hostium multitudine interfe-
 ctū. Mox, audita fama Saracenes Calabriam
 repetiisse, aduolat: at infelicitè congressus, ad
 Boffatellum vincitur occisusque ad internecia-

gionibus, ac scapha cōscensa, à piratis in-
 ius, in Siciliamq; perductus. sed ibi agni-
 e promissis. Siculis ingenti pecunia libera-
 māmque perdaci obtinuit, & de piratis à
 sumptum est supplicium. Beneuentanos,
 conscripto exercitu, quid signa deseruis-
 peratos, & nihil talitantes adortus,
 cepit, spoliavit, incendit. Benevento urbe.
 Romam reversus moritur, cum imperas-
 set post patrem ann. X. Ferunt veneno ab-
 sublatum, propter seneritatem duriores,
 imperio usus est.

CONSTANTINVS.

Instantinus & Basilus fratres Romanū
 anterioris filij, rē post Ioannem tenuere ann.
 Othonis I. X. tempore. Basilus in primis
 quinquaginta solus potitus, Bardā Scle-
 nam è Ducibus rebellantem, in potestatem
 suam oculis privavit. Bulgares deinde quo-
 nualtuantes, magnis ac pluribus praeliis
 superavit, unā cum Samuele eorum du-
 ce quindecim millibus ex eis captis oculos,
 uno incolūni relicto, qui ceteros ad Sa-
 monem eorum Ducem praeiret. Ob id Samuel
 ulto post animi dolore confectus, periit.
 liatis imperij terminis, Basilus post
 I. vices annum decedens, cum imperasset
 ann. Constantinum fratrem imperij suc-
 cepto reliquit.

CONSTANTINVS.

Constantinus triennio tantum post fratrem imperavit, vir omnino ignavissimus imperij totius cura alii demandata. Deceffit septuagenarius relictis filiabus Endochia, Theodora, & Zoë, quam Romano Argypulo patricio, qui sibi successit, matrimonio locavit. Circa hæc tempora Henricus Burgundia dux cum liberos nullos haberet, Ducatum suum regi Gallorum moriens testamentis legat.

ROMANVS ARGYROPYLVS.

Romanus Argypylus, Constantini gener Imperij hæres, multa in melius mutavit, summa liberalitate in omnes usus. Verum cum Saracenica Asia expeditio parum exsultantia cessasset, repente mutatus, totum se ignavia, ac avaritia tradidit: nec multò post Zoë salacissima, ac sterili infidiis & Michaëlis Paphlagonis adulteri dolo intra balneæ, aquis immersus obiit, cum annos quinque & dimidium imperasset.

OTHO III.

Otho III. Saxonia Dux, Othonis II. filius à principibus Germani Imperator. Roma dictus, à Gregorio V. Pont. Max. consanguineo suo (Bruno antea vocabatur) quæ ille Pöt. creavit, diadema imperiale accipit. Sed cū Saxoniæ petoret Imperator, Gregorius Pöt. à Ioāne Pöt. adulterino orbe pellitur. Otho irarū plenus, maximis copiis accinctus, Italiā ingrossus Romæ vō

1. *Crescentium; consulem dissidij autorem, Crescen-*
ti oculis eratis & auribus truncis retrorsum *tius exo-*
impositum & spectaculo loco per urbem *culatus in-*
unctum interfecit: Pont. exocu- *terfacitur.*

Gregorium v. consanguineum suum pristi- *Pont. adul-*
stitiis dignitatis: qui sanctionem tulit, qua *terinus ex-*
unc usque diem servatur; in hac verba, *oculatur.*

P E R A T O R V M N U L L V S H A E D I T A R I A M D I G N I T A T E M

N D I G A T O P R I N C I P I S , S E L

R I O R D I N I S T R E S , P R O P H A - *Gregori)*

T O T I D E M , E U M D E L I G V N - *v. de impe-*

H I D I S C O R D E S S I F V E R I N T , *rat. eligen-*

I E M I E R E G E M C O A P T A N T O . *disanctio.*

cum imperasset annis XIX. Roma moritur,

sine veneni suspitione. Vxorē habuit Ma-

filiam regis Aragonum; feminam, ut di-

intemperantem. Mirabilia mundi vocatus

ob ingenij promptitudinem & singularem

lenciam. Hi temporibus Senonum urbs ob

viis Reginaldi scelus regis Francorum pa-

nis adicitur.

H E N R I C V S I I .

Henricus huius nominis II. Banarus, dictus

[Clausus, Othonis primi vel filius, vel ex

nepos (nā id ambigitur) à Germanis electo-

s, secundū Gregory v. Pōt. Ro. formulā, Im-

tor electus anno incarnationis tertio supra-

sumam; fuit in Italiā aduentum per anno-

Troia vrbs
in Apulia. duodecim distalis. *Malta cum Gallis, plurima*
cum Metensibus bella gessit. Accepta Roma à
Benedicto VIII. imperiali gratia, in Capuam
monit, Saracenos Italia expulit: Troiam in
Apulia finibus ubi olim Hannibalis castra fue-
re, à Gracis adificatam, obsedit & per dedatio-

Henrici
castitas.
Hungari
fidem re-
ciplunt.

nem recepit. Hunc Henricum Historiographi
muli efferrè laudibus, quod optimus Christia-
nissimusq; princeps cum Sinigunda uxore ar-
ginitatem, vel certe diuinam castitatem serua-
nerit: Hungarib; debellatis suasionibus &
precum instantia ad fidem Christianam pertra-
xerit, data forore Stephano Hungarorum regi
in matrimonium. Cum in imperio pie ac sanctis-
sime anno V. uixisset, mortuus, Vramberge
sepelitur: Conrado Franco II. legitime electo-
rum suffragio Cesare declarato prius. Ob vite
innocentiam & insignia miracula post mortem
in diuorum catalogo adscriptus est.

CONRADVS II.

CONRADVS Francus huius nominis secun-
 dus, post triū annorū inter regnū, legitimo
 tandem Principum Germanorū suffragio eligi-
 tur, virtute ac militari disciplina ad tantum
 fastigium euectus: cum sub imperij initium vi-
 deret passim omnia turbari effecit, ut in imperij
 consortium filius suus eligeretur: ne se in Ita-
 liam, profecto sine capite certo imperij subditi
 inter se tumultuarentur in Germania. Medio-

um comparato exercitu dñi obsedit: tuncque
 etiam exitu in urbem inarborat, desertinus
 alio obsidione soluit. Itaque motu à Me-
 lano castris Romam profectus, aucta corona
 anne XII. & imperij titulis ornatus est. In
 suos & Pannonas, qui bellantem Italiam
 uerant, feliciter pugnavit, Basilicam Spi-
 sem magnis sumptibus extruxit, in qua
 vultus sua Offella, seu Gista ex quo Mest-
 I. R. suscepit, cum in humanis effe-
 ditus est: imperij anno X V. Hoc principa-
 litatis Treburgi ad Moguntiam habitum

Spirensis
 Basilicæ
 constructio.

Et Burgundia tunc diuisa est in Ducatum Burgundie
 cet, & Comitatum: ut Ducatus ad regiam diuisio.
 illam: comitatus vero ad imperij distinet
 iunctes.

MICHAEL PAPHLAGO.

Michael Paphlago Zoës adulescens, quique
 eius virum Romanum regis opifium e me-
 fustulerat, ab eadem Zoë imperio præfictus
 constantinopolitano. Mancipium fuit Barbaris,
 re vlla nisi formâ commodatâ, mente etiam
 nudâ, labensq; ad singula momenta, spiritus
 operis oris furâ. Quis non effrenè in quinquâ-
 varia sæmina libidine excretur? aut fortu-
 ludinè in hoc principe non admiretur? Ascendit
 primum illa omne imperij potestatem, Mest-
 idole velut ministro usa. Sed non diu duravit
 c observantia: nã Michael imperij habenas

Zoës effre-
 nata Ital-
 da.

sibi retinuit, nec male rexit. Tricennales inda-
gæ cum Ægyptio regæ percussit. Edessam ab
sidiis liberavit. Domini in suis facilis, Zoa
propter expertam libidinem parum aquus fuit,
Tandem intercutis morbo cum laborare cœpisset,
Michaëlem Calaphatem, heredem imperij esse
voluit, cum impexisset annos fere septem.

MICHAEL CALAPHATES.

Michael Calaphates, ignobilissimus à Zoa
adoptatus, cuius pariter apud v apblo-
gum pice naves oblinere, unde & regnum
adaptet, consilij dolosus: rei cuiuslibet simulator
ac dissimulator, invidus iracundus, & ad quam
libet auram mobilis, cum Zoa pedibus aduolu-
tus sanctæ iuræ titulo tenuisse imperaturum,
potestatem totam pedes eam mansurum. In
blanditiis ad Constantinopolitanum imperium
euectus, quare, perfide ac crudeliter rensusce-
ptam administrat, Ingratissimus enim in omnes
patrum, autorē maiestatis tanta primam cio-
is, reliquos deinde consanguineos sustulit, inde
Zoem: fingens sibi ab ea structas insidias ac ve-
nenum positum, à quibus innocens erat, reloga-
vit: ipse interim gestio indulget. Id indignissimè
ferens plebs, Zoem ab exilio renouatam, Impo-
ratricem creant, Michaëlem fugientē capiunt
& uocant unā cum fratre Constantio, quæ fa-
miliaris Græci parua est. Menses quatuor &
totidem dies rerum potitus est.

Michael
captus ex-
-aGent-ur.

HENRICVS III.

Henricus tertius Conradi Franci filius,
 Ididus Niger, cum imperij coronam accepit-
 Palatipam consensu, Vltaricum Boemia
 in bello fatigatum tributum annuum sibi
 lere coegit. Petrum Hungarorum regem à
 expulsam, regno restituit: apud Capuam
 aënos vicia. Oeterum peruersus eorum, qua
 ne agerentur, Romanum conueniens, abdic-
 dalterinis pontificibus aliquot, Synodege-
 Baubergensem episcopum Pontificis sedi
 in prefecit, quam Clementem II. dixero, à
 Augusti Imperatoris que titulu presente
 do ornatus est: & ut canores in posterum
 tificum securitati, iurando Romanos a-
 it, ut à Pontificum electionibus abstinerent.
 inde Capuam nouo presidio aduersus Sara-
 os firmavit. Henricum in Germaniam re-
 fus filiam quinque annos natum Casarem
 i, & Aquisgrani coronari curauit. Obijt in
 anno XVII. Vxorern habuit Agnetem
 ilielmi Aquitania principis filiam. Hoc
 uipe species secta Manichæorum resurgit
 Jostar, qua omnis animalis esum excu-
 ratur.

Manichæo-
 rum hære-
 sis.

T O R.

Oë resistent & ab exilio renocata, gratias
 populo agit, cuiusque cōsensu imperio præst
 antinop. adscita Theodora sorore, ac tertio

viro Constantino Monomacho. ab exilio reuocato, iungitur, quam Imperatorem pronunciat mensibus tribus vix exastis.

CONSTANT. MONOMACH.

Constantinus Monomachus imperatoris stemmate ornatissimus, princeps ignominiosus & luxu totius diffusus concubinam egregie atque forma iuste videri loco habuit, quam afflictam deperit. Duo gratissimae filiae similis sustinuit, alterum à Matre Georgio, alterum à Leone Tornicio, illata & multa, externa. Tunc armis per Asiam tunc Latium euagata sunt uulsi tamen sunt Rosclani & Paterniaci, Scythicum genus hominum. Ad hoc prima labor, hinc reliqua quae confecta sunt, clades artum habuere, res pessum ab huius principis ignominia ire capere. Damnum ipse coniunxque una pestilentia eodem ferè tempore interierunt. Imperauit anno XII. Liberalis in pauperes ac tēpla fuit. Caenobium instituit ubi senes alerentur: vexabatur podagra.

THEODORA.

Theodora Zoae soror Senatu nō cōsuetiente, biennio rexit Imperium, ab eunuchis amicis paternis, qui potentes erant confirmata, cum Nicephorum quendam, qui Bulgaria praerat, Imperatorem Senatus elegisset. Hac imperatrice tanta domi forisq; quies & alimū fuit, tanta rerum omnium ubertas, ut faminei imperij

regem neminem pariteret. Verum ingravescente
in aetate morbo, Eunuchorum illecebru addu-
ta, Michaellem iam senio confectum Imperij
cure participem fecit.

MICHAEL SENIOR.

Michael senior, vir genere & opibus clarus,
& ad imperandum minus idoneus, et ate-
m prægruante, post Theodorum ab eisdem
Eunuchis imperio praeficitur, hac conditione, ut
tulo tenuis imperator esset: illi vero administra-
re. Cumque Reip. inutilis videretur, à Patriar-
cha Senatuque deiectus, in ordinem factione
dominans, cum vix annis v. ram potitus esset, re-
actus est. Primatus factus non multo post fatis
c natura concessit.

HENRICVS IIII.

Henricus quartus quem tertium Egnatius
facit, superioris filius impietati ac omni sce-
ri deditus: insuper à Gregorio VII. (quod Hil-
debrandus dictus erat) cui infestus erat, hostis
ecclesia appellatur & sacris interdicatur. Qua
e commotus, exercitu conscripto, cum Clemēte,
quem pontificem in Germania creauerat, Romā
vetēs, Basilicas D. Petri & Pauli euertit, Gre-
gorium Pont. obsedit. Agnetem matrem fami-
liam prudentissimam, eius facta improbantem
à rerum administratione amonuit, Rodolphum

Hildebran-
dus Henri-
co sacris in-
terdicit A-
gnes Hen-
rici mater.

Imperatorē à principibus, Grēgorij Pont. hereditatu creatu, multis praelis victu. Expeditionem Hierosolymitanam Christianorum principum tunc primū incipientem, impedire conatus est, A filio Henrico, quem Imperatorem delegerat, captus & Leody custoditus, pudore carceris post annum XLVIII. Imperij miseram animam efflauit. Rodolpho misit Hildebrandus coronam cum hac inscriptione. *Petra dedit Petro, Petrus diadema Rodolpho.* Quo significare voluit, à Christo imperium collatum esse Pontifici, & ab hoc vicissim principibus conferri.

HENRICVS V.

Henricus quintus quarti filius, post patrem quem bello & armis insectatus fuerat, imperij fasces suscipiens, animū patris, & maxime in pōtiffes retinet: nempe Paschalis pontifex hūc ab urbis ingressu prohibere voluit: sed tanta iniuria ferox adolescentis animus impatiens, Pōtifficem in potestatem redegit, & ab eo coronam extorsit, cum inhumaniter satis in clerū Romanum seuitum est. Quæ cum postea, quasi per vim facta, in concilio renocasset Pōtiffex, Henrici furorem rursus ad repetendam urbem excitauit, ubi iterum, Pontifice absente, à præsule Bacharensi diademate redimitur. Tertio postea in Italiam traiciens, Gelasium II. Vrbe pollic, Hū gestu, Germaniam repetiit, ubi moritur, nullū relictis liberis, anno imperij XV.

Gelasius
secundus
vrbe pelli-
tur.

in a sepelitur inter maiores :

ISAACIUS COMMENVS.

Isaacius Commenus gente nobili ortus, in ob-
cundis negotiis expeditus, fortis, pace bellâq;
arma, infractus, moribusque arrogantioribus,
fit Michaëlem imperio praeficitur, adiuvante
atriarcha, quem postea ingratus & accepti-
nesq; inmemor cum suis relegavit. Inter ve-
rudum lateris morbo correptus, cum de salute
sperat, cuculam induit, ac imperio se abdicat.
Iussus quod in Michaëlem tyrannide usus
set, sese Reipub. causa id fecisse, dixit. Biennio
tribus mensibus imperio praefuit Constanti-
politano.

Isaacius
imperio,
se abdicat

CONSTANTINVS DVCAS.

Constantinus Ducas Senatus populiq; con-
sensus Isaci successor declaratus, conspira-
tionem sub initia gravem excepit, quam non si-
ne discrimine vita compressit. Tres ex Endo-
nia liberos suscipit, totidemque feminas. Pio-
ritatem coluit, aequitatem observavit, Reip. pa-
enter fatis praefuit, sed avaritia supra modum
editus suorum sibi odium conciliavit, hostibus
imperij res undique vexantibus ludibrio fuit.
Id externa mala Constantinop. clades accersit,
empe gravius terramotus quo templa ad usque
tulsa terruere. Excessit anno aetatis sexagesi-
mo, imperij XII. vel ut alii placet, VI.

Terramo-
tus gravis.

EUDOCHIA.

Eudochia Constantini dux uxore una cum filio, nondum imperio maius marito succedit. Poterat fortasse res domesticas indubie prudentia non incommode administrari, si foris cessassent bella: sed imminentibus undique Barbaris, & imperij multas regiones vastantibus fortissimum principem, qui tantis periculis occurreret, hostiumque impetui compesceret, & Remp. prudentia sua ac fortitudine tueretur, à Senatu, populoque deligere coacta Romanorum cognomine Diogenem: post menses imperij septem filium non improbatibus, virum sibi aduincit.

ROMANVS DIOGENES.

Imperator
oculis pri-
uatus de-
portatur.

Romanus Diogenes suscepto imperio, cum victoria contra Turcas effusis patitur & a Rēp. metu liberasset: à Senatu quod imperij iure pupillos primare videretur, captum, oculisque priuatum in insulam relegatur, ubi ab Eudochia uxore sepelitur, post imperij annos tres, menses octo. Huius pater patricium ordinibus praeuit, & ob seditionem in Sardiniam ad exilium missus.

MICHAEL.

Paraspine-
ceus.

Michael Constantini Dux filius, à fame, qua sub eo inualuit, Paraspineceus cognominatus, imperio surrogatus, ad administrandum minime aptus, duobus Eunuchis rerum cura tra-

effudit tantum literarum & versibus faeli-
 edis vacabat. Quare praefecti, Turci unde-
 iq. summentibus, velut coacti, Nicephorum
 conitatem, qui originem à Nicephoro Phoca
 peratit e. dacebat, imperatorem sibi delegerunt.
 em in principis ignavi invidiam, facile ciues
 nstantinop. admiserunt, Michaeli prius; cum
 ore & filio in monast. riu. detruso, ut in mo-
 hura recepta. Imperavit annos sex.

NICEPHORVS.

Nicephorus in Michaelis locum cooptatus,
 Constantinu, Constantini Duca filiu im-
 mui sibi asserere contendente, captum toton-
 ac in sacerdotē inuocit, Verum haud multa.
 Nicephorus ab Alexio Comeno militibus
 prior deceptus, imperio deicitur, urbe à mi-
 us, ipso die Pascha direpta, & in caenobiū
 icitur, ubi aliquandiu vixit: imp. rē anno
 io. His temporibus Gofridus Bilionius Lo- Gofridus
 iugie Dux expeditionem in Iudaeam ad- Bilionius
 us Saracenos sumpsit, quam illustrissimi ac
 lantissimi à Gallia principes comitari sunt,
 ndit vel oppigneratū bonū suū.

ALEXIVS COMENVS.

Alexius Comenus Nicephori successor ve-
 luti ex p̄fesso Latini nominis hostis prater
 m, quod cum Roberto Viscardo infelicitur
 gessit

gestis, Veneti etiam annis adiutus Gallorum.
 memorabile illam expeditionem; quam suscep-
 tam semper ab initio duxerat, perturbare co-
 natus est. Ceterum non succedente consilio, his
 conditionibus commota, & aliis necessariis re-
 bus adiuturum se Gallos recepit, si quaecunque
 cepissent ex hoste sibi restituerent: ex daciis
 nostris tunc plurimum Boamundo Normanno
 deferre visus est. Inde ad parvas artes conuersus
 orphanorum opem crexit & masculum: in altero
 pueros puellasque parentibus orbos alendos, in
 alio erudiendos instituit, sumptusque his ex re-
 gio veſtigiali dat. Ad supplicia minime præ-
 ceptis moribus moderatus. Tandem morbo fatiga-
 tus post VII. & XXX. imperij annum, menses
 quatuor cum dimidio, moriens, Ioanni filio, re-
 luctante in primis matre, imperium reliquit.

CALISTO ANNES.

Calistoannes Alexij Comneni filius, mor-
 tuo patre imperium adeptus, consanguineos
 suos dignitatibus ornât, in Isaacum fratrem
 propensissimus, quem incredibili charitate dile-
 xit. Gallis & Venetis infestus fuit. Victorias
 multas ac præclaras in Oriente contra Turcas,
 Persasque assequutus, ad extremum, cum esset
 in venatione, ac telo à seipso intoxicato, quod
 in aprum tendebat, digitum dextra sanciasse,
 moritur, post quintum & vigesimum impe-
 rij annum. Manuelem fratrem natum mino-

in imperij heredem dixit, cum Isaacium mi-
serabilem sentiret: non contemnendis omnino
inceps.

LOTHARIUS II.

Otharius secundus, quem nonnulli Ludovicum
vocat. Saxonum Dux, ab electoribus Impe-
rator creatus, cum Corrado (qui post imperavit)
fidium de imperio maximum habuit: quod
Henricus Bernardi opera sibi datum est. Adver-
sus Bohemos expeditionem tentavit, at res incon-
cepta, plurimos ex suis amisit, & pax vi-
que desiderata, utrinque etiam accepta est.
in Italiam profectus est, primum ad cōpes-
cendos motus contra Innocentium secundum
(quo coronatus est) propter novi Pontificis
lionem Romae coortos: deinde contra Rogerium
Normannum & Apuliam iniuste possidentem,
in Italia expulit. His rebus compositis peste
inere correptus obiit, cum imperasset annos
decem.

CONRADUS III.

Conradus III. genere Suevus, Bavariae
rex, Henrici III. nepos ex filia, imperium
inusu principum nactus, expeditionem omnium
visum tentavit: Asiaticam scilicet, contra
Saracenos, quam prius tamen paraverat Ludovicus
minor, Ludovici Crassi filius, Gallorum, &
Henricus Anglorum reges. Traiecto namque Bo-
thrae immaturè, obsidione Iconij sol-

466 V I I I E
vere coacti sunt: rēq. infecta maximo regū de-
decore discessum, fraude & perfidia Emanuelis
Constantinopolitani Imp. ut in Emanuele dice-
tur. Cōradus ad suos in Germaniā reuersus in
gloriosius nondū Imperij diademate suscepto vi-
tam cum morte commutat, anno imp. rj XV.

E M A N U E L.

Emanuel. sine Manuel Caloioanni frater,
vel, ut alij volant, filius, vir sceleratus &
Reip. Christianae perniciosus, Constantinop. Impe-
rator, Cōradus, ad expeditionē Ierosolymitanā
proficiscenti, militibus fame laborantibus, com-
meatu eos se iuuare simulans, gypsum contusum
farina immistū per summum scelus dedit. Simili
fraude impius ille Ludonicū Francorū regē de-
cepit: sic breui magna militum nostrorū vis con-
sumpta est: & ex tanta militum nuper multitu-
dine vix decimus euasit. In Venetos, Stephanū
Pannonia regem ex citauit: eorūque legatū
Dardalum liberius loquūtū, contra sui gentis
utroque lumine priuauit: negotiatores, quos si-
mulata pace euocarat, sceleratissimè compre-
hendit, quare armis Venetiam pressus (promissa
bonorum restitutione) equis pensionibus impe-
trat. Prælium cum Turcis funestissimum gessit,
in quo penè captus est. Demū cum Astrologia
peritissimus haberetur, sponderetque si mortales
adhuc vitæ & imperij annos post imperii ann.
XXXVIII. monasticā secutus vitā morbo periret.

LEXIVS.

Lexius admodū puer patri Manueli successit. Andronicum callidum & impium rem testamento sibi à patre relicto, inermem habuit. Is enim Latus, qui puero faciant pulsus, Alexium cognatum quindecim annos natū, cum treis à Patris morte remota peccasset, libidine regnandi excacatus, clauere excruciatum necat, capite quoque truncato, quum cadaver culco insutum in mare pro-

FRIDERICVS.

Ridexius cognomento Menobarbus, à colore rufa Barba natione Suevus, patre Frisco, qui frater Conradi regis fuit, in Italiam iiciens Mediolanum, Derthonam, Cremonam, pluraque alia loca ab eo descisissent, solatus. Romam ingressus ab Adriano III. t. clausis Vaticanis portis diademate insigni Romanorum impetum ab per vim irruentem evitare non potuit. Mex reuertens omnem Latum, post aliquot annos iterum Romam rediit, Alexandrum Urbe fugat, Vaticanum cum D. Petri Basilica occupat. Infer tandem Mediolanenses quos Veneti tulerant aggressus, vir fugam elapsus est. In Italia & simulate omni deposita, Syriacæ expeditioni, in annis transiit mersus. se dicitur an. impetū XXXVII.

HENRICVS VI. FRIDERICI filius, Asper à moribus dictus, viucto patre Romanorū Rex designatus, consensu Germanorum Principum Aquigrans coronatur, dein mortuo patre à Clemente XII. Pont. data illi Constantia virgine Dedicata, & viro matura, Rogerij Normanni filii ad uxorem Imperator inauguratur, ea conditione; ut ad eius gratiam Tancredum sparium Siciliæ regno pelleret; quod ad se Pontifex pertinere contendebat. Igitur Henricus comparato exercitu, breui Tancredum expugnat, Neapolim per vim capit, ac diripit: duas Tancredi filias inuuptas interficit. Sunt tamen qui scribāt postem Imperatorem ab incerto auertisse, & Tancredo mortuo petitiū regno fuisse, Post hac Messana agrotans moritur, postquam imperasset ann. VII. relicto Friderico filio ex Constantia.

ANDRONICVS.

ANDRONICVS Comnenus occiso Alexio cognato, imperiū adeptus (ut tyrannus est fluctaret) probares omnes quorū fuisse etiam virtutem habebat, breui interfecit. Omnibus ob infamiam sanctam inuisus, cum undiq; à Gulielmo Siculo premeretur, tandem ab Isaacio Angelo praeter suam omniumque opinionem praelio victus, imperio deicitur; captusque ac per urbem amolo sedens, circumiectis manū obfessa, caput alio

um recte, diademati loco praefectus, utaliquae
fossa; turbae vulgique tumultu lacer, perist.
senioribus praefuit,

ISAACIUS ANGELVS.

Saacius Angelus, Comnenorum stirpe è me-
dio sublata, post Andronicum, praeter omnium
eum, summa rerum potitus, classem ad recipien-
am Cyprum frustra comparauit. Bellum cum
Aysis infelicitè gessit. Fridericum Aenobu-
o. Imperat. in Syriam properantem magnifice
cepit. Ab Alexio fratre nato minore, quem
Turcis captum magno redemerat, per suum
elus imperio uelutq; priuatur, & in carcerem
naicitur. Eadem impletate Alexium nepotem
um an. XII. agentem uoluit perdere. Tandem
ost longam captiuitatem à filio Alexio car-
re ductum imperioque restitutus, morbo actus
F creditum est, insolentia contracto obiit; an.
nperij XVI.

PHILIPPVS.

Philippus Friderici Barbarossa filius, Frē-
rici VI. frater, à Germanorum procerum
arte maiore Imperator eligitur. At Innocen-
tus III. Othonem Saxonia Ducem, cuius
maiores Pontificiam dignitatem olim tutati
int, ab aliquot principibus electum, confirmat,
iungit, coronaeque imperiali exornat. Qua di-
ordia ad arma uentum est. Othoni Anglo-
rum, Philippo Gallorum rex ex professo suppe-

tias talis. *Reualuit tamen Philippus, profligatq; sapienter Othone verum tandem potitur. Deinde postquam Philippus annos nonum imperasset, à Comite Palatino Othone de Vittelspach (aiunt fatale id sibi accidisse) miserè Bambergæ occiditur, ea die quo à medico ei vena incisa fuerat. Huius Othonis de Vittel. genus celebre & clarum fecerat Fridericus princeps huius Philippi pater.*

www.libtool.com.cn

O T H O.

OTho Saxonum Dux, quæ in Philippi odiò Imperatorem legerat Innocentius Pœtif. Philippo mortuo, à Germani primatibus ad tollendam discordiam facile sufficitur, coronaturq; Romæ confestim omnium consensu ab eodem Innocentio Pon. Cum verò & Pontificis ditionis quadam opera caperet, & Friderici minoris regnum Sicilia inuaderet, sacris interdicitur, imperiæque deicitur. Fridericusque, illi ac professus hostis, adnitente Innocentio Imperator creatur, & adiutantibus Italis insectatur. Victus in Germaniam proficiscitur, ut res componeret, Francorum regi Philippo I. bellum indicit: nec sine manifesta vanaominis, & Gallorum virtute, memorabili clade affectus, & in pugna Bononiensi victus, in patriam inglorius se recepit: ubi paulò post mortem obiit, cum antianum III. imperasset.

ALEXIVS ANGELVS

Alexius Angelus fratricida, princeps plane impius fratre natu maiore, imperio oulſq. (ut diximus) priuato imperium occupat, Alexium Isaacy filium nepotem suum perdere onatus. Sed non multo post grauis ultio adfuit. Restitutus enim Byzantio per obsidionem exugnato nepos patrem e vinculis eductum, adhuc iuentem imperio restituit. Ipſo autem Alexio fratricida nocte concubia fuga dilapſo, nepos Alexius post patris Isaacy subitam mortem imperator dictus est, Gallorum Venetorumque armis praeualentibus.

ALEXIVS IUNIOR.

Alexius iunior (qua dictum est ope) imperio Orientali restitutus, factus cum Gallis et Venetis sancierat, hac conditione ut Patriarcha Constantinopolitanus Rom. pontifici, tantum maiori, subesset, & dāna Francis Venetisque à Manuele illata compensaret. Qui cum rem, quas promiserat, satageret, à Murziphlo eodam ignobili, quem tamen ad summum ignitatis gradum euexerat, puer admodum enſe post restitutionem vix exaeto, necatur: d Myrſiphilus imperio occupato et urbe Byzantia amiſſa, in Peloponneso à Francis Venetisque captus & Constantinopolim retractus, & summam ignominiam, & cruciatus miseretur. Excellens Francorum Venetorumque

virtus imperium, quod tot annos factiosissima
& turbulētissima Græcorum natio possederat,
Latino nomini facile asservit.

BALDVINVS FLANDRVS.

Baldvinus Flādræ Comes, capta urbe post
Murziphli tyranni fugam, xv. virum suf-
fragio (quibus ex procerum consilio creandi
Imperatoris deligendiq. Patriarchæ potestas ir-
refragabilis esset attributa) Imperator Constan-
tinopolitanus eligitur. Veneti Thomæ Ma-
rocenum (quando ita conventum fuerat, ut si ex
Francis designaretur Imperator, Veneti Pa-
triarcham designarent) patriarcham designant.
Qui statim Romam profectus ab Innocentio
III. libentiore quàm petitus fuerat animo in
Constantinopolitanum Patriarcham confirma-
tur, quod ea ecclesia verè tunc Romano Ponti-
ficatus subiceretur. Mox reuersus celeberrimo
gentium conventu Baldvinum confirmatū autho-
ritate Apost. corona donat: qui vix anno cir-
cumactō, cum, præter Adrianopolim omnia re-
cepisset, moriens Henricum fratrem successorē
habuit.

HENRICVS.

Henricus audita Baldvini fratris morte,
Adrianopolitanam obsidionem solvens,
Constantinopolim reuertitur. Imperator decla-
ratus pacem cum Valachis firmat, filia Ducis
in uxorem ducta. Inde in Thessaliam profe-
ctus, Gulielmum Bonifacii filium Thessalia

gem declarat. Max. ordinatis cunctis & di-
osita intempestiva morte decedens, Iolantam
iam Petro. Altisiodorensi nuptam heredem
liquit, post imperij annum undecimum, vol
taly scribunt XIII.

F R I D E R I C U S,

Ridericus II. patre Hērico VI. ex Cōstan-
tia, praeclatissima muliere, annorū non ma-
s. quam prudentie plena, matre genitae, aue
o Barbarossa hand dissimilis, tum ambitione
i militari, tum prudentia & consilio, quibus
omnia pericula viciit, Oibone V. defuncto in Ro-
gē electus, Roma ab Honorio XII. imperiali
iademate insignitur, Mortua Constantia ma-
e, tres Romanos insectatur pontifices: Hono-
am scilicet XII. Gregorium IX. & Innocen-
um XIII. Italiā omnem in factiones (quae tunc
rupū in Hethuria pō Guelph & Gibel du-
s Teutonice capere) Guelphorū et Gibellino
unscidis. Quae nomina utiq. Italia perniciosif-
ma, duos Pontifices, ad mortē usq. exercere.
Modiolonēses, q. Pōtifici faverēt, praelio vincit:
Petrum Tempulum eorū ducem captum, crudeli
r necat. A Pontifice Innocētio XIII. Imperio
bdiatur, diris persequitur. Hēricus Thuringia
andignus (ea est apud Germanos dignitas)
imperator dicitur. Quae omnia haut magni esti-
sans, regnū Sicilia occupat. ubi morbo corre-
tus, Manfredi filij nothi dolo necatur, cum an

nos duos & triginta impetio præsisset. Hic Bononiense gymnasium, quia cives imperatorem non statim parassent. Patavium transtulit: ex Florentiis etiam Guelphos eiecit. Vxorē habuit filiam regis Hierosolymitani, ex qua titulus regni perpetuo apud posteros Siciliae reges manet. Circa hac tempora Robertus D. Ludovici regis Francorum frater, Lutetia Sorbonam instituit.

PETRVS ALTISIODORENSIS.

Petrus Altisiodorensis uxorio iure inimicus (quando mascula proles nulla supererat) ab Honorio pontifice ad Laurenti) sanum Roma imperii insignia accepit. Inde rediēs, cum Dyrrhachium in Venerorum gratiam frustra venisset, à Theodoro Lascare, qui se Adrianopoli tantum ac Græcorum Imperatorem dicebat, summa pace præter iurisdictionis religionem ac fidem, in Thessaliam comiter evocatus medio conuicio obtruncatur, imperii anno quinto.

ROBERTVS.

Robertus patri Petro Altisiodore) succedens, ac sese optimè gerēs, ad paterna captiuitatis nunciū, Byzantiū aduolat. Hic spēsam uniuersis ex suis purpuratis proceris Burgūdi conficiat matrem rapit. Quod agrè ferens Burgundus, cum domesticis in regiam irrupit, nares puella abscidit, matrem, que noui matrimonii conciliatrix erat, proximiū in mare demersit. Quam iniuriam ulturus Robertus, Romam cōtendit.

Inde

Inde reuersus, in Achaia morbo decessit, anno imperij septimo.

BALDVINVS II.

Baldunus secundus patri Roberto sufficitur, qui quid iunior esset, in regēdo Imperio adiutorem habuit Ioannem Brennum socerum, regem Hierosolymitanū. Quo extincto Baldunus solus imperium gessit; atq; tandem amisit. Nam praevalentibus Graecorum armis, oppugnato Vercin filio & crucis Dominica parte, adque etiam omnibus templorum donariis, ingentem exercitum ad Bosphori fauces obiicit: sed bello persentrante, ac Michaelē Palaeologo instante, in fines suos redire coactus est, seq; cum ceteris in fugam vertere, ex quo Graeci statum pristinum recuperarunt. ita dum externam vim formidas, domestica opprimitur.

ALEXIVS.

Alexius cognomento Angelus, vel ut alii placet, Murziphlus aliquot annos imperium tenuit: prolem masculam ex uxore nullam habuit: sed filiam tantum nomine Irenem. Hic Balduino successit.

IOANNES DIPLOBATAZIVS.

Ioannes Diplobataxius Irenem Alexi filii uxorem accepit: eique traditum imperium est: utriusque habuit nomine Theodorum.

Theodorus tres ex uxore filias suscepit, qui à Gallis bello lacesitum ac fugatus eas licenti servadæ tradidit, sed nō sine multis precibus: nam si portas clauserāt. Interim collecta multitudine Adrianopolim capit. uxorem ex filiabus regi Peroniam dāteram Andronico Lascari Despotæ uxorem dedit: quo mortuo eam Ioannes Bataza uxorem accepit.

IOANNES BATAZA.

Ioannes Bataza apud Zacynthum imperij titularum extra patriam tenuit annis XXXIII. Huic filius fuit Theodorus Lascaris dictus, quē pater moriens Michaeli Palæologo viro in armis strenuo commendavit. Sed ille puerum cum interfecisset, sibi & posteris per summum scelus Imperium vindicavit.

MICHAEL PALÆOLOGVS.

Michael Palæologus ex Viterbio originem ducēs, capto Byzantio, occisōq; (ut dicimus) Theodoro, Imperium arripit. Hic inter cetera Gulielmum quendam Gallicum Achææ & Bithynia principē regno spoliavit: fuit Venetiis inimicus, à quibus imperio deiectus fuisset, nisi Genuenses obstitissent. Acceptis però beneficiis non immemor, illis Peram civitatē concessit. Inde Lugdunum venit, ut concilio, quod Gregorius decimus indixerat, interesset. Unde tantam suæ gentis contraxit invidiam, ut vita de-

functo iusta non persoluerint, inò verò sepulchra locum negauerint, quòd videlicet à patrio ritu d. sciussset. Hic annos quadraginta & amplius rebus praeuit.

RUDOLPHVS.

Rudolphus Habspurgensis seu Habispurgensis à Friderici morte anno duodenigesimo (tot enim interregni spatium fuit) Alphonso Castella posthabito Imperator eligitur. Lansen à Pontifice confirmatus, Othocarum Bohemia regem praelio victum occidit. Pseud-fridericum, qui se in Suevia erexerat, Nauisq. combustis: Ethruria oppida praefecti virtute vi expugnauit. Ceterum in Italiam non est profectus, neque coronam imperialem Roma de more maiorum accepit. solitus Aesopi fabulam recitare de culpecula, qua leonis aegrotantis legato respondit: Optare se ut leo conuilescat, idq. oraturam superos: Ceterum minime visuram leonem, terreri enim se vestigia, omnibus leonis antro aduersis, & nullis auersis. Idque indicium esse, multum quidem animalium introisse, sed exisse nullum. Ad eundem modum apud se reputabat Rudolphus, maiores suos saepe magnis copiis ingressos Italiam, sed male acceptos plerumq. rediisse. Hic redacta sub ditionem Austria, Albertum filium suum in ea ducem instituit, à quo originem trahunt Austriaci principes ad Carolum quintum usque, & Ferdinandum eius fratrem. Obiit

Horat in
primo c-
pist.

XVIII. imperij anno. quo imperant *Albertus* cognomento *Magnus* floruit.

A D O L P H U S.

Adolphus Comes de *Naussau* imperij titulis donatus, primum in *Columbarienses* movit. Inde dum in *Albertum Rudolphi* *Cesaris* filium, *Austria* ducem bellum parat, à *Proceribus Germaniae* eius sordes at, ambitionem pertasus, imperio destituitur, in cuius locum cooptatur *Albertus*. Sed cum cedere imperio nollet *Adolphus*, armati copias contra eum profectus est *Albertus*, & infestis signis utriusque pugnatum prope *Vormaciam*, quo in conflictu perit *Adolphus*, ann. imperij VIII.

A N D R O N I C U S S E N I O R.

Andronicus *Paleologus* senior patri *Michaeli* successit, & ad *Graecanicam* seclā reuertit. Hic ex *Ungarica* uxore filium habuit *Michaelem* dictum à nomine avi.

M I C H A E L.

Michael *Andronici* senioris filius imperio praeficitur *Constantinopolitano*; nec illius praecleara memorantur gesta genuit hic *Andronicum* iuniorem.

A N D R O N I C U S I U N I O R.

Andronicus iunior vir impietatis maxime patri successit, *Andronicū* avum *Genuesium* auxilio fretus, deturbanis, ac omne imperij

imperiū ius in se transtulit. Sed tandem à Veneretū Andronicus ille senior auius iunioris, restitutus est imperio. Vnde inter Genuenses & Venetos inimicitia fuisse maxima. Sed Seniore mortuo, anno post quam imperare cœperat xviii. solus imperavit Andronicus iunior, qui adversus Romanū nominis hostes multa præclare gessit. Tandem unde quinquagesimo atates anno moritur, febre, capitisq. dolore intra quadriennium confectus, anno imperij circiter xvi. Reliquit autem filios Caloioannem et Manuelem, quos Ioanni Catacunxeno, tanquam tutori, commendavit.

ALBERTVS.

Albertus Rudolphi Casari filius Austria dux, demerito & occiso Adolpho, principem suffragio, & Bonifacij vii. pontificis assensu (cui id obstinatissime antea in Philippi Pulchri Gallorum regis adiuvum, negasset) imperij corona donatur, ea conditione ut Gallorum sibi regnum vendicaret. At Philippus datur filia in uxorem. Alberti Casari filio, effecit ut quid iusto teneret Albertus. Tandem à Ioanne fratris filio prope Rhenum interficitur post decimum imperij annum.

HENRICVS VII.

Henricus vii. Lucelbulgēsis comes, Casare sic interfecto, Rom. Imperator declaratus Comitem

Comitem Vuittenbergensem, quod imperatori parere nollet, iniquq. detractaret. fortunis omnibus exiit. Huic Clemens V. Pont. ratum e conditione fecit imperiū, ut Italiam primo tempore peteret, qua variis tum agitata tumul-ribus. Per Taurinos igitur salus in Italiā penetrans, Longobardiā capit. Turrianens facili- nem opprimis, & Mediolani ferrea insignitur corona. Inde Romam profectus, post diadema acc. ptum ab Vrsinis expulsus, cum Florentinis, qui iam de salute desperabant, gravi obsidione premeret, veneno in Eucharistia dato, opera monachi cuiusdā predicatorij ē medio sublatu est.

LVDOVICVS.

L. Vdonicus Rudolphi Imperatoris ex filia nepos, & Fridericus Austria dux discor- dia principū Imp. electi, ambo VII. annis va- ria morte decesserūt. Tādē Barnab. Austria ducē captus, & acriso solus rariū petiit, sed impe- rator ē, cura pōtificis assensum appellat. Quo in- iuria offensus tres ex ordine pontifices, nempe lo- annes XXI. I. Benedictus XII. & Clemēs VI. illi sacri interdicti, & erum huius pontificis ful- mina & decreta continens Italiam mox petit, Mediolani primo ferream accipit coronā, inde Romā à Stephano auro diademate insignitus, Petrum Corbariū minoritam, pontificem creat, quem Nicolaum appellari voluit, & p̄fescles in oppidis iuris Pōtificij alios dedit, Pontificem

emulatus, qui & ipse Gallie Cisalpine multos
auctoritate sua regulos praefecerat. Tandem im-
perij anno XXXIII. obiit.

C A R O L U S I I I I.

Carolus I I I I. Bohemus. Iohannis Lu-
celburgensis, Bohemiae regis filius, post E-
duardum Anglum & Gautherum Montii Nigri
regulum Casares electos, & altero post alterum
vita functo; Caesar designatur. Hic Ebrardum
Vurtembergensem Comitem ingenti exercitu
oppressit atque depopulatus est. Pragam cum
magnificentia operum, imperij iurum maiesta-
te neglecta, tum literarum studio excoluit. Ro-
mae Innocentij VI. iussu aureo diademate à
duobus cardinalibus, hac turpissima pactione
redimitur, ut acceptis insignibus confisum Ita-
lia abscederet. Maximam laudem meritis ob
auream bullam conditoris, in qua multa, quae
ad publicam pacem pertinent, commode cõple-
tus est. Obiit imperij anno XXXII. Venceslaus
filio prius Casare declarato.

I O A N N E S C A T A C U N Z E N S.

Iohannes Catacunzenus tutor Caloioanni &
Manuelis, Caloioannem generum sibi elegit, fi-
lia in uxorem tradita. d. m. exorta discordia
generum expulsi, seque imperatorem fecit. Sed
tandem Catacunzenus in exilium mittitur, mo-
nasticam vitam sequitur, & Caloioanni resti-
tuitur imperium.

CALOIOANNES.

Caloioannes à Catacunzeno iniuria accepta, in Tenedū venit, cui Genuenses auxilium tulerūt, ut iure hereditario imperij dignitatem & amplitudinē recuperaret. Hic ab aliis non Caloioannes, sed Ioannes dicitur, quem affirmant Turcarū favore & auxilia usum: cuius in Europa primum t. cum inhabitandū tradidisse. moriens filio Manuēli reliquit imperium.

MANUEL.

Manuēl predicti Ioannis filius post patrē imperium adeptus, septē genitis liberos, quorum Ioannes natus maximus patri successit. nec de eo quicquā aliud memorabile proditur.

VENCESLAVS.

Venceslaus Caroli IIII. filius patri atq; dissimili omnino pignamiam & socordiam imperij res afflicxit, afflixissetq; diutius, nisi à Sigismūdo fratre capius, mox etiā Germanorū procerū cōsensu, abrogato illi imperio, Robertus Hungarus illi surrogatus esset. Hic Galeatiū, qui magnā Italia partē suo dominio adiecit, ex Comite Mediolanensibus primus Ducē dedit: quæ dignitas ad nepotes transiit. Apud fratrem in carcere obit Venceslaus anno imperij XXII.

ROBERTVS.

Robertus, qui et Rupertus, Banaria Dux, in locū Vēceslai defuncti successit, statim post initum imperium à Florentinis ad Ioannē Galeatiū

Galeatij comprimendam potentiam accersitur. Cum quo ad Benacum congregiēns, facile repellitur. Vnde mox ad Venetos Tridentinosq; de flexens humanissime ab his excipitur : inde incassum Florentinis adnitentibus ne Italia excederet, in Germaniam retro abiit, paci religioniq; vacaturus, annóq; imperij x. vita functus, Florentinos in magno reliquit discrimine.

I O A N N E S .

*I*oannes, patre Manuele mortuo imperat: quicordie pacisq; studiosus, Italiã petijt, ac Florentino Cõcilio cum Eugenio IIII. põtifice interfuit. mox domũ reuersus non diu superuixit. Iosippo etiam Patriarcha Florentie defuncto.

S I G I S M U N D U S .

*S*igismundus Caroli IIII. filius Venceslauris frater, puer adhuc uxorem duxit Moriam filiam regis Pannonie. Capto fratre Venceslao Bohemia regnum hereditarium assequitur. Inde Roberto vita functo omnium votis imperator designatur. Triennio magnam Europe partem pacis studio peragravit, quo schisma pontificum tolleret. Germanos principes, quod Latinos odissent literas, saepe accusauit. Suae gentis inuidiam sibi conflat, & à Turcis ac Bohemis saepe bello lacestans est. Cumq; sine virili prole decessisset, Albertum Austria ducem filiam maritum heredẽ reliquit anno imperij xxvii, & in Arbaregali Vngaria sepelitur.

ALBERTVS AVSTRIÆ DVX.

Albertus Austria Dux, Sigismundi gener, biennio feliciter imperavit. Moravos ac Sarmatas intra suos fines quiescere compulit. Bohemia factiones penitus attriuit. An. vrathā Turcā, qui Vngariā inuasit, vicit, fugavitq; Sinderoniā vrbe in deditionem accepta, inde in Graciā cōiēdēs, Thessaloniciā expugnavit. Tandē Austriā repetens apud Longaniciā dysenteria morbo decessit. Ladislao filio superstite.

CONSTANTINVS MANVELIS FILIVS.

Constantinus Manuelis minor natus filius, mortuo sine liberis fratre Ioanne, imperio donatus est. qui immānissimis ac nefariis Turcis Constantinopolim captam & expugnatam urbem diripientibus, ipse ad portam civitatis trepidus se recipiens fugientiam trepidatione oppressus, cum tota gente, ac civitate sublatu est. Incidit hac clades in annum salutis M. CCCC. LIII. IIII. Cal. Iunias. cum Nicolaus V. Pontifex Romana præfesset Ecclesia. & Fridericus III. Germanus imperaret.

FRIDERICVS III.

Fridericus III. Austria Dux pacis ac otij studiosissimus fuit, Austriales seditionē moventes facile compescuit. Eleonoram Lusitanie regis sororem uxorem duxit. qui cum Italiā transcendisset, ad Nicolai V. Pont. profecturus,

Ab uxori corona imperij posita est, anno imperij XII. Salutis vero M. CCCCLII. Mortuus est autem anno imperij LIIII. Maximiliano filio Cesare prius declarato.

MAXIMILIANVS.

Maximilianus Romanorum rex vinetie patre Friderico III. factus, magnis copiis Burgundiam ingressus, Mariam Caroli Duemiam defuncti, filiam et heredem, in matrimonium cum regno accepit: deinde principatum adeptus, extincto sine herede Matthia rege, Rannoniam, quam suo iure sibi vendicabat, cum exercitu inuadit, ac Albaregali per vim recepta, paulo post inde ab hostibus repulsus sese domum in Germaniam recepit: ubi suos deinde aduersos habuit: Et eluetios primum, cum quibus bella gessit, Postea Rawidos (qui nunc Basilienses sunt) qui imperij iugum omnino excusserant: quos sequuti populi vicini multum ei de antiqua nominis maiestate ademerunt. Diadema de more maiorum non recepit, nec Apostolorum basilicas aut Pontificem salutavit. Philippum Archiducem Austrie ex Maria uxore suscepit, qui regi regnorum simul. Hispania generascitus est. Filiam Margaritam Carolo VIII. Francorum regi pactam deinde abdicatam, Philiberto Sabaudie Duci in uxorem dedit. Galeaty vicecomitem filiam, extincta prius coninge, duxit. Tandem die Ianuarij. XII. in Austria in-

vore animi decessit, anno Imperij XXXIII.
etatis LIX.

CAROLVS V.

Carolus V. Maximiliani Cæsaris nepos,
Philippi Archiducis Austria filius, Hi
spania rex, Princeps Austria à principibus ele
ctoribus Francofurtie Imperator declaratur an
no M. D. XIX. Postea Bononiæ à Clemente
VIII. Pont. coronatur anno M. D. XIX. An
no 1535. mense Iunio Africam transiens, Tu
netem (quæ olim Carthago erat) Solimano Tur
ca extorquet, Gonietam expugnat, regnumque
Tunicum totum recipit, regemque Alszate
num (qui paulo post à filio oculis & regno pri
uatur) antè pulsum restituit, non paucis Christi
anis liberatis, Mediomatricum, urbem inferioris
Germaniæ prius ab Henrico II. Gallorū roge
Christianissimo captam & munitam, exercitu
in Germania conscripto, infeliciter obsedit. Ex
Isabella Portugala regis filia quatuor liberos
suscepit. Brucellis sepelitur anno M. D. LVIII.
mense Decembri.

FERDINANDVS.

Ferdinandus succedit fratri Carolo V. anno
M. D. LVIII. Factio Grumbachiana inci
pit. Zigethū frustra oppugnatur à Turcis, quo
rum sequenti anno 3000. caditur in Sepusio
non procul à Cassania. Imperator convocat prin
cipes Imperij Austriæ anno LI. imperij LIII.
delibe-

deliberat cum Electoribus de successore. feliciter
rem gerit contra Turcas & Transylvanos.

A Maximilianus I I. (qui iam coronatus erat in
regem Bohemie) Cesar eligitur. XII. Kalend.
Octob. veniuntur XII. die Nouemb. XXIII.
coronatur. Idem VI. anno paterni imperij in re-
gem Vngaria coronatur. V III. Septembr. Fer-
dinandus anno V I I. imperij, salutis humane
M. D. LXIII. XXV. Iulij Vienna decedit.

F I N I S.

ELIÆ VINETI SANTONIS CASTIGA-

TIONES IN SEXTI AV-

relij Victoris epitomen re-

tum Romana-

tum.

EXTI Aurelij Victoris historiam
Augustam, aut eius saltem epito-
men eodem tempore cum Eutropij
breuiario, inter conferendos scri-
ptores varios, diuersaque exempla-
ria, Bardigala emendauimus. Anni sunt iam
plus vnde viginti. Eam nunc tandem in lucem
emissa videri. est, & in eius editione hæc

paucula monero, Exemplaria nostra fuerunt impressa omnia præter vnum membraneum : quod nobis commendauit Iosephus Cassianus, regius consiliarius. Hoc titulum non habuit : sed mihi scripsit vir doctissimus Iacobus Cuiacius, antiquum habere se codicem, sic inscriptum **LIBELLVS DE VITA ET MORIBVS IMPERATORVM, BREVIATVS EX LIBRIS SEXTI AVRELII VICTORIS, A CAESARE AVGVSTO VSQVE AD THEODOSIVM.** si quis dubitet de monorum exemplarium titulo. De auctore autem istius breuiarij nihil comperi: neq; satis scio, quis iste Victor, qui Romanam historiam ab Octauiano Augusto ad Theodosium Magnum sit persecutus. Iulius Capitolinus **AVRELII VICTORIS**, cognomento **PRIMI**, in Opilio Macrino meminit. Verba denique, inquit, Aurelij Victoris, cui primo cognomen erat, hæc fuerunt : Macrinum, libertinum hominem prostibulum, &c. sed Victor hic primus, & Iulius Capitolinus Theodosium illum multis sæculis antecesserant. Alius floruit sub Iuliano Augusto Victor historicus : quem sic celebrat Ammianus Marcellinus libro viceesimo primo : Imperator reuertitur Nessum, copiosum oppidum: quo inde expeditè cuncta disponderet, suis utilitatibus profutura. Vbi Victorem apud Sirmium visum, scriptorem historicum, exinde venire præceptum, Pannoniæ secundæ consulerem præfecit : & honorauit ænea statua, virum sobrietatis gratia multilaudum, multò post Vrbis præfectum. Inter cuius Iuliani principatum, & eiusdem Theodosij mortem, quia non sunt anni plures, quàm triginta duo, potest, qui à Iuliano &c ita honoratus. post Theodosium vixisse atque

de rebus scripsit Theodosij.

Pag. 356. *Anno Urbis condita septingentesimo vicesimo secundo, ab exactis vero regibus quadringentesimo octogesimoque mos Roma repetitus uni prorsus parendi pro rege Imperatori, vel sanctiori nomine, Augusto appellato.* Hæc non sunt in Cassiani vet. cod. qui sic incipit; OCTAVIANVS patre Octavio senatore, &c. Quos autem annis regnatum sit initio Romæ, discrepant auctores. Titus Livius annos putat ducentos & quadraginta quatuor. Quem numerum si ex septingentis & viginti duobus subducas, reliqui fiet quadringenti, & septuaginta octo anni ab exactis regibus ad monarchiam Augusti.

per Iuliam. Ita vulgò appellant, sed vetus liber Iuliam, quæ syllabis ille cognominatus fertur apud Vergiliam, unde gens hæc appellata.

maiori auunculi. Sic apud Suetonium Tranquillum: sed hoc aliquando puro me didicisse ex Paulo libro trigesimo octavo Digestorum, titulo decimo, & lege decima eius tituli, quod matris meæ frater, meus est AVUNCVLVS: & auunculi mei auunculus, meus est MAGNVS auunculus: & mei magni auunculi auunculus, meus MAIOR auunculus. OCTAVIANVS autem, id est Octavij filius, naturalis, in alienam familiam, inductus, Augustus cognominatus, matrem habuit naturalem, ATIAM, filiam Iuliz sororis Caij Iulij Cæsaris à Bruto & Cassio interfecti: quem admodum docuimus in iis, quæ in Eutropij brevium scripsimus. Interfectus ergo ille Cæsar Iulius, Octavianus Augusti fuit non auunculus maior, sed magnus tantum auunculus.

Pag. 358. *ob taciturnitatem Mæcenæ.* Neque taciturnus Mæcenæ apud Suetonium, neque pa-

tiens, modestusque Agrippa.

legeret, scriberet, declamaret. Eadem, eodem ordine verba apud Suetonium: sed in veteri tamen codice, *dictaret, pro declamaret*, Qui & nullus non habet.

Pag. 360. *annos quinquaginta & sex.* Sine conjunctione numerum hunc notat verus codex.

annos vigintitres. Ita verus codex. Alij viginti quatuor numerant. Vide Eutropium nostrum de his temporibus, sicubi hærea.

Pag. 361 *inceffere exitia.* Vetus codex, incidere exitia.

Maroboduum. Et apud Suetonium & Cornelium Tacitum libro secundo, Maroboduum & Marobodium imprimunt: quem quatuor tantum syllabis Marabodum vetus liber appellabat. Originis autem non diuersæ, vt suspicor, fuit Merobaudes, nomen eius magistri militum, qui Gratianum Augustum prodidit apud Parisios.

Iouem ob incestum, à choro. Vetus codex, Iouem ob incestum inter matronas, choro autem.

Pag. 362. *Casa Musulianorum.* De huius vocabuli corruptione monuimus in commentario Flori.

Pag. 363. *Pesidio Eunacho.* Pesidem apud Suetonium appellant.

Pag. 364. *sequentibus Phaone.* Hunc ita declinat Dio. Phaontem typographi apud Suetonium.

Pag. 369. *& Iccli.* pro Cælij, Iccli vetus liber, Ita apud Suetonium & Tacitum hic trisyllabus & tetrasyllabus est.

Pag. 366. *Hic à Vitellio.* Vicit Vitellium Otho apud Placentiam: siquid Suetonio credimus. Sed vide & Cornelium Tacitum libro decimo octauo.

Pag. 367. *Licinium Mutianum.* Hunc Licinium,

Licinum tribus syllabis quoddā ex nostris exemplaribus scribunt. Alterum nomen est **Maxianus** apud Dionem, id est **Mucianus**: sicut **MYCIVS** non per T, sed per G, scribi debet.

Pag. 358. *Syria seu Palestina, nec non Cindia Trachetia & Commag.* verus codex, Syria, cui Palästina nomen est, Ciciliāque ac Thracia & Commogene. Locus etiam apud Eutropium corruptus.

à Metio Pomposiano. Sic scribitur apud Suetonium, in Dionis epitome est *Μέτιος Πόμπουσιος* extraordinarius consul fuit. www.libtool.com.cn

Pag. 369. *Domitilla.* Domitius Domitianus, Domitilla, quintā literā T, non C, debent habere.

Supra Beronice. Berenices legendum puto, sicut apud Suetonium scribitur. Effertur enim Berenicē sicut Penelope, ea est Beronice, o pro e in secunda syllaba apud Dionem: idēque nomen Veronica:

In quibus Caccina. Hic est Aulus Cecinna apud Suetonium. Caccina autem variē scribitur in nostris exemplaribus, Caccina, Cecina, Cecinna.

Pag. 377. *per Norbanum Appium.* Lapium Norbanum scribit vetus codex. Dio Lucium Maximum vocat, qui Lucium Antonium Germaniæ præsidem interfecit, qui bellum civile mouerat.

Pag. 373. *parentibus egestosis.* Antiquus liber habet egestuosis, Insolens utrumque satis.

Iunij Maurici. Trisyllabus hic Mauricus, tetrasyllabus est Mauritius in vetusto codice: sed Mauricum etiam appellāt epistolæ Plinij tribus tantum syllabis. Est autem fortasse Mauricius, vnde isti Mauritij dicti sunt, ut imperator Mauricius, qui à suis militib⁹ interfectus traditur ann. Christi sexcentesimo tertio: quare nō Mauritij per T, ut in vetero lib. cæterum per C Mauritij, dicendi videtur

videantur: quomodo illos Græci per *x Maurici-
as* scribant: & verusta mamora MAURICIOI.
De Casperio autem lege Dionem.

mentione Catuli. Geminari debere liquidam in
hoc nomine, monuimus in commentario Eutro-
pij Iuuenalis satyra quarta.

Et cum mortifero prudens veiento Catullo.

Nobiscum inquit Mauricus, cenaret. Respondit
Mauricus Nerue. Cenaret hic nobiscum Catul-
lus Messalinus, si nunc viveret. Sic ergo distin-
gue apud Plinium in epistola vicesima secunda
libri quarti. quid putas passurum fuisse, si vive-
ret? & Mauricus: Nobiscum cenaret.

Pag. 347. *anno statim sexagesimo tertio.* In com-
mentario Eutropij monuimus discrepare aucto-
res de ætate Nerue.

Pag. 376. *sexaginta superaret pedes.* Notatum
numerus hic reperimus, in aliis sexaginta, in
membraneo codice quadraginta.

Pag. 380. *Ministri, ministris,* apud Iulium
Capitolinum.

apud Vendolumam. Antiquus codex B pro V,
hic habet. In Pannonia obiuisse mortem anno
Christi centesimo & octogesimo secundo, in Eu-
sebij Latinis chronicis legimus.

Pag. 381. *repugnansque.* Aliam causam nominis
tradit Capitolinus.

Pag. 383. *Lateranum Chilonem, Anulinum Bassi.*
Hic sic legendum & distinguendum censeo, La-
teranum, Cilonem, Anulinu, Bassum. Lateranum
Cassiodorum consulē facis, Rufino Collega, sub
Imperatore Septimio Seuero: qui vt suspitor, triū
syllabarum est Laternus, apud Dionem. Chilo-
nes & Cilonés veteres Latini habuerunt, Carisso
& Festo auctoribus: sed quem cum spirita Chilo-

nem hic impressum legimus, & inter consules Cassiodori, & in Commodo Lampridij, & Caracalla Spartiani, vetus liber scribit sine spiritu, & ita habet impressum Censorinus: quomodo & apud Dionem appellatur *κίλων* Anulini vocabulum variè corruptum reperiri, monuimus in Eutropio commentario. Bassi denique cum Gentiano Consulibus quo anno decessit Seuerus Augustus, meminit Cassiodorus; & Bassi præfæcti vrbi Spartianus in Seuero.

annus sexagintaquinque. Sic notat vetus codex rectius, quam alij septuaginta; sicut ostendimus in commentario Eutropij.

Pag. 387. *anno vite vicesimo.* Vetus codex vnde vicesimo: Capitolinus vicesimo. & secundo, ex Iunio Cordo.

Cæsar Iulius Saturninus. Eutropius. Cassiodorus & alij Philippum iuniorem appellant.

Pag. 387. *Valens Licinianus.* Quatuor Valentes Imperatores hoc in rerum Romanarum breuiario memorantur. Valens hic Licinianus, qui quum paucis diebus in Illyrico imperasset, occisus fuit Valens, qui sub Galieno in Macedonia imperium inuasit: & inter triginta tyrānos à Trebellio Polliōne recensetur. Valens, quem morte multauit Licinius, & Valens frater Valentiniani Augusti, quem Gotthi interfecerunt.

Pag. 388. *Virius Gallus.* Pro Virius habet Valerius antiquus liber. Vibium Pomponius Lætus vocat: Hunc autem Gallum Eutropius, & Orosius Gallum Hostilianum, appellant PERPERNAM verò siue Perpernam, Hostilianum. aliunde non noui.

In Mæsa. Ita diphthongū secundā habuit hoc nomen regionis, in vetusto codice Græci My-

nam appellant, ut alibi ostendimus.

in insula Meninge. Hæc Iorophagorum insula, nomen Gibræ adhuc retinuit.

quatuor minus quinquaginta. Liber membranæus. annos 111. minus 2. hoc est annos tribus minus, quinquaginta.

apud Maguntiacum in Aegypto. Sic vetus codex, Quem locum indocti ad hunc modum corrupe- rant: apud Maguntiam, cum in Aegypto restitui- mus & in Eutropij breuiario corruptum nomen.

Pag. 389. *Pipam nomen*. Pipam habebat vetus codex: eademq; vocat Piparæ Trebellius Pollio.

CLAUDIUS imperavit annis 11. Pro his 11. an- nis, vetus codex habet annum unum, mensibus nouem. Quo modo scribitur apud Cassiodorum.

Pag. 391. *septem mensibus sex tantum* Vopiscus,

Pag. 392. *Dalmatis sanguine*. Liber membranæus, nomine pro sanguine. Sed alij Maximum vocant patrem probi, Vide Rhetium Vopiscum.

Carrus Narbona. Potest & Narbone tertia infle- ctione legi.

Pag. 393. *Carausio in Gallia*. Apud alios rectus est Carausius.

Pag. 394. *Itinere Lonicano*. Quam & per b, viam Labicanam appellatam reperies.

Pag. 395. *Romulianam*. Romulianam, prima de- clinatione, vetus codex.

Pag. 396. *Daza dictus*. Sic Daza alia ex nostris exemplaribus, alia Dara, alia Daza.

Pag. 396. *publica iumenta*. equos publicæ cursui deputatos: sicut idem, ut patet, Constantinus lo- quitur in Titulo de cursu publico: qui est quinquagesimus primus libri duodecimi Codicis Iu- stiniani & quos appellare dispositos equos vide- tit Titus Livius libro tricesimo septimo.

Pag. 397. *Hiulcā nomine*. Vulcā, vetus exemplar.

post xi. i. i. post x v. scribit vetus codex.

Pag. 398. *parietariam*. parietinā, liber Cassiani.

Tracala decem. In aliquibus exemplaribus aspirat mediam syllabā Trachala: sicut apud Festum Trachali. Decem autem anni, & duodecim & decem videntur esse triginta duo anni huius imperij: qui triginta solum supra numerati sunt. Sed hic variant & auctores, & exemplaria, sicut moximus in commentario Eutropij.

Pag. 399. *Annibalianus*. Scribitur & Annibalianus neutra geminata consonante: habetque a pro i alicubi in secunda syllaba nomen hoc.

& *Marcellino*. Pro tetrasyllabo trisyllabus est Marcellus hic in antiquo libro.

Pag. 401. *anni quatuor*. annos tres, antiquus liber. Scribit in chronicis Hieronymus Gallum fuisse creatum Caesarem anno Christi trecentesimo quinquagesimo septimo, & interfectum trecentesimo quinquagesimo nono.

rex nobilis Chenodomarius. Nodomarius Cassiani & Gryphi Lugdunensi typographi exemplaria. **BADOMARIUS** verò, Baldomarus est in membraneo codice, quatuor tantum syllabis, sed i inter a & d interiecta. Eundem Amianus Marcellinus libro 14. & 26. & alibi pentasyllabum facit: sed Vadomarium V pro B scribit.

Pag. 402. *Per Amantia*. Antiquus liber. per Adamnarias.

Pag. 403. *apud Bergitionem*. Bergitionē habet alia exemplaria: vt & Ammianus libro tricesimo Hieronymus & Orosius Brigitionem appellant.

Pag. 406. *apud Argentarium*. Argentariā prima declinatione legimus in antiquo libro, & apud Paulum monachum, & Ammianum Marcellianum

num libro tricesimo primo.

Pag. 407. *Qui vixit annos triginta esse.* annos viginti nouem, liber calamo scriptus, Sed hi numeri sunt verique falsi, si sua tempora satis nouerūt Hieronymus, & Prosper: qui Gratianum esse natum anno Christi tricetesimo sexagesimo tertio, & occisum anno Christi trecentesimo octogesimo septimo, scripserunt. Sic enim non plus viginti quatuor annos vixerit. Gratianus.

anno viginti septem. Scribendum decem pro viginti, quomodo habet Cassiani nostri codex. Vide Prosperi, & Orosij, & Cassiodori rationes.

De hoc etiam. Ammianus Marcellianus libro vicelesimo nono.

Pag. 408. *quantum scripta veterum, & pictura docent.* Quæ picta, & quæ scripta extabant ab veteribus de Traiano, & non de Theodosio. scripta namque antiquorum hominum, & picturas, non adduceret de Theodosio: qui Theodosium conuuius vidisset. eiusq; mores perspexisset. Nisi fortè hæc postrema de Theodosio (quæ iisdem verbis in eo leguntur, quod Eutropij breuiario subiicit Paulus Diaconus) ad victoris historiam ab iis esse adiecta velis, quibus veterum scripta contaminare nulla fuit religio.

Os absque eo. Paulus Diaconus addit simile, os simile, absque eo, in quibusdam exemplaribus.

Pag. 410. *Expensi à Tyranno.* à tyrannis apud Paulum Diaconum.

ad illecebras. ad illecebram, vetus codex, numero singulari.

Sicque in pace Annum à Christo nato 397. fuisse putat Prosper, at annū ab vrbe Roma condita 1147. Holoander quo tempore excessit Theodosius Augustus.

INDEX EORVM

QVÆ HOC IN LIBRO

SCITV. DIGNA VIDE-

B A N T V R.

- A** Bderita fugati à ranis & muribus 172
 Abdolominus abiecta fortuna homo, rex Sidonia constituitur 126
 Aborigenes primi cultores Italia 339
 Abraham 293
 Abrogatus mos immolandum hominum 201
 Abydus 48
 Acarnani soli Gracii non miserunt auxilia contra Troianos 254
 Aesines fluuius 143
 Achai cum Nabide belligerantur 270
 Achezarum inter se cōspiratio, fides, potentia ibi.
 Achilleus 398
 Adolphus Imperator 478
 Adria vrbs 376
 Adriani imper. memoria 376. eiusq. m. exitus miserabilis 377
 Adriaticum mare unde dicatur 204
 Adulteria gravissima apud Parthos puniuntur 327
 Acacidæ rex Moloss. 169
 Acacidarum maxima pars intra trigessimum annum mortua 149
 Acacidarum gens originē habet ab Hercule 118
 Aegeades unde dicti 91
 Aegeo in mari repente emersit insula 363
 Aegæus pater Thestis rex Atheniensium 37
 Aegyptus magna impensa regnum munita 29. horreum populi Romani 357
 In prouinciam ab Augusto redacta ibid.
 Aegyptii superstitiosi 23
 Aegypti feracitas 28. commoditates, quod ad temperiem aeris pertinet ibidem
 Aegyptiorum & Scytharum

- sum de uerofitate origi-		in exilium actus est it.	
miu corramen	18	nauihus incenſis ſpem	
Aeliaſum	388	fuga ſuſtulit 221. mori-	
Aemylus leges Macedo-		cur	218
nibus dedit	286	Ageſilauſ claudus aliter	
Aeneas uenit in Italiam		pede	82
340. pugnant contra		Agar rex Lacedam.	133
Mezencium occubuit		Agrippa pater 358. filius	
341		359	
Aeolus Siciliam olim te-		Agrippina mater Nero-	
nuit	64	ni 36. 304. urbs 374.	
Aelides inſula	63	392	
Aerarium Roma in tem-		Alamanni pop.	399. 402.
plo Saturni	340	406	
Aethiopes populi	357	Alani pop.	406
Aetna montis incendiū	62	Albinus Caſar	383
Aetoli libertatem amiſe-		Albalonga à quo Candi-	
rum	278	341	
Aetolorum ſenatu Roman-		Albertus Austria dux Ca-	
miſſus	286	ſar	486
Aetolorum ſuperba reſpon-		Albertus Endolphi Caſa-	
ſio	254	ri filius imper.	489
Aſti Carthaginienſibus		Alcibiades ſponte Elidem	
ſtipendium remittunt		in exilium proſciſcunt	
202		68. ad reatum vocati	
Aſtrici egregia uox 270		66. uxorem Agidiæ &	
moderatio in recepto ſi-		dulceria. cognouit 69.	
lio	275	denus in exilium proſci-	
Aſrorum ad Agatoclem		ſciſcitur 23. Chameleon	
deſectio	222	cur à Plurarcho appel-	
Agar Cyrenarum rex 248		latus 69. inſimulatur	
Agatocles Sicilia tyran-		Ceteriſ ſacra enunſiaſ-	
nus ex humili genere		ſe 68. ab exilio reuoca-	
factus ad regni maiorta-		cur	71
tem peruenit 215. 216.		Alcibiadis forma & mo-	

res 69. eiusdem mor. 86
 Alexander ab Athenien-
 sibus duses & oratores
 perit 119. Persis iugum
 servitutis imponit 139
 Alexander in sacrilegio
 deprehensus occiditur
 318. eiusdem in sacrile-
 gio cauilum ibid.
 Alexander Basilij Mace-
 donis filius imperator
 Constant. 445
 Alexander Caesar Phryx
 origine 396
 Alexander rex Epiri, An-
 tigonum regno exiit 248
 occiditur 234
 Alexander Statyram fi-
 liam Dary regis in ma-
 trimonium recepit 145
 adorari voluit, ut
 Deus 127. 141. Iouis Hæ-
 monis se filium menitur
 127. x 111. seditionis
 auctores interficit 146.
 Persis corpora sui cu-
 stodiam committit 147.
 xxxi 11. annos natus
 decessit 150. senibus in
 milicia multum usus
 120. in omnibus patre
 maior 112. Persepolim
 caput Persici regni ex-
 pugnat 130. crudelitatem
 servilem in Tyro vlei-

scitur 194. auctor pater-
 nae cadus 110. inedia
 cur mori decreverit
 140. vinosus & iracun-
 dus 112. vulneratur
 124. 144. securus dor-
 mit 129. magna clade
 fudit Darium 130. ex
 Cydno flumine morbum
 contrahit 123

Alexander Severus Augu

stus 385. 386

Alexandri luxus in Per-

sis qualis 136. in cognato-

ros & amicos crudeli-

tas 119. 138. laus 92. In-

doles 116. Eiusdem factum

in legatos Persas 92. mo-

res 112. cadaver ad Hæ-

monem delatum 156

Alexandria ab Alex. super

Tanaim exstructa 139

Alexandria in Aegypto

condita ab Alexandro

117

Alexius Angelus fratri-

cida impius imperator

471

Alexius iunior Constant.

ibidem.

Alexius Murziphus 475

Alma mons 392

Alsa fluvius 392

Altinum oppidum 380

Amantia 402

Asortus inofficietur 316
 Antiochus deceptus custo-
 dibus elabitur fugiensq;
 occiditur 253. à Romano
 vincitur 277. inuisus
 Annibali 273. donas
 Africano filium 276
 Antiochi bellum adversus
 fratrem 253. eiusdem
 mors 253
 Antiochia quando & à
 quæcondita 176
 Antipater cum Thassalani-
 cem matrem occidit 178
 Antoninus philosophus Ca-
 sar 380
 Antoninus Pius Cesar
 378
 Anulini duo 383. 393
 Aper Numeriani socer
 397
 Apes Hieronem Cartha-
 ginensem ducem mul-
 tis diebus mella suo alne
 re 239
 Apollo vltus se contra
 Brennum Gallorum Se-
 nonum ducem 240
 Apologus de cane 345
 Appius Claudius urbanus
 pacem cum Pyrho 152
 Appius Norbanus 372
 Apum & mellis, & coa-
 guli usum Aristanus pri-
 mus invenit 262

Aquam propinat virgo
 si. quem in maritum ele-
 gerat 344
 Aquila in auspiciis quid
 significet 230
 Aquitani pop. 357
 Arabes imbelles 323
 Arario inuenta ab Ashe-
 niensibus 32
 Arbactus propositus Me-
 di. Sardanapalo ipso in-
 terfecto, imperium ab
 Assyriis ad Medos trans-
 fert 16
 Arbatomius rex Sidonia
 constituitur ab Alexan-
 dro ex infimo fortuna
 gradu 126
 Arhagostes 408
 Arcadius Cesar D. Chry-
 sostomum antistitem Con-
 stantinopolitanum rele-
 gat 411
 Archelaus rex 361
 Archidamus dux Lacedæ-
 moniorum vulneratur
 87
 Arelatense opp. 397
 Argentarium opp. 406
 Argenteoracenses cæpi 401
 Argonauta qui 394
 Argonautarum navigatio
 282.
 Argyraspides victi ab An-
 tigono 169

- Amazones ab Athenien-*
sibus bello vincuntur 35.
matrimonium, seruitu-
tem appellant 32. *du-*
rauerunt usque ad aia-
tem Alexandri Ma-
gni 35. *unde dicta* 33.
omnes intereunt 35. *se*
generatas Martis di-
cunt. 33
d. Ambrosius quo tempore
floruerit 410
Amilco succedit Hamil-
cari 202. *sibi ipsi mortem*
consciscit 203
Amoris erga patriam exem-
plum 56
Amulius Numitorum fra-
trem opprimit 341. *a*
Romulo occiditur 342
Amynas Philippi Mase-
donu pater 93
Amphitryon rex Athe-
nas Minerva decauit.
37
Anastasiu II, cognomen
to Artemius Imperat
Orientalis. 429
Andronici Comneni Imp.
Constanti mors ignominio-
sissima 468
Andronicus Palaeologus Im-
per. Const. 478
-andronicus iunior Imp.
ibid.
Anglorum ad fidem con-
uersio 428
Anaxarchus philosophus
in comitatu Alex. 148
Anaxilai Sicilia tyran-
ni iustitia 64
Andragoras a quo Par-
thorum reges originem
ducunt 138
Anchora naturalis nota
Antiochi & eius nepo-
rum 176
Annibal dux inimicus
adhuc aetatis 259. *ad*
Antiochum fugit 269.
xvi. annos inuictus
Italia 306. *per serpen-*
tes victoriam procu-
rit 283. *veneno sumpto*
interijt. 283
Annibalis parsimonia, &
continentia 284. *factum*
ad abolendam inuidiam
nepiarum diuitiaru ib.
Annibalianus Caesar 399
Amicus Verus 379
Antigonus victus occidi-
tur a Sandrocoito 177.
propter seditionem pro-
iecit a se diadema 256
Antigonus moderati vi-
toris exemplum 257
Antigoni bellum cum Per-
dicca 160
Antiochus metu suorum
desert

Asortus interficitur 316
 Antiochus deceptus custo-
 dibus elabitur fugiensq;
 occiditur 253. à Romanis
 vincitur 277. inusus
 Annibali 273. donas
 Africana filium 276
 Antiochi bellum adversus
 fratrem 253. eiusdem
 mors 253
 Antiochia quando & à
 qua condita 176
 Antipaterem Thessaloni-
 cem matrem occidit 178
 Antoninus philosophus Ce-
 sar 380
 Antoninus Pius Caesar
 378
 Anselmi duo 383. 393
 Aper Numeriani socer
 397
 Apes Hieronem Cartha-
 ginensium ducem mul-
 cis diebus mella suo alue-
 re 230
 Apollo vltius se contra
 Brennum Gallorum Se-
 nonum ducem 240
 Apologus de cane 345
 Appius Claudius urbanis
 pacem cum Pyrrho 152
 Appius Norbanus 372
 Apium & mallus, & con-
 guli usum Aristianus pri-
 mus invenit 262

Aquam propinat virgo
 ei, quem in maritum ele-
 gerat 344
 Aquila in auspiciu quid
 significet 230
 Aquitani pop. 357
 Arabes imbelles 323
 Aratio inuenta ab Athe-
 niensibus 32
 Arbactus propositus Me-
 dii, Sardanapalo ipso in-
 terfecto, imperium ab
 Assyriis ad Medos trans-
 fert 16
 Arbatomius rex Sidonia
 constituitur ab Alexan-
 dro ex infimo fortuna
 gradu 126
 Arbagostes 408
 Arcadius Caesar D. Chry-
 sostomum antistitem Cen-
 stantinopolitanum rele-
 gat 411
 Archelaus rex 361
 Archidamus dux Laceda-
 moniorum vulneratur
 87
 Arelatense opp. 397
 Argentarium opp. 406
 Argenteoracenses capi 401
 Argonauta qui 394
 Argonautarum navigatio
 282
 Argyraspides victi ab An-
 tigono 169

- Argyrastides ab argenteis*
clypeis dicti 141
Argyrastides deficiunt ad
Antigonum 167
Aridam filium Philippi
regnat Macedonib. 111.
 154. rex à pedibus con-
 stituitur 154
Aristides, Athen. dux 52
Aristotimi tyranni Epiro-
rum, faustia 246
Aristonicus vincitur à
Perpenna Consule 297.
 post Attali mortem A-
 siam velut paternum re-
 gnum inuadit ib.
Aristoteles Alexandri pra-
ceptor 151
Armenie magnitudo de-
que descriptio 333
Armenij feliciter pugnant
contra Ochum 115
Armenij fidem Christia-
nam amplectuntur 421
Armenius Iasonis domes-
 333
Arnulphus Imperator Con-
stan. 444
Asaces omnes reges Par-
thorum dicti 330
Asacides in victum Prole-
manum clemens 314
Arfinoe in exilium abis-
 234
Artabanus Xerxem occi-
dit: qui & ab Artaxer-
xe adolescente occisus
 53
Artaxerxes Persarum rex
 ex pellicibus CXV. filios
 habuit 113. morbo ex do-
 lore contracto decedit,
 114
Artabazanus Dary filius
 cum fratre Xerxe de im-
 perio contendit 42
Arum Aegyptiorum sa-
cerdos & rex 296
Arxas Epuroi leges con-
scripsit 188
Ascanius patri Aenea
succedit 341. *Albanum*
legam condidit ibid.
Asia causa multorum bel-
lorum 252
Asia redacta in potesta-
tem populi Romani vi-
ria cum opibus suis Ro-
manam transmisit 297
Asia fertilitas 311
Assyrii, qui postea Syri di-
cti sunt quandiu conue-
rint imperium 15
Assyriorum regnum ad
Medos transferunt 16
Astyages ex rege fit pro-
fectus Hyrcanorum 10
Astyages rex Assyriorum
Harpagi patri filium
epulandum tradit 11.
 capitur

capitur à Cyro 20
 Athenaeus Gracia 26
 incensa 46. parva com-
 muni eloquentia 77
 Athenienses bellum cum
 Antipatro gerunt 158.
 ab omnibus odio habiti
 68. vini, olei, lanificij u-
 sum docuerunt 37
 Athenienses & Megaren-
 ses de Salamina concen-
 dum maximis cladibus
 39. lignis muris salu-
 tem inueniunt 47
 Atheniensium simulacra
 cum Dorienfibus 38
 Atheniensium urbs incen-
 dio absumpta restaura-
 tur 50. praeterea origo
 38. cades: & exercitus
 ex impuberibus 74.
 Athis Eranae filia Arbo-
 ni nomen dedit 37
 Attalus rex Pergami mor-
 tuus morbo quem ex so-
 le contraxit 297
 Attali parricidia & uar-
 ria studia 296
 Attilio decretum bellum
 contra Antiochum 274
 S. Augustinus Hippenen-
 sis episcopus 414
 Augustus Caesar unde 356
 libidinosus 359. Pater
 patria dictus, Nola in-

terijt 359
 Augusti egregia dicta 357
 358
 Augusto phraetensis provin-
 cia 368
 Aurelianus Caesar auri-
 ta veste & gemmis, pri-
 mus fere usus est 391.
 Monetae in urbe re-
 bellantes cultribus crudo-
 litate compefcuit ibid.
 Aureolus 389
 Aurum omnium malorum
 rerum materia 35
 Aurum Tolosanum unde in
 prouerbiu abierit 281.
 Auri contemptu apud Par-
 thos 327. apud Scythas
 31
 Aurco hamo piscari 31.
 357

B

Babylon condita à Semi-
 ramide 15
 Bactriani variis bellis in-
 fari, cum regno liber-
 tatem amittunt 330
 Badomarius rex 402
 Balbinus 386
 Balduinus primus Flan-
 dria Comes Imperator.
 Const. 472
 Balduinus secundus 475
 Balsamum 293
 Barcem urbem Alexander

- Amazones ab Athenien-*
sibus bello vincuntur 35.
matrimonium, servitu-
tem appellant 32. *du-*
rauerunt usque ad a-
tem Alexandri Ma-
gni 35. *unde dicta* 33.
omnes intereunt 35. *se*
generatas Marte di-
cunt. 33
- d. Ambrosius quo tempore*
floruerit 410
- Amileo succedit Hamil-*
cari 202. *sibi ipsi mortem*
consciscit 203
- Amoris erga patriam exem-*
plum 56
- Amulius Numitorem fra-*
trem opprimit 341. *a*
Romulo occiditur 342
- Amynas Philippi Mass-*
donis pater 23
- Amphitryon rex Athe-*
nas Minerva dicant.
 37
- Anastasis II, cognomen*
eo Artemius Imperat
Orientalis. 429
- Andronici Comneni Imp.*
Constan: mors ignominio-
sissima 468
- Andronicus Palaeologus Im-*
per. Const. 478
- Andronicus iunior Imp.*
ibid.
- Anglorum ad fidem con-*
uersio 428
- Anaxarchus philosophus*
incomitatu Alex. 148
- Anaxilai Sicilia tyrannus*
iustitia 64
- Andragoras a quo Par-*
thorum reges originem
ducunt 138
- Anchora naturalis nota*
Antiochi & eius nepo-
rum 176
- Annibal dux immanis*
adhuc aetate 259. *ad*
Antiochum fugit 269:
 XVI. *annos innumerat*
Italia 306. *per serpen-*
tes victoriam procura-
uit 283. *veneno sumpto*
interijt. 283
- Annibalis parsimonia, &*
continentia 284. *factum*
ad abolendam inuidiam
nimiarum diuitiarum ib.
- Annibalianus Caesar* 399
- Annius Verus* 379
- Antigonus victus occidi-*
tur a Sandrocorro 177.
propter seditionem pro-
iecit a se diadema 256
- Antigonus moderati vi-*
toris exemplum 257
- Antigoni bellum cum Per-*
dicca 160
- Antiochus metu suorum*
deser-

Asotenus interfectus 316
*Antiochus deceptus custodi-
 bus elabitur fugiensq;
 occiditur* 253. à Romanis
Vincitur 277. inuisus
Annibali 273. donas
Africano filium 276
*Antiochi bellum aduersus
 fratrem* 252. eiusdem
 mors 253
*Antiochia quando & à
 quærenda* 176
*Antipater cum Thasfaleni-
 cem matrem occidit* 178
*Antoninus philosophus Ca-
 sar* 380
Antoninus Pius Cesar
 378
Antiochi duo 383. 393
Aper Numeriani socer
 397
*Apes Hieronem Cartha-
 ginensem ducem mul-
 ti diebus mella suo alme-
 re* 239
*Apollo ultor se contra
 Brennum Gallorum Se-
 nonum ducem* 240
Apologus de cane 345
*Appius Claudius urbanus
 pacem cum Pyrrho* 152
Appius Norbanus 372
*Apum & mellis, & coa-
 guli usum Aristæus pri-
 mus invenit* 262

*Aquam propinat virgo
 ei, quem in maritum ele-
 gerat* 344
*Aquila in auspiciis quid
 significet* 230
Aquitani pop. 357
Arabes imbelles 323
*Aratio inuenta ab Ache-
 niensibus* 37
*Arbæctus propositus Me-
 diæ Sardanapalo ipso in-
 terfecto, imperium ab
 Assyriis ad Medos trans-
 fert* 16
*Arbatomius rex Sidonia
 constituitur ab Alexan-
 dro ex infimo fortuna
 gradu* 126
Arhagostes 408
*Arcadius Cesar D. Chry-
 sostomum antistitem Cen-
 stantinopolitanum rele-
 gat* 411
Archelaus rex 361
*Archidamus dux Lacedæ-
 moniorum vulneratur*
 87
Arelatense opp. 397
Argentarium opp. 406
Argenteorateses cæpi 401
Argonæus qui 394
Argonauarum navigatio
 282
*Argyræides victi ab An-
 tigono* 163

- Argyrastides* ab argenteo
 clypeo dicti 141
Argyrastides deficient ad
Antigonum 167
Aridam filium Philippi
 regnat Macedonib. 111.
 154. rex à pedibus con-
 stituitur 154
Aristides, Athen. dux 52
Aristotimi tyranni Epiro-
 rum, sanctus 246
Aristonicus vincitur à
Perpenna Consule 297.
 post Attali mortem A-
 siam velut paternum re-
 gnum inuadit ib.
Aristoteles, Alexandri pra-
 ceptor 151
Armenie magnitudo at-
 que descriptio 333
Armenij feliciter pugnant
 contra Ochrum 115
Armenij fidem Christia-
 nam amplectuntur 421
Armenius Iasonis domus
 333
Arnulphus Imperator Con-
 stan. 444
Asaces omnes reges Par-
 thorum dicti 330
Asacides in victum Prole-
 manem clemens 314
Arfinoe in exilium abis-
 234
Artabanus Xerxem occi-
 dit: qui & ab Artaxer-
 xe adolescente occisus
 53
Artaxerxes Persarum rex
 ex pellicibus CXV. filios
 habuit 113. morbo ex do-
 lore contracto decedit,
 114
Artabazanes Dary filius
 cum fratre Xerxe de im-
 perio conuulsi 42
Arus Aegyptiorum sa-
 cerdos & rex 296
Arybas Epivoru leges con-
 scripsit 188
Ascanius patri Aenea
 successit 341. Albam lon-
 gam condidit ibid.
Asia causa multorum bel-
 lorum 252
Asia redacta in potesta-
 tem populi Romani vi-
 tia cum opibus suis Ro-
 manam transmisit 297
Asia fertilitas 311
Assyrii, qui postea Syrii di-
 cti sunt quandiu cume-
 vine imperium 15
Assyriorum regnum ad
 Medos transferunt 16
Astyages ex rege sit pro-
 fectus Hyrcanorum 10
Astyages rex Assyriorum
Harpagi patri filium
 epulandum tradit 11.

capitur à Cyro 20
 Athenaeus Gracia 26
 incensa 46. patria com-
 muni eloquentia 77.
 Athenienses bellum cum
 Anipatro gerunt 158.
 ab omnibus odio habiti
 68. vini, olei, lanificij u-
 sum docuerunt 37
 Athenienses & Megaren-
 ses de Salamina contem-
 dum maximis cladibus
 39. lignis mari salu-
 tem tuentur 47
 Atheniensium similitudo
 cum Doriensibus 38
 Atheniensium urbs incen-
 dio absumpta restaura-
 tur 50. praelata origo
 38. cades: & exercitus
 ex impuberibus 74.
 Arhu Cranai filia Arhe-
 nis nomen dedit 37
 Attalus rex Pergam mor-
 tuus morbo quem ex so-
 le contraxit 297
 Attali parricidia & 294
 via studia 296
 Attalis decretum bellum
 donare Antiochum 274
 S. Augustinus Hippen-
 sis episcopus 414
 Augustus Caesar unde 356
 libidinosus 359. Pater
 patria dictus, Nola in-

terijt 359
 Augusti egragia dicta 357
 358
 Augusto phraetensis provin-
 cia 368
 Aurelianus Caesar auri-
 ra veste & gemmis, pri-
 mus fere usus est 391.
 Monetarias in urbe re-
 bellantes cunctis crude-
 litate compescuit. ibid.
 Aureolus 389
 Aurum omnium malarum
 rerum materia 35
 Aurum Tolosanum unde in
 prouerbiu abierit 281.
 Auri contemptu apud Par-
 thos 327. apud Scythas
 31
 Aureo hamo piscari 31.
 357

B

Babylon condita à Semi-
 ramide 15
 Bactriani variis bellis ia-
 ctari, cum regno liber-
 tatem amittunt 330
 Badomarius rex 402
 Balbinus 386
 Balduinus primus Flan-
 dria Comes Imperator
 Const. 472
 Balduinus secundus 475
 Balsamum 295
 Barcom urbem Alexander

condit	145	Alexandro datur fra-	
Basilica Episcopalis extru-		tri Darij exercitandus	
ctio	455	138	
Basilus Patrius in exi-		Biberus Mero dictus Ti-	
lio inedia consumitur		berinus	360
417		Bilbili fluvio tingunt Hi-	
Basilus Macedo Impera-		spani ferrum	351
tor Constant.	441	Bitoria regio	90
Basilus & Constantinus		Bomilcar Panorum dux	
fratres Imperatores Con-		cruci suffixus	223
stant.	451	Brennus Gallorum dux	
Bassi qui appellantur	161	invasit Delphicum tem-	
Bastianus Geta	384	plum 236. 237. 238. infe-	
Basterni pop.	557	liciter pugnant contra	
Bebriacum	366	Delphos vicam pugio-	
Benacus lacus	390	ne finit	240
Belisarius Iustiniani Ca-		Brixia à Gallis condita	
saris dux clariss. à pra-		209	
tercensibus victum qua-		Brundisium Aetoli con-	
tere coactus	420	diderunt	134
Belgium dux Gallorum	335	Bruno Saxo, qui post ade-	
Berengarius, Foroiulien-		ptum Paparum Grego-	
dux. Imperator ab Ira-		rius V. dictus est, Ger-	
lis creatur	444	manis principibus po-	
Berengarius II. Caesar.	445	testatem eligendi impe-	
à Rudolpho Burgun-		rato dux	452 453
do regno pellitur ibi-		Brutj ad iniurias vici-	
dem		norum prompti, dele-	
Berenice	369	torum Alexandrum re-	
Bergomum à Gallis condi-		genti Epiri 226. unde di-	
tum	209	cti	ibid.
Berenice stuprum ultra,		Bubares omisso bello, nu-	
dolo cruciatur	250	ptius facio	92
Bassus Darij interfectior,		Bucephala urbs unde, &	
in perfidia ultionem ab		à que condita	143
		Bulgari	

Bulgari Scythicæ gentis,
 Christianam fidem am-
 plectuntur 439
Burgundia in Ducatum
 & Comitatum dividitur
 455
Byrsa urbs à Corio 196
Byzantium urbs mariti-
 ma, deinde Constanti-
 nopolis dicta, à quo con-
 stantinum
 304

C

Caianus, Rufini foeleros
 amulus 411
Capio Rom. Consul aurum
 Tolosanum abstulit 281
Caligula Caesar unde di-
 ctus 361
Calimandri fides in De-
 meritum 314
Callisthenes philosophus mi-
 serabili supplicio ab A-
 lexandro affectus 174
Callisthenes cur accitum ab
 Alexandro 140
Callisthene: interfectus,
 quod adorare Alexan-
 drum noluerit 142
Camaris Magnus 24
Cambyses Apis templum
 dirui iubet 23
Cambyses ex obscura gente
 natus 16
Cambysis exercitus apud
 templum Hammonis de-

letus est attentatum moli-
 bus 28
Campi Marathonij 41.
Candaules rex Lydorum 22
Capitolium reparatum 367.
Cappadocia in provinciam
 redacta 361
Cappadoes victi à Per-
 dicca, res suas cum adifi-
 ciis incenderunt 159
Cappadoces libertatem ob-
 nuentes, sine rege vine-
 re nolunt 304
Caput Bubulum invenit
 in fundamento Cartha-
 ginis 198
Caracalla Caesar 384
Caramandus Massilien-
 sum dux 346
Caranus primus rex Maco-
 donie capra ducibus E-
 dyssam occupat 90
Carani ridiculum stratage-
 ma ibid.
Carinus imperator 392
Carolus v. imp. 486
Carræ opp. 384
Carthago ante Romam con-
 dita LXX. ann. 198.
Carthaginenses homines sa-
 visciant ibid.
Carthaginenses vir suos,
 facto s. c. incumbens
 prohibuerunt licere Gra-
 cis 310

Carthaginienses cum Secu-
 lu belligerantur 64
 Carus Caesar 392
 Casterius 374
 Cassander Alexandrum
 cum matre Arsine inter-
 ficie 172
 Cassandri domus penitus
 deleta 180
 Cassy duo 380 388
 Castor & Pollux Locrensi-
 bus aderant 107
 Carri pop. 357-371
 Causa bellorum Athenien-
 sium, & Lacedaemonio-
 rum 51
 Cecropi rex Atheniensium
 bisformis 57
 Ceraunos filius Clearchi
 184
 Cerevis mysteria 68
 Chalybi fluxius, unde Cha-
 lybes populi 351
 Charilaus Lycurgi filius
 posthumus 54
 Charibdis 63
 Chersonesus expugnatur
 104
 Chion & Leonides in Cle-
 archum conspirans 184
 Chiraeus vel Cyrenae cam-
 pus Apollinis 231
 Chonodomarius rex 401
 Christus occisus ab Antio-
 cho 308

Chrostalogus 382
 Cimon vici Perzem na-
 vali & terrestri pugna
 52.
 Cimonis pietas erga patrem
 Milciadem ibid.
 Cimone duce apud Ma-
 rathonem pugnatum est
 ibid.
 Civile bellum inter Cae-
 sarem & Pompeium 336
 Civitas incivilius non me-
 nitur 47
 Claudius Tiberius Linia
 filius, Augusti prini-
 gnus, Caesar 380
 Claudius Tiberius frater fi-
 lius Caesar 362
 Clearchus exul Heraclien-
 sium 182
 Clearchi sanitas in Hera-
 clienses ibid.
 Cleomenes Spartanus spem
 exulat 258
 Cleopatra, filia Philippi,
 Alexandro, regi Epiri,
 nubis 109
 Cleopha regina comasibum
 Alexandri rotemit re-
 gnant 141
 Clinopale 371
 Coetus ab Alexandro in
 comitibus interfecit 189
 Cocceius Nerva Caesar
 372

Codo-

- Edomianus** praefectus Ar
 menijs 115
Eodrus ultimus rex Athe
 nienſium 38
Eodri ſumma pietas in pa
 triam ibid.
Commodus Caſar 381. Ho
 ſtis decorum, parviſida ſe
 natus ibid.
Comum à Gallis in Italia
 conditum 209
Communi in Maſſilienſes
 infidia 344
Compensatio mercium, Ly
 curgi inſtitutum 55
Conon Artaxerxem Perſa
 rum regem adorare no
 luit 82. Cypro exulatus
 81
Conradus Caſar, Germa
 niae rex, Arnulphi Caſa
 ri filius ex fratre nepos
 446
Conradus Francus Impera
 tor II. 454. Spirenfem Ba
 ſilicam extruxit 455
Conradus III. Caſar Sue
 nus genere 469
Conſobrinarum nuptiae ve
 ſta 409
Conſtans Caſar 399
Conſtantine I. 396. eius in
 aulicos dictum 398
Conſtantine II. Caſar
 399
Conſtantine Iunior Flavia
 elij filius 415
Conſtans qui & Conſtanti
 nus III. Caſar, Romanam
 expulſat 426
Conſtantine imp. Orientis
 ultimus 486
Conſtantine IIII. Caſar
 426. Pogenatus cur di
 ctus 427
Conſtantine V. græce de
 ſanctorum imaginibus
 abolendis edictum tulit
 431. Omnis impietatis
 mancipium fuit ibi.
Copronymus cur dictus
 432
Conſtantine VI. ſancto
 rum imagines templis
 reſtituit 433. à matre,
 quam regno expulerat,
 oculis privatus, & in
 carcerem conſectus ibi.
Conſtantine Leonis Ba
 ſilici filius Conſtantino
 pol. imperat. 445. Ro
 mano virgine pulſo im
 perium per annos unde
 quadraginta prudenter
 adminiſtrat ibid.
Conſtantine & Baſilidis
 fratres imper. Græcia
 451. quindæcim hominum
 miſſia oculis privatis
 ibid.

Constantinus Manemianus
 imperator Orientis 458.
 liberalis in pauperes ac
 compotus fuit *ibid.*
 Constantinus Ducas imp.
 Constant. 461.
 Constantinus Manuelis fi-
 lius 486.
 Constantinopolis incendio
 flagrans centum & vi-
 ginti milia librorum
 consumpsit 417.
 Convicia non decore mife-
 ros 167.
 Connuari publice soliti
 Lacedaemonij 54.
 Corcyra urbs capta à Pro-
 lemaso 244.
 Corinthus à Mummius Con-
 sule Roman. diruitur
 288.
 Cornix locusta 365.
 Cortia alpes & Cortius rex
 384.
 Cranus rex Atheniensium
 37.
 Crassus imperator cum
 filio & omni exercitu
 ab Mordae interficitur
 336.
 Crassus Consul, Attalica
 praeda, quam bello in-
 tencior infeliciter pu-
 gnat contra Aristonicum
 97.

Critias & Hippolochus
 tyranni sauisissimi in bel-
 lo cadunt 78.
 Cræsus Lydorum rex à Cy-
 ro capitur 21. eidem vi-
 ra, & patrimonij partes,
 & urbs Barce conce-
 duntur *ibid.*
 Crotonensium vota 206.
 Crudelitatis exempla 24.
 53. 64. 94. 172. 178. 211.
 235. 331. 351.
 Cresiphontem transgredi ca-
 pitale fuit fere Romanis
 imperatoribus 392.
 Culinarum argentea instru-
 menta 315.
 Curtius lacus 365.
 Cyclopus olim patria fuit
 Sicilia 64.
 Cynæus legatus Pyrrhi
 191.
 Cynegryi virtus mirabili
 41.
 Cypria virgines dotem vul-
 gato corpore quarebant
 196.
 Cyrede à quo condita 161.
 Cyricanus Gryphnam Gry-
 phi uxorem uxoris mani-
 bus parentae 321.
 Cyrus natus datur Har-
 pago occidendus 17. Ex-
 positus, à cane nutritur
ibid. à Scyphis vi-
 dus

Fin occiditur an impe-
ry xxx. 23

Cyrus à patre *Dario*, *Per-*
sarum rege, *Ionis* *Ly-*
diae praeficitur 73. au-
reis compedibus à fratre
vincitur 79. à cohorte
regia oppressus, interfici-
tur 80

D

Daci *Getharum* soboles
282

Dacium bellum ex sen-
sentia confecit *Ludoui-*
cus Pius 487

Dalmata cum *Sclavis* *Chri-*
sti religionem amplectun-
tur 442

Damascus *Syriae* ciuitas
nobilissima: à qua *Iudas-*
rum origo 293

Dardanus immortale o-
dium cum *Macedonum*
regibus erat 159

Darys regis *Persarum* dili-
gentia in ordinanda a-
cie 124. mater, uxor, &
filia dua capta 125

Darys filij certant de im-
perio 42. forma, virtus-
que imperio digna 26 co-
gnatio iuncta cum pri-
stinis regibus fuit 26
Darius contra *Lanhi-*
num *Scytham* 16 contra

Athenienses 38. 68. à
suis compedibus aureis
vincitur 131. filia matri-
monium & regni por-
tionem *Alexandro* of-
fert 127. in apparatu
belli decedit 42. multis
vulneribus à suis con-
fossus, moritur 131. equi
beneficio rex creatur
26. turpi fuga submotus
à *Scythia* 32. *Asiam* &
Macedonia domuit 36.
Ioues nauali praelio su-
perat ibid.

Decentius Imperator 400.
401

Decius *Casar* gurgite pa-
ludis submersus occidit
387

Deidamia *Aetidae* filia,
clara *Philippi* patriano-
mine 170

Delphici templi descriptio
237

Delphicum oraculum à *Pho-*
*cen*si bus occupatum spo-
liatumque 97

De pro arario *Gracia*
59

Demetrius regis *Laceda-*
moniorum solertiſſimum
in literis occultandis con-
siliū 43

Demetrius propter adul-

- Fortium occiduntur** 249
rex decedit, relicto filio
Philippe pignulo ad-
modum 256. **turpiter Se-**
leuco se dedit 180. **re-**
gnum ab Alexandro re-
cipit 248. **contra Par-**
tho: dimicans captus,
ludibrio exponitur 292.
puorum parrocino, pa-
tri venia à Senatu Ro.
obtinuit 280. **ure defen-**
sionis filius à patre occi-
ditur *ibid.*
Demophoon Thesei filius
Athenien. rex 37
Demosthenes magno auri
pondere à Persis cor-
ruptus 117. **in exilium**
Megaræ pelli ob cri-
men, accepti ab Har-
palo auri 158. **ab exilio**
reuocatur *ibid.* **seipsum**
interfici 67
Desperatio, magnum ad
bonos moriendum inci-
tamentum est 207
Deucalion quare repara-
se hominum genus vulgo
sit creditus 37
Diademato vsi principes
Romani 361. 391
Diadumenum Caesar exer-
citu obruncatur 384
Didius Iulianus Caesar
damnatorum more de-
collatur 382
Dido pro dea culta 198.
seipsam interficit *ibid.*
eiusdem astus 195. **in**
Africam aduentus 196
Dij ultores parricidij 251
Diluvium tempore Am-
phirryoni Atheniensium
regis 37
Dindineus Iuppiter spo-
liatus ab Antiocho 279
Dioclea opp. 393
Diocletianus Caesar, apud
Nicomediam imperiales
fascis relinquens, in pro-
prios agros consensuit 393
Diocles Pisistrati filius in-
terficitur 40
Dionysius iunior Syracu-
sanorum tyrannus, Co-
rinthi ludum aperit 214
senior suorum infidiis
interficitur 210. **Sici-**
liam occupat 204. **Sy-**
racusis pulsus à suis in
Italiam profugit 212.
valetudinem oculorum
luxuria contraxit 211
Dionysii parricidia 212.
perfidia *ibid.* **popularis**
largitio 211
Diva ultrices quare 384
Dissensio inter Cyrum &
Artaxerxem filios Da-
ry

- Darj de regno 79
 Domitianus Casar 37
 Bibliothecae incendio
 consumptae reparavit.
 ibid. Dominum sese,
 Deumq; appellari coegit.
 ibid.
 Domitiani funus gladi-
 atorū mare efferrī, Sena-
 tus, radendumq; eiusdem
 nomen deorsum 312
 Domitius Nero Casar ma-
 trem stupro concitavit
 314. seipsum gladij ictu
 transiit ibid.
 Dracone geniti 396
 Dyrrachium & Corinthus
 civitates terra motu col-
 lapsae maximis sumpti-
 bus restituit Iustinus Ca-
 sar 419
 E.
 Elea civitas 384
 Eleada captivi ad Alexan-
 drum oratio 118
 Elea qua & Dido, Car-
 thaginensium regina 194
 Emanuel Caloioannes Im-
 perator. Orientis Rēp.
 Christiana perniciosus
 466
 Epaminonda Thebanorum
 dux graviter vulnera-
 tur 88. eiusdem magna
 crudelitas ibid.
 Epaminonda innise hono-
 res ingesto ibid. mors
 resp. vires labefactavit
 ibid. paupertas ibid.
 Epem equum Troianum
 fabricavit 205
 Ephesus urbs ab Amazo-
 nibus condita 33
 Ephestion, per quem re-
 sponsa Barbaris daban-
 tur Alexandro charissi-
 mus, decedit 147
 Epigoni qui 138
 Epirotini regni origo 188
 Epirota qui & Pyrrhida
 188
 Equa in Eustania vento
 concipiunt 350
 Equi pernices in Hispa-
 nia ibid.
 Eristhenus Thessalia rex,
 quo tempore frumenti
 satio, apud Eleusin re-
 perita est 37
 Ercum rex 297
 Euagora duci Laceda-
 moniorum insolentia post
 victoriam de Athenien-
 sibus 74
 Evander ab Arcadia vr-
 be Pallantēo, in Italia,
 cum mediocri popula-
 rium turba, venit 340
 Eucherius Sciliconis filius
 Roma Arcadij Caesaris
 inssi

iussu, cum patre inter-
 ficitur 412
 Eudochia Constantinii Du-
 ca uxor: mortuo marito
 imperat Constant. 461
 Eucariides à filio, quem
 regni socium fecerat, in
 isinere interficitur 331
 Eumenes victus ab Anti-
 gono 175
 Eumenu Macedoni calli-
 dum factum 168. oratio
 ad milites 167. rex ap-
 pellatur 163
 Europus in Europa regnum
 tenuit 90
 Euridicer parricidium 94
 Eurimeden dux Athenien-
 sum 66
 Exarchatus quod 431. quā-
 do caput ibid.
 Exorulario Græci pœna su-
 miliaris 456

F

Fabianus martyr 387
 Fabricius Lucius missus
 à Rom. pacem cum Pyr-
 rho fecit 191
 Fabula elegans de cane
 parvigranida 345
 Fama omnia in manu ex-
 tollit 48. eiusdem velo-
 citas 50
 Fames ingens in Lybia
 20. in Gallia 427

Fatus, uxor Fanni 340
 Fatuari qui dicantur ibi.
 Faunus rex Italia ibid.
 Faustulus regium pastor
 342
 Ferdinandus imp. 486
 Ferentinum opp. 365
 Fides Panisæ 191
 Filius à patre crucifigitur
 199
 Firmus tyrannus 405
 Florianus Caesar 392
 Favor hominum cō, quo se
 fortuna inclinat 64
 Flaminius Cos. Rom. Ma-
 cedones vicit 167. Na-
 bidem duobus continuis
 praeliis fudit 270
 Fla. Valerius Anastasius
 Caesar. Strategus dictus
 417 fulmine ob impie-
 tatem ictus perijt 418
 Flumina Scythica quo de-
 fluunt 29
 Famina apud Parthos a-
 spectu virorum interdi-
 citur 327
 Fortuna variis ludat 248
 Fortissimi cuiusdā in tor-
 mentis factum 40. 349
 Fridericus cognomēre Ae-
 nobarbus Cæsar 467. in
 annum transiit aqua ob-
 trahitur ibid.
 Fridericus B. Cæsar 473.

Diris

Diri à pontifice Rom.
persequitur ibid.
Fridericus IIII. Austria
Dux, Caesar 486
Frisi fidē recipiunt 428
Frugalitas parens virtu-
tum 208
Futurum grauiſſimum ſce-
lus habetur apud Scy-
thas 30

G

Geruli pop. 361
Galba imperator 364-365
Galerius Maximianus Ca-
ſar conſumptus genita-
libus deficit 364
Galerius Armeniarum Da-
ca Caesar 395
Galerius Maximinus Ca-
ſar 396
Galicus Caesar 389
Galei Grauium ſibi origi-
nem aſſerunt 350
Gallia ſemper meretricioſa
milibus ſuppedicauit 243
Gallus Caesar 388
Galli unde maſcuſ memoratū-
tum didicerint 344
quando incuperint. ha-
bere vimus 302. vincūt
Macedonum 235. augu-
randi ſudio prater ca-
teros valent 234. ſunt. Ira-
liā inuaſerint 200. ca-
pram Romanam inuadunt

234. ab Antigeno fuſe
228.
Gallorum nefaria parrici-
dia 247. deſcriptio 234
mira ſacunditas 242
Gallogracia unde dicta
243
Garamantes pop. 357
Gargeris ſauitia in nepo-
tem 351. 352. colligendi
melluſ uſum primus in-
uenit 351
Gelaſius II. Pont. Rom. ur-
be pellitur 460
Geryon quamobrem tricolor
per dictus 353
Gigantes ubi aduerſus deos
bellum geſſerunt 352
Gildo Africa præfectus
fratru filios necat 412
Gerba inſula, qua & Mo-
ninx 388
Gladium amittere ignomi-
nioſum 285
Gobryæ forte factum 29
Goſfridus bilionius Loſha-
ringia dux 463
Gordianus Caesar apud Cæ-
ſiphontem occiditur 387
Gordius nodus ab Alexan-
dro ſolutus 123
Gordij nodi origo & cauſa
22
Gordium urbs inter Phry-
giā 124

Gerbi pop. 406
 Gracia loquax & verbosa
 in laudibus suis 41
 Gracorum adversus Laco-
 demones conspiratio 84
 avaritia unde primum
 50. conuentus in Corin-
 tho 108. exercitu à
 Phrabarte, Parthorum
 rege, deficit 332. odium
 in Athenienses 68. in
 Thebanos 118. praelata
 ad Salaminem victoria
 42. virtus 20. mores ve-
 ri 246

Gregorij V. de imperatori-
 bus eligendi sanctio 453
 Gracianus Caesar 406
 Gryphus à nasi magnitu-
 dine dictus 318
 Gryphina filia Ptolemai
 318

Gualphorum & Gibellino-
 rum factiones 473. 474.
 Gysos cur Candaulem Ly-
 dorum regem occidit 23
 Gylippus rex Lacodemo-
 niorum 66
 Gyneco eracrameni docti,
 qui ab Amazenis
 vincerentur 33

H

Habu primum nutritus
 à cane, post à suo, postre-
 mo à cerua 351 primum

docuit bene: atatro in-
 gere, & sulco frumentum
 ferere 352

Hamilcar cognomine Rho-
 dani: vir facundia in-
 signis, nefaria occiditur
 à Carthaginensibus 215
 interficitur bello Sici-
 liensi 201

Hanno ob imperium affe-
 ctum virgine casus, oculi
 effossis occiditur 214

Harpago prudens in oculan-
 dandis licoris consiliis 18

Harpor: urbs à Liomede
 condita 204

Hasta quamobrem dēno-
 diu 343. pro diademate
 regibus ibid.

Helena, mater Constanti-
 ni magni 396. 398

Helonus Priami filius, va-
 ricinandi peritus 128

Helomati in liberanda pa-
 tria factum, callidum
 246. 247

Helioagabalus Caesar, Va-
 rius quare dictus 385

Helvius pertinax Caesar
 Fortuna pila dictus 82

Heraclea urbs à Baeis
 condita 181. regnum ty-
 rannorum 185

Hercules Alexandri ex
 Arsino filius 354

Hec

- Hercules XII. stipendia
 Euristeo debebat 33. de
 Amazonibus triumphat 34
 Hercules & Liber primi
 reges Orientis 334
 Herculis sagitta in Apol-
 linis templo facta Troia 205
 Hercules audacia 11
 Herculeus Maximianus
 imperator 394
 Heracles dux Persarum 81
 Hercymor rex Aegypti 81
 Heronum filij noxa 383
 Hiarbas rex Mauritania
 Elissa nuptias petit 197
 Henricus Orbenus Saxo-
 num ducis filius Caesar
 Aufuparini dictus 446
 Henricus II. Bavarum, di-
 ctus Claudius Caesar 453
 eiusdem castitas & vi-
 ra sanctimonia 454
 Henricus Burgundia dux
 ducatum suum Gallorum
 regi testamentum legat 452
 Henricus III. Conradi
 Franci filius dictus Ni-
 ger Caesar 457
 Henricus IIII. Caesar à
 Gregorio VII. Ponti-
 fice Rom. hostis ecclesie
 indicatur, eique sacris
 interdicitur 459. D. Pe-
 tri & Pauli basilica co-
 nectitur ibid. dolore car-
 ceris moritur 460
 Henricus V. quarti filius
 Caesar 460. patrem ca-
 ptum in vincula conie-
 cit ubi obiit 460
 Henricus VI. Caesar Fri-
 derici Aenobarbi fi-
 lius, Asper à moribus
 dictus 468
 Henricus Constantinopoli-
 tani imperator 472
 Henricus VII. Lucelbur-
 gensis Comes Caesar, ur-
 be pulsus, Florentia vene-
 no in Eucharistia dato
 sublatum est 479. 480
 Heraclius Africa prefe-
 ctus à militibus Caesar
 declaratur. 424. Lignum
 salusifera Crucis primò
 Constantinopolim, dein-
 de Romam transtulit.
 ibid. Novo morbi genere
 occidit 425
 Heraclius qui & Constans
 tinus iunior Caesar He-
 racly filius nouerca do-
 lium perijt. 423
 Heraclionas, Heraclij &
 Marina filius Caesar.
 naribus à Senatu popu-
 loque Constantinopoli-
 tano priuatur 423

<i>Hierax Antiochi cognomen</i>	<i>Honorius Theodosii filius</i>
<i>Hieracimus Arabum rex</i>	<i>Casar</i> 412
<i>sexcentos habuit filios</i>	<i>Humanitatis in hostes exemplum</i> 181
323	<i>Hungari religionem & pietatem Christianam amplectuntur</i> 454
<i>Hiericonis descriptio</i> 295	<i>Hircani pop.</i> 378
<i>Hiero rex Siciliae ab opibus mille educatus</i> 203	I
<i>Hildebrandus pontifex Romanus, qui Gregorius VII. dictus est Henrico III. I. sacris interdicti</i>	<i>Iason in Oriente pro Deo habitus</i> 355
459	<i>Iasonis navigatio pro rella re aurea</i> 354
<i>Hippias Athoniensium tyrannus occiditur</i> 42	<i>Iberia dicta Hispania ab Ibero annie</i> 348
<i>Hippias alter Pisistrati filius in exilium agitur</i> 40	<i>Ibircius Argyraspides ad unum omnes delet</i> 168
<i>Hippodite Amazonum regina à Thesco ducitur in uxorem</i> 34	<i>Iconomachus, id est, imaginum expugnator, cur Leo III. dictus est</i> 450
<i>Hispania descriptio, laus & firm</i> 348	<i>Itiensium & Rom. congrualario</i> 276
<i>Hispanorum mores & ingenia</i> 349	<i>Impietas in cognatos in Deos 46. filicrati in parentem 177. Parentum in filios</i> 189-313
<i>Hiulea palus</i> 397	<i>Indulgentia liberos corrumpit</i> 113
<i>Homines quodpiu habent. eò maiora cupiunt</i> 80	<i>Indi a nemo bellum præter Semiramidem & Alexandrum magnum inculit</i> 15
<i>Hominum adversus deos nulla sunt vitæ 46. immolandoque abrogatum mos</i> 201	<i>Ingratitudinis exempla</i> 215, 290
<i>Honorius imp.</i> 407	<i>Insula repente emersa</i> 363
<i>Herodis furor & insania</i> 377	<i>Invidia superatur magnitudine</i>

- rudine rerū gestarū 14
 Ioannes Baraza imperator
 Orien. 476
 Ioannes Catacūzenus im-
 perator Constan. 481
 Ioannes Diplobasius im-
 perator Græcæ 475
 Ioannes Manuelis filius
 Imper. Const. 483
 Ioannes Pontifex Re. adul-
 terinus exoculatur 453
 Ioannes Zimisces impa-
 rium assequitur Constan-
 tinop. 449
 Iones victi navali prælio
 à Dario 36
 Ioseph Aegyptum à fame
 asseruit 394. venditus
 à fratribus ibid. magus
 egregius ibid. prodigio-
 rum sagacissimum intel-
 ligentiam somniorum in-
 venit ibid.
 Iovianus Cæsar. 404
 Iphicrates Atheniensis 85
 Irene cū filio Constantino
 v. i. imperat 433. à filio
 regno pellitur. ibid. à
 cinibus restituta, filio
 oculos eruit ibid.
 Isacius Comnenus Con-
 stan. imperator 461
 Isacius Angelus impera-
 tor Orientis 469
 Israel x. filios habuit 293
 Istriorum origo 287
 Italia Saturnia dicta 340
 fons Romanorum virium -
 273
 Iudæi eosdem reges & sa-
 cerdotes habet 295. qua-
 re cum reliquis nō cōmu-
 nicent ibid. eorundem po-
 tentia & origo 296
 Iudæos qui primum do-
 mui 296
 Iulius Cæsar Dictator 354
 in Senatu occiditur 355
 Iustinus Cæsar Calcedo-
 nense concilium editto
 venerari iussit 439 Im-
 perium sibi emittit ibid.
 Iustinianus Iustini ex so-
 rore. filius Cæsar 419
 Sophia templum Con-
 stantinopoli cōdidit 420
 non sanus mens deces-
 sit 420
 Iustinus minor Cæsar Iu-
 stiniani ex filia nepos,
 Christiana fidei contem-
 ptor maximus 431
 Iustinus. quē nonnulli Iusti-
 nianū vocat Cæsar vl-
 timus ex stirpe Heraclij
 427. à suis ducibus Leon-
 tio & Tiberio naso &
 auribus priuatus in Cher-
 sonesum relegatur 428
 Iustinus à seipso dissen-

112	331	416
<i>L</i>		<i>Leo II. Caesar</i> 416
<i>Lacedamonij communia</i>		<i>Leo III. Isaurus Imperator</i>
<i>civitarum auxilia</i> 54		<i>sedentariam exercuit</i>
<i>vincuntur ab Atheniē-</i>		420. <i>Iconomachus cur</i>
<i>sibus</i> 60. 71. <i>victi à Co-</i>		<i>dictus ibid. Stephanum</i>
<i>none</i> 84		<i>Pontificem Rē. compre-</i>
<i>Lacedamoniorum respub.</i>		<i>hendi ac necari iussit</i>
<i>qualis</i> 54 55		431. <i>huic sacris à Ser-</i>
<i>Lactis materni vis</i> 352		<i>gio Pont. Rē. interdicti-</i>
<i>Lamachus occiditur à Gy-</i>		<i>mus ibid.</i>
<i>lippo</i> 66		<i>Leo III. Caesar</i> 431
<i>Lampedo regina Amazo-</i>		<i>Leo Armeniacus Caesar.</i>
<i>num</i> 33		<i>Dinorum imagines pe-</i>
<i>Landgravius, dignitas a-</i>		<i>nitus deleri iubet</i> 433
<i>pud Germanos</i> 473		<i>Leo Basilici Macedonij fi-</i>
<i>Lamponius dux Laceda-</i>		<i>lius imperator Constan-</i>
<i>moniorum</i> 63		<i>tinopolitanus</i> 441
<i>Lanthinus Seycharum rex</i>		<i>Leontius Caesar mutilatus</i>
36		<i>naso ab Abfemaro in</i>
<i>Laodice quinque filios par-</i>		<i>carcerem detruditur</i>
<i>vicidio tollit</i> 268		428
<i>Laodomia Pyrrhi Epiro-</i>		<i>Leo Sandracotto sudorem</i>
<i>tarum regis filia interi-</i>		<i>profluentem lingua corrip-</i>
<i>tur</i> 256		176
<i>Larini ab Aenea duce cō-</i>		<i>Ieonides patriam libera-</i>
<i>dicti</i> 203		<i>turum Clearchi necem</i>
<i>Latina vxor Aenea, un-</i>		<i>conspirat</i> 184. <i>occiditur</i>
<i>de Laninium</i> 341		185
<i>Legumlatores quid presta-</i>		<i>Leonida & Spartianorum</i>
<i>re debeant</i> 54-55		<i>virtus praeclara</i> 45
<i>Legari Rom. ludibrio ha-</i>		<i>Leonatus ab Atheniensib-</i>
<i>biri</i> 301		<i>us interficitur</i> 159
<i>Leo primus Caesar</i> 415.		<i>Lofticenes dux Atheni-</i>
<i>eiusdem dictum celebre</i>		<i>sum occisus</i> 159

L E X ORIVIONIS
 lata ab Atheniensibus
 79
Lex edificatoria à Troia-
no 376
Libertas Gracia concidit
Occidentis regnis exur-
gentibus 261
Libri fatales 370
Lichorius praefectus Achio-
rum 279
Literaria rei iactura ma-
xima 427
Litera Athenis veluti
templum habuerunt 37
Linus notatus à Trogo
 303
Longinus Exarchatus of-
ficio primus fungitur
 421
Lorharingia Lethario pri-
mo, Ludonici Bji filio
women accepit 440
Lorbarius Ludonici Pji
natus maior filius Ca-
sar 393. monachus offi-
citur 440
Lorbarius, II. qui & Lu-
derus, Saxonum dux
Casar, peste obiit 465
Ludonicus Canell. magni
filius, Pius cognomina-
tus Casar 437. à filio
in carcere detrusus 438
Paschali Pont. Ro. im-

cligendorum praefectum
remisit ibi.
Ludonicus II. Casar 440
Ludonicus Balbus III.
Casar Galliae rex 443
Ludonicus Arnulphi filius
Imperator 444
Ludonicus Rudolphi Ca-
saris ex filia nepos Im-
perator 481. ei sacris
interdicatur ibid. Cor-
barium minoritam, Po-
tificem creat, quem Ni-
colaeum appellari voluit
ibid.
Lugdunum opp. 383. 384
 401
Lacrensum voca 206. 22
victoria de Crotoniatis
 207
Lorica Parthorum pluma
ta 327
Lucaniantores Brutiorum
 327
Lucanorum mores in libe-
ris educandis 226
Luctus publici descriptio
 202
Luna eclipsis 285
Luperus, qui & Pan. &
Lycem 340
Lycurgus Spartanorum
dux 259 in exilio volens
moritur 65
Lycurgi leges & instituta

- . ca 34. moderatio in re-
 spicendo regno ibid.
 Lydi arma adempta 21
 Lyfander dux Lacedaemo-
 niorum 73. annulus A
 gefilai 83
 Lysias Syracufanus orator
 77
 Lysimachus Agathoclem
 filium veneno interfe-
 cit 185. fortitudinis in
 perfevenda contumelia
 exemplum 174. Anti-
 . patrum generum fuum
 interfecit 180. obiectum
 fero leoni 174
 Lysimachia, à Lysimacho
 condita, eversa 185
 M
 Macedonia relicta in di-
 rionem pop. Rom. 286
 Macedonia nomina 90
 Macedonum xxx. reges
 fuere 286
 Macedones cur infantes
 in cunis ante aciem po-
 nunt 91
 Machabæ dux Cartha-
 ginenfium in exilium
 actus 198. Carthagini-
 filium cruci sufficit 199.
 parricidij pars et folius
 200
 . crinus in ap. 384
 . Carthaginenfium
 Imperator 200
 Magni Perfæ reges in
 terficiuntur 25
 Magnentius imp. 460
 Malachus Athenienfium
 dux 181
 Manuel Caloioannes im-
 perator Reip. Chriftiana
 perniciofus 466
 Manuel Imperator Orien-
 tis 482
 Manichæorum hærefis re-
 furgit 457
 Maratonij campi 41
 Marcomanni pop. 389
 Mare mortuum, eiusq. na-
 tura 295
 Marianne Cafar 415.
 eiusdem celebres dictum
 ibid.
 Martina: Horacleona int-
 . perat, & mare lingua,
 qua plurimum valeret
 primatur 425
 Martinus I. Pont. Rom. in
 exilio moritur 426
 Mauritius genere Cappa-
 . dox ex notario Augu-
 . ftus 422
 M. Antonius Cafar 379
 M. Epidam miffus tutor in
 Aegyptum 265
 M. Regulus omnium bip-
 . dum nequiffimus 374
 M. Caro, oratoris filius,
 forti-

• a fortitudine militaris ex emplum 285	annu 20
Mardoniu vincitur 50	Medarum regnum à Medo constitutum 339
Marchesia regina Ama- zonum occiditur 33	Menalippe ab Hercule ca- pita 34
Masilia condita à Pho- cenſibus 343	Menias Thebanorum prin- ceps 77
Masilienſes aurum confe- runt ad explendum pœ- dum Gallis 347	Meninx inſula 388
Masilienſium inſtituta, bella ac fortia facta 345	Meretrices regia in Ae- gypto omnia turpiter mo- derabantur 264
cum Rom. fœdus, amici- tia & ſtudium 346	Mergriden fratrem Cam- byſen interſecit 24
Mater Darij ſe interfecit 153	Messalina adultera 362
Mater veneno, quod filio intenderat, extinguitur 319. à filio necata 378	Messenij per inſidias expul- ſi de principatu cum Achæis con- tendunt 278
Matronarum ornamenta, pudicitiam, non veſtes eſſe 208	Merallorum felix Hiſpa- nia 348
Matthæus rex Seytharum 105	Michael Curoplates, co- gnomento Ranchabe, im- perator 434
Maxentij Caſari mors 395	Michael Traulus Impera- tor clericis & monachis auctorſus 435
Maximilianus Friderici filius Imper. 487	Michael Theophili Balbi filius Imperator 438.
Maximini Caſari elo- gium 386	macrem, quod dinorum imagines execraretur, monaſterio incluſit 439
Medea urbs à Medea uxore Iafoni 335	Michael Paphlago Zoes adulter Imperator & vicius 455
Mediolanum à Gallis con- ditum 209	
Medi regnauerunt C C C I.	

- Michael Calaphates** ignobilissimus à Zea adoptatus Imper. Constantin. 456
 exco.atur *ibid.*
Michael senior Imperator 459. à Patriarcha Senariūque Constant. imperio deiectus in ordinem redigitur *ibid.*
Michael Constantini Duca filius Parapinacem dictus Imper. Constantinop. in monasterium cum uxore & filio detruditur 462
Michael Palaeologus Imperator Constantin. 476
Michael Andronici senioris filius Imperator Orientis 478
Midax rex ab Orpheo sacrificiarius 112
Milciadus dux Atheniensium 41
Mila, Laodomia Pyrrhi Epirotarum regis filia percussor, in furorem vertitur 256
Minium prokenis, uberrime in Hispania 350
Minthia Amazonum regina cū omni Amazonum nomine intercidit 78
Mithridates Scythas perdomuit, antea contra summus imp. innisus 300. Magnus cognomen so unde 333. fraude capitur à Clearcho 182
 Gestit diu bella cum Romanis. 299
Mithridatis parricidia 303
Monothelitarum haeresis 421
Morbi novum genus 423
Morum vitia sub umbra eloquentia latent 68
Moses filius Ioseph, pulcherrimus fuit 294 mortem Syon occupat *ib.*
Mundus solibus duobus non regitur 478
Mulierum Persarum virilis animus 29
Mummius feliciter pugnat contra Achaos 362
Musulamy pop. 287
Mycisto seruo committitur filius Anaxilai regis 68

N

- Nabis** tyrannus Lacedaemoniorum *ibid.*
Narses dux Iustiniani Caesaris clariss. proscriptus 430
Natura ad locorum patientia animalia creavit 28

Neoptolemaus ab Eumene

visus, occumbit 362

Nepotianus imp. 400

Nero imp. 353

Nerva imp. 372. 373

*Nestoriana haeresis, damna-
tur* 414

*Niceas Atheniensis capi-
tur à Lacedamonibus*
67

*Nicena synodus prima ap-
probatur* 413

*Nicephorus Patricius im-
perator Constant.* 433

*Nicephorus Phoca impe-
rator Constan. Theopho-
nia uxoris dolo occidi-
tur* 449

Nicephorus imperat. 463

*Nicomedes rex Bithinia
Cappadociam inuadit* 302

*Ninus filius muliebri inge-
nio 15. primus inuulsi bel-
lum finitimus* 33

*Ninus totum Orientem vi-
cit* *ibid.*

*Nisa urbs à Libero patre
condita* 141

*Noctua in auspiciis quid
portendat* 230

*Numitor ab Annulio op-
pressus* 341

Nuptia inasperata 344
fratris cum sorore 232
cōsabinarum ueritas 409

*Ochi Persarum regis cru-
delitas* 114

*Oëanis Persen cum duo-
bus filijs cepit* 286

Olor Dacorum rex 282

*Olympias uxor Philippi
cadis conscia* 110. ob stu-
pri suspicionē repudia-
ta 109. 127. filia Neo-
prolemi Alexandri ma-
ser 188. à Cassandro in-
terfecti 172

Olympiadis crudelitas 111.
fuga 169. *fortitudo in
morte* 270

*Olynthus à Mardonio ex-
pugnatur* 49. à Philip-
po excinditur 100

Ophellus rex Cyrenarum
222

Opilius Macrinus Caesar
384

Opobalsamum quid 295.
Iudeos distans ibidem
*eiusdem forma & de-
scriptio* *ibid.*

Oropastes 24

Orthanes 24

*Ory rationem Caro reddem-
dam censet* 13

*Otho 1. Caesar primus Ro-
pontificibus iuramentum
praestitit* 448. *Primus
immunus, imperij coro-*

na insignitur ibid.
 Ocho 11. primi ex Adelai-
 da filius Caesar Germa-
 nus 450
 Ocho 111. Saxonia dux
 Germanus Caesar 452.
 Mirabilia mundi dictus
 est 453
 Ocho 1111. Saxonum dux
 Caesar divi Pontificis in-
 fectus, imperio deici-
 tur 470
 Ocho Sylvius Caesar 65
 Oerera filia OCarthesia vir-
 go 34
 Ovidius relegatus ab Au-
 gusto 359

P

Pacorus Parthorum rex
 interficitur 337
 Pampacius certius rex Par-
 thorum 339
 Parapinacem Michael Cō-
 stantini Duca filius cur
 cognominatus 462
 Pariskorum academia in-
 stitutio 437
 Parricidij nulla iusta cau-
 sa esse potest 178
 Parlamenti institutio in
 Francia 432
 Parmenio praefectus pecu-
 niarum Alexandri 133
 Iasonis templa in Orien-
 te divini cur iussit 335

cum Philotha ab Alē-
 xandro interfectus 118
 Parnassus mons 337
 Parsimonia & labore cre-
 scunt res 194
 Parthia incommodum co-
 lum 326
 Parthenij unde sic dicti
 57
 Parthia Pompeianarum
 partium fuere, 36. singuli
 multas uxores habent
 327. simulantes fugam
 pugnant 327
 Parthorum bella cum Ro-
 mani 336. reges esse par-
 ridas solenne est 336
 cultus corporis 321. pu-
 gnandi ratio 327. serui-
 lis & obscura conditio
 325 successus ibid. reges
 ab Andragora 138
 Parthorum origo, mo-
 res, & nomen 325. se-
 pultura & superstitio
 327
 Pater à filio irucidatur
 331
 Patria, & penarum con-
 spectus vires ministrat
 87
 Pausanias affectati regni
 & prodicionis accusa-
 tus damnatur 52. Phi-
 lippum interfecit 109
 Pela-

Pelagiana hæresis damna-
citur 414
Penaxagoras filium Sigilli
missum in auxilium A-
mazonibus 34
Penthesilea Troianis auxi-
lium tulit 35
Perdicea constantia & ma-
gnitudo 155
Perfidia panapo. 201. 322
Pericles dux Athenien-
sium agros suos Reip. dat
61
Persa reges suos adorant
82. Vnum deum habent
Solem & eidem equos
saeros ferunt 25. victi
Milciada Atheniens.
duce 41
Persarum mulierum egre-
gium facinus 20. reges
occiduntur 24. regni finis
sub Codomano 115
Persepolis, Persarum me-
tropolis capitur 130
Perrinax Caesar, fortuna
pila 512
Persasini ab Achaia 205
Petrus Alsißiodorensis Im-
per. Orientis 424
Phalamhi in ingratos ciues
amor & pietas 57
Philippicus Bardeßanes
Caesar Sanctorum sta-
tus & imagines e rem-

plu sustulit / 429
Philippus, Friderici Barba-
rosse filius, Caesar miserè
occiditur 469
Philippus Macedo Olym-
piada uxorem ducit 96
piraticam exercet 104.
regnauit annis XXV.
111. legatos ciuitatum
Corinthum euocat 108.
iungit se Annibali 262
Philippus Demetrii pater
quo morbo decessit 280.
medicum Alexandri
123
Philippus Caesar Verona
interficitur 387
Philippi scelera 99. 102.
mores & ingenium 112.
bellum contra Olyn-
thios 100. *sautia in*
Thebanos 108. *victoria*
de Scythia 106
Philomelus Thebanos vin-
cit 98
Philopater Ptolemæum di-
ctum per ironiam 259
Philopamenes Achaorum
dux 270. à Messeniis
captus per urbem cir-
cunducitur 278
Phocas, Scythici limitis
præfectus, Imperator
declaratur 423. *occidi-*
citur 424

<i>Phoenices templum Apollinis occupans, ac puerum luene violata religionis</i>	97	<i>POTESTAS FATI</i>	
<i>Phoenix quando visus in Aegypto</i>	363	<i>DATVR</i>	370
<i>Phraharis parricidia, congressus cum Antonio & exilium</i>	33	<i>Prax aspe impietas puni-</i>	24
<i>Pileum sumere quid sit</i>	565	<i>Principum scelera cur in-</i>	nas nosse
<i>Pisa in liguribus & in Thuscū vnda</i>	104	<i>Primata beneficia à publi-</i>	cis sunt segregata
<i>Pisistratus regnat Athis annis XXXIII.</i>		<i>Probus Caesar cur interfe-</i>	Et, à milibus
<i>40. eiusdem solertia in opprimendis hostib.</i>	39	<i>Procopius Tyrannus</i>	406
<i>Placidia Ariadij & Honorij Caesarum soror</i>	413	<i>Proculus tyrannus</i>	390
<i>Plinos regius iunonis, optimatum factione regno pellitur</i>	32	<i>Promptulus ex sordibus rex</i>	190
<i>Pani canina carni vescabantur</i>	201	<i>Prusias à filio, quem occidere studebat interficitur</i>	890
<i>Pogonatus Constantinus</i>	427	<i>Ptolemaeus cum magna rerum gestarū gloria moritur</i>	180. virtutis causa ab Alexandre pro-
<i>Polyperchon occiditur</i>	163	<i>nectus</i>	156
<i>Pons in Danubio constructus à Constantino</i>	398	<i>Ptolemaeus Pyrrhi filius funditus vincit Antigonus</i>	243. interficitur à Spartanis
<i>Papilius, Ro. Legatus, Ap- ziochum virga circum-</i>	278	<i>Prolemaeus obesus & stultus</i>	288
<i>scripsit</i>		<i>Ptolemaeus Eurydicē uxorem interficit</i>	264. vi-
<i>Papulus Ro. haeres fuit institutus ab Atralo</i>	297	<i>ctus & obtruncatus à Gallis parricidij panem dāt</i>	235
<i>Porus rex Indorum</i>	142	<i>Ptolemaei moderatio erga Demetrium</i>	172. Aegy-
<i>Posthumus imperator</i>	388		pti

prj mōitria 264. ſau-
cia, & parricidia 22.
312
Puer nutritus à cane, ſer-
ua, poſtremum à ſue 352
Pugna ad Marathonem
43. ad Salaminem 47
Pugnantibus qualis ani-
mus eſſe debeat 271
Pulcheria Arcadij Caſa-
ru filia 415
Pygmalion, iuris humani
oblitus, anunculum, cum
dē quo generum ſuum
occidit 194
Pyreneus mons 348
Pyrrhus infidijs Oreſti
Agamemnonis filij in-
terfectus, 188. à Lyſima-
cho vincitur 180
Pyrrhus Epirorum rex
primus elephantos in
Italiam adduxit 190.
auxilio Alexandro fuit
178. Tarentinis contra
Romanos auxilium en-
dit 187. rex Sicilia ap-
pellatur 192. Anti-
gonum oppugnans, Ar-
giſaxo è muro iactato
occiditur 245. primus
in omni genere virtutis
obtinuit ibid.
Pyrrhi liberalitas in re-
mouenda captivis 190

Pythagoras Philoſophus
Samius ubi diſciplinās
ſuas hauſerit 207. Cro-
tonienſes à luxuria re-
nocauit ibid. Metapon-
ni deceſſit 209. eiſdem
domus pro templo
ibidem.
Q
Quadi pop. 405
Quintidius Caſar 390
www.libtool.com.cn
Rari pop. 357
Reges quales olim 13. pro
diademate haſtas ha-
bebant 343
Regum arbutia pro legi-
bus erant 23
Remus à latronib. capitur
regi offertur 342
Religiones quantum poſ-
ſint 122
Rhea virgo Veſtalis 341
duos pueros, nempe Re-
mulum & Remum eni-
xa eſt 342
Rhegium unde 62
Rhetia à Rhetio duce Tu-
ſcorum 209
Robertus Petri Altiſſio-
dorenſis filius imperat.
Conſtans. 474
Robertus, qui & Ryper-
cus imper. 483
Roma caput totius orbis
329

339. à Gallis Senonibus	Casar Germanus	475
capta 209. condita à Ro-	Rufinus. Arcadij Casari	
mulo 342. urbis regum	tutor impius occiditur	
visa Cinea Pyrrhi la-	411	
gato	S.	
192	Sabbatum unde Iudæia	
Romani respuerunt mu-	religiosum	294
nera Pyrrhi 191 Car-	Sacer mons	351
thaginensium auxilio	Sacrificantes aut iurantes	
noluerunt contra Pyr-	avari tenens	232
rhum vii 191. ex lacte	Sallustius notarius à Trogo	
lupino lupinos mores	351	
hauserunt 309. non nisi	Salamine ubi condita	350
suis armis vinei pos-	Salm Tarabosorum	351
sunt 273. Annibalem	Sandrocorus ex humili	
insidiur volebat tolli 269	genere ad maiestatem	
orti ab Ilieusibus 276	regi oraculo impulsus	
Romanis daturus tela regni	276	
Aegypti	261	
Romanus Aegyptiorum	452.	
Romanus Leontem impe-	Sauktorum imagine ac	
rat	ostia e templis radun-	
428	tem 431. restituen-	
Romanus Constantini	430	
filium	ibidem	
Romanus Diogenes im-	Sapor rex	389
per Constam. in Sardi-	Saraceni Aquitaniam oc-	
niam ad exulandum mis-	cupant 431. à Fræcio pul-	
sus	si caduntur	ibid.
462	Sardenapalus ultimus rex	
Romulus & Remus. alibi à	Affriorum 19. eiusdem	
supra 352. Martis geniti	mors virilis	16
ibid.	Sarmata pop.	361
Roxane Alexandri Ma-	Saturnalia quomodo Romæ	
gni uxor 153. à Cassan-	acta	340
dro cum filio innoxia	Saturni iustitia & secu-	
171	lunt	ibid.
Rudolphus Abspurgensis	Saryus tyrannidem in-	
	nadis	

adit Heraclea 28;
Scipio Africanus eo anno
mortuus, quo Annibal
& Philopomenes 283
Scipiones vincere Pannos
assueti 275
Scolpytus regius iuuenis
 12
Scordisci quidam Galli a-
pud Dannium appella-
tur 281
Scribonia Augusti coniux
 359
Scylla & Charibdis 63
Scytha ebrietate vinquen-
tur 22. *equabus in bel-*
lo utuntur 106. *Bactria*
num & Parthicum re-
gnum condiderunt 31.
seruis verbera inten-
tant, quos vincere ar-
mi non possunt 36. *A-*
siam perdomitam velti-
galem fecerunt 31. 32.
Parthorum fines popu-
lansur 332
Scytharum gens antiquis-
sima 28 *stratagema ad-*
uersus seruos 36. *Cum*
Aegyptii de gentis
vetustate contentio 28.
cultiores moris quam
Gracorum 31. *villae co-*
runderunt *ibid.*
Scythia editior alibi ter-

ris 29
Seleucus ad ludibrium for-
tuna natus 231. *regni au-*
spicia à parricida inci-
pit 250. *damno ditior*
factus 251. *à matre in-*
terfiscitur 318
Seleucus à Ptolemao in-
terfiscitur 186
Seleucus equo precipitatus
interit 253
Seleuci filij & nepotes, an-
choram in femore ha-
buere 176
Seleuci regis Syria origo
173. gesta 176
Semiramis sexum mentita
14. à filio occiditur 15
Sensibus maximè usus est
Alexander in militia
 120
Sensibus maximus honor
Lacedamone 56
Senonum urbs Francorum
regis patrimonio adscri-
tur 453
Septentrionalis regio aptis-
sima ad viuendam 29
Septimius Severus Casar
381. honores in dominatu
suo nulli permisit venun-
dari *ibid.*
Sepulcrum Parthorum la-
niatus autem aut canis
est 327

Sergius Galba Caesar	363	Sirmii opp.	392.295.406.	
Serici usus à Persis ad Graecos transit	420		407	
Servi cuiusdam in tormentis patientia	349	Sola & stellarum defectio quid portendat	221	
apud Parthos militans	326	Solon vir iustus leges Atticam conscribit	38. simulans dementiam, Athenienses ad suscipiendum bellum hortatur	39
Servorum Tyriorum in domos conspiratio & crudelitas	193	Somnium Astyagus regis Medorum	16	
Servile bellum in Scythia	36	Sophia templi edificatio	420	
Servilius Roms. legat ⁹	269	Sophia Iustini minoris vxor	4	
Servitus ignobilis	86. nulla sub Saturno	Sophocles dum Athenicum scriptor tragediarum	63	
Severus Alexander Caesar	386	Sortis humana varietas in Xerxe	49	
Sexus muliebris iniuriis belli caret	321	Sosthenes Macedo Galles victoria emulantes composuit	236	
Sicambri pop.	357	Spaco matris Cyri.	17	
Sicionia, olim Sicilia, Tyrannorum feracissima	64	Spartani Alexandri Magni arma contempserunt	257. contra factorum responsa armis diffusi, urbi muro cingunt	169
Sicilia sulphure & bitumine abundat	62	Spartanorum mulierum fortitudo	244	
Sicilia descriptio	ibid.	Speletium opp.	388	
Siculi freti angustia	63	Stauratius Imperator, imperio disturbatus, monasterio includitur	432	
Sidon à piscium ubertate	192. quando condita			
ibid.				
Signum deditiois apud Græcos quale	87			
Sigillus rex Scytharum	34			
Silvanus Caesar	401			
Sigismundus Caesar Caroli I. filius	483			
Singidonenfis ager	404			

Spirensis Basilica extru-
cto 455
Stilico, Honorij Caesaris
inter perniciosus, Ro-
ma cum filio occiditur
 412

Stratonis regis Tyrionum
solertia 193

Suenus pop. 357. 361

Sulpitius consul cōtra Per-
seum pugnavit 285

Sybares servus praeficitur à
Cyro Persis 20

Sylvester Papa relegatur
 410

Syracusarum bellū cum
Atanenſibus 61

Syria à Pompeio in provin-
cia formā redacta 324

Syrii reges ortum à Semi-
ramide Nini 11. *uxore*
habens 293

T

Tacitus Caesar 391

Taisali pop. 406

Talmud ludaeorum quan-
do & à quibus compo-
situm 413

Tamaisren Scythia 13

Tanea Parthorū vicus 131

Tarentini à Lacedaemoni-
bus profecti spurique
vocati 205

Taurus mons 402

Tectosagi omne aurum in

lacum Tolosensem cōii-
cunt 281. *in Panthonia*
consedere 282

Templi Apollinis apud
Delphos situs 237

Terramotus maximus in
Helleſponſe 18. *inter in-*
sulas Theramenem &
Theraſiam 266

Terramotu in Syria cen-
tum septuaginta millia
hominum & multa ve-
bes perierunt 324

Terramotu Dyrrachium
& Corinthus ciuitates
corruiere 419. *Constant.*
templa auesque multa
corruiere 461

Thaloſtris Amazonum re-
gina concubitu Alexan-
dris regis per dies qua-
tuordecim ad sobolem
ex eo generandam frui-
tur 35. 136. 336

Thebanorū excidium 118

Thebis dy geniti 19

Themiscyres campi 32

Themistoclis victoria de
Xerxe 48. *laus* 50. *in-*
doles 41. *prudens calli-*
distas 49

Theodosius Caesar 409. *me-*
ritis & corpore Traia-
no similis 408

Theodora Zoa soror 1m-

peratrin Conf. 458.
 Theodorus Imperator Con-
 stan. 407. 476
 Theodosius iunior, Arcadij
 filius Caesar 413
 Theodosius Adramitenus
 Anastasium Imperato-
 rem regno exusu mona-
 sterio includit 430
 Theodosius 111. obscuro
 genere, pius tamen &
 fide orthodoxus impe-
 rator Sanctorum ima-
 gines templis restituit
 430
 Theophilus Confans, Im-
 perator 438
 Theodotus rex appellatus
 328
 Theramenes ad omnium
 terrorem interficitur 77
 Theseus rex Athenien-
 sium 37
 Thessalonice à filio occidi-
 tur 178.
 Thessalus medicus venenū.
 Alexandro dedit 148
 Themiri Scytharum regi-
 na 22. Cyri regi caput
 amputatum in vitam
 conici iubet 23
 Thrasibulus felicitor du-
 tra tyrannos pugnavit
 77
 Thrasibuli erga patriam

pietas 77
 Thuscipulsi sedibus à Gal-
 lis 209
 Thurinorum origo 205
 Tiberius 11. Caesar à Ioan-
 ne Patriarcha Constant.
 primus coronam accepit
 421. eiusdem humanitas
 in Iersarum captivos
 ibidem.
 Tiberius 111. Abstinentes
 Caesar Callisicum. Pa-
 triarcham Constant. o-
 cula priuatum, Romanam
 relegat 429
 Ticinum opp. & Ticinen-
 ses campi 389. 391. 403
 Tigranes rex Syria & Ar-
 menia 304. à Lucullo
 victus 324
 Tigris fluius Armeniae
 celeritate sic dictus 335
 Tinea & serices aulici qui
 dicti sunt à Constantino
 398
 Titanes ubi bellum contra
 deos gesserint 351
 Titus Vespasianus Caesar
 281. eiusdem vox calo-
 ris 369
 Thracea Cilicia 368
 Traianus cur HERBA
 PARIETARIA à
 Constantino dictus 398.
 eiusdem memoria mi-
 rabilis

- vabili* 376. *mors misq-*
vabilis 377
Trepidationis rhetorica
descriptio 75
Tridentum à Gallu condi-
tum 209
Trinacria olim dicta Sici-
lia 64
Triptolemus sationem fru-
menti apud Eleusim in-
venit 37
Trogi Græci & totius
mundi historiam conscri-
pserunt 11
Trogi quatuor & quinquaginta libri ibid. ele-
quentia ibid. maiores
347
Troia urbs in Apulia 414
Tudertina urbs 374
Turnus Rutulorum rex
interiit 342
Tyberis exundatio 375
Tympanum signum pugnae
apud Parthos 327
Tympana & tripudia, in-
strumenta luxuria 264
Tyranni mores 212
Tyranni Athenienses pro-
fecti Eleusim in exilium
78 interficiuntur 76
Tyros urbs ante cladem
Stoimam condita 192
Tyrā rapiuntur ab Alc-
xeandro cum urbi 320.
- Vticam urbem in Afri-*
ca condunt 194
Tyriorum origo à Phœnici-
bus 192
Tyssaernes Lenia & Ly-
dia præfectus 68
Tyrtaeus poeta claudus car-
minibus Lacedæmones
ad bellum accendit 59
V
Valentinianus imperator 111.
Cæsar 414. *Ravennensi*
præsuli usum pallij con-
cessit *ibid.*
Valerianus Cæsar cogno-
mento Colobius apud
Parthos ignobili servi-
tute concessit 389
Valerius Leucinus cū Pyr-
rho congressus 190. *eius-*
dē gesta in Græcia 262
Valerius Anastasius, Cæ-
sar, fulmine ictus, obiit
418
Vendobona 380
Veneri vis maxima 149
Veneti à Troianis orti
104
Venetia quando in aquis
edificari cepere 414
Vencestaus Caroli IIII.
filius Cæsar Germanus
482
Ventius Parthos maxi-
mo prælio fudit 336. 337

<i>Virgilius poeta amarus ab</i>	<i>gavit</i>	349
<i>Augusto</i>	358	
<i>Verona, a Gallis condita</i>	<i>Vitellius Caesar unco ad</i>	
209	<i>Tiberim trañtus, iñtibus</i>	
<i>Verus imp.</i>	<i>confessus, obit</i>	366
379	<i>Vnimanima cur Amaze-</i>	
<i>Virtus Gallis Caesar, ge-</i>	<i>nes dicta</i>	33
<i>nere Maurus</i>	388	
<i>Vespasianus Caesar</i>	<i>Vltionis exemplum</i>	418.
366	424. 425	
<i>merituri dictum celebre</i>	<i>Vologeses rex</i>	368
368	<i>Volusianus imp.</i>	388
<i>Vestis una. permissa tan-</i>	<i>Vota quibus daemones pro-</i>	
<i>tum Lacedaemoniis iuu-</i>	<i>dis culti, delectati sunt</i>	
<i>nibus</i>	212. <i>Loerensium & Cro-</i>	
55	<i>toniensium</i>	206
<i>Vesuvius mons</i>	-	370
<i>Vetorum veretundia in</i>	<i>Urbi miserè affecta de-</i>	
<i>regio nomine assumendo</i>	<i>scriptio</i>	201
173	<i>Vtica à quibus condita</i>	
<i>Vetricio</i>	194	
400	<i>Vxores adhiberi coniun-</i>	
<i>Vezores rex Aegyptius</i>	<i>apud Persas habetur pi-</i>	
13. <i>primus Scythi bellū</i>	<i>gnus ac fœdus hospitij</i>	
<i>intulit</i>	92. <i>sape maritos op-</i>	
31	<i>portunè monendo iuvant</i>	
<i>Vincentia à Gallis condita</i>	493	
209	<i>Urbes à Gallis cōdita</i>	209
<i>Visther imp.</i>	X	
408	<i>Xerxes rex constituitur</i>	
<i>Vistoria ferro non orna-</i>	42. <i>apud Thermopylas</i>	
<i>mentorum decore qua-</i>	<i>malè acceptus à Leo-</i>	
<i>ritur</i>	<i>nida Spartano</i>	44. <i>su-</i>
130	<i>stulit templa Asia</i>	46.
<i>Vistoria moderata exem-</i>	<i>Athenas incondit</i>	46.
<i>plum</i>	<i>cū diis bellū gerit ibid.</i>	
172	<i>effeminati ducis exem-</i>	
<i>Vistorinus imp.</i>	<i>plum</i>	48. <i>primus in-</i>
390		<i>dens</i>
<i>Vindelici p.</i>		
357		
<i>Virgines sine dote nubere,</i>		
<i>Lycurgi lex</i>		35
<i>Viriatus Hispanorum dux</i>		
80. <i>varia vistoria sati-</i>		

<i>daos demuit</i>	296	<i>Zoroastes Bactrianorum</i>	
<i>Xerxis exercitus toti or-</i>		<i>rex primus artem ma-</i>	
<i>bi grauis 43. eiusdem</i>		<i>gicam inuenisse & mū-</i>	
<i>timiditas & fuga tur-</i>		<i>di principia syderum-</i>	
<i>pissima</i>	49	<i>que motus diligentissi-</i>	
<i>Z</i>		<i>me spectasse dicitur</i>	
<i>Zeno viuus sepulchro ab</i>			14
<i>uxore includitur</i>	417	<i>Zoa imperatricis Constanti</i>	
<i>Zopyri Persa, admiranda</i>		<i>nopolitana libido effra-</i>	
<i>virtus</i>	26	<i>nata 451. exilium 459.</i>	
<i>Zopyrion bellum Scythi</i>		<i>reuectio 457. eiusdem</i>	
<i>insulis</i>	133	<i> mors</i>	458

HÆC FERÈ NOVA SVNT VER-
ba in Aurelij Victoris Epitome.

<i>Agg flus</i>	<i>substantiuum</i>	<i>Incuriosus landiu</i>	403
362		<i>Intra aulam</i>	410
<i>Agrares ac rusticantes</i>		<i>Inuasor</i>	390
397		<i>Liber filius</i>	374
<i>Aliquantu pro aliquot</i>		<i>Naturalia officia & ven-</i>	
399		<i>tru secreta</i>	394-399
<i>Celsum Imperium</i>	402	<i>Officiorum magister</i>	397
<i>Circumsecius</i>	399	<i>Perpendiculater</i>	376
<i>Coangustatus</i>	401	<i>Profusio</i>	399
<i>Decollare</i>	383	<i>Quanti quàm multi</i>	378
<i>Dedecorosus & dedecoro-</i>		<i>Rescriptum, substantiuum</i>	
<i>se</i>	365.394		394
<i>Egestosus & egestuosus</i>		<i>Sollicitus aduerbium</i>	409
373		<i>Sublimatus participium</i>	
<i>Fecit incedere</i>	363		363
<i>Gratias referre</i>	374	<i>Subtercutaneus</i>	377
<i>Habitus venerabilis</i>	374	<i>Vniformis</i>	368
<i>Imperialis</i>	361	<i>Vnus post unum</i>	386
<i>Incusus substantiuum</i>	357	<i>Vulgariter</i>	368

QUANQUAM in Monarchis & annorum
ratione constituenda vehementer variant autores,
tamen ut historię series atque ordo facilius à pue-
ris posset percipi, adnotauimus partim ex Eusebio,
partim ex Beroso & Metasthene ea tantum, quę ad
planiorē paulo & explicatiorem Iustini lectio-
nem conducere videbantur.

PRIMA MONARCHIA ASSY-
riorum, in qua reges fuerunt.

Ninus Ioni Belis filius re- gnauit primus. an. 52	Amynthas 17. an. 45
Semiramis Nini uxor 1. annu 41	Belocus 18. ann. 35.
Zames Ninus Semiramis du filius 3. ann. 38	Belopares 19. ann. 36
Arinus 4. ann. 30	Lamprides 20. ann. 32
Aralius 5. an. 40	Sesares 21. ann. 20
Baleus Xerxes 6. an. 30	Lampares 22. an. 30
Armatistes 7. ann. 38	Panyas 25. ann. 45
Belochus Baal sacerdos 8. annu 35	Sesarmus 24. ann. 19
Baleus 9. ann. 52	Mitreus 25. ann. 27
Altadas 10. an. 31	Tautanis 26. ann. 32
Manius 11. ann. 30	Tanteus 27. ann. 40
Marculeus 12. ann. 30	Tineus 28. ann. 30
Sterus, seu Pherus 13. annu 20	Dereus 29. ann. 40
Mamelus 14. an. 30	Expilus 30. ann. 38
Sparetus 15. ann. 40	Laesthenes 31. ann. 45
Astadata 16. an. 40	Piriciades 32. ann. 30
	Ophratous 33. ann. 20
	Ophnatanes 34. ann. 10
	Ocrasapes 31. ann. 42
	Sardanapalus 36. & po- stemus ann. 20

Durauit hoc Assyriorum imperium annis

M. C. C. XXXIX.

SECUNDA MONARCHIA

Medorum reges.

<i>Arbaces</i> 1.	annu 18	<i>Arbians</i> 5.	annu 22
<i>Mandanes</i> 2.	annu 50	<i>Arceus</i> 6.	annu 40
<i>Sosarmen</i> 3.	annu 30	<i>Artines</i> 7.	annu 22
<i>Articarmenes</i> 4.	annu	<i>Astibares</i> 8.	annu 20
50		<i>Astages</i> 9.	annu 30

Stetit Medorum regnum annis CCC.

minus VIII.

TERTIA MONARCHIA PERSA-

rum, habuit reges XIIII.

<i>Cyrus primus imperavit</i>		<i>Xerxes</i> 8. mensibus	2
annu	30	<i>Sogdianus</i> 9. mensibus	8
<i>Cambyses</i> 2.	annu 7.	<i>Darius nothus</i> 10. ann.	19.
mensibus	5	<i>Artaxerxes Mnemon</i>	11.
<i>Patizites, & Smerdis fra-</i>		annis	40
<i>tres Magi, 1. mensib.</i>	7	<i>Artaxerxes Ochus</i>	12.
<i>Darius</i> 4.	annis 36	annu	36
<i>Xerxes</i> 5.	annis 20	<i>Arses</i> 13.	annis 4
<i>Artabanus praefectus, Xer-</i>		<i>Darius Arsami filius quē</i>	
<i>xis occisor, 6. mens.</i>	7	<i>Iustinus Codomanum di-</i>	
<i>Artaxerxes Longimanus</i>		<i>cit appellatum, annis</i>	
7.	annis 40	<i>sex imperat.</i>	

Duravit Persarum imperium annis

CCXXX. & mensibus V.

QUARTA MONARCHIA ALE-

xandri, seu Macedonum.

Est autem rerum summa potius. Alexander annis

III. Post quem inter principes regna sunt diuisa.

M A C E D O N U M.

<i>Aridous</i>	annu 7.	<i>Antipater & Alexander</i>	
<i>Cassander</i>	annis 18	an 11	4

Demetrius	annis 6	Solides	ann. 2
Pyrrhus	mensib. 6	Antigonius Genatas	35
Lysimachus	an. 5	Demetrius	ann 10
Ptolemaus Aegyptus an-		Antigonius	ann. 15
no	1	Philippus	ann. 42
Meloagrus mensibus	2	Perseus ultimus Macedo-	
Antipater anno	1	nus rex	annus 10
Summa annorum Macedonici regni CLIIII.			
anni, menses VII.			

ASIAE.

Antigonius	ann. 18	Antiochus magnus	36
Demetrius πολιορκητής		Seleucus Philopater	12
annis	17	Antiochus Epiphanes	11
		Antiochus Eupator	2

SYRIÆ.

Seleucus Nicanor	ann. 32	Demetrius Soter	ann. 22

SYRIÆ ET

ASIAE.

Antiochus Soter	ann. 43	Alexander	an. 10
Antiochus Theos	ann. 15	Demetrius	ann. 3
Seleucus Galaticus	20	Antiochus Sedetes	an. 9
Seleucus Ceraunus	an. 3	Demetrius iterum	an. 4
		Antiochus Gryphus	12
		Antiochus Cyrenicus	18
		Philippus	ann. 2

Duravit Syria regnum annis CCLXXXIX.

ÆGYPTI.

Ptolemaus Lagi filius	40	Ptolemaus Energetes	20
Ptolemaus Philadelphus		Ptolemaus Pifiscus, sue	
annis	38	Soter	annus 17
Ptolemaus Energetes	26	Ptolemaus Alexander	10
Ptolemaus Philopater	17	Ptolemaus Lathinus	8
Ptolemaus Epiphanes an-		Ptolemaus Dionysius	30
no	24	Cleopatra	ann. 12

Stetit Ægypti regnum post Alexandrum
annos CCLXXXVIII.

ALEXANDRI MONARCHIA

duravit annos CCC.

CATALOGVS CÆ- SARVM VSQVE AD

Maximilianum huius
nominis secun-
dum.

*

<i>B. Iulius Cæsar</i>	354	<i>Opilius Macrinus</i>	<i>ibid.</i>
<i>Octavianus Augustus</i>	356	<i>Diadumenus</i>	<i>ibid.</i>
<i>Claudius Tiberius Cæsar</i>	360	<i>Aurelius Heliogabal.</i>	383
<i>C. Cæsar Caligula</i>	361	<i>Seuerus Alexander</i>	386
<i>Claudius Tiberius</i>	362	<i>Iulius Maximinus</i>	<i>ibid.</i>
<i>Domitius Nero</i>	363	<i>Gordianus</i>	<i>ibid.</i>
<i>Sergius Galba</i>	365	<i>Philippus</i>	387
<i>Syluester Otho</i>	<i>ibid.</i>	<i>Decius</i>	<i>ibid.</i>
<i>Aulus Vitellius</i>	366	<i>Virius Gallus</i>	388
<i>Vespasianus</i>	<i>ibid.</i>	<i>Licinius Valerianus</i>	<i>ibid.</i>
<i>Titus</i>	369	<i>Galienus</i>	389
<i>Domitianus</i>	371	<i>Claudius</i>	<i>ibid.</i>
<i>Cocceius Nerva</i>	372	<i>Quintilius</i>	390
<i>Vlpinus Traianus</i>	374	<i>Aurelianus</i>	<i>ibid.</i>
<i>Ælius Adrianus</i>	376	<i>Tacitus</i>	<i>ibid.</i>
<i>Antoninus Pius</i>	378	<i>Florianus</i>	391
<i>M. Antoninus</i>	379	<i>Probus</i>	<i>ibid.</i>
<i>M. Antoninus, cognomen</i>		<i>Carus</i>	<i>ibid.</i>
<i>se Philoſophus</i>	380	<i>Diocletianus</i>	393
<i>Aurelius Commodus</i>	381	<i>Galerius Maximianus</i>	394
<i>Heluius Pertinax</i>	381	<i>Galerius Armetarius</i>	395
<i>Didus Iulianus</i>	382	<i>Galerius Maximinus</i>	396
<i>Septimius Seuerus</i>	383	<i>Alexander</i>	<i>ibid.</i>
<i>Aurelius Bifianus Cæ-</i>		<i>Constantinus</i>	<i>ibid.</i>
<i>ſaralla</i>	384	<i>Annibalianus</i>	399
		<i>Conſtans</i>	<i>ibid.</i>

Constantinus	ibid.	Mauricius	422
Silvanus	401	Phocas	423
Constantinus	400.401	Heraclius	424
Iulianus	402	Heraclius, qui & Constan-	
Iovinianus	404	tinus iunior.	425
Valentinianus	404	Heracleonius	ibid.
Valens	406	Constantinus, qui & Constan-	
Gratianus	ibid.	tinus I I I.	426
Theodosius	407	Constantinus I I I I	ibid.
Arcadius	411	Iustinus I I I. qui à non-	
Honorius	452	nalla Iustinianus II.	
Theodosius Iunior	453	dicitur	427
Valentinianus I I.	414	Leontinus, sine Leo I I.	428
Martianus	415	Tiberius I I I.	ibid.
Leo I.	ibid.	Philippic ⁹ Bardesanes	429
Leo I I.	416	Anastasius I I.	ibid.
Zeno Isauricus	ibid.	Theodosius I I I. Adrami-	
Fla Val. Anastasius	417	tenus	430
Iustinus Thrax	418	Leo I I I. Isaurus	ibid.
Iustinianus	419	Constantinus V.	431
Iustinus minor	420	Leo I I I I.	432
Tiberius I I.	421	Constantinus V I.	ibid.

CONSTANTINOPOLITANI

Imperatores.

Nicephorus	433	Leo Basilij Macedoni fi-	
Stauracius	434	lius	ibid.
Michael Curoplates	ibid.	Alexander Basilij filius	
Leo Armenius	435		445
Michael Traulus	ibid.	Constantinus Leonis Basi-	
Theophilus	438	lici filius	ibid.
Michael, Theophili filius		Romanus Leucapernus	448
ibi dem		Romanus iunior	ibid.
filius Macedo	44	Nicephorus Phocas	449

<i>Ioannes Zimisces</i>	<i>ibid.</i>	<i>Isaacius Angelus</i>	459
<i>Basiliscus</i>	450	<i>Alexius Angelus</i>	478
<i>Constantinus Basilici frater</i>	450. 451	<i>Alexius iunior</i>	<i>ibid.</i>
<i>Romanus Argyropylus</i>	452	<i>Baldunus Flandria Comes</i>	472
<i>Michael Paphlago</i>	455	<i>Henricus Balduini frater</i>	472
<i>Michael Calaphates</i>	456	<i>Petrus Altissiodorensis</i>	474
<i>Zoe</i>	457	<i>Robertus</i>	<i>ibidem.</i>
<i>Constantinus Monomachus</i>	459	<i>Baldunus i. r.</i>	475
<i>Theodora Zoe soror</i>	<i>ibid.</i>	<i>Alexius Angelus</i>	<i>ibid.</i>
<i>Michael senior</i>	458	<i>Ioannes Diplobataxius</i>	<i>ib.</i>
<i>Isaacius Comnenus</i>	461	<i>Theodorus</i>	476
<i>Constantinus Ducas</i>	<i>ibid.</i>	<i>Ioannes Bataxa</i>	366
<i>Eudochia</i>	462	<i>Michael Palaeologus</i>	<i>ib.</i>
<i>Romanus Diogenes</i>	<i>ibid.</i>	<i>Andronicus Palaeologus,</i>	
<i>Michael Constantini Ducas filius</i>	<i>ibid.</i>	<i>senior</i>	478
<i>Ricephorus</i>	463	<i>Michael</i>	<i>ibid.</i>
<i>Alexius Comnenus</i>	464	<i>Andronicus iunior</i>	<i>ibid.</i>
<i>Calistoannes</i>	<i>ibid.</i>	<i>Ioannes Catacuzenus</i>	481
<i>Manuel, sive Emanuel</i>	466	<i>Calistoannes</i>	482
<i>Alexius Manuelis filius</i>	467	<i>Manuel</i>	<i>ibid.</i>
<i>Andronicus Comnenus</i>	468	<i>Ioannes</i>	483
		<i>Constantinus ultimus Orientis Imperator</i>	484

IMPERATORES AB ITALIA electi.

<i>Berengarius Forjūlj prin ceps</i>	444	<i>Berengarius i.</i>	445

GERMANI CÆSARES.

<i>Carolus Magnus</i>	436	<i>Lotharius i.</i>	439
<i>Ludovicus Pius</i>	437	<i>Ludovicus ii.</i>	440

Carolus Calvus Gallus		Philippus	364
442		Otho I I I I.	470
Ludovicus Balbus Gallia		Fridericus I I.	473
rex	443	Rudolphus Habsburgensis	
Carolus I I I. Crassus		477	
<i>ibidem</i>		Adolphus Comes de Nas-	
Arnulphus	444	saus.	47
Ludovicus I I I.	<i>ibid.</i>	Albertus Austria Duc.	
Conradus I.	446	479	
Henricus Aucuparius	<i>ibid.</i>	Henricus V I I.	<i>ibid.</i>
Otho I.	447	Ludovicus I I I I. Bavar.	
Otho I I.	450	480	
Otho I I I.	452	Carolus I I I I.	48
Henricus I I.	453	Venceslaus	482
Conradus I I.	454	Robertus, seu Rupertus	
Henricus I I I.	457	<i>ibidem</i>	
Henricus I I I I.	459	Sigismundus	492
Henricus V.	460	Albertus Austria Duc.	
Lotharius I I.	465	484	
Conradus I I I.	<i>ibid.</i>	Fridericus I I I.	<i>ibid.</i>
Fridericus Enobarbus		Maximilianus	475
461		Carolus V.	486
Henricus V I.	468	Ferdinandus	<i>ibid.</i>

FINIS.

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn